

PSALMORUM
LIBER, 2° K.d.

IN
VERSICULOS METRICE divisus, 9

Et cum aliis

CRITICES SUBSIDIIS,

Tum præcipue

METRICES OPE,

Multis in locis integritati suæ restitutus.

CUM
DISSERTATIONE
DE

Antiqua HEBRAEORUM *Poesis*,

Aliisque Quæstis,

Ad PSALMORUM LIBRUM pertinentibus.

Ad finem OPERIS adjecta sunt

POESEOS HEBRAICÆ SPECIMINA,

Ex iis quæ ediderunt,

Franciscus Gomarus, Marcus Meibomius,
& Johannes Clericus.

EDIDIT

FRANCISCUS HARE, S. T. P.

EPISCOPUS CICESTRENSIS.

LONDINI,

Typis GUL. BOWYER,

Impensis S. BUCKLEY & T. LONGMAN.

MDCCXXXVI.

PSALMORUM
LIBER

IN
VERSICULOS METRICOS
CRITICES SUBSIDIS
METRICIS OPERA
Metricis locis investigandis

DISSEMINATIONE
MVSEVM
BRITANNICVM

ALPHABETICUM LIBRARIUM
ADDENDUM
TRESOR HEBRAICUS
Franciscus Gualtherus, Abbas
et Johannes Gualtherus

FRANCISCUS GUALTHERUS
FRANCISCUS GUALTHERUS

LONDON
Type Gual. Bowyer
Ingenuus S. Buerli & T. Lonsdale
INDOCKMAN

LECTORI PHIL-HEBRÆO.

UT scias B. L. quo consilio ad hanc Psal-
morum editionem adornandam, cum
longe alia meditarer, me converterem;
breviter dicam, hanc me provinciam
eum unice in finem suscepisse, ut veterem He-
bræorum Poesim, ab annis plus his mille inter-
mortuam, si qua possem, opera mea instaurarem.
Qui conatus si ex voto succederet, rem non modo
sacris Literis promovendis utilissimam, sed & e-
ruditis omnibus gratissimam me facturum arbi-
trabar. Probe quidem noram, eruditis rem
hanc non tantum difficilem admodum, atque
arduam habitam, sed etiam inter aduversa una-
nimi fere suffragio positam, notitiamque Poe-
seos hujus doctissimos quosque tantis tenebris ob-
rutam censuisse, ut nulla hominum industria in

LECTORI

lucem revocari possit*. Atque horum sententiæ accessit pondus baud exiguum ex infelicibus eorum conatibus, qui rei tam expetendæ spem abjicere turpe existimantes, investigationem ejus strenue aggressi sunt, operamque in hoc studio multam quidem, sed inanem posuerunt. Hæc certe facile deterrire potuissent a simili conatu viros ingenio & doctrina maxime præstantes, nedum hominem eruditionis inopem, animique pusilli, qualem me lubens profiteor; & diu profecto deteruerrunt. A tot tantisque viris dissentire veritus, operam omnem in Hebraica Poesi restituenda positam, tam irritam putabam quam qui maxime, nec quicquam minus cogitabam quam meas ipsius curas illo in studio ponere, quod aliis omnibus tam male cesserat, donec occasio quædam ante aliquot annos incideret, quæ fecit ut hanc ad causam attentius animum adverterem. Ut enim, quod res est, dicam, omne hoc consilium meum ex fortuito quodam cum amico colloquio de voce selah, & interpretatione ejus Meibomiana, cujus Bibliocarum emendationum librum nondum videram, natum est. Cum occasione hinc arrepta, de Poesi Hebraica investiganda serio mecum cogitarem, hæc duo certa mihi & indubia videbantur, primo, quosdam SS. libros revera esse Poe-

* Quis veteris Poeseos leges & rationes ei (Lud. Cappello) revelavit, cujus ignorance omnes hætenus professi sunt alii Interpretes? An metri ratio hic aliquid patiatur vel non patiatur, nemo pronuntiare potest, quia nemo est, qui sacrorum illorum

metrorum rationem intelligat. *Buxt. Anticr.* p. 377.

Maneat potius æternum sepulta Poesis, quam sacrarum literarum sollicitetur integritas. *Pseiferi Dubia Vexata.* p. 530.

De Psalterio magis miror, quum neque in eo, neque in
ticos;

P H I L - H E B R Æ O .

ticos; hoc omnium tam Judæorum quam Christianorum consensu, in confesso est: secundo, Poesin metro omni carere non posse, cum Poesis à métrique absurde dici videatur, quoniam hoc pacto eadem oratio & ligata & soluta esset, quod plane repugnat. Nec aliam sane ob causam videntur homines eruditissimi Hebraicæ Poesi metrum abjudicasse, nisi quod metrum non a numero, sed a quantitate syllabarum, prout apud Græcos & Latinos fit, pendere censerent.

QUOD si Libri quidam Veteris Testamenti Poetice, id est, oratione, metro, & numeris astricta, scripti sint, quid impedit, quo minus Poesis hæc feliciter investigetur, si syllabarum numerum quibus singulæ voces constant, recte teneamus? quidni vero teneamus, si quidem veram Hebraicæ legendi rationem Magistri traderint, si puncta Codici Hebræo recte apposuerint, Textusque ipse a mendis integer ad nos pervenerit? Quod igitur Poeseos Hebraicæ ratio hætenus incognita fuerit, & oculatissimorum hominum industriam fugerit, qui in illa exploranda incassum laborarunt, quamvis operam maxime strenuam adhibuerint, & acutissime animum in omnes partes verterint, his demum cau-

Threnis, ullum canticum sit musicis legibus adstrictum, sed mere soluta oratio sit, caractere poetico animata. Scal. Animadv. ad Chron. Euf. p. 6.

Pour tout le reste, je veux dire l'harmonie des paroles, la mesure des vers, & l'air du chant; je

dis hardiment, qu'il n'y a homme sur la terre, qui en sache rien. Dissert. de Calmet. I vol. p. 114.

Qui plura hujus generis velit, adeat, si placet, Carpzovii Introduct. ad Libros Biblicos Veter. Test. Part. II. cap. 1. & 3.

LECTORI

his deputandum existimavi, quod in his omnibus aliter se res habeat, quam vulgo creditum est; quod recta Hebraica legendi ratio hodie ignoretur; quod puncta Masoretica veram legendi rationem corruerint; quod denique sacer Codex sua quoque fata passus sit, pariter ac alii omnes cujuscunque generis Codices, & ab injuria temporum, exscriptorumque incuria atque inscitia multum labis acceperit; omnisque fere generis menda, ad aliorum veterum scriptorum modum, illum etiam commacularint. De quibus omnibus recte an secus senserim, penes Lectorem sit judicium, cum Dissertationem proxime sequentem legerit, ad quam illum remitto.

HIC tantum dicere liceat, in hac me semper fuisse sententia, nunquam cum sacris Literis bene actum fore, neque illarum Interpretes in iis recensendis atque enarrandis eadem cum laude versaturos, quam in aliis Veterum Scriptis edendis atque illustrandis obtinuerunt, donec iisdem Critices subsidiis, eadem judicii axe Geia, praedictis omnibus sepositis, libere utantur, fruantur. Quae enim idonea ratio reddi possit, cur magni illi in omni literarum genere & praestantes viri, qui in Ethnicorum Scriptis recensendis tam praeclare operam posuerunt, totque in iis loca pristino nitore atque integritati curis suis feliciter restituerunt, in sacris tamen excollendis nihil simile, nihil egregii fecerint, nec eandem ulla ex parte gloriam adepti sint; nisi quod in illis liberi, libere agerent, & quicquid rationes Criticae suadebant, id pronis animis ipsi

n

exci-

P H I L H E B R A O .

exciperant, nullo partium studio, affectu nullo præcediti, & quod ipsis videbatur lectori palam exponerent & aperte? In his contra, omnem iudicii libertatem exuisse videntur, quasi non amplius sui juris essent, sed partium quibus addicti erant, mancipia. Unde factum, ut acumen, ingenium, iudicium, eruditio, artesque illæ Criticæ, quæ aliis scriptis tantum lucis, elegantiae, ornatus, attulerunt, nævis detegendis, maculis eluendis, pravis lectionibus eliminandis, luxatis in ordinem cogendis, superfluis resecandis, lacunisque & hiatibus supplendis (quæ omnia illis in scriptis sæpissime egregie, & pæne supra fidem præstiterunt;) ad sacras literas conversis studiis, quasi pristini muneris oblita, novis prorsus modis quid possint, experirentur. De tollendis enim huiusmodi mendis ne cogitarunt quidem plerique Interpretes, sed toti fuerunt in iis occultandis, tuendis, consecrandis; nec in id laborarunt, ut pravam lectionem meliorem vel levi emendatione facerent, sed ut ex recepta lectione, quaecunque demum fuërit, sensum qualem qualem elicerent, durisque & coactis interpretationibus, invita Critica, invita Grammatica, quasi vi quadam extorquerent. Mibi igitur in hoc opere elaborando alteram illam viam insistendum duxi, libereque omnibus Critices subfidiis uti decrevi, ac si in alio quovis scripto versarer, præconceptis cujuscunque generis opinionibus procul amotis, iis præsertim quas de divina vel Θεοϋ λόγος punctorum origine, & de absoluta sacri codicis per omnia integritate Majores nostri de Judæis magistris avide nimis arripuerunt:

LECTORI

ripuerunt: cum ipsa luce clarius sit, si similes his opiniones de aliis Veterum scriptis apud eruditos invaluisse, non eo quo nunc sunt loco humaniores literas futuras; bodieque etiam scripta illa, quæ nunc tam emendata, pura, nitida, integra leguntur, iisdem fere mendis obsita essent atque obfuscata, ac editiones illæ, quæ primæ post renatas literas prodierunt, quarum nullæ jam ferendæ sunt, nec quisquam paulo eruditior legere sustineat.

ITA animatus ad hanc operam accessi, & primo quidem, plures Psalmos raptim legi, unoque impetu per ampla illorum Spatia libere ferebar, nec singulis immorari, quæ vel obscura vel mendosa viderentur, mihi permisi; ut hac ratione periodorum numeros, metrum, rythmum, modulationem, si quæ se sponte legenti ingererent, facilius, ad hæc tantum attendens, exciperem: nec similes sonos, repetitis crebro vicibus ad aurem accedentes, temere elabi passus sum. Cum hoc pacto Poeseos hujus naturam $\omega\varsigma$ $\epsilon\iota$ $\tau\acute{o}\tau\eta$ deprehendisse mihi videbar, Psalmorum editionem Leusdenianam, totam in frustula dissecui, singulasque lineas, aut linearum particulas, prout res ferebat, puræ chartæ glutino quodam illitas affixi, sed ita ut facile refigere possem. & novo ordine singula disponere, ubi quid in hac prima versiculorum dispositione corrigendum erat, quod sæpiissime faciendum facile prævideram. Jam vero cum Psalmorum librum ad hanc fere formam, qua nunc editus est, dispositum mihi comparassem, tum lento pede per singula eundum erat, loca ubi
numeri

PHIL-HEBRÆO.

numeri inoffenso pede incederent, notabam, iisque diutius inbærebam, ut ex iis Canones efficerem, ad quos alia exigerem; parallela expendi, scubi invicem discreparent; licentias Poeticas diligentius observabam, quibus voces vel contrahi vel produci contigit, apocopas, syncopas, crases, epentheses, paragogas; Ellipses, ἀνωδία pleonasmī, aliaque id genus, quibus nulla Poesis carere potest, hæc omnia attentius observanda erant, & ad examen revocanda, quod præcipuum Critices subsidium hic deesset, Codices nempe MSS. Masoretarum temporibus antiquiores. Quorum vicem quadam tenus quidem, sed auctoritate nequaquam pari supplerunt antiquæ sacri Codicis Versiones, imprimis Græca illa quæ septuaginta Interpretum dicitur; quæ licet in locis difficilioribus reddendis sæpissime peccet, multisque in locis luxata & interpolata, aliisque modis depravata ad nos venerit, utilissime tamen in Hebraicis excutiendis adhibetur, cum verborum ordinem plerunque servet, adeoque veram sæpe lectionem indicet etiam tum cum a vero verborum sensu aberret.

SED hæc versio hoc potissimum nomine se commendat, quod cum sit antiquissima, sæpe suppleat verba quæ in hodierno Codice Hebræo desiderantur. Loca quædam ex versus mensura mutila esse ad oculum patet; huiusmodi vero lacunas ex conjectura resarcire sæpe difficillimum, & nonnunquam de eo plane desperandum fuit. Hic igitur ad antiquas Versiones confugiendum erat: reliquæ vero, vel ex
hac

LECTORI

hæc traductæ sunt; vel longa saltem post hanc intervallo factæ; iis demum temporibus, cum sacri Codicis integritati Judæi attentius invigilare cæperunt, majoremque quam antea illi conservando curam adhibuerunt, ne textus, qui jam plurimum affectus erat, indies in deterius rueret. In illo enim temporis intervallo, quod inter hanc aliasque Heb. Codicis Versiones Græcas intercessit, multa in illum menda irrepserant, locaque plurima labem acceperant, quæ tum cum illa versio facta est, sana, integra, illibata erant, omnisque mendi expertia, cujusmodi plura Lector in Notis nostris reperiet exempla. Multis igitur nominibus hæc Versio, ut ut mendosa, est tamen utilissima, præcipue vero lacunis supplendis, quæ alias essent insanabiles. Recentiores enim Græcæ Versiones, quid quod Fragmenta tantum earum supersint, cum ad Masoretarum tempora propius accedant, vel iis saltem temporibus, ut dixi, factæ sint cum sacro Codice in statu quo tunc erat conservando diligentius invigilaretur, a Masoretico Codice raro discedunt, ideoque ad Codicem Hebr. emendandum parum juvant. Illa enim Masoretarum cura factum est, ut ab illorum temporibus ad hæc nostra sacer Codex optime conservatus fuerit, nullaque graviora menda irrepere potuerint. Sed id dolendum, quod sollicita illa de sacro Codice conservando cura sero nimis adhiberetur; graviter enim falluntur qui censent veteres Hebræos semper eandem diligentiam in sacro Codice conservando adhibuisse, aut semper linguæ suæ studio sollicite incubuisse. Hoc temere nimis a multis retro seculis creditum: atque

P H I L - H E B R Æ O .

que hoc fundamento nititur sententia vulgo recepta de sacri Codicis integritate, eam scilicet in exscribendo illo librariorum fuisse curam & peritiam, ut vel a minimis erratis religiosissime caverent; atque inde factum esse, ut Testamentum vetus multo emendatius ad nos pervenerit quam novum. Quod verum quidem est de Codice Hebr. ex quo curis Masoreticis munitus est; sed nihil hac sententia minus verum ratione temporum quæ illos antecesserant. Cum Masoretæ de sacri Codicis integritate, qua poterant, conservanda, serio agere inciperent, jam tum labis multum acceperat, quam doctores illi tollere vel non potuerunt, vel noluerunt, religioni ducentes quicquam in recepta lectione immutare. Mendaque in illum plurima inuenta sunt, versionibus omnibus antiquiora; quibus adeo ex conjectura tantum mederi licet, contextus טוואפֿעיא, locis parallelis, linguæque usu in subsidium advocatis. Sed de his plura in Dissertatione quæ Præfationem excipit.

JAM paucis accipe B. L. quid in hac editione præstiterim: Primo igitur una pagina Textum Hebræum literis Hebræis accurate ad Athiæ editiones, sed sine punctis, excusum exhibet, nulla in illo mutatione facta, nisi quod in versiculos diviserim, & quæ in eadem periodo contineri existimarem a sequentibus spatio interposito junxerim, servatis tamen punctis soph pasuc dictis, quæ Masoretici Codicis periodis apponuntur. Ubi vero aliquid excidisse videbatur, syllabarum quæ deerant, numerum asteriscis totidem notavi.

Notare

LECTORI

Notare etiam quæ tollenda videbantur in animo fuit, minutiore illa charactere exprimendo, sed ab incæpto destiti, cum Typographi non sine maxima molestia id exequi potuerint. In altera vero pagina idem Textus Hebræus, sed pro modulo nostro emendatus, literis Romanis excusus est; & ut lector primo oculorum obtutu videat quid addiderim, vel immutarim, loca illa diverso charactere, Italico dicto, exprimi curavi; quæ vero ut superflua sustuli, illa vel ex Textu Hebraicis literis exarato, vel e notis petenda. Ceterum in Hebraicis Latino charactere exprimendis, cum recepta consuetudo mihi vehementer displiceret, quæ ipsum Hebraicorum conspectum tam horridum reddit, ut lectores minus peritos ipso in limine ab iis legendis arceat atque absterreat, hanc rationem inii, qua facilior lectio redderetur; primo aspirationes illas quas tanto numero ingerunt, in literis begad cephat dictis, prorsus omittendas censui, eandemque consonam Hebræam eadem semper Latina, exprimendam, excepta y, quam retinendam existimavi, cum suæ sit potestatis litera.

NE literas quidem quiescentes suppressi volui, ut Lector statim intelligat ex ipso aspectu, quibus literis vox Hebræa constet, nisi quod aleph quoties vocali a kamez diversa animetur, sub illa lateat; vau occultetur in holem; jod vero, quoties sub se zere habet, propria forma amissa, per ⲓⲟⲩⲟⲛ exhibeatur. Cumque Alphabetum Latinum Hebraico per cetera non adamussim respondeat, huic defectui medicinam quam potui faci-

P H I L - H E B R Æ O .

facillimam adhibui. Primo, cum Hebræis tres sint sibili, samech, sin, & ſchin, primam repræsentat ss minuscule, secundam ſ longiore figura pictum, tertiam eadem litera, in capite falcata, ſ ſ: Secundo, cum duæ sint Hebræis literæ, Teth & Thau dictæ; posteriorem t t exprimit, cui in Alphabeti Latini ordine respondet, alteram eadem litera in capite etiam falcata, t t: Tertio, cum Hebræis sint He & Heth, priorem exhibet h h, cui idem in Alphabeti Romani serie locus, alteram eadem litera transversa linea trajecta, h h: Postremo, cum Hebræi habeant & Zain & Tzade, prius per z z pingitur, posterius per eandem literam, ima ejus parte paululum producta hoc modo z. Atque hæc de vocibus Hebræis Latinis literis expressis dicta sint. Versionem porro Leusdenianam adjeci, ad textum prout a nobis emendatus est, accommodatam, aliisque nonnullis locis immutatam, ubi Muisiana commodior videbatur; hujus subsidio, qui Hebraice nescit, intelliget quomodo receptam Lectionem, scubi mendosa visa est, corrigendam arbitrer, & qua ratione periodi constituendæ sint, quæ in Codice Hebr. pessime interdum ab invicem divelluntur. Spes quidem mihi non exigua est, multos hoc nostro labore excitatos fore, ad Linguam Hebraicam addiscendam, quæ nimium quantum apud nos neglecta jacet, cum tamen aliqualis ejus notitia, si recta via incedas, facili negotio comparatur; sed ut ut hoc fit, aliquis tamen ex versione adjecta laboris hujus fructus redibit ad illos etiam qui Hebraice nec sciunt, nec scire volunt.

I M Æ

L E G T O R I

IMÆ denique paginae notulas subjeci, quibus emendationum nostrarum ratio, quam potui paucis redditur, loca parallela annotantur, & difficilia quædam explicantur. Argumenta Psalmorum omisi, ex aliorum Commentariis petenda, ne liber in tyronum usum comparatus in nimiam molem excresceret; quod ad Titulos, in Dissertatione adjuncta invenies quæ de illis dicenda habui.

HÆC instituti mei in hoc opere ratio est; cum tentamen hoc & novum sit, & in difficillimo argumento occupatum, lectores me non minus æquos quam eruditos habiturum spero; erranti in tanto versuum numero qui ad 3660 eoque amplius assurgit, æqui facile ignoscent, eruditi benigne corrigent. Alii forsan, quos hoc exemplum ad hæc studia excitabit, feliciores erunt in locis obscuris & depravatis explicandis & emendandis. Ego certe meliora me doceri, non modo lubens patiar, sed solide gaudebo, cum sacris literis promovendis quicquid vel hilum conferet, mihi semper erit gratissimum. In levioribus quidem me sæpius errasse, facile concesserim, quod vero ad summam rei attinet, proposito non excidisse, sed genuinam Poeseos Hebraicæ rationem e tenebris quibus per tot secula sepulta delituerat feliciter eruisse, veramque ejus notitiam instaurasse, mihi, si quid aliud, persuasissimum est, nec eruditos, rebus omnibus probe expensis, dissensuros confido.

ANTE-

PHIL-HEBRÆO.

ANTEQUAM vero manum de tabula, meritissimo mihi memorandus, Gulielmus Washbourne, Ecclesiæ Paulinæ Londin. Subdecanus, amicus. ille, cujus sub initio mentionem feci, cui maximas debeo gratias pro egregio illo quod mihi perlibenter præstitit in hoc opere auxilio. Primo enim, cum in Hebraicis Græcis & Latinis promptissime & nitidissime describendis exercitatus sit, totum Psalmorum librum literis Latinis, brevi spatio pulcherrime exscripsit, dein in Schedis a prælo madidis corrigendis diligentissimam operam adhibuit, nec facile credibile est quantam in hac parte molestiam devorarit; cum enim Typographi nostri in Hebraicis excudendis prorsus per desuetudinem imperiti essent, fieri non poterat, quin infinita fere menda in prima Schedarum omnium specimina irreperent, ad quæ tollenda curam ille quam potuit maximam adhibuit. Adde quod nonnunquam suis etiam me observationibus adjuverit, cum in Lingua Hebrææ studio diu & gnaviter versatus sit. De ceteris quidem libris Poeticis edendis mihi nunquam consilium fuit, verum in his etiam vir amicissimus operam suam deesse noluit, sed & Jobi & Proverbiorum libros cum Cantico Canticorum & Threnis, aliisque permultis, ad eandem, qua Psalmos, formam, literis Hebraicis exaravit, ut ingrata illi operæ parceretur, quam in Psalmis ita digerendis me posuisse supra memoravi. Postremo, cum nulla alia ratione tam certum de veteri Lingua Hebrææ pronuntiatione iudicium ferri possit, quam ex Nominum

LECTORI, &c.

Nominum propriorum in Versione illa septuaginta-virali scriptione, illorum quoque meo rogatu indicem confecit elegantissime scriptum, tribus laterculis, quorum primo exhibentur nomina Hebraica, tertio Græca, medio Sacri Codicis loca, in quibus leguntur. Propensum hoc doctissimi viri in Sacras Literas studium, magnæque illa quæ in hac Editione adornanda mihi præstitit auxilia, silentio premi iniquum duxi, cum non meam modo, sed eruditorum omnium gratiam meruerit, quibus hoc tentamen nostrum haud ingratum futurum est.

PROLE-

PROLEGOMENA
IN
PSALMOS,
SIVE
DISSERTATIO
DE

Veteri HEBRÆORUM Poesi,

Cui adduntur nonnulla de illorum Musica Musicisque Instrumentis, nec non de Psalmorum auctore, & eorum in unum volumen collectore, de illorum Ordine, Chronologia, & Titulis.

CUM eruditi fere omnes non modo de veteri Hebræorum Poesi se nihil scire fateantur, sed nec quicquam de illa resciri posse censeant, paucique illi qui rem aggressi sunt, omnium judicio operam perdididerint, frustra me speraverim sola rationum vi evellere posse opinionem, quæ tam alte doctorum animis infederit, aut argumentis ullis quantumvis in speciem

ciem solidis evincere, id revera a me factum esse, quod ipsis, fieri non posse, firmissime persuasum est: ne dum is fidem impetraverit, qui cum M. Meibomio, nullis rationibus adductis, fidenter affirmavit se reperisse, quod eruditissimos quosque hactenus latuerat. Missis igitur ambagibus, ad rem ilico deveniam, & exemplo, quod unum probationis genus incredulis hac in causa assensum extorquere possit, clarissimo & certissimo ostendam, Poeseos hujus naturam atque indolem non modo deprendi posse, sed de facto me deprehendisse. Exemplum quo utar erit Psalmus cxi, qui probe expensus, clavis instar ad Poeseos Hebraicæ notitiam Lectori facilem aditum aperiet.

PSALMUS CXI.

hallelujah.

I	“ ódeh jáhvoh bécol lébab, bésod jésárím verédah.	I.
	gedólim máyse jáhvoh, derúřim lécol řópezéhem.	2.
5	hod véhadár porálo, vezídkató yomédet láyad.	3.
	zecér yasáh lenípleótav; řannún verářum jáhvoh.	4.
	řerép natán liréav; 10 jizcór leyólam brító.	5.
		“ cóř

IN PSALMOS.

iii

“ cōh mařāv higgíd leřámmo, 6.
látet láhem nářilat góim.

maře jadáv emét umiřpař; 7.
nemánim cól pikkúdav:

15 “ sémucím larád leřólam, 8.
řářuím b'emét vejářar.

pedút řaláh leřámmo, 9.
řivváh leřólam brító;
kadóř venóra řemo.

20 “ réřit řócmař jirat jáhvoh, 10.
řécel řób lecól řořhem;
těhilláto řómedt lářad.

In hoc Pſalmo, ad Poeseos Hebraicæ natu-
ram perspicendam hæc diligenter observanda
sunt.

I. Cum Pſalmus sit Alphabeticus, & sin-
guli ejus versiculi a literis secundum Alphabeti
Hebraici ordinem incipiant, eorum initia &
fines certo dignoscuntur, nec errare possumus,
singulorum limites intra brevius spatium con-
trahendo, vel ultra debitum terminum produ-
cendo. Hujusmodi carmen *evaganti fræna li-
centiæ* injicit, neque fas est versiculos contra-
ctiores aut productiores pro arbitrio facere, ut
hypothesi inserviat, qua in parte insigniter
peccavit Vir. Cl. Johannes Clericus, ut cola u-
bique *ὁμοιοτέλεια* inveniret, vel potius faceret,
de quo infra pluribus dicendi locus erit. In hoc

iv PROLEGOMENA

carmine nullus ejusmodi licentiæ locus, certi hic fines sunt,

Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Quod cum maximi momenti sit ad Poeseos hujus naturam intelligendam, miror omnes eos qui illam investigandam sibi sumpserint, non hoc carmen ante omnia sub examen revocasse, primamque operam in illo expendendo posuisse; quod cum a multis magnisque eos erroribus immunes præstitisset, a nemine tamen præter Gomarum factum videtur, de quo infra dicetur.

I. Cum vero Psalmus hic Alphabetico ordine conscriptus sit, versiculi in totò carmine pro litterarum numero sunt viginti duo; atque hinc etiam clare liquet *bullelujah*, quod in limine ponitur, esse extra versum, cum versus primus ab *Aleph* inchoetur.

II. In Psalmo hoc periodi sunt numero decem, quarum priores octo duobus constant versiculis, duæ vero ultimæ tribus; unde liquet periodos in Psalmis omnes non esse bimembres, contra ac censuit M. Meibomius, qui in operis sui limine Lectores monet, "totum Psalmorum
" opus distichis constare, excepto primo, qui
" alio metro constat, & præfationis instar ceteris præfixus est. Disticha igitur Psalmorum
" in templo, aliisque in solemnitatibus non ab
" uno sacerdote, aut ab uno choro recitata, aut
" cantata fuerunt, sed a duobus. — Hæc observatio magnum, præsertim in Psalmorum
" difficilibus locis, usum habet; & multos, a
" recentibus præsertim interpretibus, commissos errores detegit. Qui non discriminatim
" utrum-

IN PSALMOS.

v

“ utrumque versum, ut debuerant, sed confu-
 “ sim, verba quandoque præter Hebrææ scrip-
 “ turæ ordinem trajiciendo, velut unius senten-
 “ tiæ sermonem, interpretati sunt. Singuli igi-
 “ tur versus singulos sensus exponunt; quod vel
 “ ex his quos nunc edo Psalmis, metro & ver-
 “ sibus distinctis, colligent, qui accuratam ope-
 “ ram in sacro sensu investigando collocare vo-
 “ luerint.” Hæc Meibomius, quæ omnia non
 modo gratis dicta, sed prorsus falsa sunt, quod
 hic ipse Psalmus clarissime ostendit, cum duæ
 ultimæ periodi manifesto sint trimembres. Lu-
 dovic. quidem Cappellus Criticæ Sacræ, p. 46.
 Masoretas in hoc errasse censet, “ quod tria he-
 “ mistichia in ultimum & penultimum versicu-
 “ lum conjecta sint præter reliquorum omnium
 “ versiculorum morem, qui duobus duntaxat
 “ constant versiculis, cum singuli versiculi bi-
 “ nis potuerint constare hemistichiis. Rectius
 “ ergo esset, si *Koph* & *Resh*, penultimum,
 “ *Shin* & *Tau* ultimum constituerent versicu-
 “ lum.” Sed in his Vir eruditissimus, cum de
 Hebræa Poesi nihil intelligeret, egregie fallitur,
 cum ex metro, ut mox ostendam, pariter ac
 sensu, manifestum sit duas has periodos in tres
 dispesci non posse. Verum quidem est periodos
 in Psalmis, longe maximam partem, esse bi-
 membres, sed non ob rationem a Meibomio al-
 latam, ut in recitando, vel cantando, alter alte-
 rum exciperet, sed ex Poeseos Hebrææ indole;
 idem enim in Jobo etiam, & Proverbiis ple-
 runque factum, quos tamen libros in Templi
 usum conscriptos, ut a sacerdotibus cantaren-
 tur, nemo sanus unquam somniavit. Multa

vi PROLEGOMENA

quidem Psalmorum loca commentum hoc Meibomianum invicte refellunt; sed hunc unum si probe expendisset, errorem hunc, qui multis illi corruptelis occasionem dedit, vir doctiss. non errasset.

III. Ex hoc Psalmo liquet, non necesse esse, ut omnes ejusdem carminis periodi metri genere conveniant. Hic enim prima, sexta, octava, & decima, unius plane sunt generis, reliquæ vero alterius. Priores utique Trochaicis constare versibus non immerito dicamus, reliquas Iambicis. In prioribus enim accentus in prima syllaba ponendus, ut recte cadat versus, in reliquis autem secunda syllaba acuenda est, ut Lector facile sentiet ex accentibus hic appofitis.

IV. Ex hoc Psalmo constat, ejusdem periodi versiculos debere ejusdem esse generis; in distichis scilicet, uterque est, vel Trochaicus, vel Iambicus. Atque hoc perpetuo fit, nisi in perpauca periodis, ubi versus alternant, & prior unius periodi versiculus cum priore proxime sequentis convenit, posterior vero cum posteriore; cujus exempla habemus Psal. xxv. p. 13, 14. xxxiii. p. 14, 15. lxxiii. p. 4, 5. Idem observatum est in periodis trimembribus, ut ex duabus ultimis hujus Psalmi liquet, in quarum utraque versiculi sunt omnes unius generis. Sin periodus quatuor membris constet, interdum prior & tertius unius sunt generis, secundus vero & quartus alterius, ut Psal. xxxv. p. 4. & 26. xl. p. 15. & 17. nonnunquam autem prior & secundus uno metro conveniunt, tertius vero & quartus altero, ut Psal. xlv. p. 4. lvii. p. 5. lxix. p. 5. cix. p. 4. sed utrorumque horum rarissima sunt exempla.

exempla. Est unum quidem exemplum, si locus sanus sit, ubi versus Iambicus sequitur tres Trochaicos, Psal. xxix. p. 1, 2. Duo etiam alia sunt, Psal. xcvi. ubi primus & quartus versus, unus generis sunt, secundus vero & tertius alterius, p. 1, 2, 7, 8. Ex dictis clare liquet, duas ultimas Psalmi hujus periodos recte constitui, nec in tres bimembres, quod voluit Cappellus, distrahi oportere, cum nonæ periodi versus ultimus sit Iambicus, primus vero decimæ Trochaicus; quod idem ex ipso periodorum harum sensu, ut supra dixi, manifestum est. Sed

V. Ex hoc Psalmo liquet haud necesse esse, ut ejusdem periodi versiculi pedum numero conveniant. In hoc quidem carmine, idem in versibus Trochaici generis pedum in eadem periodo numerus est; omnes scilicet quatuor constant pedibus, seu duabus dipodiis, sed hoc non perpetuum, ut infra dicitur; in Iambicis vero, hic etiam, ut plerunque in aliis Psalmis, versiculi, quamvis in eadem sint periodo, pedum tamen numero discrepant. Quinta quidem & nona periodus pedum numero conveniunt; utriusque nempe versiculi sunt hepthemimeres, seu tribus constant pedibus cum dimidio; & magna sane Psalmorum pars hoc numero decurrit. Atque hoc forte metri genus ab Hebræis ad Græcos derivatum est; hoc enim metrum illud est quod Anacreonticum dicitur, ab illo qui hoc præcipue metro usus est; *Θέλω λέγειν Ἀτρείδας*, vel pueris notum. Hujusmodi sunt quinta & nona periodus; verum in p. secunda, tertia, quarta, & septima, versiculi numero pedum impares sunt; in secunda nempe & tertia versiculi posteri-

viii PROLEGOMENA

ores prioribus uno pede productiores sunt; contra, in quarta & septima priores alteros uno pede exsuperant. A vero igitur graviter aberraverit qui pedem addiderit vel ademerit nullam aliam ob causam, nisi ut ejusdem periodi membra reddat ἰσομέτρη, seu pedum numero æqualia. Ejusdem enim periodi versus longe sæpius numero pedum impares sunt, quam contra, ut hoc ipso in Psalmo, exemplis adductis liquet. Quod, ut multa alia, infantia Poeseos rudis adhuc atque incultæ deberi putem, cum provectiore ejus ætate, qualisque apud Græcos fuit Anacreontis etiam tempore, nil tale videamus. Apud illum enim versus ejusdem Poematii sunt omnes & unius generis, & pedum numero æquales.

VI. Hinc certissime constat Poeseos Hebræi versus non necessario esse ὁμοιοῦντες, vel similiter desinentes, in quo uno tamen Hebraicam consistere poesim contendit Cl. Clericus, Dissertatione quam Gallice scriptam edidit Anno Dom. 1688, quæque ab amico quodam Latina nuper facta ad Commentariorum ejus in Prophetas finem adjecta est.

In Dissertatione illa, & sæpius in Commentariis, Vir Cl. spem Lectori fecerat, se totum Psalmorum librum in versus ὁμοιοῦντες divisum aliquando editurum; opere quidem illo careremus, cum vel infirma valetudo, vel aliæ causæ a proposito desistere coegerint; sed ut hypothesis hæc melius intelligeretur, metricæ suæ specimina non uno loco dedit, præcipue vero in Canticis Mosaicis Exod. xv. & Deut. xxxii. quæ metrico descripsit, & prius in ὁμοιοῦντες lxxvi. posterius,

sterius, in clvi. miris modis comminuit potius quam divisit, versus pro libitu vel producendo vel contrahendo, quo factum ut nonnulli versus quinque aut sex pedibus constent, alii vero quatuor tantum aut tribus syllabis, imo unus atque alter est dissyllabus. Sed audi ipsum de hac re loquentem in Dissertatione prædicta. “Cum
 “Hebræi non habeant longas periodos, versus
 “ipsorum raro longi sunt. Tales sunt versus
 “Psalmi cxix, ceteri vero tam breves sunt, ut
 “quidam duabus tantum syllabis constent.”
 Ubi obiter observandum est, ipsum *versus* vocabulum doctiss. Viro fraudi fuisse, cum enim periodi in quas sacer Codex divisus est, versus appellantur, periodique in hoc Psalmo sint Alphabeticæ, putavit singulas periodos hoc in Psalmo versum unum constituere, & ideo dixit, versus in eo longos esse, cum revera singulæ periodi duobus constent versibus, qui longitudine eadem fere sunt ac alii. Eundem errorem alii videntur errasse, qui quod integræ periodi vocentur versus, earum partes pro hemistichiis habuere, cum tamen membra ista periodorum versus integri sint. Sed pergit ibi Vir doctiss. “Hæc forte
 “est ratio, cur hymnum vocent *mizmor*, a
 “*zamar*, quæ vox significat *scindere*, quia
 “stylus eorum admodum concisus est, ita ut
 “ad exprimendam versuum modulationem in
 “lectione unius ejusdemque periodi spiritus a-
 “liquoties suspendendus sit.” Hæc ille; sed aut valde fallor, aut mira hac versuum inæqualitate Hypotheseos hujus falsitas se satis prodit; nec sic tamen ὁμοιόλογοι semper obtinendi sunt, nisi ordo, & terminatio verborum
 sæpius

x PROLEGOMENA

sæpius immutetur. Sed ut Lector ipse de hac Hypothesi judicet, horum speciminum alterum, idemque nostro more descriptum ad Psalmorum calcem exhibebo. Atque his artis etiam Meibomianæ specimén unum atque alterum adjungam, cum rara sint libri ipsius exemplaria, de quo infra pluribus dicendi locus erit. Miror equidem Virum in omni eruditionis genere præstantem hanc suam Hypothesim per tantum annorum intervallum tam perditè amasse, ut nunquam sibi eripi passus sit, cum nullas videres habeat quæ alios in amorem ejus illicere potuerint. Psalmi certe ad unum omnes falsi arguunt, ut legenti ad oculum patebit. Verum ei refellendæ hic unus satis fuit, si attentius ad illum Vir Cl. animum advertisset; cum enim ordine Alphabetico descriptus sit, fixique versiculorum singulorum fines, nulla hic, cum se captum sentiret, elabendi ratio fuit, vel ordinem verborum pro libitu immutando, vel versiculorum terminos movendo, ut supra observavi. Sed non opus est ut huic commento refutando diutius immorer. Dissertationis, qua illam explicat & tuetur, summa huc redit; Poesim Hebræam a Græca & Latina longe diversam esse, cum in hac syllabarum quantitas non attendatur, adeoque illorum metra nec habeat, nec habere possit. Ergo, in ὁμοιοτέλεις tota consistit. Quænam vero hæc consequentia, quasi nihil inter hæc medium esset? Hæc cum ita sint, "nemini, inquit, mirum videbitur, si asserimus Poesim Hebraicam, non nisi in versibus ὁμοιοτέλεις, iisdemque valde irregularibus consistere. Indoles "Linguae Hebraicæ aliud versuum genus respuit."

Et

Et alibi, "omnibus istis rationibus expositis citra periculum erroris concludere possumus, Hebræorum versus non nisi ὁμοιοτέλιτοι fuisse." Immo, quo magis hanc ratiocinationem in viro doctiss. mireris, ipse agnoscit, "Linguis quæ hodie in usu sunt, Anglica puta atque Italica, optimos versus scribi, observatis tantum numeris quibusdam modisque, absque eo ut similiter desinant." Probe certe novit Vir Cl. nobilissimum Miltoni nostri Poema de Paradiso amissa, nequaquam cum Græcis vel Latinis convenire, nec tamen ὁμοιοτέλιτον esse; auctoremque ejus versus similiter desinentes de industria vitasse, quæ non ultima Poematis istius laus est. Quod de Hebraicis quidem poetis dici nequit; illi enim, etsi ὁμοιοτέλιτοι ad versuum constitutionem non essent necessaria, libenter tamen illa captarunt, ut videre est in periodo nona, ubi auctor verborum ordinem mutando, & secunda loco ultimo ponendo a simili versuum istorum terminatione, si ita visum esset, facile cavere potuisset. Sed multis exemplis idem liquet, & ex genio linguæ certum est voces similiter desinentes scribentibus ultro se offerre.

VII. Ex hoc Psalmo clare constat, nullam in Poesi Hebr. quantitatis syllabarum rationem haberi; in quarto enim & quinto versiculo, ut alia exempla mittam, brevissimæ syllabæ *le* & *ve* locum obtinent, longis, ex Græcæ & Latinæ Poeseos legibus, debitum. Contra, in decimo quinto, & vicesimo secundo, *mu* in *semucim*, & *hil* in *tehillato* brevium vices implent; quod & hodie obtinet in omnibus, ni fallor, Europæis Linguis. Contraria huic sententia Cl. Gomari

πεῶτον ψεῦδος fuit, fecitque, ut quamvis Psalmorum omnium Alphabeti corum Analyfin institueret, omnem tamen qui examine ex illo sperari poterat, operæ fructum perderet, uti liquet ex hujus ipsius Psalmi analysi, quam in Lectoris gratiam ceteris speciminibus ad finem operis adjiciam. Hinc vero

VIII. Sequitur, omnes in poesi Hebr. pedes dissyllabos esse; si qui enim tribus syllabis constarent, brevium & longarum discrimen, ratione mediæ syllabæ, necessario in illa, æque ac in Græca & Latina Poesi, locum obtineret.

IX. Ex versibus sexto & ultimo invicem collatis liquet, in Poesi Hebr. metri gratia voces interdum contrahere licuisse; *yomedet* enim quæ ꝑ sexto trissyllaba est, ꝑ vicesimo secundo est dissyllaba. Et idem discrimen in eadem voce factum est in Psalmo proxime sequente, versu sexto, & decimo octavo. Sed & idem liquet ex ꝑ decimo & decimo octavo, in quorum utroque *berito* contrahitur in dissyllabum, ut sæpe alias; & ꝑ decimo sexto *be emet* contracte est *b'emet*. Neque sane hac licentia ulla poesis carere potest, uti nec illa, quæ huic contraria est, qua voces literis paragogenicis aliisque modis produci possint, ubi res postulat. Hujus quidem Licentiæ nullum in hoc Psalmo est exemplum, sed in Psal. cxiii. plura reperies. Vid. ibi ꝑ 10, 11, 13, 16, 17.

X. Ex ꝑ 1, 3, 8, 20. liquet nomen tetragrammaton esse dissyllabum, neque pro eo legi oportere *adonai*, vel *elohim*, cum substitutio vocis trissyllabæ in locum dissyllabæ metrum necessario corrumpat. Atque hinc certo colligi potest,

est, superstitionem istam Judaicam, qua ab hoc nomine pronuntiando abstinuerunt, aliudque pro eo suffecerunt, tum demum exortam fuisse, cum Poeseos Hebr. notitia omnis intercidisset. Cum vero prave *adonai* in locum *τῷ jabvob* substitueretur, quo metrum toties corrumpitur quoties illa vox occurrit in Psalmis, (occurrit vero sæpissime,) sequitur vocis hujus in obliquis quoque casibus punctationem pravam esse, metrumque corrumpere, cum, *l. b. m.* illi præfixis, eadem apponantur puncta, ac si *τῷ adonai* præfigerentur, quod fieri non possit absque manifesta metri ruina. Miror equidem Interpretes nostros, Judæis magistris tam cæca fide se addixisse, ut vel cum iis ab hoc nomine pronuntiando prorsus abstinerent, vel juxta puncta ab illis posita *jehovah* legerent, cum Veteres Scriptores Græci Judæorum deum ΙΑΩ esse dixerint, quod *τὸ jabvob* exprimit, quantum Græcis literis fieri potuit.

Sed de hoc nomine non abs re fuerit paulo fufius agere, cum tantæ inter eruditos Lites fuerint non modo de vera ejus pronuntiatione, sed acriter etiam disputetur, quæ ejus vis sit, & unde derivetur, seu quæ vera vocis sit Etymologia. Ad lites de his dirimendas locus Exodi c. iii. v. 14, 15. ubi Deo hoc sibi nomen indere placuit, attentissime expendendus erat, qui ita se habet. *Tum Deus Mosi inquit, ehjeh aser ehjeh; sic ergo dices Israelitis, ehjeh misit me ad vos. Et ulterius dixit Deus Mosi, sic dices Israelitis, jehovah, Deus patrum vestrorum, Deus Abrahami, Deus Isaaci, Deus Jacobi, misit me ad vos; hoc mihi nomen in seculum.* Verus loci hujus sensus pendet

pendet a recta verborum horum interpretatione, *ehjeh ašer ehjeh* — *ehjeh* — & *jehovah*. Prima, *ehjeh ašer ehjeh*; Græci reddunt, *ἐγώ εἰμι ὁ ὢν*, ex Platonismo procul dubio, qui supremum omnium deum τὸ ὄν dixere, ὃ μόνον πρόσ-εστι τὸ εἶναι. Hæcque versio plerisque interpretibus placuit, qui his verbis significari censuerunt, necessariam quam vocant Dei existentiam, & æternitatem, qui solus natura *est*, & est omnis principii & finis expers. Secundum, sc. *ehjeh*, reddunt ὁ ὢν, quasi hæc tertia priorum vox sit, cum certissime sit prima, ideoque vertendum erat, *εἰμι*, *sum*. Tertium hic, ut semper alias, reddiderunt, *Κύριος*, quasi legissent *adonai*, cum ipsorum tempore invaluisset ista superstitio, nomen aliud tetragrammati loco substituendi. Quænam puncta huic nomini apponerent iis temporibus cum nondum ab ejus pronuntiatione abstinere Judæi, ex ipsorum scriptis sciri nequit; sed ex loci hujus serie mihi certissimum videtur, si recte punctetur præcedens vox *ehjeh*, hanc punctari debere *jehjeh*, cum hæc vox eadem sit ac prior, hoc solo discrimine, quod illa prima futuri persona sit, hæc vero tertia, ideoque verti oportuit *est*, *est*. Jam ut aperte dicam quid ipse de tota hac re sentiam, hæc mea est sententia; tertia, ut dixi, vox eadem est ac secunda, mutata tantum persona; secunda vero, manifesto compendio dicta est trium priorum loco, quarum illa prima est. Cardo igitur quæstionis in hoc uno vertitur, quid sibi velint *ehjeh ašer ehjeh*, & quomodo verba hæc vertenda sint. Ego vero vertenda puto, non, *ero qui*, vel *quod, ero*, sed, *sum qui fui*; & ut *ehjeh* horum compendium est,

ita hæc ipsa arbitror compendium esse aliorum, hujus scilicet integræ orationis; *Sum* (idem) *qui* (olim) *fui*, Deus sc. *patrum vestrorum, Abrahami, Isaaci & Jacobi*. Hæc plena atque integra enuntiatio est; horum compendium *sum qui fui*; horum iterum compendium *sum*; sic prima persona Deus ipse loquitur. Moses vero ad Israelitas hoc repetens, tertia persona dicit, *est*. Nomen igitur tetragrammaton nihil aliud est quam tertia persona futuri, *ehjeh*, & si *ehjeh* recte punctetur, legendum *jehjeh*. Sed cum ex Græcis scriptoribus constet veram tetragrammati pronuntiationem esse *Jahvoh*, puto in hac de Dei nomine narratione, *hajah* ubique substitui pro *havah*, & primitus lectum fuisse, *avvoh aser avvoh*, *avvoh* — & *javvoh*, ad formam *jaykob*. Ita nullum supererit dubium, vel de vi vocis, vel de ejus origine, vel de vera ejus pronuntiatione.

Nec vero est quod miremur vocem Chaldaicam *havah* hic pro *hajah* a Deo fuisse usurpatam, si reputemus *màn* quoque verbum esse Chaldaicum; verba enim illa Exod. xvi. 15. *man bu*, Græci videntur recte vertisse, τί ἐστὶ τῆτο; cum sequatur, *nesciebant enim quid esset*. Cum Abrahamus Judaicæ gentis pater, ortu Chaldæus esset, quidni putemus voces quasdam Chaldaicas in antiquissimis gentis illius historiis interdum occurrisse, quas posterioribus temporibus in Hebraicas mutare placuit? Cum unum hujus exemplum in τῇ *man* etiamnum supersit, facile fieri potuit, ut hic alterum fuerit, licet ad posteros intactum non pervenerit. Cum hæc explicatio locum alias obscurum in clara luce collocet, litesque de nomine tetragrammato motas

tam

tam facile dirimat, his adducor, ut hanc solam veram esse existimem. Qui aliorum de hoc nomine sententias scire velit, adeat, si placet, Clericum ad hunc Exodi locum, & Cappelli Diatribam ad finem Criticæ Sacræ, ubi prolixè de illo agitur, multisque probatur, *Jabvoh* veram ejus esse pronuntiationem. Sed de his hætenus.

XI. Ex primo omnibusque fere aliis hujus Psalmi versibus, liquet *Sheva* simplex mobile revera vocale esse, & cum litera cui subjacet, syllabam simplicem constituere, contra quam volunt Grammatici, qui docent, illud consonam suam cum litera sequente tam rapide & arcte connectere, ut divulsionem aliquam non admittat, multo minus *Sheva* illud per se unquam syllabam distinctam constituat, quæ Buxtorffii verba sunt Thes. Gramm. p. 15. Hunc de *Scheva* Mobili Canonem non modo falsum, sed maxime absurdum esse pluribus monstravit Capellus in Animadversionibus suis ad *novam Davidis Lyræ*, Critic. Sac. p. 653. — 657. Si nulla, inquit, ejus haberetur in Carminis dimensione & structura ratio, evaderet Linguæ Hebr. pronuntiatio, non impedita modo atque perplexa, sed horrida & barbara plane, quæque duritia & asperitate sua, ob frequentem multarum consonarum concursum atque allisionem, linguas maxime barbaras, adeoque vel ipsam Sarmaticam, longe superaret.

XII. Ex versibus 3, 11, 12, 13, 14. liquet gutturales sub se recipere *Scheva* quiescens pariter ac alias quasvis consonas; adeoque *mayse* ex. g. dissyllabum esse eodem modo ac *malce*. Unde sequitur numeros, quoties hujusmodi gutturales

naturales occurrunt, corrumpi a Masoreticis doctores, qui gutturalium gratia *Scheva* compositum confinxerunt, cum *Scheva* illud juxta ipsos, *Scheva* simplicis mobilis vim habeat, & proinde syllabam per se constituat. Quicquid dicitur contra Grammaticorum Canonem de *Scheva* simplici, æque valet contra compositum, cum, ut Buxtorffii verbis utar, literarum gutturalium proprium sit loco *Scheva* simplicis, & suam consonam sequenti jungat eadem quantitate, qua ipsum *Scheva* simplex.

Hi duo de *Scheva* simplici & composito canones veram Hebraice legendi rationem penitus corruperunt, adeo ut Poesis illa, etsi nihil aliud obstarat, nunquam feliciter investigari potuisset, quamdiu illis fides haberetur.

XIII. In versu quinto ex metro liquet, *poval* cum affixo tertiæ male a Masoretis punctari; *bašeph kamez* enim sub *y Scheva* quiescentis loco est, adeoque juxta prædictos canones esset dissyllabum, cum metrum ostendat esse trissyllabum, legendumque *povalo*, ut *debaro*.

XIV. Ex *y* undecimo liquet *pataš furtivum* ineptum prorsus esse & incommodum, cum *coš* monosyllabum esse metrum ostendat, *pataš* vero ultimæ subscriptum dissyllabum facere videatur; imo doctissimo Hillero verba hujus formæ diserte dissyllaba censentur, Instit. L. S. p. 41. quod tamen omnino falsum esse ex metro clare constat; *Scheva* certe quiescentis locum subit, & incremento accedente evanescit, in plurali enim *rubot*, non *ruabot* dicitur.

XV. In *y* 16. Ex metro liquet, *be emet* in dissyllabum contrahi, & legendum *b'emet*; ideo-

xviii PROLEGOMENA

que non oportuit punctatione fieri trisyllabum, quod tamen in similibus a Masoreticis punctatoribus semper factum, nulla metri ratione habita.

XVI. Ex γ quarto manifestum est, textum Hebr. ante Masoretarum tempora corruptum, ab illis pro sano atque integro habitum, cum ex sensu pariter ac metro constet legi oportere, non *hepzehem*, sed *hopezēhem*. Qui metrum intellexissent, non trisyllabum loco quadrisyllabi; nec qui sensum, nomen loco participii posuissent. Hoc vero mendum Græca Versione antiquius, cum illi quoque ita legerint. Unde liquet, eorum quoque tempore Poesim Hebr. intercuisse, quod & mille aliis argumentis certo constat.

Atque hæc sunt quæ in hoc brevi carmine notanda existimavi, quæ omnia ad Poeseos Hebr. notitiam restituendam haud parum juvant. Psalmus qui hunc de quo egimus, proxime excipit, ipse quoque ad hujus formam ordine Alphabetico conscriptus est, constans decem periodis, quarum duæ postremæ sunt trimembres, quas, licet metri genere conveniant, in tres tamen bimembres dividi non posse ex sensu satis manifestum est, ut cuivis inspicienti primo intuitu patebit. Verum in hoc Psalmo omnes periodi præter primam generis sunt Tambici; in secunda & quarta periodo versus sunt, ut $4\frac{1}{2} : 3\frac{1}{2}$. in tertia, quinta & sexta, ut $3\frac{1}{2} : 4\frac{1}{2}$. in septima sunt æquales, ut $4 : 4$. in tribus ultimis versus sunt omnes Anacreontici. Quod ad cetera, omnia fere quæ ad Ps. priorem

notavi,

notavi, ex hoc firmari possunt. Quæ de novo hic occurrunt observanda, hæc sunt.

I. Ex versu decimo sexto liquet, *aser*, etsi plene scribatur, interdum tamen contracte legendum, *se*, quomodo quandoque etiam scribitur; & procul dubio semper ita scripsissent Masoretæ ubi contrahendum erat, si Poeseos antiquæ cognitionem aliquam habuissent. Hujus contractionis, ubi tamen plene scribitur, duo eximia sunt exempla, Psal. xcv. p. 4. & 5. sed etiam in ipso Psalmorum Imine Psal. i. v. 12. idem videas. Cum vero contracte scribitur, Masoretæ sequenti voci per *dagesh* forte illigant, in quo ab iis discedendum putavi, cum hæc scribendi ratio lectionem impediat potius quam adjuvet.

II. Versu decimo septimo ex metro liquet, legendum contracte *l'ebjonim*, ut sit trisyllabum; sed Masoretæ punctuatione fecerunt quadrisyllabum, *la ebjonim*, excluso, si illis credimus, *b* emphatico, sed in re manifesta contra ipsius rei evidentiam nemini credendum. Eodem, ut mihi videtur, errore *b* emphaticum excludi volunt v. 7. legentes *lajesarim* pro *lajesarim*, *dagesh* accelerandæ pronuntiationis causa sublato; metro quidem hoc pacto, si legas *lajesarim*, non offecerunt, sed cur *b* emphaticum hic lectori obtrudant, & ad *τδ dagesh* omisionem, quod in analogiam peccat confugiant, cum nihil vetet legere *l'isarim*?

III. Metrum in hoc Psalmo vitatur prava lectione v. octavo, copulam inferendo ante *zad-dik*, quo versus ille syllaba una justo longior, sensus vero prorsus corrumpitur. Ut in Psal.

priore, *ψ* 8. de *Jabvob* dicitur, *clementem* illum esse & *misericordem*, his verbis, *hannun ve rabum jabvob*, ita hic idem dicitur in laudem hominis pii & probi, *hannun verabum zaddik*. Similiter in hoc atque illo Psalmo *ψ* 6. idem de utroque prædicatur; quod, ut id obiter dicam, ostendit hymnorum horum auctorem, (uterque enim procul dubio ab eadem manu est) vena parum divite fuisse; alias enim ex uno in alterum, cum utrique sint brevissimi, versus integros vix transtulisset. Cum vero *hannun ve rabum* de τῷ *zaddik* prædicari Librarii non perspicerent, copulam ante *zaddik*, inseruerunt, quo & metrum & sensum graviter corruperunt.

Est quidem non levis mihi suspicio mendum etiam esse in versu decimo in voce *debarav*, cum pluralia cum affixis tertiæ singularis soleant contrahi ad modum nominum in regimine, sed cum hoc non prorsus certum sit, id jam misum facio. Vid. notata ad locum.

Psalmus decimus tertius totus constat Iambicis, iisque Anacreonticis, præter sextum & decimum septimum. In hoc vero carmine hæc observanda sunt.

I. In versu tertio & nono metrum indicat, *Jabvob*, etsi plene scribatur, in monosyllabum contrahendum, & legendum *jab*; atque hoc in Psalmis frequens, & in hac forma nonnunquam scriptum est.

II. In periodo tertia levem esse errorem ex metro deprenditur, & vel, *ve* inserto ante *yad*, legendum,

mimmizrah ſemel ve yad
meboo mehullal ſem jahvoh.

vel in ſecundo verſu, pro ſem legendum ſemi
cum jod paragogico.

mimmizrah ſemel yad meboo,
mehullal ſemi jahvoh.

jod ante aliud jod facile poterat excidere, & hanc
lectionem prætulim, tum ob ὁμοειλεῖον, tum
quod prior verſus integer habeatur Pſ. l. v. 2.

III. Si prior correctio verior ſit, hic exem-
plum erit verſiculi, qui integrum ſenſum non
conficit, contra quam cenſuit Meibomius, ex
cujus ſententia ſinguli verſus ſingulos exponunt
ſenſus. Cujus verba ſupra adduxi p. 5. Quæ
opinio pariter ac altera de Diſtichis, gravissi-
morum illi errorum cauſa fuit in paucis illis
Pſalmis quos edidit ut Specimina Poëſeos Hebr.
ab ipſo reſtitutæ. Verum quidem eſt in hoc
ſcribendi genere, uti videmus in poematiis Ana-
creonticis, hoc plerunque fieri; ſed rem non
ſemper ita ſe habere, cum rei ipſius ratio, tum
exempla abunde comprobant. Unum tantum
afferam ex Pſal. xcv. p. 3. quæ ſic ſe habet;

ci el gadol jahvoh, u melec
gadol val col elohim.

Hanc periodum, ὑποθεσὶ δαλῶν, ad hunc mo-
dum interpolavit vir doctiſſ.

ci el gadol hu jah,
u melec gadol val col elohim.

Quo quid inveniſtiſ? Verum quam falſa ſit
hæc opinio, ex ipſo Pſalmorum introitu patet;

xxii PROLEGOMENA

tres enim primæ periodi primi Psalmi luculentissima sunt in alteram partem exempla. Fatendum quidem est Meibomium ipsum hunc Psalmum excepisse, cum in illo nequaquam se expedire potuerit, sed idem videre est in omnibus illis Psalmis quos e toto illorum numero, ut artis suæ specimina elegit, præter Ps. cxlviii. & cl. quos miseris modis vexavit, atque interpolavit, ut in sententiam suam invitos cogeret. Verum idem ipsa rei ratio clarissime evincit, cum nulla poësis, cujuscunque generis sit, pati possit, ut intra tam arctos limites perpetuo conclusa teneatur. In multis quidem poëseos generibus tantum abest ut hoc in laude ponatur, ut contra, Poetarum Principes ab eo sedulo cavendum ducerent. Homeri certe & Virgilii poematis gratia longe maxima ex eo conciliatur, quod plerumque sensus cum versu non terminetur, sed potro porroque feratur in secundum, tertium, quattumque aliquando versum, idque imparibus commatum intervallis; ex quo mira oritur rythmi varietas, & ex varietate venustas, cum contraria consuetudo in Poetis infra illos positis lectori tædium afferat vix ferendum.

IV. Ex *ψ* 8. & 12. liquet *jamem*, non ut Masoretæ punctarunt, *jamaim*, legendum, cum hoc manifesto sit trisyllabum, versus autem postulet dissyllabum; & sic per totum Psalmorum librum dissyllabi vices semper implet. Qui igitur pro trisyllabo habuerunt, necesse fuit illos hære, nec se expedire potuisse in versibus dimetiendis, in quibus vox hæc occurrit, occurrit vero in permultis. Versus si placet, in ipso Psalmo pete,

IN PSALMOS. xxiii

V. In Ψ 11. legitur *lirot* ex forma *pekod*, cum ruina versus, cum ex metro constet legendum, *leraot* forma *pakod*, alias syllaba versui deerit.

VI. In Ψ 10, 11, 13, 17. *jod* paragogicum participiis additur, quo versus syllaba augeatur, quod metrum postulat; plura ejusmodi exempla vide Ps. ciii. Ψ 5, 6, 7, 8, 9, 10. ubi omnia, præter unum quod participium est, nomina sunt substantiva.

VII. In versu quidem decimo quinto legitur infinitivus cum *jod* paragogico, *lehojibi*, sed ut hoc sine exemplo est, sic metrum mendosum esse ostendit, cum parum credibile sit auctorem voluisse carmini huic elegantissimo, quod totum ex Iambicis constat, distichum Trochæicum immiscere, impari pedum numero constans, qui est ut 4 : 3. cujusmodi periodus raro admodum occurrit. Præterea, si id voluisset auctor, non *hojibi*, scripisset, sed *hojibo*, cum affixum tertiæ ad sensum necessario sit subintelligendum. *Jod* vero quod hic abundat, ad versum sequentem pertinet, ubi scribendum *vimmi*.

VIII. Verum quidem est nullum jam, si Interpretibus fides, superesse in Codice Masoretico exemplum, ubi *vim* scriptum est cum *jod* paragogico, sed ita quandoque scribi oportuisse, & hic locus, & alia nonnulla liquido ostendunt. Nec quicquam prohibet quin *vimmi* scribatur æque ac *minni*, cum ex sensu statim sciri possit, paragogicum sit necne. Vid. Psal. xviii. Ψ 6 r. lxxxiii. Ψ 14. & lxxxvii. Ψ 9. sed transeo ad Psal. cxiv,

xxiv PROLEGOMENA

Hic etiam Psalmus totus constat Iambicis, & secundi quique versiculi usque ad ultimam periodum sunt Anacreontici; primi vero quique præter quintum & nonum, Anacreonticos, uno pede auctiores sunt. In ultima periodo versiculi quatuor pedibus utrique constant.

I. In versu tertio clarum exemplum est, Hebræos parum curasse quantitatem syllabarum; alias auctor, non *bajetab jebudab* scripsisset, sed *jebudab bajetab*. Clericus quidem locum de mendo suspicatur, sed immerito.

II. Ex γ 6. liquet, *le* ante *aleph* cum *kamez* in unam cum eo syllabam posse connecti, cum metrum ostendat legendum, non *le aḥor*, sed *l'aḥor*.

III. Ex γ 8. & 12. liquet, *ce* male a Masoretis in unam syllabam cum sequente consona componi, neque enim cum illis legendum *cibne*, sed *cebene*; atque hæc exempla invicte probant falsum esse canonem illum, quo docent duo *Scheva* ab initio concurrere non posse; hujus enim canonis jussu ex *cebene* fecerunt *cibne*, cum trisyllabum esse ipsa luce clarius sit. Interdum etiam peccant in alteram partem, cum *ce* ante *aleph* liceat metri gratia in unam syllabam contrahere, ut *c'abotam*, Ps. lxxviii. γ 21. & 137. quod illi punctatione sua fecerunt quadrisyllabum. Hujusmodi errata in ratione punctandi, cum syllabarum numerum justo plerunque minorem, nonnunquam vero majorem reddant, Poeseos Hebr. instaurationem affeculis suis plane *adύνατον* fecerunt.

IV. Ex

IV. Ex Ψ 9. liquet, male scribi *leca*, cum metrum postulet *lac*. Eodem modo erratur Ps. l. Ψ 33. lxxiv. Ψ 36. & lxxxix. Ψ 30. His exemplis constat *lac* non in pausa tantum, sed in initio etiam & medio sententiæ locum habere.

V. In Ψ 17. insigne exemplum est, quo probatur *patab furtivum* syllabam non constitutere, ut supra observavi ad Ps. cxi. Ψ 11. ex metro enim constat non *eloab* legendum, quasi trisyllabum esset, sed *eloh*; vid. etiam Ps. xviii. Ψ 72. Ψ 47.

VI. In Ψ penultimo metrum ostendit *jod* paragodicum prave affigi $\tau\omega$ *hahopec*; in eodem versu excidit *l* ante *agam*, forte quod præcesserit *r*, cum quo, librariorum errore, aliquando confunditur. Vid. Ps. cvii. Ψ 70, ubi eadem loquutio, *l'agam maim*.

VII. In versu ultimo legitur *mayjeno* cum *bolem* paragodico, ne versui syllaba deesset. Hæc iterarum paragodicarum affixiones clare ostendunt versum in Poesi Hebr. pendere a numero syllabarum, adeoque poesim illam *metricam* esse, non *rhythmicam*, ut multi existimarunt.

Hæc sunt quæ in his quatuor Psalmis, qui sunt & brevissimi & facillimi, duxi annotanda, quibus lector paulo attentior sensim adducatur ad Poeseos Hebr. naturam atque indolem penitus perspiciendam; qui si hos hymnos iterum atque iterum legerit, donec memoriæ alte insignantur, facile metrum & numeros assequi possit per totum Psalmorum librum, ubi non obstant vel prava punctatio, vel mendosa lectio.

xxvi PROLEGOMENA

Ex his Psalmis aliisque omnibus manifestum est, quæ de *milyel* & *milray* præcipiunt Grammatici, nec non totam illorum de accentibus doctrinam, quatenus ad pronuntiationem cuiusque vocis attinet, nullum in Poesi Hebr. usum habere, sed rythmum metrumque prorsus evertere; æque ac accentus apud Græcos, quod cuius statim patebit, qui paucas periodos prout a Masoretis punctantur, legerit. Ita enim legenti ne minimum supererit versiculi vestigium.

Quæ etiam de *Maccaph* docent vel merum otiosorum hominum figmentum sunt, vel saltem ad Poesim Hebr. intelligendam inepta prorsus & inutilia. Hujus officium volunt esse, lectionis cursum urgere, & arctiori nexu voces unire, unde voces binæ, quæ distinguendæ erant, in unam sæpissime conjunguntur, maximo lectoris incommodo. Et quo magis lectio impediatur, post vocem penacutam exeuntem in *b* præcedente *kamez* vel *segol*, &c. *dagesh* forte imprimit primæ consonæ vocis sequentis, unde *vasab* legendum *vasalli*, *jaledab bat jaledabbat*; imo propter exclusum *maccaph* hoc fit post penacutam in *c* vel *t* cum *kamez* desinentem, &c. Et hac regula interdum non tantum ridicule, sed etiam cum ruina versus utuntur. Ex. gr. Psal. iii. *Y ult.* definit in *bircateca. selab*; hic, quasi *selab* non extra versum esset sed pars ejus, *τὸ bircateca* per *dagesh* innectunt, & legendum docent, *bircatecas-selab*. Sic Ps. xlv. p. 9. *nodeb. selab*, juxta hanc regulam est *nodesselab*. In his quidem metro non officitur; sed cum nihil certius sit, quam *selab* extra versum esse, voci quæ revera ultima est, hoc modo illigare, summæ imperitiæ est.

IN PSALMOS. xxvii

est. Sed est etiam, ut id obiter moneam, ubi absurdum hæc de *selab* notio metrum corrumpit, ut observavi ad Ps. cxliii. p. 6. Jam vero tempus est ut vestigia mea relegam, & ut Poeseos hujus indoles facilius intelligatur, quæ dixi, ordine componam, quibus quæ supersunt dicenda locis suis inferam.

I. Primo igitur in hac poesi pedes sunt omnes dissyllabi.

II. Quantitatis syllabarum nulla ratio habetur.

III. Versiculi constant vel pari syllabarum numero, vel impari.

IV. Ubi par est syllabarum numerus, ejus generis versiculi pro Trochaicis non immerito haberi possunt, in prima syllaba acuendi.

V. Si impar sit syllabarum numerus, pro Iambicis censendi sunt, & syllaba secunda, ut rhythmus servetur, acuenda.

VI. Periodi plerunque constant duobus versiculis, sæpe tribus quatuorve, aliquando pluribus.

VII. Versiculi ejusdem periodi sunt ejusdem generis, exceptis perpaucis, in quibus alternant; priores nempe in duabus distichis uno metri genere conveniunt, alteri altero. In iis vero quæ quatuor versibus constant, interdum fit, ut primus & tertius, vel primus & secundus sint unius generis, secundus vero & quartus, vel tertius & quartus alterius.

VIII. Versiculi Trochaici plerunque pedum numero conveniunt, atque illi nunc tres sunt, ut Ps. xciv. p. 1.

“él nekámot jáhvoh,
él nekámot hopiv.

Et

xxviii PROLEGOMENA

Et celebre illud Psal. cvi. p. 1.

“ hédú líhvoh, cí tob;
cí levólam hásdo.

Quod occurrit etiam Psal. cvii. p. 1. cxviii. 1. cxxxvi. 1. sed hoc rarius. Nunc sunt quatuor pedum, ut Psal. xxix. p. 1.

“ hábu líhvoh bém: élim,
hábu líhvoh cábod vároz.

Atque hoc metrum frequentissimum. Vid. Psal. xxiv. p. 7. & 9. Nunc quinque pedibus constant, ut Psal. ix. p. 5.

“ cí rásíta míšpaťi ve díní;
jášabtá le císse šopeť zédek.

Vid. etiam periodos duas proxime sequentes, & p. 12. neque hoc rarum.

Verum versus Trochaici generis sæpe etiam numero pedum impares sunt, quorum alii, ut 3 : 4. ut Psal. iii. p. 9.

“ líhvoh háješťyah,
yál yamméca bírcatéca.

Alii, ut 4 : 3. ut Psal. cxviii. p. 3.

“ jómerú na bét aháron,
cí levólam hásdo

Alii ut 4 : 5. ut Psal. ix. p. 1.

ódeh jáhvoh bécol líbbi,
ásappérah cól nipléotéca.

Alii ut 4 : 6. ut Psal. xxxvii. p. 9.

“ cí meríyím jíccaréťun,
vékové jáhvóh, hemmáh jiréšťu árez.

Et

IN PSALMOS. xxix

Et ejusdem formæ est periodus proxime sequens;
 Alii ut 5 : 4. ut Psal. vi. p. 9.

“ sūru mimmenní, col poyalé on;
 cí šamár jahvóh, col bícji.

Alii, denique ut 5 : 6. ut Psal. ix. p. 16.

šabeyú goím bešāhat yáfu;
 béréšet zu támanú, nilcédah ráglam.

Vid. etiam Psal. ciii. p. 10.

Atque hæc sunt in Trochaicis discrimina; totum vero hoc genus Iambico longe rarius occurrit, neque ullus Psalmus est, qui solis constat Trochaicis, præter cxvii; sed pauca exempla sunt ubi plures hujus generis periodi simul habentur, ut Ps. cxviii. quatuor, xxi. sex, lxix. novem, cxxxix. decem. Verum quoties hujus generis versus abhibentur, hanc notam “ primæ literæ apposui, ut lector hoc genus ab altero statim dignoscat.

XI. In periodis Iambici generis, sæpe quidem versus pedum numero conveniunt, sed plerumque discrepant.

Qui conveniunt, sunt vel ut $3\frac{1}{2} : 3\frac{1}{2}$, ut Ps. i. 1, 2.

ašre haiš ašer lo
 halac bayazat rišyim.

cujus generis octo versus concurrunt Ps. i. p. 2, 3.

Vid. Ps. xxxix. qui magna ex parte, & Ps. cxliii. qui fere totus hujusmodi versiculis constat; vel ut $4\frac{1}{2} : 4\frac{1}{2}$. Ut in eodem primo Psalmo 3, 4,

ubederec šaštim lo yamad,
 ubemošab lezim lo jašab.

Vel denique ut $5\frac{1}{2} : 5\frac{1}{2}$, ut Ps. lviii. p. 12.

xxx PROLEGOMENA

ve jomar adam, ac peri lazzaddik;
ac jeſ elohim ſopeſtim baarez.

Hujus generis periodi in illo Pſal. ſeptem alie ſunt.

Illorum vero qui pedum numero non conveniunt, quidam ſunt ut $3\frac{1}{2} : 4\frac{1}{2}$, ut Pſ. xxiii. p. 1.

jahvoh rovi, lo eſſar;
beneot deſe jarbizeni.

Quidam, ut $4\frac{1}{2} : 3\frac{1}{2}$, ut Pſ. xxiv. 1.

lihvoh haarez umeloah;
tebel, vejoſebah.

Alii, ut $4\frac{1}{2} : 5\frac{1}{2}$, ut Pſ. vii. p. 9.

jahvoh jadin yammim : ſopteni
jahvoh cozidki, ucetummi yalai.

Alii ut $5\frac{1}{2} : 4\frac{1}{2}$, ut Pſ. xxi. p. 9.

timza jadeca lecol ojebeca,
jeminca timza ſoneſca.

Alii ut $5\frac{1}{2} : 3\frac{1}{2}$, ut Pſ. viii. 7.

vattamſilehu bemayſe jadeca,
col ſattah taſat raglav. Vid. Pſ. xviii. p. 40.

Alii, ut $3\frac{1}{2} : 5\frac{1}{2}$, ut Pſ. xix. p. 3.

jom lejom jabbiy omer,
velailah lelailah jeſhavveh dayat.

Sunt denique, ut $3\frac{1}{2} : 2\frac{1}{2}$, hujus memorabile exemplum & fere unicum Pſal. xix, ubi a γ 15. octo ſunt hujusmodi periodi, quarum prima eſt,

torat jahvoh temimah,
meſſbat napeſ.

Ex his liquet, in hoc carminis genere verſum
nunc

IN PSALMOS. XXXI

nunc priorem breviorē esse, nunc posteriorem ad auctoris libitum, idque interdum duorum pedum discrimine.

Idem in periodis trimembribus evenit, ut nunc pedum numerus increſcat, ut 3⁺, 4⁺, 5⁺, nunc eodem ordine decreſcat. Vid. Psal. v. p. 7. 8. & vii. 7. alias hæc tria metra nullo ſervato ordine uſurpantur.

X. Utriusque generis verſiculi, perpetuo miſcentur; ut nullus enim Psalmus, ut ſupra obſervavi, ſolis conſtat Trochaicis, ita raro accidit, ut Trochaici Iambicis non immiſceantur. Quod arti rudi adhuc & incultæ tribuendum, cum nondum ad illam perfectionem perveniſſet, quam poſtea apud Græcos conſecuta eſt.

Hæc autem quæ dixi vera eſſe, ut ſunt veriſſima, conſtat exemplis hic adductis, & cuius Psalmos inſpicienti facile liquet, cum quavis fere pagina exempla legenti in oculos incurrunt.

XI. Poſtremo Hebraicam Poëſim ſyncopis, eliſionibus, apocopis, paragogis, ellipſibus, aſyndetis, pleonaſmiſ, repetitionibus, aliſque modis uti, quibus & voces & verſus vel contrahuntur vel produciuntur, non opus eſt ut dicam, nedum ut exempla ſingulorum afferam, cum his ſubſidiis nulla Poëſis, cujuſcunque generis ſit, aut quacunque lingua ſcripta, carere poſſit.

I. Ex exemplis adductis hæc tria perquam manifeſta ſunt, primo periodos omnes non eſſe bimembres, licet hoc de parte longe maxima verum ſit.

II. Singulos verſus ſingulos ſenſus non exponere. Quamvis plerunque verum ſit ſingulos verſus colon, vel ſaltem comma integrum conficere,

xxxii PROLEGOMENA

ficere, multis tamen exemplis liquet hoc non perpetuum esse, nec sane ex rei natura esse potuit.

III. Luce meridiana clarius est versus non omnes esse ὁμοιοῦλας. Licet Linguae Hebr. indoles ὁμοιοῦλας abundet, & libenter iis utantur Poetæ facri, Psalmi tamen ad unum omnes palam testantur Hebræorum artem poeticam nequaquam in iis quærendis positam fuisse.

Quod si res adeo simplex vetus sit Hebr. Poësis, unde factum, inquires, quod viros acutissimos cognitio ejus hætenus fugerit, & ut eruditi fere omnes ejus instaurationem inter ἀδύνατα posuerint? Respondeo, hanc ipsam ejus simplicitatem partim in causa fuisse, quod ejus investigatio quærentibus non felicius cesserit. Qui non satis secum reputantes, antiquissima quæque esse simplicissima, artesque omnes quo initiis propiores essent, eo fuisse rudiores, nec nisi longo temporis progressu ad ἀκμὴν suam perductas, temere nimis crediderunt Poematia hæc, quod sacra essent, nec sine quodam numinis afflatu composita, ideo esse in genere suo perfectissima, omnemque Poeseos cultum & ornatum, quæ multis post sæculis apud Græcos obtinuit, in his quæri oportere; quæ videtur sententia fuisse

▪ Neque quemquam futurum credo, nisi plane contumacem vel invidiæ livore occupatum, vel denique scepticum, qui jam poeseos veteris rationem in dubium vocare audeat.

Verum omne dubium tollit pars operis posterior, qua integra Bibliorum capita ac poemata ad istos revocavit Canones, quorum praxin in Græcis poetis antea de-

monstraverat. An hic ullum ἀποφύγετον reperire est? Neminem itaque futurum qui hac nostri auctoris sententia meliorem afferat, mihi persuasissimum habeo. *Const. L'EMPEREUR*, Epistola ad Lectorem.

Venerandus senex, D. D. Gomarus in Lyra sua Davidica a temporibus Prophetarum collapsam & per tot secula sepultam doctis-

IN PSALMOS. xxxiii

doctissimi viri, Francisci Gomari, qui in Hebr. Poesi videre sibi visus est omnes Poeseos Græcæ elegantias, & venustates, omniaque versuum genera in illa invenisse, quæ in Sophocleis, Pindaricis aliisque Lyricis carminibus occurrunt: & cum per multos annos rem secum meditatus esset, magnoque labore, & studio indefesso in Poesin hanc inquisivisset, anno demum 1637, arbitratus se certo comperisse Lyrica sacra & profana, distincto parumper linguarum genio, probe inter se convenire, DAVIDIS LYRAM edidit, quæ primo magno cum plausu a multis accepta est, & a doctissimis viris comprobata. Sed anno 1643. Lud. Cappellus sub censuram vocavit & Animadversiones in illam scripsit, quibus novam illam Metricam funditus evertit, ^b Canones ab ipso traditos de syllabarum quantitate absurdissimos esse clarissime ostendit, frustra- que ab illo Hebraica quæri Pindari & Sophoclis versibus *παράλληλα*, cum Græcorum versus certo & semper eodem pedum ac syllabarum numero constent, atque iisdem semper recurrant spatiis. Quod si sic liceret *αναλύειν*, ac ille fecit, nihil non Poesim futurum, etiam ea quæ maxime videntur esse a ratione Carminis aliena;

Profodiæ sacræ rationem & artificium primus ingeniosissime & sagacissime detexit & aperuit. Joh. Buxt. filius, in Epist. Lexico Talm. præfixa circa finem.

His addi possunt Dan. Heinsius, Lud. de Dieu, Hottingerus, alii.

^b Canones ejus de syllabarum quantitate huc omnes redeunt,

scilicet nullum simplex vocale esse,

syllabam longam fieri sola vocali longa, non positione.

Quos merito absurdissimos esse Cappellus dixit, cum non modo omnem rythmi seu numerorum speciem profus evertant, sed ipsam linguæ Hebr. pronuntiationem plane impossibilem reddant, ut fuse probavit Vir doctissimus.

xxxiv PROLEGOMENA

cum ista ratione commata in quovis scripto omnia erunt totidem versus, quorum alii dici poterunt Iambici, alii Trochaici, quidam Sapphici, alii Dactylici, vel Anapæstici, Choriambici, Ionici, Pæonici, Antispastici, iique vel puri, vel mixti, vel analogi, vel anomali. Eorumque alia erunt Monemetra, alia Dimetra, Trimetra, Tetrametra, Pentametra, vel Hexametra. Juxta hanc resolvendi & dinumerandi rationem, quam tradit hujus Poeticæ auctor, nihil non, inquit, erit versus. Omnia invenientur Carmine scripta, etiam Ciceronis Epistola, & Demosthenis Orationes, &c. Unde merito concludit Vir doctissimus, novam istam Metricam nihili esse, frustra a tanto viro per tot annos fuisse meditatam, atque animo conceptam. Omnesque deinceps Cappelli rationibus victi videntur in eandem de Lyra illa sententiam concessisse.

Quod si erraverit Gomarus de Poesi hac tam magnifice sentiens, non solus aut primus hoc erravit. Gomaro prælusisse videtur Hieronymus, cujus nota sunt illa in Præfat. ad Chron. Eusebii, “ Quid Psalterio canorius, quod in
“ morem nostri Flacci, & Græci Pindari, nunc
“ Iambo currit, nunc Alcaico personat, nunc
“ Sapphico tumet? —————

“ Quid Deuteronomii & Isaïæ Cantico pulchrius?
“ Quid Salomone gravius? Quid perfectius
“ Job? Quæ omnia Hexametro & Pentametris
“ versibus, ut Josephus & Origenes scribunt, a
“ pud suas composita occurrunt.” Et in Epistola ad Paulinum, “ David Simonides noster,
“ Pindarus & Alcaeus, Flaccus quoque Catul-

lus

lus & Serenus, Christum Lyra personat." & Præfat. in Jobum, "Quod si cui videtur incredulum, metro scilicet apud Ebræos, & in morem nostri Flacci, Græcique Pindari & Alcæi & Sapphus, vel Psalterium, vel Lamentationes Jeremiæ, vel omnia ferme scripturarum Cantica comprehendî, legat Philonem, Josephum, Origenem, Casarionsem Eusebium, & eorum testimoniis me verum dicere comprobabit." Hæc vero Hieronymum non de suo dicere ex ipsiusmet verbis manifestum, quibus Josephum, Origenem, Eusebium testes appellat. Re vera Eusebium in his exscribit, sed pro more suo ornat, auget, amplificat; Eusebius vero Josephum; neque enim ipsi quicquam de Hebræa Poesi intellexerunt, sed Josephum idoneum testem putarunt. Qui Antiq. L. II. c. ult. de Cantico Moſis 15 Exod. dicit, Moſem carmen ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ, versu hexametro, composuisse. Et I. 4. de Cantico Deut. xxxii. ποιήσιν ἑξάμετρον αὐτοῖς αἰεῖναι, carmen hexametrum iis recitavit. Et de Davidis hymnis, lib. 7. ὠδὰς εἰς τὸ θεὸν καὶ ὕμνος συνελέξετο ποικίλῃ μέτρῳ τὰς γὰρ καὶ τετράμετρος, τὰς δὲ πενταμέτρος ἐποίησεν, odas & hymnos composuit vario metri genere, partim trimetro, partim pentametro. Josephus vero frustra quasi idoneus testis in partes vocatur, cum ille de Hebr. Poesi nihil quicquam sciret, plusquam illi qui ipsum exscripserunt, cum longe ante illius tempora in desuetudinem & oblivionem abiisset. Sed testes frustra allegantur contra facti evidentiam; nihil enim fingi potest a vero magis alienum, cum certissimum sit Hexametros aut Pentametros in Poesi Hebr.

xxxvi PROLEGOMENA

nullos esse, nec esse potuisse, cum nulli in illa pedes sint trisyllabi ne dicam non temere Josepho credendum in iis quibus gentis suae gloriam aucupatur, cum multa sint quae fidem ejus elevent, nec levis sit suspicio illum Hebraice non scivisse, cum multis indiciis linguae ejus imperitiam prodant. Quis certe cui vel mica salis est, sentiat illum Historias sacras pro arbitrio interpolasse, demendo, addendo, immutando, ut Antiquitates suas ad Lectorum Graecorum & Romanorum palatum accommodaret. Sed de his non hic agendi locus.

Ad recentiores ut jam redeam, proximus post Gomarum qui Hebr. metricam se reperisse credidit, credi saltem ab aliis voluit, fuit Marcus Meibomius, multae vir eruditionis, quique antiquae Musicae Auctores Graecos edendo nomen haud incelebre consecutus erat, sed mirum quantum φιλόδοξος, & φιλόψυχος, & gloriae & lucri avidissimus. Hebr. metricam sibi soli a duobus minimum annorum millibus innotuisse insane gloriatur; sed eam sibi celatam servare decrevit, donec arcanum illud gravi aere ab ipso redimeretur. De quo cum in Belgio desperaret, anno 1674. in Angliam trajecit, ibique tres ferme annos commoratus est, operis sui edendi licentiam tanto tempore frustra sollicitans. Conditiones nempe ab illo propositae hae fuerunt. “ Sex millia curiosorum hominum (ipsius verba sunt) poscebat, qui singuli exemplar, duobus voluminibus in folio editum, recipere vellent, pretio quinque librarum sterlingicarum; daturum se saltem mille ducenta loca; — pro trecentis aliis, aut quotquot reliqua fuerint, parvum quid postulatum,

IN PSALMOS. xxxvii

rum, aut plane ea donaturum. Quod si mi-
 nores corruptelæ, quibus sensus, & loquendi
 ratio, nihil turbantur, connumerentur, facile
 ter mille loca exhibiturum. Deus, inquit,
 me reducet ad regem, aut principem, aut ad
 populum denique, virtutis & sapientiæ aman-
 tem, si hoc seculo ea in lucem venire velit.”
 Hæc ille in fronte Speciminis secundi, excusi
 anno 1678. Et in Epistola Imperatori, Regibus,
 Principibus, &c. inscripta. “Novum sacrae e-
 ruditionis decus Europæ exortum videbitis,
 si vestro auxilio me juvare dignemini, illo ma-
 jus quod Ægyptus olim orbi dedit, ideoque
 admirabile posteritati futurum; divina enim
 destinatione magna duo inventa nunc in lucem
 prodirent, Hebræa, inquam, Metrice, & lin-
 guæ ipsius major notitia, quibus caruere cele-
 berrimi illi LXXII Interpretes, omnisque
 reliquorum interpretum Chorus.” Et ad
 Lectorem, “per viginti amplius annos in sacro
 Hebræo Codice emendando & explicando,
 magno studio & memorabili felicitate labora-
 vi. — Quod si ad illam rationem (Thaletis
 & Pythagoræ) gratus erga supremum numen
 animus mihi declarandus fuisset, sexcentos,
 imo mille amplius boves offerre debuisssem,
 pro ter mille amplius erroribus, qui senten-
 tiam turbant, e sacro Hebræo codice sublatis:
 labiorum sacrificiâ decies mille, quod potui
 & debui, humillime obtuli, identidem, cum
 egregium aliquid invenissem, repetens; —
 gratias tibi, Domine, maximas ex animo ago,
 luminis auctori unico, qui immensi splendo-
 ris tui radiolo mentem meam illustrare voluisti,

xxxvii PROLEGOMENA

“ut hæc tam multa, & tam præclara aperto
 “oculo inspicerem. Metrum enim, quo pleri-
 “que omnes sacri libri constant, mihi osten-
 “disti, quod omnis inventionis hujus originem
 “fateri debeo. Metri, inquam, Hebræi om-
 “nem varietatem, & leges ejus tot regulis &
 “observationibus latentes, mihi aperire volui-
 “sti. — Quoniam omnis sacra Europæ in-
 “terest — doctos & potentes viros apud re-
 “ges, principes, urbiumque rectores institutos
 “spero, ut de hoc negotio inquirent, & me
 “juvare velint, quod parva singularum ecclesi-
 “arum, seu parochiarum collatione fieri posset.
 “—— Omnium in manibus Psalmi fuisse vi-
 “dentur, — hinc corruptissimum opus Psalmi
 “sunt, pro libri magnitudine, in quo octingen-
 “ta amplius loca restitui, quæ sensum turba-
 “bant.” Et in operis initio, “Psalmorum li-
 “bros ingenti labore ante viginti amplius annos
 “interpretari & explicare aggressus sum. —
 “Postquam autem Deo placuisset omnem divi-
 “næ poetices doctrinam mihi revelare, omni a-
 “nimi contentione elaborandum mihi existima-
 “vi, ut non solum Psalmos, sed omnem He-
 “bræam scripturam metro suo, hoc est, prisca
 “& germanæ lectioni restituerem. Quanto
 “igitur immensi sui luminis radiolo mentem
 “meam Deus illustrare voluerit, hoc decem
 “Psalmorum specimine lectoribus piis atque e-
 “ruditis ostendere volui.” Piget plura homi-
 “nis vanissimi exscribere. Quis hæc legens tem-
 “peret a risu, quibus metrum a se repertum præ-
 “dicat, sed sibi interea magnum illud arcanum
 “servat, non nisi ingenti pretio redimendum,
 quibus

IN PSALMOS. xxxix

quibus scilicet legibus contineatur, vel quo nitatur fundamento. His vero tantis inventi sui encomiis mercis suæ emptores frustra quæsit; omnes contra specimina quæ dedit exhibilarunt, & merito quidem, cum omnem omnium qui unquam fuerint criticorum temeritatem atque audaciam longe superarit. Quapropter commentario suo in Psalmos perpetuo illum castigat doctiss. Clericus, & omnia fere quæ attulit, exagitat, ut somnia, & mera commenta, quibus forte ne ipse quidem credebat, sed fucum facere volebat, ut ingenti pecunia orbem Christianum emungeret. Sed de Meibomio satis, cum supra ostenderim, duo illa quæ sibi sumpserat postulata esse falsa: Illorum igitur utrumvis, si nihil aliud obstitisset, conatus suos ad poesin Hebr. restituendam inanes irritosque reddidisset, cum falsa veris sint *δοῦναι*.

Postremus qui in hanc arenam descendit, fuit rigidus ille Meibomii censor, modo memoratus, qui melius se successurum speravit, poesin *ὁμοιοτέλετον* fingendo, cujus, ut supra dixi, specimina olim dederat in Canticis Mosâicis, & spem eruditis fecerat, se totum Psalmorum librum eodem modo editurum; quod licet non præstiterit, illa tamen specimina satis ostendunt, quale illud opus futurum esset, si fata fivissent ut vir diligentissimus perficeret, quod destinarat: nec opus est ut quicquam addam iis quæ supra dicta sunt, ex quibus abunde liquet virum eruditissimum frustra sub specie veri falsam hypothesin tot per annos tam perditè amasse, votoque excidisse, dum totis animi viribus id quæreret quod nusquam erat.

xl PROLEGOMENA

Verum præter falsas illas hypotheses quæ tribus hisce eruditissimis viris propriæ fuerunt, quæque ipsarum fautores, quo arctius iis adhaerebant, eo longius in Hebraica poesi investiganda a vero illos tramite abduxerunt, (ut jam præteream difficultatem quæ ex eo orta est, quod in codice Hebr. versus non distincti, sed continua serie scripti sint ad instar solutæ orationis, quo factum ut cognitio versuum eorumque distinctionis paulatim periret; quæ semel amissa eo difficilior instaurari potuit, quod versus hi non eodem pedum aut syllabarum numero conveniant;) duo alia maxima impedimenta memoranda, quæ felici Poeseos Hebraicæ investigationi obstiterant, quæque omnes eruditorum conatus ad illam instaurandam irritos reddent, quamdiu vel non esse impedimenta credetur, vel amoveri nec posse nec debere censebitur. Punctuationem dico Masoreticam, tum demum excogitatam cum lingua Hebr. dudum in usu esse desierat, & hodierni codicis textum injuria temporum & exscriptorum incuria vel incitia multis in locis depravatum. Quamdiu eruditis persuasum erit punctuationem hanc ab ipsis sacris Scriptoris originem suum habuisse, textumque hodiernum ex omni parte integrum esse & incorruptum, Hebraicæ Poeseos instauratio pro conelamata merito habenda est.

Hoc argumento totam Gomari metricam evertit Cappellus, quod gemino hoc nitatur fundamento, totam sc. hodiernam punctuationem ab ipsis esse sacris scriptoribus, non a Masoretis, quingentis minimum post Christum natum annis, excogitatam, codicemque Hebr. hodiernum

totidem

etidem apiculis & punctis jam esse distinctum, quibus olim fuerunt ipsa sacramenta scriptorum *in iuxta*, neque hilum ab illis discrepare. Quorum utrumque falsum esse cum in Arcano punctationis, tum in Critica sacra luculenter ab ipso demonstratum est. Quare, everso gemino illo fundamento, quo metrica ista nititur, quicquid illi superstruitur, ruat ac concidat necesse est. Ita contra Gomarum Cappellus; idemque argumentum invicte probat nemini felicius quam Gomaso rem cessuram, cujus conatus iisdem fundamentis innituntur.

Ut de posteriore prius dicam, opinionem illam de hodierni codicis Hebraei ad apices usque integritate falsissimam esse infinitis exemplis, ut alios taceam, demonstravit in Critica sua Cappellus. Opinionem quidem illam, si penitus inspicatur, non modo falsam esse, sed etiam maxime absurdam rationes certissime evincunt, cum integritas illa quam, ut sacro codici propriam, vindicant, non sine stupendo prorsus miraculo, seu potius continua miraculorum serie, ad nostra usque tempora conservari potuisset. Sed nec multis rationibus, nec Cappelli vel aliorum laboribus opus est ad hanc sententiam refellendam, cum quivis in sacro Codice paulo versatior per se manifestissima in illo errata deprehendet. Omnium vero sacri Codicis librorum nullus tantum a librariis passus est quantum hic Psalmorum; is enim frequentissime omnium in plebis usum exscriptus est; in eo igitur necesse est frequentissimi fuerint librorum errores. Nec parum contulit libri hujus obscuritas ad mendorum numerum augendum, cum ex eo
exscrip-

xlii PROLEGOMENA

exscriptorum temeritati atque inscitiae amplior locus esset; unde factum est, ut non modo omnis generis menda, quæ in aliis antiquis scriptis magno numero occurrunt, in hoc etiam habeantur, sed, quod merito mireris, iis etiam in locis sæpe erratum sit, quæ facillimum fuit ab omni mendo integra præstare. Quis enim, qui hanc periodum legerit Psal. xlii. p. 12,

mah tiſtoſahi napſi?

u mah tehmi yalai? hoſili

leelohim, ci yod odennu,

jeſuyot panai, ye elohai.

Quis, inquam, qui hanc periodum attente legerit, eandemque repetitam Psal. xliii. p. 5. non bis peccatum esse viderit in hac eadem periodo, eo in loco ubi primum habetur, p. 6. ubi in secundo versu *mah* deest, quartus vero ad hunc modum nunc scriptus est, *jeſuyot panav*, cum ruina & metri & sensus, *elohai* ad sequentem periodum rejecto? Vid. annotata ad locum.

Quis, qui nostra legerit, dubitare possit, in hac periodo, Psal. lxxxix. p. 16. erratum esse?

Aſſe hayam jodevi [teruyah] jahvoh;

beor panæca jehallecun.

Cui non manifestum, *teruyah* in versu primo abundare, & e margine irrepſiſſe, quod egregie & sensum & metrum perturbat? Quæ enim illa beatitudo quæ constat in scientia *jubilationis*? Quis de illa vel fando audit? Nulla vero illa major quæ ex *dei* cognitione oritur. Quis denique qui Psal. cxviii. p. 6. & 7. hæc legerit,

jahvoh

jahvoh li; lo ira mah jayfeh li adam.

jahvoh li beyozera; vaani ereh be foneai.

Quis qui hæc legerit, videritque primum tertium, que versum eodem modo Græce versum, *Κύριε Βασιλεῦς*, non statim agnoscat in primo versu lacunam, & *beyozera* excidisse? Facile poteram plurima mendorum exempla non minus certa afferre, sed hoc esset lectoris otio abuti in re perquam manifesta. His igitur unum tantum, sed quod mille instar, argumentum addam. Dicant mihi, si placet, integritatis hujus illibata virdices, quid facilius fuit quam eos saltem Psalmos qui alphabetico ordine conscripti sunt, integros mendique immunes conservare, iis præsertim locis, quibus Alphabeti literas Librarii veræ scripturæ indices habuerunt? Nihil tamen certius quam his ipsis in Psalmis sæpius erratum esse; interdum periodo sua deest litera, ut Psal. xxv. p. 2. & 6. xxxiv. p. 7. xxxvii. p. 28. interdum duæ periodi ab eadem litera incipiunt, ut Psal. xxv. p. 18. & 19. nonnunquam litera ex abundanti periodi capiti præponitur, ut Ps. xxxvii. p. 39. quæ literarum series turbatur, venustasque illa, quæ hac scribendi ratione captata est, invenusta redditur; imo semel saltem in Psalmis hisce integra periodus desideratur. Hujus postremi errati clarissimum exemplum est, Ps. cxlv. in quo excidit periodus quæ a litera *nun* inchoata fuit. Et quo omnes cavillandi ansæ præcitantur, manifestum est librarios in hunc errorem incidisse post illa demum tempora, quibus

Psalmo-

Psalmorum liber Græce versus est. In illa enim versione periodus ista etiamnum superest. Nec quisquam causetur Græcos interpretes hoc de suo addidisse; observandum enim est nihil illos potuisse in hanc fraudem illicere, cum literarum Alphabeti ordo in Græcis servari non potuerit, neque adeo quicquam versionis istius elegantia ex unius aut plurium periodorum absentia decessisset. Qui igitur tam claro certoque exemplo obniti possunt, frustra cum iis contenditur, nullis argumentis in re etiam manifestissima revincendi sunt; *non persuadebis licet persuaseris.*

Quod si in literis, in verbis, in sententiis, integrisque periodis erratum sit, etiam in iis, ubi tam facile fuit ab erroribus cavere; multo minus censendum est punctationem integram atque illibatam ad nos pervenisse, in qua non errare est re vera difficillimum. Sed non jam de erratis, quæ processu temporis in punctationem irreperunt, sed de punctatione ipsa agitur, quam dico sæpe fallere, cum excogitata sit ab hominibus linguæ suæ non satis peritis, quippe quæ dudum ante illorum tempora in desuetudinem abiisset. Hujus regulæ, (ne jam dicam puncta falsis lectionibus apposita, ipsas quoque falsas lectiones esse, cum lectione in melius mutata, ipsa quoque mutanda essent,) in multis peccant, lectoremque ab antiqua & vera Hebraica legendi ratione incautum abducunt; ut in supradictis, pluribus exemplis aperte ostendi. Nec aliquid Poësi Hebr. instaurandæ majori impedimento fuit, quam quod in illa eruditi, in legendo & pronuntiando Judæis magistris tam cæca fide se ad-dixerint, qui ipsi de Poësi illa ne *שׁוּ* quidem intelligerent.

intelligent. Mihi profecto certissimum videtur Poesi Hebraeae cum magistrorum illorum de punctatione praeceptis non magis convenire posse, quam Poesi Graecae cum iis, quae recentiores Graeci docuerunt de accentibus, quos si pro legendi norma habeas, nunquam Poeseos Graecae rythmum & modulationem, nunquam versuum mensuram, aut syllabarum quantitatem intelliges: quod omnibus in confesso est, ut nemo jam paulo doctior sit, qui non in Poetis legendis omnem de accentibus curam prorsus abiciat, utcunque in soluta oratione legenda etiamnum illorum ratio plerumque habeatur; quod absurde prorsus factum, cum orationi solutae non minus quam ligatae sui sint numeri, sui pedes, quos adeo accentus non possunt non corrumpere, patriter ac in poesi; unde omnis illa venustas, quae ex verborum collocatione oritur, ab illaque pendet, perturbatur, seu, ut verius dicam, tollitur. Errores autem quibus punctationis magistri veteram legendi rationem corruerunt, praecipui sunt hi.

I. Consonam *Scheva* mobili animatam, syllabam per se nunquam constituere, sed sequenti consonae artissimo nexu adherere. Quo nihil absurdius dici potest, cum hoc pacto *dabar* fuerit dissyllabum, idem vero cum *Scheva*, *debar*, monosyllabum, quod nemo tamen ut unam syllabam toto connisu suo proferre possit. Hic autem error omnium gravissimus, & Poesi Hebraicae maximam perniciem attulit, cum *Scheva* mobile omnibus locis occurrat, adeoque omnibus in versibus verum syllabarum numerum perturbet, voces quadrissyllabas in dissyllabas interdum

xlvi PROLEGOMENA

dum contrahat, verborumque monstra infinito numero pariat, qualia in nulla lingua usurpantur, nec quisquam, ferreo licet ore, enuntiare possit, nedum sub metri leges mittere, quod Cappellus fuisse ostendit in Animadv. in Gomar. Lyræ.

II. *Scheva* compositum, quod vocale est, sed vocali brevi aliquanto brevius, quodque *Gutturale* gratia dicunt excogitatum, videtur merum figmentum, omnisque de eo doctrina, non modo ut inutilis, sed ut falsa, abijcienda, saltem quatenus in simplicis muti locum substituitur, cum Gutturales æque ac alias quasvis consonas *Scheva* quiescens sub se recipere, & cum consona præcedente cui vocalis brevis subest, unam syllabam constituere, ex toto Psalmorum libro manifestum sit. Nulla una observatio, si priorem excipias, tantum, atque hæc, confert ad veram legendi rationem intelligendam; cum ex punctatorum doctrina omnia ita perturbentur, ut ne syllabarum numerus, nec quæ revera sint, sed quibus ex literis componantur, dignosci possint. Ut verbo dicam, *Scheva* hoc compositum veræ lectioni perdendæ natum videtur.

III. Quæ punctationis magistri docent de *patib furtivo*, vel falsa sunt, vel saltem inutilia. Si vocale censeatur & syllabam constituere, quod nonnullorum sententia est, hoc plane falsum est, cum consonæ illo insignitæ eodem loco sint ac *Scheva* quiescens illis subiceretur, & in unam syllabam cum præcedente consona connectantur. Ita *coth*, *ruth*, sunt monosyllaba, *eloh* vero dissyllabum, quæ ab illis scripta sunt *coath*, *ruath*, *eloah*.

IV. Re

IV. Regula, qua docetur geminum *Scheva* ab initio vocis nunquam consistere, quod si ex analogia concurrant, prius mutari in *hirek*, *patah* vel *segol*, adeoque alterum quiescere; hæc eorum fons & origo sunt, quæ docent de præfixis, *c*, *l*, *b*, ante literam *Shevatom*, quæ tamen in multis falsa esse metrum clare evincit; *c* nempe, & *b* non in unam syllabam cum litera cui præfiguntur coalescere, sed syllabam per se constituere: *l* vero in multis, ubi conjungi cum sequente syllaba oportuit, *Scheva* vocali subiecto separant, in aliis conjungunt, ubi metrum separatim ponendum ostendit; quoties vero in horum aliquibus peccatur, toties metrum corrumpitur. Sed quod ad *c* & *b* attinet, num semper hæc præfixa a sequente litera sejuncta syllabam per se constituent, hic quidem incertus hæreo, nec quid statuendum sit scio; verior forte sententia est, utrumque licuisse, quod vix tandem adducor ut credam, cum licentia hæc nimia videatur; hæc enim admissa, Ars Hebraica pangendi, alias facillima, adhuc multo facilior reddetur, minusque artis in se habebit, quam par erat, ut *ars* jure dici possit. Diu quidem hæc mea fuit sententia, opusque hoc totum fere absolute fuit, antequam ab illa in nonnullis discedendum esse exempla quædam suaderent; quo factum, ut pluribus in locis receptam lectionem paululum immutarem, nullam aliam ob causam, nisi quod in præfixorum horum punctatione Masoretas falli censerem; de quibus in Addendis Lectorem monui, ut erratis his, siquidem errata sunt, sublatis, recepta lectio restituatur.

xlvi PROLEGOMENA

V. Errant in *suffixis* quæ *levia* vocant, pluralibus sive masculinis sive femininis formæ apponendis, cum formis absolutis semper adiungant, quæ prius in constructas immutandæ erant, nonnunquam etiam trisyllaba cum his affixis in dissyllaba contrahenda sunt, etiam si in constructa forma syllabarum numerus servetur. Hinc syllabarum numerus in vocibus *suffixis* hæc habentibus sæpenumero ultra debitum augeatur, versusque ex eo ruina necessario sequitur. Sed nonnunquam hic etiam in lubrico res est, nec veram punctandi rationem certis ullis indiciis eruere potui, cum sæpe accidat, ut hanc punctuationem æque ac illam metrum patiatur, de quibus etiam in Addendis.

VI. In verborum etiam punctatione non raro erratum est, cum punctando unius conjugationis fecerint, quæ metrum docet esse alterius, nec non in *affixis* verbis adiungendis, quo syllabarum numerum ultra debitum auxerunt; cuius exemplum est *b* femininum, cum adiungitur futuro singulari, subscripto *kamez*, & *segol* præeunte, ut Psal. xxiv. p. 2. *jeconeneba*, pro *jeconenab*.

VII. Cum punctationis auctores Poëscos Hebr. leges nescirent, de licentiis poeticis dictis, quibus sc. nulla poësis carere potest, ne somniasse quidem videntur, ut ex eo, quod *jahvoh*, *ajer*, *leca*, plene scribant, cum metrum postulet *jah*, *je*, *lac*, liquet, & ex aliis contrahendi modis, de quibus altum apud eos silentium. Idem de modis voces producendi sentiendum, unde factum, ut literæ paragogicæ exciderint, ubi metrum ad præcipit.

VIII. Quæ

VIII. Quæ de *Dageſ* leni præcipiunt, licet syllabarum numerum non immutent, inepta tamen et falsa videntur, cum nemo sanus credere possit, ut alia æque absurda mittam, ex voce præcedente pendere, ut idem nomen proprium, nunc *Paddan*, nunc *Phaddan* pronuntiëtur; & quod ad literas *b, g, d, c, p, t*, attinet, veriorum sententiam putem, qui tres primas semper lenes, postremas vero tres semper asperas esse volunt. Idemque de *maccaph* censendum, e quo quæ docent, vel falsa sunt, vel certe inutilia ad Hebr. poesim intelligendam, cum syllabarum numerus, ex quo versus unice pender, semper invarie maneat.

IX. Quæ de *Dageſ* forti docent, vix secum consistere videntur: docent enim sæpe ex literis *schewatis* tolli accelerandæ pronuntiationis causa; *Scheva* tamen illud, quod alias post vocalem brevem quiesceret, esse vocale, adeoque syllabam ejus omissione non imminui numerum; quod si hoc pacto idem maneat syllabarum numerus, frustra videtur *Dageſ* tolli. Exempla certe docent hanc posteriorem regulam non semper eram esse, sed sublato *Dageſh*, vocem quoque syllaba minorem fieri. Videntur quidem Masoretæ *Dageſ* hoc pro arbitrio tollere vel ponere; quæ enim justa ratio reddi possit, cur contra analogiam tolleretur, nisi iis in locis, ubi metrum postulat, ut hoc pacto vox in pauciores syllabas contrahatur?

X. In periodis invicem distinguendis sæpissime erratum est, magno cum poeseos damno. In Ps. cv. bis hoc modo insigniter peccarunt. Primo nim, periodo septimæ versiculum primum se-

d

quentis

PROLEGOMENA

quentis adtexuerunt, cum non eodem metri genere sit, secundo, duos ultimos pedes cum dimidio periodi nonæ, decimæ præposuerunt, quo periodi utriusque metra graviter corruerunt. In hæc errata non incidissent, si in Poesi non fuissent prorsus imperiti. Cum ex his in punctando erroribus alii multi necessario profluxerint, a veteri & vera legendi ratione hodiernos magistros immane quantum descivisse, dubitari nequit; cum vero prava punctatione metro non officitur, a consuetudine recepta in talibus punctandis recedendum non existimavi.

XI. Præter hæc vero quæ generales punctandi regulas spectant, quas in multis fallere ex prædictis liquet, singulares quædam voces sunt, in quibus ab illis perpetuo cum metri jactura erratum est. Hujus duo insignia exempla supra adduxi in nomine tetragrammato, pro dissyllabo trissyllabo ab illis substituto, & in *samaim*, quod in Psalmis semper est dissyllabum. His addi debent ^a *on*, quod illis est *aven*, & ^b *yon*, quod punctis *yavon*, sed in Psalmis utrumque semper est monosyllabum; idem etiam in *lemayan* factum, sic enim illi punctant, quasi esset trissyllabum, cum omnia in Psalmis exempla ostendant esse dissyllabum, & legendum *limyan*.

XII. Postremo, tota illa quæ tam superstitiose ab illis traditur de accentibus doctrina, & de vocalium punctorum mutatione propter illos facienda, perpaucis exceptis, videntur mera *arbitria* hominum ingenio atque otio abutentium, linguamque fugientem frustra sistere conantium, cum in nulla alia lingua quicquam simile excogitare cuiquam unquam in mentem venerit. Nos certe

^a Vox hæc occurrit in Psalmis, 27. vicibus.

^b Hæc vicibus 29.

certe tantæ farraginis auxilio, & tam multiplici regularum cognitione nihil proficimus in Lingua Hebr. intelligenda, qui unicus discendæ illius nunc finis est; non enim Hebraica discimus, ut lingua illa loquamur, vel scribamus, sed ut Hebraice scripta intelligamus; neque si quis accuratissime regulas has calleat, putandum est illum legitimam & antiquam pronuntiationem adepturum; ut liquet tum ex nominibus propriis quæ aliter a Masoretis lecta sunt, quam a Græcis interpretibus, tum ex re ipsa, cum soni non possint sine mutatione per plura secula servari. Optandum ergo esset ut molesta hæc regularum farrago de accentibus & vocalium mutatione ex Grammaticis hodiernis, exceptis paucis ad lectionem necessariis, tolleretur, quo facillima redderentur linguæ Hebrææ Elementa quæ nunc vel ipso aspectu tirones terrent. Atque hæc de punctatione Masoretica dicta sunt, quacum manifestum, est Poësin Hebr. consistere non posse; & proinde omnes, qui illam ab ipsis sacris scriptoribus perfectam vel a viris *Geonim*, veramque adeo & immobilem censent, in hac investiganda frustra desudaturos.

Non me fugit Lud. Cappellum, aliosque qui cum eo senserunt, in multorum offensionem incurrisse, quasi S. Scripturæ auctoritatem labefactarent, & Deum minus providæ in Hebr. codice conservando curæ arguerent. Sed quo jure optimis & eruditissimis viris hoc objicitur? Nihil certe verius est quam sacrum codicem eandem communemque cum reliquis omnibus libris passum esse in describendo calamitatem, sive a librariorum incuria atque incitia, sive a
d 2
liunde

liunde ortam; nec sine stupendo supraque om-
nem fidem miraculo hic unus codex integer om-
nisque mendii immunis servari potuisset, cum
alii omnes tantum labis acceperint. Profecto,
si quis reputet sacri codicis libros omnium esse
longe antiquissimos, haud mirabitur, si illis non
modo a librariis, sed ab injuria temporis etiam
plus labis sit illatum. Quod si ad hoc, populi
Judaici fata in animum revocemus quam diras
saepe perpeffi sint calamitates, nunc per com-
plures annos in longinquas terras exilio acti;
nunc in sua ipsorum patria gravissime vexati;
quod ante Captivitatem Babylonicam Judaei vi-
deantur nullo unquam tempore Legis Mosaicae
fatis fuisse studiosi, ne dum in lectione ejus dili-
gentes & exercitati; quod Josiae tempore adeo
rara Legis fuerint exemplaria, ut cum jam per
annos octodecim regnasset prope pro deperdita
haberetur; quod sub Antiocho demum Epi-
phane Judaeis ab iniquissimo tyranno imperatum
esset, ut omnia sacri codicis exemplaria trade-
rentur, & quae undique vi minisque conqui-
ri poterant, impie direpta essent & combusta;
qui haec, inquam, serio secum reputaverit, om-
nisque fere literaturae cultum omnibus tempori-
bus in populo illo neglectum jacuisse, non tam
mirabitur sacrum codicem multis in locis labem
aliquam accepisse, quam quod tam integer post
tot discrimina ad nos pervenerit. Menda enim
istius generis pleraque omnia sunt, ut nihil inde
verae religioni metuendum sit, nihil sacri codicis
auctoritati decedat. Frustra igitur objicitur om-
nia hoc pacto in sacro codice dubia atque incerta
reddi, codicive corrupto & vitiato nullam ha-
bendam

bendam fidem. Hoc enim argumentandi genere, omnibus antiquis libris, seu Græcis, seu Latinis, fides omnis abroganda est, cum omnium omnino librorum fors & conditio sit, ut in illos hujusmodi menda magno numero irrepperint; quod nulli tamen sano facile persuaferint.

Sed ut propius ad rem accedam, quidni liceat id de veteri Testamento credere, quod de novo abunde constat, in codices ejus MSS. plurimas de tempore in tempus irrepsisse varias lectiones? Variantes enim lectiones omnes in singulis locis præter unam totidem menda sunt. Equis tamen tam male feriatum est, ut novo testamento fidem omnem detrahendam censeat quod in illo variæ lectiones pæne infinitæ deprehendantur, quarum numerus etiamnum indies augetur, quoties sc. codex aliquis ejus MS. qui in eruditorum manus nondum venerat, excutitur, & cum excusis confertur. Quo criterio et tot lectionibus sciri potest quænam vera sit? Et si daretur tale criterium, ne sic quidem menda omnia tollerentur, cum quædam omnibus MSS. quæ jam supersunt, antiquiora sint, & adhuc conjecturis eruditorum locus relinquatur. Non igitur audiendi qui hoc modo ratiocinantur, si hoc & illo loco mendum irrepsit, utique corrigendum, quidni & alibi, quidni & ubique, ut pariter cuilibet liceat quodcunque voluerit corrigere & emendare? Quæ enim illa consequentia? Potuit hic & illic labi & impingere librarius; ergo reipsa erravit, & lapsus est. Nempe satis non est causari lapsum & errorem, demonstrandus est error; si reapse erratum est, demonstrari poterat; si erratum non est, demonstrari non

potest; imo contra, poterit demonstrari erratum non esse, quia verum vero semper consonat, nunquam adversatur; donec autem demonstretur error, causa nulla est cur locus in suspicionem vocetur. Sed de his haftenus, dudum causam hanc præclare egerunt alii, imprimis Cappellus ipse, ex quo postrema hæc delibavi. Qui plura velit, ipsum adeat.

Cum jam de Hebr. Poesi prolixè egerim, nexus ille qui inter Poeticam & Musicam intercedit, poscit ut de illa etiam, Musicisque Hebræorum instrumentis aliquid dicatur. Et antiquis quidem temporibus artes hæ tam arcte invicem conjunctæ videntur, ut alteram alterius opem mutuo desiderasse merito credatur; unde factum ut multi putarint, Hebr. Poesim non esse metricam, sed μουσικόν τι, eorumque carmina ad Musicam ita accommodata fuisse, ut quodlibet periodi membrum certo vocum & syllabarum numero pro diversa ratione melodix contineretur. Quam sententiam validissime convellit doctiss. Carpzovius, de libris SS. poeticis, ubi acute vereque observat, intrinsecam Poeseos sive carminis rationem non ex solis Musicæ seu Melodix legibus constitui, nec ex iis æstimari debere, quanquam externæ versuum affectiones cantui sæpe accommodentur. Clarius dixisset, poeseos ratione Musicam externum quid esse, neque ejus naturam constituere, licet olim usus fuerint intime invicem innexæ. Dudum certe altera ab altera secessum fecit, adeo ut poetæ optimi nihil de Musica intelligant, & vice versa Musicæ peritissimi poesim tamen ne primis labris degustarint. Et antiquissimis etiam temporibus

dubi-

IN PSALMOS. lv

dubitari nequit, quin carmina essent, quæ nunquam in more fuit decantari, qualia omnium consensu Salomonis Proverbia, ut alia taceam. Nihil igitur opus est ut ad Poeseos Hebr. naturam intelligendam, eorum quoque Musica investigetur. Profecto si res ita esset, de Poesi Hebr. instauranda merito desperandum esset, cum nihil certius sit quam Musicam eorum prorsus nesciri, nec ulla jam subsidia supersint quibus in ejus genium atque indolem feliciter inquiri possit. Neque sane quisquam hujus vel minimam spem animo conceperit, qui reputarit, quam penitus hodie ignota sit celeberrima illa Græcorum Musica, quamvis non modo extent tot præclara Poeseos eorum Monumenta, quæ ad Musicos quosdam modos semper recitari sole-
rent; sed etiam antiquæ Musicæ scriptores plures etiamnum supersint, qui Musicæ istius elementa tradiderunt.

Quod si Hebr. Musica, ejusque vel minima elementa omnino ignorentur, de Musicis ipsorum instrumentis, frustra meliora speramus. Nomina quidem plurium adhuc conservata sunt, & conjectura aliquantum assequi possumus, alia *pulsatilia* fuisse, vel bacillis pulsanda, vel digitis tangenda; (prioris generis sunt tympana, cymbala, sistra; posterioris cythara, nablium, & si quæ alia:) alia vidissim *impulsiva*, *flatilia*, vel ore hominis, ut tuba, buccina; vel subductis folli-
bus inflanda, ut organa. Sed hæc nosse, quæ ex ipsa Musicæ natura facile deduci possunt, omnibusque adeo populis in usu sunt, perparum est; neque enim nunc sciri potest, qui numerus instrumentorum fuerit, nec quibus singula no-

lvi PROLEGOMENA

minibus venerint, nec quæ illorum formæ fuerint, aut quousque cum nostris re convenerint, quæ nomine saltem eadem videntur; multa quæ alia, quæ quivis Musicæ peritus de illis quæreret, prorsus ignorantur. Multus quidem in his explicandis est Kercherus in Musurgia universalis, sed omnia fere quæ affert, sui ipsius ingenii commenta potius quam genuina antiquitatis vestigia merito censenda sunt. Dicitur quidem i Paral. xv. 20, 21. quosdam Levitas constitutos ad canendum *benegalim* (vel, ut punctatur, *bin-balim*) *val valamot*, alios vero, *becinnorot val basseminit*. Si hæc paucula verba probe intelligerentur, ad Psalmorum saltem titulos lucis plurimum afferrent, ubi jam prorsus cæcutimus. *Negalim* quidem & *cinnorot* nomina instrumentorum esse nemo nescit, quorum alterum Græci reddiderunt *νάβλας*, alterum *κινύργης*, i. e. *nabliis* & *citharis*, de quibus vix quicquam certi præter nomina novimus; est tamen aliquid, huc prodire tenus, & nosse hæc esse instrumentorum nomina, sed, quod ad sequentia vocabula, incommode accidit ut Græci ipsamet servarint, *Ἰπὶ ἀλαμωθ*, & *Ἰπὶ ἀσσεμωθ*, (sic enim procul dubio legendum, non *ἀμασεμωθ*.) Hæc etiam nonnulli existimarunt instrumentorum esse nomina, sed vix crediderim, cum instrumentis adjungantur; quale enim hoc fuisset, canere in *instrumentis super instrumenta*? Hoc non nisi absurde dici possit; rectius igitur illi, qui modos quosdam Musicos iis designari censent, cui sententiæ nomina ipsa favere videntur, cum *valamot* sint *virgines*, *basseminit* vero significet *obtavam*. Ex præpositione quidem iis præfixa nihil

nihil concludi potest, cum *yal* de instrumento dicatur æque ac *be*. In titulo enim Psal. quarti est *beneginot*, quod Gr. ἐν ψαλμοῖς, Ps. vero lxi. *yal neginat*, ἐν ὕμνῳ. Gr. enim legerunt hic quoque *neginot*, nec dubitari possit, quin ea sit vera lectio; *neginot* enim instrumenti genus fuisse admodum credibile est cum a *nagan*, *pulsavit*, manifesto derivetur. Cum hæc in Paral. vocabula tam obscura sint, non est quod miremur, si in aliis hujusmodi vocabulis ad Musicam spectantibus, quæ in multis Psalmorum titulis magna cum varietate occurrunt, meræ tenebræ sint, nec certo sciri possit, utrum instrumenta, an modi Musici, ap. cantilenarum initia intelligenda sint; sed de his, pluribus infra, cum ad Psalmorum Titulos deventum fuerit. Ex dictis satis constat, de Musica Hebr. instrumentisque Musicis nihil solidi & certi afferri posse, frustra-que in illis quærendis operam ab eruditis collocari.

His igitur missis, jam tempus est, ut pergam ad alia quædam, quæ ad Psalmorum librum quæri solent, de Psalmorum sc. auctore, de illorum in unum volumen, prout nunc extat, collectione, & quis collectionem istam fecerit, & quo tempore; de Psalmorum ordine, de illorum Chronologia, postremo de Titulis sive inscriptionibus, quibus pars maxima insigniuntur. De quibus omnibus satius forsan fuerit, uno verbo dicere me nihil scire, lectoremque ad ipsos Titulos remittere, cum ex iis fere solis petendum sit quicquid vere ac solide ad hæc responderi possit; illique ipsi tam obscuri sint, ut nemo in iis explicandis, eruditis satisfecerit. Præstat certe prorsus

lviii PROLEGOMENA

prorsus tacere, quam incerta, dubia, falsa, inepta, absurda lectoribus obtrudere, cujusmodi multa sunt quæ de his apud interpretes invenias, qui se nihil nescire volunt, & officii sui putant ad omnia omnino quæsitæ, aliquid, quod eruditionis saltem speciem habet, reponere. Doctos profecto & indoctos inter, quod ad hæc quæsitæ, hoc maxime interest, quod doctis licet ineptiores esse, & copiose nugari, cum indocti, interrogati, statim obmutescant. Hæc ita esse clare patebit ex iis quæ ad hæc quæsitæ jam dicentur.

Primo de Psalmorum auctore quæritur. Sunt sane qui velint unicum omnium auctorem Davidem fuisse, quasi nomen regium dignitatis aut auctoritatis aliquid iis conferret, quo alias carent; quæ tamen est absurdissima opinio, cum non tantum stylus diversos plane auctores arguat, sed & plurium materia atque argumentum, quæ manifesto sunt temporum a Davidis ætate longe distantium; ne dicam, quod satis constet nec Psalmorum collectorem in hac sententia fuisse, neque istius temporis Judæos; cum aliis Psalmis Davidis nomen præponatur, aliis, vel nomen nullum, vel alterius, totique volumini titulus sit, *Psalmorum Liber*, non addito Davidis nomine, cum tamen Proverbiis, Ecclesiastæ, & Cantico Canticorum, quæ unius fere sunt auctoris, in fronte nomen ejus ponatur. Sed frustra cum his hominibus disputatur; de stylo facile est in infinitum contendere; vel eundem esse, vel si diversus sit, ad diversam scriptoris ætatem, ad diversam rerum suarum conditionem, vel ad argumenti diversitatem confugere. Ad objectum vero a Psalmorum argumentis petitum, semper illis præsto

est

est *Qods dñi mpxavns*, seu spiritus Propheticus, quo Davidi licuit de Templi incendio, de exilio Babylonico, de Judæorum denique ab illo redim, eadem orationis perspicuitate, iisdem cum animi affectibus, eodem cum dolore, vel lætitia, dicere, ac si ipse illis præsens interesset.

Alii Davidi tribuunt Psalmos, non solum eos qui ejus nomine insigniuntur, sed eos etiam, qui tacito ejus nomine, Asaphi vel aliorum nomina præ se ferunt; quod æque fere absurdum, cum idem argumentum, quod ex nomine ductum hos Davidis esse comprobat, illos pari ratione Asaphi &c. esse evincat. Volunt quidem Asaphum aliosve in titulis memoratos fuisse non auctores, sed cantores, quibus sc. cantandi traderentur, sed hoc non modo gratis, sed inepte dictum, cum si hoc ita esset, Davidis quoque nomen apponi debuerat. Præterea præfectus Musicae, cui decantandi traderentur, in iisdem illis Psalmis non nomine quidem, sed officio prænotatur, *lamenazeñ* sc. qui proculdubio est præfectus Musicae vel *Præcentor*; postremo diserte dicitur 2 Par. xxix. 30. Hezechiam præcepisse ut *Levitæ laudes Deo canerent* verbis *Davidis & Asaphi*, quod sub impio Ahazi imperio videtur vel vetitum fuisse, vel saltem turpiter neglectum. Vid. etiam Nehem. xii. 46.

Quod si ab illis Psalmos hos extorqueas, qui aliud a Davide nomen præferunt, illos saltem Davidi tribuendos contendunt, qui sunt *avexi-yeapai*, nullumque præ se nomen ferunt; & hic sane aliquid afferunt, quod quandam veri speciem habet; Psalmi nempe nonnulli in novo Testamento Davidis esse dicuntur, quibus tamen

tamen nomen ejus non præfigitur. (hujus generis sunt Ps. secundus, & nonagesimus quintus; sed observandum est horum secundum in Vers. Gr. Davidi ascribi.) Quinetiam 1 Par. xvi. 7. Davidem dicitur hymnum Levitis decantandum tradidisse, qui ibi integer recitatur, cujus primæ quindecim periodi primam partem faciunt Psalmi cv. qui est ἀντιγράφος, Psalmus vero xcvi. totus continetur in posteriore hymni illius parte. Demus igitur hos Psalmos Davidis esse; at qua ratione inde sequetur, omnes ἀντιγράφους quorum magnus numerus est, Davidem auctorem habere, quoniam hoc de tribus fortasse quatuorve verum sit? Contra hanc sententiam eadem fere militant argumenta, ac contra primam, styli nempe diversitas, & plurium argumenta, quæ in Davidis tempora nequaquam quadrant.

Alii Psalmos ἀντιγράφους eorundem volunt esse auctorum, quorum in proxime præcedente facta est mentio; quæ sententia nulli priorum absurditate cedit. Ecce enim hymnorum syllogem miscellaneam! quorum quidam unius sunt auctoris, quidam alterius, alii a tertia manu, alii a quarta, atque ita porro; nonnulli vero, iique haud pauci, nullum auctoris nomen præferunt; nonne hujus omissionis manifesta ratio est quod collector operis nesciret, cujus essent? Si novit enim, cur non auctoris nomen iis æque ac reliquis apposuit? Aut si ex nomine proxime præcedente sequentium hymnorum auctorem eundem fuisse, a lectoribus intelligi voluit, cur non ita agit in ceteris? Cur Davidis aut Asaphi nomen apposuit Psalmis continua serie sese excipientibus? Cur non hoc vel illo nomine semel

memo-

memorato, deinceps præfigere neglexit, donec ad novum auctorem deventum esset? Hoc sane commento voluerunt multos *ἀντρυγὰς* Davidi vindicare, cum non possent omnes; sed perquam incommode accidit, ut hac ratione idem Psalmus & Moſem auctorem haberet atque etiam Davidem. Davidis enim esse Psalmum xcvi. supra ostensum est diserto S. Scripturæ testimonio; verum si Psalmi *ἀντρυγὰς* ejus sunt cujus nomen proxime præceſſerat, hic idem Psalmus Moſi tribuendus, cum ejus nomen Psalmi xc. capiti præfigatur, qui vero sequuntur usque ad centesimum primum, nullo auctoris nomine notentur. Sed piget tantis ineptiis diutius immorari. Quicquid ex Psalmorum titulis certo sciri potest, si fides titulis habenda est, huc rel-
dit; Davidi tribuuntur Psalmi 73, in primo sc. libro (in quinque enim divisi sunt) 37. in secundo 18, in tertio 1, in quarto 14, in quinto 28, quorum summa 73. memorabile vero est secundi libri ultimæ periodo hanc clausulam apponi. *Finem habent orationes*, sive preces (Græci, *laudes*) *Davidis filii Jesse*, i. e. hic postremus est Davidis Psalmus, quod manifesto indicio est primam Psalmorum syllogen in his finiri.

Proximus post Davidem auctor, cui plures Psalmi inscribuntur, est Asaphus; duodecim enim hujus nomen præferunt, quorum undecim, tertio libro habentur, in secundo unus, qui est quinquagesimus. Undecim Psalmi inscribuntur filiis *Korab*, quorum septem sunt in secundo libro, in tertio quatuor; his enim, non ut cantoribus sed ut auctoribus, Psalmos hosce inscriptos esse nulla idonea ratione negari potest. Eadem

lxii PROLEGOMENA

dem enim, ut Carpzovii verbis utar, de filiis *Korab* adhibita in inscriptionibus phrasis, non cantores modo illos hymnorum, sed & conditores innuere videtur. Cum nulla possit sufficiens aut prægnaans reddi ratio, cur *mizmor libne korab*, Davidem quidem anguat auctorem, *mizmor libne korab* autem cantores modo, non item scriptores indicet. Quicquid in contrarium hinc urseris, pari certe id jure in Davidem ipsum & Asaphum retorqueri poteris, quos tamen nemo temere in controversiam vocaverit. Ad hæc, unus Psalmus Moſis nomine insignitur, sc. xc. unus Eſhanis, lxxxix, Hemanis unus, sc. lxxxviii. Sed observandum est hunc Psalmum filiis quoque *Korab* tribui, Psalmoque huic nescio quo casu duplicem præfigi titulum, de quo postea pluribus. Hos autem utrosque, Ethanem dico & Hemanem, Musicæ fuisse peritissimos constat, cum Davide Musico choro una cum Asapho præficerentur. Vid. i Par. vi. 33, 42, 44. & xv. 17, 19. idem etiam sapientia celebres fuerunt, vid. i Reg. iv. 31. Psalmi his nominibus inscripti libri tertii ultimi sunt. Postremo Salomonis nomen duo Psalmi præferunt, unus qui librum secundum claudit, sc. lxxii, alter libro quinto, cxxviii. sed horum prior merito ex clausula modo memorata Davidis censetur, & proinde *lislomo* in tituló, non vertendum *Salomonis*, sed in *Salomonem*, cum in illo videatur auctor *Salomoni* iustum, felix, latum & diuturnum imperium, adprecari. Hic enim primus carminis hujus sensus, quod mystice de Christi regno exponendum ex omnium fere interpretum consensu est.

Unum adhuc in titulis nomen superest, quod auctoris vel cantoris nomen esse plerique censuerunt, nempe *jedutun*; mihi vero secus videtur, nomen sc. non hominis esse, sed Musici cujusdam instrumenti, vel melodiar, cui ille, qui idem manifesto est ac Ethan, nomen fecit. Psal. enim lxij. & lxxvij. ita scriptum est, *lamenazeb val jedutun*. Sed hæc loquutio *lamenazeb val* semper alias denotat quoddam instrumenti vel melodiar genus; quidni igitur hic? Nec certe aliud quicquam *val super*, hic significari possit, quam cum dicitur *val baggittit*, *val valamot*, *val jossannim*. Cum igitur Psal. xxxix. scriptum sit *lamenazeb lidutun*, nullum mihi dubium est, quin exciderit *y* ante *l*, & legendum ibi quoque sit *val jedutun*.

Sed quod ad auctores Psalmorum, una adhuc superest difficultas, utrum sc. Asaphus, Heman & Ethan, in titulis memorati, illi idem fuerint, qui Davidis erant coætanei, an quidam ex posteris eorum; nonnulli interpretes in priore sunt sententia, a quibus non possum non dissentire, cum ex Psalmis his nominibus inscriptis quidam manifesto sint posteriorum temporum. Exempli gratia Psalmus lxxxix. cui Ethanis nomen præponitur, optimorum interpretum judicio deplorat, ut Muisii verbis utar, gravissimam populi Judaici calamitatem, & horribilem regni istius vastationem, quæ non alia esse potest quam quæ regnante Sedechia contigit. Psalmus vero proxime præcedens, qui Hemanis dicitur, ejusdem fere est argumenti, nisi quod hic ad privatam, ille autem ad publicam calamitatem pertinet. Idemque liquet de Psalmis Asapho inscriptis, cum

lxiv PROLEGOMENA

cum Psalmus lxxix, ne alios memorem, de vastatione urbis & templi per Nabuchodonasorem, nec non strage ab eo edita exponendus videatur. Atque idem censendum de filiis *korab*, cum Psalmi quidam iis ascripti videantur sequiorum esse temporum, quæ Muissii sententia est, qui Psalmum xlii, xliii. (qui unus forte cum priore Psalmus est) xliv. & lxxxiv. in exilio Babylonico compositos fuisse censet; Psalmum vero lxxxv. ad tempus illud referendum quod reditum ex captivitate Babylonica proxime est consecutum; sed de his nihil certi licet dicere, aut quasi exploratum affirmare.

Atque hæc dicta sint de nominibus quæ in titulis Hebraicis occurrunt; in Versione Græca plures Psalmi Davidis nomen præferunt, alii aliorum, qui in Hebraicis nullo nomine inscribuntur; quarum inscriptionum quædam manifesto falsæ sunt, aliæ non censentur a prima interpretum manu fuisse, cum non essent in Hexaplis; sed de illis consulatur, si placet, ipsa Versio, & quid ad singulas interpretes.

Proximo post hæc loco quæritur de Psalmorum in unum corpus collectione, & quis fecerit, & quo tempore, de quibus nihil certi proferri potest. Videtur quidem sylloge quædam extitisse Hezekiæ tempore, vel ipsius forte jussu edita, (uti nova Proverbiorum Salomonis collectio ex ejus mandato facta diserte dicitur Prov. xxv. 1.) cum publicus Templi cultus, ab eo instauratus esset quem sub Añazo collapsum fuisse & neglectum nimis verisimile est. Sunt etiam quæ suadent vel Jeremiam Psalmorum collectionem aliquam fecisse, vel tunc temporis aliquam
exti-

stitisse, cum multa in ejus Prophetiis & Psal-
 mis desumpta videantur. Sed hæc meræ conje-
 cturæ sunt. Hæc certiora, duas minimum fuisse
 Psalmorum collectiones diversis temporibus fa-
 ctas, unam nempe quæ Psalmo lxxii. clauditur;
 cum clausula illi subiecta, quam supra memora-
 vi, nullum ibi locum habere potuisset, si Psalmi
 qui sequuntur, eodem tempore & in idem volu-
 men compacti ederentur, cum in illis octodecim
 Davidis nomen præferant; sed quocumque tem-
 pore hæc prima collectio facta esset, volumen
 quod nunc extat in quinque libros divisum; non
 si post reditum ab exilio Babylonico, concin-
 nari potuit, ut clare liquet ex Psal. cxxvi. &
 cxxvii. Hanc autem in quinque libros ad in-
 ar Pentateuchi Mosæici divisionem, vel ab ip-
 so Psalmorum collectore, vel ante ejus tempora
 originem habuisse mihi nullus videtur dubitandi
 locus; cum singuli libri iisdem fere verbis ter-
 minentur, ut ad singulorum finem observavi;
 id. ad Psal. xli, lxxii, lxxxix, cvi. A qui quatuor
 primorum librorum ultimi sunt.

Contra hanc divisionem objicitur; quod illa
 partitiō neque numeri Psalmorum æqualitatem;
 neque rerum aut temporum distinctionem, ne-
 que auctorum, qui in titulis ascribuntur, diversi-
 tem, neque ullam aliam causam & rationem
 præcipiat. Sed hæc obiectio si quid probat, hoc
 tantum est, hanc divisionem fieri non debuisse, non
 item a collectore factam haud fuisse, cui aliter
 visum est, & ob rationes forte idoneas, licet nos
 is jam incognitas. Forte in tot libros volumen
 distinctum fuit, cum totum concinnaretur, eo

lxvi PROLEGOMENA

quod singuli seorsim prius editi fuerint; sed ut hoc sit, quæcunque rationes Judæos veteres impellere potuissent, ut hanc divisionem instituerent, quidni credamus easdem collectorem ut ipse idem faceret, inducere potuisse? Quod si singuli libri diversis temporibus ederentur, tota illa contra hanc in quinque partes divisionem obiectio statim corrumpitur; illi nempe, qui in singulorum collectorum manus venerant, a singulis editi sunt; qui non venerant, tunc saltem ab illis edi non potuerunt. Et ego quidem in hanc adducor sententiam, quod in secundo libro idem edatur Psalmus qui fuit in primo, Psal. scilicet lvi. qui prorsus idem videtur ac Psal. xiv. vix enim futurum puto, ut idem Psalmus in his libris occurreret, si uterque eodem tempore & ab eadem manu editus fuisset; idemque observandum de Psalmo lxx, qui antepenultimus est libri secundi, per omnia vero convenit cum quinque postremis periodis Psalmi xl, qui penultimus est primi. Ad eundem modum Psalmus cvii. qui secundus est libri quinti, totus conficitur ex quinque postremis periodis Psal. lviii. & octo postremis Psal. lx. Quin idem suadet vexata illa vox *selah*, quæ in quarto libro nunquam, in quinto vero bis tantum occurrit, idque in Psalmis quibus Davidis nomen in fronte gerunt. In primo tantum libro novem Psalmis vox hæc adhibetur, in secundo septemdecim, in tertio undecim. Unde vero hoc discrimen? Quæcunque illius vexatæ vis sit, (de quo vid. ad Psal. iii. § 4.) cum in prioribus libris sæpius adhibetur, in quarto ne semel quidem, in quinto bis tantum, Psal. lvi.

xl. & cxliii? Unde hoc, si Psalmi omnes uno
 eodemque tempore collecti fuerunt? Nulla ra-
 tio afferri potest, cur uni brevi Psalmo, octo
 tantum periodis constanti ter apponatur, ut
 Psal. iii. in aliorum vero magno numero ne semel
 quidem occurrat. Hoc mea quidem sententia,
 non modo diversos auctores, sed tempora etiam
 diversa sapit, diversasque illorum collectiones;
 tum verisimile sit vocem hanc sensim in desue-
 tudinem abiisse, nequaquam vero credibile, Psal-
 mos illos qui tam notabili discrimine a postero-
 ribus libris discrepant, per totum illud tempus
 quod inter Davidem & Captivitatem Babyl. in-
 tercessit, non editos, non collectos jacuisse, do-
 nec ex omnibus unum volumen conficeretur.

Quicquid vero de prioribus fiat syllogis, om-
 nium in unam collectorem eruditi, Judæorum
 exemplo, Esdram certatim faciunt. Nec Psal-
 morum tantum volumen, sed totius veteris
 scripturæ canonem ab illo componi volunt.
 Ubi a redivit, (Carpzovii verba sunt) post in-
 stauratum Templi cultum Esdras cum sociis
 in eam incumberet curam, ut canonem ve-
 teris Testamenti componeret, ac in ordinem
 divino nutu dirigeret, Psalmorum potissimum
 rationem habuit, ut iis, qui jam in vulgato
 Ecclesiæ Israeliticæ volumine extabant, a se
 recensitis, & ad ductum spiritus sancti dis-
 positis, reliquos omnes adderet, quos par-
 tim ex ecclesiæ testimonio, partim ex pro-
 priæ Θεοφειας testificatione, pro genuinis ac
 Θεοπνευστοις agnosceret, & universæ omnium
 temporum Ecclesiæ destinatos intelligeret."

lxviii PROLEGOMENA

Quæ vero de Esdra tanto consensu Judæi, & et illis alii, nullo vel levi admodum SS. nituntur fundamento, & traditioni, cui parum tantum fiditur, accepta referenda sunt. Ego quidem hanc Psalmorum collectionem, totiusque adeo veteris Testamenti, potiori jure Nehemiæ tribuendum putem, de quo dicitur, 2 Macc. c. ii. § 13. quod sacrorum librorum collectionem fecerit, qui locus ab eruditissimis non videtur satis expensus; idemque eodem in loco narratur fecisse Judam, (Maccabæum) & *bello dilapsa omnia collegisse.*

Nehemiam Esdræ, viri in lege peritissimi, opera usum esse facile concesserim; quod si Esdra primas in canone componendo partes habuisset, parum credibile est Sirachidem aut hoc nesciisse aut tanti viri & de republica tam bene meriti laudes prædicare noluisse, cujus tamen ne nominis quidem ulla apud illum mentio; quod facit ut vehementer suspicer laudes in Esdræ tam liberali manu congestas traditione minus firmè inniti. Sed ad alia properandum.

Cum omnia quæ ad Psalmorum in unum volumen collectionem spectant tam obscura sint, ut nihil certo definiri possit, nec de collectore qui fuerit, nec de tempore quo facta sit, nec utrum collectio quam nunc habemus ex pluribus quæ ante hanc in lucem ederentur, compacta sit necne; & si collectiones plures hanc antecesserint, utrum quinque illæ fuerint pro numero librorum in quos Psalmorum volumen nunc divisum est, an pauciores; cum hæc, inquam, omnia tam obscura, seu potius tam incognita sint,

at de iis nihil afferri possit, quod, non dico, verum, sed ne veri quidem admodum simile merito existimari possit, nemini mirum videbitur, si ad Quæsitum de ordine Psalmorum nihil respondeatur, quod eruditis ullatenus satisfaciat. In Psalmis digerendis nullum temporis ordinem observari cuivis oscitanter etiam legenti manifestum. Hoc, uno argumento ex titulis Psalmorum sumpto, invictè probari possit; in nonnullis enim occasiones Psalmi memorantur, quarum quædam, quæ ordine non priores tantum sed fere primæ sunt, ad posteriora tamen Davidis tempora pertinent; tertius sc. scriptus dicitur, *um fugeret a facie Absalom*, Psalmo vero liv. & nonnullis proxime sequentibus occasionem dederunt adversa quæ ante quadraginta annos a Daule tum regnante perpeffus est. Unde vero occiderit, quod temporis ordo non servetur, quis dixerit? Hæc saltem duo hinc colligi certo possunt, primum est, ordinem quo nunc sunt, non ipsi Psalmorum scriptoribus deberi; alterum, quod eos qui collegerint, verum temporis ordinem non scivisse, ideoque pro temporibus quibus singuli scripti sunt, digerere non potuisse. Nemo enim qui verum scriptorum ordinem norat, præsertim cum ex ipso ordine lux scriptis aliter sæpe obscuris haud exigua affulgeret, ordinem confusum & perturbatum vero & genuino prætulisset.

Ceterum, ut in Psalmis digerendis nulla ratio temporis habetur, ita certe neque in Argumentis illorum nexus ullus est, qui continua serie alterum alteri adjungat, quod quorundam e-

ruditorum somnium potius quam sententia fuit, quorum alii " Psalmos non fortuita & temeraria collectione in unum absque ordine volumina coaluisse, sed certa methodi nexusque lege digestos, & sapientissima collectoris *πυλῶν* *πυλῶν* structura ita dispositos fuisse tradunt, ut exactissima ordinis ratione unus alterum sequatur, cum juxta illos, in explicanda spirituali illa hominis felicitate, quam universa prædicat scriptura, totus Psalmorum liber occupetur." Hæc quidem sententia, licet pietatem præ se ferat, & gloriam ordinis spiritus sancto vindicare videatur, a vero tamen haud dubie aliena est. Ipsi siquidem Psalmorum tituli manifesto arguunt, non eadem omnes occasione, non consimili fine, multo minus ad methodi certæ ordinem ac leges, vel ad unius corporis harmoniam compositos primum, vel Ecclesiæ traditos fuisse. Hinc nec collecti tale quoddam, de beatitudine hominis consequenda conficiunt systema, quod continua serie coherentia habeat capita, vel membra, vel cujus partes eleganti & methodica harmonia sibi mutuo respondeant. Nec rectius illi, qui Psalmorum librum, factorum Ecclesiæ seriem non interruptam a Davidis ætate ad finem usque sæculi complecti arbitrantur, cum commentum istud exemplis demonstrari nequeat, nisi manifesta textui vis inferatur, neque vel occasio, qua compositi sunt, aut scopus aut usus Psalmorum id permittant. Neque sane credibile est proprium hunc Psalmorum & insignem usum Christum aut Apostolos præterituros fuisse, qui toties ad Psalmos

Psalms provocant. Sed ad hujusmodi somnia, pia quidem, revera tamen somnia, refutanda, nullis argumentis opus est, quivis enim non plane vecors, statim videt hæc non modo gratis dici, sed falsa esse atque absurda, omnique rationum etiam specie prorsus destitui; cum quod luce ipsa clarius est, Psalmi non partes aut membra sint majoris cujusdam scripti, sed ipsi in se singuli sint integri, eorumque scribendorum fuerint diversissima tempora, diversissimæ occasionēs, diversi auctores, diversi denique collectores, qui eo ordine collocarunt, quem fors obtulit nullo plane delectu habito. Hæc fere Carpzovius.

Huetius quidem, vir longe doctissimus, ne ordinem in quo nunc sunt, nulla ratione niti, sed prorsus fortuitum fuisse videatur, censet Psalmos eo ordine ab Esdra & synagoga magna digestos, quo in Templo canebantur, prout nempe vel anniversariæ festivitates, vel sacrorum ratio postulabat: Non igitur dicendum Esdram Psalmos digessisse, sed quem in iis servari solere comperit ordinem, eundem retinuisse. Quæ erudite quidem excogitata, sed nullis vestigiis veritatem suam produnt. Sunt quidem in Psalmorum titulis nonnulla vestigia, quæ indicant certos quosdam Psalmos certis diebus seu feriis designari; sed hæc Huetii hypothesin non tam probant quam evertunt. Legimus quidem in titulo Psal. xcii. in versione Græca, *Εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Σαββάτης*. xciii. — *τῆς προσάββατης*. xciv. *τελεγεῖς Σαββάτης*. Et in Psalmis longo intervallo ante hos collocatis, Ps. xxiv. *τῆς μιᾶς Σαββάτης*, xxxviii. *πρὸς Σαββάτης*, xlviii. *δευτέρα Σαββάτης*. Sed pri-

lxxii PROLEGOMENA

mo, si tituli hi sunt genuini, clare ostendunt Psalmos non pro ordine feriarum disponi, cum sese mutuo excipere deberent secundum feriarum illarum seriem, quibus in Templo decantatos censetur; secundo, si revera iis diebus in cultu publico canerentur quos præ se ferunt Tituli, credibile est ritum illum qui sub secundo Templo institutus fuit, spectari, quem eundem fuisse ac sub primo nequaquam constat; tertio, observandum est harum inscriptionum nullam præter primam in codice Hebr. reperiri, neque illa ipsa Davidis nomen vel in Hebr. codice vel in Gr. V. præfert. Ex titulis igitur qui ipsi sunt adeo incertæ auctoritatis, nihil certi colligi posse, fateamur necesse est.

Jam vero, ad Chronologiam Psalmorum quod attinet, de illa manifestum est nihil certi dici posse, nisi vel ipsi Psalmi, vel illorum tituli, vestigia certa & aperta suppeditent temporum, vel occasionum quibus scripti fuerunt, nisi forte unius aut alterius scribendi occasio alicubi in SS. indicetur. Quod autem ad titulos, ad Psalmorum Chronologiam constituendam subsidii in iis perpauillum, ex Psalmis enim 150, tredecim tantum titulos habent in quibus scribendi occasio memoratur, quinque nempe in primo libro, iii. sc. vii, xviii, xxx, xxxiv. in secundo vero libro octo, qui sunt, li, lii, liv, lvi, lvii, lix, lx, lxiii, cum tamen a Golia interfecto, quo tempore Davides Saûli primum innotuit, ad Davidis interitum anni effluerint fere quinquaginta.

Atque

Atque adhuc minus Psalmi ipsi in hac re ad-
 uant, cum plerunque quæ in illis habentur,
 non tam huic aut illi occasione propriæ sint,
 quin æque commode pluribus aptari possint, di-
 versissimis temporibus enatis. Lightfootus qui-
 dem noster, vir infinitæ diligentiae pariter ac e-
 ruditionis, non segnem operam in occasionibus
 Psalmorum eruendis posuit, sed totum illud
 quod vir doctissimus conatus est, intra triginta
 Psalmos, quintamque adeo totius collectionis
 partem, continetur, & in iis, conjecturis plus
 æquo illum indulgisse, apud eruditos in confesso
 est; imo aliquando a vero longe aberrasse com-
 pertum. Dolet profecto Psalmorum conscri-
 bendorum occasiones non fuisse singulis, disertis
 & perspicuis verbis, præpositas, cum ex iis non
 tantum lucis multum obscuris affunderetur, sed
 venustates etiam quæ nunc cum ipsis occasione-
 bus sepultæ latent, magno numero elucescerent.
 Sed tantum abest, ut Psalmi omnes hujusmodi
 inscriptionibus muniantur, ut contra ex toto nu-
 mero, tredecim tantum, ut supra dixi, Hoc
 commodo frui concessum sit. Quod ad ceteros
 Psalmos, vel omni prorsus titulo destituti sunt,
 vel tituli qui præfiguntur, sunt tam breves, ari-
 di, exiles, ut ad Psalmum illustrandum ne mi-
 nimum quidem faciant, & utrum adsint, an
 absint, perinde sit.

Ut enim de his jam distinctius agam, quod
 unum superest a nobis inquirendum, primum
 quod in illis occurrit observandum, est magna
 in illis, quod ad partes quibus constant, varie-
 tas. Quibusdam enim *mizmor* tantum ascrip-
 ptum

lxxiv PROLEGOMENA

ptum est, ut Psal. xcviij, aliis *mizmor* cum nomine auctoris, ut xv; aliis *lamenazzeb*, musicæ seu chori præfecto, cum auctoris nomine, ut Psal. xi, xiv; in aliis, tria hæc conjuncta sunt, ut Psal. xiii. *lamenazzeb mizmor ledavid*; aliis additur nomen vel instrumenti, vel modi cujusdam musici, vel notæ cujusdam carminis prima verba, ut Psal. iv. *beneginot*, (lxi. *val neginat*) Psal. vi. *beneginot val bassemenit*, viii. *val baggittit*, xxii. *val aijelet bassahar*, lxii, & lxxxviii. *val mabalat*, ix. *val mut labben*, xvi. *val yalamot*, lvi. *val jonat elem rebokim*, v. el *hannebilot*, xlv. *val josannim*, lxxx. el *josannim vedut*, lx. *val susan vedut*, corrupte, opinor, pro *josannim*, Gr. certe ita legerunt; lxii. & lxxvii. *val jedutun*, pro quo xxxix. *l'idutun*; aliquando *q̄* *mizmor sir* vel præponitur, ut xlviii, lxvi. vel postponitur, idque vel proxime, ut lxvii, xxx. *sir hanuccat babbait*, vel auctoris nomine interposito, ut lxx; nonnullis adjicitur verbum infinitum, ut xxxviii. & lxx. *lebazcir*, lx. *lelammed*, lxxxviii. *leyannot*, semel *letodab*, Ps. c. In tredecim Psalmis pars tituli est *mascil*, semper sine *mizmor*, sed interdum additur *sir*, ut xlv. *sir jedidot*; quater in titulis est *al tasbet*, ut Psal. lvii, lviii, lix, & lxxv. Psalmi xiv. a Psal. cxx. ad cxxiv. inscribuntur, *sir hammarlot*. Nonnullis præponitur tantum *ballelujah*, ut cxi. & octo aliis. Psal. xvii. dicitur *tepillab ledavid*, & sic Psal. lxxxvi. Psal. cii. *tepillab leyani*. cxlv. *tebillab ledavid*. Psal. vii. *siggajon ledavid*. Hæc tanta in Psalmorum titulis est varietas, in quibus nunc plura horum, nunc pauciora occurrunt, sed ubi omnia simul

IN PSALMOS. lxxv

simul inveniuntur, ad Psalmum intelligendum nihil adjuvant. In quinquaginta nullum habetur auctoris nomen, ne dum occasio vel argumentum, ut sciri possit, quando vel a quo scripti sint; & horum viginti quinque sunt, prorsus ἀνεπίγραφοι.

Proximum quod in titulis his maxime notandum, est magna plurimorum obscuritas, quæ ex eo præcipue oritur, quod omnia quæ ad Hebræorum musicam spectant, non hodie tantum, sed a multis retro seculis ignorentur. Jam tum enim cum Gr. Versio facta est, in oblivionem penitus abiisse, ex ipsa titulorum versione perquam manifestum est. *Lamenazzeb* enim reddunt, εἰς τὸ τέλος, *el bannebilot*, ὑπὲρ τὴν κληρονομίαν, *val haggittit*, ὑπὲρ τὴν λαῶν, *val mut labben*, ὑπὲρ τὴν κρυφίαν τῆς ἡῤ, *miclam* σηλογραφία, *val aijelet bassabar*, ὑπὲρ τὴν ἀνιλήψεως τὴν ἰωθιῆς, *val jōšannim*, ὑπὲρ τὴν ἀλλοιωθησομένων. In his versionibus ne vestigium quidem sensus est, nec quisquam ita vertere potuisset, cujus tempore non omnis antiquæ musicæ cognitio interiisset, cum certum sit, horum pleraque, vel instrumenta musica, vel modos, vel carminum quorundam ad quorum modos Psalmi decantandi essent, initia designare; hoc ab omnibus eruditibus jam pro comperto habetur.

Cum vero hi Interpretes non indocti essent de plebe homines, sed qui illis temporibus apud suos in lingua Hebr. peritissimi & eruditissimi habebantur, ex hac absurdissima titulorum versione sequitur, non modo Linguam Hebr. iis temporibus in defuetudinem abiisse, sed antiquum etiam cultum collapsum fuisse, & obli-

vioni

lxxvi PROLEGOMENA

vioni traditum; si enim Psalmi in cultu publico, antiquo more canerentur, fieri non potuisset, ut quid tituli velint, ab illis eo usque nesciretur.

Quod si Psalmorum inscriptiones pleræque omnes, tam breves, tam imperfectæ, tam obscuræ sint, ut ad Psalmos intelligendos parum seu potius nihil conferant, quid refert scire, a qua manu sint, cujusve auctoritatis, num sint ab ipsis Psalmorum auctoribus, an aliunde adscitæ? De hoc tamen inter eruditos acriter satis disputatur. Quorum plerique hic, ut in aliis fere quæstionibus quæ circa sacrum codicem moventur, nefas censent istam sententiam non amplecti ac tueri, quæ sacro codici plus honoris, dignitatis, auctoritatis, conciliare videatur; ideoque titulis ætatem asserunt Psalmis æqualem, eosque ab ipsa auctoris manu singulis apppositos fuisse, & divinæ plane originis habendos. Si roges quibus argumentis hanc sententiam probent, temeritatis magnæ fuisset, inquit, privato judicio titulos præfigere, Psalmos a Davide publicis personis, inter quos prophetæ erant, tanquam depositariis fuisse commendatos, ut apud Ecclesiam conservarentur; imo legi Nehem. xii. 46. *diebus Davidis & Asaphi fuisse musicæ præfectos, & cantica laudis & celebrationis Deo.* Non igitur ab alia manu inscriptiones esse potuerunt, quam qua Psalmi ipsi posteris traditi sunt.

Probant hæc quidem id Nehemiæ temporibus de Davide & Asapho notum fuisse, quod neminem latere poterat qui gentis suæ Historiam

IN PSALMOS. lxxvii

riam vel leviter attigerat; probant, si placet, titulorum auctoritatem non temere sollicitandam esse, nec titulos debere ab iis abjudicari quorum ipsi Psalmi sunt, nisi validæ rationes in alteram partem afferri possint; imo credibile est, illos saltem qui auctorum nominibus insigniuntur, non sequiorum fuisse temporum, sed ejusdem ac Psalmos ipsos, ætatis; sed non hinc sequetur ab ipsis Psalmorum auctoribus fuisse, certe non eo statu quo ad nos devenerunt. Nomina enim apponi ab iis poterant quibus primo traditi fuerunt; sed hæ Psalmorum in eorum manus traditiones, non fecerunt eos *ῥεοπιδες*, aut fuisse comprobant. Qui choro aut cantui præfectus fuit, non statim aut necessario *ῥεοπιδης* fuit. Sed porro urgent, arctissimum complurium titulorum cum Psalmi initio, vel universo argumento, nexum, ut nonnulli *ἀνεφάλοι* fuissent, cum primum ederentur, si titulos non *ῥεοπιδης* primi auctoris, sed sequiorum demum manus adjecisset. Ego vero arctissimum illum nexum totus nego, pernego; nullumque Psalmum esse, qui non in se, titulo amoto, integer sit, fidenter assero. Postremo inscriptiones, aiunt, tanquam SS. pars, accentuum ordinaria pompa Psalmi verbis sæpius innexæ sunt, & ab illis divelli, nisi violato accentuum ordine non possunt. Hoc vero, meo quidem judicio, nil aliud probat, nisi punctatorum egregiam *ἀκρίβειαν*; quos facile concesserim viros fuisse bonos, diligentes, sacrique codicis studiosos, judicio vero aut eruditione præstantes, rei Criticæ scientia præditos, Grammaticis, Lexicis, Concordantiis, aliisque

lxxviii PROLEGOMENA

aliisque ad Criticam feliciter exercendam subsidiis instructos, id vero ut credam, mihi nunquam persuaderi potest. Ratio igitur quo illi titulos punctarunt, non evincet titulos Psalmorum partem esse. Interdum quidem accidit, ut tituli prolixiores in versus digeri possint, plerunque vero metrum ipsum ostendit titulos extra Psalmum esse, nec si neglecto metro ad sensum solum attendamus, pro Psalmi parte, quod ad partem illorum longe maximam, haberi possunt.

Ut jam quod ipse sentio aperte dicam, mihi certum videtur, titulos non ab ipsis auctoribus fuisse, nec eo saltem quo nunc statu ab illis ad nos devenisse, sed quicunque primum apposuerint, temporis injuria plurimum labis passos esse, mancosque, mutilos, laceros & misere affectos ad hæc tempora delatos, ut non tam *tituli*, quam titulorum reliquiæ & fragmenta videantur; & plusquam verisimile est quosdam excidisse, cum tertia minimum pars vel nullo prorsus titulo, vel nullo auctoris nomine ornentur. Atque hæc sententia non parum firmatur ex eo, quod in Novo Test. Davidi ascribantur Psalmi, qui in Codice Hebr. omni nunc titulo destituuntur. Quid igitur, titulosne Psalmis istis olim præfixos postea excidisse censendum est, an semper fuisse ἀνεπισήφους? Si prius, titulos nonnullos excidisse conceditur; sin posterius, sequetur, non necesse fuisse ut Psalmis auctoris nomen vel a se ipso vel ab alio quovis qui eadem ætate vixerit, apponeretur, ad memoriam ejus ab interitu vindicandam; per quamplurima secula traditione

sola

IN PSALMOS. lxxix

sola sine scriptis fieri potuit, ut hymnorum ho-
 nor auctoribus suis integer conservaretur. Quod
 si per unam aut alteram ætatem haud difficile
 fuerit, at per mille annos hujusmodi traditioni-
 bus tuto fidendum esse, nemo qui non partium
 studiis agitur, facile concesserit. Credibile igi-
 tur est Psalmis his suos olim fuisse titulos; neque
 enim Apostoli cum eos Davidi tribuunt, ex pri-
 vata sententia loquuntur, ne dum ut *Θεόπνοστοι*;
 loquuntur ex more gentis suæ, loquuntur ad
 plebem, quæ Psalmos istos pro Davidicis haberi
 novit, & ipsos habuit; alias frustra ex iis, ut
 ab ipso Davide profectis, argumenta ducerentur.
 Quin & titulos nonnullos ex codice Hebr. casu
 quodam excidisse, hinc etiam vehemens suspi-
 cio est, quod in Gr. versione plures tituli sint,
 quorum nullum in Hebr. codice vestigium; nec
 tamen credibile est interpretes de suo addidisse,
 vel omnes ab alia manu post eorum tempora ap-
 positos fuisse. Si magnæ temeritatis fuisset titu-
 los Hebr. codici, privato judicio præfigere, non-
 ne valde etiam temerarium fuisset sacri codicis
 interpretibus, aliisve post illorum ætatem, idem
 fecisse? Num credibile est Ecclesiam Judaicam,
 quæ ista Versione uteretur, pati potuisse, ut ti-
 tulus nuper ascitis, nullaque auctoritate nixis
 inquinaretur? Ad hæc, Psalmos nonnullos non
 ejus esse cujus nomen præferunt, plures eruditi
 censuerunt. Ut Ps. xiv, lxiii, lxix. de quibus
 adi interpretes. Quod si hoc de uno aliquo ti-
 tulo verum sit, titulus certe iste non potuit vel
 ab ipsius auctoris manu esse, vel ab illis, quibus
 in usum Ecclesiæ traditus fuit Psalmus cui præ-
 figitur.

lxxx PROLEGOMENA

figitur. Quibus porro addendum est, per Hebr. linguæ ambiguitatem fieri, ut non certo sciri possit, quid sibi titulus velit, utrum, Davides ipse Psalmum conscripserit, an in ejus laudem compositus fuerit. *Ledavid* sc. æque reddi possit *Davidis*, & *Davidi*; atque hoc non temere prorsus dici liquet ex Psal. lxxii. cujus titulus est *lislomo*, quem nemo tamen Salomonis fuisse censet, sed Davidis, in filii Salomonis gratiam ab ipso scriptum. Quid vero dicendum de titulo Psalmi lxxxviii. qui manifesto duplex est, ideoque nec ab eadem manu, nec eodem tempore Psalmo isti præfixus; multo minus dixeris utrumque esse ab ipso Psalmo auctore. Prior titulus sic se habet, *šir mizmor libne korab. Canticum, Psalmus filiis korab*; qui titulus in se integer est, atque idem ac titulus Psalmi proxime præcedentis. Dein sequitur, novo plane initio, *lamenazzeb val mabalat leyanot, mascil, leheman haexrabi. Præcentori super mabalat ad respondendum, Didascalicon, Heman Ezrahita*. Hic titulus non tantum integer est, sed tot partibus constat, ut paucissimi illo pleniores sint.

Sed non opus est ut unum aut alterum titulum adhibeamus, iisque innitmur, ad probandum, quod tituli non ab ipsis Psalmorum auctoribus sint, vel certe non eo quo nunc sunt statu; id ipsa titulorum series, mea quidem sententia, invicte probat. Primo enim, nemo unquam scriptor qui hymnorum collectionem vel edidit, vel in publicum usum tradidit, nomen suum singulis apposuit, satis fuit semel in fronte col-

lectionis

IN PSALMOS. lxxxi

lectionis posuisse. Nam non putandum est Davidem Psalmos seorsim & figillatim præfectis chori vel musicæ tradidisse tum cum scriberentur, cum constet plures illum Psalmos tum composuisse cum adhuc vitam privatam ageret, & maximis in periculis per Saulem aulicorumque ejus infidias, & aliunde, versaretur, nec dum regno admotus esset; tantum aberat, ut de cultu publico instituendo ejusque forma & ratione consilia tunc temporis agitare. Sin demus hoc, concedamusque illum Psalmos figillatim, unumque uno tempore, alium alio, decantandos tradidisse, num quis unquam tam dispar sibi fuit, ut in titulis præfigendis tanta varietate uteretur? Ut nomen suum nunc apponat, nunc omnittat, interdum occasionem Psalmi conscribendi memoret, plerunque vero premat, nunc apponat tantum *mizmor*, *Psalmus*, nunc *lamenez-eb mizmor*, *Præcentori Psalmus*, nunc nomen etiam instrumenti musici, vel modi, vel notæ cujusdam cantilenæ prima verba adjungat, nunc nihil horum inferat, interdum omni titulo destitui velit? Hæccine ab uno eodemque homine proficisci potuisse? Credat qui potest, mihi certe fidem omnem superat. His addi possit ipsa titulorum phrasis, quæ plane est sequiorum temporum, cum in illis plura sint vocabula quæ alibi in Hebræa Lingua frustra quæras. Quid igitur, inquires, de titulorum origine sentiendum? Respondéo, non liquere; hoc quidem mihi verò inmillimum videtur, non a Psalmorum in unum volumen collectore originem habuisse, multo minus crediderim post illa tempora ab alia manu
f
adjectos;

lxxxii PROLEGOMENA

adjectos; sed collectorem, quisquis fuerit, Psalmos edidisse quales acceperat, cumque iisdem titulis, qui illis jam tum præfixi erant. Idemque dicendum de iis qui collectiones istas priores fecerunt, ex quibus hæc nostra confecta est; illamque veram rationem esse, cur tam mutili & imperfecti ad nos devenerint. Collector nempe nihil de suo addere voluit, sed titulos quales invenit, tales conservavit. Inde est quod multis Psalmis nulla sit inscriptio, aliis verbum tantum, aliis duo, tria, quatuor, plura vocabula præfigantur, prout in exemplaribus quibus usus est, jacebant. Potuit quidem fieri, ut quidam tituli ab ipsis sint auctoribus, sed id minus verosimile videtur; putem potius ab iis apponi in quorum custodiam traderentur; quidam forte traditione sola *παρρηγορεύοντες* nituntur, non ab initio ascripti, sed longo post tempore, ne verba auctoris nomen interiret. Sed ut nunc sunt sunt antiqui, Gr. Versione plane antiquiores cum in illa etiam reperiantur. Qui vero singulos apposuerint, quibusque temporibus, & quantum tum cum primum apponerentur discrepant a seipsis prout nunc se habent vel quæ menda, omissiones, transpositiones, &c. irrepperint, scire nefas. Neque aliud quicquam ad obscuram hanc de titulis quæstionem quod dicam habeo; atque in his desino, cum pensum quod susceperam, jam absolverim; quo successu, aliorum erit iudicium. Quod enim a stylum, seu potius varia styli genera quæ in Psalmis occurrunt, materiem, præstantiam, utilitatem, morum & fidei capita quæ ubique

IN PSALMOS. lxxxiii

illis splendide elucent, sensus illorum mysticos,
 plurimaeque insignia de Christo ejusque tempo-
 ribus vaticinia, de his omnibus copiose & eru-
 dite a multis interpretibus dudum actum est, ad
 quos Lectorem malim remittere, cum in om-
 nium manibus sint, quam actum agere,

ALPHABETUM LATINUM

Literis HEBRAICIS accommodatum.

Aleph	א	a	a
Beth	ב	b	b
Gimel	ג	g	g
Daleth	ד	d	d
He	ה	h	h
Vau	ו	v u	v u
Zain	ז	z	z
Cheth	ח	h	h
Teth	ט	t	t
Jod	י	j	j
	י.	s	s
Caph	כ	c	c
Lamed	ל	l	l
Mem	מ	m	m
Nun	נ	n	n
Samech	ס	s	s
Aijn	ע	y	y
Pe	פ	p	p
Tfade	צ	z	z
Koph	ק	k	k
Resch	ר	r	r
Shin	ש	f	f
Sin	ש	f	f
Tau	ת	t	t

PSALMUS I.

ספר תהלים

LIBER

PSALMORUM.

PSALMUS I. 8

Aīre haiř ařer lo
 halac bayazat riřyim,
 ubederec řařřim lo yamad,
 ubemořab leřim lo jařab.

5 ci im betorat jahvoh
 řepzo, ubetorato
 jehgeh jomam valailah.

BEATUS vir, qui non ambulavit in consilio impio-
 rum, & in via peccatorum non stetit, & in con-

1 Afre. Quisquis Cantici hu-
 jus auctor fuerit, videtur quali
 pręfatio quędam in limine collo-
 cari, cum totius fere voluminis
 quodammodo Argumentum fit, &
 ad pietatem egregie compositum.
 Forte ab illius manu est, qui pri-
 mus Psalmorum syllogen fecit;
 qui cum nomen suum celari vo-
 luerit, ideo Canticum hoc *ἀνεπι-
 γράφον* reliquit. Quod ad vocem
afre, alii volunt adjectivam esse
 pl. alii subst. pl. alii adverbium,
 quod Cl. Clerico placet; mihi se-
 cunda sententia potior videtur,
 sed nihil definio. Gręcis ter red-
 ditur *μακάρις*. Dolet profecto au-
 spicatissimę vocis formam non
 penitus intelligi, quod unicum
 manifesto nimis indicio est te-

nueri admodum & exilem esse
 quę jam superest, Hebr. Lingua
 cognitionem.

2 bayazat. Gr. *ἐν βυλῇ*. Et
 sic *¶ 16.* ubi est *bayadat*; unde
 suspiceris illos utroque in loca
 eodem modo legisse; viz. *bay-
 zat*; *yedab* enim reddere solent
ζωωνωλυ. *Βυλῇ* quidem am-
 biguum est, & usurpatur cum pro
consilio, tum pro *conventu* vel
confessu in quo consulitur, quod
concilium dicitur. Sed non ita
 voces Hebr. *vezab consilium* tan-
 tum significat, *yedab conventum*
ambulare igitur *in consilio* impro-
 borum, est illorum prava consilia
 sequi. Eadem loquutio occurrit
 de Ahaziah 2 Par. xxii. 5. Quod
 vero scripserim *balac*, non *ba-
 lach*; rationes in Prolegomenis
 exposui.

PSALMUS I. א

1 שְׂרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא
הָלַךְ כְּעֵצַת רָשָׁעִים
וְכָדָךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד
וּבְמִשָּׁב לָצִים לֹא יֵשֵׁב :

2 כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה
חָפְצוֹ וּבְתוֹרַת
יְהוָה יוֹמָם וּלְיָלָה :

tu derisorum non sedit.
tas ejus, & in Lege ejus

2 Sed in Lege Jahvoh vo-
meditatur die ac nocte.

posui, cur harum & similium
nutiarum, quibus magistri Hebr.
lo discipulorum commodo Gram-
maticas suas onerant, rationem
illam habendam putem. Al-
beti Hebraici literas, & excep-
totidem literis Latinis, can-
que Hebraicam eadem sem-
Latina exprimi curavi, ut
guar hujus lectio plana & fa-
reddatur, cujus prolatio,
ut literis Latinis more recepto
libetur, tam perplexa, impe-
horrida videtur, ut primo
ectu suo legentium oculos at-
animos avertat atque abster-
sim. Poetica contractio pro-
vin, ad modum nominum in
imine, cujus contractionis ex-
pla tria sunt in hoc brevi Psal-

mo, atque in hac una voce. Vid.
p. 15 & 18.
3. *haktim*. Secundum puncta-
tionem est trium syllabarum, sed
in Psalmis semper est dissyllabum,
si forte excipias Ps. xxv. p. 8. de
quo ad locum.
4. *bemofab*. *Mofab* ambiguum
est, & significat vel *sedem* vel *con-
fessum*, quorum posterius hic prae-
tulerim, sed Gr. *co unideq*.
5. *jahvoh*. Nomen Tetragram-
maton, de quo tantae inter erudi-
tos lites, sic legendum esse fuisse
ostendi in Prolegomenis. Est
nempe tertia pers. fut. temporis
ab *havah*, ad formam *3 jaykob*.
Dissyllabum esse non modo Psalm-
omnes, sed singulae fere in iis pe-
riodi invictae probant.

B 2

vehajah

PSALMUS I. א

5

3 והיה כעץ שתול
על פלגי־מים אשר

פריו יתן בעתו

ועלהו לא יבול

וכל אשר יעשה יצליח:

4 לא־כן הרשעים כי אם־כמרץ

אשר־תרפצ רוח: 5 על־כן

& omne quod faciet, prosperabitur. 4 Non sic impii:
sed tanquam gluma, quam dispeller ventus. 5 Ideo

cum ob alias rationes, tum im-
primis, quod iidem Psalmi in
nac sylloge bis habeantur; Ps.
enim xiv. manifeste idem est ac
liii, nec non Ps. lxx, ac ultima
Ps. xl. quod suadet syllogen hanc
non ab uno eodemque colle-
ctore factam, ne dum a Jere-
mia. In re tam incerta nihil
certi statui posse, nemo, opinor,
dissitebitur.

14 *rub.* Massoretæ sub *h* po-
nunt *patah* furtivum, sed cui
usui inserviat nescio, nisi ut lecto-
rem fallat, dum syllabarum nu-
merum augere videtur; cum ex
metro constet *rub* semper esse
monosyllabum, & ubique *h* finale
in unam syllabam cum consona
proxime præcedente coalescat, ut
modo *v* 12; ideoque *patah* illud,
quod literis etiam *h y* in fine vo-
cum subijci solet, ut prorsus in-
utile, neglexi, ut dixi in Prole-
gomenis. Gr. vero his addunt

דוד ופגדאיהו ד' ג' ו', quo admissio
legendum, *mippene arex, val ten*;
priori versiculo in *rub* finito:
Vid. Ps. xxxv. p. 5.

val ten. Hæc quartæ periodi
fini attexenda, quamvis perio-
dum sequentem inchoent, ne ver-
siculus sequens iusto longior sit;
quod sane est contra metricæ
cultioris regulas, sed in poesi an-
tiquissima, adeoque simplici &
adhuc rudi, pauca ejusmodi fe-
renda sunt; cum videamus in
Poetis, etiam Gr. & Latinis,
quando Ars Poetica ad summum
fastigium evecta fuit, interdum
quædam licenter fieri contra præ-
scriptas artis regulas, metri solius
gratia. Quale illud est, quod
Poetæ Elegiaci non semper al-
tero quoque versu sententiam
finierint, sed in tertium non
nunquam prodixerint. Ps. xxv.
p. 8. prior periodi versus *val* *val*
ten terminatur.

B 3

15 lo

6 PSALMUS II. 3

15 lo jakumu rišyim bammišpat,
vešratim bayadat zaddikim.

ci jodey *jah* derec zaddikim,
vederec rišyim tobed.

non consistent impii in iudicio, neque peccatores in
congregatione iustorum. 6 Quoniam novit *jah*

PSALMUS II. 3

lammah ragešu goim,
uleummim jehgu rik?

1 Quare tumultuantur gentes, & populi meditan-

15 *lo jakumu*. Videtur sensu
forensi sumendum, ut Latinis
stare & causa cadere.

17 *jodey*. Novit, cognoscit,
curat, dirigit, approbat. Vid.
Ps. xxxvii. p. 18.

jah. Plene scriptum *Jahvoh*,
sed metri gratia contracte legen-
dum *Jah*, ut sæpe alias; ut
modo dixi de *asher*; quod semel
dictum satis sit.

derec. *Via in SS. vivendi ratio*.
Exempla infinita sunt.

En primum Psalmum in ver-
ficullos distinctum, & numeris suis
nulla Textus emendatione inter-
posita restitutum! quod frustra
tentavit M. Meibomius, qui de
Heb. metrica a se demum reper-
ta omnibus paginis insane gloria-
tur. Cui investigandæ quamvis
viginti annos, si ipsi credimus,
impenderat, in hoc tamen primo
Psalmo infelix hæsit, nec se ex-

pedire potuit, prout ipsemet fa-
tetur. Nec sane mirum; dum
enim sibi postulata fundamenta
loco Vir doctissimus posuerat,
quorum utrumque Psalmus hic
prorsus evertit; quorum alterum
erat, Psalmos solis distichis con-
stare, sive periodos omnes bis
membres esse; quod clare resec-
lunt tres primæ Psalmi hujus Pe-
riodi; alterum, singulos versicu-
los sensum integrum atque absol-
tum constituere, quod falsi argu-
tur omnibus periodis, præter qua-
tam & ultimam. Hunc igitur
Psalmum quem in ordinem con-
gere non poterat excipit. Ipsius
verba sunt: " Monendi sunt
"(Lectores) totum Psalmorum
opus distichis constare, excep-
to primo Psalmo, qui ali-
metro constet, & præfationem
instar ceteris præfixus esse
Disticha igitur Psalmorum

" Tempus

PSALMUS II. 3

7

לֹא יִקְמוּ רָשָׁעִים כְּמִשְׁפַּט
וְחַטָּאִים בְּעֹדֶת צְדִיקִים :

9 כִּי יִדְעוּ יְהוָה דֶּרֶךְ צְדִיקִים
וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד :

viam iustorum, via autem impiorum peribit.

PSALMUS II. 3

וְלֹא מֵהָרְגָשׁוֹנִים
וְלֹא מִיִּהְיִינִי :

tur inane?

“Templo — non ab uno sacerdotē, aut ab uno choro recitata aut cantata fuerunt, sed a duobus. — Singuli igitur versus singulos sensus exponunt.” Et mox, “Quamvis alter versus in quibusdam carminum generibus pauculis verbis constet, absolutam tamen illa sententiam habent.” Sic ille. Sed postulatis hisce non primus modo Psalmus, sed reliqui fere omnes aperte & solide refragantur. Ut hæc nostra legenti liquido constabit. Atqui hic idem Psalmus evertit etiam Cl. Clerici commentum, qui contendit, versiculos Hebr. esse ὁμοιοελέκτους, totamque Artem Poeseos Hebr. in hoc fere uno consistere; nec hoc commentum per annos plus quadraginta eripi sibi passus est; quod tamen Psalmi ad unum omnes jugulant, præ ceteris autem

hic qui primum locum obtinet, in quo ne unius quidem periodi versiculi sunt ὁμοιοελέκτοι, si priores duos secundæ excipias. Sed de his plura in Prolegomenis, quæ prius lecta velim quam ad hæc accedas, quæ sine illis non intelligentur. Hic autem Psalmus prope solus est, qui omni prorsus mendo caret, nec labis quicquam vel incuria librariorum, vel longinqui temporis injuria accepit.

1 *Iam hab.* Hic etiam Psalmus ἀνεπίγραφος est, sed num olim fuerit merito dubitari possit, cum Christi tempore Davidis esse vulgo censeretur. Illi enim diserte ascribitur Aët. iv. 25. idque non ab Apostolis modo, sed a toto credentium cœtu, qui ibi memoratur. Cl. quidem Clericus putat Psalmum hunc non fuisse ab

vaſijitjaſzebu malce erez,
verozenim noſedu jaſhad,
5 val jah, veraſ meſiſho.

nenattekah moſerotemo,
venaſſicah mimmennu yabotemo.

Joſeb baſſamem jiſſhak,

2 Et ſiſtunt ſe reges terræ, & principes conſilium capiunt pariter adverſus jah, & adverſus unctum ejus.

ipſo Davide ſcriptum, ſed a Nathane vel alio quodam iſtius ævi propheta, eo quod non deceret ipſum ſuam inaugurationem & potentiam prædicare. Nec deceret forte, ſi ad ſolium re placida & pacata, nullis adverſantibus, jure hæreditario evectus fuiſſet. Sed errat, ni fallor, Vir. doct. in Pſalmi argumento conſtituendo. Non enim putem ſcriptum, cum primum David in regem inauguratus eſt, ſed aliquot poſt annis, cum jam in regno firmatus eſſet, deviſtis hoſtibus, qui molitiones contra illum graves iniſſent, ut de ſolio deturbarent; adeoque carmen hoc *in viciis* fuiſſe propter inſignes illas victorias quibus numen illum, ſemper præſens & propitium, cumulaveſſet. In hac autem cauſa multa licuiſſet Davidem de ſe ipſo dicere, quæ alias forte minus decerent. Adde quod minus tuto ad antiqua illa tempora argumentum ducitur ab eo quod his temporibus decorum & honeſtum habetur. Vid. Pſal. xcix. p. 1.

3 vaſijitjaſzebu. In Hebr. verſus hic una ſyllaba deſicit, quare

copulam præponendam putavi, quæ hanc periodum cum præcedente jungat, quod & loci ſententia poſtulat. Sed & alia locum hunc ſanandi ratio eſt. Ut verſiculus hic juſto brevior, ſic primus ſequentis periodi juſto longior eſt; quod ſi *et* ab illo huc transferas, in altero abundabit nihil, nihil in altero deſiciet. Hæc igitur vera forſan utramque v. emendandi ratio eſt. Sed *et malce* inſolens nimis locutio eſt. Licet enim multa apud Noldium, p. 121. exempla reperias, in quibus *et* ante nominativum abundat; at nullum eſt huic proriſus ſimile, quod ſuadet ut alteram verſic. hunc emendandi rationem huic prætulerim. Vel forſan repetendum *rik*. Vid. Pſ. lxxiii. p. 13. Ut vero hic dicitur *noſedu jaſhad*, ita Pſ. lxxi. p. 10. *noyazu jaſhadav*.

5 meſiſho. *Unctus Dei* commune regum *in iſrael* in SS. eſſe nemini non notum; *meſiſho* & *malco* 1 S. ii. 10. ſunt *israduſa-ua*; non modo David dicitur *meſiſho Jaſvoh*, ſed ipſe ita Saullem appellat, 1 S. xxiv. 7. atque ita Deus ipſe Cyrum Eſ. xlv. 1.

Græcia

2 יתיצנו מלכי ארץ

רוחנים נוסדו יחד

על ידו ועל משיחו :

3 ננתקה את מוסדותיו

ונשליכה ממנו ענתימו :

4 יושב בשמים ישחק

3 Dirumpamus vincula eorum, & proficiamus a nobis
funes eorum. 4 Habitans in caelis ridebit,

Gracis *χεῖρὸς κυρίου*. Pro quo errore librarii, Thr. iv. 20. est *χεῖρὸς κύριος*, quod ab antiquis Eccl. patribus, qui Hebraice nescirent, temere nimis arreptum est quasi de Christo dictum, & cum rex de quo ibi agitur, dicatur *ruð appenu*, *πνεῦμα ἡ προ-ῶπυ ἡμῶν*, hæc quoque eodem retulerunt; & pro *ἡμῶν* legendo *αὐτοῦ*, dogmata Catholica de Spiritu, de Persona, & Deitate Christi, in his verbis male intellectis vidisse se putarunt. Sed hæc temporibus imputanda sunt, cum Artis Criticæ regulis destituerentur, iisque fere subsidii, quibus recentiores adjuti literalem SS. sensum utilissime, nec minus feliciter investigarunt.

6 *nenattekab*. In iis quæ sequuntur usque ad periodum 6. Cl. Clericus sibi videre visus est insigne specimen poeseos suæ *οὐνοῦ τοῦ κυρίου*, & ex parte posteriore hujus versiculi & quinque sequentibus fecit septem ad hunc modum, in Dissert. de Poesi Hebr. p. 5.

et mosrotemo,
venafsicab mimmennu yabotemo

josēb beššamajim jšbak.

Adonai jšbak

Lamē.

Ad jēdabbet alēmo

bappo ubābarono jēbahalemo.

Verficulos hos prorsus absontos esse, nulla colorum, nulla mensura, nulla numerorum ratione habita, lector eruditus per se statim apprehendet. Vir quidem Cl. asserit, se omnes Psalmos in versus similiter desinentes disposuisse, "ex quo opere, si in lucem; inquit, prodiret, veritas hypothesis eos a nobis allatæ ad oculum jam pateret." Opus quidem hoc, cuius per annos plus quadraginta spem nobis fecerat, jam frustra expectatur, sed quale futurum esset ex hoc uno specimine, ut alia mittam, non difficile iudicium est.

8 *baššamem*. Heb. *šamajim* scribitur, sed semper esse dissyllabum metrum ostendit, & legendum *šamem*, Chald. *šamen*. Un. de Phœnicum *Beel šamen*.

jšbak. *Ridet*, spernit, & irrita reddit. Eadem verba habet Psal. lix. p. 9.

adonai

10 PSALMUS II. 3

adonai jilyag lamo.

10 “ az jedabber elmo beappo,
ubaharono jebahalemo.

“ vaani nasacti malci
yal zion har kodfi.

“ asapperah et hok jahvoh;
15 amar elai, beni attah,
ani haijom jelidtica.

feal mimmenni, veettenah
baggoim nahlateca,
v'ahuzzateca apse arez.

20 tiryem befebet barzel,

Dominus subsannabit eos. 5 Et loquetur ad eos in
ira sua, & in furore suo terrebit eos. 6 Ecce ego
unxi Regem meum super Sion, montem sanctum meum.
7 Narrabo decretum Jahvoh; dixit ad me, Filius meus

10 az. Hic habet vim copu-
lae. Vid. Noldium, p. 7.

12 vaani. Ecce ego. Ita Nold.
p. 275. Hæc sunt quæ Deus ad
Davidis hostes locuturus dicitur:
rectior igitur Codicis nostri lectio
quam illa Gr. Interpretum, qui
verterunt hæc ac si legissent, *nis-*
sacti, malco & kodfi.

13 zion. Vulgo efferunt *zizon*,
sed cur nolint *jod* vocalis natu-
ram induere, & in *hirek* longo
latere, nullam idoneam rationem
afferunt.

14 et *hok jahvoh*. Gr. & Lat,
absurde hæc attexunt periodo

præcedenti, cum manifesto sint
verba Davidis præ gaudio exul-
tantis, palamque narrantis se di-
vino decreto regem constitutum.
Et ut majorem vim habeat ora-
tio, deum ipsum loquentem in-
ducit. Gr. *Ἀγγέλλων τὸ πρῶτον*
γὰρ. Et inde Lat. *prædicans*.
Sed Græcum mendosum videtur,
& ultima litera delenda. Hebr. *hok*,
in quo vertendo frustra sudant
interpretes; alii *et*, alii *ex*,
contra usum linguæ Hebr., qui
postulat ut Genitivus sequatur no-
men a quo regitur. Ego vero
nullus dubito quin *et* pro *el* repo-
nendum

PSALMUS II.

11

ארני ילעג למו :

5 או ירבר אלימו באמו
ובחרונו יבהלמו :

6 ואני נסכתי מלכי
על ציון הר קדשי :

7 אספירה אל חק יהוה
אמר אלי בני אתה
אני היום ילדתך :

8 שאל ממני ואתנה
* גוים נחלתך
ואחזתך אפסי ארץ :

9 חרעם בשבט ברזל

tu, ego hodie genui te.

8 Postula a me, & dabo Gen-
tes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos ter-
rae.

9 Reges eas virga ferrea,

endum sit; duas illas literas l &
t opinor olim non multum abfi-
miles fuisse; & proinde proclivi
errore altera saepius alterius lo-
cum occupavit. Gr. certe ita vi-
dentur legisse, qui reddiderunt
Vid. Psal. lvi. 1. Et xxxviii. 20.

15 bent attab. Notum est
Reges dicitur dici, & ab Impe-
ratoribus Romanis, natales Im-
perii, pariter ac Imperatoris, ce-
lebratos fuisse. Vid. Psal. lxxix.
p. 27, 28. ubi Deus haec de Da-
vide loquens inducitur. Ipse in-
vocabit me, Pater meus es tu. Et

ego primogenitum ponam illum
excelsum pra regibus terra. Quae
optime haec nostra explicant.

16 jelditica. Mendosum vi-
detur pro jelditica, quod postu-
lat analogiam Euphoniae causa
sic scriptum volunt, ne, sc. nihil
dicant.

18 baggoim. Hebr. gaim, sed
metrum poscit baggoim; error ex
eo, quod vox praecedens in b de-
signat, quae frequentissima litera
omissae causa. Vid. Psal. cxxxv.
p. 12.

20 tiryem. Hebr. taroyem,
sed Gr. legerunt tiryem, verte-
ceceli

ceceli jozer tenapperem.

veyattah melacim hascilu,
hivvaseru šopeš arez.

yibdu et *jah* bejirah,
25 vegifu berevadah.

našeku bar pen jenap,
vetobedu *midderec*;
ci jibyar cimyaš appo,
veašre col šoš bo.

sicut vas figuli disperges eas. 10 Itaque, Reges, ani-
madverte, erudimini Judices terræ. 11 Servite Jah-
voh in timore, & exultate in tremore. 12 Osculami-

runt enim *σωφρονες*, id est, *reges*, sensu non incommodo, ubi de imperio agitur. Verbum hoc cum *sedet* conjunctum reperitur Mic. vii. 14. & quo magis hic conveniat, occurrit non tantum notione pascendi, seu regendi, sed etiam conterendi, seu confringendi Jer. xi. 16. quid quod *royay* nunquam in scriptis prophetis adhibetur de nationibus affligendis; nec alibi quod sciam hoc sensu occurrit, nisi semel de deo potentes conterente, Job. xxxiv. 24. Cum his nominibus se commendet Græcorum lectio, ut veram putem suadet metrum; in versu enim seq. legendum videtur, non ut punctatur *cicli*, sed *ceceli*, cum pluribus exemplis constet *b* & *r* syllabam per se constituere; nec debere in unam cum consona cui præfiguntur contrahi.

23 *šopeš arez*. Grammatica dissyllabum est, perperam. Vid. Pf. cxlviii. p. 11. ubi eadem locutio.

26 *našeku bar*. Hæc mire verterunt Gr. *δεξιὰς αὐτῶν*, & ex iis Lat. *apprehendite disciplinam*. Aq. *καταφυλάσσει ἐκείνους*, Sym. *προσκυνοῦσιν καὶ αὐτοῖς*. Recentiores Intt. *Osculami filium*, quod & quæ præcedunt, & quæ sequuntur, rectius esse suadent. Agitur enim de viro illustri ad regiam dignitatem hostibus multis frustra obnitentibus evecto, idque ab ipso Deo præsentissimi numinis auxilium illi semper aderat; unde Deus illum *genuisse* dicitur, & pro *filio* habuisse. Hunc *filium osculari*, i. e. venerari, & revereri omnes oportuit, ne irascatur, Deus sc. pater ejus. Ut liquet ex y ult.

PSALMUS II. ב 13

ככלי יוצר תנפצם:

10 ותתה מלכים השכילו

דוסרו שפטי ארץ:

11 עבדו את־יהוה ביראה

וקילו ברעדה:

12 נשק־כר פך־אנף

ותאבדו־רך

כי־בער כמעט אפן

*אשרי כל־חוס' בו:

ni Filium, ne forte irascatur, & pereatis illico. Quia exardescet brevi ira ejus, beati autem omnes sperantes in eo.

27 *midderec*, Hebr. *derec*. Sed quid sit *perire via*, quis dixerit? Alii volunt, *propter viam*, i. e. vivendi rationem. Alii *in via*, in medio cursu abripi, Gr. *ἐξ ὁδῶ*, & Lat. *de via*; recte, sed cum, non intelligerent quid sit *de via perire*, addiderunt de suo, *ivēaias*. Prorsus incommode, ne dicam absurde. Quomodo enim quis pereat de via in qua nondum incessit? Errantes enim Psalter alloquitur, & ad viam *justam* seu rectam revocat. *Perit de via* secundum Clericum, qui vitæ iter ad mortem naturalem ætate matura non absolvit: qua sane ratione alii explicant *in via*; sed harum interpretationum nulla arridet. Laborat versus, & legendum *midderec*, quod subaudiendum esse omnes fere consentiunt; quo & metro & constructioni satisfit, *midderec* au-

tem videtur idem fere esse ac *il-lito*, i. e. *subito*. Et sic Noldhus p. 230. *Ne pereatis simul ac in conspectum ejus advenieritis, jam revertentes ab itinere*. Vid. 2 Sam. xi. 10.

28 *et*. Plerique Interp. Si vel paulum exarserit ira ejus; & hic interpungunt; ultimus vero versus illis est Epiphonema, seu subita acclamatio. Alii *ci* reddunt, *quum*, quod eodem fere reddit. Nonnulli post secundum versum *symples* ponunt, sed parum promoveant, dum *ci* male reddunt. Nemo suspicatus est locum in mendo esse, & copulam ab initio ultimi versiculi excidisse, quo restituto omnia plana sunt. Interpungendum enim est in fine secundi versiculi; tertius vero sic vertendus, *brevi enim ira ejus* (in hostes) *exardescet*, & illis solis salus erit, qui obsequio debito ad

PSALMUS

PSALMUS III. 1

mizmor ledavid beborho
mippene abſalom beno.

1 “*jab* mah rabbu zarai?
rabbim kamim yalai.

“ rabbim omerim lenapſi,
en jeſuyah lo belohim. selah.

1 Canticum Davidis, quum fugeret à facie Abſalomi filii ſui. 2 *Jab*, quam multiplicati ſunt hoſtes mei!

illum confugiunt, fideique ejus ſe totos tradunt. Sed & alia ratione verſiculus ultimus ſanari poteſt, legendo ſc. *baſoſe ho*. Vid. Pf. v. p. 12, xviii. 31, & xxxiv. ult. Pfalmum hunc, qui ſenſu primo, aperto, hiſtorico ad Davidem pertinet, ſenſu abſtruſiore, ſublimiore, & vere prophetico de illo agere qui *משיח* *Meſſias* ſeu Chriſtus dictus eſt, interpretum omnium ſententia eſt; nec hoc Chriſtianis proprium; antiquiſſimi etiam Judæorum magiſtri idem docuerunt; nec dubium eſt quin jam Chriſti temporibus Judæi univerſim ita hunc Pfalmum intelligerent. Inde enim Redemptor ille quem tunc temporis adventurum expectabant, ab illis non modo *Meſſias* dictus eſt, ſed & *Rex Iſraelis*, & *Dei filius*. Vid. Matt. xxvi. 63, & Joh. i. 49. xx. 31. Nec ulla ſane Chriſtianis cum Judæis olim controverſia fuit, utrum hæc de

Meſſia intelligenda ſint; ſed an *Jeſus* noſter ille ſit *Meſſias*, in eo ſolo diſputant. Illi enim de terreno tantum regno hic agi contendunt; nos de cœleſti, Apoſtolorum exemplo, (qui optimi SS. Interpretes, cum eſſent *ἑρμηνεύται*.) iſdemque argumentis permoti. Vid. Act. iv. 25. xiii. 13. Hebr. i. 5. & v. 5. Quomodo ſingulas hujus Pfalmi partes in Chriſto impletæ ſint copioſe oſtenderunt Interpretes multi, nuperrime vero Cl. Clericus id egregie præſtitit, quem adi ſi placet. Meminerit Lector nos non Theologicos Commentarios, ſed notulas breves ſcribere, in quibus id fere unum agimus, ut Textus integritati ſuæ, quantum licet, reſtitutus in verſiculos reſte digeratur, & ſenſus qui literalis dicitur, in locis difficiliſſimis eruatur. Cetera alii interpretes magno numero dudum occuparunt.

mizmor.

PSALMUS III. 1

1 מִזְמוֹר לְדָוִד בְּנֶחֱדוֹ
מִפְּנֵי אֲנָשִׁים בְּנוֹ :

2 יְהוָה מִדֶּרֶבֶן צָרִי
רַבִּים קָמִים עָלָי :

3 רַבִּים אָמְרִים לְנַפְשִׁי
אֵין יִשׁוּעָתָה לִּי בֵּאלֹהִים מְלָה :

Multi insurgunt adversum me. 3 Multi dicunt de
anima mea, Non est salus ei in Deo. Selah.

mizmor. Quod ad Psalmorum
titulos seu inscriptiones attinet,
lectorem remitto ad prolegome-
na, ne ibi dicta repetam. Hic
tantum observabo, titulum in
Cod. Hebr. quasi pars ipsius Psal-
mi esset, primam notam numera-
m absurde admodum sibi appo-
tam habere; & interdum, si
pauculo prolixior sit, duabus notis
distinguitur in periodos duas, ut
Psalm. lii. & lx. Hic vero, ut in
aliis nonnullis, accidit, ut titulus
in versiculos duos resolvī possit.

1 *mab'rabhu.* Vid. Psalm. xxxi.
20. & civ. 24.

4 *jesuyab.* Hebr. *jesuyatab.*
Quod versus non patitur, nec
habet sententia. Notum enim est
hac vocis productione geminari
etque intendi significationem,
quod huic loco nequaquam con-
venit. Hostes enim Davidis no-
uerunt dicere, *maximum* illi au-
xilium a Deo non expectandum
esse, sed plane nullum.

belohim. Gr. ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν, *elohav.*
quasi legissent, *elohav.*

selah. De hac voce quid velit
nihil certi afferri potest, nisi hoc
unum; ad sensum illam nihil
pertinere, nec ad explendum
versum. Ad cantus rationem
unice spectat, sed utrum signi-
ficet cantus intentionem, seu re-
missionem, seu pausam, seu aliam
quamvis cantus mutationem, fru-
stra quaeritur. Ceterae interpre-
tationes, quibus redditur ὁ
πᾶσι, αἰεὶ, ἡς τέλει, ἡς αἰῶνα,
'*Amw*', mihi quidem videntur
ineptae prorsus & absurdæ. Adi,
si placet, veteres Interpretes.
Nec melius quicquam afferunt
recentiores. Sed res ipsa plane
ostendit pariter ac Gr. versio, vo-
culam hanc sæpe excidisse, cum
Versio illa hac voce careat ubi
est in Hebr. & contra habeat,
cum in Hebr. desit; nec ulla
ratio afferri possit, cur sæpius in
breviculo Psalmo repetatur, in a-

“ vattah

5 “vattah *jah* magen bayadi,
cebodi, umerim rofi.

koli el *jahvoh* ekra,
jayneni mehar kodfo. selah.

v'ani *facabti*, vaiſſanah

10 *jabad*, vehekizoti,
ci *jahvoh* iſmecen.

lo ira meribbot yam,
ſeſabib ſatu yalai.

kumah *jah*, hoſiyeni

elohai; ci hiccita

et col ojebai leſi,

ſinne riſiyim ſibbarta.

4 Tu autem *jah*, clypeus *es* circa me, gloria mea, & exaltans caput meum. 5 Voce mea ad *Jahvoh* clama-
bam, respondit mihi de monte ſancto ſuo. Selah. 6 Ego
decubui, & dormivi *integer*, et evigilavi, quia *Jahvoh*

liis autem qui ſunt ejusdem plane
auctoris, & quod ad cetera pror-
sus ſimiles, ne ſemel quidem ha-
beatur.

8 *jayneni*. Copula in Hebr.
præfixa corrumpit verſum, & ver-
ſui ſequenti videtur præſigenda,
cui optime convenit.

10 *jabad ve*. In Pf. iv. & 19.
in Hebr. legitur, *beſalom* *jaſidav*
ſiebab ve iſan Ubi *ni jaddav*
videtur nullus locus eſſe, ſive
ſenſum, ſive ſitum vocis ſpectes.
Hic vero inter *iſanab* & *hekizoti*,

manifeſtus eſt hiatus, & deest al-
quid quo verba hæc inter ſe copu-
lentur. *Jaddav* igitur huc trans-
ferendum puto, & reſolvendum
eſſe in *jabad ve*, quo pacto uter-
que locus penitus ſanabitur. *je-
bad* vero, ſi Noldiam audimus,
eſt *integer*, vel *integer*; ſalva
foſpes. Vid. illum p. 365. &
Not. 1279.

13 *ſeſabib*. In Hebr. plene
ſcriptum *ſſr*, ſed metrum pre-
ſtulat *ſe*. Vid. Pl. i. & 12.

4 ואתה יהוה מנן בעדי
כבודי ומרחם ראשי :

5 קולי אל יהוה אקרא
ויענני מהר קדשו סלה :

6 אני שכנתי ואישנתי
***הקיצותי

כי יהוה יסמכני :

7 לא אירא מרבנות עם
אשה סביב שחור עלי :

8 קומה יהוה חושיעני
אלהי כידהכית

אדבר אל ימי לחי
שני רשעים שברת :

16 *lebi*. Subintellecto *yal*, Vid. Reg. xxii. 24. Mic. iv. 14. & Par. xviii. 23. Vid. Nold. 713. Gr. *malaios*. Quid le-
rent nescio, sed versio illa fru-
stra, opinor, a doctis sollicita-
ti, qui *malaios* legi velint. *so-
nai binnam*, & *ejebai seker*, saepe
Psalms occurrunt, velut Psal.
xviii. p. 20. *ejebai binnam*,
(e enim ibi legendum) & *soneai*
seker: Hinc nata videtur er-
randi causa; putarunt forte scri-

ptum fuisse, *lebinnam*, & ideo
malaios reddiderunt, cum ean-
dem vel similem loquutionem
alibi occurrere illis non ignotum
esset. Sed Hebr. Lectio sola
vera est. Percussisti in maxil-
lam, nempe ut dentes illorum
confringeres, ut & seq. dicitur,
ne morfu laedant. De hostibus
quasi de feris loquitur, quarum
vis in dentibus, ut saepe alias.
Vid. Ps. lvi. p. 7. & cxxiv. 6.

1 *libvoh hajefuyah;*
2 *val yammeca bircateca. selah.*

3 *Jahvoh est salus: super populum tuum benedi-*

PSALMUS IV. 7

1 *lamenazzei beneginot,*
2 *mizmor ledavid.*

3 *bekori vaneni, elohs zidki;*
4 *bazzar hirkabta li, honneni,*
5 *usmay tepillati.*

6 *bene il, vad meh cebodi liclimmah,*
7 *utachabun rik, tebakkefu cazab? selah.*

8 *deyu ci hiplah jab basdo li;*
9 *jahvoh jilmay bekori elav,*
10 *rigzu, veal tehtau;*

1 *Præcentori in Neginoth, Psalmus Davidis.* 2 *Invocando me, responde mihi; Deus justitiæ meæ: in angustia dilatasti mihi: miserere mei, & audi orationem meam.* 3 *Filii viri, usquequo erit gloria mea igno-*

18 *libvoh hajefuyah.* Sic Ps. xxii. p. 29. *libvoh hammelucab.* Hic vero ad majorem emphasin forte repetendum *libvoh.* Hæ autem transitiones a persona tertia ad secundam, & vice versa a secunda ad tertiam, in Psalmis frequentissimæ. Vid. Ps. ix. p. 1.

1 *elohs zidki.* Alii aliter interpretantur; cum vero nomen substantivum secundo casu positum adjectivi vim habeat, et cum doctissimo Gatakerō censeri debere reddi, *Deus mi jaste,* et aliasque locutiones similes similiter vertendas esse.

PSALMUS IV. 79

על עמך ברכך סלה :

PSALMUS IV.

1 למנצח בנגינות

מומור לדוד :

2 בקראי עניי אלהי עזקי

בצר הרחבת לי חנני

ושמע תפילתי :

3 בני איש עזמה עבורי לכלמה

* תאהבון ריק תבקשו כוז סלה :

4 ודעו כי תפלה יהיה חסיד לו

יהיה ישמע בקראי אליו :

5 רגזו ואל תחטאו

4 Scitote, quod mirificavit jah misericordi-

am suam mihi : Jahvoh exaudiet in clamando me ad-

5 Pavete, & ne peceetis ;

4 *cebodi*. Gr. legerunt. *cebo-*
leb; *lammab*. Male. Hæc e-

5 *vetebabun*. Copula ab initio
erliculi sequentis huc transpo-

6 *basdo*. li. Hebr. *basda* li.
Sed quisquis hæc contulerit eum.

8 *rigzu*. Gr. *οργιζομαι*. Sed
melius recentiores, Si commove-

zu imru belebabcem,
10 ya mišcabcem, vedommu. selah.

“zibhu zibhe zedek;
ubithu el jahvoh.

jahvoh, rabbim omerim,
mi jarenu tob? nesah
15 valenu or paneca.

attah jahvoh natattah
simhah belibbi, meyet
deganam vetirolam rabbu.

bešalom ešcebah veišan;
20 ci att' jahvoh lebadad
labetah to'ibeni.

hoc cogitate in corde vestro super cubili vestro, & tacete
Selah. 6 Sacrificate sacrificia iustitiæ, & confidite in
Jahvoh. 7 Jahvoh multi dicunt, quis videre faciet nos
bonum? eleva super nos lucem vultus tui. 8 Tu, Jah-

9 zu *imru*. Hebr. *imru*. In
corde dicere est cogitare; loquutio
bene nota, vid. Ps. x. p. 6. xiv. r.
xxv. 25. Sed alias semper
additur quid illud sit de quo co-
gitant. Quod satis indicat hic
aliquid excidisse; idemque osten-
dit versus, qui iusto brevior est;
nempe zu: quod cum finalis
syllaba sit in *rigzu* initio versicu-
li præcedentis, ideo forte hic o-
missum fuit; & sic certe legerunt
Gr. qui habent α λήγῃ. Sic e-
nim zu solent reddere. Hæc

igitur certa emendatio, & ha-
lectione versui etiam optime con-
sultum est.

13 jahvoh. Cum eadem vox præ-
cesserit, hoc in causa fuit cur hic
exciderit. Sed versus reponi po-
stulat, & ad sensum prope neces-
sarium est. Illud enim jahvoh
quod claudit hanc periodum, a
sequentem pertinet, & distinguen-
dum est post paneca.

16 attah jahvoh. Sic, opinor,
locus hic restituendus. Jahvoh
a fine periodi præcedentis huc
trahen-

PSALMUS IV. 7 21

* אמרו כלבבכם
על משכבכם דמיו סלה:

6 זכרו זכרי צדק
ובטחו אל יהוה:

7 ** רבים אמרים
מיראנו טוב נסה
עלינו אור פניך

** יהוה: 8 נתתה
שמחה בלבי מעת
רגנס ותירושם רבו:

9 בשלום ידורו אשכבה ואישן
כיאתה יהוה לבד
לבטח תושבני:

voh, dedisti lætitiā in corde meo, à tempore quo frumen-
tum eorum & mustum eorum multiplicata sunt. 9 In
pace accubabo, & dormiam: quia tu, Jahvoh, solus con-
fidenter habitare facies me.

trahendum, & præponendum at-
tab. Ut Ps. iii. 4. quod versu-
culorum triginta spatio antecessit.
Quod ideo moneo, quia sæpius
observavi emendationes locorum
corruptorum firmari aliis quæ
isto intervallo distant. Vid. Ps. ix.
v. 12. xli. v. 19. & lxxiv. 25.
Unde forsan colligi possit, anti-
quos Codices ea forma exaratos
fuisse, ut una plagula in duas co-
lumnellas divideretur, singulæ ve-
ro columnellæ versiculos triginta
continere; atque adeo duo ver-

ficuli qui triginta linearum inter-
vallo distant, se invicem contin-
gerent: quæ versiculorum vicinia
facilem librariis errandi occasio-
nem præbuit.

19 *bešalom ešcehab*. In Hebr.
interponitur *jahdov*. Quod hinc
amovendum dixi ad Ps. iii. v. 10.

20 *ci att' jahvoh*. Ante jahvoh
attab contrahendum videtur in
Att' ultima litera elisa, ut Ps. vi.
v. 7. quod si minus placeat, le-
gendum *ci attab jah*.

PSALMUS V.

lamenazze~~h~~ el hannehilot,
mizmor ledavid.

1 amarai *jah* hazinah,
jahvoh binah hagigi.

haktibah lekol šavvi,
jahvoh malci, v'elohai;
5 ci eleca etpallel.

jah boker tišmay koli;
boker cyroc leca, v'azappeh.

ci lo' el šapez rešay attah;
lo jegureca ray; lo jitjazzebu
10 holelim leneged veneca.

faneta porale on;
teabbed col dobere cazab:
iŝ damim umirmah jetayeb jahvoh.

1 Præcentori super Nehiloth, Canticum Davidis. 2 E-
loquia mea, Jah, auribus percipe; Jahvoh, intellige medita-
tionem meam. 3 Attende voci clamoris mei, Jahvoh
Rex mi, & Deus mi: quoniam ad te oro. 4 Jah,
manè audies vocem meam: manè disponam tibi, & specu-

1 *jah* inter *jod* & *b* positum, easdem nempe literas quibus eti-
am *jah* constat, videtur excidisse;
vel legendum *imrai*, & *jahvoh* re-
petendum, quod ante *malci* etiam,
v. 4. metri gratia inferendum
puto, Vid. Pf. lxxxiv. v. 9.

9 *lo jitjazzebu*. Sic quidem

metrum constat, sed longe me-
liores erunt numeri, si hæc po-
nantur post *holelim*. Librariorum
incuria in omnibus codicibus ver-
ba interdum sedem mutant. Pe-
riodos vero has in Hebr. male
divisas esse, nemo, opinor, diffi-
tebitur.

PSALMUS V. ה

1 למנצח אל־הנחיל־לֹהֹת
מזמור לדוד :

2 אמר־י * האזינה
יהוה־י בִּינֶה חֲגִינִי :

3 הקשיבה לקול־שׁוּעִי
** מִלִּי ואלֹהֵי
כִי אֵלֶיךָ אֲתַפְלִל :

4 יְהוֹה בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוֹלִי
בִּקֵּר אַעֲדֵךְ לֶךְ וּאֲצַפֶּה :

5 כִּי לֹא אֶל־חֲפֵץ רָשָׁע אַתָּה
לֹא יִנְדָּךְ רַע : 6 לֹא־יִתְּצֻבוּ
הוֹלָלִים לִנְדֹד עֵינֶיךָ

שְׂנֵאתָ כָּל־פְּעֹלֵי אֵוָן :

7 תִּאֲבֹד * דְּבָרֵי כֹזֵב
אִישׁ־דַּמִּים וּמִרְמָה יִתְּעַב יְהוֹה :

labor. 5 Quia non Deus volens impietatem tu es: non cohabitabit tibi malus. 6 non stulti consistent coram oculis tuis. Odisti operantes iniquitatem. 7 perdes omnes loquentes mendacium, virum sanguinum & doli abominatur Jahvoh.

11 on. Hebr. *aven* perpetuo errore; ex metrica enim liquet vocem hanc semper esse monosyllabam. Unde Græci Hof. x. 5, 8. ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἀνὴρ ὁ ἀνὴρ. *proale* on in Psalmis plus decies occurrit.

12 col. Ex V. præcedente huc transtuli, metri gratia. Gr.

in utroque versu *πάλαιος*; & in priore, quidam Codd. ante *πάλαιος* *νέος*, quasi legissent, *sanctus* *jab col. proale on*. Me vero duas has periodos, quæ in Hebr. tres sunt, recte constituisse, res ipsa, ni fallor, clare ostendit.

v'ani, berob hasdeca
 15 abo beteca; eštahaveh
 el hēcal kodlēca bejirateca.

jah neheni bezidka-
 -teca limyan šorerai,
 havšar lipnai darceca.

20 ci en bepihu *emet*
 neconah; kirbam havvot;
 keber patuḥ geronam;
belešonam jaḥlicun.

hašimemo elohim;
 25 jippelu mimmoṽazotehem;

8 At ego in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuam; incurvabo me versus templum sanctum tuum in timore tuo. 9 Jah, duc me in justitia tua propter inimicos meos: dirige coram me viam tuam.

17 *bezidka*. Vitium est in versu vocem dividere: id igitur ab optimis Gr. & Lat. Poetis rarissime fit; est tamen ubi fiat. Sed Lector meminisse debet Poësim Hebr. minus perfectam esse, nec ad eorum regulas severiores exigendam esse. Adde quod in versibus decantandis, ubi musica instrumenta adhibentur, vitium hoc vix sentitur.

18 *limyan*. Hebr. *šemayan*. Sed dissyllabum esse, ubicunque occurrit, omnia exempla monstrant.

19 *bavšar*. Keri cum *jod lo-*

co vau. *Havšar* volunt Syriacum esse, sed cur non mutatis punctis legerint *bošar*, quod analogia postulat, merito miremur.

lipnai darceca. Gr. legerunt *lipneca darcai*. Vid. Ps. xxvii. p. 11. pro *lipnai* Hebr. *lepanai*. Sed hanc quoque punctandi rationem mille exempla veram esse ostendunt, l sc. debere cum prima in *panim*, quodcunque affixum adjiciatur, pariter ac in regimine, in unam syllabam coalescere, de quo vide Prolegomena.

20 *bepihu*. In singulari, cum sententia postulet plurale; hoc est,

8 ואני כרב חסדך
אבותי ביתך אשתחוד
אלהיך קדשך ביראתך :

9 יהודה נחני בצדק
תך למען שוררי
הושר לפני דרכך :

10 כי אין בפיהו
נכונה קרנם הוות
קבר פתוח גרנם
לשונם יחליקו :

11 חאשימם * אלהים
יפלו ממעצותיהם

Quoniam non est in ore ejus veritas firmata, intimum eorum pravitates: sepulchrum patens guttur eorum, lingua sua blandiuntur. 11 Perage illos reos, ô Deus, decedant à consiliis suis :

est, uniuscujusque eorum, inquit Interpretes & Grammatici; frequentes in Codice Hebr. hujusmodi anomaliz; quarum forte non exigua pars non genio linguæ sed librariorum incuriæ debetur. Et quod magis irregulare Psal. lxii. p. 5. hæc ipsa vox cum verbo plurali juncta est. *sepiv jebarecu*, si sanus locus est. sed Græci utroque in loco *ô sâ-
wâ* *ô sâwâ*.

emet. Hanc vocem inferui ad explendum versum; & sententia quodammodo videtur postulare, cum substantivum quocum

neconab conveniat, si non exprimitur, necessario subintelligatur: semel tantum alias occurrit absolute sumptum, Job. xlii. 7. ubi Gr. verterunt *ἀληθής*, ut hic *ἀλήθεια*. Vid. Deut. xiii. 14.

23 *belesenam*. be, addidi metri causa, quia versus syllaba deficit. Forte exciderat, quod præcedens vox desinat in *m*. in enim & *b* olim figura perquam simili fuisse multis exemplis constat.

24 *basimemo*. o additum est ad explendos numeros: & sic venustior oratio, cum sequatur v. 3. *baddidemo*.

beroh

26 PSALMUS VI.

berob piſſehem haddiſhemo,
8 ~~ci~~ maru beca *jahvoh.*

v'iſmeſhu col hoſe bac,
leyolam jerannenu;
30 ~~tasec~~ *valemo*, vejaylezu
beca, ohabe ſimca.

ci attah tebarec zaddik *jah*;
01 ~~cazzinnah~~ *razon* tayterennu.

in multitudoine prævaricationum ſuarum expelle eos, quoniam rebellant contra te, Jahvoh. 12 Et lætentur omnes ſperantes in te, in ſeculum jubilent: protega

PSALMUS VI.

lamenazzeſh beneginot,
val haſſeminit, mizmor ledavid.

1 jahvoh, al beappeca tociſheni;
v'al baſhamateca tejassereni.

ſonneni *jah*, ſonneni,
ci umlal ani; repaeni
5 jahvoh, ci nibhalu vazamai.

1 Præcentori in Neginoth, ſuper octavam; Canticum Davidis. 2 Jahvoh, ne in ira tua arguas me, neque in ardore tuo caſtiges me. 3 Miſerere mei, Jahvoh, mi

26 *berob*. Gr. legerunt *cerob*, pulami, ſed ut conſtet metrum delenda eſt; facile irrepere potuiſſet huiusmodi error, cum alterum *van* proxime præcedat.
27 jahvoh. Sic Gr. *αὐτοῦ*.
Quod & verſus poſtulat.
30 *tasec*. Hebr. præſigunt co-

ברכ פשעיהם הריחמו
 כי ירחו כף ידו
 וישמחו כל חוסי כף
 לעולם ירננו
 ותסך עלינו ויעלצו
 כף אהבי שמך
 כי אתה חבד צדיק יהוה
 כצננה רצון תעטרנו

ps, & exultent in te diligentes nomen tuum. 13 Quo-
 iam tu benedices iusto, Jah: ut scuto bona voluntate co-
 onabis eum.

PSALMUS VI

למנצח בנגינת
 על השמינית מזמור לדוד
 יהוה אל באפך תוכיחני
 ואל כחמתך תיסרני
 חנני יהוה
 כי אמלל אני רפאני
 יהוה כי נבחרו עצמי

tere mei, quoniam debilis ego sum: sana me, Jahvoh,
 quoniam conturbata sunt ossa mea.

1 jahvoh. Hæc periodus ite- modo verterunt.
 m occurrit Pl. xxxviii. p. i.
 si quod, V. primo fit bekez pe- 3 donneni. Repetendum vi-
 , & ab altero absit copula. detur, ut Psal. lvi. p. 2. metro id
 r. utramque eodem prorsus poscente.

napfi

napši nibhalah meod;
ve att' jahvoh, yad matai?

šubah jahvoh, hallelzah napši;
hošiyeni limyan hasdeca.

10 ci en bammot zicreca;
bešeol mi jodeh lac?

jagayti beanhati,
afšeh becol lailah mištati
bedimyati, veyarfi amseh.

15 " yašešah becyas yeni,
yatekah miccol zorerai.

" suru mimmenni col poyale on;
ci šamay jahvoh kol bicji.

" šamay jahvoh tehinatti;
20 jahvoh tepillati jikkaš.

4 Anima mea turbata est valde: & tu Jahvoh usque
quò? 5 Revertere, Jahvoh, eripe animam meam
serva me propter misericordiam tuam: 6 Quoniam
non est in morte memoria tui, in sepulchro quis confitebi-
tur tibi? 7 Laboravi in gemitu meo, natare facie
omni nocte lectum meum lachrymâ meâ, & stratum me-

6 *napši*. Præfigitur in Hebr.
copula, quam Gr. etiam agnos-
cunt, sed respuit metrum.

7 *ve att'*, pro *attab*. Liqui-
dum hoc exemplum est elisionis
§ b finalis ante *jod*.

10 *bammot*. Hebr. *bammavet*,
sed metrum postulat ut *mavet* in

unam syllabam contrahatur. Vid.
Psal. xxxiii. p. 19. Hoc autem
argumentum ad gratiam Dei im-
petrandam sæpe in Psalmis addi-
betur; quod non *mortui*, sed
solum qui in terris vivunt, De-
nomen & laudes (palam, in Ec-
clesia, inter mortales) celebra-

um
lus
9 I
nia
Jah
fuso

& p
xxx
17.
18.
14
dum
Hebr
recc

4 ונפשי נבהלה מאד
ואת יהוה עדמת:

5 שובה יהוה חלצה נפשי
הושיעני למען חסדך:

6 כי אין במות זכרך
בשאל מי יודעהלך:

7 יגעת באנחת
אשחה בכל לילה מטתי
בדמעת ערשי אמסה:

8 עששה מכעס עיני
עתקה בכל צוררי:

9 סורו ממני כל פעלי און
כישמע יהוה קול בכי:

10 שמע יהוה תחנותי
יהוה תפלתי יקח:

um liquefacio. 8 Calligavit præ indignatione oculus meus, inveteravit propter omnes inimicos meos.
9 Recedite à me omnes operantes iniquitatem, quoniam iniquitatem audivit Jahvoh vocem fletus mei. 10 Audivit Jahvoh supplicationem meam, Jahvoh orationem meam suscepit.

& prædicare possint. Vid. Psal. xxx. p. 10. lxxxviii. 11. cxv. 15 *becayas*. Hebr. *miscayas*, Psal. xxxi. p. 10. idem versiculus habetur, sed ibi est *becayas*; ibidem est, p. 12. *miccol zore-rai*. Recte; hic vero *becol*. Quod facit ut suspicer *be* & *min* errore quodam sedes invicem mutasse, *jebosû*.

jeboſu v'ibbahu meod
col ojebai, jaſubu ragay.

11 Pudore afficiantur, & conturbentur valde omnes

PSALMUS VII.

Figgaion ledavid, aſer ſar
lihvoh, val dibre cuſ ben-jemini

1 jahvoh elohai, beca
naſiti; noſiveni
miccol rodpai, vehazzeneni.

2 pen jiſtrop ojeb, cearjeh,
5 napſi, porek, ve-en mazzil.

3 jab elohai, im vaſiti zot;
in jeſ yavel becappai;

4 im gamalti meſallemei ray,
v'aſhallezah zoreri rekam;

1 Figgaion Davidis, quod cecinit Jahvoh ſuper verbis
Chus filii Jemini. 2 Jahvoh, Deus mi, in te ſpero,
ſerva me ab omnibus perſequentibus me, & eripe me.
3 Ne forte rapiat inimicus, ut leo, animam meam, lacerans,

& hic legi debere, *becapas & mic-*
col.

22 jaſubu. Hebr. *jaſubu jo-*
boſu. Sed & conſtructio & ver-
ſus poſcant ut alterum ejiciatur.
Ego prius retinendum putem,
quod melius ei conveniat. *ti ra-*

gay quod ſequitur. Vid. Pf. lxx.
p. 3. 4.

1 jahvoh. Verborum ordine
inverſo ſuſpicor legendum, *beca*
jahvoh elohai. Confer hæc cum
Pſal. xxxi. p. 1. & cxlii. 7.

4 ojeb.

יִבְשׁוּ וִיבְדְּלוּ מֵאֵד
כָּל־אֹיְבֵי יִשְׁבּוּ יִבְשׁוּ רֹגַע:

imici mei: convertantur, subito.

PSALMUS VII

י שְׁגִיזֵן לְדֹד אִשְׁרָשָׁר
לִיהוָה עַל־דִּבְרֵי־כֹזֶשׁ בֶּן־יִמְיִי:

2 יְהוָה אֱלֹהֵי בָךְ
חֲסִיתִי הַתְּשִׁיעֵנִי
מִכָּל־יָדָיו וְהַצִּילֵנִי:

3 פָּדִי־מִי כִּי־אֵרָא
נַפְשִׁי פָּרַק וְאִין מִצִּיל:

4 יְהוָה אֱלֹהֵי אִמְעַשִּׂיתִי וְאֵת
אִמְיִשְׁעוֹל בִּכְפִי:

5 אִמְגַּמְלֵתִי שְׁלֵמֵי רַע
וְאֶחְלָצָה צוּרֵי רִיקָם:

& nullus eripiens. 4 Jab, Deus mi, si feci, istud, si
est iniquitas in manibus meis; 5 Si retribui facienti
mihi malum, & spoliavi eum qui sine causa mihi hostis
est;

4 *oheb*. Vocem quam omnes
ident ad sensum subintelligi,
versu jubente addidi. Vid. Psal.
p. 22.

5 *porek*. Gr. *μὴ ὄψος* *λυ-*
εῖν, sumendo vocem sensu
Chaldaico, quomodo saepe erra-

runt; illa nempe Lingua illis
Hebraica longe notior fuit.
8 *mesallemi*. Hebr. *solemi*.
Erat cum putarem legendum *le-*
solemi ray; sed hæc vox nusquam
alias occurrit, nec *salam* in Kal
usquam est activum; non igitur

io jirdop

10 jirdop ojeb napfi, vejasseg,
jirmos laarez haijai,
ucebodi leyapar jafcen. selah.

kumah jahvoh beappecah, hinnaseh,
beyabrot zorerai, verurah
15 elai miſpať zivvitah.

vayadat leummim tesobebeca;
veyaleha lammarom ſubah.

jahvoh jadin yammim: ſopťeni
jahvoh cezidki, ucetummi yalai.

6 Perſequatur inimicus animam meam, & comprehen-
dat, conculcet in terram vitam meam, & gloriam meam
in pulverem colloget. Selah. 7 Surge, Jahvoh, in
ira tua, extollere propter indignationes hoſtium meo-
rum; & evigila ad judicium quod pręcepiſti. 8 El

potest hic ſignificare *pacem* cum
aliquo *colere*. Interpretes Gr. &
alii reddiderunt τοῖς ἀγαπιδύ-
σι. Quod ostendit eos legiſſe
meſallemai in *Pibel*; & id verſus
poſtulat, qui, ſi *ſolemi* legas, ſyl-
laba juſto brevior eſt. Obſervan-
dum autem Interpretes veteres
legiſſe in hoc & ſ. v. in plurali,
meſallemai & *zorerai*; & quod
ſuadet hanc leſſionem meliorem
eſſe, *zorer*, etſi in Pf. crebro oc-
currat, nuſquam alias in numero
ſingulari uſurpatur.

9 *vaballezab*. Si ſpoliavi,
Job. xxxvi. 15. Gr. ἀπὸ τοῦ ἰθα-
ψαι, ubi idem verbum; ſed hic
mire verterunt, ἀποπείσομαι ἀπὸ
ἀπὸ τοῦ ἀπὸ μὴ κείνῃ. Quo-

modo legerint divinare neque-
ſed *rekam* certum eſt non cum
verbo jungi debere, ſed cum *ze-
rerai*, quod idem eſt ac *ojebai*,
& *ſeneai*, quę cum *binnam*, &
ſeker ſapiffime conjuncta ſunt;
ſed exemplis non opus, cum vi-
ſententię tota ab hac conſtru-
ctione pendeat.

10 *jirdop*. Heb. *jiraddp*.
Monſtrum verbi, quod volunt
compoſitum eſſe ex *Kal* & *Pibel*;
ſed fruſtra genio linguę imputa-
tur ſcribentis error, quod & me-
trum clare oſtendit. Vid. Pf. xviii.
p. 31. & cxliii. p. 3.

14 *beyabrot*. Gr. ἐν τοῖς πεί-
ρασι. Putarunt nempe *vebrai*
idem poſſe ſignificare ac *veber*,
cum

6 ירדה אויב נפשי וישג
וירמס לארץ חיי
וכבודי לעפר ישכן סלה :

7 קומה יהוה כאפך הגשמי
בעברות צורדי ועורה
אלי משפט צוית :

8 ועדת לאמים תסובך
ועליה למרום שובה :

9 יהוה ידין עמים שפטני
יהוה כצדקי וכתמי עלי :

congregatio populorum circumdabit te, & propter eam in
tum revertere. 9 Jahvoh, judicabit populos: judica
ne, Jahvoh, secundum justitiam meam, & secundum
perfectionem meam, quæ est in me.

um Jud. iii. 28. occurrat *maybe-*
eodem sensu quo *mayberim*,
Agabus. Alii in *furor*, sed
de *Dei* ira intelligunt, alii de
hostium. Sed si de Deo,
ixisset Psalter *hevebratca*. Ut
v. præcedente *beappeca*. Sed
ec constructio hoc patitur.
ira enim est locutio, ut *ira ho-*
ium sit *ira contra hostes*. Nec
melius res procedit si de *ira ho-*
um accipiat. Quale enim
oc? *Exurge, Domine, in iratua*,
altare *in ira hostium vel inimi-*
rum. Si igitur hæc vera lectio,
est *contra* furores hostium;
no sensu sæpe accipi ostendit
oldius p. 145. Erat quidem cum

suspicarer Lectionem hanc in
mendo esse, & legi debere *baybu-*
rot *propter*, sensu optimo. *bay-*
bur enim notum est significare
propter. Vid. Psal. cxxxii. p. 10.
Quidni vero liceat dicere in plu-
rali *bayburot* eodem sensu, ut *be-*
not, inter, & *val odot, propter*.
Sed exemplum desidero.

15 *elai*. Gr. legerunt *eli*, ὁ
Θεός *us*. Vera forte lectio *ele*
ad, cum præpositio requiratur an-
te *missat*. Ad sententiam scilicet
contra hostes ferendam, quam
Deus in Davidis gratiam du-
dum ferre decreverat. Vid. Psal.
xxxv. p. 23.

20 jigmor na ray rešayim,
uteconen zaddik; elohim
zaddik, ubothen libbot
ucelajot; maginni
val elohim mošiv jilre leb.

25 elohim šopeš zaddik,
ve el zoyem becol jom.

im lo jašubu, hašo jiltoš;
kašo darac, vaijeconenah.

lo hecin cele mavet;
30 vehizrav ledolekim.

hinneh ješabbel on, veharah
yamal, vejalah šaker.

“ bor carah, vaijašperehu,
vajjippol bešaħat jipval.

10 Consumatur, quæso, malum impiorum, & stabili-
justum. deus justus est, & probans corda & renes
11 clypeus meus est super deum, servantem rectos corde
12 Deus judex justus, & deus indignans omni die
13 Si non conversi fuerint, gladium suum acuet, arcum

21 *elohim zaddik.* Hæc ver-
ba loco alieno poni in Hebr. res
ipsa palam facit, idemque me-
trum plane ostendit. Cl. Cleri-
cus, in versione sua, sensu ipso duce,
verba in eundem ordinem repo-
suit quem hic habes; sed in Com-
mentario Lectorem nihil de illo
monet; quod miror. Vid. Jer. xi.
20. Gr. interpungunt post *elo-*

bim. male.

25 *šopeš zaddik.* Jer. loco dicti
šopeš zedek. Et sic Psal. ix. p. 5.

26 *el.* Gr. versio hic plane in-
terpolata, sed pro *el* videntur le-
gisse *lo, μὴ ἐγγύω ἐπ' αὐτῶν.* See
melius *el.* Vid. Psal. xcix. p. 8
& Exod. xxxiv. 7.

27 *jašubu.* Hebr. *jašub.* See
laborant & versus & constructio
fi e

10 יָמַר נָא דַע רַשְׁעִים
וּתְכוֹנֵן צְדִיק ***
** וְכָחַן לְכוֹחַ
וּכְלִיָּוֶה חֶדְקַת אֱלֹהִים: 11 מִגִּי
עַל אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל לֵב:

12 אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק
וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם:

13 אֵם לֹא יִשׁוּב חֲרָבוֹ יִלְטוּשׁ
קִשְׁתּוֹ דֶּרֶךְ וַיְכוֹנְנָה:

14 וְלוֹ תִפְּזֵן כְּלֵי מָוֶה
חֲצִיזוֹ לְדִלְקִים יַעֲלֶה:

15 הִנֵּה יִחַבֵּל אֹזֶן וְחִדְדָה
עֵמֶל וַיֵּלֶד שָׁקֶר:

16 כֹּהֵן צִדִּיק וַיִּחְדְּדוּ
וַיַּפֵּל בְּשׂוֹחֵת יַעֲלֶה:

14 Ei paravit vasa
mortis: & sagittas suas in persequentes. 15 Ecce par-
urit iniquitatem, & concepit perversitatem, & pariet
mendacium. 16 Cisternam fodit, & effodit eam: &
ecidit in foveam quam operatus est.

enim sic legas, non patet quis
de quo dicatur, *Deus an im-*
robis. Sin legamus *jafub*, am-
guitas hæc tollitur, & quod
erfui deerat suppletur. Si non
oc modo locus sanetur, ponem-
am *jah* post *jiluf*. Vid. Psal.
lii. p. 8. Gr. *ἰαφουβ*; *pro*
ed errore forte librarii, pro *ἰα-*
φουβ.

29 lo. Hebr. *velo*. Sed co-
pulam sequenti versiculo præpo-
nendam esse facile intelligas, in
cujus fine *jipyal* plane otiosum
est; videtur huc irrepsisse ex
p. 16. Vid. Ps. xi p. 2.
31 *veharab*. Sicut concepit
laborem, *ita* pariet falsitatem.
Nold. p. 305. Vid. Es. lix. 4.

35 "jašub. yamalo berošo,
veral kodkedo hiamaso jered.

odeh jahvoh cezidko ;
v'azammerah šem jahvoh veljon.

17 Convertetur perversitas ejus in caput ejus: & super
verticem ejus iniquitas ejus descendet. 18 Laudate

PSALMUS VIII. n

lamenazzeš val haggittit,
mizmor ledavid.

1 jahvoh adonenu, mah addir
šimca becol haarez!

ašer tenah hodeca
val haššamem, mippi volelim

5 vejonekim jissadta
voz, limyan zorereca,
lehašbit ojev umitnakkem.

1 Præcentori super Haggittit, Psalmus Davidis
2 Jahvoh, Domine noster, quàm grande est nomen tuum
in univèrsa terra! Qui ponis gloriam tuam super cælos

36 jered. Videtur ex margine irrepsisse, cum nec ad sententiam nec ad versum necessarium sit, sed potius venustatem ejus corrumpat.

1 jahvoh. Ultima Psalmi hujus periodus manifesto est indicio primam in secundo versiculo finiri.

Et hac interpunctione longe major gratia sequenti accedit ex per cherrima oppositione inter cælos & infantulos. Tu, cujus gloria est supra cælos, tamen dignatus es ore infantum &c.

3 tenah. Infinitivus pro præterito, inquit Grammatici; verum infinitivi hujus formæ in

17 ישוב עמלו בראשו
ועל קרקרו חמסו יד :

18 אודה יהוה כצדקו
ואומרה שם יהוה עליון :

Jahvoh secundum justitiam ejus: & psallam nomini Jah-
voh altissimi.

PSALMUS VIII. ח

1 למנצח על הגתית
מוזמר לדוד :

2 יהוה אדנינו מה אדיר
שמן בכל הארץ

אשר תנה הודך
על השמים 3 מפי עוללים
ויונקים יסדרת
עו למען צורריך
להשבית אויב ומתנקם :

ex ore parvulorum & lactentium fundasti fortitudinem
propter inimicos tuos, ad faciendum cessare inimicum &
ultorem.

atan nullum est exemplum. Sed
anc esse *imperativi* formam va-
riis exemplis comprobatur. Mi-
hi igitur videtur *imperativus* hic
pro 2da persona *preteriti* poni,
quod idem factum puto in *finab*,
Psal. lvi. p. 9. & vice versa, est, ni-
fallor, ubi 2da *preteriti* vim ha-
bet *imperativi*, cum modo isto

vel per copulam conjuncta vel
sensus nexu; Vid. Psal. xxii.
p. 22. & xxv. 11.

4 *mippi*. Id. est, qui per in-
fantes potentiam tuam miris mo-
dis ostendisti. Ultimus versicu-
lus hujus periodi ostendit ad rem
contra potentissimos hostes, exi-
guis, imbellibus & infirmis copiis

ci ereh šamem mayseh
 ešbetotica, jareh
 10 vecocabim ašer conantah,

jab mah enoš, ci tižcerennu?
 uben adam, ci tipkedennu?

tešasserehu meyaš me-elohim,
 vecabod, vehadar teyašterehu.

15 vattamišlehu bemayse jadeca,
 col šattah tašat raglav.

žoneh v'alapim, cullam,
 vegam bahamot šadai;

žippor šamem, u-dege haijam,
 20 vobere ošot jammim.

4 Quam video cœlos, opus digitorum tuorum, lunam,
 & stellas quas præparasti. 5 Jah quid est homo, quod
 recorderis ejus: & filius hominis, quod visites eum?
 6 Deficere fecisti eum paululum ab Angelis, atque gloria

præter spem feliciter gestam allu-
 di; sed cum occasio Psalmi igno-
 retur, quæ hic propria verborum
 vis sit, nemo dixerit. Goliæ forte
 historia hic tangitur, quem Davi-
 des pæne puer & quodammodo
 inermis, cum Israëlita de salute
 sua fere desperarent, uno fundæ
 ictu interemit; & ejus interitum
 maximarum copiarum fuga statim
 insecuta est. *mišnakkem*. Gr. *ἐν-
 δυνάμει*. Psal. xlv. p. 7. *ἐνδυνα-
 μίᾳ*. Utrouque in loco cum *oseb*

jungitur.

8 *šamem*. Gr. *τὸ ἄνω*, *ἐξ ὀψι-*
 in Hebr. *šameca*, manifesto errore,
 seu sensum seu versum spectes.
 Simile mendum, Ps. cxliv. v. 12.

11 *jab mah*. Cum versus syl-
 laba debito minor sit, præponen-
 dum putavi *jab*, quæ vox loco
 egregie convenit, & cum nulla
 Dei mentio per decem versus
 præcedentes occurrat, quodam-
 modo desideratur. Et quod ma-
 gis suadet vocem hanc excidisse,
 locu

4 כִּי־אֵרָאֹךְ שָׁמַיִךְ מַעֲשֶׂהְךָ

אֶצְבְּעֶיךָ יָדָךְ

וְכֹכָבִים אֲשֶׁר כֹּונֶנְתָּהּ :

5 * מִה־אֲנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֶנּוּ

וּבֶן־אָדָם בִּי־תִפְקְדֶנּוּ :

6 וּתְחַסְדּוֹ מַעַט מֵאֱלֹהִים

וְכִכּוֹד וְהַדָּר תַּעֲטֶרְהוּ :

7 * תִּמְשִׁילֶהוּ בַּמַּעֲשֵׂי יָדֶיךָ

כָּל־שִׁתּוֹהַ חַחַת־דָּגָלָיו :

8 צֶנֶה וְאֵלֶפִים כֻּלָּם

וְגַם כְּבֹמֹת שָׂדֵי :

9 צַפּוֹר שָׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם

עֶפְרָ * אֲחֻזּוֹת יָמִים :

& decore coronasti eum. 7 Et dominari fecisti eum

in opera manuum tuarum; omnia posuisti sub pedibus ejus.

8 Pecudes, & boves, universa ipsa, & etiam bestias agri.

9 Volucres coeli, & pisces maris, transeuntes semitas marium.

locus huius plane parallelus & ab hoc manifesto desumptus; Psal. cxliv. p. 3. sic incipit, *jah jah adam*.

13 *tebasserebu*. In Hebr. copula praecedit, quod solemniter errore accidit, quod vox praecedens in *van* definit. Versu autem primo seq. periodi eadem occasione copula excidit. Gr. utroque in loco recte *καταλασας* — *καταλασας*.

20 *yober*. Hebr. *yober*, sed

constructio pariter ac versus plurale postulat, & sic Gr. *καταλασας*. Sed forte pro *jammim* cum praecesserit *haijam*, legendum *maim*, *jod* retracto ad *yober*. In hoc autem Psalmo, quae sensu primo & quem vocant literali de homine seu humano genere manifesto dicuntur, & fere eadem sunt ac quae initio Geneseos habentur, sensu mystico & prophetico de Christo interpretatur scriptor ad Hebraeos, apud quos illa

D 4

jahvoh

jahvoh adonenu, mah addir
šimca becol haarez!

10 Jahvoh, Domine noster, quàm grande est nomen

PSALMUS IX. p

lamenazzeš val mut labben
mizmor ledavid.

1 " odeh jahvoh, becol libbi,
asapperah col nipleotica.

" esmeñah veylezah bac;
azammerah šimca veljon.

5 bešub ojebai añor, jiccašelu
vejobedu mippanica *adonai*.

" ci vašita mišpaši vedini,
jašabta lecisse šopeš zedek,

1 Præcentori super Mut labben, Canticum Davidis.
2 Laudabo Jahvoh in toto corde meo : narrabo omnia
mirabilia tua. 3 Lætabor & exultabo in te : cantabo
nomen tuum, Altissime. 4 Quum retrocedunt inimici

interpretandi ratio dudum recepta
fuit, Hebr. ii. 7. iis vero quæ
periodo tertia dicta sunt, Chri-
stus ipse Judæis insigniter os ob-
turavit, Matt. xxi. 16.

1 *odeb*. Gr. verterunt ἱερο-
λογισμαὶ οἱ κύριε, quasi legis-

sent *odes*. Sed liberius forte ver-
terunt, ad vitandam subitam il-
lam personarum mutationem quæ
linguæ Hebr. familiaris est, sed
quam aliæ vix patiuntur.

6 *adonai*. Hæc vox hic po-
sita egregiam emphasin habet, &
nisi hic inseratur, per octo ver-
sus

יְהוָה אֱתָנֵנוּ מִה' אֲדִיר
שֵׁםךָ כָּל־הָאָרֶץ :

um in universa terra.

PSALMUS IX. ט

1 לַמְנִצָּחַ עַל־מוֹת לֵבָן
מוֹמוֹת לַדָּוָד :

2 אֲדִירָה יְהוָה כָּל־לִבִּי
אִסְפָּרָה כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ :

3 אֲשַׁמְחָה וְאֶעֱלֶצָה כִּי
אֲזַמְרָה שֵׁםךָ עֲלִיּוֹן :

4 בְּשׁוּב־אִיבִי אַחֲרֵי יִכְשְׁלוּ
וַיֵּאבְדוּ מִפְּנֶיךָ *** :

5 כִּי עֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי
יִשְׁבֹּת לִכְסֵּא שְׁפָט צֶדֶק :

ei retrorsum, impingent & peribunt à facie tua, Domine.
Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam, fe-
cisti in folio, iudicans iustitiam.

nullum Dei nomen habebi-
t, quod contra Psalmorum usum
est. Cum vero nomina Deum
significanti creberrime occurrant,
singulis penè versiculis multis
Psalmis, nihil mirum est, si
flinante calamo nonnunquam

vox omissa sit, quæ ad sensum
parum necessaria est. Et hoc
multis in locis re vera accidisse
ex Gr. versione constat. Cum
hæc ita sint, nihil magis opportu-
num videbatur ad versum explen-
dum, qui alias mancus est.

“ gayarta

9 " gayarta goim, ibbadta rašay,
10 šemam mašita leyolam vaved.

" haojeb, tammu šorbot lanezaš,
veyarim natašta, abad zicram.

jahvoh leyolam ješeb,
conen lammišpat ciso.

15 vehu jišpoš tebel bezedek,
jadin leummim bemelašarim.

" vihi jahvoh mišgab laddac,
mišgab leyittot bazzarah.

6 Increpasti Gentes, perdidisti impium: nomen eorum
delevisti in seculum & sempiternum. 7 Inimici, de-
cerunt villæ in seculum; & urbes destruxisti; periit me-
moriam earum. 8 Jahvoh in seculum permanebit, par-

11 *haojeb. O inimici.* Sic fere recentiores Interpretes, quod sensum periodi hujus valde impeditum reddit. Gr. ἔχθρῶν, ut integra oratio sit, *inimicus*, defecerunt vastitates ejus. Pro *šorbot* Gr. legerunt, *šarbot*, *ai jonašim*. Sed nostra lectio melior. Quod ad periodi hujus sensum, sic fere interpretes; vel commemorat Psalter, quod ab hoste factum est, vel per ironiam hosti objicit quæ ille animo destinarat. Sic *Clarius*. Insultatio adversus inimicum, qui sibi persuaserat se omnia ita apud Israelitas vastaturum, ut ne memoria quidem ulla rerum destructarum superesset; quod tamen aliter accidit. Sic *Karabius*. Mihi videor, inquit

Muisius, sic posse vertere, *Inimice, consummata sunt vastitates & civitates destruxisti? Periit memoria eorum cum ipsis.* Quod subito ad hostem sermonem convertat, ab eoque per ironiam querat, an confectæ sint vastitates quas ante animo meditabatur; civitates exciderit; statim subiungens, *periit memoria*, quasi dicat, imo hostes ipsi profus perierunt, nullam sui memoriam relinquentes. Atque hanc interpretationem prior præterunt, quod nusquam legatur, hostem regionem Israeliticam, excisus bibus tam fœde devastasse; quod quidem verum est, sed nec alia interpretatio vel loco vel ver-

6 געזיגט גוים אנדער רשע
שמוס מחרת לעולם ועד :

7 האויב תמו חרבות לנצח
וערים נתשת אבה זכרם המה :

8 ויהיה לעולם ישב
כונן למשפט כסאו :

9 ויהיה שפט חבל בארץ
ידין לאמים במישרים :

10 ויהי יהודה משגב לדרך
משגב לעמות בצדקה :

Et ipse iudicabit
populos in reſtitutionibus.
Et erit Jahvoh exaltatio pauperi ; exaltatio ad tempora
angustia.

is convenit. Malim igitur cum
Clerico defecerant ſolitudines
modo intelligere, defierunt
in ſolitudinibus, quo modo
b. iii. 14. *edificare ſolitudines*
villas in illis ædificare. Sic
im viri illuſtres & opulenti ſo-
pant. Hæc igitur intelligenda
villis hoſtium quas combuſſe-
at Hebræi, & de ipſorum ur-
bus quas deleverant. De clade
qua inſigni hic agi manifeſta
eſt ; ſed quænam fuerit, igno-
tur.

12 *zicram*. In Hebr. additur,
mmab. Pro quo Gr. videntur
giſſe *bameb*. Verterunt enim
exiguo aut nullo ſenſu.

mmab eſt vera lectio, quæ nſcio

quo errore huc irrepiſit, ex ultimi
verſiculi fine, qui eſt ab hoc tri-
ceſimus. Vid. not. ad Pf. iv. p. 8.

13 *jahvoh*. In Hebr. *qu* præ-
ponitur, quod ſi retineatur, le-
gendum *vejab* ; ſed cum præ-
cedens v. a *qu* incipiat, mihi vi-
detur hic errore calami reperi-
tum ; non enim video quomodo hic
commode locum obtinere poſſit,
cum in his non tam æternitas Dei
quam juſtitia ejus celebretur. Ne-
que hæc opponantur iis quæ in
v. proxime præcedente dicta, ſed
ſint repetitio quædam eorum
quæ dixerat periodo quinta.

16 *bemeſarim*. Vid. Pf. xcvi.
20. & xcvi. 23.

leyittot. Vid. Pf. x. p. 1.
vejib-

vejibtehu beca jodere fimca
20 ci lo yazabta doreſica jahvoh.

“ zammeru lihvoh joſeb bezion,
haggidu bayammim valilotav.

ci doreſ damim, otam zacar;
velo ſacaſi zaykat yanavim.

25 ſionneni jahvoh, reeh vonji,
vehazzileni miſſoneai,
meromemi miſſayre mavet.

limyan asapperah col tehil-
-lateca beſayre bat zion,
30 veagilah biſuyateca.

“ ſabeyu goim beſaſiat yaſu;
bereſet zu tamanu, nilcedah raylam.

noday jahvoh bemilpaſ yaſah;

11 Et ſperabunt in te ſcientes nomen tuum : quia non
deſeruisti quærentes te Jahvoh. 12 Cantate Jahvoh
habitanti in Sione; annunciate in populis opera ejus.
13 Quoniam quærens ſanguines, eorum recordatus eſt,
non oblitus eſt clamoris pauperum. 14 Miſerere mei
Jahvoh: vide afflictionem meam, & eripe me ab oſoribus

21 *joſeb be.* be in Hebr. ex-
cidit, cum eadem litera proxime
præceſſerit; poſſit etiam legi *bai-
joſeb*, cum *b* ob eandem rationem
forte omitteretur.

24 *velo.* Copulam præpoſui
ad explendum verſum; quod &
conſtructionem adjuvat.
yanavim. Sic *keri*, cetib *ya-*

niim.

26 *vehazzileni.* Quod ſequi-
tur liquido oſtendit hic aliqui
excidiſſe; verbumque hujusmodi
neceſſario reponendum. Viſi-
Pſal. xviii. p. 18. & lxix. 15,
ad v. ſeq. Pſ. cvii. p. 18.

28 *col tebil* — ſi vocem hanc
diviſam

11 ויבטחו בך יודעי שמך
כי לא עזבת ודרשך יהוה:

12 זמרו ליהוה ישב * ציון
הגידו בעמים עלילותיו:

13 כי דרש דמים אותם זכר
לא שכת צעקת עניים:

14 חננני יהוה ראה עניי
משנאי *****

מרוממי משערי מות:

15 למען אספדה כל-תהל-
תיך בשערי בת-ציון
*אנילה בישועתך:

16 טבעו גוים בשחת עשו
ברשת זו טמנו נלכדה רגלם:

17 נודע יהוה * משפט עשה

neis, exaltans me de portis mortis: 15 Ut narrem
omnes laudes tuas in portis filiæ Sion, & exultem in salute
tua. 16 Demersæ sunt gentes in foveam quam fece-
runt; in reti, quod absconderunt, captus est pes eo-
rum. 17 Notus est Jahvoh in iudicio quod fecit,

divisam nolis, transponenda hæc
postzion. Vid. Not. ad Psal. v. p. 9.
30 veagilab, hic quoque &
versus & constructio postulant, ut
popula inferatur; alias tota hæc pe-
riodus ad hunc modum digerenda
est.

"limyan asapperab

col tebillateca
be Jayre bat zion,
agilab bisuyateca.

33 bemispat be inferi non mi-
nus constructio quam metrum
poscit. Deus iudicio quod splen-
dide fecerat, cognitus est, seu in-
notuit.

bepoyal

bepoyal cappav nokeř rařay. selah.

35 jařibu reřayim leřeol;
col goim řeceře elohim.

ci do lanexař jřcař ebjon;
tikvat vanijim tobed layad.

kumah jahvoh, al jayoz enoř,
40 jřřařpetu goim lipneca.

řitah jahvoh morah vallehem;
jedem goim, enoř hemmah. selah.

in opere manuum suarum illaqueatus est impius: selah
18 Revertentur impii ad sepulchrum, omnes gentes ob-
lite Dei. 19 Quoniam non in seculum oblivioni tradi-
egenum: expectatio pauperum non peribit in seculum

34 *selah*. Ante *selah* in Hebr. p. 6. xlv. 10. lxxvii. 7. & lxxxix. 16. est *biggajon*, quod videtur instrumenti cujusdam musici nomen fuisse. Vid. Ps. xcii. # 6. Sed Gr. hic & illic reddiderunt *adq*. Quicquid vero significet hæc vox, nihil facit ad sensum, sed musicam solum spectat, pariter ac *selah*, & e margine in textum irrepsit, quod & aliis vocibus ad cantum vel musicam pertinentibus accidisse pluribus exemplis patet. Vid. Psal. xxxix. 35 *leřeol*. Hebr. *leřeolab*. Manifesto, ut mihi videtur, errore Dicendum enim vel *řeolab*, Gen. xxxvii. 35. xlii. 38. & alibi; vel *leřeol* quod solum in Psalmis usurpatur. 36 *řeceře*. Psal. l. # 47. 37 *jřřcař*. Hebr. *jřřřacab*. *niphal*, sed versus poscit, ut sit *kal*, vel in seq. v. lo inferendum ante *tobed*, sed prius magis place-

PSALMUS IX. ט 47

בפעל כפיו נוקש רשע הגיון סלה :

18 ישובו רשעים לשאולה
כל-גוים שכתו אלהים :

19 כי לא לנצח ישקה אביון
תקות עדיים תאבנ לעד :

20 קומה יהוה אל-יען אנרש
ישפטו גוים על-פניך :

21 שיתה יהוה מורה *להם
ידעו גוים אנרש המה סלה :

Surge, Jahvoh, ne invaleſcat homo: judicentur gentes
ram facie tua. 21 Pone, Jahvoh, timorem ſuper
; ſciant gentes, quod homines ſunt. ſelah.

in Deus proxime præceſſerit.
38 *yanijim*. Sic *keri*; ſed *ce-*
yanavim: contra Pf. x. 28.
ib, yanijim, ker vero *yanavim*. Gr. utrobique vertunt *πέν-*
tes; & ſic Pfal. x. p. 17. ubi in
Hebr. eſt *yanavim*. Quod alias
dicunt *πεντες*.

39 *kumab*. Ad judicium im-
rum. Frequens hæc *ἀνθερω-*
τάβεια, quæ in Pfalmis decies
nimium occurrit.

40 *lipneca*. Hebr. *yal paneca*,

& mox, *labem*. Sed *yal* & *l* vi-
dentur ſedes invicem commutaſſe;
id ipſa conſtructio fatiſ oſtendit;
ſed & confirmat metrum, ſic e-
nim utrique verſiculo laboranti
ſuccurritur; & ſic etiam Gr. *le-*
giſſe videntur, verterunt enim,
οὐκ ἔτιοντες, & *ἐν ἀνθρώποις*.

41 *morab*. Gr. legerunt *mo-*
reb. νομοθέτης, male; neque e-
nim *legiſlatorem* illis præfici, ſed
timorem injici, eſt id quod Pfaltes
a Deo petit.

PSALMUS

PSALMUS X.

1 lammah jahvoh taymod berañok?
tityallam levittot bazzarah?

begavah rašay jidlak vani;
jittapešu bezimmot zu hašabu.

5 "ci hillel rašay val tavat napšo,
ubozey berec, veniez. jahvoh.

rašay begobah appo
amar, jahvoh bal jidroš.

en elohim, col mezimmotav;
10 vejahilu darcav becol yet.

marom mišpatca minnegdo;

1 Quare, Jahvoh, stas in longinquo, abscondis te
temporibus in angustia? 2 In elatione improbus affi-
ctum persequitur: capiantur in cogitationibus quas cogitantur
3 Quoniam gloriatur impius super desiderio animæ suæ

1 *lammah*. In Gr. Versione
Psalmus hic annectitur præceden-
ti; perperam.

2 *tityallam*. Hebr. *taylim*. Sed
& constructio & versus postulant
Hitbpahele; quod firmat etiam
Psal. lv. v. 2, ubi eadem vox.

3 *begavah*. Hebr. in statu
constructo. Sed locus absolutum
postulat, *rašay* enim est in primo
casu. *Improbis persequitur pau-*
perem. *dalak* hoc sensu habui-
mus Psal. vii. p. 14.

4 *bezimmot*. Hebr. *bemezim-*
mot. Utrumque dicitur, *zim-*
mot & *mezimmab*, sed versus hic
us poscit, ne justo longior sit.

6 *berec*. Ut *hillel* vertitur
plaudis, sic hoc Cl. Clericus red-
videtur vertisse, *avarus sibi bla-*
ditur: Sed alii, *avaro blanditur*.
veniez. *Ve* necessario inferen-
dum & sententiæ & versus gratia
Videtur vero reddendum, *con-*
meliose sprevit. Gr. *ωαριζαν*
Lat. *irritavit*, exacerbavit.

PSALMUS X.

1 למה יהוה תעמד ברחוק
תעלים לעתות בצרה:

2 בגאות רשע ידלק עני
יתפשו כמזמורת זו חשבו:

3 כידלל רשע על-תאות נפשו
ובצע בך נאץ יהוה:

4 רשע כנמדה אפו
בל ידש ****

אין אלהים כל-מזמותיו:
5 יחילו הרבו במלעת

מרום משפטין מגרו

avarus benedicit sibi, & contemnit Jahvoh. 4 Im-
us secundum fastum nasi sui dixit, Jahvoh non inquiret.
on esse Deum sunt omnes cogitationes ejus, & 5 do-
re afficiunt viae ejus omni tempore. In altitudine sunt

8 amar jabvoh. Psalmus hic
nginqui temporis injuria multis
is affectus est. Plures non li-
ra tantum, sed & voces integræ
l penitus deletæ, vel ita evani-
e factæ, ut legentium aciem
orsus fugerent. Cujus insigne
c exemplum; has enim voces
c loco excidisse quisvis facile vi-
rit qui hæc contulerit cum
13. idemque locus clare offen-
t, punctum ponendum esse post
ry, et novam periodum in-

choari ab en elohim.

10 vejahilu. Vau excidit quod
eadem litera proxime præcef-
ferit. Quid vero significet ja-
hilu, inter eruditos non con-
stat. Chaldoeo est prosperantur,
vel prospere succedunt quod &
Muis. probat quasi a hiel, for-
tem esse. Gr. βεβαιον, sensu
non incommodo, a halal; sed
tunc legendum jahelu fut. Niphal.
aliis, dolore afficiunt, sc. bonos, seu
aliis terrori sunt; quomodo si red-

E

vecol

vecol zorerav, japiñ bahem.

“ amar belibbo, bal emmot
ledor vador, *jelo* beray.

15 alah pihu male, umirmot;
vatoc tañat leñono, yamal veon.

jeseb, cemearab haxerim,
bammistarim, leharog naki;
yenvav leñelecah jiz ponu.

20 jereb bammistarim, cearjeh
besuccoh, jereb lañtop yani;
bemoñco beriñto jedacceh.

judicia tua ex adverso ejus : & omnes hostes ejus, sufflat in illos. 6. Dicit in corde suo, non movebor in generationem & generationem, quia non est in malo. 7. Excratatione os ejus plenum est, & dolis ; & fraus sub lingua ejus, perversitas & iniquitas. 8. Sedet ut insidians vil-

das, hæc & seq. periodus sibi optime respondebant ; primo enim versiculo conveniet cum tertio, secundo autem cum quarto.

12 *vecol. Vau*, cum alterum præcesserat, excidit.

14 *jela. Hebr. ajer*. Sed versus postulat ut contracte legatur. Vid. Psal. i. & 12. sensus autem est, *qui hactenus nihil mali expertus sum*. Vid. Es. xlvii. 8. & Apoc. xviii. 7.

15 *umirmot*. Hanc periodum aliter ac in Hebr. interpungendam putavi ; cetera nihil muto.

17 *cemearab. Hebr. bemearab*, sed cum sequatur *bammistarim*, elegantius participium, & b facili errore pro c positum, cum sint si-

millima. Sed nec versus alteram lectionem patitur, cum *marab* sit dissyllabum. Symmachus *degoliam* *αὐτὸς τὰς αὐλὰς* (alii *παλάτιον*) Hieron. insidians juxta vestibula. Vid. Thren. iii. 10.

18 *leharog. Hebr. jabrog*, sed cum constructio tum versus postulat *veharag*, vel *leharog*. Quorum prius loco minus convenit, posterius firmatur versione Græcâ *δὲ δόρυ τὸ ἐν ὄψει*.

19 *jiz ponu*. Cum hoc verbum ex Cl. Clerici sententia nusquam aliud significet quam *abscondere*, quod oculis nequaquam tribui poterit, de quibus tamen crebro usurpatur *zaphab, speculari* ; legendum forsan *jiz pajun — jod infer*

PSALMUS X. 51

* כל צורריו יפיה בהם :

6 אמר בלבו כל אמוס
לדר ודר אשר לא ברע :

7 אלה פיהו מלא זמירות
ותך תחת לשונו עמל ואון :

8 ישב במארב חצרים
במסתרים יורה נקי
עיניו לחלכה יצפנו :

9 יארב במסתר כאריה
בסכה יארב לחטוף עני
יחטוף עני במשכו ברשתו : 10 ודמה

in latibulis ad occidendum innocentem; oculi ejus
superem clam observant. 9 Insidiatur in latibulis sicut
leo in tugurio suo: insidiatur ad rapiendum pauperem: in
prehendendo eum in rete suam 10 conteret.

ante *vau*, quod in verbis hujus
mae frequens est, ut metro con-
atur, non *jizpu*, quod voluit
erius. Vid. Psal. lxvi. p. 7.
et unus & alter locus est, ut an-
tavit noster Hammondus, ubi
etur hoc verbum *insidiandi*
n habere, ut Psal. lvi. p. 7. &
p. i. 11. ideoque recepta le-
p non temere sollicitanda.
zo *bammistarim*. Hebr. *bam-*
istar, sed metrum poscit plurale,
od periodo etiam precedente
atur. Vid. etiam Psal. xvii.
12. Plura exempla sunt ubi
alis terminatio vocis excidit,
od forte compendioso cuidam fi-
es syllabas scribendi debetur in
ebraicis, pariter ac in Græcis

& Latinis literis.

21 *besuccob*. Vid. Psal. xxvii.
p. 5. ubi eadem forma *b* pro *bo-*
lem. Et sic Gr. utrobique *aurō*.

lathop yani. In Hebr. sequi-
tur, *jathop yani*. Quæ est mera
precedentium verborum repetitio
ex incuria librarii orta; prima e-
nim olim litera non *jod* fuit, sed
lamed, nam sic Gr. redditur, *α-
παρὰ πλῶρον, ἀπαρὰ πλῶρον*.
Neque sane sententia hanc lectio-
nem ferre potest. Nondum enim
pauperem improbus arripuit; hoc
in sequentibus dicitur.

22 *jedaceb*, *conteret*. Hebr.
vidceb, et periodum sequentem
inchoat; *Keri, jideb*. Sed & me-
trum & sensus ostendunt *jedaceb*

jaloſu venapalu
bayazumav helcaim.

25 “ amar belibbo, ſacaſi elohim;
hiſtir panav, bal raah lanezaſi.

kumah jahvoh, elohim neſa
jadeca; al tiſcaſi yanavim.

val meh niez raſay elohim?
30 ci amar belibbo, lo tidroſ?

raitah attah yamal,
jahvoh, vacayas tabbiſ;
latet bejadeca; valeca
jazyob helecah; jatom
35 attah hajita vozer.

“ ſebor zeroꝝ raſay, varay;
tidroſ reſay, ubal timza.

Deprimuntur, & cadunt in manus fortium ejus congregatio attritorum. 11 Dicit in corde ſuo, Oblitus es tu Deus, occultavit faciem ſuam, non videt in ſeculum. 12 Surge, Jahvoh, Deus eleva manum tuam, ne obliviscaris pauperum, 13 Propter quid contemſit impius

(quod ſenſu idem eſt ac *jedacce*, Pſal. lxxii. v. 8. & *jedaccu*, xciv. v. 9.) veram eſſe leſionem, & periodum hanc, eamque quæ ſequitur recte conſtitutas eſſe. Quomodo receptam leſionem, quæ eſt mendofiſſima, explicent & tuncantur, vide apud Interpretes. *helcaim*, quicquid contra dicant, eſt plurale & *helecah*, quod præceſſit v. 19. & iterum adhibetur v. 34: nec uſquam alibi occurrit. Nomen vero plurale poſtulat verba quæ præcedunt ſint quoque pluralia. *jaloſu* eſt *proſternentur*, *dejicientur*, Vid. Pſal. cvii. p. 25 *elohim*. Hebr. *el*. S. compendio quodam ſcribendi ſitum videtur pro *elohim*: & iterum 29.

neum
es tu
andur
fuiſt
m qu

30 ci
ſeq. v.
am im
32 ja
17. v.
re. H
a eſt,
a excio
tituend
latet le

ישח * ונפל *
בעצומיו חלכאים :

11 אמר בלבו שכח אל *
הסתיר פניו בל־ראיה לנצח :

12 קומה יהוה אל * נשא
יד אל־תשכח עניים :

13 על־מה נאץ רשע אלהים
* אמר בלבו לא תדרש :

14 ראיתה כ־אתה עמל
* וכעס תביט

לתת בידך עליך
יעזב חלכה יתום
אתה היית עוזר :

15 שבר זרוע רשע ורע
תדרוש־דשע * בל־תמצא :

greg-
tus e
culum
oblivi
impi
eum? quod dicit in corde suo non requires. 14 Vi-
es tu perversitatem jahvoh, & indignationem aspicias; ad
andum in manu tua est: super te relinquit pauper, pupillo
fuiſti adjutor. 15 Contere brachium impii & mali;
m quæſiveris impietatem, non invenies.

dhibe
occum
stulat
t quop
ernum
vii. p.
el. S
pendi
y: &
30
30 *ci amar. ci* huc retraxi
seq. v. ubi & sensum & me-
um impedit.
32 *jahvoh.* Huc inferui ex
17. ubi plane videtur abun-
re. Hæc autem periodus, si
a est, valde est elliptica. Si
a exciderunt, ita forsan locus
stituendus;
latet leiſ cedarcav
bejadeca; yakea ribo
jayzob helecab; jatam
attab bajita yezet.
Verba quæ addidi petuntur ex
Jer. xvii. 10. Vid. autem i Pa-
ralip, xxix. 12.
37 *refay u.* in Hebr. *riſſo*,
quod & versum & sensum turbat.
Gr, quidem videntur legiſſe *riſſo*,
sed addiderunt copulam. Simile
jahvoh
E 3

“ jahvoh melec volam vayed,
abedu goim mearez.

40 vetavat yanavim šamayta;
tacin libbam, taklib ozneca,

lišpoť jatom, vadac; bal josip
vod lavroz enoť min haarez.

16 Jahvoh Rex in seculum & æternum, perierunt
gentes de terra. 17 Et desiderium mansuetorum ex-
audis Jahvoh; stabilis cor eorum: intendere facis aurem

PSALMUS XI. n°

šamenazeħ ledavid.

1 bejah ħasiti; ec tomeru
lenapši, nudi har, cezippor?

ci hinneh harrilšim jidrecun
kešet, conenu ħizzam
5 val jeter, lirot bemo opel
lišre leb: ci haššatot

1 Præcentori, Davidis. In Jah speravi: quomodo dicitur
animæ meæ, fuge ad montem sicut avicula? 2 Quo-
niam ecce, impii tetenderunt arcum, paraverunt sagittas

mendum infra * 39. Ps. xiii. p. 5. Sed *vau* sequenti versiculo ponendum, ut * 37. Vid. Ps. xxii. 31. xlii. 6. & sæpe alias. xxii. * 20.
Vid. Psal. xxxvii. p. 36. Gr. & u; *šamayta*. Sequitur in Hebr. *jahvoh*, sed suspicor errore librarii irrepsisse, cum sensum non juvet, versus autem sine illo minus procedat, & deesse videatur.

39 mearez. Hebr. mearez.

quam
corde.

ut dixi,
41 t
sustenta
duciam
hic turb
Psal. cxi

2 bar

16 יהודה מלך עולם ועד
אברו גרים מארצו :
17 תאות עניים שמעת יהודה
תכין לבם תקשיב אוזן :
18 לשפט תתם חד כל יום
עד לערץ אנוש מן דוארץ :

tuam, 18 Ad judicandum pupillam & iuvenem; non
addet amplius favire homo de terra.

PSALMUS XI. א

למנצח לדוד :
1 ביהודה חסיתי איך תאמרו
לנפשי נודי חרכם צפור :
2 כי חטו הרשעים ידכון
קשת כוננו חצם
על יתר לרעות כמראפל
לשחור לב : 3 כי השתחו

suam super chordam, ad jaculandum in caligine in rectos
corde. 3 Quam fundamenta

ut dixi, * 32.
41 tacin libbam. Firmabis,
sustentabis, stabilies, ut in te fi-
duciam suam collocent. Multum
hic turbant interpretes. Vid.
Psal. cxii. p. 7.

est hanc veram esse lectionem.
Gr. ἐπὶ τὰ ὄψα αὖς ἐγούσας. Hebr.
barcem, pro bar ce deleto m.

6 si bassatos. Verbum quod
sequitur ostendit bassatos hic recte
verti fundamenta, sed de sensu
non satis constat. Optimi Inter-
pretes Symmachum & Hierony-

2 bar, cezippor? Manifestum

E 4

jeha-

jeharesun, zaddik mah payal.

jahvoh, behecal kodšo,
jahvoh, baššamem ciso;

10 venav jehzu, rapvappav
jibhānu bene adam.

jahvoh zaddik; rašay veohēb
šamas šaneah napšo.

jamter val rišvim eš, vegoprit;
15 veruši zilyapot menat cosam.

ci zaddik jahvoh, zidkot aheb,
jašar jehzu pansmo.

destruentur: justus quid faciet? 4 Jahvoh in tem-
plo sanctitatis suae, Jahvoh, in coelis est solium ejus
oculi ejus vident, palpebrae ejus probant filios homi-
num. 5 Jehova justus; impium ac diligentem iniqui-

mum secuti intelligunt de *lypt-*
bus, in quibus civium salus verti-
tur.

7 *payal*. Vehementer suspicor
legendum esse *jipvol*. Si leges
subvertantur, quid justus faciet?
Quomodo salutis suae consulat, nisi
se in fugam det? Hucusque sunt
verba amicorum, Davidi fugam
suadentium.

12 *zaddik; rašay*. Hebr. zad-
dik *jibhān, verašay*. Sed *jibhān*
ve inducendum, cum totam pe-

riodum ratione & sensus & met-
corrumptat; & nihil aliud sit quam
jibhānu praecedentis versiculi, hic

errore librarii repositum. Pessimum
hic Gr. ὁ ἀγαθὸν ἀδίκων ποιοῦν
τὴν ἰαυλὴν ψυχῶν. Cum sententia
plane sit, improbum & iniquum
tem diligentem odit anima Dei.

14 *val rišvim eš*. Hebr. infestus
pašim. Quod alii reddunt *laquas*
quae unica *pašim* significatur
quae cum hic parum quadret, ad-
verterunt *carbonem*, quia *paš* se-

tate
& si
7 C
bit v

villa
sum
ignem
favilla
festo
igniti
everfa
pediar
cus est
ciunt
cedunt
xii. p.

PSALMUS XI. יא 37

יְהוָה צְדִיק מִהֶפְעֵל :

4 יְהוָה בְּהִכָּל קִדְשׁוֹ

יְהוָה בְּשֵׁמִים בְּכֹחַ

עֵינָיו יְהוָה עֹפֵעֵמוֹ

יְבַחֵנוּ בְּנֵי אָדָם :

5 יְהוָה צְדִיק יִבְחֵן וְרָשָׁע וְאֹהֵב

חֶמְס שְׂנֵאָה נִפְשׁוֹ :

6 יִמְטֵר עַל־רָשָׁעִים פָּחִים אֵשׁ וּגְפָרִית

וְרוּחַ זֵלַעְפוֹת מִנֵּת כּוֹסֶם :

7 כִּי־צְדִיק יְהוָה צְדָקוֹת אֹהֵב

יִשְׂר יְהוָה פְּנִימוֹ :

tatem odit anima ejus. 16 Pluet super impios, ignem,
& sulphur: & ventus procellarum portio calicis eorum.
7 Quoniam justus Jahvoh, justitias diligit: rectum vide-
bit vultus ejus.

villa est Exod. ix. 8. sed quor-
sum *favilla* memorantur ante
ignem? Præterea, quam parum
favillis hic convenit, ubi mani-
festo alluditur ad torrentes illos
igniti sulphuris, quibus Sodoma
versa sunt? Ut rem paucis ex-
pediam, huic voci nullus hic lo-
cus est; nec sensus nec versus pa-
tiantur, qui sine illo optime pro-
cedunt; desideratur vero Psal.
xii. p. 6. unde huc irrepsit nescio

quo errore.
17 *jasar*. Mirum est in his
vertendis hæsisse interpretes, cum
sint apertissima, & pro Hebr.
poeseos more, alter versiculus aliis
verbis idem fere dicat quod præ-
cedens. Sic hic, primo versiculo
Deus justitias *dilexit*, seu *diligit*.
Altero, *aquitatem*, seu quod re-
ctum est, *intuebitur vultus ejus*,
sc. cum dilectione. Vid. Ps. xvii.
5.

PSALMUS

PSALMUS XII. ב'

lamenazzeñ val hañseminit
mizmor ledavid.

1 hoñiyeni jahvoh, ci gamar hañsid,
ci passu emunim mibbene adam.

ñav jedabber iñ et reyehu,
ubeleb valeb jedabberu.

5 jacret jahvoh col sipte hañkot,
lañon medabberet gedolot.

añer ameru, lilñonenu nagbir,
siptenu ittenu, mi adon lanu?

miññod yaniim, meenkat ebjonim,
10 yattah akum, jomar jah, añit
bejeñay mippañim japih lo.

imrot jahvoh imrot ðehorot,
cacesep zarup bayalil laarez,

1 Præcentori super octavam, canticum Davidis. 2 Se-
va me, Jahvoh, quoniam defecit misericors, quoniam de-
fecerunt fideles a filiis hominum. 3 Mendacium loqui-
tur quisque cum proximo suo: & in corde & corde le-
quantur. 4 Succidet Jahvoh universa labia blanditi-
rum, linguam loquentem magna: 5 Qui dicunt, lin-

1 hoñiyeni. Hebr. hoñiyab. Sed structio & versus legi voluit.
non sic metro satisficit. Et Gr. ha-
bent. ὁ ὁ ὁ ὁ ὁ.

3 jedabber. Hebr. jedabberu. 4 ubeleb. Vau exciderat, quo
præcedens vox in vau desinere

Sed Gr. ἰθαλῶν. Et sic con- quæ enim interposita sunt, sep-

ñakot, ex seq. v. irreperunt.

PSALMUS XII. יב

1 למנצח על השמעת
מוזמר לדוד :

2 הנשעת. יחורתי כיגמר חסיד
כיפסו אמונים מבני אדם :

3 שוא ידברו איש את דעתו
שפת חלקות * בלב ולב ידברו :

4 יכרת יהוה כל שפתי חלקות
לשון מדברת גדלות :

5 אשר אמרו ללשננו נגביר
שפתינו אתנו מי ארון לנו :

6 משר עניים מאנקת אכזריות
עתם אקום יאמר יהוה אשר
בישע... יפחז לו :

7 אמרות יהוה אמרות מדרות
* בסף צדוק בעליל לארץ

gua nostra prævalebimus, labia nostra nobiscum, quis do-
minus nobis? 6 Propter vastitatem pauperum, prop-
ter clamorem inopum, nunc surgam, dicit Jah: ponam in
salute, a laqueis quos injiceret illi. 7 Eloquentia Jahvoh
eloquia munda, sicut argentum excoctum in fornace ter-
rea,

11 *missadim*. Hoc transuli ex
Psal. xi. p. 6. cum ibi superfluum
sit, hic vero positum, locum valde
alias impeditum facile extricet, &
obscurum in clara luce collocet.

13 *cacocisp*. Heb. *cisp* omilla
similitudinis particula, quam ut
constructio videtur postulare, ita
ad verum additio illa necessaria
est.

mezukkak

60 PSALMUS XIII. 1

mezukkak šibvataim.

15 attah jahvoh tišmerem, tizzerennu
min chaddor zu leyolam.

sabib rešayim jithallacyn,
berum mezullot libnē adam.

defacatum septemplexiter. 8 Tu Jahvoh servabis illa,
custodies eum à generatione hac in seculum. 9 Circum

PSALMUS XIII. 1

lamenazzeš mišmor ledavid.

1 vad anah jahvoh tišcašeni,
nezaš? vad anah tastir
et paneca mimmoani?
vad anah ašit vazbot
5 benapši, jagon belebabi?

1 Præcentori, canticum Davidis. 2 Usquequo Jah-
voh oblivisceris mei, in seculum? usquequo abscondes fa-

15 tizzerennu. Suspicio aliquid ante hanc vocem excidisse, & primum versiculum finiri in *tišmerem*. Inferendum forte, *attah bezarot*, vel aliquid ejusmodi. Displicet certe duorum verborum in eodem versiculo concursus, cum non utrumque ad idem referatur. Psal. cxl. v. 2. legitur, *meiš šamasi* ante hoc verbum, quæ lectio hic optime quadraret, & cum præcesserat *tišme-*
rem, hæc facile poterant excideret scriptoris incuria.
18 *berum mezullot*. Hæc *cerum zullot*. Locus obscurissimus, de quo vid. Interpretes. Ego mendi aliquid latere arbitror, sed quid sit divinare nequeo. Si cetera sana sint, versus facile sustentatur legendo *mezullot*. Formæ, *mesuccab*, in se perierat, quod eadem litera proxime præcederet. Sensus autem videtur postulare

PSALMUS XIII. יג 62

מזקק שבעתים :

8 אתה יהוה תשמרם תצרט
מן הדור וז לעולם :

9 סביב ורשעים תהלכון
כרם זלות לבני אדם :

ill, rcum
quaque impii ambulant, quum exaltantur vilitates filiorum hominum.

PSALMUS XIII. יג

1 למנצח מזמור לדוד :

2 עד-אנה יהוה תשכחני
נצח עד-אנה תסתיר
את פניך ממני :

3 עד-אנה אשית עצות
בגפשי ינון כלכלי יומם

Jah- es fa-
ciem tuam à me? 3 Usquequo ponam dolores in ani-
ma mea, mœrorem in corde meo?

stulare b pro e in exaltando, i. e. nestio ulla est inter hanc loquutionem, & eam quæ proxime sequitur, cum tamen pro poeseos Hebr. indole deberent esse *tere irodunuma*, quod facit ut legendum putem, *yazbot*, quomodo idem bis dicetur.

4 *belebabi*. Versum hic finiri & sensus & metrum ostendunt. Sed in Hebr. additur *joram*. Quod hic plane est vox nihili. Unde huc irreplevit nescio, nisi *yad*

Jah- es fa-
cidere
Heb.
curiss
oretas
bitror,
o. Si
ile fu-
For-
rierat,
brace-
ur po-
stulare

62 PSALMUS XIV. 7

rad anah jarum ojev palai?

habbitah, vaneni jahvoh elohai;
hairah renai, pen ilan hammavet.

pen jomar ojebi, jacolti;
ro vezarai jagilu, ci emmot.

vaani behasdeca
batahti, jagel libbi
biluyateca, veafirah
lihvoh, ci gamal palai.

usquequo exaltabitur inimicus super me? 4 Aspice,
exaudi me Jahvoh Deus mi: illumina oculos meos, ne
forte dormiam in morte: 5 Ne forte dicat inimicus
meus, Prævalui; & hostes mei exultent, si nutavero.

PSALMUS XIV. 7

lamenazzeħ ledavid.

amar nabal belibbo, en elohim;
hiħħitu vehityibu
valilah, en yoseħ tob.

1 Præcentori, Davidis. Dixit stultus in corde suo,
Non est Deus; perditæ egerunt, & abominabiles facti

forte ex periodo septima Ps. xvi.
ubi vox hæc videtur desiderari;
vel corruptio sit *jarum* in v.
seq.

6 ojev. Hebr. ojebi. Sed *jod*
in fine versus pati nōh.

8 hammavet. Legendum forte
hammavet; cum præpositio ista, si
abstet, tamen subintelligatur.

9 jacolti. Hebr. jecolito. Sed

errore librarii *van* huius vocis af-
fixa est, quæ sequenti præpositi-
debuerat, quod res ipsa liquido
ostendit.

13 veafirah. In Hebr. deest
copula, sed ad sensum videtur de-
siderari, quamvis non ad metrum,
cui consuli potest legendo *bisya-*
ter; sequente nempe a vocalis fi-
nalis eliditur; sed hoc minus pla-
cet,

PSALMUS XIV. יד 63

עֲדָאֲנָה יְרוֹם אֵיבִי עָלַי :

4 הַבִּיטָה עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
הָאִירָה עֵינִי כִּן־אִישׁן הַמוֹת :

5 כִּן־אֲמַר אֵיבִי יִכְלֹתִי
צָרִי יִגִּילוּ כִּי־אֲמוֹט :

6 וְאֲנִי בַחֲסֹדךָ
בַּטַּחְתִּי יָגֵל לִבִּי
בִישׁוּעַתְךָ אֲשִׁירָה
לִיהוָה כִּי נִמְלָא עָלַי :

Ego autem in misericordia tua spero, exultabit cor
meum in salute tua: & cantabo Jahvoh, quoniam retri-
uit mihi.

PSALMUS XIV. יד

1 לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד :
אֲמַר נָבֵל בָּלְבוּ אֵין אֱלֹהִים
חֲשַׁחֲתוֹ הַתְּעִיבוּ
עָלֶיהָ אֵין עֲשֵׂה טוֹב :

nt in opere, non est qui faciat bonum.

4. quod novum membrum in-
octur ab *afirab*. Sed & alia ra-
ne metrum curabitur, legendo.
afir, qua lectione admissa, po-
dus huc in versiculos digeri pos-
ad hunc modum.

v'ani be'asdeca balabti,
jagel libbi hisyateca,
afir libvoh, ci gamal yalai.
d *vafirab* psalterim. In

Gr. V. additur his ultimus versi-
culus Psal. vii. perperam.

2 *ashityiba*. Copula & ad
constructionem & ad versum re-
quiritur, & in Psal. liii. qui idem
est ac hic, pauculis immutatis, ita
legitur.

3 *yalilab*. In loco parallela
est *psal*. Male.

jahvoh,
8

64 PSALMUS XIV. 7

jahvoh miššamem hiškip
5 val bens adam, lirot
hajer mascil, doreš elohim.

“ haccol sar jašdav, nelašu;
en yoseh tob, en gam ešad.

halo jadeyu poyale on,
10 ocela vammī ceacelu
lešem? elohim lo karau.

šam pašadu pašad, lo bajab pašad;
ci jabvoh bedor zaddik. vazat vani
tabišu, ci jahvoh mašsehu.

15 mi jitten mizzion ješuyot!

2 Jahvoh è cœlis prospexit super filios hominum, ad
videndum, an sit intelligens, quærens Deum. 3 Om-
nes declinaverunt, pariter scœtuerunt, non est faciens bo-
num; non est etiam unus. 4 Nonne cognoverunt ope-
rantes iniquitatem, qui comedunt populum meum ac

6 *mascil.* Cum hæc vox in
tredecim Psalmorum titulis oc-
currat, & in hujus ipsius Psalmi
altero exemplari habeatur, suspi-
cio inde mihi nata est ex margi-
ne in textum irrepisse, neque e-
nim ad versum necessaria est, nec
usquam alias in Psalmis sic abso-
lute positum reperitur pro sa-
piente.

doreš. In Hebr. additur et.
Sed versus respuit, nisi pro *elo-
him* legatur *jabvoh*, vel copula
inseratur ante *doreš*, ut in Gr. V.
ἐνώπιον & ἐν ἡρώων. Vid. Ps. xxxiy.
11. & lxi. 33.

7 *haccol sar* in Psal. liii. *culla*

sag. Græci utrobique, *ἐξ ἐναντίας*.

9 *poyale.* In Hebr. *col poyale*
quod corrumpit versum, & ab-
a loco parallelo. Sed utrobique
habent Gr.

10 *ceacelu.* In Hebr. *deest*
sed inferi debere & sensus & ma-
trum ostendunt.

11 *elohim.* In Hebr. *jabvoh*
sed Psal. liii. 5. *elohim.* Et
versus legi postulat, nisi *vau* in-
seratur ante *jabvoh*.

12 *lo bajab pašad.* Hæc
serui ex Psal. liii. & sic Gr.
legerunt.

13 *ci jabvoh.* Hebr. *elohim*

PSALMUS XIV. 4

2 יהוה משמים השקיף
על בני אדם לדאוד
היש משכיל דרש את-אלהים :
3 הכל סר יחדו נאלחו
אין עשה טוב אין גם אחד :
4 הלא ידעו כל-פעלי און
אכלי עמו ואכלו
לחם יתה לא קראו :
5 שם פחדו פחד *****
כי אלהם בהו צדיק :
6 עצה עני
תבישו בני יהוה מחסתו :

7 מדינת מציון ישועה ישראל

m, ad mederent panem, & deum non invocant? 5 Ibi ti-
Om ent timore, ubi nōst est timor: quoniam Jahvoh in ge-
ns bo ratione iusti; 6 consilium pauperis pudore afficitis,
at op oniam Jahvoh spes ejus est. 7 Quis dabit ex Sione
utem!

al metrum *jahvoh* legendum fuisse, ut rei melius conveniret
ostendit. Qui Psalmum hunc quæ occasionem ei repetendo de-
l payal m liii. contulerit, non possit derat; vix enim fieri poterat quia
& ab in animadvertere, voces has tot immutationes in tam paucis
trobiqu *vob & elobim* perpetuo fere er- verbis, si incuriæ exscribentis de-
beant invicem confundi, & alte berentur, metrum aliqua ex par-
deest t alterius locum occupare, ut te corrupissent.
us & m e metri ope difficillimum sit
jahn noscere, quæ sit vera lectio.
Et ec autem periodus adeo diver-
i van est ab illa quæ habetur in Psal.
ut tam immanem differeq-
m vix putem ex eo oriri, quod
Hæc Psalmus ex alio codice, eoque
c Gr. liore, exscriptus sit, quod cen-
t Cl. Clericus; sed immuta-
elobim nem hanc consulto factam

15 *jesuyot*. Sic legitur in Ps. liii.
hic vero *jesuyat*. Sed altera est
vera lectio, si tollatur vox quæ
proxime sequitur, *jisrael*, quæ
videtur ex ultimo versiculo irrep-
fisse. Quod si ætineatur, versus
sic digerendi sunt.
jisrael! bejub jahvoh
et sebut yammo jagel
jaykob, jisraël jisrael.

F bejub

beſub jahvoh et ſebut rammo,
jagel jarkob, jiſnaſi jiſrael.

quando converterit Jahvoh captivitatem populi ſui, ex

PSALMUS XV.

mizmor ledavid.

1 jahvoh, mi jagur boholecā?
umi jiſcon behar kodſeca?

holec tamim, upovel zedek,
vedober emet belebabo.

5 lo ragal val leiſono,
lo vaſah lereyehu rayah,
veherpah lo naſa val krobo.

nibzeh beyenav nimas,
veet jire jahvoh jecabbed;
10 niſbay leharey, velo jamir.

Canticum Davidis. 1 Jahvoh, quis diverſabitur
tabernaculo tuo? & quis habitabit in monte ſanctita
tue? 2 Ambulans perfectè, & operans juſtitiam,
loquens veritatem in corde ſuo. 3 Non obtreſcat

Sed periodus hæc ſi in tres verſi-
culos diſtinguatur, melius cum re-
liquiſconveniet, quæ omnes præ-
ter tertiam ſunt trimembres. et
vero inferui ante ſebut propter
verſum. Et ſic fere ſemper fit,
ut et huic voci præponatur. Ut

liquet ex Concord. in loco præ-
lelo eſt elohim. Hæc autem
captivitate populi, ſive Iſraeli
ſive Judaici, videntur ſcripta, quæ
monuit Cl. Clericus; quod ſi
rum ſit, hinc liquet Pſalmos
neſ non Davidis eſſe quibus præ-

PSALMUS XV. פו 87

בשוב יהודה שבות עמו
יגל יעקב וישלח ישראל :

abit Jacob, latabitur Israel.

PSALMUS XV. פו

מומור לדור :

1 יהודה מירער באהלך
מי ישפן בחר קדשך :

2 הולך חמים ופעל צדק
ודבר אמת בלפניו :

3 לא חל על לשנו
לא עשה לרעהו דעה
וחרפה לא נשא על קרצו :

4 נבזה בעיניו נמאם
ואת יראי יהודה יכבד
נשבע לדור ולא ימר :

suâ, non facit proximo suo malum, & opprobrium
accipit contra propinquum suum : 4 Contemptus
in oculis ejus rejectaneus, timentes autem Jahvoh glo-
cat : vicino suo juravit, & non mutat :

am est *ledavid*.

u necessario addendum
pter versum, & sic melius co-
ter oratio. Vid. Pl. xxiv. p. 3.
o *lebarey*. Proximo suo.
larey, præter solitum & em-

phatico per *l* non excluso; sic
Gr. *τὸ ἀποβίον*. Hebr. *lebarey*
(quod interdum etiam scribitur *le-
barey*, ut Psal. xxxvii. p. 8.) ad
malefaciendum, nullo aut valde co-
acto sensu, sed & sequens versus
de proximo hic agi ostendit.

68 PSALMUS XVI. 11

caspo lo lo natan benešec;
vešohad val yaki lo lakañ:
vos' elleh lo jimmoť leyolam.

3 Argentum suum ei non dat ad usuram, & munus
contra innocentem non accipit: Paciens hæc, non moratur

PSALMUS XVI. 11

mictam ledavid.

1 šomreni el, šomreni,
ci hasiti beca; amarti
lihyoh; adonai, attah.

5 tobati yaleca; likdošim,
5 ašer baarez hemmah,
veaddirica, col šepzi bam.

jirbu varbotam, ašer ašar

Aureum Davidis. 1 Custodi me, Deus, custodi me
quoniam spero in te. 2 Dixi, Jahvoh, Dominus meus
tu es; Bonum meum, in te. 3 quod ad sanctum

11 lo lo. Ei non. Prius lo
& metrum & sensus postulat. Non
enim omnis usura erat illicita, sed
tantum cum proximo, cum Is-
raelita sc. non cum alienigena.
Vid. Deut. xxiii. 19, 20.

13 vos' elleb. Hebr. yoseb.
Sed b eliditur ante aleph, ut an-
te jod, Psal. vi. 7.

1 šomreni. Hic videtur repe-
tendum, ut šomreni, Psal. vi. 3.
metro eo ducente.

2 amarti. Hebr. amarti.
nifesto errore, & sensu & me-
repugnante Gr. *amarti*. Vid. Ps.
xxi. p. 15. & cxi. 7.

4 yaleca. Hebr. bal yaleca.
In quibus explicandis mire se-
quent interpretes, &, ut mihi
dem videtur, frustra. Neque
nim ullo exemplo constat bal
usurpari, sed contra stant omnia
neque sane yaleca sensum illi
quem illi volunt, ferre
test. Locus proculdubio in me

PSALMUS XVI. י 69

5 כספו * לא נתן בנשך
ושחר על נקי * לא לקח
עשה אלה לא ימוט לעולם :

ebitur in seculum.

PSALMUS XVI. י

מכתם לדור :

1 שמרני אל ***

בחסיתי בך : 2 אמרת *
ליהוה אדני אתה

שובתי כל עליך : 3 לקדושים
אשר בארץ המדבר
ואדירי * כל חפציכם :

4 ירבו עצבותם ****

ui in terra sunt, & fortes tuos, omnis voluntas
ea in illis est. 4 Multiplicabuntur dolores eorum qui

est, & *bal* ejiciendum, sive
rupte scriptum sit pro *val* quod
uitur, sive huc ex quarta pe-
do irreperit, ubi bis occurrit.
5 *addireca*. Suffixum abest ab
ebr. sed *addire* in statu constru-
ostendit aliquid excidisse quod
illo regatur, & versui deest
aba. Utrique malo succurri
hoc augmento. Quod facile
idere poterat propter c. proxi-
sequens. Vel forte adden-
m *leb*; *addire leb*, quod eadem

ratione dixeris ac *abbire leb*, Psal.
lxxvi. p. 6. magna inter has voces
est affinitas; & ut dicitur Ps. xxii.
13. *abbire bašan*, sic Jer. xxv. 34.
35. *addire hazzon*. Verum hæc
in tres periodos in Hebr. pessime
distinguuntur, in duas certissime
redigenda.

7 *vazhotam, aser abar el aber*.
Lacuna, ni fallor, manifesta in
Heb. quam sic explendam censeo,
sensu & versu quædam inferi po-
stulante. *abar elobim aberim*, in

el aher maharu; bal assic
nischehem middam, ubal effa
10 et temotam val siprai.

jahvoh menat helki vecosi;
attah tomic gorali.

habalim napelu li banneyimim;
ap nahlati saperah valai.

15 abarec et jah aher jomam
jerazani; ap lelōt
jisseruni ciljotai.

sivviti jah lenegdi tamid;
ci mimini, bal emmoſ.

20 lacen samah, libbi vaijagel
cebodi; ap bīfri jilcon labetah.

ci lo tayzob napſi leſeol;
lo titten hasideca lirot ſaſhat.

alienum Deum festinant: non libabo libamina eorum de
fanguine, nec assumam nomina eorum in labiis meis.
5 Jahvoh pars portionis meæ, & calicis mei; tu sustentas
sortem meam. 6 Funes ceciderunt mihi in amoenis
locis, etiam hæreditas mea speciosa est super me. 7 Be-
nedicam Jah, qui in die consulit mihi, etiam noctibus

SS. frequentissime occurrit. Adi
Interpretes, qui omnes ader de
deo alieno intelligunt. Sed ve-
teres videntur legisse aſar, vel
aſor; reddiderunt enim, *miſa*
tawra, & *es ta onien*.

8 maharu, cum kamez est in

kal. & verterunt alij, *dotarum*
vel *donarum*, alienum sc. deum
alii ad *al. deum accedunt*. G
ira xwaw, quod verius p
Optime Grotius, Qui *aliam*
deum cupide sectantur.

14 nadlati. Hebr. nadlat,

PSALMUS XVI. 71

אחר מהרו כל אדם

נסכיהם מים וכל אשה

את שנותם על שפת :

5 יהודה מנת חלקי וכומי

אתה תומך גורלי :

6 חבלים נפלר לי בנעמים

אף נחלת שפרה עלי :

7 אנך את יהודה אשר *

יעצני אף לילות

יסרתי בליותי :

8 שויתי יהודה לנגרי תמיד

כי מימיני כל אמוס :

9 לכן שמח לבי ויגל

כברתי אף בשרי ישכן לבטח :

10 כי לא תעזב נפשי לשאול

לא תתן חסידך לראות שחת :

adiunt me renes mei.

8 Pono Jah coram me semper :

quia à dextera mea est, non movebor.

9 Propterea læ-

tum est cor meum, & exultavit gloria mea : etiam caro

mea habitabit confidenter.

10 Quoniam non derelin-

ques animam meam in sepulchro : non permittes miseri-

ordem tuum videre corruptionem.

sa vocis forma, cum sit in statu

constructo, indicio est *jod* exci-

te. Et sic Gr. *ἡ ἀναγγελία*

ἡ ἀγγελία mei isrl.

15 *asen jomam*. *jomam* huc re-

fui ex Plal. xiii. p. 3. Quod loco

hic aptissime convenit, cum enim

Isrl sequatur, sensus videtur po-

stulare, ut præcedat *jomam*.

19 *mimini*. *Jabvob* videtur

post *mimini* inferendum, cum no-

minativus plane desideretur.

23 *asideta*. In Hebr. est *jod*

post *d*, sed in margine notatum

72 PSALMUS XVII

25. *“todi veni orati haajim;
sobay semahot lipneca;
neyimot biminca nezah.*

Scire facies me semitam vitæ: satietas lætitiarum

PSALMUS XVII.

7. *tepillah ledavid;
8. timrah jahyoh zidki, haklibah
9. rinnati, tepillati
hazinah belo sipte mirmah.
10. millipneca mišpati jeze;
11. 5 veneca tehzenah mešarim.
12. bašanta libbi, pakadta lailah,
zeraptani, bal timza zammoti.
13. bal jarbor pi lipnillot adam;*

Oratio Davidis. 1 Audi, Jahvoh justitiæ meæ, in
tende clamorū meo, orationem meam ausculta, quæ est ab
que labiis doli. 2 A facie tua judicium meum egredietur

est jod illud abundare. Gr. ostendit vel penitus tollendum
esse vel in l. vertendum, quod post
sterius sensus loci hic postulat

25 lipneca. Hebr. et paneca. Nescio quō fatō acciderit ut sæpius ante paneca et inseratur ad
corrumpendum versum; et penes quidē sapius occurrit, valetque
coram. Vid. Nold. p. 140. Sed his in locis ante paneca positum
profus inutile est, metrumque

1 zidki. Hebr. zedek. Quia loquutio nusquam occurrit, sed
elohi zidki habuimus Psal. iv. p. 14. & sic elohi basdi, Psal. lix. ita
sic etiam legerunt Gr.

PSALMUS XI. 73

י תודיעני ארץ חיים
שבע שמחות את־פניך
נעימות בימך נצח:

in vultu tuo: jucunditates sunt in dextera tua in seculum.

PSALMUS XVII. י

תפלה לדוד:
י שמעה יהוה צדק הקשיבה
רנתי. האזינה
תפילתי בלא שפתי מרמה:

2 מלפניך משפטי יצא
עיניך תחזינה מישחים:

3 בחנת לבי פקדת לילה
צדפתני בלחמץ ומתי

כל־יעברפי: 4 לפעלות אדם

ur, oculi tui videant æquitates. 3 Probasti cor meum,
visitasti nocte, conflasti me, non invenies cogitationem ma-
am in me; Non transgredietur os meum 4 propter opera

2 *sepillati*. In Hebr. verbo
ostponitur, sed metrum postulat
et præponatur, vel *sepillati* &
innati sedes suas invicem com-
mutarunt. Vid. Psal. lxxviii.
3.
7 *zammoti*. Gr. *en ipso adinia*.
Unde videntur legisse *bi zimmab*,
el potius *zimmati*, quam quidem

lectionem veram arbitr. Hæ
autem periodi usque ad *paris*,
prava interpunctione misere di-
velluntur, sed ope metri puto
me in verum eas ordinem resti-
tuisse. Vid. Psal. x. p. 15.
8 *lipyulot*. Propter hominum
facinora. / sæpe hanc vim habere,
docebit Noldius, p. 457.

bedebar

74 PSALMUS XVII r

bedebar siptec' ani

10 samarti orhot pariz.

samoc asurai bemaygeloteca,
bal namotu payamai.

ani keratica, ci tayneni el ;
hať ozneca li, usēmay imrati.

15 " hableh hasdeca, mořiy hosim bac
mimmitkomemim biminca.

šomreni ceřon bat vain ;
bezel canpaca tastireni.

mippene riřim zu řadduni,
20 ojebai benapřĩ jakkipu.

" valai řelbamo sageru,
pimo dibberu begeut.

voyattah alluremo sebahuni ;
yenehem jařitu linřot baarez.

hominum; Ex verbo labiorum tuorum, ego cavi a semitis
dissipatoris. 5 Sustenta gressus meos in orbitis tuis, non
dimoveantur vestigia mea. 6 Ego invocavi te, quoni-
am exaudis me, Deus: inclina aurem tuam mihi, & audi
eloquium meum. 7 Insignes presta pietates tuas, qui
servas sperantes in te, ab insurgentibus, dextera tua.

10 samarti, cavi a viis.

11 samoc. Quomocunque
placuerit Masorothis hanc vocem
punctare, certissime est modi Im-
perativi.

14 usēmay inserui a poscente
versu, & asipulante Versione Gr.

15 asim bac.

15 asim bac. Hac quod des-
in Hebr. inferendum esse ver-
docet. Et sic Gr. in v.

20 benapřĩ, sequente alio
jad hic in Hebr. exciderat. Gr.
7 ψυχή me δειξον.

21 valai

PSALMUS XVII. 75

דבר שפתך אני

שמחתי ארחוק פריץ :

5 חמך אשורי במעגלותיך

בדל-מוטו מעמי :

6 אני קראתיך ברחמינו אל

המ-אונך לי. שמע אמרתי :

7 הפלד חסדיך מושיע חוסים *

ממחוקמים בימיך :

8 שמרני באישון בת-עין :

בצל כנפך חסתיני :

9 מפני רשעים זו שדוני

איבי כנפש וקיפו

עלי : 10 חלבמו סגרו

בימו דברו בנאות :

11 אשורנו עתה סבבנו

עניהם ישיתו לנפות בארץ :

Custodi me ut nigrum pupillæ oculi, in umbra alarum
uarum absconde me. 9 A facie impiorum qui vastant

me, inimicorum meorum qui animam meam circumdant.

10 Contra me adipem suum clauferunt, ore suo loquuntur
superbè.

11 Quin etiam gressus illorum circumdant

me, oculos suos ponunt ad prosterndum ipi terram.

21 *yalai*, quod in Hebr. præ-
cedenti periodo attexitur, hic po-
li debere non modo versum indi-
cat, cui alias pes deesset, sed & sen-
s, qui videtur ad hunc modum
exprimendus. Contra me adi-
pem suum, i. e. oculos adipe tu-

mentes superbe occluserunt. Vid.
Job. xv. 27. Deut. xxxii. 15. &
Psal. lxxiii. p. 7.

23 *evattab assurima*. Verba
in hunc ordinem restituenda esse
suadet constructio, cum *vattab* sit
loco alieno positum contra usum

25 dim-

76 PSALMUS XVII.

25 *dimmuni*, cearjeh jicsop leſarpo;
cecepir joſeb bemistarim.

“ kumah *jah*, kaddemah panav,
vehacriyehu; palletah
napſi, merafay harbeca;
30 mimmetim jadeca jahvoh;

“ metim meheled, helkam behaijim,
uzepuneca temalle bitnam.

8 jibeyu-banim, vehinniſu
jitram leyolelehem.

35 *vaani*, bezedek ehzech paneca,
elbeyah behakiz temunateca.

12 Expectarunt me ut leo qui deſiderat prædam ſuam,
& ut leunculus manens in abditis. 13 Surge Jah,
præveni faciem ejus, & incurva eum, erue animam meam
impio, gladio tuo; 14 ab hominibus, manu tua, Jah-
voh. Hominibus de mundo, quorum portio eſt in vita, &

linguæ Hebr. & affixum primæ
notandum eſſe in affixum tertiæ ex
ſenſu ipſo liquet; quo modo enim
aſſurenu convenit cum *sebabuni*?
Præterea *aſſurenu* eſt in recto ca-
ſu quod *sebabuni* poſtulat, nec de-
ſunt alia hujusmodi erroris exem-
pla. Vid. Pſal. lxxx. p. 7. ubi *la-
mo* pro *lanu*, errore prorsus ſimi-
li: Quod ſi legamus *aſſuremo*,
veniſte cum *pimo* & *belbamo* con-
venit, & omnis in conſtructione
difficultas tollitur. *keri, sebabunu*.

25 *dimmuni*. Sic omnino legen-
dum, non *dimjono*, & ſic Gr. lege-
runt, *ἐπιλαβὸν με*. quomodo idem

verterunt Pſal. xlviii. p. 10. *dim-
minu ἐπιλάβομαι*.

leſarpo. Vid. Ef. xxxi. 4. Hebr.
litrop. *Vau* vero ſequenti verſi-
culo adjungunt, quo utrumque
verſum minus veniſſimum reddide-
runt. Si enim periodus quod ad
cetera æque commode diſtingui
poſſit in hoc vel illud genus car-
minis, id certe eligendum quod
melius verſiculis utrinque attingen-
tibus convenit.

28 *ve hacriyehu*; *vau* præce-
dente copula exciderat. Gr. recte
καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν.

29 *har-*

PSALMUS XVII. 77

12 דמינו כאריה יכסוף לטרף
וכנפיר ישב כמסתרים :

13 קומה יהוה קדמה פניו
* הכריעו פלטה
נפשי מרשע חרבך :

14 ממתים ידך יהוה

ממתים מחלד חלקם בחיים
תצינך תמלא בטנם

ישבעו בנים והניחו
יורם לעולליהם :

15 * אני בצדק אחזה פניך
אשבעה בהקיץ תמונתך :

abscondito tuo implem ventrem eorum. * Saturantur filiis,
& dimittunt residuum suum parvulis suis. 15 Ego
vero in iustitia videbo faciem tuam, satiabor, quum ex-
pergefactus fuero, imagine tua.

29 *barbeca*. Gladio tuo eripe
me ab improbo; & mox *jadeca*
manu tua. Hic vero *gladius* & *ma-*
nus Dei memorantur eodem or-
dine ac *gladius* & *brachium* Psal.
xliv. p. 4. Vid. etiam Job. v. 15.
& Exod. xv. 9.

31 *metim medeled*, in Hebr.
nimmetim. Sed prius *m* delen-
tum, versus gratia; & cum se-
quatur *medeled*, elegantior sane
oratio est, si tollatur.

33 *banim*. Satiantur filiis, sic
Gr. *ἐξορτίζονται υἱὸν*, unde ri-
diculo errore in multos codices ir-

repfit *υἱὸν*. Alii *banim* recto casu
sumunt, sed contra syntaxin.

35 *vaani* in Hebr. deest copu-
la, sed ad verbum desideratur, &
sic legerunt Gr. *ὁ γὰρ δὲ*.

36 *temunateca*. *δὲ ξα οὐ*, & re-
gitur ab *esbeyab*; sensus vero hujus
versiculi idem est ac praecedentis
pro more Hebr. poeseos, ipsum in
sanctuario quotidie in praesentia
Dei ad Arcam, quod divinae prae-
sentiae symbolum erat, sese velle
sistere, quod illi ante omnia in
votis fuit, summoque gaudio per-
fudit.

PSALMUS

PSALMUS XVIII. ה

lamenazzeḥ, le rebed jahvoh, ledavid, ašer
dibber lihvoh et dibre hašširah hazzot,
bejom hizzil jahvoh oto miccap col
ojebav, umijad šaul. vaijomer,

1 erhomca jahvoh ḥizki;
jahvoh salyi, umezudati;
mošiyi, umepalleči li.

eli, zuri, eḥze bo;
5 maginni, vekren jšiyi;
mišgabbi, umenusi.

“ mehullal jah, ekra jahvoh,
umin ojebai ivvašey.

1 Præcentori, servi Jahvoh, nempe Davidis, qui locu-
tus est Jahvoh verba cantici hujus, in die qua eripuit Jah-
voh eum de manu omnium inimicorum suorum, & de
manu Saulis, 2 & dixit, Diligam te, Jahvoh, forti-
tudo mea. 3 Jahvoh petra mea, & arx mea; servator

1 *erhōmca*. Psalmus hic qualis
hic exstat, quam pluribus locis
discrepat ab altero illo ejusdem
exemplari quod habetur in 2 Sam.
xxii. 1. Quæritur inter doctos
unde hæ tot discrepantiæ ortæ
sint. Illi qui sacrorum codicum
ἀναγραφῶν tuentur, acriter
contendunt eas omnes consulto
factas fuisse a Davide ipso, vel ab
alio scriptore ἱστορίῳ; alii
censent variationes has unice de-
beri diversis codicibus e quibus
sunt exscripti: Et sane pleræque
non aliam originis suæ causam af-

ferri postulant quam scribentium
festinationem & incuriam, vel
temporis injuriam; cum facile
fieri potuerit ut alter codex alteri
vel curatius scriberetur, vel tem-
poris processu minus damni pa-
sus sit. Ex his causis in utroque
exemplari plura sunt errata; ne-
dispendium tamen, mea quidem
sententia, nonnullas esse ejusmodi
variationes, quæ his causis origi-
nem suam nequaquam debeant.
Cum loca quædam quæ discrepant
nec literarum ductu nec sono sunt
similia, nec discrepantias suas de-

PSALMUS XVIII. יח

79

1 למנצח לעבד יהוה לדוד אשר דבר
ליהוה את דברי השירה הזאת ביום
הציל יהוה אותו מכל איביו ומיד
שאוֹל : 2 ויאמר

ארחמך יהוה חוקי :
3 יהוה סלע ומצודתי
*** ומפלטי *

אלי צורי אחסוני
מגני וקרן ישיעי
משגבי **** :

4 מהלל * אקרא יהוה
ומן איביו ארסע :

Deus meus, & erutor meus, Deus meus, fortitudo mea, spe-
abo in eo ; scutum meum, & cornu salutis meae, elevatio
mea, & perfugium meum. 4 Laudandus Jah, invocabo
Jahvoh, & ab inimicis meis salvabor.

tis aut ex eis membranis accep-
referre videantur. Hæc igitur
æquam fuerit agnoscere se-
cundis curis deberi, Psalmumque
hic vel ab ipso auctore vel ab a-
liquo manu iterum fuisse sub stylum
vocatum, & loca quædam non
sua vel incuria, sed dedita opera &
consulto immutata. Et primus
versus inter hæc numeran-
tur, qui ab altero exemplari abest.

3 מִשְׁיָּי. Hic ꝑ in utroque
exemplari laborat, & vox excidit
umepalleti. Attentius utrum-
que exemplar conferenti nihil

commodius videbatur quod infe-
rerem hac voce, quæ habetur in
altero exemplari, sed loco assensu
posita: alias legendum hic pa-
tarem, *mahsi umepalleti*, vel
yezrali umepalleti id, vid. Psal.
xl. p. 18. lxi. 4. xci. 9. & cxlii. 6.
6 *umenust*. Addidi ex altero
exemplari. Sed ad hæc in altero
exemplari additur, *medamus rossi*
veni.

7 *mebullal jah*. Idem forte est
ac *burajab*. Nec constructio nec
metrum *jah* abesse patiuntur. Vid.
Psal. xlviii. & l. xcvi. & 7. cxlii. & 4.

ci

ci apapuni heble mavet,
 10 venahale beliyal jibyatuni.
 heble seol sabbuni,
 kiddemuni mokefe mavet.

bazzar li ekra jahyoh,
 el elohai asavvey;
 15 varjilmay mehacalo koli,
 vefavvati tabo beoznav.

vattigvaš vattirvaš haarez;
 umosedē harim jirgazu,
 vajitgavašu, ci hārah lo.

20 yalah vašan beappo,
 vceš mippānav tocel;
 geḥalim bayaru mimmennu.

vaiješ šamem vaijerad;
 yarapel taḥat raglav.

5 Circumdederant enim me dolores mortis, & tor-
 rentes Belial terrebant me: 6 dolores sepulchri circum-
 dederant me; prævenerant me laquei mortis. 7 In an-
 gustia mihi invocavi Jahvoh, ad Deum meum clamavi
 & exaudivit de templo suo vocem meam, & clamor meus
 introivit in aures ejus. 8 Et commota est & contre-

cxlv. 77. Gr. in loco parall. *an-
 nā*, hic vero *anā*, quasi legissent
 aliis punctis *meballēl*. Quod si
 admittatur, in versu sequente le-
 gendum cum *b* paragogico, *ivva-
 seyah*.

9 *ci*. Addidi ex altero ex. po-
 stulante versu. Ibi vero *mišbere*,
 ubi hic *heble*.

10 *jibyatuni*, in Kal; Masso-

retis est in Pihel, sed metrum
 repugnat.

11 *sabbuni*. Hebr. *sebatun*
 sed metrum contractam forma
 postulat.

14 *asavvey*. In altero ex. *el*
 Copulam vero hujus v. initio
 seq. v. traduxi, in altero ex. *u*
 quē v. copula præfixa est.

16 *tabo*. Deest in altero

אֶפְשָׁרִי לִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי

וְנָחֵלִי בְּלִילִית כִּי־תִתִּי:

6 חֲבִלִי שְׂאוֹל סִבְבוֹנִי

קִדְמוֹתֵי מִקְשֵׁי מָוֶת:

7 בְּצִוְיֶיךָ אֶקְרָא יְיָ וְיִהְיֶה

וְאֵלֵּי אֶקְרָא וְיִשְׁמָעֵנִי

יְיָ שִׁמְעֵנִי מִלְּפָנֶיךָ יְיָ

וְשִׁוְעִתִּי לִפְנֵי חַבֵּא בְּאֻזִּי:

8 וְחִנְעֵשׁ וְתִרְעֵשׁ דְּאֻזִּי

וּמוֹסְדֵי הַיָּם יִרְגֹּזוּ

וְיִתְנַעֲשׂוּ כִּי־חָרָה לֹ:

9 עֵלֶיךָ עֵשׂ מֵאֵפוֹ

וְאֶשְׁמָפוֹ תֹאכַל

גְּחִלִים וְיִבְעֲרוּ מִלֵּפָנָי:

10 וְיֵט שָׁמַיִם יִירֹד

וְעֶרְפֶּל חֹקֶה רָגְלֵי:

mult terra, & fundamenta montium contremuerunt, & commota sunt, quoniam aegre erat ei.

9 Ascendit fumus in ira ejus, & ignis coram eo consumpsit, carbones succensi sunt ab eo.

10 Et inclinavit caelos, & descendit, caligo sub pedibus ejus.

ic vero ante: *tubo est lipnav*, sed sensus & metrum respicit. Huc

orte ex margine irrepsit, ubi positum fuit ut correctio *is pio*,

21. *vattigay*. Vid. Psal. civ. 32: *amoseda barim*. In altero

18 *mosedot bassamem*.

21 *mippanav*. Vel, si recte

conjecturad v. 15 legendum, *mil-lipnav*, utrumque ex *lipnav* manifeste errore. Idem error occurrit Psal. lvi. p. 22: ubi *lipnav* pro *lipnav*. Vid. Psal. l. p. 3, & revit. 3.

24 *varapel*. In utroque ex praefixa est copula, sed vel ascendenda, vel *varapel* in dissyllabum contrahenda; sed prius malim,

25 *vaijircab val cerub, vaijayop;*
vaijede val canpe: ruhi.

vaijalet hoſec ſitro

sebibotav; succato heſcat

maim, yim yabz ſchakim. minnogah

30 *negdo yabav yaberu,*

barad vegaliale ei.

jaryem baſſamem jahvoh,

8 *veyeljon yitten: kolo.*

vaijiſſaſh hiſſav, vaijepizem;

35 ubetakiſim rab, vaijehummem.

vaijetau apike: maim,

vaijiggalu mosedot tebel;

11 Et equitavit ſuper Cherub, & volavit, volitavitque

super pennas venti. 12 Et poſuit tenebras latibulum

ſuum in circuitibus ejus; tabernaculum ejus, tenebroſitas

aquarum, cum nublus cœlorum. 13 præ fulgore coram eo, nubes ejus tranſierunt, grando, & carbones ignis

quod tot hic verſus a copula inchoentur.

26 *jede.* Alterum ex. *jera.*

27 *vaijeſet.* Copulam propter verſum addidi ex altero ex. ſed ibi deſcit *ſitro* quod tamen habeat Gr. & pro *succato succot*, & pro *heſcat heſſat*, utrumque mendose.

29 *yim yabz.* Ab utroque ex.

empl. abeſt *yim*, ſed metrum ſtendit aliquid deeſſe; quod

guir, & Gr. verſio; ubi enim

legitur *bayaru*, & deſcit *yabav*,

que etiam *barad*; in

32 *jaryem baſſamem.* Hic Hebr. præfixa eſt copula, ſed ab

ab altero ex. ubi *min ſamem.* C

utrobique *it ſigv.*

33 *ub*

11 וירכב על כרוך וישע
וידא על כנפי דרוח:

12 וישת חשך סתור
מביכותיו סכתו חשכת
מים עבי שחקים: 13 מגרה
נגדו עביו עברו
ברד וגדלי אש:

14 וירעם בשמים יהוה
ועליון על קדו
ברד וגדלי אש:

15 וישלח הציו ויפיצם
וברקים רב ויהם:

16 ויראו אפיק מים
ויגלו מוסדות תבל

4 Intonuit in cœlis Jahvoh, & Altissimus dedit vocem
eam. 15 Et misit sagittas suas, & confregit eos: &

algura jecit, & perdidit eos. 16 Et apparuerunt pro-
funda aquarum, & discooperata sunt fundamenta orbis,

33 kolo. In Hebr. hic repeti-
tur, barad vegetabile est. Sed non
rebetur in altero ex. nec hic in
arsione Gr. Videtur igitur in-
sua librarii insertum postquam
r. versio facta est.

34 dizzav. In altero ex. dizz-
m, & hic Gr. tantum βίλα,
d. Pl. cxliv. p. 5. & 6.

35 uberakim rab. In altero

exempl. pro his barak, & in voce
etiam sequente ibi eriat, & in
cetib & in keri; scribitur enim
vairabomm. Et keri vult posteri-
us m deleri; sola vera lectio illa
est quæ hic habetur, vairabum-
mem.

36 maim. In altero ex. jam,
& in v. f. deest copula. Utrumque
mendose.

G 2 miggay-

avitque
tibulum
brofio
ore co
es igni
etrum
quod
enim
ro ex
pabov
Hic
sed ab
mem. G
33 k

miggavrateca jahvoh,
mimnifmat ruh appeca.

40 jiflah mimmarom, jikkaf
vejamiēni mimmaim rabbim.

jazzileni meojebai voz,
umiffoneai jofiveni;
ci amezu mimmenni.

45 jekaddemuni bejom edi;
vajjehi jahvoh lemiſyan li.

jozieni lammerhab;
jehallezeni, ci hapez bi.

jigmeleni jahvoh cezidki,
50 cebor jadai jafib li.

ci ſamarti col darce jahvoh,
velo ralaſyti me-elohai.

Propter increpationem tuam Jahvoh, propter ſtatum ventu
iræ tuæ. 17 Miſit de ſummo, apprehendit me, & ex
traxit me de aquis multis. 18 Eruit me ab inimicis
meis fortibus, & ab odio habentibus me ſervavit me
quoniam robuſtiores erant me. 19 Prævenerant me in
die contritionis meæ, & fuit Jahvoh, in baculum mihi

38 *miggavrateca*. In altero
ex. begayrat, & in v. ſ. appo.
male.

41 *vejamiēni*. Copula deest
in utroque ex. ſed conſtructio vi
detur poſtulare, pariter ac verſus.

42 *meojebai*. In utroque ex.
eſt *meojebi*. Sed Gr. utrobique
eſt *ixōēn* μὲν. recte, quod &

ſequentia oſtendunt, cum *vejebi*
& *ſontai* perpetuo fere uſu co
jungantur.

voz. Hebr. *voz*. Et pro adje
ctivo habent. Sed vel legendum
voz, vel ſubſtantive ſumendum
quo modo ſumi videtur Gen. xlii
3. ſed cum nuſquam alibi occur
rat *voz* ita ſumptum, voz repo
nendum

20
plac
juſti
redd
& no

nendu
Plal. x
p. 3. 4
43 j
aut ſup
diſſe e
deest co
p. xli

PSALMUS XVIII. 85

מגערתיך יהוה

מנשמת רוח אפך :

17 ישלח ממרום יקחני

ימשני ממים רבים :

18 יצילני מאיבי עו

ומשנאי ****

כי אמצו ממני :

19 יקדמוני ביום איד

יהי יהוה למשען לי :

20 ויציאני למרחב

יחלצני כי חפץ בי :

21 יגמלני יהוה כעדר קמח

כבר ידי ישיב לי :

22 כי שמחתי * דרכי יהוה

ולא רשעתי מאלהי :

20 Eduxit me in latitudinem : eruit me, quoniam com-
placuit sibi in me.

21 Retribuit mihi Jahvoh secundum
justitiam meam, secundum puritatem manuum mearum

reddidit mihi. 22 Quia custodivi omnes vias Jahvoh,
& non defeci à Deo meo.

nendum putavi, ut *harri* vox,

Psal. xxx. p. 8, & *masi* vox, lxxi.

p. 3. & Gr. in loco parallelo *iz*

43 *josi* veni. Versus ipse hanc

aut similem vocem ostendit exci-

disse ex utroque ex. & in altero

deest copula ante *misseneai*. Vid.

Ps. cxlii. p. 7.

46 *lemisyan*. In altero ex.

missyan repugnante metro.

47 *jozieni*, in utroque ex. prae-

ponitur copula, sed versus respuit,

in altero autem ex. pro *jazieni*,

joze — *oti*.

49 *cezikki*. In altero ex. *zid-*

kasi male.

51 col. Huc transuli ex pri-

G 3 ci

ei mišpatav lenegdi,
vešhukkotav lo asir menni.

55 vaechi tamim yimmo ;
vaeštammer meyonni.

vaijašeb jahvoh li cezidki,
cebor jadaï leneged venav.

“ yim gebar hasid tithassad,
60 yim gebar tamim tittammam.

yimmi nabar titbarar,
veyim yikkeš titpattal.

“ ci attah vam yani tošiy ;
veyenaim ramot tašpil.

65 ci attah tair neri jahvoh,
elohai jaggih hošci.

23 Quoniam judicia ejus coram me, & statuta ejus non submovi à me. 24 Et fui perfectus cum eo, & servavi me ab iniquitate mea. 25 Et reddidit Jahvoh mihi secundum justitiam meam, secundum puritatem manuum mearum coram oculis suis. 26 Cum viro pio pium te præstas, cum viro perfecto perfectum te præstas.

mo v. seq. periodi, quo uterque versus sanatur, & hic manifesto aptior huic voculæ locus, ut cuius conferenti, opinor, patebit.

54 menni. recte. In altero ex. yimmennab & asur.

55 vaechi — yimmo, recte. In altero ex. vashjeb — lo, & v. f. yagštammer ab. male,

57 cezidki, recte. In altero ex. cezidkati, & v. f. bori lenegid, male. Gr. utrobique bar jadaï.

59 yim gebar. Constructio pariter ac versus postulat gebar hic inferi, ut in ver. seq. ubi in altero ex. gibbor. male. Gr. utrobique ardegi.

61 yimmi nabar. in Hebr. yim

27 C
stortu
salvu
niam
llum

sed ut
immi
o, ut
um nu
amplun
ia vide
8. m
posibi
yib

23 כִּי כָל־מִשְׁפָּטִי לִנְדָרִי
וּחֻקְתִּי לֹא־אֲסִיר מִנִּי :

24 וְהוֹדִי תִמְשֵׁךְ עִמּוֹ
וְאֲשַׁחֲמַד מִעֵינַי :

25 וְיֵשֶׁב יְהוָה לִי בַצֶּדֶק
כִּבְר יְדִי לִנְדָרִי עֵינַי :

26 עַם־חֲסִיד תִּתְחַדֵּר
עַם־נִגְרַר תִּמְסֵךְ תִּתְחַדֵּר :

27 עַם־נִבְרַר תִּתְחַדֵּר
וְעַם־עֲקֹשׁ תִּתְחַדֵּר :

28 כִּי־אֵתָה עַם־עֵנִי חוֹשִׁיעַ
וְעֵינַיִם רַמּוֹת תִּשְׁפִּיל :

29 כִּי־אֵתָה תֹאִיר נְרִי יְהוָה
אֱלֹהֵי יִגִּיה חֲשָׁבִי :

27 Cum purgato purum te præbes, & cum perverso di-
tortum te præbes. 28 Quoniam tu populum pauperem
salvum facies, & oculos excelsos humiliabis. 29 Quo-
niam tu illuminas lucernam meam Jahvoh : Deus meus
illuminat tenebras meas.

sed ut versui consulatur legendum
nimmi pro *vim* cum *jod* paragogi-
co, ut in *minut*; cujus licet nul-
lum nunc in Hebr. Cod. sit ex-
emplum, hoc libroriorum incu-
paz videtur deberi, cum Ps. cxiii.
8. metrum liquido ostendat pro
posibi — *vim* legendum esse
posibi — *vimmi*.

titbarar. Et mox *titpattal*;
pro quibus in altero ex. *titbar*,
& *titpappal*. male.
63. *ci attab*. In altero ex. *vist*,
& *f. veyenica val ramim*. Quæ
mutatio videtur consilio facta.
65. *tair*. In altero ex. *deest*, &
f. vejabvob, utrumque male.

68 *ei beca aruz gedud;*
belohai adalleg iur.

69 *vehael tamim darco,*
 70 *imrat jahvoh zerupah;*
magen hu lecol hafosim bo.

71 *“ci mi-eloh mibbalvade jahvoh?*
umi zur zulati elohenu?

72 *hael hammazzereni hail,*
 75 *vaijitten tamim darc.*

76 *metavvoh raglai ca-aijalot,*
veral bamotai jaymideni.

77 *melammed jadai lammilhamah,*
venihtatah bakkelet

80 *nebulah zerorotai.*

30 Quoniam in te curro *per* agmen, & in Deo meo tran-
 filiam murum. 31 Et deus, *perfecta est* via ejus, elo-
 quium Jahvoh purgatum, clypeus est omnibus sperantibus
 in eo. 32 Quoniam quis Deus præter Jahvoh? & qui
 est rupes præter Deum nostrum? 33 Deus ille est qui

68 *belohai.* Hebr. *ubelohai.*
 Sed in altero ex. deest copula; si
 retineas, legendum *ubelohai*,
 sed melius abest. in v. præcedente
 pro *beca becah.* Gr. *aruz gedud*,
 hic verterunt, *videtur quod deus*
est rex; ut alias plus semel, qua
 voce videntur exprimere voluisse
piratarum seu latronum globum;
 in altero autem ex. eadem verba
 reddiderunt *deum non mori*.
 quomodo plerumque reddunt *ge-*

dud. Sensus hujus periodi videtur
 esse, *perfregi hostium acies, ut*
pugnaui urbes.

69 *vehael.* Syllaba ad versum
 decrat, copulam igitur huc tran-
 stuli ab initio versiculi præceden-
 tis; sed, ut dicam quod sentio, ut
 tus versiculus videtur inducendus
 cum nullum hic locum habeat,
 errore quodam librarii irrepsit
 patem ex per. 33.

70 *imrat.* Vid. Pl. iii. p.

ccing
 4 Po
 tare f
 & con

Prov
 72 e
 lequer
 um po
 petitur
 74 bar
 yuzi,
 Sec
 yuzi.
 77 ba
 Et i
 pater

30 כִּי בֶן אֲחִי נִדְוָה
וְכָאֵלֶּה אֲדַלְגָּשׁוּהוּ:

31 הָאֵל תָּמִים דָּרְכוֹ
אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה
מִן הָרָא לְכָל הַחַוּסִים בּוֹ:

32 כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְלְעֵי יְהוָה
וּמִי צוֹר וּזְלָתִי אֱלֹהִים:

33 הָאֵל תִּמְאֹזֶנִי חֵיל
וַיִּתֵּן תָּמִים דָּרְכֵי:

34 מִשׁוֹרָה רָגְלִי כְּאֵילָנִים
וְעַל בְּמֹתַי יַעֲמִדֵנִי:

35 מַלְחָמָה יְהִי לְמַלְחָמָה
וְנַחְתָּה *קֶשֶׁת
נַחוּשָׁה זֹרְעֵתִי:

cingit me fortitudine, & ponit perfectam viam meam:
4 Ponens pedes meos sicut cervarum, & super excelsa
are fecit me. 35 Qui docet manus meas ad bellum,
& conteritur arcus æreus brachiis meis.

Prov. xxx. 5. In altero ex. el; sed
72 elob. In altero ex. el; sed
sequens & recte se habet, me-
um poscit elob, pro xulati vero
petitur mibbalyade, minus recte.
74 bammazzereni. In altero ex.
ayazi, male; Gr. & ayazi
Sed tunc legendum esset,
ayizzi.
77 bamotai. Gr. in v. v. v.
Et in altero ex. in v. v. v.,
pator, illis jod finale in hac

voce visum esse paragogicum, & ut
mihi quidem videtur, recte. Vid.
Deut. xxxii. 13. Es. xxxviii. 21.
totâ hæc periodus habetur Hab.
iii. 9. & fere hisdem verbis. Ple-
rique Interp hæc de fuga acci-
piunt, cum arbitrentur Davidem
de suis ipsius excelsis loqui; ego
vero hæc opinor non de fugiente,
sed de hostes insequente & supe-
rante dici.
79 vinnitah bakkisset. In Hebr.
vattitten

08 vattitten li magen jiiyeca;
viminca tisvadeni,
yanvateca tarbeni.

12 vetarhib zaydai tahtai,
85 lo mayadu karsullai.

88 erdrop ojebai veaffigem,
velo afubab yad callotam.

88 emfazem, velo jucelu kum;
jippelu tahat raglai.

90 vattazzereni hail lammilhamah;
vetacriy kamai tahtai.

88 ojebai natattah li yorep;

36 Et dedisti mihi scutum salutis tuæ, & dextera tua
fulcivit me, mansuetudo tua multiplicavit me. 37 Et
dilatasti gressum meum subtus me, non declinarunt tali me
38 Persequutus sum inimicos meos, & comprehendi eos
nec reversus sum donec consumpsi eos. 39 Transi-

kešet, b sc. gemino concurrente
posterius excidit, sine quo versus
sustenari nequit. Gr. hic *ἰσχυ-*
ρῆσιν, quasi legissent exigua mu-
tatione *natattab*. Et ad eundem
fere modum Chald. sensu com-
modo. In altero ex. est *venidat*
kešet. Cui lectioni repugnat non
versus modo, sed & constructio,
cum *kešet* sit scem. generis. Et
ibi etiam Gr. *ἐν βραχίονί μου*. Er-
rat cum legendum, putarem, *ve-*
natattab ceket.

82 viminca. Hic versic. in

altero ex. deest.

83 *yanvateca*. In Hebr. pra-
fixa est copula, sed minus verum
est toties repetita, nec patitur
metrum: nisi aliter illi succur-
tur, vel inferendo *b* post copu-
lam, *ubeyanvateca*, vel pro *tarbi-*
ni legendo *tarbibeni*, ut Pla-
cxxxviii. & 8. quod idem fere ve-
let, ut patet ex antiquis versio-
bus. *multiplicasti, auxisti*, sed ve-
rius reddendum *roberasti*. *Pe-*
yanvateca in altero ex. est *yan-*
ta. Gr. *ἐν βραχίονί μου*. Et ibi se-

PSALMUS XVII. ה 92

36 ותתדלי מן ישעך
וימנך הסעודני
ועזובך תרבוני :

37 וידחיב צעדי תחת
ולא מעד קדלי :

38 ארדף אויבי ואשיגם
ולא אשוב עד כלותם :

39 אמצעם ולא יכלו קום
יפלו תחת רגלי :

40 ותאזוני חיל למלחמה
תכריע קמי תחתי :

41 ואיבי נתתה לי ערף

Et accinxisti me fortitudine ad bellum, & incurvastis in-
gentes in me subtus me. 41 Inimicorum meorum
disti mihi cervicem,

redditur, *ἐλάτω με*. Hic In altero ex. *Vaeuollem vaeuola-*
ἐλάτω με, οὐς τίλω. Theod. *zem velo jekumun*, & sequenti
verficulo copula praeposita est.

84 *vetarhib*. Copulam a ver-
sequente huc transtuli, sua-
te & metro & constructione,
sic melius mihi procedere vi-
tur. Pro *tabtai* alt. ex. *tab-*

86 *veaffigem*. In altero ex.
afidem, & *erdebab*.
87 *afubab*. Sic metrum legi
tulat, in Heb. *afub*.
88 *embazem vela jeculu hum*.

umo-

92 PSALMUS XVIII.

umefanneai, veazmitem.

vaijefavveru, veen moſiy;
95 val jahvoh, velo vanam.

ve-ei hakem, cevapar
baarez val penē ruſi,
ceſit huzot adikem.

tepalleteni meribe yam;
100 vatteſimeni leroſ goim;
yam lo jadarti jarbeduni.

leſemay ozen, jiſimeyu li;
bene necar jecaſaſu li.

bene necar jibbolu,
105 vejahregu mimmiſgerotam.

“ hai jahvoh, ubaruc zuri;

& odio habentes me, & ſuccidi eos. 42 Et clamabo
& non erat ſervator; ad Jahvoh, & non reſpondebat
ſis. 43 Et contudi eos ut pulverem terræ coram ve-
to, ſicut lutum platearum attenuavi eos. 44 Eruiſti
à contentionibus populi & poſuiſti me in caput Gentium

93 *umefanneai veazmitem.* Pri-
or copula deest in altero exemp.
ſecunda ex illo deſumpta eſt.

94 *vaijefavveru.* Hic quoque
copulam inferui propter verſum,
vel legendum *jiſimeyu* in Kal, ad
formam *gavay*. in altero ex. *jiſyu*
mendose. Gr. ibi *βήρυς*. Hic
eniazgafu.

97 *haarez. baarez* inferui ex al-
tero ex. *b* præfixo ad complendum
verſum; ibi vero deſunt *val penē*

ruſi, & in ſeq. verſiculi ſine
tur *erkanem*. Hic autem rep-
ex illo *adikem*, *comminutum*
quod ibi ſcriptum eſt *adikem*
(ſed perinde eſt) pro *arikenem*
huic loco parum convenit. Gr.
trobique idem legerunt; hic e-
verterunt *kanem*, ibi vero
ruon: erkanem, Gr. non eſt
cunt; videtur eſſe varia le-
vel potius corruptio *adikem*

PSALMUS XVII. ח 93

ומשנאי *אצמיתם :

42 *ישוע ואין מושיע
על-יחודה ולא עזם :

43 ואשחקם כעפר
***על-פני רוח
כטיט חצות ארקם :

44 תפלטני מירי עים
*חשיקני לראש גרים
עם לא-ידעתי יעבדוני :

45 לשמע און ישמעו לי
בני נבר יכחש-לי :

46 בנרנבר יכלו
ויחרנו ממסגרותיהם :

47 חי-יחודה וברך צורי

45 Ad au-
tum auri obtemperaverunt mihi; filii extranei mentiti
sunt mihi. 46 Filii extranei defluerunt: & contre-
verunt è clausuris suis. 47 Vivit Jahvoh, & bene-
dixit rupes mea.

99 tepalletent. Copula in altero
præfixa est, & pro *yam, yammi*.
100 vattefiment. Copulam ad-
metri gratia; in altero ex.
101 tismere. male.
102 lefemay. In altero ex. *lij-*
Gr. utrobique, *eis anolw*
Ordo etiam verficulorum
periodi invertitur. Ibidem
103 abafu; male, vid. Psal. lxi.
104 lxxxi. 16. Deut. xxxiii. 29.

& hic vero ut illic, *yffamery*
Sed metrum postulat *yffmery*, si
legamus *lefemay*.
105 vejadregu. In altero ex,
minus recte *vejadgeru*; *harag* e-
nim est *contremuit, expavit*, quod
locus postulat; sed *hagar* est *cinxit*,
quæ significatio hic plane aliena
est.
mimmisgerotam. Ex altero ex.
repositi pro *mimmisgerotebem*.
vejarum

94 PSALMUS XVIII. 27

vejarum elohe jifvi.

hael hannoten nekamot li,
vaijadber yammim tahtai.

110 umepallefi meojebai;
ap min kamai teromemeni:
meif hamasim tazileni.

111 val cen odec' jahvoh baggoim,
ul' simca azammerah;

115 magdil jefuyot malco,
yosef hesed lim' iho,
ledavid, ul' zaryo vad volam.

& exaltetur Deus salutis meæ. 48 Deus est qui
ultiones mihi, & adduxit populos sub me. 49 Ex
berator meus ab inimicis meis: etiam ab insurgentibus
in me exaltasti me, à viro violentiarum eruisti me

107 elohi jifvi. In altero ex.
interponitur zur, mendo mani-
festo. Sed sic ibi legerunt Gr.
qui reddiderunt, ο θεις μου, ο
φύλαξ & σωτηριος μου.

109 vaijadber — tahtai. In
altero ex. umorid — tahteni.

110 umepallefi. Copulam præ-
posui ex altero ex. ubi umazi, &
in seq. v. umikkamai.

112 hamasim. Ex altero ex.
repositi pro hamas.

113 odec' jahvoh baggoim.
repositi ex altero ex. pro baggoim
jahvoh, azammerah. In altero
ex. deest b, paragogicum.

115 magdil. In altero ex.
tib migdil; keru migdol; sed
ra lectio est magdil. Gr. utro-
que μεγαλιων.

116 yosef. In Hebr. cop.
præfigitur. Vau nempe præ-
dens errore librarii iteratur.

PSALMUS XVIII. יח 95

וירום אלהי ישעי :

48 האל הנותן נקמת לי
וידבר עמים תחתי ;

49 מפלטי מאיבי
אף-מקדמי תרוממני
מאיש חמס תצילני :

50 על-כן אודך בונים יהוה
ולשמך אומרד :

51 מגדל ישועות מלכו
ועשה חסד למשחיו
לדוד ולזרעו עד-עולם :

Propterea laudabo te Jshvoh in Gentibus, & nomi-
tuo psallam ; 51 Magnificans salutes Regis sui,
gens misericordiam uncto suo, Davidi, & semini ejus
que in seculum.

Commentarii sui ad alterum
mi hujus exemplar hæc habet
Clericus. " Hoc Canticum
distinximus, ut alios Psalmos,
in versus *αμοιολογους*, quos ta-
men non proferemus hic ; cum
totum Psalterium forte ita fi-
nus edituri, si deus otium &
aleutudinem suffecerit." Com-
mentarium hunc edidit Vir do-
cto anno 1708. illum vero in
Psalmos anno 1731. verum, tot
licet anni intercesserint, sem-
perque in eadem sententia per-
manserit, propositum tamen non
absolvit, sive aliis negotiis impe-
ditus, sive rem nimis difficilem
expertus. Interea curis annisque
adeo confectus est, ut Commen-
tariis suis, quod dolenter refero,
manum ultimam imponere Vir
Cl. haud potuerit.

PSALMUS

96 PSALMUS XIX.

PSALMUS XIX.

lamenazzeñ, mizmor ledavid.

“hassamem mesapperim cebod el,
umayse jadav maggid harakiy.

jom lejom jabbiy omer,
velailah lelailah jehavveh dayat.

en omer veen dabar,
mibbeli nissimay kolam.

becol haarez jaza kavvam,
ubekereh tebel millehem.

lassemi sam ohel bahem ; vehu

1. Præcentori Psalmus Davidis. 2. Cœli enarrat
gloriam Dei, & opus manuum ejus annuntiat firmamen-
tum. 3. Dies diei scaturiens effundit sermonem, & nocte
nocti indicat scientiam. 4. Non est sermo, nec est verbum

1. cebod. Suspicio ante cebod
excidisse et, & primæ periodi ver-
ficulos ita digeri debere.

hassamem mesapperim
et cebod el, umayse
jadav maggid barakiy.

5. dabar, mibbeli. In Hebr.
debarim, beli. Hæc emendatio
adeo manifesta est ut nulla proba-
tione opus sit; quam invenustum
enim post en omer, veen debarim?
Vid. Psal. cv. p. 19. Qui vero
utriusque versus numeri? Nec
melius se habet constructio, si le-

gas beli. mibbeli est, ita ut
audiatur; alii, absque illis
sine quibus tamen. Vid.
dium p. 582. & Not. 914.
etiam Vitring. Observ. Sacra
841. Ubi prolixè de hoc lo-
gitur.

7. kavvam. Gr. ὁ κύβητος
τῶν. Unde quidam putarunt
gendum kolam, minus recte
kolam præcesserit. Aquila,
vov, male opinor, cum mille
in ὕψ. ostendat non hic am-
feu lineam, sed sonum intel-

PSALMUS XIX. יט

- 1 למנצח מוזמר לדוד :
- 2 השמים מספרים כבוד אל
ומעשה ידיו מגיד הרקיע :
- 3 יום ליום יביע אמר
ולילה ללילה יחודדעת :
- 4 אין אמר ואין דברים
בלי נשמע קולם :
- 5 בכל הארץ יצא קום
ובקצה תבל מליהם
- לשמש שם אהל בהם : 6 והוא

um non audiat vox eorum : 5 In omnem terram
xivit sonus eorum, & in extremum orbis eloquia eo-
um : Soli posuit tabernaculum in ipsis, 6 & ipse

adi Interp. & Pocockii Notas
disc. ad Portam Mosis. c. 5.
ὁ ὅλος in Gr. V. est ἀπαξ λεγόμε-
νος, unde nullum ex collatione
eorum apud illos subsidium.
p. 17. lxxiv. 12.
lxxix. 37. & vel eadem licentia
admittenda, vel delendum
quod non absurde censeretur
esse natum esse ex voce præce-

dente, in qua eadem literæ. Sed
& alibi eadem illæ literæ irrep-
serunt, forte ex margine, ubi
ascriptæ erant ad aliquid notan-
dum quod nunc nescitur. Vid.
Psal. xx. p. 1. nec dissimulandum
quidem est, recepta lectione im-
peditam esse constructionem, cum
nominativus e longinquo sit peten-
dus, ex v. sc. primo, octo ver-
sum intervallo, nec ibi deus in
recto casu sit. Hæc autem verba
in Hebr. periodo præc. absurde
annexa sunt.

H

10 ce-

98. PSALMUS XIX. v

10 cehatan joze mehuppato,
jasif cegibbor laruz orho.

mikkezeh haflamem mozao,
utekupato val kezotam;
v'en nistar mehammato.

13 torat jahvoh temimah,
mesibat napef.

vedut jahvoh nemanah;
maficimat peti.

pekude jahvoh jifrim,
20 mesammehe leb.

mizvat jahvoh nebarah,
meirat venem.

jirat jahvoh tehovah,

tanquam sponsus egrediens de thalamo suo, gaudet ut potens, ad currendum viam suam. 7 Ab extremo celorum egressio ejus, & revolutio ejus usque ad extrema eorum: & non est quod occultetur à calore ejus. 8 Len-

11 orho. Sic legerunt Gr. non orab, verterunt enim *eden avre*. Et sic numeri longe venustiores.

12 mikkezeb. Male hic Maforetas exclusisse *dagesh* forte metrum liquido ostendit, quod & aliis permultis locis ex ignorantia metricæ fecerunt. Quod semel hic monuisse sufficiat; ne idem singulis fere paginis repetatur. Vid. Ps. lxi. p. 3.

15 torat. Cum Plates hactenus Deum ex operibus ejus celebrasset, nunc ut præstantissimæ legis latorem prædicat totis verbis sedecim, iisque elegantissimis cum singula disticha constant eodem pedum numero; prior nempe versiculus in singulis continet septem syllabis, alter quinque, cujus simile exemplum, quod a posteriore vers. nusquam alibi

כחוקים יצא מחמתו

ישיש כגבור לרוץ ארח

7 מקצה השמים מוצאו

ותקופתו על קצתם

ואין נסתר מחמתו:

8 תורת יהוה תמימה

משיבת נפש

עדות יהוה נאמנה

מחכימה פתי:

9 פקודי יהוה ישרים

משמח הלב

מצות יהוה ברה

מאירת עינים:

10 יראת יהוה טהורה

hvh perfecta, convertens animam: testimonium Jah-
h fidele, sapientem efficiens parvulum. 9 Præcepta
hvh recta, lætificantia cor: præceptum Jahvoh purum,
luminans oculos. 10 Timor Jahvoh mundus,

o Psalmorum libro repereris, si
acula excipias Psal. lxxii. p. 10.
ci. p. 7. *mesibat*. Convertens, sc. ad
cium suum. *jahvoh jifrim*. Possis eti-
legere, *jah-jesarim*. Cum ve-
jahvoh integrè legatur in reli-
distichis, prius hic præferen-
putavi. *nebarab*. In Hebr. *barab*.

Sed syllaba ad versum deest.
Quamobrem legendum arbitror
vel *nebarab*, quæ vox in Ps. pro-
xime præcedente usurpatur p. 27.
vel *berurab*, ut Soph. iii. 8. nisi
verior lectio sit, quam secutifant
Gr. qui hic *nebarab* quasi le-
gissent *bebarab* vel *bebirab*, sic e-
nim *bebir* reddiderunt Job. xxxvii.
21. & observatu dignum est ibi
sequi verbum *fiber*, ut hic *tabor*.

romedet layad.

25 mišpete jahvoh emet,
vezedek jaḥdav.

hanneḥmadim mizzahab,
uminni paz rab:

umetukim middebaš,
30 venopet zupim.

yabdeca nizhar bahem;
gam bešomram vekeb rab.

šegiotav mi jabin?
minništarot nakkeni.

35 gam mizzedim ḥafoe yabdeca,
al jimšelu bi; az ebi tam,

permanens in seculum: judicia Jahvoh veritas, & justitia pariter. 11 Desiderabilia prae auro & prae obryzo multo, & dulciora melle & stillatione favorum. 12 Servus tuus illustratur in eis: etiam in custodiendo ea, merces

25 *emet vezedek*. Hebr. *zade-ku*, aperto ut videtur errore, pro *vezedek*. Mira certe loquutio, *praecepta Dei veritas, iusta sunt*, vel *justificentur simul*. Illa vero altera, *emet vezedek* in SS. perquam familiaris est.

28 *uminni paz*, Hebr. *umip-paz*. Sed metrum poscit *minni paz*, quod Chaldaeo Interp. est *obryzum*, aurum optimum & defaetatissimum; Gr. red-

diderunt *λίθον τιμιον*, & interpretatur *τιμιόν* dictum. Sed conferas hoc distichum cum sequenti, ubi *liquor favorum*, in secundo versu est circum loquutio *mellis* in priore, ad eundem modum *paz* hic videbitur esse repetitio *u zabab*, & proinde autem genus habendum est.

31 *yabdeca*. In Hebr. est *gabdeca*, sed si *gam* ad verbum sequentem transferas, non modum

utercumque

PSALMUS XIX. יט 101

עמדת לעד

משפטי יהוה אמת
* צדקו יחדו :

11 הנחמדים מזהב
ומ* פז רב

ומתוקים מרבש
ונפת צופים :

12 גם עבדך נזהר בהם
* בשמדם עקב רב :

13 שגיאות* מיריבין
מנסתרות נקני :

14 גם מודים חשוד עבדך
אל ימשלרכי אז איתם

multa est. 13 Errores suos quis intelligat? ab occultis
munda me. 14 Etiam à superbis prohibe servum tuum,
ne dominantur in me: tunc perfectus ero,

uterque versiculus numeris suis
constituetur, sed & melior erit con-
structio; ibi enim *gam* magnam
emphasin habet, quæ hic nulla est.

33 *segiotav*. Affixum addidi,
volente id & metro & senten-
tia.

35 *mizzadim*. Gr. legerunt
mizzarim δὲ ἀλλοτρίων, male.
sedim semper alias de personis di-
citur. Et huic interpretationi fa-
vet *jimjelu* in *ψ* s. sed Interpre-

tes fere omnes intelligunt non de
hominibus superbis, sed de deli-
ctis superbis, id est, superbe, &
elata manu perpetratis, quæ qui-
dem sententia loco melius conve-
nit. Si de hominibus intelliga-
tur, orat Psautes ut a consortio &
contagio eorum liberetur & sub-
trahatur.

36 ehi tam. Sic versus legen-
dum docet, & sic Gr. ἀλλοτρίων
ἵσταται. Hebr. *etam*, in quo ex-

H 3 venikkati

102 PSALMUS XIX.

venikketi mippesay.

“ jihju lerazon imre pi,
vehegjon libbi lipneca,
40 jahvoh, zuri vegoali.

& mundus ero à prævicatione. 13 Sint ad placitum eloquia oris mei, & meditatio cordis mei coram te Jahvoh,

PSALMUS XX.

lamenazgehi mizmor ledavid.

1 jayneca jahvoh bejom zarah,
jalgobeca elohe jaykob.

“ jiflahi vezreca milkkodlo ;
umizzion jisradeca.

5 jizcor col minhoteca,
verolateca jedalsheneh. selah.

1 Præcentori Psalmus Davidis. 2 Exaudiat te Jahvoh in die angustiarum, te protegat Deus Jacob. 3 Mitat auxilium tuum de sancto suo: & de Sione fulciat te

plicando frustra laborant interpretes, cum aperte mendosum sit.

37 mippesay. In Hebr. additur rab. Sed cum hæc vocula prius bis usurpata fuerit, vix putem tertio adhibitam intra tam breve spatium; nec sententia videtur eam postulare, cum pesay sit grave delictum, scienter & contumaciter commissum, adeoque reddatur,

desectio, rebellio. Sin rab reneatur, pro nikketi legendum naki.

38 lerazon. Loquutio frequens de sacrificiis. Quam G alias verterunt, denon, eadon hic vero verbo tenus, eis iudon

39 vehegjon. Eadem vox habetur Thr. iii. 62. eodem sensu Pfal. xlix. p. 4. est hagut libbi.

2 jalg

4 R
stum

2 j
Pibel
metru
hic &
eloh
in prio
in alte
jaykob
quam,
Huc ig

PSALMUS XX. ב 103

ונקיתי מפשע רב :

15 יהיה להצון אמר ידמי

והגיון לבי לפניך

יהוה צורי וגאלי :

petra mea, & redemptor mi.

PSALMUS XX. ב

1 למנצח מזמור לדוד :

2 יענך יהוה ביום צרה
ישגבך שם אלהי יעקב :

3 ישלח עזרך מקדש
ומציון יסעריך :

4 יזכר כל־מנחתך
ועלתך ידשנה סלה

4 Recordetur omnium sacrificiorum tuorum, & holocaustum tuum incineret. selah.

2 *jassebeca*. In Hebr. est in *Pibel* hic & alibi in Psalmis, sed metrum ostendit esse in *Hipbil* & hic & ubicunque usurpatur.

elobe. Hebr. *sem elobe*, cum in priore vers. praecesset *jahvob*, in altero saepissime sequitur, *elobe jaykob*; sed *sem elobe jaykob* nusquam, nec versus *sem* admittit. Huc igitur e margine crepisse o-

pinor *sem*, (quod punctis fecerunt *sem*.) ut Psal. praecedente p. 6. *sam* forte ex simili errore ortum est.

6 *jedasseneb*. Sic punctare hanc vocem placuit Masoretis contra Analogiam, cum *segol* sub *b* paragogico. Vid. Buxt. Thes. p. 125. Ego vero opinor illud *b* non esse paragogicum, sed *suffixum* semi-

H 4

jitten

jitten leca celebabeca,
vecol razateca jemalle.

nerannenah bišuyateca,
10 ubešem elohenu nidgol;
jemalle jahvoh col mišaloteca.

yattah ani jadayti,
ci hošiy jah mešihō;
vejaynehu mišēmē kodšo,
15 begeburot ješay jemino.

“ elleh bareceb, veelleh
bassusim: v'anaħnu bešem
jahvoh elohenu nazcir.

hemmah careyu venapalu,
20 v'anaħnu kamnu, vannityodad.

jahvoh hošiy hammelec,
vayanenu bejom korenu.

5 Det tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum
impleat. 6 Exultabimus in salute tua, & in nomine
Dei nostri vexillum elevabimus: impleat Jahvoh omnes
petitiones tuas. 7 Nunc ego novi, quod servavit
Jahvoh unctum suum: & exaudivit illum de cœlis sancti-

ninum, & legendum, *jedašsenah*.
Quod autem ad verbum ipsum,
quod reddunt, in *cineres redigat*,
quo significatu nusquam alias oc-
currit, dubitari possit an non in
mendo sit.

10 *nidgol*. Gr. legerunt *nig-
dol*. Verterunt enim, *μεγαλω-
θεύματα*.

11 *jemalle*. Suspicio hunc
versiculum irreptitum esse, & va-
riam fuisse lectionem versiculi
sexti, cum sensu idem fere sit, &
periodus optime finiatur in *nid-
gol*, ut magis patebit hæc conse-
renti cum periodo octava.
12 ani. Inserui ad complendum
versum.

14 *vejay*

5 יְהוָה לִךְ כִּלְכֵּךְ
וְכָל-עֲצֻתְךָ יִמְלֵא:

6 נִרְנָנָה בִישׁוּעֶתְךָ
וּבִשְׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֵל
יִמְלֵא יְהוָה כָּל-מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ:

7 עֲתָה * יִדְעֹתִי
כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מִשִּׁיחוֹ
יַעֲנֵהוּ מִשְׁמִי קִדְשׁוֹ
בְּנִבְרֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ:

8 אֱלֹהִי בִרְכֵב וְאֱלֹהִי
בְּסוּסִים וְאֶנְחֵנוּ בְּשֵׁם-
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר:

9 הִמָּה כִרְע וְנִפְּלוּ
וְאֶנְחֵנוּ קִמְנוּ וְנִתְעוֹרֵר:

10 יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם-קִרְאָנוּ:

tuum atis suæ, in fortitudinibus salutis dexteræ ejus. 8 Hi
& v. n curru, & hi in equis *fidunt*: at nos nomen Jahvoh Dei
mine ostri memorabimus. 9 Hi incurvati sunt, & cecide-
runt: at nos surreximus, & exerximus nos. 10 Jahvoh,
vavit erva regem, & exaudi nos in die *quâ* invocaverimus nos.
ancti-

hunc 14 *vejaynebu*. Non versus mo- Vid. Psal. xii. * 7.
& v. p, sed & sententia copulam postu- 21 *bošiy*. Hebr. *bošiyab*. Sed
erficuli t, quæ deest in Hebr. *vay* sc. versus respuit, nisi legamus *Jab*.
fit, & 22 *vayanenu*. Hebr. *jayneny*,
n *nid* sed & metrum & sensus ostendunt
confe- 18 *nazcir*. Gr. hic etiam *μ* errore librarii *vay* in *jad* hic,
endum *αυθισμός*, quasi hic quo- quod & alibi plus semel factum,
18 *nazcir* propius accedit, *gagbir*. migrasse. Recte Gr. *αἰτάμε-*
vejay *σεν*.

PSALMUS

PSALMUS XXI. 83

lamenazzeḥ mizmor ledavid.

1 "jahvoh bevozzeca jismaḥ melec;
ubiḥyateca jagel meod.

"tavar libbo natattah lo,
v'artet siptav bal manayta. selah.

5 "ci tekaddemiennu bebircot ṭob;
taḥit leroḥo yatret paz.

"ḥaijim ṯaal mimmac, natattah lo
orec jamim volam vayed.

"gadol cebodo biḥyateca,
io hod vehadar teṯav yalav.

"ci teṯitehu beracot layad;
teḥaddehu besimḥah lipneca.

1 Præcentori Psalmus Davidis. 2 Jahvoh in fortitudine tua lætatur Rex, & in salute tua exultat vehementissime. 3 Desiderium cordis ejus dedisti & prolationem labiorum ejus non prohibuisti. 4 Quoniam prævenisti eum benedictionibus boni: implevisti capiti ejus coronam auream. 5 Vitam petiit à

2 jagel. In Hebr. *mab jagel*. Sed *mab* ejiciendum esse metrum plane ostendit; constructionem etiam impeditam reddit, nec Gr. agnoscunt. E margine procul dubio irrepfit, sed quid ibi significarit, tam nescio quam qui maxime.
4 selah. Si Grammaticos audi-

mus, s. *dageṯṯanda est*, & in loco præcedenti voci innectenda *mayantasselah*. Quo nihil in melius fingi potest, cum periodus *mayanta* desinat, & *selah* semper fit extra versum.

5 bebircot. Cum duo b. curren-

PSALMUS XXI. בא

1 למנצח מזמור לדוד :

2 יהוה בעוזך ישמח-מלך
ובישועתך מה-יגיל מאד :

3 תאזרח לבן נתתה לו
וארשרת שפתיו כל-מנעת סלה :

4 כי תקדמנו ברכות טוב
תשית לראשו עטרת פז :

5 חיים שאל ממך נתתה לו
אך ימים עולם ועד :

6 גהול בכודו בישועתך
הוד והדר תשורה עליו :

7 כידתשיתוהו ברכות לעד
תחרהו בשמחה את-פניך :

edisti ei longitudinem dierum in seculum & secu-
am. 6 Magna est gloria ejus in salute tua : gloriam
decorem posuisti super eum : 7 Quoniam posuisti
um benedictiones in seculum ; lætificasti eum lætitia
orante.

errent, prius, ut solet, excidit.
r. *cu iulo yiais.*
io *tesav.* Per apocopen pro
avveh quomodo plene scribitur
Hebr. sed versus non patitur.
c *jekav* pro *jekavveh*, Job. iiii. 9.
12 *lipneca.* Hebr. et *paneca.* Sed

hic ex metro liquet et ex margine
irrepsisse ante *paneca*, ut Psal. xvi.
11. quo ejecto, cum *simḏab* sit in
statu absoluto, legendum vel *simḏat*
paneca, vel *lipneca*. Sed prius nul-
quam occurrir. Vid. Psal. xvi.
p. ult.

ci hammelec boṭeḥ bejahvoh,
ubeḥesed veljon bal jimmot.

15 timza jadeca lecol ojebeṭa,
jeminca timza soneṭa.

“ teṭitemo cetannur eṭ
leyet panṭa; jahvoh beappo
jeballeymo, vetocalem eṭ.

20 pirjamo meerez teabbed,
vezaryamo mibbene adam.

“ ci naṭu yaṭca rayah,
ḥaṣebu mezimmah, bal jucalu.

ci teṭitemo ṣecem,
25 bemetarica *ḥizzim*
teconen val penṣhem.

“ rumah jahvoh beyuzzeca ;

8 Quoniam rex sperat in Jahvoh, & in misericordia
Altissimi, non commovebitur. 9 Inveniet manus tuæ
omnes inimicos tuos, dextera tua inveniet odio habentes
te. 10 Pones eos ut clibanum ignis in tempore in-
tuæ: Jahvoh in furore suo disperdet eos, & consumet eos
ignis. 11 Fructum eorum e terra perdes, & seme-

19 *jeballeymo.* o addidi metri
gratia, & sic venustior oratio, cum
præcesserit *teṭitemo.*

21 *vezaryamo.* Hic etiam o
addidi propter metrum, cum præ-
cesserit *pirjamo*; o vel utroque

in loco ponendum, vel ab utro
que tollendum, quod malim.

22 *ci naṭu yaṭca.* Suspicio na-
dehere poni post *ḥaṣebu*, & versio-
lum seq. ab illo inchoari, cum ve-
sibus numeri sui hoc modo longi-
melius

coru
n te
unt
unib
4 E

nelius
onstru
ac co
erbun
a, pr
idetur

PSALMUS XXI כא 109

8 כִּי־הִמְלִךְ נֶמְסָה בִיהוָה
וּבְחֶסֶד עָלֶיךָ בִלְיָמוֹט :

9 תִּמְצָא יָדְךָ לִכְל־אֵיבֶיךָ
יִמִּיךָ תִּמְצָא שְׂנְאֶיךָ :

10 תִּשְׁתַּמּוּ כְּתֹנּוֹר אֵשׁ
לֵעֵת פָּנֶיךָ יִהְיֶה בְּאִפּוֹ
יִבְלַעֲם וּתְאָכְלֻם אֵשׁ :

11 פָּרִימוֹ מֵאֶרֶץ תֵּאֱבֹר
וְזֶרַעֲם מִבְּנֵי אֲדָם :

12 כִּי־נָסוּ עָלֶיךָ רָעָה
חֲשַׁבּוּ מִזְמָה בִלְיָוִכְלוּ :

13 כִּי תִשְׁתַּמּוּ שָׂכָם
בְּמִיתְרִיךְ **
תִּכְוֹנֶן עַל־פְּנֵיהֶם :

14 דֹּמָה יִהְיֶה כְּעֹךְ

eorum a filiis hominum. 12 Quoniam inclinaverunt
in te malum, cogitaverunt cogitationem quam non pote-
runt perficere. 13 Quoniam pones eos humerum, in
unibus tuis præparabis sagittas contra faciem eorum.
14 Exaltare, Jahvoh, in fortitudine tua :
melius procedent ; & si solam
constructionem species, dilucidior
hæc collocaçione fiet oratio, cum
verbum quod intellectu facilius
est, priore loco ponetur, natu-
ræ videtur hic esse intenderunt, me-
taphora a retibus ad feras capien-
das tensis ducta.
25 hizzim, & versus & sen-
tentia omnino postulant, ut hæc
vox inseratur ; quod vidit etiam
Cl. Clericus, qui in versione sua
nas irah

110 PSALMUS XXI. 5b

naſirah unezammerah

8 *elohim* geburateca.

cantabimus, & psallemus, ô Deus, fortitudinem tuam.

111 PSALMUS XXII. 3b

lamenazzeſh yal aijelet haſſaſhar.
mizmor ledavid.

I *eli haſ elai*, lamah yazabtani,
II raſhok miſſavyati, dibre ſagati?

SI *elohai*, ekra jomam, velo tayneſh;
velailah, velo dumijah li.

5 veattah kadoſh, joſeb
betehillot jiſrael.

beca baſeſhu abotenu;
baſeſhu, vattepalleſtemo.

1 Præcentori super Cervam matutinam, Psalmus David.
dis: 2 Deus mi, respice in me, quare dereliquisti me,
longinquus a clamore meo, & a verbis rugitus mei.
3 Deus mi, clamo interdiu, & non exaudis: & nocte, &

addidit sagittas. Vid. Pf. xi. 2.

29 *elohim*. Neceſſario requiritur ad explendum verſum; cum *Jabvob* præceſſerit, *elohim*, vel *elohi* *Javkob*, perpetuo fere uſu ſequitur, & interdum *advani*.

1 *eli haſ elai*. Gr. *ô deſe*, *moſ*. Et hanc lectionem firmat metrum; ſed in Hebr. eſt,

eli, eli, atque ita legebatur jam Christi tempore, cum ille his iſtis verbis in cruce pendens deum patrem compellavit. Vid. Pf. xxxi. 4. & xl. 2.

2 *miſſavyati*. Hebr. *miſavyati*. Sed verba ſequentia, ni fallor, clare probant iſtam lectionem mendoſam eſſe; *clamo* enim

PSALMUS XXII. כב יא

נשירה ונזמרה

*** גבורה ***

PSALMUS XXII. כב

1. למנצח על אילת השחר
מוזמר לדוד :

2. אלהי * אלי למה עזבתני
רחוק מישועתי דברי שאגתי :

3. אלהי אברהם יצחק ויעקב
ולילה ולא דומיה לי :

4. ואתה קדוש יושב
תהלות ישראל :

5. כד במח אבתינו
בטח ותפלטמו :

in est silentium mihi. 4. Et tu sanctus, habitans inter
des Israelis. 5. In te sperarunt patres nostri, spera-
runt, & eruisti eos.

barugitus optime conveniunt; mendum tam exiguum magnam
in nempe, pro poeseos Hebr. interpretibus molestiam creavit.
uetudine, bis dicitur, inter Sensus est, habitans in loco,
tem vero & rugitum, nexus nempe tabernaculo, quæ Israelis
ne nullus est. Vide similem laus est, & de quo impense glo-
e errorem, Psal. lxxviii. p. 2. riatur, ut recte Varatius; metrices
l. Thr. iii. 56. ope hic error statim deprehensus
o betehillot. 6. gemino con- est, Gr. videntur legisse rebillat
rente posterius excidit; & in singulari.

leca

leca zayaku, venimlaſu ;
10 beca baſeſu, velo boſu.

v'anoci tolarat, velo iſ ;
ſierpat adam, ubezui yam.

col roai jalvigu li ;
• japtiru, janivu roſ.

15 gol el jahvoh, jepalleſeſu,
vejazzileſu, ci ſapez bo.

“ ci attah goſi mibbaſen ;
mabtiſi val ſede immi.

valca hoſlaſti merahem ;
20 mibbeſen immi eli attah.

al tirhak mimmenni, ci zarah
kerobah, ci en vozer.

6 Ad te clamaverunt, & liberati ſunt : in te ſperaverunt, & non fuerunt pudore affecti. 7 At ego ſum vermis, & non vir : opprobrium hominum, & contemptus populi. 8 Omnes videntes me ſubſannant me, duxerunt, movent caput : 9 Speravit in Jahvoh, erue eum, & eripiat eum, quoniam delectatur eo. 10 Quia

9 leca. Hebr. *eleca*. Sed repugnat verſus. Plerumque ſane cum *el* hoc verbum conſtruitur, atque hoc librarios in errorem hic induxit ; ſed haud deſunt exempla, ubi cum *l* conjunctum eſt. Vid. 1 Paral. v. 20. & Hoſ. viii. 2.

14 japtiru. In Hebr. additur *beſapab*, quod videtur gloſſe eſſe, & e margine in textum reſiſſe, cum *japtiru*, diducit ſit elliptica loquutio ; nuſquam alias occurrit *beſapab*, & verſus corrumpit. Vid. Pf. cix. p. 2. 15 gol. Vel reſcribendum

6 אֵלֶיךָ זָעַקְנוּ וְנִמְלֹטוּ
בְךָ בָּטְחוּ וְלֹא-בֹשׁוּ :

7 וְאַנְכִי תִלְעֶת וְלֹא-אִישׁ
חֲרַפְתִּי אִתּוֹ וְכוּזִי עִם :

8 כָּל-אִישׁ יִלְעִינוּ לִי
יַפְטִירוּ בִשְׁפָה עֵינָיו רֹאשׁ :

9 גַּל אֶל-יְהוָה יִפְלֹטְהוּ
* יִצִּילְהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ :

10 כִּי-אַתָּה נָחִי מִבֶּטֶן
מִבֶּטְחִי עַל-שְׂדֵי אִמִּי :

11 עַל־ךָ הִשְׁלַכְתִּי מִרְחֹם
מִבֶּטֶן אִמִּי אֵלֶי אַתָּה :

12 אֶל-תְּרוֹחַק מִמֶּנִּי כִּי-צָרָה
קְרוּבָה כִּי-אֵין עֹז :

peravi niam tu es eductor meus ab utero, confidere faciens me
sum super ubera matris meæ. 11 Super te projectus sum à
ontem pulva: de ventre matris meæ Deus meus es tu. 12 Ne
me, longes te à me: quoniam angustia est propinqua, quia
n, erui non est auxiliator.

e. addit el gal anomalia quadam pro gal habeatur begito merebem. Job.
glossa onitur, est enim hic in tempore xxxviii. 8.
extum preterito, & recte Gr. ἡλασμεν. 21 al tirdak, i. e. ne deferas.
diduc 16 vejazzilebu. Copulam & Hoc loquendi genus, aliaque huic
usquam erius & constructio postulant. similia in Psalmis frequentissima,
& verbi 17 gohi. Eodem sensu Pl. lxxi. cum Dei auxilium imploratur, ut
ix. p. 2 15. dicitur gozi. Sed hæc le- exempla afferre supervacaneum
endum io non est. solicitanda, cum sit.

sabbuni parim rabbim ;
abbire bašan citteruni.

25 pažu valai pihem, ce-
arjeh țorep veșoeg.

cammaim nișpaçti, vehitparedu
col važmotai; hajah lebabi,
caddonag, names betoc meyai.

30 jabeř cañheres coñi;
uleřoni mudbak malkoñi;
velaypar mavet tișpeteni.

ci sabbuni celabim *rabbim*,
yadat mereyim hikkipuni :

35 caru jadaï veraglai.

asapper col važmotai;

13 Circumdederunt me vituli multi : validi Baſanis cin-
xerunt me. 14 Aperuerunt ſuper me os ſuum, ut le-
rapiens & rugiens. 15 Sicut aqua effuſus ſum, & ſe-
parata ſunt omnia oſſa mea : factum eſt cor meum ſicut
cera liqueſcens in medio viſcerum meorum. 16 An-

23 *sabbuni*. Scriptum eſt *se-
babuni*, ſed metrum contractam
formam poſtulat hic & p. 17.

25 *ce-arjeh*. *ce* addi poſtulat
conſtructione pariter ac verſus, & ſic
Gr. *ὡς λίον*. Vid. Pſal. lxxxiii.
p. 15, ubi prior diſtichi verſus vi-
detur, ut hic, claudi hac particu-
la. Sed verior forte lectio, *cear-
jeh pihem țorep*, &c.

28 *lebabi*. Hebr. *libbi*. S
metrum poſcit *lebabi*.

28 *betoc meyai*. Gr. hic
μίσρον τὴν κοιλίαν μου. Sed Pſal.
p. 9. — *καρδίαν*, mendose,
nor, pro *κοιλίαν*.

31 *uleřoni*. Vid. Pſ. cxxxvii.
& Job. xxix. 10. Sed pro
koř, quod alias non occurrit
ſenſu, iis in locis eſt *leři*. Ver-

PSALMUS XXII. כב 115

13 סבבני פרים רבים
אבירי בשן כתרני :

14 פצו עלי פיהם *
אריה טרף ושנא :

15 כמים נשפכתי והתפרדו
כל עצמותי היה לבי *
כדונג נמס בתוך מעי :

16 יבש כחיש כחי
ולשני מדבק מלקוחי
ולעפר מות תשפתי :

17 כי סבבני כלבים *
עדת מרעים הקיפוני
כארי ידי ודגלי :

18 אספר כל עצמותי

nis cibus
ut le
, & f
m fici
6 Aru
inquam testa fortitudo mea, & lingua mea jungitur fau-
bus meis, & in pulverem mortis posuisti me. 17 Quo-
dam circumdederunt me canes multi, coetus malignan-
um obsedit me, foderunt manus meas & pedes meos.
6 Aru 18 Dinumeravero omnia ossa mea,

ibbi. S
dem, ac hic, syntaxis.
33 rabbim. Addidi & sensu
versu suadentibus. Vid. p. 13.
r. xwvss wovλλov.
35 caru. Magnas de hac vo-
lites movent Judæi, sed fru-
a, cum & manifestus loci sen-
, & antiquissima Gr. versio,
endant hanc solam veram esse
tionem; & eorum etiam ma-

glistri fatentur in nonnullis MSS.
ita legi; excepto quod *aleph* in-
feratur post *c*, quod nullius mo-
menti est ad vim verbi tollendam.
Adi sis interpretes, & præ alijs
S. Bochartum Hieroz. p. 1. l. 3.
c. 6. *foderunt* autem est *vulnera-
runt*, gladiis nempe, ut liquet
ex p. 21. hic primus & ad lite-
ram est loci hujus sensus.

I 2 hemmah

116 PSALMUS XXII. 55

hemmah jabbiſu vejiru bi.

vejeſhalleku bigdai lahem,
yal lebuſi jappilu goral.

40 v'attah jahvoh al tirſhak;
elohai leyezrati ſuſah.

“ hazzilah meſhereb napſi;
mijad celeb jeſidati.

“ hoſſiveni mippi arjeh;
45 umikkarne remim vanitani.

asapperah ſimca leeſhai;
betoc kahal ahalleleca.

jirs jah halleluhu;
col zerav jaykob cabbeduhu;

ipſi aſpiciunt, & intuentur me. 19 Et diviſerunt veſtimenta mea ſibiipſis, ſuper veſtem meam projecerunt ſortem. 20 Et tu, Jahvoh, ne elonges te, deus mihi auxili- um meum feſtina. 21 Erue à gladio animam meam, è manu canis ſolitariam meam. 22 Serva me al-

37 vejiru bi. *vau* gemino concurren- te poſterius excidit hic, ut ſape alias; Gr. *ε* *incidov. raah* vero conſtructum cum *b* non eſt ſimpliciter *videri*, ſed cum qua- dam animi exultatione, propter poenas de improbis ſumptas.

38 vejeſhalleku. *vau* a ſeq. v. huc tranſiit utriuſque verſus gra- tia.

41 elohai. In Hebr. *ejaluti*; monſtrum verbi, quod nuſquam

alias legitur. *elohai* certiffima emendatio, multis Pſalmorum le- cis comprobata. Vid. Pf. xxxi. p. 22. xxxviii. 22. xl. 14. lxx.

42 hazzilah. Hic Pſalter veſtigia ſua quaſi religit, & cum periodis præcedentibus 13, 14, & 17, memoraffet pericula quæ ipſi imminerent a tauris, a leonibus, a canibus, ab improbis vulnere intentantibus, hic orat deum ipſum eripere velit ab omni-

ore le-
abo n-
audat
erſum

us his
leone,
45 va-
hihi liq-
ſenten-
ta orat-
im habe-
ateriti-
3. Vid.
Hier.
ſu ver-
Bootiu

PSALMUS XXII. כב 117

המה יביטו *ירארכי :

19 *יחלקו בנדי להם
ועל לבושי יפילו גורל :

20 ואתה יהוה אל-תרחק
אילות לעזרת חושה :

21 הצילה מחרב נפשי
מיד-כלב יחידתי :

22 הושיעני מפי אריה
ומקרני דמים עניתני :

23 אספירה שמך לאחי
בתוך קהל אהללך :

24 יראי יהוה הללוהו
כל-זרע יעקב כבודוהו

ore leonis, & à cornibus unicornium exaudi me. 23 Nar-
abo nomen tuum fratribus meis: in medio congregationis
audabo te. 24 Timentes Jahvoh (laudate eum, uni-
versum semen Jaacob glorificate eum,

us his periculis, a gladio, a cane, exaudi me, id est, exaudiens erue
leone, a tauris. me. remim vero eos significat
45 vanitani. Hic præteritum quos periodo 13. parim & abbi-
hi liquido videtur non modo rim appellaverat. Vid. Es. xxxiv.
sententiæ ipsius nexu, sed ex 7.
ta orationis serie, imperativi 48 jire jah. Vix possum a me
im habere, ut alibi imperativus impetrare, ut non putem novum
æteriti. Ut dixi ad Psal. viii. Psalmum ab his verbis inchoari,
3. Vid. Psal. xxv. p. 11. Bochar- cum quæ sequuntur, mea quidem
Hier. p. 1. l. iii. c. 27. eodem opinione, alio plane stylo, & de
nsu vertit, & — exaudies me. alio argumento scripta videan-
t Bootius apud eundem, p. 959. tur.

118 PSALMUS XXII. 25

50 *jaguru* mimmennu col zeray
jisrael, ci lo bazah,
lo *ikkaz* venut rani;

velo histir panav mimmennu,
upelavvero elav, samey.

55 "meitteca tehillati
bekahal rab; nidrai
alallem neged jereav.

jocelu vanavim visbayu;
jehallelu jahvoh dorelav;
60 *jehi* lebabcem layad.

jizceru vejašubu el *jah*
col apse arez; v'ištahavu
lipneca col mišpehot goim.

ci lihvoh hammelucah,
65 *vehu* mošel baggoim.

jocelu v'ištahavu

timeant eum omne semen Israel, 25 quia non sprexit, non
abominatus est humilitatem pauperis; Neque abscondit
faciem suam ab eo, & dum clamaret ad eum, audivit
26 A te laus mea in congregatione multa: vota mea red-
dam coram timentibus eum. 27 Edent pauperes, & fa-
turabuntur; laudabunt Jahvoh quærentes eum; vivet co-

50 *jaguru*. Hebr. *veguru*. *jod*
sc. errore calami in *vau* mutatum.
Gr. recte *φωβηθήσαν*. Vid. Pf.
xxxlii. p. 8. ubi idem verbum,
quod ibi vertunt *σαλβήθησαν*.

52 *lo*. Hebr. *velo*. Sed copu-
lam sustuli propter versum, &
dem suadet nimia hic copulæ re-
petitio.

60 *jehi*. *vivet*, i.e. lætabitur. U-

vestru
tur ad
univer
regnum
& ador
narenti
Psal. cix.
Nabalis
uum fuit
65 *vel*

וּגְדוֹר מִמֶּנּוּ כָל־זֶרַע
יִשְׂרָאֵל : 25 כִּי לֹא־כֹזֵב
וְלֹא שֶׁקֶץ עֲנוּת עֲנִי

וְלֹא־הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ
וּבִשְׁוֹעוֹ אֱלֹהֵי שֹׁמֵעַ :

26 מֵאֲתֶךָ תַּחֲלֹתִי
בִקְהָל רַב נִדְרִי
אֲשֶׁלֶם נֹגֵד יִרְאִיו :

27 יֹאכְלוּ עֲנוּיִם וְיִשְׁבְּעוּ
יִהְלְלוּ יְהוָה דְּרָשׁוּ
יְהִי לְבַבְכֶּם לַעֲד :

28 יִזְכְּרוּ וְיִשְׁבְּעוּ אֱלֹהֵי־הַיְּהוּדָה
כָּל־אֶפְסֵי־אֶרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ
לִפְנֵיךָ כָל־מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם :

29 כִּי לִיהוָה הַמְּלוּכָה
וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם :

30 אֲכָלוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ

vestrum in seculum. 28 Reminiscantur & convertentur ad Jahvoh omnes fines terræ: & adorabunt coram te universæ familiæ Gentium: 29 Quoniam Jahvoh est regnum, & ille dominatur Gentibus. 30 Comedent, & adorabunt

parenti cor dicitur *vulneratum*, Psal. cix. p. 22. & 1 Sam. xxv. 37. Nabalis cor dicitur in ipso *mortuum* fuisse. Vid. Pl. lxi. p. 33. 65 *vehu mesel*. Sensus clare in
dicat *hu* inferi debere, quod ver-
sus etiam postulat; & sic Gr. le-
gerunt, *ὁ αὐτὸς διασώζει*.
66 *jocelu*. Qui conferet hæc
cum p. 27. manifesto videbit sic
I 4 col

col diñs erez lipnav ;

lipnav jicreyu col jorede

yapar, venapšo lo hñjah iʃ.

70 zaryi jaybedennu, jesuppar

ladonai, lador jabo ;

vejaggidu zidkato

leyam nolad, ci yafah.

omnes pingues terræ coram eo ; coram eo inclinabunt se
omnes descendentes in pulverem, & nemo animam
suam vivificavit. 31 Semen meum serviet ei, nar-

legendum, non *atelu*. Utriusque
periodi sensus hic esse videtur ;
omnes homines, cum pauperes,
tum divites, deum debito cultu
prosequuntur, cum viderint quan-
ta ille miracula mea causa edi-
derit, ut me ex tot tantisque pe-
riculis eriperet. Comedent pau-
peres deo illis affatim suppeditante,
unde alantur ; divites eti-
am dei se donis ali agnoscent, &
adorabunt. Vel forte hæc sunt in-
telligenda ad hunc modum. Om-
nis populus, cum pauperes, tum
divites, comedent de votis quæ
tunc deo persolvam, de sacrificiis
sc. Eucharisticis, unde convivia
solebant celebrari. Vide 1 Reg.
viii. 62, &c. quibus quæ hic
dicuntur non incommode aptari
possint.

67 lipnav. Cum eadem vox
præcesserat, nihil mirum est hanc

excidisse ; sed necessario repeten-
da est ratione constructionis, cum
neutrum verbum hic commode
illa carere possit ; Vid. Psal. lxii.
p. 9. lxxxvi. 9. & xcv. 6. in ulti-
mo vero periodi v. *iʃ* liquido de-
sideratur. Sensus est, si sanus lo-
cus est, omnes omnino homines,
tam divites, quam pauperes, to-
tum genus humanum, omnes qui
sunt, qui erunt, qui fuerunt, de
imperio subditos esse, & ab ejus
nutu & arbitrio pendere, nec
quenkum posse seipsum, numquam
non probante, vel unam die
vivum conservare, vel, cum
decesserit, in vitam revocari.
Vid. Ps. xlix. p. 8. & lxxxix. 49.
sed plura forte hic exciderunt
hæc sc. *lo bammetim lipnav*,
locus sic legendus,

lipnav.

lo bammetim lipnav jicreyu,

PSALMUS XXII. כב 121

כל־דשני ארץ לפניו
** יכרעו כל־יודי
עפר ונפשו לא חיה *

31 זרע יעבדנו יספר
לאדני לדור : 32 יבאו

ויגירו צדקתו
לעם נולד כי עשה :

abitur Domino in generationem venturam. 32 Et
annuntiabunt justitiam ejus populo genito, quam fe-

vecol jorede vapar.

Vid. Psal. vi. p. 6. xxx. p. 10.
xxxviii. 11. & cxv. 17. quibus
in locis negantur mortui, id est,
descendentes in pulverem, deum
laudare. Quæ vero hic dicuntur
cum illis plane pugnant, nisi in-
teratur aliquid hujusmodi, ut de
portuis negetur, quod ubique in
Psal. vivis proprium esse dicitur;
sepe enim in illis captatur illa in-
ter vivos & mortuos oppositio, ut
qui in vivis sunt, inde ardentius
excitentur ad deum celebrandum,
cum tempus illis superest; ne-
cessarius inopinos opprimat, post
quam nullus divinum sibi favorem
emerendi locus erit.

70 *zaryi*. Gr. *τὸ ἀρίστα μν.*
sed in Heb. *jod* excidit, quod al-
terum *jod* sequatur, cujus absen-
tia sensum loci non parum tur-

bat.

71 *jabo*. Id est, *ἡσυχία* ἢ
ἡσυχία, & sic Gr. nisi quod re-
cto casu intellexerint; sic Ps. lxxi.
p. 18: *ledar locol jabo*; ubi Gr.
παύση ἡ ἡσυχία ἢ *ἡσυχία*; in
Hebr. vero hic est *jabou*, *vau*
nempe *et jabo* adjunxerunt, quod,
ut copula, seq. periodo præfigen-
dum erat; quo errore & senten-
tiam & duos versiculos foede cor-
ruperunt. Vid. Ps. xiii. p. 5.

73 *ci yafab*. *ci*, quia, hic idem
est ac *quam*, sc. *justitiam*; quæ
in versu priore memoratur. Vid.
Psal. xxxix. p. 10. & lii. 11. Cum
postrema Psalmi hujus tot locis
mendosa sint, nihil mirum est si
maximam interpretibus molestiam
crearint, quibus id unum agitur
ut e recepta lectione sensum qua-
lem qualem eliciant.

PSALMUS

PSALMUS XXIII. 15

mizmor ledavid.

1 jahvoh royi, lo ohsar;
beneot dese jarbizeni;
yal me menuhot jinhaleni.

napfi jefobeb bemargele
5 zedek, limvan femo janheni.

gam ci elec begi zalmavet,
lo ira, ci attah yimmadi;
fibtec' umiſyanteca
hemmah jenaſhamuni.

10 vetayroc lipnai ſulhan neged
zorera; diſſanta baſſemen
roſi, coſi revajah.

ac tob vaheſed jirdepuni

Psalmus Davidis. 1 Jahvoh est pastor meus: non deficiam. 2 in tuguriis germinis accubare facit me, & aquas requietum deducit me. 3 Animam meam redimet per semitas justitiæ, propter nomen suum ducet me. 4 Etiamſi ambulavero per vallem umbræ mortis, non timebo.

1 jahvoh. Tres primi versiculi unam periodum constituunt, & inepte in duas divelluntur.

3 jinhaleni. In Hebr. est in Pibel. Sed metrum ostendit esse in Kal.

5 janheni. Hoc verbum quod in Hebr. sequitur jefobeb, huc

transuli & metri & sententiæ præſentia, cum præruptum nimis videtur jefobeb, si non janheni immedie excipiat, versus vero erit prorsus invenusti.

7 ira. In Hebr. sequitur reſtitutionis, Sed & versum justo longior reddit, & constructio eleganti.

PSALMUS XXIII. כג

מומור לדוד :

1 יהודה רעי לא אחמר :

2 בנאות דשא ירביצני

על מי מנחות ינהלני :

3 נפשי ישובב ינחני במעגלי

צדק למען שמי ... :

4 גם כִּי־אֶלֶךְ בְּגִיַּת צִלְמוֹת

לֹא־אֵיֶמָּה רַע בִּי־אֲחִיָּה עֲמִיד

שֶׁבֶטְךָ וּמִשְׁעֲנֶתְךָ

הִמָּה יִנְחֲמֵנִי :

5 תַּעֲדָךְ לִפְנֵי שִׁלְחַן נֹגֵד

צִרְדֵי דִשְׁנָת בִּשְׁמֵן

רֹאשִׁי כֹסֵי רִידָה :

6 אַךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדּוּנִי

nebo, quoniam tu mecum es: virga tua, & baculus tuus, me consolantur me. 5 Et præparas coram me mensam,

regione hostium meorum; impinguaſti oleo caput meum, lux mea est exuberans: 6 Etiam bonum & miseri-

cordia tua proſequentur me

tiæ g, si abſit. E margine irrepiſſe videtur, ubi ad explendam ellipſin adſcriptum fuit.

to vetayroc. In Hebr. deest ſyllaba, ſed deſideratur ad nexum ſententiæ, æque ac ad verſum ſubſequens, cui deest ſyllaba. Vid. Pfal. lxi. p. 23. & lxxviii.

19.

13 Job. Legendum forte iab.

Quod eſt bonitas ſeu generoſitas, quo ſenſu hic accipiendum eſt cum beſed conjunctum; præfixum vero ſecundæ perſonæ ſubintellectum eſt. Vid. Pf. xxv. p. 7. & xxvii. 13. abſurdiſſime Gr. ac

col

124 PSALMUS XXIV. כד

col jemæ hæijai ; vejafabti
15 bebæt jahvoh leorec jamim.

omnibus diebus vitæ meæ, & habitabo in domo Jahvoh

PSALMUS XXIV. כד

ledavid mizmor

1 lihvoh haarez umeloah ;
tebel, vejofëbæ bah.

ci hu yalæ jammim jesadah,
veyal neharot jeconenah.

5 mi jayleh behar jahvoh?
umi jakum bemekom kodfö?

neki cappaim, ubar lebab,
afer lo nafa laffav napfö,
velo nißbay lemirmah.

Davidis Psalmus. 1 Jahvoh est terra & plenitudo
ejus; orbis, & habitantes in eo. 2 Quia ipse super maria
fundavit eam, & super flumina firmavit eam. 3 Quia

Job præcedenti periodo attexue-
runt, verteruntque, *וְיָסֵד עָלֶיהָ*
591.

14 *vejafabti*. Nihil hac le-
ctione certius, & versu & senten-
tia eo ducentibus; omnes veteres
Interpretes *sabti* sensu *habitandi*
intellexerunt, adeoque a *jafab*
deductum putarunt; recentiores
plerique a *sub* deducunt, atque
omnes receptam lectionem, si u-

num aut alterum excipias, sed
tuentur de mendo nihil suspica-
tes, quod tamen statim se in oc-
los ingerit homini, cui metri
Hebr. vel levis aliqua cognitio
Vid. Ps. xxvii. p. 4.

2 *tebel*. Hic idem vers. ha-
tur Psal. xcviii. p. 7.

3 *yale*. Hebr. *yal. jod* exci-
rat, altero *jod* proxime sequen-

tende
tis ej
stulit

pro y
one leg
xliii.
8 lo m
m (inc
nitatem
Vatabl
inbia
tia rect
accipit
salum

PSALMUS XXIV. כד 125

כל ימי חיי ו. שבת
בניתי יהודה לארד ימים :

in longitudinem dierum.

PSALMUS XXIV. כד

לדוד מזמור :

1 ליהודה הארץ ומלנאה
תבל ויושבי בה :

2 מיהוא על ימים יסרה
ועל נהרות יכונה :

3 מי יעלה בהר יהודה
ומי יקום במקום אקדשו :

4 נקי כפים ובר לבב
אשר לא נשא לשונו נפש
ולא נשבע למרמה :

ascendet in montem Jahvoh, & quis stabit in loco sancti-
tis ejus? 4 Mundus manibus, & purus corde; qui non
tulit ad vanitatem animam suam, nec jurat in dolum.
pro val jammin levissima mu-
none legendum *vale maim*. Vid.
xlili. 2.
8 lo nasa, qui non sustulit ani-
m (inclinavit appetitum) ad
nitatem. Sic Noldius, p. 543.
Vatablus, qui *vanis rebus*
inbiat. & mea quidem sen-
tia recte; sed plerique Intt.
accipiunt de falso juramento,
salsum non jurat per animam
suam, quod hæc verba valde affi-
nia sint iis quæ habentur in tertio
Decalogi præcepto, & quod se-
quens membrum, *qui non jurat*
in dolo, hujus velint esse exegesi.
Sed quod ad illud Decalogi præ-
ceptum, aliud est *dei nomen acci-
pere in vanum*, aliud *animam suam*
ad vanum tollere. Verbi enim *na-
sa* varia admodum vis est. Ve-
rum contendunt accipere animam

126 PSALMUS XXIV. 75

10 jiffa beracah meet jahvoh,
vezidkahn meelohe jiffyo.

zeh dor doreſe jahvoh,
mebakkeſe panec' el jaykob. selah.

“ ſeu ſeyarim raſſecem,
15 v'hinnafeu pithe volam,
vejabo melec haccabod.

mi zeh melec haccabod?
jahvoh vizzuz vegibbor,
jahvoh gibbor milhamah.

20 “ ſeu ſeyarim raſſecem,
v'hinnafeu pithe volam,
vejabo melec haccabod.

5 Accipiet benedictionem à Jahvoh, & juſtitiam a Deo
ſalutis ſuæ. 6 Hæc eſt generatio quærentium Jah-

voh, quærentium faciem tuam, ô Deus Jacob. ſelah

7 Elevate, ô portæ, capita veſtra, & elevamini portæ ſe-

*dei idem eſſe ac accipere nomen
dei; ſed primo, non de dei anima,
ſed de ſua ipſius, viri ſc. probi,
hic agitur. Nec ſequitur, quod
deus dicatur jurare in anima ſua,
id eſt, per ſemetipſum, ideo li-
cere dicere, accepit ſeu ſuſtulit a-
nimam dei eodem ſenſu; adde
quod nec de deo dicatur, ipſum
animam ſuam tollere vel accipere,
ſed diſſerte, jurare in anima ſua.
Quod vero volunt ſequens mem-
brum hujus eſſe exegeſin; ego
quidem contra ſentio, & quia*

*ſequitur, qui non jurat in
lo, ideo de alio hic agi puto, et
in tam brevi deſcriptione boni
ri, vix credibile ſit idem bis di-
in periodis quidem bimen-
bus ſæpiſſime alterum mem-
alterius exegeſis eſt, ſed
non perpetuo uſu ſit, ne dum
iis, in quibus plura mem-*

12 doreſe jahvoh. Hoc d
chum in Hebr. manifeſto com-
tum eſt. Quod hoc modo r
tuendum videtur. Priore t

5 יְשׁוּ סִכָּה מֵאֵל יְהוָה
וְעָדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוּ :

6 זֶה דָּוִד דּוֹרֵשׁוֹ **
מִבְקֵשִׁי פִנִּיךָ יַעֲקֹב מִלָּחָה :

7 שָׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם
וְהִנֵּשְׂאוּ פִתְחֵי עֹלָם
וַיִּבֶן מֶלֶךְ הַכְבוֹד :

8 מִיְּיָה מֶלֶךְ הַכְבוֹד
יְהוָה עֹזוֹ וְנִבְרָה
יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה :

9 שָׂאוּ שְׁעָרִים רֵאשִׁיכֶם
וְשָׂאוּ פִתְחֵי עֹלָם
וַיִּבֶן מֶלֶךְ הַכְבוֹד :

8 Quis est iste rex gloriæ. Jahvoh fortis & potens, Jahvoh potens in prælio. Elevate, ô portæ, capita vestra, & elevamini portæ felici, & introibit rex gloriæ.

verficulo *dorese* (non enim *F* locus occupavit) vocem exisse clare indicat; in *Y* autem veniente, ut *jaykob* sit *Jacobi* deinterpretatio est longe absurda. Gr. τὸ ἀνίστασθαι *F* *Y* *Y* *Y*. Quali legissent non *pa*, sed *pene el jaykob*. *4 rascem*. Gr. pessime, *Y* *Y* *Y* *Y*. Quod qui Latine terunt, cum Hebraice nesciunt, *Y* *Y* *Y* reddiderunt *vestras*, non ad *Y* *Y* *Y*, sed ad *Y* *Y* *Y* referendum sit. 21 *Y* *Y* *Y*. In periodo septima, cujus hæc est nuda repetitio, est *Y* *Y* *Y*, ideoque eandem vocem hic reponendam nemo dubitaverit pro *Y* *Y*; quid quidem mendosum videtur hæc etiam ob causam, quod *Y* *Y* præcedentem versus inchoet; sed nec versus ita legi patietur. Gr. utrobique *Y* *Y* *Y*, quod indicio est eos utroque in loco eodem modo legisse.

mi zeh melec haccabod?

jahvoh; jahvoh zebaot;

25 *hu, hu melec haccabod. selah.*

10 Quis est iste rex gloriæ? Jahvoh, Jahvoh exerci-

PSALMUS XXV. כה

ledavid.

1 *elca jahvoh nap'i*

elca; elohai attah.

beca batahti, al eboſah;

veal janlexu ojebai li.

5 *gam col kovca lo jebos'u;*
jebos'u habbagedim rekam.

Davidis. 1 Ad te Jahvoh animam meam levo; de-
meus es tu. In te spero, ne pudeſiam, & ne exulte-
inimici mei de me. 3 Etiam omnes qui expectant

23 *mi zeb.* Miris modis turba-
tur hæc periodus, ſed facillima eſt
ejus reſtitutio; primo, hic inter
mi & zeh in Hebr. interponitur
hu; quod hinc ablatum ultimo
verſiculo præponendum eſt, ut
illum jam laborantem integritati
ſuæ reddat; in ſecundo vero ver-
ſiculo *jahvoh* neceſſario repeten-
dum. Periodus autem hoc modo
reſtituta eſt elegantiffima, & ve-
niſſimæ *ἰμνῶσις* plena. Eſt
vero in his, elegans apoſtrophe
ad arcis Sionis vel ad templi por-
tas, ut Arcæ recipienda, cui de-

us infidere dicitur, ſe totas præ-
dant. *æterna* vel *ſeculi*, dicitur
tur, vel a materia ex qua facta
vel quod fixum & perpetuum
Arcæ futurum erat domicilium.
Hic autem eſt dialogiſmus in
ſacerdotes, portas ſibi aperi-
ſtantes ut arca inferatur, eo-
qui portas ſervabant, qualis ha-
tur Pſal. cxviii. p. 19, &c.

2 attah. Alphabeticus dicitur
hic Pſalmus, quod ſingula
periodi a literis juxta Alpha-
Hebraici ordinem poſitis incipiunt.
Tres tamen literæ in eo de-

PSALMUS XXV. כה 129

10 מי יהיה זה מלך הכבוד
 ** יהיה עבדך
 * הוא מלך הכבוד מלה :

tuum, Ipse, *ipse est* Rex gloriæ, *selah.*

PSALMUS XXV. כה

לדוד :

1 אלך יהיה נפשי
 אשתי : 2 אלהי **

בך נשחיתת אל אכזבה
 אל יעצו איבי לי :

3 גם מלדקדק לא יבשו
 יבשו הכוגרים ריקם :

non afficiantur pudore: pudore afficiantur prævaricantes
 sine causa.

et nunc se habet, *b, van, & k.* prima periodus in Hebr. finitur
 Quod certissimum est argumen- in voce *essa*; adeoque secunda in-
 tum, quam negligentes olim ante cipit ab *a* pro *b.* & prima inter-
 paretarum tempora in sacris li- ea uno tantum versiculo constat;
 ris conservandis Judæi fuerint. excidit nempe post *elabai, atab,*
 Nihil enim facilius fuit quam hu- quod primam periodum claudit,
 jus generis Psalmos a mendo in- atque ita omnia hic recte proce-
 tegros præstare, saltem quod ad dent. Vid. Ps. xxii. p. 11. xxxi.
 angularum periodorum initia atti- 15. lxiii. 2. cxl. 7.
 net, cum ex ipso ordine alphabeti, 4 *veal.* Copula ad versum su-
 error in illis statim conferenti de- stentandum necessaria est; & cum
 prehenderetur; & tamen in his versum proxime sequens a *gam* in-
 sepe erratur. En exemplum in cipiatur, ad constructionem etiam
 ipso hujus Psalmi limine, cujus videretur desiderari. Gr. *darceec*

K “darceec”

“ darec jahvoh hodiſeni ;
orhoteca lammedeni.

“ hadriceni bamitteca ;
10 ci attah elohs jilyi.

velammedeni *limyan tubeca jah,*
oteca kivviti col haijom.

zēcor rahmeca jahvoh,
vaḥasdeca mevolam hemmah.

15 ḥaṭtot neyurai vepiṣvai al tizcor ;
ceḥasdeca zēcor li attah.

“ tob, vejaṣar jahvoh ; val cen
joreḥ ḥaṭtaim badderec.

“ jadrec yanavim bammiṣpaṭ ;
20 vilammed yanavim darco,

“ col orhot jahvoh ḥesed veemet,

4 Vias tuas, Jahvoh, scire fac me, semitas tuas doce me
5 Ambulare fac me in veritate tua, quia tu es Deus salu-
tis meæ, Et doce me propter bonitatem tuam Jah,
expectavi omni die. 6 Reminiscere miserationum tuarum, Jahvoh, & misericordiarum tuarum ; à seculo sum
7 Peccatorum adolescentiæ meæ, & prævaricationum

11 *velammedeni*, &c. Cum pri-
mus hujus periodi versus deesset,
primus vero proxime præcedentis,
ac secundus septimæ justo longio-
res essent, versiculum qui hic defi-
deratur, ex his particulis constan-

dum censui ; *velammedeni* ab-
tum est a v. nono, reliqua a
decimo sexto.

14 *mevolam*. Hebr. *ei me-*
lam, sed versus respuit, & natu-
videtur

meary
neme
ocebi
isio.
aitæ

idetur
18 ḥa
falmis
3, & 1
syllaba

PSALMUS XXV. כה יג

4 דרכיך יהוה הודיעני
ארחתיך למדני:

5 הדריכני באמתך ולמדני
כי אלהי ישעי

אותך קייתי כל היום:

6 זכר דחמך יהוה
חסדך כי מעולם המה:

7 חסאות נעורי ופשעי אל תזכר
כחסד זכר לי אתה למען טובך יהוה:

8 טוב דישר יהוה על כן
יורה חסאים בדרך:

9 יודך עניים במשפט
ולמד עניים דרכו:

10 כל ארחות ידוה חסד ואמת

meorum ne memineris, secundum misericordiam tuam
memento mei. 8 Bonus & rectus Jahvoh; ideo
docebit peccatores in via. 9 Diriget mansuetos in ju-
dicio, & docebit humiles viam suam. 10 Omnes se-
mitæ Jahvoh, misericordia & veritas,

videtur ex ea precedente. cedente legendum *jab*. Sed cum
18 *Battalm*. Hæc vox alias in hæc contractio videatur licentiz
falmis est dissyllaba. Vid. Pl. i. poetice debet, hic non contrahi
3, & 16. Si hic quoque pro putem, cum sic numeri sint longe
dissyllaba habenda est, in præ- meliores.

lenozere brito veyedotav.

“limyan fimca jahvoh, fimyah koli;
vesalabta lavoni, ci rab hu.

25 “mi zeh hail, jere jahvoh?
jorennu bederec jibhar.

“napfo betob talin;
vezaryo jiraf arez.

“sod jahvoh lireav;
30 ubrito; lehodiyam.

venai tamid el jahvoh;
ci hu jozi mercelet raglai.

“peneh elai, veshonneni;
ci jahid veyahi ani.

custodientibus pactum ejus & testimonia ejus. 11 Propter
ter nomen tuum, Jahvoh, audi vocem meam, & parce
iniquitati meæ: quoniam multa est. 12 Quis est vi-
timens Jahvoh? docebit eum viam quam eligat. 13 An-
nima ejus in bono pernoctabit, & semen ejus hæreditabi-

23 fimyah koli. *vesalabta* pla-
no ostendit aliquid hic extidisse;
nihil vero his verbis commodius
occurrerat, quod infereretur. Sic
enim & versui & sententiæ satis-
fit, numerique hujus periodi præ-
cedentis numeris prorsus similes
erunt; & *vesalabta* imperativi
vim habebit, ut u — *panitani* Pl.
xxii. p. 22.

27 *napfo*. Versiculi in hac &
sequenti periodo alternant, pri-
mus nempe in utroque est Tro-

chaici generis, alter Iambici.

29 *sod*. Aquila, *adipiscor*, &
canum. Quem mirum est in
tanto consensu sequutos esse, cu-
Gr. Vett. qui in hac voce verten-
da magna verborum varietate
sunt, nusquam tamen ita red-
derint. Vera ejus vis videtur
esse, *consilium*, (& ex eo *con-*
locus, & *consultantium* car-
propositum, & cum de deo
gitur, cum *benignitatis* notio-
conjectum, adeoque idem se-

PSALMUS XXV

לִנְצֹרִי בְרִיתוֹ וְעֲדָתוֹ :

לִמְשֹׁךְ שִׁמְךָ יְהוָה :
וּסְלֹחַת לְעוֹנֵי כִי רַבְדּוֹהָ :

מִיַּחַד הָאִישׁ יִרְאֵה יְהוָה :
יִוְרֵנוּ בְּדֹךְ יִבְחַר :

נַפְשׁוֹ מְטוֹב תִּלְקֵן :
וּרְעוֹ יִרְשׁ אֶרֶץ :

סוֹד יִהְיֶה לְרֵאיוֹ :
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם :

עֹנֵי תַמְזָא אֶל־יְהוָה :
כִּי הוּא־יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלִי :

כִּבְיָחִיד עֹנֵי אֲנִי :
כִּי־יָחִיד עֹנֵי אֲנִי :

Prop. terre. 14. Secretum Jahvoh timentibus eum, & pa-
parce- lum ejus notum illis faciet. 15. Oculi mei semper ad
est vi- Jahvoh, quoniam ipse educet e reti pedes meos. 16. Re-
13 A- spice ad me, & miserere mei, quia Solitarius & pauper
ditabi- sum.

ici. ac benevolentia, qua decrevit
stot, a- bonis & timentibus eum pro-
est In- picius esse. Altero Arcani sen-
esse, cu- su non modo improbi ad incau-
e verte- tos fallendos facile abutuntur, sed
a redi- se sibi ipsi homines minime mali
videt- cepissime illudunt.
o confi- 30 ubrito. & foedus suum no-
a carit- tum illis faciet. Sic Aq. Theod.
e deo- ym. Et sic verba hæc necessario
notio- vertenda sunt, ut ex iis sensus
dem fa- commodus eliciatur. Sed prima
facie locus mutilus videtur; nec

K 3

zarot

134 PSALMUS XXV. PS

35 zarot libbi hirkibu ;

minim�ukotati hogieni.

kerab reeh vonji, vayamli,

vesa lecol hattotai.

reeh et ojebai, ci rabbu,

vennat hamas seneuni.

lomrah napši vehazzileni ;

al ebōtab, ci hasiti bac.

“ tom vajoler jizzeruni ;

al kōvotica adonai.

45 pedeh elohim et jisrael

miccol zarōtav.

17 Angustiae cordis mei dilatarunt se : ab angustis meis educ me. 18 Accede, vide afflictionem meam, & laborem meum, & parce omnibus peccatis meis. 19 Vide inimicos meos, quoniam multiplicati sunt, & odio iniquo

& in periodo praecedente metri hanc loco huic convenit. Vid. Lev. x. 4. & Jos. x. 24.

35 libbi. Hebr. libbi, sed versus postulat vocem dissyllabam.

37 kerab. cum periodus haec a & incipere deberet, manifestum est vocem excidisse ; nulla vero vox ab illa litera incipiens praeter

39 et ojebai. Vel et inferendum ad complendum verbum cui faver Gr. versio & quae saepe tamen solet particula praepone, cum nulla sit in Hebr. ut in periodo praecedente ; legendum pro rabbi, servata analogia rabbi, cujus analogia nunc certum in hac voce exte-

ode
ne c
rect
dim

plum

42

ehoj.

44

quid

rit, li

id est

dunt

syllab

vero p

nit, c

PSALMUS XXV. כה 235

17 צדוק לִבִּי הִחְיֵנִי
מִמְצוֹקוֹתֵי הוֹצִיאֵנִי :

18 רִאדָּה עֵינִי וְעַמְלִי
וְשֵׁן לִכְלִי דִּמְאֹתַי :

19 רִאדָּה אִיבִי כִי־דָבָר
וְשִׁנְאָתִי חֶמֶס שְׂנֹאוֹנִי :

20 שְׁמֹרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי
אֶל־אֲבוֹשִׁי כִי־חִסִּיתִי בָךְ :

21 חֶסֶד יְיָ צִדְקָתִי
כִּי קִוִּיתִיךָ :

22 פֶּדֶה אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִכָּל צָרוֹתָיו :

oderunt me. 20 Custodi animam meam, & erue me :
ne confundar, quoniam speravi in te. 21 Perfectio &
rectitudo custodiant me, quoniam expectavi te. 22 Re-
dime, o Deus, Israël ex omnibus angustiis eius.

plum. 42 eboſah. Ut v. tertio. Hebr. 44 adonai. Versus indicat ali-
quid excidisse, quid vero excide-
rit, liquet ex versione Gr. *adonai*. Ita quidem red-
dunt etiam *jabvab*. Sed vox trif-
syllaba hic desideratur. In hac
vero periodo Psalmus plane defi-
nit, cum ab ultima Alphabeti li-
tera incipiat. Quod agitur sequi-
tur ab alia manu additum videtur,
forsan a summo sacerdote, per eu-
phemismum, postquam Psalmum
hunc in sacris publicis recitari de-
cretum esset ab iis ad quos sacro-
rum cura pertinebat, quod & in
aliis Psalmis factum videtur.
Vid. ultima Psal. xxxiv, cxv,
cxxxviii, & cxxx.

PSALMUS XXVI. 15

ledavid.

1 *ſopſeni jah ſopſeni,*
 ci ani betummi halaſti,
 ubejah bataſti; lo emyad.

“ beſhanani jahvoh, venasseni;
 5 zorpah ciljotai velibbi.

ci haſdeca leneged venai;
 yehithallaſti bamitteca.

“ lo jaſabti vim mete ſav,
 veyim navlamim lo abo.

10 “ ſaneti kehal mereyim;
 veyim reſayim lo eſeb.

“ erhaſ benikkajon cappai;
 vaſobeb et mizbaſhaca
 jahvoh, laſmiy bekol todah,

15 ulſapper col niploteca.

Davidis. 1 Judica me, Jahvoh, judica me, quoniam
 ego in innocentia mea ambulavi, & in Jahvoh fiſus ſum;
 non nutabo. 2 Proba me, Jahvoh, & tenta me, exa-
 mina venes meos & cor meum: 3 Quoniam miſeri-
 cordia tua coram oculis meis eſt, & ambulavi in veritate
 tua. 4 Non ſedi cum hominibus vanitatis, & cum oc-

1 *ſopſeni.* Repetendum putavi, legiſſent *baleb.*
 & metri & venuſtatis gratia, ut
 Pſal. vi. p. 3. & xvi. i.

2 *erhaſti.* Gr. *ἐπιζητῶν*, quaſi
 12 *erhaſ.* Idem & occurrit
 Pſ. lxxiii. p. 13. Gr. utrobique
 vertunt *benikkajon* cū *ἀδωκίαις*.

PSALMUS XXVI כו

לדוד :

1 שפטני יהוה *** כי אני כחמללתי

וביהודה בטחתי לא אמעד :

2 בחנני יהוה ונסני צרופה בליותי ולבי :

3 כי חסדך לגד עיני והתהלכתי באמתך :

4 לא ישכתי עם מתי-שוא ועס-נעלמים לא אכח :

5 שנאתי קול-מרעם ועס-רשעים לא אשב :

6 ארחץ בנקיון בפי ואסוכבר את-מזבחך

יהוה : 7 לשמע בקול תודה ולספר כל-נפלאותיך :

ultantibus se non introivi. 5 Odi coetum malignan-
sum, & cum impiis non sedeo. 6 Lavi in innocentia
manus meas, & circumdedi altare tutum, 7 Jahvoh; ad fa-
ciendum audire vocem laudis, & ad enarrantum omnia
mirabilia tua.

13 d'asobeb. In Hebr. b para- metro manifestum sit sequentem
metricum additur, sed repugnat vericulum ab illo inchoari, pe-
trum. Hæc vero periodus ab- riodumque protrahi ad niploteca.
de finitur in Jahvoh, cum ex
jab,

138 PSALMUS XXVII. כז

jah, ahabti meron batea,
umekom mišcan cebodeca.

1 "al tesop vim haštim napši,
veyim anš damim hašjai.

20 "ašer bidšhem mezimmah;
viminam maleah šohad.

v'ani betummi elec;
pedeni vešhonnepi.

"ragli yamedah bemišor;
25 bemakhelim abarec *jah*.

8 Jahvoh, dilexi habitaculum domus tuæ, & locum tu
bernaculi gloriæ tuæ. 9 Ne perdas cum peccatoribus
animam meam, & cum viris sanguinolentis vitam meam
10 Quorum in manibus eorum scelus est, & dextera eorum

PSALMUS XXVII. כז

David.

1 *jah* ori v'ilyi, mimmi ira?
jah maroz hašjai, mimmi ephaš?

bekrob valai mereyim
lecol et bifri, zarai
5 veojebai li, hemmah

Davidis. 1 Jah lux mea, & salus mea, à quo
mebo? Jah fortitudo vitee meae, à quo pavore

20 mezimmah. Hebr. zimmah, duobus nempe m concubus, po
ren

PSALMUS XXXVII. 139

8 יהוה אחתי מעון ביד
ומקום מסכן בלתי ידע:

9 אלא אלהים עזרתי ויהוה
ועם אנשי דמים ח"י;

10 אלהי דודים וצדק
וימים מלאים שוה:

11 ואני צדקתי אלהי
פרני חלמי:

12 אלהי דודים וצדק
במקדש אלהי ויהוה:

lena est muneribus. *Arrogantia mea am-*
ulo; redime me, & miserere mei. 12 Pes meus stetit
a rectitudine; in cœtibus benedicam Iahvoh.

PSALMUS XXXVII. 139

לדוד:

1 יהוה אחתי מעון ביד
ומקום מסכן בלתי ידע:

2 במקום עלי מעשים
לא אלהי אלהי דודים וצדק

ואיבי לי הסד

Quum appropinquarent adversum me maligni, ad eden-
am carnem meam, hostes mei & inimici mei mihi, ipsi

bus, posterus pro more exidit. Vid. Pf. cdliv. p. 8.

caſclu

140 PSALMUS XXVII

caſelu venápalu.

8 im tabneh yalai; mañneh
lo jira lebabi; im takum
yalai milhamah, bezot ani-bočh.

10 ahat ſaalti meet jahvoh,
otah abakkaſ, ſibti bebet
jahvoh, col-jem; ſhajjai;

11 lah-zot benoyem jahvoh,
ul-bakker behacalo.

15 "oi jir-peneni besaccoh,
bejom ravah-jastireni
beseter oholo, bezur

jarum mimmenni janbeni.
verattah jarum roſi

20 val ojebai sebibot;
veezbeñah bohoho
zibbi todab, alirah,
vaazammerah lihvoh.

impegerunt, & occiderunt. Si caſtrametetur adverſum me exercitus, non timebit cor meum: ſi conſurgat adverſum me bellum, in hoc ego ſecurus ſum. num petii à Jahvoh, hoc requiram, ſedere me in domum Jahvoh, omnibus diebus vitæ meæ, ad videndum ſuaviſſimam faciem Jahvoh, & ad viſitandum templum ejus.

8 lebabi. Poſui metri gratia noſtram diviſionem: Vel tollam ſecundum im, & noſtrum cum pro libbi. Multa ſunt exempla periodorum tribus verſiculis conſtantium, in quibus pedum numerus hoc modo creſcit. Vid. Pſal. v. lxi. p. 5, & 6, & xxviii. 9. ſecundum noſtram diviſionem: Vel tollam ſecundum im, & noſtrum cum petendum, quod malim. 17 be-ſeter obolo. Vid. Pſal. lxi. p. 17. 18 jarum mimmenni janbeni poſt je-

PSALMUS XXVII

כשלו ונפלו :

אסתר עלי מלחמה

לבי אסתקום

עלי מלחמה בזאת אני בטח :

אחת שאלתי מאת יהוה

אותה אבקש שבתי בבית

יהוה כל ימי חיי

לחיות בנעם יהוה

ולבקש ביהמלך :

כי יצפני בסכה

ביום רע יסתרגני

בסתה אחלו בצור

ירוממני *** :

ועתה יהוה ראשי

על איבי סביבותי

ואזכרה באהלו

זכתי תרועה אשירה

ואזמרה ליהוה :

abscendet me in tabernaculo suo, in die mali abscendet me
abscognito tabernaculi sui, in petram quæ celsior me est
ducat me. 6 Et nunc exaltabitur caput meum super
inimicos meos circumcirca, & sacrificabo in tabernaculo
suis sacrificia laudis; cantabo, & canam Jahvoh.

Hebr. tantum est *jeromemeni*; *Johai*. cum metrum laboret, nec
satis integer videatur, lo-
sic corrigendum censui, ex
lxi. p. 3. sed si cetera sana
post *jeromemeni* addendum e-
20 *sabibot*. In Hebr. accrevit
21 *jod*. Sed metrum ejiciendum q-
stendit. Gr. verterunt *ἐνύλησεν*,
quasi legissent *sabboti*.
22 *todah*. Hebr. *teruyah*, quod
" *semay*

“ semay jahvoh koli ekra;
25 vchonnenni, varaneni.

leca amax elohim
libbi; bakkešab panai;
et paneca jahvoh abakkeš.

al taster paneca mimmenni,
30 al taš beap yabdeca;

vezrati hašita, al tiščešeni,
veal tayzebeni, elohe jišyi.

ci abi v'immi yazabuni,
vejahvoh jasepeni.

35 horeni jab darceca,
unchešeni beorah
mišor, lišmyan šorerai.

“ al tittenešeni benepē
zarai; ci kamu bi yede

7 Audi, Jahvoh, vocem meam quā clamo, & miser
mei, & exaudi me. 8 Tibi dixit deus, cor meum
Quære faciem meam; faciem tuam, Jahvoh, quære
9 Ne abscondas faciem tuam a me, neque declinare
in ira servum tuum: Auxilium meum fuisti, ne derel
quas me, & ne deferas me, Deus salutis meæ: 10 Si p

errore librarii positum pro *šodab*,
ut Psal. cxlvii. p. 7. *šodab* ponitur
pro *terayab*. Mendum, ni fal
lor, utroque in loco ex ipso sensu
manifestum, idemque ostendit
metrum. *xibbe šodab* loquutio

bene nota, sed *xibbe terayab*
quam lectum est.

26 elohim. Hic locus
torfit interpretes, sed si *elohim*
feras omnis plana fient. *Tu*
anima mea, dixit deus, quare

PSALMUS XXVII ב 143

7 שמע יהוה קולי אקרא
והני תענני :

8 לך אמר ***
לבי בקשו פני
את פניך יהוה אבקש :

9 אל חסדך פניך ממני
אל תט באף עבדך

עזרתי הויה אל חטשני
ואל תעזבני אלהי ישעי :

10 כי אבי ואמי עזבני
ויהוה יאספני :

11 הורני יהוה ודרך
ונחני בארץ
מישור למען שררי :

12 אל תתנני בנפש
צרי בירקמו בי עידי

us, & mater mea dereliquerunt me; at Jahvoh excipiet
11 Doce me Jahvoh viam tuam, & duc me in
vita recta propter hostes meos. 12 Ne tradas me in
occupiscentiam hostium meorum; quoniam surrexerunt
me testes

ment. Ego vero quod man-
labens faciam; faciem tuam,
vob, queram. Sed ut hic sen-
ficiatur, pro *bakkjsh*, plurali,
adum *bakkjshab*. Vid. Pf. xxxv.
& cv. 4.

30 al. *taf*. ne prosternas in ira
tua servum tuum. Alii, ne abji-
cias, rejicias, submoveas. Gr.
μὴ καταπίψῃς. Et sic Psal. cxli. p. 4.
id est, ne declinare sinas, vel fa-
cias.

40 se-

144 PSALMUS XXVIII. כח

40 ſeker, vejepiſe hamas.

lule hemanti lirot beſub
jahvoh, beerez haijim.

8 kavveh el jahvoh, hazak;
vejeammez libbeca.

mendaces, & loquentes iniquitatem. 13 Defeciſſem
credidiſſem me viſurum bonitatem Jahvoh in terra viſura

PSALMUS XXVIII. כח

ledavid.

1 eleca jahvoh ekra zuri,
al tehraf; pen tehſeh mimmenni,
venimiſalti vim jorede bor.

ſemay jah kol taſnunai,
5 beſavveri eleca;
benoſi jadai el debir kodſeca.

Davidis. 1 Ad te, Jahvoh, clamo, petra mea, ne
ceas: ne forte fileas à me, & aſſimiler cum deſcenden
bus in foveam. 2 Audi, Jah, vocem deprecationis

40 vejepiſe. Hebr. vepiſe. Sed hac qua vivimus terra; frequenter
ſenſus pariter ac metrum nomen in SS. loquutio. Vid. Pſal.
plurale poſtulat: Idem, ni fallor, p. 8. cxlii. 6. & Ef. xxxviii.
verbum eſt Prov. 19. 9. Vid. etiam Hab. ii. 3. peſſime hic liii. 8.

Græci. 44 vejeammez. In Hebr. jamez in Hiphil; ſed me
dicta omniũ interpretum indicat legendum in Pibol, deum, non ad cor referenda
conſenſu, & ſubintelligendum, Vid. Pſ. xxxi. p. 25. ubi eo
deſeciſſem, vel ſuciubuiſſem. modo legendum. Gr. legimus
42 beerez haijim. Id eſt, in libbeca. In Hebr. legimus

3

PSALMUS XXVIII. כח 145

שָׁקֵר וַיִּפֹּחַ חֶמֶס :

13 לִלְלֵת דְּאִמְנֵתִי לִדְאוּת בְּמוֹכַח

יְהוָה בְּאֵיזֵי יָמִים :

14 קִוָּה אֶל־יְהוָה חֹזֵק

וַיִּאֲמֵר לִפְנֵי יְהוָה אֶל־יְהוָה :

14: Expecta Jahvoh corroborare, & roborabit (Deus) cor tuum.

PSALMUS XXVIII. כח

לְדָוִד :

1 אֶל־יְהוָה אֶקְרָא צָרִי

אֶל־יְהוָה מִמֶּנִּי פָתַח־שֹׁמַיִם מִמֶּנִּי

וַנִּשְׁלַח־תִּי עַם־יִרְדֵּי בּוֹר :

2 שָׁמַע־קוֹל תְּהִנוּנִי

בְּשׁוֹעֵי אָזְנוֹ

בְּנִשְׁאֵי יָדַי אֶל־דִּבְרֵי קִדְשְׁךָ :

arum quum clamo ad te, quum elevo manus meas ad
ytum sanctitatis tue.

avib' el Jahvoh, sed re- videtur, errore, cum non modo
da putavi, quia sunt mera re- versum corrupat, sed & contra
tio precedentium; forte ut usum linguae sit, ut *tebraj* cum
lectio, copula praeposita, e voce hac jungatur. Vid. Pl. xxv.
gine irrepserunt; forte erranti p. 22. xxxix. 13. lxxxiii. 2.
mo unice debita. Qualis men- cix. 1.

in Psalmis plus semel admissa jah. Cum syllaba ad versum
desit, nihil aptius occurrit, quod
referatur. Alias quidem dicitur inseratur. Alias quidem dicitur
al *tebraj*. In Hebr. sequi- *semay bi*, & *semayei kol*; sed haec
minutis usitata sunt.

PSALMUS XXVIII. כח 347

3 אֵלֶּיךָ מִשְׁמָנִי עִם־רָשָׁעִים

וְעִם־פְּעָלֵי אֵוָּן ***

דַּבְּרִי שְׁלוֹם עִם־רֵעֵיהֶם

וְרַעְיוֹת בְּלִבָּם :

4 תִּתְּלֶהֶם בַּפַּעֲלָם

וְנָרַע מַעֲלֵלֵיהֶם

כַּמַּעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תִּתְּלֶהֶם

הַשֵּׁב בְּמוֹלָם לָהֶם :

5 כִּי לֹא יִבְנוּ אֶל־פַּעֲלֹת

יְהוָה וְאֶל־מַעֲשֵׂה יָדָיו

יִדְרֹסוּ וְלֹא יִבְנוּ :

6 כָּרוֹךְ יְהוָה ***

כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנִי :

7 יְהוָה עָוִי וּמִנִּי

בּוֹ בָטָה לִבִּי וְנִצַּרְתִּי

*** וַיַּעַל לִבִּי

וּמִשִּׁיר אֲחֹדְנוּ :

nt opera Jahvoh, & opus manuum ejus, destruet eos, non ædificabit eos. 6 Benedictus Jahvoh, Deus
us, quoniam audivit vocem deprecationum mearum.
Jahvoh fortitudo mea, & scutum meum, in ipso spe-
i, & adjutus sum: in ipso gaudet & exultat cor meum,
in cantico meo laudabo eum.

ere metrum ostendit; hæc ve- puto irrepsisse, & legendum ba-
oces perpetuo conjunctæ sunt. tabbi, quæ forma plus decies oc-
Psal. xxx. p. 3, 13. vel forte currit, sed *batab-libbi*, ne semel
line periodi excidit *bazzar li*. quidem. in versu vero seq. *bo jis-*
et *bo batabbi*. In Hebr. *bo mas* excidisse videtur; *jismas* &
libbi, sed cum *libbi* mox *jaylaz* sæpe in Psalmis coeunt.
atur, nec versus si ita lega- Vid. Pl. ix. p. 3. lxviii. 4.
recte se habeat, mendum 23 *ubfiri*. Sic manifesto re-

8 jahvoh roz leyanno, umayoz
9 jelluyot meñño hu.

25 *hořrah et yammeca,*
ubarecah et nahlateca;
urehem, venaleem yad hayolam.

8 Jāhvōn robur *populi* fui, & fortitudo salutum
undi fui est. 9 Serva *populum* tuum, & benedic

PSALMUS XXIX. כט

mizmor ledavid.

1. "habu lihvoh bene elim,
habu lihvoh cabod vayoz.

“habu lihvoh cebod ĩemo ;
hiŭtaŭavu lihvoh behadrat kodeŭ.

5 kol jahvoh yal hammaim,
kol el haccabod; hiryim

Psalmus Davidis. 1 Date Jehovah, filii fortitudinis
Date Jehovah gloriam & fortitudinem: 2 Date Jehovah

ponendum pro *missiri*. Gr. legisse videntur, *jaylox bisiri, umillobi, αἰσάλοισι οὐκ ἐμ* & *αἰσάλοισι μὲν*. Vid. Pf. xiii. p. 6 & xvi. q.

24 *leyammo*. Hebr. *lamo*. Quod
& in sententiam & verbum pec-
tat. Gr. recte ἔλαβ' αὐτοῦ. Vid.
Psal. xxix p. 11.

25. ubarecah. b. paragogicum
addidi, propter versum, & eo du-
bentur etiam Psal. xcvi. p.
9. Hic vero ut illic præter

PSALMUS XXIX. כט 149

8 יְהוָה עוֹלָם וָעֶד
יְשׁוּעוֹת מְשִׁיחוֹ הוּא :

9 הַנְּשִׂיָּה אֶחָד עֵמֶד
וּבֶן אֶת־נַחֲלָתָךְ
וְרַעַם וְנֶשֶׁאִם עַד־הָעוֹלָם :

hereditati tuæ; & pascere eos, & extolle eos usque in
seculum.

PSALMUS XXIX. כט

1 הַבֹּרֵךְ לַיהוָה כְּכֹד שְׁמֹה
הַבֹּרֵךְ לַיהוָה כְּכֹד זִמְרָה

2 הַבֹּרֵךְ לַיהוָה כְּכֹד שְׁמֹה
הַשְׁתַּחֲוִי לַיהוָה בְּהַר־קֹדֶשׁ :

3 קָלָה יְהוָה עַל־הַמַּיִם
אֵל הַכְּבֹד הָרַעִים

gloriam nominis ejus, adorate Jahvoh in decore sanctitatis.
Vox Jahvoh super aquas, vox Dei gloria; tonare facit

am tribus versibus trochalci ge-
neris adjungitur quartus qui est
ambicus.

4 bebadrat. Gr. legerunt beba-
rat; cu ἀβρα & sic etiam Psal.
cvi. p. 9.

6 kol. Cum & metrum & sen-
tentia hujus periodi laborent, kol ex
tore, & repetendum censeo, &
distinguendum post baccabod. se-
quendum enim distinctionem Ma-

foret. versiculus secundus inve-
nitur disjungit primum a tertio,
quos inter nihil debuerat interve-
nire, quod sensum integrum per
se funderet. Primus enim poeti-
ca est dei tantum descriptio, in
secundo aperte dicitur, intonat;
quorum igitur in tertio ad ean-
dem poeticam loquutionem redi-
tur, nihil frigidius, sin distin-
guis post baccabod; versiculi se-

190 PSALMUS XXIX. 191

jahvoh yal maim rabbim:

kol jahvoh becofi, kol jahvoh behadar.

kol jahvoh fober arazim; jeſabber
ro jahvoh et arze hallebanon.

vaijarkidem, cemo vegel lebanon,
veſirjon cemo ben reemim.

kol jahvoh hozeb lahabot ei;
kol jahvoh jaſil midbar;
15 jaſil jahvoh et midbar kadeſ.

kol jahvoh jeholel aijalot,
vaijeſop jeyarot; ubehecalo
cullo omer cebodo.

jahvoh lammabbul jaſab;
20 jeſeb jahvoh meleç leyolam.

Jahvoh ſuper aquas multas. 4 vox Jahvoh in potentia,
vox Jahvoh in gloria. 5 Vox Jahvoh confringit ce-
dros, confringet Jahvoh cedros Libani: 6 Et ſaltare
facit eas; ſicut vitulum Libanum, & Sirion ſicut filium
unicornium. 7 Vox Jahvoh excidit flammâs ignis.

cundi pars altera ad primam, al-
tera ad tertium pertinebit, & in-
veniuſas qua nunc laborat tolle-
tur.

Vox Jahvoh ſuper aquas.

Vox dei glorioſi; intenuit

Jahvoh ſuper aquas multas.

9 *jeſabber.* In Hebr. præit co-
pula, ſed nec patitur verſus, nec
agnoscunt Gr.

11 *vaijarkidem.* Hic punctum
apponi debet, non, ut in Hebr.
poſt *vegel*, nam *chemo vegel* ad Li-

banum ſpectat, ut *ben reemim* ad
Sirion. Res intuenti per ſe cla-
ra eſt.

15 *et midbar.* Metrum oſten-
dit et excidiſſe, quod Gr. viden-
tur legiſſe, reddunt enim 7 ſer-
mo.

18 *cebodo.* Affixum additi-
metri gratia, quod ad ſenſum et
am ex omnium interpretum ſen-
tentia neceſſarium eſt. Nemo
non enim per *gloriam* hic intelli-
git gloriam *ejus*, ſc. *dei*, quam
quicquid

8 v
Jah
cerv
dica
Jah

quico
pe ca
poſiti
temple
putem
tentia
ac Pſa
fatear
ſatis ſi
Pſalm
tur, c
migrav

PSALMUS XXIX. פס 151

יהוה על־מים רנים :
4 קול יהוה כנח קול יהוה בהוד :

5 קול יהוה שבר ארזים וישבר
יהוה את־אחי הלבנון :

6 וירקדים כמו־עגל לבנון
ושריון כמו בדראמים :

7 קול יהוה תצב להבות אש :
8 קול יהוה יחיל מדבר
יחיל יהוה * מדבר קדש :

9 קול יהוה יחולל אילות
ויחשף יערות ובהיכלו
כלו אמר כבוד :

10 יהוה למבול ישב
וישב יהוה מלך לעולם :

8 vox Jahvoh trepidare facit desertum, trepidare facit Jahvoh desertum Cades. 9 Vox Jahvoh parturire facit cervas, & detegit sylvas: & in templo ejus omne prædicat gloriam ejus. 10 Jahvoh in diluvio sedit, sedebit Jahvoh rex in seculum.

quicquid est in templo ejus, nempe celo, seu spatis terræ circumpositis, prædicat. Non enim de templo Hierosolymitano hic agi putem, quæ Clerici etiam sententia est. Idem fere hic dicitur ac Psal. xix. p. 1. sed, ut verum fatear, nonnihil dubito, an cullo satis sanum sit, cum in toto hoc Psalmo de voce dei seu solo agatur, quod forte incuria librarii inculavit in cullo.

19 *Isab.* Hic deus idem est qui in diluvio illo Noachico, seu illius diluvii tempore, *sedit, quasi judex*, & cladem illam, effusus de celo tempestatibus, terris immisit.

20 *Isab.* Hebr. *vajjeseb.* Sed *vau* illud inutile proflus, & metro obstat. Vid. Psal. ix. p. 8. & x. 16. Gr in hoc Psalmo vertendo male rem egerunt. Hlorum *vajjeseb* *minis*, si placet, apud ipsos vide.

152 PSALMUS XXX. 5

1 *jah* vox leuammo jitten, jahvoh
2 jebarec et yammo baſſalom.

3 Jahvoh fortitudinem populo ſuo dabit; Jahvoh be-

PSALMUS XXX. 5

4 mizmor ſir hanuccat habbait ledavid,
5 aromimica jahvoh, ci diſſitani,
6 velo ſimmahta oſebai li.

7 "jahvoh elohai, ſiyvayti
8 elica, vattirpaeni,

9 "jahvoh hiylita min ſeol napſi;
10 vehijitani mijorede bor,

11 "zammeru lihvoh haſidav,
12 vehodu lezeceſ kodſo.

13 "ci regay beappo; haſijim
14 berezono; vereb jalin

1 Psalmus cantici dedicationis domus, Davidis. 2 Ex-
altabo te, Jahvoh, quoniam evexiſti me, nec latificaſti
inimicos meos de me. 3 Jahvoh, Deus mi, clamavi
ad te, & ſanaſti me. 4 Jahvoh, aſcendere feciſti ab in-

1 diſſitani. Gr. legerunt dim-
ſſitani. variat. ut, ſic enim
verbum hoc ſolent reddere. Vid.
Pſal. xvii. p. 12. & xlviii. 10.

6 mijorede bor. jorede bor. In
SS. eſt notiſſima loquutio, & quæ
ſæpiſſime occurrit; & ſic cetib,
ſed alienis punctis; unde Keri

jard, abſurde, nuſquam enim in
inſinitivo eſt jared, ſed redet. Ex
hoc liquido exemplo eſt, quod
keri interdum non tam emenda-
textum, quam corrumpit. Ma-
jorem ſc. punctorum quam litera-
rum rationem habuerunt, contra
quam recta ratio præcipit. Huius
autem

PSALMUS XXX. 133

יהוה עז לעמו יתן יהוה
יברך אתה עמו בשלום :

edicet populo suo in pace.

PSALMUS XXX. 133

1 מזור שיר הנכתב הבית לדוד :
2 ארומם יהוה כי דליתני
ולא שמחת איבילי :

3 יהוה אלהי שועתי
אלך ותכאני :

4 יהוה העלית מן שאול נפשי
חייאתי מיוה דבור :

5 זמרו ליהוה חסידיו
והודו לזכר קדשו :

6 כי רגע באפונתים
ברצונו בערב ילין

mo animam meam, & vivificasti me a descendentibus in pulchrum. 5 Canite Jahvoh, sancti ejus, & laudate memoriam sanctitatis ejus. 6 Quoniam momentum est furore ejus, vita in voluntate ejus: vesperi pernoctabit

tem versiculo copulam præpo-
ob orationis nexum pariter ac
Metrum quidem recte
haberet, si in priore versu *Jab-*
in *Jab* contraheretur; sed
in versu, tam qui præcedunt
am qui sequuntur, sint generis
chaici, præstat hic quoque

idem genus servari.

8 *vebodu*. Idem versiculus ha-
betur Psal. xevii. p. 12.
10 *vereb*. Hebr. *bivereb*. Sed
repugnat metrum, nec opus est
ut in verbis temporis *b* præpona-
tur; vid. Psal. lv. p. 18.

beci,

154 PSALMUS XXX. 5

beci, velabboker rinnah.

“ v'anī amarti bešalvi,
bal emmot leyolam.

jahvoh, berezoneca raglai
15 beymadtah leharri voz :
histarta paneca, hajiti nibhal.

elica jahvoh ekra ;
veel jahvoh ethannan.

mah bezay bedami, beridti
20 el šašat ? hajodeca yapar ?
hajaggid amitteca ?

šemay jah, vešionneni ;
jahvoh hejeh vozer li.

hapacta mispedi li
25 lemašhol, li pittašta
šakki, vattazzereni simšah.

fletus, & manè lætitia erit. 7 Et ego dixi in tranqui-
litate mea, Non movebor in seculum. 8 Jahvoh,
beneplacito tuo stare fecisti *pedes meos* in monte fortitu-
nis : abscondisti faciem tuam, & fui territus. 9 Ad
Jahvoh, clamavi, & ad Jahvoh oravi. 10 Quæ uti-
tas in sanguine meo, quum descendero in foveam ? nu-

14 raglai. Addidi ad explen-
dam sententiam, cum *beymadtah*
nomen hoc videatur desiderare.
Sic certe Psaltes plene dixit, Psal.
xxi. p. 9.

15 leharri yoz. Sic *mašši yoz*.

Psal. lxxi. v. 18. *jod* hic ali-
lunt esse suffixum primæ personæ
ego vero cum Muifio puto
paragogicum ; sed legendum
tasse *leharri*, ut Ps. cx. p. 3. sed
hic *ni* κάλλει, illic, *en* ταῖς

πρὸς

PSALMUS XXX.

כִּי וּלְבַקֵּר רַע :

7 וְאֲנִי אִמַּרְתִּי בְשָׁלוֹם
בְּלֹא אִמּוֹט לְעוֹלָם :

8 יִחַדָּה בְּרַצוֹנְךָ **

הַעֲמַרְתָּה לְדַרְדְּרֵי עֵץ

הַסֵּתֶרֶת פֶּנֶךְ הַיָּתִי וּבֹלָל :

9 אֵלֶיךָ יְיָהּ אֶקְרָא

וְאַל־יִחַדָּה אֶתְחַנֵּן :

10 מִן־דְּבַעַע מִרְמֵי בִרְדָּתִי

אֶל־שֵׁתַּת חֵידֶךְ עֵפֶר

הַיָּנִיד אֶמְחֶךְ :

11 שְׁמַע יְיָהּ רִצְוֹנִי

יִחַדָּה הִיָּה עוֹר לִי :

12 הַפֶּנֶךְ מִמִּפְרֵי

לְמַחֲוֹל לִי פֶתַח

שְׁקִי וְאֶזְרֵנִי שְׂמִיחָה :

uid confitebitur tibi pulvis? nunquid annuntiabit veritatem tuam? 11 Audi Jahvoh & miserere mei; Jah-

oh, esto adjutor mihi. 12 Veristi planctum meum

mihi in gaudium, mihi solvisti saccum meum, & accinxi-

me lætitiâ.

quasi legissent, *badri*, cui deest syllaba, quæ sequente

badri. Vid. Psal. lxxxvii. p. 1.

ex. 3. & lxxvi. 5.

18 *Jahvoh*. Gr. & *badri*.

quasi legissent *eli*.

24 *li*. Inserui propter versum

facile potuit excidere; sin minus placeat quod aliud *li* mox sequatur, verius sanari possit inserendo illis *Jab*, sed malim prius. Vid. Psal. cxvi. p. 16.

limyan

PSALMUS XXXI. לא 157

13 למען יזכר
כבוד יי אלהים
אלהי לעולם אורך
12

Jahvoh, Deus mi, in seculum laudabo te.

PSALMUS XXXI. לא

1 למנצח מזמור לדוד :
2 בך יהודה חסיתי
אל אבושה לעולם
בצדקתך פלטני :

3 דפד אלהי אונן
מדה הצילני
היה לי לצור מעו

לכית מצודתי להושיעני :
4 כי סלעי ומצודתי אתה

ולמען שמך *
חנחני וחנהלני :

5 תוציאני מרשע
ו סמנו לי כי אתה מעו :

4. quoniam petra mea & munitio mea es,
propter nomen tuum Jahvoh. duc me & deduc me,
Educ me è reti isto, quod absconderunt mihi, quoniam
fortitudo mea.

sexta retrahenda est, ubi plane ab-
undat, & versum onerat, nec
sententiam adjuvat.

“ beja-

158 PSALMUS XXXI.

“ bejadecca apkid ruhi;
padita oti, jahvoh, el emet.

15 “ saneti haššomerim habla šav;
v'ani el jahvoh bašahiti.

agilah vešmeħah
beħasdeca; ašer raita
et vonji; jadyta bezarot napši.

20 lo hisgartani bejad ojeb;
veħymadta bammerħab raglai.

ħonneni *jab*, ci zar li;
ci yašelah beçayas
veni, napši ubitni.

25 calu bejagon ħaijai,
ušenotai banaħah;
cašal bayoni coħi,
ayazamai yašehu,

miccol xorerai; *velišcenai*

6 In manum tuam commendo spiritum meum: redem-
ti me, Jahvoh, Deus veritatis. 7 Odi observantes ve-
nitates temerarias, & ego in Jahvoh spero. 8 Exulta-
bo & lætabor in misericordia tua; quia vidisti afflictiones
meam, agnovisti in angustiis animam meam. 9 No-
conclusisti me in manum inimici, sed stare fecisti in la-

15 *saneti*. Gr. *ἱερόντες*, le-
gendo *saneta*, quod magis placet,
ut Psal. v. p. 7.

19 *jadyta*. Cognovisti, eique
providisti. Mut. Gr. *ἰσχυρὰ*; ea
cinħan.

20 *lo*. Copula quæ ad seque-
tem v. pertinet, in Hebr. h
præfigitur.

23 *ci yašelah*. Initio peri-
undecimæ *ci* abundat, quæ
deſi-

line
m an
meu
ore v
iniqu
erunt

deratu
atur?
18 *yaš*
do per
ata est

PSALMUS XXXI. לא 159

6 ביד אפקיה יחזי
פדית אותי יהוה אל אמת :

7 שנאתי השמרים הכלי שוא
ואני אל יהוה בסחתי :

8-אנילה ואשמחה
בחסדך אשר ראית
אתדעני ידעת בצרות נפשי :

9 ולא הסגרתני ביד אויב
העמדת במרחב הגלי :

10 חנני יהוה כי צר לי
עששה ככעס
עיני נפשי ובטני :

11 כי כלו בינון חיי
ושטתי באנחה
כשל בעוני כחי
ועצמי עששו :

12 מכל צרתי ****

redemi line pedes meos. 10 Miserere mei, Jahvoh, quom
ntes v am angustia est mihi; quoniam computruit præ ira ocu
Exulta meus, anima mea, & venter meus. 11 Defecit præ
tione ore vita mea, & anni mei præ gemitu; concidit prop
9 No iniquitatem meam fortitudo mea, & ossa mea compu
in lat erunt, 12 Propter omnes hostes meos; & vicinis meis
deratur; quidni igitur hic re- riodum manifesto pertinent mic
atur? col zorerai. Vid. Psal. vi. p. 8.
8 yajfu. Punctum hic po- 29 veliscenai. Et sententia &
do periodus sequens graviter metrum clare indicant verba hæc
ata est. Ad hanc enim pe- in hunc ordinem esse restituenda.
30 hajiti
8

160 PSALMUS XXXI. 169

30 hajiti herpah meod,
 cupahad timjuddavai;
 roai bahuz nadedu meani.

“nilcahti cemet millibbam,
 hajiti ceceli obed.

35 “ci samarti dibbat rabbim,
 magor-missabib, behivva-
 sedam jahad valai; zamam
 lakahtat napfi zamamu.

“v’ani valeca-batahti jahvoh;
 40 amarti, elohai attah.

bejadeca vittotai; hazzileni
 mijad ojobai umerodpai.

“hairah paneca val yabdeca,
 hofiiveni behasdeca jahvoh.

fui opprobrium valdè, & pavor notis meis: vident
 me foris, fugiebant à me. 13 Oblivioni datus sum
 sicut mortuus, à corde eorum; factus sum sicut va
 perditum. 14 Quoniam audivi vituperationem multo
 rum, pavor circumquaque, simul dum consultabant adve

32 *menni*. Hebr. *mimmenni*, Davide scriptus fit; ut prae
 sed repugnat metrum. Vid. Psal. titulus.

xviii. p. 23. & cxxxix. 19. 37 *zamam*. Cum aliquid de

33 *millibbam*. Ex eorum ani- derari videatur, cum ad veris
 mo tanquam mortuus excidi. Heb. tum ad sententiam explendum
milleb. mutilo & sensu & versu. non quidem necessario, sed ut m

35 *ci* &c. Sex hic verba sunt, lius procedat oratio, *zamam* in
 quæ eodem ordine occurrunt Jer. incommode inseri possit, quæ
 xx. 10. quæ proculdubio hinc habetur Psal. cxi. p. 9. me
 desumpta sunt, si Psalmus hic a diu periodus hæc exercuit, c

menda

הייתי חרפה ולשכני מאד
נפחתי ללמיהעני
ראוי בחוץ נדדו ממני :

13 נשחתתי כמרת מלכ.
הייתי ככלי אבד :

14 כי שמעתי דבת רבים
סגור מסבסב בחור.
קדם דוד עלי
לקחת נפשי וממו :

15 ואני עליך בטחתי יהוה
אמרתי אלהי אחת :

16 בידך עזותי הצילני
מיד אויבי ומרדפי :

17 האיתה פניך על עבדך.
הושיעני בחסד : 18 יהוה

um me : molitionem, ut caperent animam meam, moliti sunt.
At ego in te speravi, Jahvoh; dixi, Deus meus tu, 16 In
manu tua sunt tempora mea : erue me e manu inimicorum
eorum, & a persequentibus me. 17 Lucere fac faciem
tuam super servum tuum, serva me per misericordiam tuam,
18 Jahvoh.

endum in illa alicubi latere nul-
s dubitem. Et erat quidem,
um hoc modo emendandam pu-
nem.
magor missabib, karen,
bivvasedam jahad valai.
conjecturam hanc adductus al-
Jer. loco lxi. 29. quem vi-
Sed cum nulla nec in Hebr.
tu, nec in Gr. versione vesti-

gia ad hanc conjecturam duce-
rent, alteram preferendam cen-
sui, cum zamam facile excidere
potuerit, cum in sequentis vers.
fine sequatur zamamu; sed vide-
rint eruditi, quibus felicius forte
emendandi ratio occurrat.

44 jahvoh. Metrum plane in-
dicat periodum in hac voce finiri,
quæ in Hebr. sequenti præponitur.

45 al eboſah ci keratica ;
 jeboſu riſim, jiddemu leſeol.

telamvahiſpte ſaker,
 haddoberor val zaddik
 yatak begavah vabuz.

50 mah rab tubeca jabvoh,
 aſer zapanta lireca ;
 paralta lahoſim bac,
 neged bene baadam.

taſtineſi beſeter paneca
 55 meruceſi iſ ; tiſ penem
 beſpectaſi meribſi leſonot.

baruc jahvoh, cſ hipli
 haſdo li, beſir maſor.

vaani amarti beſopzi,

60 nigrazzi minneged nicaſi,
 accen ſamarta kol taſnuhai,

Ne pudore afficiar quoniam invocavi te: pudore affici-
 tur impii, excidantur in ſepulchro. 19. Obſur-
 cant labia mendacia, quæ loquuntur adverſus juſtum durum
 cum ſuperbia & contemptu. 20. Quam multum eſt
 num tuum, jahvoh, quod abſcondit timentibus te.
 ratus eſ ſperantibus in te coram filiis hominum. 21. Al-

50 jahvoh. Sic Gr. legerunt, cit. Vid. Pſal. xxxii. p. 19
 & xencotvris ex kúca; & hoc legendum laneged. ocoſ. iſt. et
 augmentum verſus poſulat. 56 meribſi. Sic Pſal. xviii. p.
 53 baadam. Equè dicitur ac meribſi nam; & hoc locus poſ-
 bens adam, ſed prius metrum poſ-
 lat, cum præceſſerit meruceſi

PSALMUS XXXI

beſavveyi clica.

אל אבושה כי קראתיך
ישו רשעים יומללם

19 תאלמנה שכח יצור
הכרות על צדק
עתק בגאח וכו' :

20 מן דב שוך
אשר עפנת לראיך
פלת לחסם כן
גד בי אדם :

21 תסדרם בסתר עינך
מרכסי איש תצננס
בסכה מרב לשונות :

22 כרך יתח כי הדפליה
חסדו לי בעוד מצוד :

23 ואני אמרתי בחפזי
גורתי מגד עינך
אכן שמעה קול תחנוני

condes eos in abscondito faciei tue ab elationibus hominum; occultabis eos in tabernaculo a contentionibus lingua-
rum. 22 Benedictus Jahvoh, quoniam misificavit mi-
sericordiam suam mihi in civitate munita. 23 Et ego
dicebam in festinando me, Excusus sum ab oculis tuis: ve-
rum exaudisti vocem deprecationem mearum;

hæc lectio requiritur ad explen- 60 nigrazii. Psal. lxxxviii.
um versum; sed in Hebr. est p. 6. eodem sensu dicitur nigzaru.
urib. Et Thir. iii. 54. nigzarti. Si igi-
59 vanni, &c. Vid. Psal. xix. tur fana hæc lectio, gazar & ga-
7. & cxi. 1. raz idem valens.

164 PSALMUS XXXII. 37

bešavveyi eleca.

chbu et jahvoh, col hasidav ;
emunim nozer jahvoh,

65 umešallem val jeter
vono levoseh gavah.

hizku, vejeammez lebabcem,
col hammišalim lihvoh.

quoniam clamarem ad te. 24 Diligite Jahvoh omnes mi-
sericordes ejus, fideles custodit Jahvoh, & reddit abundan-

PSALMUS XXXII. 37

ledavid, mascil.

1 ašre nesui pešav,
cesui hašah; ašre
adam lo jaššob jahvoh lo on,
v'en berušho remijah.

5 ci hešrašti, balu vazamai,
bešagati col haijom.

jomam valailah ticbad

Davidis, didacticorū. 1. Beatus *cujus* dimissa est pravari-
catio, *cujus* tectum peccatum; 2. beatus homo cui non
imputat Jahvoh iniquitatem, nec est in spiritu ejus dolor

66 vono le. Hæc videntur er-
rore librarii omiſſa, quod vono &
voseb ab eadem litera incipiant.
Aliquid enim excidiſſe liquet ex
eo quod meſallem nunquam poſt
ſe habeat accuſativum perſonæ.

67 vejeammez. In Pibol,
hic legendum dixi ad Pſal. xxi
p. 14. 68 hammiſhalim. Ita cont-
hendum poſto quod aradovos
hammejaſhalim, ſed Judæi ma-

teri
& r

Quon-
ta die.

omiſſo
lim, q
le eſt.
xlviij.
2 haſab

PSALMUS XXXII. לב 185

בשמתי אלקי:

24 אהבו את יהוה כל חסידיו

אמנים נצר יהוה

ומשלים על יתת

עשה גאולה:

25 חזקו ויאמן לבבכם

כל דמיהלים ליהוה:

iniquitatem suam facienti superbiam. 25 Roboramini, & roborabit (Deus) cor vestrum, omnes sperantes in Jahvoh.

PSALMUS XXXII. לב

לדוד משכיל:

1 אשר נשוי פשע

כסוי חטאה: 2 אשר

אדם לא יחשב יהוה לו עון

ואין ברוחו רמיה:

3 כי החרשתי כלו עצמי

בשאתי כל היום:

4 כי יומם ולילה תכנר

Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea in rugitu meo
4. Die ac nocte aggravatur

omisso *dagesh* legunt, *bamja-*
lin, quod ratione metri per-
est. Vid. Psal. xxxiii. p. 18.
xlvi. 11.

per esse dissyllabum. Sed pon-
tant, *dafab*.

7 *jomam*. Hebr. *et jomam*, sed
si sententiam attentius inspicias,
nullus hic *et* locus, quod me-
trum perturbat; videtur nescio

M 3

ralai

166 PSALMUS XXXII. A. 51

valai jadeca; nehpac
lešaddi beharbhone kaiz; selah.

10 hattari odivata,

vevoni lo cissiti;

amarti, odeh valai

pišvai lihvoh; veattah

20 masatah von hattatai. selah.

15 val zot jitpallel col hasid

elica jab levet mezo:

rak lešetep maim rabbim,

elav lo jaggiru,

attah seter li, mizzar tizzereni;

20 attah ronne pallet tesobebeni. selah.

ascileca, veoreca bederec

zu telec; iyazah valeca veni.

ar tihju cesus; cepered, en habin;

bemeteg uberesen vedjo

25 lehalom, bal jikrob elica.

super me manus tua, versus est viror meus in ficcitates aestati
selah. 5 Peccatum meum notum feci tibi, & iniquita-
tem meam non operui: dixi, Confitebor adversum me pro
varicationes meas Jahvoh; & tu dimisisti iniquitatem pe-
cati mei. selah. 6 Propter hoc orabit omnis sanctus
ad te, Jah, tempore inveniendi: profecto in inundatione
aquarum multarum, ad eum non pertingent. 7

quo casu huc translatus a periodo
decima ubi & 1 sententiam &
ad verum desideratur.

9 lešaddi &c. Mire hæc Gr.
verterunt. eis redam. eis tibi
paraylu ai poi arabai.

12 odeh valai. Hebr. vali quod

non intelligo. Gr. val. 12
16 elica jah. Cum syllaba
versum desit, vel jab vel eli
rendum videtur.

20 attah. Repetendum vi-
tur euferia; gratia, & sic lo-
venustior versus; facile om-

pot

abscor
liberat
te; &
culo n
non es
dum,

poterat,
us ab ca
22 pe
tibi, cur
Gr. vide
hui. ver
us, ope

עלי ידך נהפך
ולשדי כחבונני קין סלה :

5 חטאתי אודיעך
ועוני לאדכסיתי
אמרת אודיע עלי
פסעי ליהודי ואחר
נשאת עון חטאתי סלה :

6 עלי זאת יתפלל כל חסיד
אליך לעת מצא
רק לשטף פים רבים
אליו לא יגיע :

7 אתחזק סתור לי מער תצוני
** רני פלט תסוכבני סלה :

8 אשכילך זמך ברך
זו חלך איעצה עליך עיני :

9 אל תהי כסוס כפרד אין הבין
במתג ורקן עדיו
לכלום כל קרוב אליך :

abscutio es mihi, ab angustia custodis me : tu clamoribus
liberationis circumdas me. selah. 8 Intelligere faciam
te, & docebo te viam qua ambules, consulam super te o-
culo meo. 9 Ne sitis sicut equus, sicut mulus, quibus
non est intellectus : in freno & in lupato os ejus coarctan-
dum, ne appropinquet tibi.

poterat, cum praecedens versicu-
lus ab eadem voce incipiat.

22 vnt. Consulam de te, vel
tibi, curam tui geram, oculo meo.

Gr. videntur legisse, *tyazab ve-*
tui, verterunt enim, *ἐπισκέψα-*
μαι, ὁφθαλμός μου.

24 *ubereseu*. Hebr. *oaresen*,
sed versus postulat ut praepositio
repetatur.

25 *lebasom*. Hebr. *siblom*. Sed
aliter punctandum esse versus o-
stendit. Subintelligitur vero *opor-*
tet. Constringere oportet os, seu

168 PSALMUS XXXIII. 15

ci rabbim macobim laraſay ;
vehabboteh bejahvoh,
heſed jeſobebennu.

ſimhu bejahvoh, vegilu zaddikim ;
30 veharninu col jiſre lebab.

10 Quoniam multi dolores impio : at ſperantem in Jah-
voh miſericordia circumdabit eum. 11 Lætamini in

PSALMUS XXXIII. 15

1 rannenu zaddikim bejahvoh ;
liſarim naavah tehillah.

8 hodu lihvoh becinnor,
benebel raſor zammeru lo.

5 ſiru lihvoh ſir hadaſ,
heſibu naggen beteruyah.

1 Exultate, juſti, in Jahvoh : rectos decet laudatio.
2 Celebrate Jahvoh in cithara : in nebel decachordo ca-

conſtringendum eſt. *Inſinitivus* cum / ſæpe ſubintellecto verbo compleri debet. Plura exempla ſunt in Pſalmis. Vid. Pſal. xlix. p. 15. lxii. 10. xcii. 8. Vid. Noldium, p. 473.

bal jikrob. In Hebr. *bal kerob*, errore manifeſto. Excidit nempe *jod*. Nuſquam enim, uti Noldius fatetur, *bal* cum *Inſinitivo* jungitur. Vid. ejus Annotat. 902. ſenſus eſt, *os conſtringendum*, ne appropinquet, equus vel mulus,

cum nolis, ſed ut avertas quum velis, ne mordeat, aut alias he-
dat.

26 *ci rabbim*. *Ci* ad ſenſum prope neceſſarium eſt, exciderit forte, quod *ca* præceſſerit ; deſi- alienoloco inſertum, initio ſc. pe- riodi quartæ.

30 *lebab*, pro *leb*. repoſui po- cente verſu ut ſyllaba augeatur ſed forte *lo* excidit, poſt *harninu* quod prætuleim. Vid. Pſ. lxxx. 1. Diu vero eſt quod arbitratum

PSALMUS XXXIII. 169

10 רבים מפאונים לרשע
והכושח ביהודה
חמד יסובכנו :

11 שמחה כיהודה וגילו צדיקים
והרנינו כל ישרי לב :

Jah- & exultate, justi, & laudate, omnes recti corde.

PSALMUS XXXIII. ל

1 רנו צדיקים ביהודה
לישרים נאמה תהלה :

2 הודו ליהודה בכבוד
בנבל עשור וזמרו לו :

3 שירו לג שיר חדש
היטיבו נגן בתרועה :

3 Cantate Jahvoh canticum novum, bene ca-
site in vociferatione.

1 hanc periodum ad hunc
Psalmum non pertinere, sed
initium esse proxime sequentis;
hoc enim Psalmo nihil est quod
hac periodo ulla ex parte
ingruit. Quod si sequenti Psal-
mo apponas, videbis duas primas
periodos optime inter se con-
necti, & sibi invicem venustissi-
me respondere; & quod magis
edat, per totum fere Psalmum,
ut quaeque periodi unum quo-
modo sensum constituunt.

2 naavab. Est trissyllabum a
naab. Vid. Psal. xciii. p. 5. &
cxlvii. 1. male igitur Masoretæ
punctis fecere dissyllabum, repug-
nante ubique metro.

5 lihvoh. Male in Hebr. 10.
Si conferas hanc periodum cum
prima secunda & quarta, res ipsa
monstrabit hic legendum *lihvoh*.
Præterea versus hic alias plus se-
mel habetur. Vid. Ps. xcvi. p. 1.
& xcvi. 1.

70 PSALMUS XXXIII 5

ei jafar debar jahvoh;
vecol maysehu beemunah.

oheb zidkah umilpat jahvoh,
10 hiesed jab malcah haarez.

bedebar jahvoh samem naysu;
berufi piv col zebaam.

cones canned me haijam; noten
beozarot tehomot.

15 jeru mejahvoh col haarez;
mimmennu jaguru col
jolebe tebel; ci hu amar,
vaijshi; hu zivvah, vaijymod.

jab hepir vazat goim;
20 hent mahlebot yammim.

vazat jahvoh leyolam tarmod;
mahlebot fibbo ledor vador.

4 Quia rectum est verbum Jahvoh, & omne opus
in fide. 5 Diligit justitiam & judicium Jahvoh,
ricordia Jah plena est terra. 6 Verbo Jahvoh
facti sunt, spiritu oris ejus omnis exercitus eorum.
7 Congregat velut in acervum aquas maris, ponit
thesauris abyssos. 8 Timeate a Jahvoh omnis terra,

9 jahvoh. Hic plane desidera-
tur, nihil enim est illi sublato, quo
cum conveniat oheb. zedekab vero
in dissyllabum contrahendum, ut
ex metro liquet. Vid. Psal. xxiv.
p. 5.

12 beruf. In Hebr. prait

copula, sed nata videtur
precedente, & idem fudens
riodi quae utrinque hanc
gunt, cum sint eodem
13. edmod. Sic. Psal. d
p. 13. cemo ned. Sed Gr. ut

4 בְּיֵשׁוּבָהּ יִשְׁכְּנוּ
וְכָל מַעֲשֵׂיהֶם יִשְׁכַּח

5 אֲחֵךְ צִדְקוֹת וְיִשְׁכַּח
חֲסֵד יְהוָה מִלֵּאחַד דָּאָרֶץ

6 בְּכִבְדֵּי יְהוָה שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ
וּבְרָחַם פִּי מִלֵּב צָרָה

7 כֵּסֶם כֶּנֶדֶר מִיָּם נָחַן
בְּאַרְצוֹת תְּהוֹמֹת יָם

8 יִירָאוּ מִיְהוָה כָּל הָאָרֶץ
מִמֶּנּוּ יִגְוִי כָל

9 כִּי הוּא אֵל אֲמִר
וְהוּא הוּא צוּר יִשְׂרָאֵל

10 יְהוָה הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם
חֲשַׁב מַחֲשַׁבוֹת עַמִּים

11 עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תִּעֲמָד
מַחֲשַׁבוֹת לִבּוֹ לְיוֹם וָיוֹם

paveant omnes habitatores orbis : 9 quoniam ipse di-
t, & fuit, ipse præcepit, & extitit. 10 Jahvoh dis-
pat consilium gentium, irritas facit cogitationes populo-
um : 11 Consilium Jahvoh in seculum stat, cogita-
ones cordis ejus in generationem & generationem.
e ἀρεὶ ἀρκόν, quasi legissent *tivum*. Ut Psal. xxxiv. p. 10. &
d; sic etiam Chald. & Symm. *col haarez*, cum hoc modo solere
ned videtur rectius, cum sic *jungi pluribus exemplis patet*.
am legatur Exod. xvi. 8. *Vid. Psal. c. p. i. lxvi. i. xcvi.*
15 jeru. In Hebr. *jiru* in su- *4. sin retineas jiru*, legendum
vi. Sed versus postulat *impera- mejab. Vid. Pl. xxii. p. 24.*

aïre haggoi aïer jah elohav;
vehayam bahar lenahilah lo.

25 miffamem hibbit jahvoh,
raah et col bene haadam.

mimmecon fibto hisgita
el col jofeb: haarez.

haijozer jahad libbam;
30 hammebin el col maysehem.

en hammelec nofay berob hæl;
gibbor lo jinnazel berob coh.

leker hassus littuyah;
uberob hæl lo jemallet.

35 hinneh ven jahvoh el jereav,
lammihalim lehasdo;

lehazgil mimmot napfam,
ul'haijotam barayab.

12 Beata gens cujus Jahvoh est Deus: & populus qui
elegit in hæreditatem sibi. 13 E. cœlis respicit Jahvoh
videt omnes filios hominum. 14 Ex habitaculo sessio-
nis suæ prospicit super omnes habitatores terræ. 15 Qui
formavit simul cor eorum, qui intelligit omnia opera
eorum. 16 Non salvatur Rex in multitudine exercitus

24 vehayam. In Hebr. deest
copula; vau nempe præcedente,
posterior excidit.

27 mimmecon. Hæc & proxi-

me seq. periodus alternant, p
res sc. utriusque versiculi sunt
neris Iambici, secundi vero
chaici; nisi forte secundus
qua

tens
us a
Ecc
ferico
m ec

rtus in
legen
omitte
6 lam

PSALMUS XXXIII. 173

12 אֲשֶׁר הָיוּ אֲשֶׁר יָחַד : אֱלֹהֵי
הָעָם בָּחַר לִנְחֻלָּה לֹא :

13 מִשְׁמֵי הַבַּיִט יִהְיֶה
רְאוּ אֶת-כָּל-בְּנֵי הָאָדָם :

14 מִמֶּכֶךְ שִׁבְתוֹ הַשְׁנוּחַ
אֶל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ :

15 חֲזַצְרֵי יְהוָה לֶחֶם
הַמֶּכֶךְ אֶל-כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם :

16 אֵין הַמֶּלֶךְ נִשְׁע בְּרֶכְחִיל
גִּבּוֹר לֹא-יִנָּצַל בְּרֶכְכָּה :

17 שָׁקֵר הַסֵּם לַחֲשׂוֹעֵהָ
וּבְרֶכְחִיל לֹא יִמְלֹךְ :

18 תִּתֵּן עֵין יְהוָה אֶל-רְאוּ
לְמִיחֻלָּם לַחֲסֹדוֹ :

19 לְדֹזֵל מִמּוֹת נַפְשָׁם
וּלְחַיֵּיתָם בַּתְּעֵב :

17 Fallax
us ad salutem, & in multitudine roboris sui non eripit.
Ecce oculus Jahvoh super timentes eum, ad sperantes
ericordiam ejus: 19 Ad eripiendum a morte ani-
e eorum & ad vivificandum eos in fame.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

174 PSALMUS XXXIV. 7

31 ~~an~~napšenu ~~hiccetah~~ lihvoh ;
 40 ~~veg~~renu umaglinenu
 hu, ci bo jismañ libbenu ;
 81 ~~ci~~bešem kodlo batañnu.
~~hiccetah~~ jehi hasdec' jahvoh valenu,
 21 ~~caater~~ jihalnu lac.

20 Anima nostra expectat Jahvoh ; auxilium nostrum
 & clypeus noster ipse est. 21 nam in eo lætabitur cornu
 nostrum, quia in nomine sancto ejus speramus. 22

PSALMUS XXXIV. 7

ledavid bešanno
 71 ~~et~~tarmo lipus abimelec :
 77 ~~vaijegareñhu,~~ vaijelec.

81 ~~abarecañ~~ et jahvoh becol yet :
 77 ~~camid~~ tehillato bepi.

91 ~~bejahvoh~~ tithallel napši ;
 77 ~~jismenu~~ vanavim, vejismañu.

5 gaddelu lihvoh itti,
 unceromemah šemo jañdav.
 darasti et jah, veranani,

1 Davidis, quum mutavit ipse vultum suum coram
 bimelech, & expulit eum, & abiit. 2 Benedicam Jah
 in omni tempore, semper laus ejus in ore meo. 3 In

1 ~~abarecañ~~. Legendum putem, omisso & paragogico, ~~ab~~
 unctum

PSALMUS XXXIV.

umiccol megratit hizzilani.

20 נפשנו חתה ליהוה

עזרו ומננו

21 כי ברו ישמח לבנו

כי בשם קדשו כחנו :

22 יהי חסדך יהוה עלינו

כאשר חלנו :

umiccol megratit hizzilani.

mericordia tua, Jahvoh, super nos; quemadmodum spe-
vimus in te.

umiccol megratit hizzilani.

PSALMUS XXXIV.

umiccol megratit hizzilani.

1 ליהוה בשנותו

את עמי ואת

יהוה ואת

2 אפרכותי ואת

חמדי חללו בי :

3 כיהוה חתה נש

שמש עמי ושמחו :

4 ונתן ליהוה את

ועומדה שמו יחז :

5 חסדך את יהוה ועני

laudabit se anima mea: audient humiles, & letabun-

4 Magnificate Jahvoh mecum, & exaltemus nomen

5 Quasi vi Jah, & exaudivit me,

umiccol megratit hizzilani.

umiccol megratit hizzilani.

umiccol

176 PSALMUS XXXIV. 34

umiccol megurotai hizzilani.

hibbitu elav, venaharu;

10

“ upenshem al jehparu

zeh rani kara, vejah lamey;
umiccol zarotav hosiyo.

25 “ honeh malac jahvoh sabib
lireav, vajehallezem.

“ tarmu, ureu ci tob jah,
alre haggeber jehseh bo.

jeru et jah kedolav;

20 ci en mahisor lireav.

cepirim, ralu, vernebu;

vedorei jah lo jahseru col tob.

& ex omnibus timoribus meis eripuit me. 6

ad eum, & illuminabuntur,

eorum non afficientur pudore.

pauper clamavit, & Jah audivit;

gustavit ejus ferravit eum.

6 Aspicere

& facere

7

& ex omnibus

8 Castrametatur Ange

9 *hibbitu*. Cum Psalmus hic sit Alphabeticus, qualis est vicissimus quintus, & singula perioduobus consent versiculis, manifestum est casu aliquo hic excidisse versiculos duos, unum nempe e periodo quinta, alterum e sexta; & quaedam periisse ex ipso sensu liquet, cum nullus sit *nominativus*, quocum *hibbitu* conveniat.

naharu ex Chald. significatio. Gr. verterunt *φωτισθη*. Et sensu *neharab* occurrit Job. quænam vero sint quæ exciderint nemo dixerit, cum hæc omnibus quæ supersunt versibus antiquiores sint. Et sensu lo facienda est conjectura, eo duce, non absurde conjecturari quæ desunt hujusmodi

hvhoh
vide
Tin
entibu
ientu

se, pri
tenu, a
nob bat
milia su
p. 5,
natio, i
habenda
& for
i cepiri
hanc q

ומכל-מגורותי הצילני :

6 דעם וואו וואס

וּפְנִיָּהם אֶל-הַפָּרוֹ: שָׁמָּה יִשְׁתַּחֲוּוּ:

7 זה ענין קריא וידועה שמע
ומכל צדדתי הושיעו:

8 חנה מלאך יהוה מביא
לידאיו ויחלצם:

9 טעמו וראו כי טוב יהיה
אשר תנבא יחזקאל!

10 יראו את יהודה קדשיו
כי אם מסנוד ליראיו:

וְהַיְתָּ לְךָ חֵן בְּעֵינֵי הָעָם : וְהָיָה לְךָ חֵן בְּעֵינֵי הָעָם :

6 *Gustate,*
 7 *Timete Jah, sancti ejus; quoniam non est penuria ti-*
 8 *mentibus eum.*
 9 *Leunculi depauperantur, & famem*
 10 *sentientur; sed quærentes Jah non deficient ullo bono.*

te, priorem sc. *decol zarosam*
 alterum vero, *asferba*
babānu. His non multum
 familia sunt quæ habemus Psal.
 p. 5, 6. Sed hæc est mera
 coniectura, nulloque proinde in lo-
 co habenda. Alii alia conjece-
 runt, & forsan meliora.

hanc quidem inter alias fig-
 ascriptum erat ad supplendam el-
 leca

178 PSALMUS XXXIV. 17

lecu banim šimyu li;
jirat *jah* alammedcem.

25 “mi haiš hešapez haijim;
oheb jamim lirot *šobim*.

“nezor lešoneca meray,
šipteca middabber mirmah.

“surab meray vavafeh šob;
30 bakkeš šalom, verodpehu.

vene *jah* el zaddikim,
vepoznav el šavratam.

“pene jahvoh berofš ray,
lehacrit meereš zicram.

35 zayaku vejah šamev;
umiccol zarotam hizzilam.

karob jahvoh lenišbere leb,

12 Venite filii, auscultate mihi, timorem Jah doce
vos: 13 Quis vir ille qui vult vitam, diligit dies

dere bonos? 14 Custodi linguam tuam à malo, &
bia tua à loquendo dolum. 15 Declina à malo, &
bonum: inquire pacem, & persequere eam. 16 O

lipšin & *šahšera*, quod absolute
ponitur, Psal. xxiii. i. idque lon-
ge elegantius. Et hic versiculi
multo venustioreserunt si tollatur.

26 *šobim*. In Hebr. *šob*. Ex-
siderat nempe syllaba finalis;

quod & alias sapius accidit.
hil hoc mendo apertius;
recte, *šimigis* — *šavafis*.

28 *šipteca*. In Hebr. pra-
est copula, sed ejiciendam esse
trum ostendit, & ipsa etiam

Jah
7 Vu
um è
audidit
9 Prop

rustio,
am cum
posita e
29 sur
ma par
endum n

PSALMUS XXXIV. 44 979

12 לכו־בנים שמעו־לי
יראת יהוה אלמדכם :

13 מִי־האִישׁ החפֵּץ חיים
אהב ימים לראות טוב *

14 נצר לשונך מרע
ושפתך מִדִּבַּר מרמה :

15 סור * מרע ועשה־טוב
בקש שלום ורחפו :

16 עיני יהוה אל־צדיקים
ואזניו אל־שועתם :

17 פני יהוה בעושי רע
להכרית מארץ זכרם :

18 צעקו ויהוה שמע
ומכל־צרותם הִצִּילם :

19 קרוב יהוה לנשבר־לב

Jah super justos, & aures ejus ad clamorem eorum.
7 Vultus Jahvoh contra facientes malum, ad exscinden-
um è terra memoriam eorum. 18 Clamant, & Jah
exaudit, & ex omnibus angustiis eorum eripit eos.
9 Propinquus est Jahvoh confractis corde,

35 zayaku. Gr. addunt si di-
cunt, quasi in suo codice legis-
sent zaddikim, quod ad sensum
etiam desideratur, illo vero ad-
miso legendum jahvoh. Vid.
p. 7.

180 PSALMUS XXXV. לה

veet dacc: ruħ jořiy.

rabbot rayot zaddik ; vejabvoh
40 miccullam jazzilennu.

řomer jah col vazmotav ;
ařat mehennah lo niřbarah.

temotet rařav rayah ;
umefanne zaddik jeřamu.

45 " podeh jahvoh nepes rabdav ;
velo jeřemu col hařosim bo.

& contritos spiritu servat. 20 Multa sunt mala iusti
& Jahvoh à cunctis ipsis eruit eum. 21 Custodit Jah
omnia ossa ejus, unum ex eis non confringitur. 22 In-

PSALMUS XXXV. לה

ledavid.

I " ribah jahvoh et jeribai ;
leřam jabvoh et tořamai.

hařzek magen vezinnah,
vekumah bevezrati.

Davidis. I Litiga, Jahvoh, cum litigantibus mecum
pugna Jabvoh cum impugnatoribus meis. 2 Appre-

39 vejahvoh. In Hebr. legi-
tur umiccullam, ut p. 5. 7. & 18.
& jabvoh in periodi fine ponitur.
Jabvoh nempe quod inter scri-
bendum exciderat, in margine
positum alieno postea loco inse-
ruerunt, quod poni oportuit
ter copulam & miccullam.
41 jah. jah hic inferendu
esse constructio pariter ac m
trum ostendit. Vid. Pf. xxxi. p.
44 umefanne. Hebr. vejah

sonce
syllabu
scit ;
Pibel
entius i
45 pode

PSALMUS XXXV. לה 181

ואת־דכא־רוח יושיע :

20 רבות רעות צדיק ***
ומכלם יצילו יהוה :

21 שמר * כל־עצמותיו
אחת מהנה לא נשברה :

22 תמותת רשע רעה
ו־שנאי צדיק יאשמו :

23 פדה יהוה נפש עבדיו
ולא יאשמו כל־החוסים בו :

erimet impium malitia; & ocores iusti devastabuntur.
3 Redimit Jahvoh animam servorum suorum; & non
devastabuntur omnes sperantes in eo.

PSALMUS XXXV. לה

לדוד :

1 ריבה יהוה את־יריבי
לחם * את־לחמי :

2 החזק מגן וצנדה
וקומה בעזרתי :

ende clypeum & scutum, & surge in adiutorium me-

sones: si recte punctetur, est num. Vid. Psal. xxv. ult.

syllabum; quo versus syllaba

scit; reposui igitur partici-

Pibel, quod altero longe fre-

quentius in Psalmis occurrit.

45 podeb, &c. Hæc extra Psal-

1 ribab. Vid. Psal. xliii p. 1.

& lxxiv. 22.

2 jahvoh. Inferendum putavi,

ut versiculi pari passu incederent.

N 3

5 ha-

5 harek hanit, usegor likrat rodpai;
emor lenapři, ješuyatec ani.

jebošu v'iccalemu
mebakkeš napři;
jissogu aňor vejahperu
10 hošebe rayati.

jihju cemoz lipne ruš;
umalac jahvoh došeh.

darcam hošec vaňalaklakkot
jebi, umalac jah rodepam.

15 ci ħinnam ŧamenu li rištam,
šaňat ħinnam ħapar lenapři.

teboehu šoah lo jeday,
verišto ašer ŧaman,

3 Educ lanceam, & interclude in occursum persequen-
tium me: dic animæ meæ, Salus tua sum. 4 Pudo-
afficiantur, & erubescant quærentes animam meam: ave-
tantur retrorsum, & pudore afficiantur cogitantes malu-
meum. 5 Sint ut gluma ante ventum, & Angelus Ja-

5 *barek*. In Hebr. *vebarek*.
Sed copula corrumpit versum.
& a Gr. versione abest. *usegor*.
Gr. *ὀκλύειν*, viam occlude;
sed sunt qui velint *segor* nomen
esse bellici cujusdam instrumenti,
idem sc. quod Persicum *sagaris*,
ensiculi genus; quod huic loco
optime convenit, cum præcesse-
rint *clypeus* & *scutum*, commode
sequuntur *lancea* & *gladius*.

7 *jebošu*. In hac periodo, quod

& in paucis aliis factum est, *am*. Ser-
ficuli alternant. Primus sc. & *bi ver*
tius sunt iambici generis, sec-
dus vero & quartus Trocha-
& sic p. 26. Vid. Psal. xxxi.
p. 13. xl. 15. lxxi. 13.

11 *emoz*. Vid. Ps. i. p. 4.
Es. xvii. 13.

12 *došeh*. Gr. videntur le-
došam. Verterunt enim, *ca*
avšes.

13 *darcam*. In Hebr. *jebi*

PSALMUS XXXV. לה 183

3 והרק חנית וסגור לקראת רדפי
אמר לנפשי ישעתך אני :

4 יבשו ויכלמו

מבקשי נפשי

יסגור אחור ויחפרו

חשבי חלעתי :

5 יהיו כמוץ לפני רוח

ומלאך יהוה רחה :

6 יהי דרכם חשך וחלקלקות

** ומלאך יהוה רדפם :

7 כי חנם טמנולי שחת רשתם

** חנם חפרו לנפשי :

8 תבואהו שואה לא ידע

ורשתו אשר טמן

sequens. 6 Via eorum tenebræ, & lubrici-
Pudo- ates sit, & Angelus Jah persequens. 7 Quoniam sine
: ave- causa absconderunt mihi rete suum, foveam sine causa fodit
malu- nimæ meæ. 8 Veniat ei ruina quam non cognoscit,
lus Ja- & rete ipsius, quod abscondit,

est, v- m. Sed metrum clare monstrat hujus ipsius Psalmi res clarissime
sc. & bi vers sequenti præponendum comprobetur. Pessime hæc ver-
is, se- te. Vid. Jer. xxiii. 12. terunt Gr. decepti prava lectione,
Trochæ 15 *ristam, jâbat*. In Hebr. & interpunctione ad lectionem i-
l. xxx *bat ristam*. Sed has voces sedes stant accommodata.
i. p. 4 vicem commutasse evidentissime 16 *âpar*. In Hebr. *âperu*.
Sed versus postulat singulare, &
ntur le- quet ex verbis *tamenu*, & *âpar*, comprobant sequentia.
n, c-
or. jebi- m de *fovea*. Vid. Psal. ix. p. 16; 17 *Joab*. Idem plane est ac *â-
bat*, proxime præcedens. Vid.
Es. xlvii. 13.

184 PSALMUS XXXV. 61

tilcedo; veſoah, jippol bah.

20 napſi tagil bejahvoh;
vetaſiſ biſuyato.

col razmotai tomarnah,
jah mi camoca, mazzil
vani mijad haſak mimmennu;
25 vane veebjon miggozelo?

jekumun vede haſas;
jeſo jadayti jiſaluni,

jeſallemoni rayah taſat
ſobah, ſecol lenapſi.

30 vaani baſaloram
lebuſi ſak; yinneti
bazzom napſi, utepillati
valai, el heki taſub.

cerey, ceaſi li, hithallaſti;
35 caabel em, koder ſaſoti.

capiat eum, & ruina incidat in illum. 9 Anima
mea exultabit in Jahvoh, & gaudebit in ſalute ejus.
10 Omnia oſſa mea dicent, Jah, quis ſicut tu, eri-
piens afflictum a manu fortioris eo, pauperem & ege-
num à diripiente eum? 11 Inſurrexerunt teſtes ini-
qui; quæ non noveram interrogant me. 12 Reddi-

19 *veſoah*. Hebr. *beſoah*. Sed
conſtructio poſcit *vau* loco *b*. Res
per ſe clara.

20 *napſi*. In Hebr. præfixa
eſt copula, quam metrum oſten-
dit ad ſeq. v. pertinere.

24 *mijad haſak*. *jad* addidi

ex verſione Gr. *ἐν χειρὶ*.

25 *vani*. In Hebr. copula præ-
poſita eſt, ſed conſtructio æque
metrum, reſpuit; ex *vau* præco-
dente videtur irrepiſſe.

27 *je*. plene ſcriptum eſt *aſer*
ſe.

erunt
3. At
ecus
ea ad
micus,
ens ma

d cont
ſum.
29 *je*
id anim
mlatere
ci iſti ſu

PSALMUS XXXV. לה 185

תלכרו בשואה יפל-כה :

9 ונפשי תגיל ביהוה

תשיש בישועתו :

10 כל עצמתי תאמרנה

יהוה מי כמדך מציל

עני מ. חזק ממנו

ועני ואביון מגולו :

11 יקומן עדי חמם

אשר לא ידעתי ישאלוני :

12 ישלמוני רעה תחת

טובה שכול לנפשי :

13 ואני בחלותם

לבושי שק ענית

בצום נפשי ותפלתי

על * חיקי תשוב :

14 כרע כאח לי התהלכתי

כאבל-אם קדר שחותי :

anima erunt mihi malum pro bono, orbitatem animæ meæ.
ejus. 3. At ego, quum ægrotarent ipsi, vestimentum meum erat
erit. eccus : affligebam in jejunio animam meam, & oratio
ege- mea ad me in sinum meum revertetur. 14. Tanquam
s ini- micus, tanquam frater mihi, ambulabam : tanquam lu-
Reddi- ens matrem, pullatus incurvabar.

la pra- et contrahte legendum propter
eque- rum. Vid. Psal i. 12.
præce- 29 Jecol. Gr. α αυιαν. Sed
est as- id animæ cum orbitate? Men-
se- tum latere suspicor, vel aliam vim
si illi subesse.

33 yal'ai el. In Hebr. yal. Sed
mendose; yal dek enim nusquam
dicitur, sed el dek; versus etiam
indicat subesse mendum, quod sic
corrigen- dum arbitror.

35 koder. Vid. Pf. xxxviii. p.7.
ubezalvi

ubezal yi famehu,
venesapu; nesepu
yalai necim, velo jadayti.

behanpe layge mayog
40 kareyu, velo dammu
harok yalai tinnemo.

adonai cammah tireh?
hasibah napfi miltsohem;
zmiccepirim jehidati.

45 odeca bekahal rab;
beram razum ahalleleca.

“ al jismehu li ojebai teker;
veal soneai hinnam jikrezu
yain, ci lo salom jedabberu.

15 Sed *ipsi* in claudicatione mea lætati sunt, & congregantur, congregantur adversum me plebei, nec sciebant
16 Cum disteriis & sannis placentarum profciderunt me
& non cessarunt frendere adversum me dentibus suis
17 Domine usquequo videbis? Reduc animam meam

38 *necim*. Gr. *πλῆθες*. Plebei, viles, abjecti; quæ mihi videtur vera vocis hujus interpretatio. Alii, *claudi*, quia *claudus* dicitur *necch raglaim*. 2 Sam. iv. 4. & hunc sensum præferunt, quia *bezal yi est in claudicatione mea*, quasi *claudi claudum rississent*. Sic Cl. Clericus. Sed nullus hic videtur deridendo locus; seria nimis res agitur. Hæc autem periodus in hoc versu finienda. Versiculi vero proxime sequentes loca inter se

errore librarii commutarunt, quæ periodum hanc valde obscuram atque impeditam reddidit; quæ miror neminem animadvertisse. *velo jadayti*. Sc. qui esset vel cur adversum me conveniret. *Muis*.

39 *behanpe layge mayog*. In obivium est *layge* significare sannem. *Sanna* igitur *placenta*, erunt *nae, futes*, quales parasitorum *hanpe* vero vel *hanpe*, prout *hanpe* punctatur Es. xxxii. 6. erunt *probita*

PSALMUS XXXV. לה 187

15 ובעלעי שמחו

ונאספו נאספו

עלי נכים ולא ידעתי

קרעו ולאדמו :

16 בחנפי לעני מעון

חרק עלי שנימו :

17 אדני כמה תראה

השיבה נפשי משאיהם

מכפירים יחזיתי :

18 אורך בקחל ארבי

נעם עצום אהללך :

19 אל ישמחולי איבי שקר

** שנאי חנם יקרצי

עין : 20 כי לא שלום ידברו

desolationibus eorum, & à leonibus solitariam meam.
8 Celebrabo te in cœtu magno, in populo numerofo lau-
labo te. 19 Ne lætentur de me qui inimici mei im-
merito, neque qui odio habent me sine causa, innuant ocu-
20 quia non pacem loquuntur.

47 al jismēdu li. ne latentur de
me. frequens loquutio, vid. p. 24.
Psal. xxv. p. 2. xxxviii. 17.
48 veal. Cum hæc manifesto
ad sensum desiderentur, metro
duce addenda existimavi, & vain
proximo versui præposito, perio-
dus hæc optime delineet in jedab-
beru, quæ nunc incommode di-
vellitur.

49 ci lo. Gr. verterunt ac fi-
legissent li. Sed sententia postu-
lat lo.

50 val

50 *yal rigye erez dibre mirmot*
jahšobun, vejarhibu
yalai pihem; ameru,
heaḥ, heaḥ, yenu.

raitah jah, al teḥraḥ;
 55 *adonai al tirḥak. mimmenni.*

hayirah, vehakizah,
lemiṣpati elohai,
vaadonai leribi.

21 *šopteni cezidkeca jahvoh*
 60 *elohai, veal jisneḥu li.*

al jomeru belibbam,
heaḥ, napiṣnu, billaynuhu.

jebošu vejaḥperu jaḥdav
semeḥe rayati;
 65 *jilbešu bošet ucelimmah*
hammagdilim yalai.

Contra humiles terræ verba fraudum cogitant 21 & dilata-
 taverunt adversum me os suum: dixerunt, Euge euge
 oculus noster. 22 Vidisti, Jah, ne taceas. Domine
 ne elonges te à me. 23 Excita te, & evigila ad judi-
 cium meum, Deus mi, & Domine mi, ad causam meam

50 *yal rigye*. In Hebr. copula
 præponitur, sed videtur ex præ-
 cedente nata, cum versus respuat.
 Mire hic turbarunt omnes veteres
 interpretes, ut ex eorum frag-
 mentis liquet; legerunt *ragay*, &
 verterunt *רגע*, *רגע*, *רגע*.

παῦσι, ὡς ἰλεα.

51 *jahšobun*. Ex metro liquet
 periodum hanc perperam habere
 claudi.

53 *yenu*. In Hebr. *ראתב*
yenu. Sed *raatab* vel e marginibus
 irrepsit ad ellipsim explendam

ועל רגעי־ארץ דברי מרמור
 יחשכון : 21 וירחיבו
 עלי פיהם אמרו
 האח האח ראתה עינינו :

22 ראתה ידך אל־תחרש
 אדני אל־תרחק ממני :

23 העידה והקיצה
 למשפטי אלהי
 ואדני לריבי :

24 שפטני כצדק יהוה
 אלהי ואל־ישמתו־לי :

25 אל־יאמרו בלבים
 האח נפשנו אל־יאמרו בלענוהו :

26 יבשו ויחפרו יחדו
 שמת רעתי
 ילכשו־בשח וכלמה
 הפגורילים עלי :

4 Judica me secundum justitiam tuam, Jahvoh, Deus
 i, & ne lætentur de me. 25 Ne dicant in corde suo,
 euge, anima nostra : disperdidimus eum. 26 Pudore
 ficiantur, & erubescant simul læti malo meo : induantur
 pudore & erubescentiâ, magnificantes sese adversus me.

natum est ex *raitab* in *y* pro- cum *mæ* præcesserit. Sed Gr.
 me sequente, ut patebit hæc verterunt, ac si legissent,
 ferenti cum p. 25. *beat beat, nassenu,*
 62 *billaynubu.* In Hebr. præ- *veal jomeru, billaynubu.*
 lit. *al jomeru.* Sed videtur 63 *jebofu* &c. Vid. p. 4. &
 errorem librarii repetitum, Psal. xl. p. 15. & lxxi. 13.

jaronnu,

190 PSALMUS XXXVI. 17

jaronnu, vejismehu
beca, hapez zidki;
vejomeru, tamid, jigdal jah,
70 hehapez selom rabdo.

“ lešoni tehgeh zidkeca,
col haijom tehillateca.

27 Exultent & lætentur in te qui volunt justitiam me
am: & dicant semper, Magnificetur Jah, qui vult pacem

PSALMUS XXXVI. 17

lamenazze, leyebed jahvoh,
ledavid.

1 neum pešav larašav
bekereb libbo, en elohim.

en pašad elohim leneged
renav, (ci hešlik elav
5 bevenav,) limzo vono lisno.

1 Præcentori, servi Jahvoh, Davidis. 2 Dicit Præcentor
ricatio impio in medio cordis sui, non est deus. Non

68 beca. Inferui ex parallelo
loco Psal. xl. 17. quod metrum
excidisse ostendit.

70 hehapez. Gr. videntur le-
gisse hapez, ut in lo-
co parallelo obabe.

71 lešoni. In Hebr. præfixa
est copula, repetito van quod
præcedit. Vid. Psal. lxxi. 8,
15, 24.

1 neum. Si conseras hæc
initio Psal. cx. mecum opinor
ties, hæc ita reddenda esse;
Scelus homini improbo in corde
non est deus. Quod idem fere
ac illud quod dicitur, Psal.
p. i. atque adeo pro libbi
gendum libbo, & addendum
elohim. Quod forte excidit p
ter similitudinem verborum

PSALMUS XXXVI. לו 191

27 ירנו וישמחו
** חפצי צדקי
ויאמרו תמיד יגדל יהוה
החפץ שלום עבדו :

28 ולשוני תהנה צדקך
כל היום תהלתך :

fervi sui. 28 Lingua mea loquetur justitiam tuam,
omni die laudem tuam.

PSALMUS XXXVI. לו

1 למנצח לעבד יהוה
לדוד

2 נאם פשע לרשע
בקרב לבי ****

אין פחד אלהים לנגד
עיניו : 3 כי החליק אליו
בעיניו למצא עונו לשנא :

avor Dei ante oculos ejus, (3 quoniam blanditur ei in ocu-
s ejus,) ut inveniat iniquitatem suam ad odio habendum.

me sequentium. (ci bedlik elav) limzo vono

4 ci bedlik elav beyenav. Hæc
parenthesi includas, discuties
nebras quæ hactenus locum hunc
texerunt. Dubito vero annon
enav sit e margine translatum,
glossema esset & leneged venav.
od si ita sit, versiculi hi sic
sunt constituendi.
an pashad elobim leneged venav,

Vel, quod malim, in tertio ver-
ficulo, omisso beyenav, inserta
copula ante lisno legendum, lim-
zo vono velisno. Gr. μὴ φοβῆσαι.
Non illi est ante oculos dei timor,
quo excitetur ad peccata sua dete-
genda, & odio prosequenda.

dibre

dibre piv on, umirmah: hadal
lehascil, lehētib; on jahšob
val mišcabo, jitjazzeb
val derec lo tob; ray lo jimas.

10 jahvoh, behaššamem hasdeca;
emunateca vad lehakim.

“ zidkateca ceharre el;
mišpašeca tehom rabbah;
adam ubehemah tošiy

15 “ jahvoh. mah jakar hasdeca
elohim! ubene adam
bezel canpeca ješsajun.

“ jiryun middešen beteca;
venahial yadneca taškem.

20 ci yimmac mekor haajim;
beoreca nireh or.

“ mešoc hasdeca lejodeyeca,

4 Verba oris ejus iniquitas & dolus: desiit intelligere
benè agat; 5 iniquitatem cogitat in cubili suo, stat in v
non bona, malum non averfatur. 6 Jahvoh, usque
coelos misericordia tua; veritas tua usque ad nube
7 Justitia tua sicut montes Dei: judicia tua, abyssus ma
na: hominem & animal fervas Jahvoh. 8 quam p

7 on jahšob. Hanc & priorem
periodum in unam componendas
esse metrum clare ostendit.

10 jahvoh, &c. Vid. Psal. lvii.
p. 11: behaššamem usque ad cœ-
los. Ut ex loco parallelo liquet.

15 jahvoh. Hanc vocem licet
antecedentem periodum pertine
huic praponi oportere ex me
constat.

17 bezel. Frequens in Psal
figu

4 דבריו אין ושמרה חרל
להשכל להיטיב : 5 און יחשב
על משכבו יתעב
על דרך לא טוב רע לא ימאס :

6 יהוה בהשמים חסדך
אמונתך עד שחקים :

7 צדקתך כהררי אל
משפטך חרום רבה
אדם ובהמה חרש יע

8 יהוה : 8 מלכותך
אלהים וצבא אדם
בעל צדקת חסדך :

9 רוח מרשן ביתך
ונחל עדניך תשקם :

10 כי עמך מקור חיים
באורך נראה דאור :

11 משך חסדך לירעד

Deus ! & filii hominum in
Inebriabuntur de
domus tuæ, & de torrente deliciarum tuarum
Quoniam apud te est fons vitæ, in
Protrahe misericordiam

vid. Pf. xvii. p. 8. lvi. z. lxi.
5. xci. 1, &c. & Ded. xxxii. 11.
18 jirvan. Non jirvejan, ut
est in Hebr. legendum esse, sed
jirvan versus indicat.

194 PSALMUS XXXVII.

vezidkateca liſſe leb.

al teboeni regel gayah,
25 vejad rūvim al tenideni.

“ ſam napelu porale on;
doſu, velo jacelu kum.

& juſtitiam tuam rectis corde. 12 Ne veniat mihi
ſuperbiæ, & manus impiorum ne migrare faciat

PSALMUS XXXVII.

8 ledavid.
1 al tiſſar bammereyim,
al tokanne beyoſe yavlah.
cehaſir meherah jimmalu,
uejerok deſe jibbolun.

Davidis. 1 Ne ſuccenſeas in malignos, ne zeleris
facientes iniquitatem. 2 Tanquam herba velociter

1 al tiſſar. Pſalmus hic eſt
Alphabeticus, ſed ita, ut non ſin-
gulæ periodi, ſed alternæ tantum
Alphabeti ordinem ſervent. Tria
enim ſunt carminum horum al-
phabeticorum genera; in aliis u-
tique ſinguli verſiculi incipiunt a
litera pro elementorum alphabe-
ticorum ſerie; quales ſunt Pf. cxi.
& cxii. quorum uterque conſtat
verſiculis viginti duobus; in aliis
ſingulæ periodi alphabeti ordi-
nem ſequuntur, atque hujus ge-
neris ſunt Pſal. xxv. 34. cxix. &
cxlv. In hoc autem Pſalmo al-
ternæ tantum periodi alphabetico
ordine ſcriptæ ſunt. Hic igitur
Pſalmus debuerat dividi in viginti

duas majores periodos, quarum
ſingulæ binas minores continen-
rent. In hoc vero Pſalmo con-
ſervando, pariter ac in aliis,
negligentes olim fuerunt Ju-
daei, ut hic etiam præter alia
menda, quædam iis in locis in-
ſerint, ubi facillimum fuit ab-
ſolvere. In periodo enim
excidit vox quam ab yau incipit
oportuit. Et periodo 39. per
ejus vocem quæ a ſau recte incipit
abſurde præfigitur van. Sed
alia majoris momenti menda
quæ aut longinquitati tempo-
re detritis membranæ, aut librorum
incuriæ imputanda ſunt. In
periodo enim quæ a d incipit

PSALMUS XXXVII. לז 195

וְצַדִּיק תִּשְׁכַּח לִישְׁרֵי לֵב :

12 אֶל־חֲבוּאֵי רֶגֶל נֶאֱמָר

וְיָד רָשָׁעִים אֶל־חֲנִידָנִי :

13 שֶׁם נָפְלוּ פְעָלֵי אֹן

דָּחוּ וְגַם־יָבִילוּ קֹם :

3 Illic ceciderunt operarii iniquitatis; impulsii sunt, & non potuerunt surgere.

PSALMUS XXXVII. לז

לְדָוִד :

1 אֶל־הַחֹחַר בְּמַרְעִים

אֶל־חֲקֵנָא בַעֲשֵׂי עוֹלָה :

2 כְּחֹצֵר מִהֶרָה יִמְלוּ

וְכִירָק דְּשֶׂא יִבְלֹן :

dentur, & sicut olus germinis decident.

num sunt versiculi, nec plures
nt in 4. Et in periodo deest
integer versiculus, vel pars e-
maxima. Hæc menda dico,
parum credibile est has pe-
dos ab ipso Psalmi auctore sic
constitutas, cum in hoc poe-
sæ genere, facillimum sit perio-
di quamvis versiculo auctiorem
ere. Præterea in primo ex-
plo tertius versus, quod ad me-
genus, non convenit cum præ-
sentibus, quod certo mihi indi-
est versiculum ibi excidisse; &
tertio facile suppleri potest
od deest ad periodum complen-
a. Sed alius in hoc Psalmo
navus est, quod quædam periodi
justum versiculorum numerum ex-
cedant. Periodus nempe 3, duo-
bus versiculis justo major est; pe-
riodi verò 4 & 5 uno singulæ.
Quod mihi quidem videtur rudi
adhuc & inculte ætatis tempo-
rum poetæ debere, in qua plus na-
turæ fuit quam artis. Nemo e-
nim est non plane 3 & 5, cui
non venustius hoc carmen videre-
tur, si singulæ periodi eodem
versuum numero constarent.
3 *cedazir*. In Hebr. *cedazir*, quod
versum corrumpit. Vid. Pl. xc.
p. 5. & ciii. 15.

5 " beſaſi bejah, vavaſe ſob ;
ſecon erez, ureveh amonah.
vehitvannag val jahvoh, vejitten
leca miſalot libbeca.

gol val jahvoh darceca ;
10 ubetaſi valav, vehu jayſe.
vehozi caor zidkateca,
umiſpaſteca cazzohraim.

" dom lihvoh, vehitholel lo ;
al titthar bemazliſ darco :

15 beil voſeh mezimmot.

herep-meap vavazob hemah ;
al titthar ac leharey.

" ci mereyim jiccaretun ;
20 vekove jahvoh, hemah jireſu arez.

" veyod meyaſ, veen raſay ;
v'hitbonanta val mekomo, veenennu,

3 Spera in Jah, & fac bonum ; inhabita terram
paſceris in divitiis ejus. 4 Et delecta te in Jahvoh
dabit tibi petitiones cordis tui. 5 Volve ſuper Jah
viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet
ſicut lumen, juſtitiam tuam, & judicia tua ſicut meri-
7 Sile Jahvoh, & exſpecta eum : ne irascaris feliciter

6. amonah. Sic reſcribendum nil apertius. amen enim,
puto pro emunah, quod magnam idem eſt ac hamon, ſignific
interpretibus moleſtiam creavit ; vitias. Ita hamon reddid
paſci enim veritate vel fide, mira in periodo 16 ; & hic,
loquutio eſt, hoc ſaltem in loco. 17
Sin amonah cum Græcis legas, etiam Eccleſ. v. 9.

PSALMUS XXXVII 197

3 בִּטָּח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה-טוֹב
שָׁכֵן-אֶרֶץ וְרַעַה אֱמוּנָה :
4 וְחַתְּשֵׁנָה עַל-יְהוָה וַיִּתֵּן
לְךָ כִּשְׂאוֹנוֹת לֶכֶךְ :
5 נֹגַל עַל-יְהוָה דִּרְכָּךְ
וּבִטָּח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה :
6 וְהוֹצֵא בְּאָזְנוֹ צִדְקָךְ
וּמִשְׁפָּטֶיךָ בְּצִהְרִים :
7 חֲנוּם לַיהוָה וְהַתְּחַלֵּל לוֹ
אֶל-הַתְּהִי בְּמַצְלַח דְּרָכּוֹ
בְּאִישׁ עֹשֶׂה מְזִמּוֹת :
8 הִבֵּהּ מֵאֵף וְעֹזֵב חֶמֶה
אֶל-הַתְּהִי אֶךְ לַהֲרַע :
9 כִּי מִרְעִים יִכְרֹתוּן
וְקוֹי יְהוָה הֵמָּה יִרְשׁוּ-אֶרֶץ :
10 וְהַתְּבוֹנֶנֶת עַל-מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ :
וְהַתְּבוֹנֶנֶת עַל-מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ :

venti viam suam, ... propter virum facien-
abominationes. 8 Desine ab ira, & missum fac fu-
am: ne effervesceas, saltem ad malefaciendum. 9 Quo-
m maligni excidentur: at expectantes Jahvoh ipsi hæ-
tabunt terram. 10 Et adhuc paululum, & non
impious: & considerabis locum ejus, & non erit.

zidkateca. Hebr. zidkēca. 16 beif. Si versus non ante hæc
excidit, legendum ubeif, ut con-
stet metrum. Sed nec quoad sen-
sum satis hæc cohærent, quod suad-
det ut integrum versiculum exci-
disse putem.

“ vanavim jireſu arez ;
 e’hitſannegu val rob-ſalom.

25 zomeſem raſay lazzaddik,
 vekorek valay ſinnav.

“ adonai jiſhak lo,
 ci raſh ci jabo jomo.

“ hereb patehu reſayim,

30 vedarecu kaſtam,
 lehappil vani veebjon,
 liſboſi jiſre darec.
 harbam tabo belebabam,
 vekafſtotam tiſſabarnah.

35 tob meyaſ lazzaddik, mehamon
 reſayim rabbim, ci zeroyot
 reſayim tiſſabarnah ;
 veſomee zaddikim jah.

jodey jahvoh jeme temimim ;
 40 venahilatam leyolam tihjeh.
 “ lo jebolu beyet rayah ;
 ubime rayab jiſbayu.

11 Humiles hæreditabunt terram, & oblectabuntur
 multitudine pacis. 12 Cogitat impius contra juſtu
 & frendet adverſus eum dentibus ſuis. 13 Dominus ri
 bit eum, quia videt quod venit dies ejus. 14 Gladi
 evaginaverunt impii, & tetenderunt arcum ſuum,
 dejiciant pauperem & inopem, ut jugulent rectos
 15 Gladius eorum intrabit in cor eorum, & arcus eor

23 *vanavim*. In Hebr. præit co- *bam*, ſed verſus poſtulat *lebab-*
 pula, ſed *ex vau* præcedente nata. 42 *rayab*. Hebr. *rayabon*.

33 *belebabam*. In Hebr. *belib-* verſus reſpuit, niſi in diſſylla

PSALMUS XXXVII. 199

11 וְעֵנִים יִירָשׁ אָרֶץ

וְהִתְעַנְּנוּ עַל־דָּב שְׁלוֹם :

12 זֶמֶן רָשָׁע לַצְדִּיק

וְחָרָק עָלָיו שְׁנוֹ :

13 אֲדֹנִי יִשְׁחָקֵלּוּ

כִּי רָאָה כִּי־יִבְרָא יוֹמוֹ :

14 חָרָב פָּתַחוּ רָשָׁעִים

וְדָרְכוּ קִשְׁתָּם

לְהַפִּיל עָנִי וְאֲבִיוֹן

לְטַבּוֹחַ יְשִׁי הָדָד :

15 חֲרָבָם תִּבְנֶה בָלֶם

וְקִשְׁתּוֹתָם תִּשְׁבֶּרֶנָּה :

16 טוֹב מֵעַט לַצְדִּיק מִחֲמֹל

רָשָׁעִים רַבִּים : 17 כִּי זִרְעוּתָם

רָשָׁעִים תִּשְׁבֶּרֶנָּה

וְסוֹמֵךְ צִדִּיקִים יִהְיֶה :

18 יוֹדַע יְהוָה יְמֵי תַמִּימִים

וְתִחַלְתֶּם לְעוֹלָם תַּחִּיה :

19 לֹא יִבְשׁוּ כַּעַר רַעַה

וּבִימֵי רַעְבוֹן יִשְׁבְּעוּ :

16. Melius est paululum iusto, præ co-
 17. quia brachia impiorum con-
 18. Novit Jah-
 19. Non afficientur pudore in tempore malo, & in
 20. Sed impii peribunt;
 21. Forte dux ultimæ
 22. quæ in alio exemplari scripta es-
 23. set *jifbayun*.
 24. vocem spectat, *jifbayu*;

200 PSALMUS XXXVII. 7

ci rešavim jobedu;
veojebe jahvoh, cejekar
45 carim, calu; ceyafan
calu *col poyale on.*

loveh rašav, velo ješallem;
zaddik honen venoten.
meboracav, jirešu arez;
50 umekullalay jiccaretu.

“ mejahvoh mizyade geber
conanu; vedarco ješpaz.
ci jippol, lo jušal;
ci *jah* somec jado.

55 nahar hajiti, gam zakanti;
velo raiti zaddik neyzab,
vezaryo mebakkeš lo lašem.
“ col hajom honen umalveh
zaddik; vezaryo libracah.

60 sur meray, vayaseh šob;
ušecon leyolam haarez.

& inimici Jahvoh sicut pretiosum agnorum absumentur, u
fumus deficient, *omnes operantes iniquitatem.* 21 Mu
tuum accipit impius, & non reddit: justus gratificatur, &
dat. 22 Benedicti ejus, hæreditabunt terram; & male
dicti ejus, exscinduntur. 23 Ab Jahvoh gressus homi
nis diriguntur, & viam ejus probat. 24 Quum ceciderit

45 *ceyafan.* Et sic Gr. *αὐτοὶ κα-*
πνός. In Hebr. est *beyafan*; in his
litteris tam similibus facile erratur.

46 *calu.* Ex hac voce, opinor,
liquet locum hunc esse mutilum,
addidi igitur ad versiculum com-

plendum, *col poyale on.* Loquunt
in Psalmis valde frequens.

48 *zaddik.* In Hebr. præfixa
est copula, sed obstat metrum.

49 *meboracav.* In Hebr. præfixa
est, cui nullus hic locus; irreperitur
for

non de
ui, et
nen ej
& mutu
Rec
terram.

orte ex
ersuum i
tal. iv. X
57 m
ropter v
& Th

PSALMUS XXXVII. ל' 203

20 כי רשעים יאמרו

ואיני יהודה ביקר

כרים כלו כעשן

כלו: ****

21 לזה רשע ולא ישלם

צדיק חונן ורחם:

22 כי מברכיו ירשו ארץ

ומקלליו יכרתו:

23 מיהודה מצעדי-גבר

כווננו ודרכו יחפץ:

24 כי יפל לא יוטל

כי יהיה סומך ידו:

25 גער הייתי נס-זקנתי

ולא ראיתי צדיק געזכ

וזרעו מבקש * לחם:

26 כל-היום חונן ומלוח

וזרעו לברכה: **

27 סור מרע ועשה-טוב

ושכן לעולם: ***

non deicietur, quia *Jah* sustentat manum ejus. 25 Puer

hui, etiam senui, & non vidi justum derelictum, nec se-

men ejus quærens *sibi* panem. 26 Omni die miseretur,

& mutuuum dat *justus*; & semen ejus *est* in benedictione.

Recede à malo, & fac bonum; & habitabis in seculum

terram.

59 zaddik. Deest in Hebr.

sed constructio æque ac metrum

postulat ut inferatur.

61 haarez. Hanc vocem exci-

disse ex constructione pariter ac

versu manifestum.

ci

162 PSALMUS XXXVII. 15

ci jahvoh oheb mišpať,
velo jayzob hasidav.

yanavim leyolam nišmaru;
65 vezerať rišyim nicrat.
“ zaddikim jirešu arez,
v'išcenu lavad valeha.

pi zaddik jehgeh fiocmah,
ulešono tedabber mišpať.
70 “ torat elohav belibbo,
lo timyad ašurav,

zopeh rašay lazzaddik,
umebakkeš lahmito.
vejahvoh lo jayzebennu bejado,
75 velo jaršiyennu behiřšapeťo.

kavveh el jab ušemor darco,
viromimca larešet arez.

behiccaret rešayim tireh.

80 raiti rašay variz,
umityareh ceezraš raynan.

28 Quia Jahvoh amat judicium, & non derelinquet misericordes suos. *Mansueti* in seculum custodiuntur; *Impii* autem impiorum succiditur. 29 *Justi* hæreditabunt terram, & habitabunt in seculum super eam. 30 *Os* justum meditabitur sapientiam, & lingua ejus loquetur judicium. 31 Lex Dei ejus in corde ejus, *ideo* non vacillabit gressus ejus. 32 Speculatur impius justum, & quæ-

63 *hasidav*. In Hebr. præit et, sed cum versui obstat, ejicientium.

64 *yanavim*, quæ vox usurpata fuit p. 11. hic excidisse litterarum ordo plane ostendit.

PSALMUS XXXVII. 203

28 כי יהוה אהב משפט
ולא יעזוב את חסידיו

*** לעולם נשמה

זרע רשעים נכרת :

29 צדיקים ירשו ארץ
וישכנו לעד עליה :

30 פירצדיק יהנה חכמה

ולשונו תדבר משפט :

31 תורת אלהיו כלבו

לא חמד אשרו :

32 צופה רשע לצדיק

ומבקש להמיתו :

33 *זרה לא יעזבו בידו

ולא יתשיענו בהשפטו :

34 קוה אל-יהוה ושמר דרכו

וירומם לרשת ארץ

בהכרת רשעים תראה :

35 ראיתי רשע עריץ

ומתעלה כאורח רענן :

interimere eum: 33 Sed Jahvoh non derelinquet eum in manu ejus, nec condemnabit eum, quum judicatus fuerit ille. 34 Expecta Jah, & custodi viam ejus, & exalta te, ut hæreditate capias terram. 35 Vidi impium, & portem, & diffundentem se, instar arboris indigenæ viridis:

74 vejahvoh. In Hebr. deest opula, quod aliud *van* proxime præcedat.

81 mitvareh. Gr. *παροχρηστος*, quasi legissent *mitvaleh*. Quæ mihi quidem videtur verior lectio.

vaeybor,

204 PSALMUS XXXVIII. ה

vacybor, vehinnēh enennu;
vabakkelehu, velo nimza.

85 “ šemor tam, urech jašar;
ci ašarit leiš šalom.
upošeyim nišmedu jaḥdav;
ašarit rešayim nicratah.

tešuyat zaddikim mejahvoh,
mayuzam beyet zarah.
90 “ jayzerem jab vipalletem,
jepalletem merešayim,
vejošiyem ci ḥasu bo.

36 Et transivi, & ecce non fuit: & quæsi eum, & non est inventus. 37 Observa perfectum hominem, & vide rectum; quia novissimum tali viro pax. 38 At pravificantes dissipabuntur simul; novissimum impiorum suc-

PSALMUS XXXVIII. ה

mizmor ledavid, lehazcir.

1 jahvoh al bekezpeca tociḥeni;
ubaḥamateca tejassereni.

1 Psalmus David, ad commemorandum. 2 Jahvoh

yarab & yalab interdum invicem
miscentur. Vid. Psal. cii. p. 24.
nulla enim ē yarab significatio hic
convenit.

eezraḥ. Gr. ὡς τὰς κίττους,
quasi legissent arze vel arzab,
quam verterunt κίττους, Soph. ii.
14. eezraḥ semper alias est de ho-

mine dictum qui est indigena
hic volunt esse arborem indige-
nam, seu sponte ortam, quales se-
licius crescunt. Alii quercum, alii
laurum intelligi arbitrantur. Spe-
cies certe quædam arborum hu-
jus voce indicari videtur.

82 vacybor. In Hebr. vacybor.

PSALMUS XXXVIII. לה 265

36 ויעבר חנה איננו
ואבקשהו ולא נמצא :

37 שמרתם וראה ישר
כי אחרית לאיש שלום :

38 ופשעים נשמרו יחדו
אחרית רשעים נכרתה :

39 ותשועת צדיקים מיהוה
מעולם בעת צרה :

40 ויעזרם יהוה ויפלטם
יפלטם מרשעים

ויושיעם כי חסו כי :

cidetur. 39 Salus iustorum ab Jahvoh: qui fortitudo eorum est in tempore angustiae. 40 Adjuvat eos Jahvoh, & eruit eos; eruit eos ab impiis, & servat eos, quia speraverunt in eo.

PSALMUS XXXVIII. לה

1 מזמור לדוד להזכיר :

2 יהוה אל-נקצפך תוכיחני
ובחמתך תיסרני :

in furore tuo arguas me, nec in ira tua corripias me.

manifesto, ut mihi quidem videtur, mendo. Gr. recte, & 90 *jayzerem*. Hic quoque copula praefixa est, sed metri gratia omittenda; & legendum, *vipalletem*, non *vajjepalletem*. 88 *tesuyat*. In Hebr. *tesuyat*, absurde, ut dixi ad p. primam, cum literarum series ejiciendam esse copulam certissime mon-

Jahvoh. Vid. Psal. vi. 1.

“ ci

“ ci ~~hiz~~eca niĥatu bi,
vattinĥat valai jadeca.

5 veen metom bebiſri,
mippene zaymeca;
en ſalom barazamai,
mippene ĥattati.

ci vonotai vaberu roſi;
10 cemaffa cabed jicbedu mimmenni.

hibiſu ĥabburotai;
namakku mippene ivvalti.

narveti, ſaĥoti vad meod;
col hajom koder biĥallaeti.

15 ci cesalai maleu nikleh;
veen metom bebiſri.

nepugoti, venidceti vad meod;
ſaagti minnahmat libbi adonai.

negdeca col tavati;

3 Quoniam ſagittæ tuæ descenderunt in me, & descen-
dit super me manus tua: 4 Nec est integritas in car-
mea propter iram tuam; non est pax in ossibus meis pro-
pter peccatum meum. 5 Quoniam iniquitates me-
transierunt caput meum: sicut onus grave graviores fuerunt
me. 6 Putruerunt livores mei, contabuerunt prop-

5 ven. Addidi copulam prop-
ter verſum. Vid. p. 8. verſus in
hac periodo alternatim ſibi con-
gruunt. Vid. Pf. xxxv. p. 4.

11 Ĥabburotai. In Hebr.
namakku ponitur, ſed verſus in-
cat in hunc ordinem verba re-
tui debere.

PSALMUS XXXVIII 207

20 vean-

3 כִּי־חָצִיךָ נִחַרְתִּי
וְנִחַחְתִּי עָלַי יָדְךָ :

4 *אֵין־מָתָם בְּבִשְׂרִי
מִפְּנֵי זַעַמְךָ
אֵין־שָׁלוֹם בְּעֵצָמִי
מִפְּנֵי הַמָּאֵת :

5 כִּי עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי
כַּמֶּשֶׁת־כֶּבֶד יִכְבְּדוּ מַמְנִי :

6 הַבֹּאִישׁוֹ נִמְקָה חֲכֹרֹתִי
*** מִפְּנֵי אֹלֵתִי :

7 נִעְוֵיתִי שְׁחֹרֹת עוֹד־מָאֵד
כָּל־הַיּוֹם קָדַר *הִלַּחְתִּי :

8 כִּי כִסְלִי מָלְאוּ נִקְלָה
וְאֵין מָתָם בְּבִשְׂרִי :

9 גַּפְנוֹתַי וְנִרְכֵּיתַי עוֹד־מָאֵד
שִׁנְתִּי מִנְהִמָּה לִּי : 10 אֲדֹנִי

נִקְדַּח כָּל־הָאֵתוֹת :

7 Distortus sum, curvatus sum ve-
mentissime, omni die pullatus ambulo. 8 Quoniam

mea plena sunt ardore : & non est integritas in carne
ea. 9 Debilitatus sum vehementissime, rugio præ
mitu cordis mei. 10 Domine. Coram te est omne

aderipum meum,

18 adanal. Huic periodo
adjungendum esse versum indi-
cat.

20 vean-

2

13

208 PSALMUS XXXVIII 29

20 veanhati mimmecca lo nistarah.

libbi scharhar, vazabani cohi;
veor venai en itti.

ohabai verevai minneged
nigvi gam bem jaymodu;
25 vekrobai meraħok ramadu.

vaijenakkefu, mebakkefe napři,
vedorefe rayati;
dibre havvot umirmot
6 col hajjom jehgo valai.

30 " v'ani ceħeref lo eřmay,
uceillem lo jiprafi piv.

ehi ceiř ařer lo řomey,
8 cven bepiv tocařot.

ci lac jahvoh hořalti; attah
35 caveni, cadonař elohai.

& suspirium meum à te non est absconditum. 11 C
meum conturbatum est, dereliquit me fortitudo mea, 12 Am
lumen oculorum meorum, non est mecum. 13 Et
mei, & sodales mei, à conspectu plagę meę etiam
stant, & propinqui mei à longinquo stant,
queos tetenderunt quærentes animam meam, & quærentes

22 venai. In Hebr. sequitur
gam bem. Sed & constructio &
metrum ostendunt hic alieno loco
poni, & ad periodum sequentem
pertinere, ubi desiderantur.

26 vaijenakkefu. In Hebr. u-

trumque dagel omittitur, &
non linguę anomalie, opti-
sed librariorum incurię impu-
dum. H. al. dagel. 28 dibre. In Hebr. dibre
manifesto errore, vid. Psal. m-

PSALMUS XXXVIII ל"ח 209

ואנחת ממך לא נסתר :

11 לפי מחשבותי עשיתי בחי :

ואור עיני נסדום אין אתי :

12 אחבי רעעי סגור :

נעני * * * יעמד :

וקרבי מרחק עמדו :

13 ונקשו מבקשי נפשי :

ודרשו רעמי :

דברו הוה ומרמור :

כל היום יהגו * * :

14 ואני ברחש לא אשמע :

וכאלם לא יפתח פיו :

15 ואחזי באדש אשר לא שמע :

ואין בפיו תוכחות :

16 פתך עתה הוה חלתי אתה :

ועתה אדני אלהי :

14 At ego tanquam sardus non ad-

15 Fui

16 Quia te, Jahvoh, expecto, tu exaudies me,

omine Deus mi.

10. Et sensus & versus

35 In Hebr. *tagneh.*

32 In Hebr. *praxa* est

33 In Hebr. *praxa* est

34 In Hebr. *praxa* est

35 In Hebr. *praxa* est

36 In Hebr. *praxa* est

37 In Hebr. *praxa* est

38 In Hebr. *praxa* est

39 In Hebr. *praxa* est

40 In Hebr. *praxa* est

41 In Hebr. *praxa* est

42 In Hebr. *praxa* est

216 PSALMUS XXXVIII. 21

INIMICI MEI DOMINUM CONTEMNUNT :

ci amarti, pen jismeħu li;

11 **benot** ragli, **valat** higdilu.

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

“ ci ani lezelay nacon,

51 **umacobi negdi** tamid.

CONTEMNUNT DOMINUM :

40 **ci voni** aggid **lac**,

edag meħattati.

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

CONTEMNUNT DOMINUM :

umefalleme rayah taħat ĩobah

45 **ħistenuni**; taħat rodpi ĩob.

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

al tayzebeni jahvoh;

21 **elohai al tirkak** ĩmmenni.

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

ħuħah levezrati adonai,

51 **ħlohe** teluyati.

INIMICI MEI CONTEMNUNT DOMINUM :

17 Quia dicebam, Ne fortè lætentur de me; dum clinat pes meus, adversum me magnificant se. 18 Quoniam ego ad claudicationem paratus sum, & dolor me coram me est semper. 19 Quoniam iniquitatem meam annuntiabo tibi, dolebo propter peccatum meum, 20 qui inimici mei sine causa sunt, roborantur, multiplican-

40 lac. Cum syllaba versui deesset, lac excidisse putavi, quod loco optime convenit. Vid. Psal xxxii. p. 5.

42 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam. et sic quidem legerant, Gr. ĩnnam.

43 rabbu. In Hebr. rabbu.

Sed Lektionem hanc mendo esse, & legendum ĩnnam loca rallela manifesto ostendunt. Psal. xxxv. p. 19. & lxxv. p. 19.

43 rabbu. In Hebr. rabbu. est copula, quæ ex una parte orta videtur.

44 am. In Hebr. am.

45 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam.

46 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam.

47 eloh. In Hebr. eloh.

48 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam.

49 eloh. In Hebr. eloh.

50 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam.

51 ĩnnam. In Hebr. ĩnnam.

PSALMUS XXXVIII. לה 111

17 כי אֶמְצָא פָנַי שְׂקוּרִים לִי
בְמוֹט רִגְלִי עָלֵי הַגְדִּילוֹ :

18 כִּי־אֲנִי לִצְלַע נֶבֶן
וּמִבְאוֹבֵי נִגְדֵי חֶסֶד :

19 בְּרַעְיוֹנֵי אֵינִי
אֲדָאן מִחַסְמָתוֹ :

20 וְאֵינִי הַיּוֹם עֲצוּמִן
וְרִבּוֹ שְׂנְאֵנִי שֶׁקֶר :

21 וּמִשְׁלָמִי חֶזֶק תַּחַת טוֹבָה
יִשְׁטַמְנִי תַחַת חֲדוֹפֵי טוֹב :

22 אֶל־תַּעֲיֹבֵנִי יְהוָה
אֱלֹהֵי אֶל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי :

23 חֲרֻשָּׁה לַעֲרֹתִי אֲרֹנִי
*** תְּשׁוּעָתִי :

qui odio habent me immerito. 21 Et reddentes malum
pro bono, adversantur mihi; eo quod sequor bonum.
22 Ne derelinquas me, Jahvoh; Deus mi, ne elonges te a
me. 23 Festina ad auxilium meum Domine, Deus sa-
tis mea.

44 *unefallente*. Vid. Pf. xxxv. rallela consulas, videbis aliquod
12. & cix. 4. dei nomen in utroque versiculo
47 *elohai*. Vid. Pf. xlii. p. 12. adhiberi. Vid. Pf. xl. p. 14. lxx.
xxxv. 22. 2. lxxi. 12. *elohi* igitur adden-
49 *elohi*. Manifestum est ex dum putavi, cum eadem loquutio
aliquid excidisse; si loca pa- occurrat, Psal. 51. p. 16.

PSALMUS XXXIX. 67

lamenazzeñ lidutun, mizmor

81 ledavid.

1 amarti, eimerah deracai,
meñato beleñoni;
2 eimerah lepi mahsom,
beyod ralay lenegdi.

5 nelamti dumijah, heññeti
mittob; ucebi neycar.

12 jeham libbi bekirbi;
behagigi tibvar et;
dibbarti beleñoni.

10 hodiyeñi jah kizzi,
umiddat jamai, mah hi;
eday mah hadel ani.

hinneh tipñot natattah jamai,
veheldi ceain negdeca;

15 ac col hebel, col adam. selah.

1 Præcentori super Jeduthun, (Vid. Ps. lxii. & lxxvii) Psalmus Davidis. 2 Dixi, Observabo vias meas, peccem linguâ meâ; servabo ori meo capistrum, quâ diu impius fuerit coram me. 3 Obmutui silentio, cui à bono, & dolor meus turbatus est. 4 Incaluit os meum in medio mei; in meditatione meâ exarsit ignis.

1 eimerah deracai. Sic certe legi patitur versus, sed cum semper alias legendum sit *deracai*, malim *esmor*; atque ita versiculus eodem pedam numero, ac sequentes, constabit.

7 jedam. In Hebr. *dam*. Quæ lectionem metrum mendosum ostendit. Legendum igitur *vedam* vel *jedam*. Posterius p.

quia
excan
non S
sic Deu
apo.

PSALMUS XXXIX. לט

1 למנצח לידותון מזמור

לדוד :

2 אמרתי אשמרה דרכי

מחשבות כלשוני

אשמרה לפי מחסום

בעת רשע לנגדי :

3 נאלמתי דומיה החשיתי

מטוב וכאבי נעכר :

4 חסדכי בקרבי

כהניגני חבער אש

דברתי כלשוני :

5 הדיעני יהוה קצי

ומדת ימי מההיה

אדעה מהחורל אני :

6 הנה טפחות נתתה ימי

וחלדי כאין נגדך

אך כל הבל כל אדם נצב סלה :

quutus sum linguâ meâ. 5 Notum fac mihi, Jahvoh,

mem meum, & mensuram dierum meorum quæ sit; sciam

quâ caducus sum. 6 Ecce palmares posuisti dies meos,

ævum meum tanquam nihil coram te; profecto omne

vanitas, omnis homo. selah.

quia sensus est, non *incaluit*,

excanduit; atque hæc vis

non *est damam*, sed *est jebam*.

Deut. xix. 6. legitur *jebam*

12 eday. Hebr. cum *h* parago-

gico, quod versus respicit, vel le-

gendum *vegedagab*; vid. Ps. lxxxix.

p. 48. ubi est *ani mah baled*.

15 adam. In Hebr. additur

P 3 " ac

314 PSALMUS XXXIX. 27

“ ac bezelem jithallec iſ;
ac hebel jehmajun; jizbor,
velo jeday mi osepam.

veyattah mah kivviti?
20 adonai toſhalti leca hi.

miccol peſarai hazzileni,
herpat nabal al teſimeni.

neſamti velo eptaſi
pi, eſattah vaſita.

25 haſer meralai nigveca adonai,
mittigrat jadecca ani caliti.

betocaſhot val von jissarta
iſ, vattemes cavaſi hamudo;
ac col hebel, col adam. ſelah.

7 Proſectò in imagine ambulat vir; proſectò in vanum
tumultuantur; congregat, & nescit quiſnam colliget ea
8 Et nunc quid exspecto? Domine, spes mea ad te est
9 Ab omnibus pravaricationibus meis libera me, opprobrium
stulti ne ponas me. 10 Obmutui, & non aper-

nizzab. quod Gr. reddiderunt *זב*,
ne nihil dicerent. Vox hæc inter-
pretes omnes admodum vexavit;
nec equidem miror, neque enim
ad sensum nec ad versum pertinet,
qui finitur in *adam*. Mihi certe
nizzab videtur esse vox ad musi-
cam spectans, & e margine irre-
pisse, quod saepius accidisse dixi ad
Ps ix. p. 17. Quod ad vim vocis,
nizzab est *præſectus*. vid. 1 Sam.
xix. 26. hic vero opinor illa de-

notari *præſectum chori*; & eodem
sensu *nizzabab* accipi pro *præſectum*
chori muliebris, Psal. xlv. p. 8.
quod vide. atque hoc modo om-
nis hujus loci difficultas evanescit.
Vid. v. 29. Psal. lxiii. p. 10.
16 *bezelem*. Gr. *βηθλεμ*.
Forte legendum *cezelem*. quod
Lud. etiam Cappellum sensisse
deo. Crit. Sacr. p. 427. Vid. Psal.
lxiii. p. 20. vel *jithallel gloriam*
tur, quod longe melius convenit
dei

os m
tuam.
12 In
& liqu
ne est

rum jeb
& xxxiv
23 v
tionis n
um Gr.
24 v
pſitani;
25 ad
ai verſu
lias per
nit dei

7 אֶת־מַעַלְלִים יַחַלְלֵךְ אִישׁ
אֶת־חַבְלֵי יְדָמִית יַעֲבֹד
וְלֹא־יָדַע מִי־חֲסָפָם זָדֹנָה

8 וְעַתָּה כִּדְמוּתִי
אֲדִי תוֹחֲלִיתִי לֶךְ הִיא :

9 מִפֶּסֶל פֶּשַׁעִי הִצִּילֵנִי
חֲרַפַּת נָבֵל אֶל־תְּשִׁימֵנִי :

10 נֶאֱלַמְתִּי לֹא־אִפְתָּח
פִּי כִי אֲחִיד עֲשִׂית :

11 הִסַּר מֵעַל בִּגְדִי
מִתְגַּרְרָה יֶדְךָ אֲנִי כִלִּיתִי :

12 בְּתוֹכָחֹת עַל־עֵין יִסְרָת
אִישׁ וְחֲסָם כַּעַשׂ חֲמוּדוֹ
אֶךְ הַבֵּל כָּל־אָדָם סֵלָה :

os meum, quia tu fecisti. 11. Remove à me plagam tuam, Domine, propter conflictum manus tuæ ego defeci. 12. Increpationibus propter iniquitatem corripis hominem, & liquefcere facis ut tinea, desiderabile ejus; profecto omne est vanitas, omnis homo. Selah.

rum jebmajun. Vid. Pf. xlix. § 12. ad sensum hic inferitur. Hic vero in fine vers. Gr. jegerunt selah. 23 velo. ve inferui tam ob orationis nexum quam propter verbum Gr. ὁ δὲ. 24 yafita. Gr. videntur legisse constanti; reddunt enim, ὅτι ἐὰν ὁ 25 adonai. vel adonai vel elo- ai versus addi postulat; & cum illas per decem versiculos nullum sit dei nomen, commodissime P 4 30 sum-

30 *šimyah* tepillati *jah*,
vešavyati hazinah;
 el dimyati al tšhrai;
 ci get anoci yimmac,
 tolab, cecol abotai.

35 *hašay* mimmenni, veabligah,
 heterem elec, vetenenni.

13 Audi orationem meam Jah, & clamorem meum
 auribus percipe; ad lachrymam meam ne surdum te exhi-
 beas; quia peregrinus sum apud te, incola ut omnes patres

PSALMUS XL. 2

lamenazzeñ, ledavid mizmor,

1 *kavvoh* kivviti *jahvoh*,
vaijet elai, *vaiššimay*
šavyati; *vaijayleni*
mibbor šaon, mittit *haijaven*.

5 *vaijakem* vale *selay*
raglai, conen *ašurai*.

jitten bepi šir *hadar*,
tehillah leloheñu :

1 Præcentori, Davidis Psalmus. 2 Expectando ex-
 pectavi Jahvoh, & inclinavit se ad me, & audivit cla-
 morem meum; 3 & ascendere fecit me è cisterna son-

35 *bašay*. suspicor legendum *tive* sumitur, *venav* *bašay*, oc-
šayeb. Vid. Job. xiv. 6. & Es. xxii. los illorum *clande*; verum hic
 4. legitur quidem Es. vi. 10. *ba-* cus postulat ut fir in *kol*.
šay; sed ibi est in *bipbil*, & ac.

PSALMUS XL. ב

217

13 שמעתי חמלתי יהוה

ושועתי האזינה

אל דמעת אל חורש

כי נר אנכי עמך

חושב ככל אבותי:

14 השע ממני ואבליגה

בסרם אלך ואינני:

14 Cessa à me, & roborabor, antequam abeam,

non sim.

PSALMUS XL. ב

1 למנצח לדוד מוקור:

2 קוה קויתי יהוה

ויט אלי וישמע

שועתי: 3 ויעלני

מבור שאון מטיט היום

ויקם על סלע

רגלי כונן אשרי:

4 ויתן כפי שיר חרש

תהלה לאלהינו

3, è luto cœni, Et statuit super petram pedes meos,

4 Posuit in ore meo canticum

5 yale. Hebr. yal. sed metrum

7 jitten. In Hebr. hic invito

metro, præfigitur copula, quæ

mox initio tertii vers. desideratur.

vejiru

vejiru rabbim, vejirau,
19 vejibtehu bejahvoh.

aise haggeber ~~jesam~~ jahvoh
mibtaho; velo panah
el rehabim, vesate cazab.

rabbot vasita attah jahvoh
25 elohai, niploteca
umahieboteca elenu
en varoc elica; aggidah,
vaadabberah, vazemu missapper.

zebah uminhah lo hapazta,
20 oznaim carita li;
volah vahatah lo faalta.

veaz amarti, hinneh bati
larfor ~~rozoneta~~ adonai.
elohai bemegillat seper
25 catub valai; hapazti;
vetorateca betoc mevai.

et videbunt multi, & timebunt, & sperabunt in Jahvo
5 Beatus vir ille qui posuit Jahvoh spem suam; nec
spexit ad superbos, & despectentes ad mendacium. 6 Mi
ta fecisti tu Jahvoh Deus mi; mirabilia tua, & cogitati
nes tuas erga nos, nemo est qui ordinare possit tibi: si a
nuntiare & eloqui velim, plura sunt quam ut enarretur

9 vejiru. Vid. Ps. lii. p. 8.
20 oznaim. Gr. *ὄψμα* 3 *κα*
νεῖσμα noi. Et sic ex illis scrip
tor Epist. ad Hebr. x. 5. sed ex
qua lectione versionem istam con
fecerint nescio. In hac vero lo
quutione, *aures perforasti mihi*

allusum censent eruditi ad co
suetudinem illam, qua servi
qui se in perpetuam servitutem
addicebant, auris subula perfora
rentur, Exod. xxi. 6.
22 veaz. Ita legendum pro
ter versum, vel *azai*; sed c

Sacri
oloca
Et t
m, D
ompla

a form
arpetu
rum el
a prap
23 lo
Hebr.
e impe

יִדְאוּ רַבִּים וַיִּירָאוּ

יִכְסְחוּ בִירוּתָם :

5 אֲשֶׁר־חִנַּנְתָּ אֶשְׁתֶּשֶׁם יְהוָה

מִבְטָחוֹ וּלֹא־פָנָה

אֶת־יְחֻסֵּיכֶם וְשָׁמַיִם כּוֹכָבִים :

6 רַחֲמֶיךָ עֲשֵׂהָ אֶתְּךָ יְהוָה

אֱלֹהֵי נַפְלָאֲתֶיךָ

וּמִחֲשַׁבְתֶּךָ עָלַי

אֵין עֲוֹן אֵלֶיךָ וְנִתְּנָה

וְאִדְבָרְךָ עֲצָמוֹ מִסֶּפֶר :

7 זַכָּתִי וּמִנְחָתִי לֹא חָפַצְתָּ

אֲנִי־שֶׁמִּחֶת־לִי

עוֹלָה וְחִטָּאָה לֹא שָׁאֵלְתָּ :

8 אֲנִי אִמְרֵתִי הִנֵּה־בָאתִי

בְּמִגְלַת־סֵפֶר כְּתוּב עָלַי :

9 לַעֲשֵׂהָ רַעְיוֹנֶךָ אֱלֹהֵי הַפֶּצֵתִי

מִתּוֹרֶתְךָ בְּתוֹךְ־מִעֵי :

Sacrificium & oblationem noluisti, aures perforasti mihi;
holocaustum & sacrificium pro peccato non postulasti.
Et tunc dixi, Ecce venio, ut facerem voluntatem tu-
am, Domine; 9 Deus mi, in volumine libri scripti pro me
complacui; & Lex tua in medio viscerum meorum est.

in forma in uno tantum Psalmo
arpetur, & is posteriorum tem-
rum esse videatur, malim copu-
praepondere.

23 *lay/or.* Locus hic, prout
Hebr. legitur, obscurus est at-
impeditus; nec convenit in-

ter Interpretes quid significetur,
verbis iis, quos Gr. reddiderunt,
ἐξ ἀπολαύσεως ἡ ψυχῆς ὕψους, &c.
iud. Ego quidem a multis annis
putavi verborum ordinem in hac
periodo turbatum, cum de metro
nihil cogitarem. Quod vero tunc
biffarti

bisfarti zedék bekahal rab;
hinneh siptai lo ecla;
jahvoh attah jadayta.

30 zidkeca lo cissiti
betoc libbi, emunateca
utefuyateca amarti.

lo cihaddi hasdeca,
vaamitteca lekahal rab.

35 attah jahvoh lo ticla
rahmeca mimmeni; hasdeca,
vaamitteca tamid jizzeruni.

“ ci apepu valai
rayot yad en mispar;

hiffiguni yonotai;
40 velo jacolti lirot;
vazemu missayarot rofi,
velibbi vazabani.

10 Annuntiavi justitiam in coetu multo; ecce labia mea non prohibui; Jahvoh, tu nosti. 11 Justitiam tuam non abscondi in medio cordis mei, veritatem tuam & salutem tuam dixi. non celavi misericordiam tuam, & veritatem tuam apud coetum amplum. 12 Tu, Jahvoh, ne prohibeas misericordias tuas à me; misericordia tua & veritas

suspiciatus sum, re vera accidisse metrice mihi certo evincit. Versiculos in suum ordinem redigendo locum hunc ex ambiguo & intricato, facilem & dilucidum reddidi, ut cuius illico patebit confe-

renti hunc verborum ordinem cum illo qui prius obtinuerat. Jam enim clarum est *Legis libri* intelligi *volumine libri*, & convenire cum *seper*, & plane ludi ad id quod precipitur De-

10 כשרתי עֲדָךְ בְּקֹדֶשׁ רֶכֶּ
הַהוּא שִׁמְתִּי לֹא אֲכַלֶּה
יְהוָה אֹתָהּ יִדְעָה :

11 עֲדָךְ לֹא כִמְתִּי
בְּתוֹךְ לִבִּי אֲמוֹנֶתְךָ
וַחֲשׂוֹנֶתְךָ אִמְרֹתִי

לֹא אֲכַחֲרֶנּוּ חֲסֹדְךָ
וַאֲמַתְךָ לִקְדָּשְׁךָ רֶכֶּ :

12 אֹתָהּ יְהוָה לֹא תִכְלֶה
רוֹחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חֲסֹדְךָ
וַאֲמַתְךָ חֲסִיד יִצְחָק :

13 כִּי אֶפְפוּ עָלַי
רֵעוֹת עַד-אִין מִסְפָּר

הַשִּׁנְתִּי עֵינָיו
וְלֹא-יִכְלֹתִי לִרְאוֹת
עַצְמוֹ מִשְׁעֵרוֹת רֵאשִׁי
וְלִבִּי עֲזָבָנִי :

semper custodiant me.

13 Nam ingrue- runt in me

ala, usque adeo ut non sit numerus; & non potui videre; multipli- cate sunt præ capillis capitis mei; & cor meum dereli- quit me.

fil. 18. nempe ut exemplar le- xararetur in Regis usum; &c. didi vero in secundi versiculi de adonai, cum illo vel consimili bo metrum carere non possit. 30 zidketa. In Hebr. zidkate-

ca. sed versus postulat zidketa. & huic lectioni faver zedek, quod præcedit 27.

41 vazem. Vid. Psal. lxx. p. 5.

rezech

regeh jahvoh lehaazileni;
elohim levezrati hulah.

45 jebostu vejahperu jahad,
mebakkele nappi;
jissogu affor viccalemu,
hapeze ravati.

jafubu val vekeb beboitam,
50 haomerim li, heah heah.

jafisu vejismehu
beca, col mebakkeleca:
vejomeru tamid, jigdal jah
ghabe tesuyateca.

55 v'ani vami veebjon,
adonai jahlob li; vezrati

14 Velle jahvoh eruere me; Deus ad auxilium me
15 Pudore afficiantur, & erubescant pariter
querentes animam meam; avertantur retrorsum, & pud
fiant volentes malum meum. 16 Revertantur statim

44 elohim. In Hebr. *jahvoh*. Sed nec versus patitur, nec veri simile est *jahvoh* bis hic positum fuisse. In Psal. lxx. (qui est unus idemque Psalmus, ac hac Psalmi hujus portio, ab hac periodo ad finem usque) habentur *jahvoh* & *elohim*. & ibi in Gr. versione, *o thes, eis p.* &c. hic igitur *elohim* legendum, nisi malis *adonai*. in Gr. est, *v'ani*. Sed cum hac voce reddant & *jahvoh* & *adonai*, quid hic legerint, ex eorum versione certo dignosci nequit.

45 *jebostu*. Vid. Psal. lxxxv. & 26. *vekb*. Hic versiculus nifesto finitur, quod sequitur Hebr. *lispotab*, ad per dendum est glossema, quod e margine replevit; hoc & metrum clare stendit, & collatio cum loco prelo in Psal. lxx.

49 *jafubu*. Sic legitur in Psal. lxx. p. 4. recte, ut sequentia cent; hic vero, exigua mutatione pro *b* (quae crebro invicem centur) *jafommu*, quod reddi

14 יהודה לעזרת חושה :
יהודה לעזרת חושה :

15 יבשו ויחפרו יחד
מבקשי נפשם למפנות
ימנו אחר ויכלמו

חפצי חפצי :
16 ישמו על עקב בשחם
האמרים לי האח האח :

17 ישישו וישמחו
בך כל מבקשיך
יאמרו חמך ועד יהודה
אהבי חשועתך :

18 נאני עני ואביון
אדני חשב לי עזרת

17 Gaudeant
& latentur in te omnes querentes te : & dicant semper,
Magnificetur Jah, diligentes salutem tuam. 18 Ego autem
pauper sum & egenus, Dominus cogitabit de me : auxilium

rat ante aliud d, atque inde orta
est tota periodi hujus obscuritas.
Similis huius loquutio est 2 Par.
xxxii. 21. de Sennacheribo in
fugam verso, *jaseb bebojet panim*,
quod hanc emendationem probe
firmat.
53 *vesomru*. Sic in Psal. lxx.
p. 5, atque etiam in Psal. xxxv.
p. 27: ubi hic idem versiculus ha-
betur. Ideoque hic copulam quae
ab Hebr. excidit, reponendam pu-
tavi.

umepalleti attah,
elohai, el tešhar.

meum, & liberator meus es, Deus mi, ne tardaveris.

PSALMUS XLI. NO

lamenazzeḥ, mizmor ledavid.

1 alre *hammascil* el dal; bejom rayah
jemalleḥu jahvoh, jišmerchu,
vejeḥaijeḥu; jeuššar baarez;
v'al titteneḥu benepeš ojebav.

5 "jah jisradennu val yereš devai:
col mišcabo hapaḥta beḥoljo.

"ani amarti, jahvoh ḥonneni,
repaah napiš, ci ḥaṭiti lac.

ojebai jomeru rayah li;
10 matai jamut, veabad šemo.

1 Præcentori; Psalmus Davidis. 2 Beatus qui attendit ad tenuem; in die mala liberabit eum Jahvoh. 3 custodiet eum, & vivificabit eum; beatus erit in terra; neque trades eum in animam inimicorum ejus. 4 Jah fulcra eum super lectum languoris: omne cubile ejus vertisti

1 *hammascil*. In Hebr. *mas-cil*. Sed metrum postulat *h* præfigi: Et sic Gr. *ᾠμωσι*. Et hæc frequentior constructio.

2 *jabvoh*. bis est in Hebr. sed versus respicit si cetera sana sunt, nisi bis ponatur *Jab*. quod minus placet. Gr. post *dal* videntur legisse, *veḥjon*. ini

ᾠδὴν ἐν ψαλμῷ. Quam lectum si recipiamus, periodus hanc ad hunc modum digerenda.

*alre hammascil el dal
veḥjon bejom rayah.
jemalleḥu jabvoh, jabvoh
jišmorebu vejeḥaijeḥu;
vojeuššar baarez;
al titteneḥu benepeš ojebav.*

PSALMUS XLI. מא 225

ומפלטי אתה
אלהי אבנא חסדך :

PSALMUS XLI. מא

1. למנצח מזמור לדוד :

2 אשרי משכיל אלדל ביום רעה
ימלטנו יחזק : 3 יחזק ישמרהו
ויחיתו יאשר בארץ
ואל לחתנוהו בנפש איביו :

4 יחזק יסעדנו על ערש דוי
כל משכבו הפכת בחליו :

5 אני אמרתי יהוה חנני
רפאה נפשי כרחטאתי לך :

6 איבי יאמרו רע לי
מתי ימות ואבד שמו :

5 Ego dixi, Jahvoh, miserere mei,
ma animam meam, quia peccavi tibi. - 6 Inimici mei
cunt malum de me, Quando morietur, & peribit nomen
us ?

et facile fieri poterat ut in Gr. versionem irreperit,
in Gr. versionem irreperit,
voces hæ, $\pi\lambda\alpha\chi\epsilon\varsigma$ & $\pi\iota\pi\alpha\varsigma$
conjunctione sunt, ideoque pa-
certum est eos in suo Codice
veebjon.
jeuſſar. kerī, veuſſar, sed
lectio mihi verior videtur.

Gr. $\mu\alpha\lambda\alpha\gamma\iota\sigma\tau\alpha\iota\ \alpha\upsilon\tau\omicron\iota$.
5 jab. In Hebr. jabvob, sed
vel legendum jab, vel copula
versiculo sequenti præfigenda,
quod forsan rectius.
9 rayah. In Hebr. ray, sed
versus postulat rayab, & hanc le-
ctionem firmat period. 8.

veim ba lirot, šav jedabber ;
velibbo jikboz on lo ;
jeze lašuz, jedabber jašad.

“ valai jitlašašu col soneai ;
15 valaf jaššebu rayah li.

“¹ debar beliyal jazuk bo ;
vaašer šacab, lo josip lakum.

gam il šelomi šebatašti
bo, ocel lašmi, higdil valai.

20 v'attah jahvoh šonneni,
vahakimeni, v'alalemah lahem.

bezot jadayti, šapašta bi,
ci lo jariy ojebi valai.

7 Et si veniebat *quispiam* ad visendum, mendacium loquebatur ; et cor ejus congregabat iniquitatem sibi ; egrediebatur foras, loquebatur & simul. Adversum me murmurabant omnes odio habentes me ; adversum me cogitabant malum mihi. 9 Dicentes, Res pessima adhæreat ei ; & quod

12 velibbo. Et constructio, & metrum poscunt copulam præfigi quæ in Hebr. deest.

13 jašad. Gr. ἰσχυρὸς ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Et sic versus postulat ; & sic quidem venustius clauditur periodus septima, quam si desineret in jedabber, cum versiculus primus in ista voce desinat ; præterea, si ad sequentem periodum pertineret, post verbum poneretur.

16 jazuk bo. Hæc sunt verba

hominum male Davidi impetulantium. Ideoque futura Imperativi vim habent. Debar liyal morbum gravem significat verisimile est, vel scelus aliquod quod velint morbi causam esse. Hoc posteriore sensu sumitur, c. p. 3.

17 vaašer. reddendum potest et quum, si locus sanctus sit ; suspicor aser ex sequente periodo irrepsisse ; & pro šacab, legimus

decun
quo fi
adver
cita m
cuiſti i

lum, ſo
19 v
keeb.
um repu
egram
perpetuu
ſum, n
are quib
pekeb i
quod trig
intervallo
pius acc

7 זאם-בנא לראות שוא ידבר

*לכו יקבצ-און לו

יצא לחוץ ידבר : 8 יחד

עלי יתלחשו כל-שנאי

עלי יחשבו רעה לי :

9 דבר-בלי-על יצוק בן

ואשר שכב לא-יוסף לקום :

10 גם-איש שלומי אשר-בטחתי

בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב :

11 ואתה יהודה חנני

והקימני ואשלמה להם :

12 בזאת ידעתי כי-חפצה בי

כי לא-יריע איבי עלי :

decumbit, non resurgat.

10. Etiam vir pacis meae in quo fidebam, manducans panem meum, magnificavit se adversum me.

11 At tu, Jahvoh, miserere mei, & resuscita me, & retribuam eis.

12 In hoc cognovi, complacui in me, quod non triumphat inimicus meus super me.

19. *valai*. Gr. ὁ κοιμώμενος.

19. *valai*. In Hebr. sequitur

pekeb. Et sic legerunt Gr. sed

sum reputem *bigdil valai* esse in-

tegram loquutionem, & hunc

perpetuum esse *bigdil* in SS.

sum, non possum a me impe-

tare quin hæc mendosa credam,

pekeb irrepsisse ex Psal. xl. 16.

quod triginta fere versiculorum

intervallo distat, qualem errorem

sepius accidisse deprehendi. De

bigdil, vid. Psal. xxxv. p. 26.

xxxviii. 17. *valai*.

22. *hapazta*. In Hebr. praece-

dit *ci*, sed metri gratia vel tol-

lendum, vel hic versiculus hac

voce finiendus, & in vers. sequen-

ti legendum *ojeb* sed prius præ-

tulerim, quia sic versus hic sen-

sum integrum habebit, & melio-

res erunt numeri; & cum *ci* in

versu sequente habeatur, inde fur-

san in hunc irrepsit. *ivo*

228 PSALMUS XLII. 22

v'ani, betummi tamafta bi;
25 vattazgibeni lipneca levolum.

baruc jahvoh. eloha
jisrael, mehayolam
verad hayolam, amen.
veamen.

13 Et ego, in innocentia mea sustentasti me; & statuisti
me coram te in perpetuum. 14 Benedictus Jahvoh

seper feni.

PSALMUS XLII. 22

lamenazgeh, mascil, libne korah.

1 ceajjal tavrog val apike maim,
cen napfi tavrog elica elohim.

zameah napfi leelohim,

leel hai, matai abo,

5 veerach pens elohim.

LIBER SECUNDUS.

1 Præcentori, Didacticon, filiis Corah. 2 Quemadmo-
dum cerva clamat ad torrentes aquarum, ita anima me

26. baruc. Hanc periodum
quæ primum Psalmorum librum
claudit, cum Masheo aliisque do-
ctissimis interpretibus cenſeo non
profectam eſſe ab auctoris hujus
Psalmi manu, sed ejus eſſe, qui
Psalmos collegit, atque in ordi-
nem diſpoſuit, cum tres ſequen-
tes libri, conſimili *Psalmis* fini-
antur. Vid. ultimus Pſal. lxxii,
lxxxix, & cvi.

29. veamen. Sic etiam in Pſal-
m. lxxii. & lxxxix. habetur *veamen*
sed extra verſum eſt in omnibus
in fine quarti libri observandum
eſt poſt *vad hayolam* addi, *veamen*
col hayam, amen, & in 1 Para-
xvi. 36. *vaijomeru col hayam*
amen. Unde puto hac ver-
ſe ſubintelligi, primum utique
amen a cantore dictum eſt, alio

1007

13 ואני בחמי תמכת בי
ותצני לפניך לעולם :

14 ברוך יהוה אלהי
ישראל מהעולם
ועד העולם אמן
ואמן :

Deus Israël, à seculo & usque in seculum. amen. &
amen.

ספר שני

PSALMUS XLII. מ

1 למנצח משכיל לבני-קורח :

2 כאל חערן על-אפיקימים
בן נפשי תערן אלך אלהים :

3 צמאה נפשי לאלהים
לא-ל-חי מתי אבונה
ואראה פני אלהים :

clamat ad te, Deus. 3 Sitivit anima mea ad Deum,
ad Deum vivum; *dicens*, Quando veniam, & apparebo
ante faciem Dei?

rum a populo; vel si hoc nolis,
dicendum est secundum *amen* a
collectore additum esse ex abun-
danti; nihil tertium est quo ge-
mini *amen* ratio reddi possit, cum
manifesto sit extra verum.

Psalmis his, qui *sibne korab*
scribuntur, proprium est, *A*, Da-
vid præ fixum, quamvis a sequa-

tur, tamen non cum illo in unum
coalescere; sed syllabam per se
constituere, ejus in hac ipsa pe-
riodo duo exempla sunt; quod a-
lium plane a Davide Psalmorum
horum auctorem indicat.

3 *zameab* — *leelobim*. Vid. Ps.
lxiii. p. 2. & lxxxiv. 2.
5 *pene*. Si hoc recte se habet,
subintelligendum est. Vid. Psal.
hajetah

Q 3

hajetah li dimyati lehem
jomam valailah, bemor elai
col hajjom, aijeh elohēca.

elleh ezcerah, veefpecah
10 valai napfi; ci jaybor
bassac eddaddem yad bet
elohim, bekol rinnah
vetodah, hamon fiogeg.

mah tiſtohaſi napfi?
15 umah tehmi valai? hohili
leelohim, ci yod odennu,
jeſuyot panai, veelohai.

4 Fuit mihi lachryma mea panis die ac nocte, dum di-
cerent mihi omni die, Ubi est Deus tuus? 5 Horum
recor labar, & effundebam super me animam meam; quum
transiret in locum tabernaculi magnifici usque ad do-

lxxxiv. p. 8. vel / quod forte ex-
cidit, & legendum *lipne*.

9 *ezcerah*, recordari soleo;
quum anima præ mœrore diffluit.
Vid. Job. xxx. 16.

10 *jaybor*. Hebr. *eybor*, sed
ut Psal. xxxvii. p. 36. *jaybor* pro
eybor, ita hic errore librarii pri-
ma persona hujus verbi loco ter-
tiæ poni videtur, quacum con-
venit *hamon* in fine periodi.
Sensus enim, ni fallor, hic est.
Hæc tristis mecum meditor, quo-
ties festis diebus populus ad dei
domum lætabundus ascendit.

11 *bassac eddaddem*. Ad neu-
trum horum verborum quicquam
afferunt Intt. quod cuivis erudito
placere possit: utrumque in men-
do esse vehementer suspicor, sed

quid reponendum sit nescio. *Le-
cus* videtur significari per quem
ad ædem dei transeundum erat; ut
Psal. lxxxiv. p. 7. *yobert beyema
babbaca*; sed diu multumque co-
gitanti nihil occurrit, quod ul-
ex parte satisfacit, nisi lectionem
reponamus quam sequuti sunt
Gr. qui pro his habent, *co na
Calone, Dawmarē*, quasi legissent
bemekom soc adderet. qua lectione
admissa *yad bet* sequenti versicu-
præponendum. Aq. vertit *co
onip*, Sym. *ci 7 Cuvv*, unde
liquet illos quoque legisse *soc*, Vi-
Psal. xxvi. p. 8.

14 *mah Ec*. Hæc periodi-
bis repetita est intra quadragin-
versuum spatium; ultima nempe
periodo

PSALMUS XLII. מִב 231

4 הִתְחַלֵּלִי דַמְעָתִי לֶחֶם
יוֹמָם וּלְיָלָה בֹאמֶר אֵלֵי
כָּל־דַּיִם אִיהָ אֱלֹהִים :

5 אֱלֹהִי אִזְכְּרָה וְאִשְׁכַּח
עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹד
בְּסֶךְ אָדָם עַד־בֵּית
אֱלֹהִים בְּקוֹל־דִּנְיָ
וְתוֹרָה דְּמֹחַ חֹנֶן :

6 מִה־תִּשְׁתַּחֲוִּי נַפְשִׁי
וְתִדְמִי עָלַי הוֹחִלִי
לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אֹדֹנִי
יִשְׁעוֹת פָּנָיו : 7 אֱלֹהִי

num Dei, in voce exultationis & laudis, multitudo tripu-
dians. 6 Cur dejicis te, anima mea? & cur conturbas
me? spera in deo, quia adhuc celebrabo illum, salutem
vultus mei, & 7 Deum meum.

periodus est, & hujus Psalmi, &
equentis; & utroque in loco re-
te incedit, & ab omni mendo li-
bera est. Hoc igitur insigne ex-
emplum est Judaicae in confer-
endis sacris codicibus negligen-
tiae, seu potius *indolentiae*, cum hic
is erretur. In secundo enim
versiculo *mab* omittitur, quod
Gr. agnoscunt, & *isali*. Sed
hoc erratum, quamvis vitatu-
scillimum, metrum laedit potius
nam sensum; alterum longe
travius; retrahendo enim *vau*
o *elobai* ad *panai*, non modo
periodorum distinctionem turba-
ant, non modo versus duas
essime corruerunt, sed constru-
tionem etiam, adeoque sensum

verborum everterunt. Vix aliud,
opinor, exemplum asferri potest,
ubi unius literulae prava positio
tot peperit incommoda. Tam a-
perta menda nunquam in sacrum
Codicem irrepere, nequum loca
quae occupaverant tranquille quasi
jure quodam possidere potuissent;
si vel minimum solertiae aut a-
cuminis prisca exscriptores adhi-
buisent. Postea cum per multos
jam annos inoluta essent menda,
cum melioribus forte exemplari-
bus destituerentur, & ars metri-
ca penitus periisset, vel non sen-
serunt Judaeorum magistri, vel
tollere religio fuit. Meminisse
vero debemus Judaeos aliquando
in calamitosissima incidisse tem-

432 PSALMUS XLIIA 201

valai napši tistoħaħ;
valcen ezcoreca meerez
20 jarden, veħermon, mehar mizyar.

teħom el teħom kore lekol
zinnoreca; col miħbareca,
vegalleca valai yabaru.

jomam jezavveh jahvoh ħasdo,
25 uballailah aħrah;
yimmi tepillah leel ħaiji.

omerah leel, salyi attab,
lamm' ĩcaħtani? lammah koder
elec belahaz oheb.

30 cerezah beyazmotai,

In me anima mea dejecta est; propterea quod recordor
tui de terra Jarden, & Hermon, de monte parvo. 8 A
byssus Abyssum vocat ad sonitum fistularum tuarum.
omnes undæ tuæ & fluctus tui super me transierunt

pora; & nihil mirum si tunc li-
teræ jacerent, cum dura captivi-
tate, aliisve gravissimis malis pre-
merentur. Ab his temporibus sa-
crum codicem labes suas traxisse
censendum est. Sed de his fu-
sus in Prolegomenis. Cum ad
locum hunc commentarium, scri-
beret Cl. Clericus, aliud agebat,
vel scripsit *ὑποδύου δαλδύου*, &
ut vericulos hic *ὑποδύου δαλδύου*
inveniret; alias enim vir tam e-
ruditus nunquam putasset hanc
periodum hoc in loco recte se ha-
bere, in reliquis vero mendosam
esse.

20 *veħermon*. Hebr. *veħerma-*

nim, sed hoc mendosum esse me-
trum ostendit; nec alibi *ħermon*
in *plurali* occurrit, in *singulari*
vero notum montis nomen est
& hic montem memorari sequen-
tia ostendunt, *mehar mizyar*, quo
alterius cujusdam montis nomen
esse videtur.

21 *teħom*. Sensus est, malis
continuo succedere, quæ
calamitas calamitatem invitaret
ubi *Finis præteriti mali Gradus*
est futuri. Comparatio ve-
sumpta a Diluvio magno. Vi-
Gen. vii. 11. cum *οἱ καὶ ἀπὸ τοῦ*
Ἰου ἦ ὁ γενεὴ ἀποχθονίων. Ut
Gr. & hic *ἡς φωνῆς ἡ καὶ ἀπὸ τοῦ*

עלי גמשי תשחית
על כן אכתך מארץ
ידן ותחמתי מהר מעד :

8 תהום אל תחום קודא לקול
צוהך בקל משכר
וגליך עלי שרני :

9 יקם יצוה יהוה חסרו
ובלילה שירה
עמי תפלה לאלה חיי :

10 אומרה לאל סלעי **
למה שכחתי למה קרר
אלך בלחץ אויב :

11 ברכה בעצמותי

Interdium præcipiet Jähvoh misericordiam suam, & nocte
cantabo; apud me oratio Deo vitæ meæ. 10 Dicam Deo,
petra mea es tu, quare oblitus es mei? quare pullatus incedo
propter oppressionem inimici? 11 Quasi gladius in ossibus

vid. Vid. Psal. lxxxviii. p. 8.

24 jezaveb. Hac spe Psaltes
consolatur. Mandare vero hic
procurare, quia dei manda-
tum cum effectu conjunctum est.
Vid. Psal. lxxviii. p. 29. & cxxxiii.

25 asirab. In Hebr. sibirab,
volunt esse pro vau, canti-
onis ejus, sc. dei. Mira sane lo-
cutione; sed metrum clare osten-
dit excidisse a, & legendum asi-
rab, & ibi distinguendum.

27 attab. Et constructio & me-
trum ostendunt attab reponen-
tum esse, & sic legerunt Gr. at-
tab.

28 lamm. In Hebr. lammah,
sed particulam hanc interdum a-
pocopen pati, plura loca suadent.
Nec versus hic & in sequente
Psal. v. 5. ad numeros suos redigi
alio modo possit, nisi dicere lice-
ret siabiani, & zaabiani, quod
non liquet. Nec opus est huc
confugere, si alias metro consu-
li possit. Vid. Ps. lxxix. p. 10.
& cxv. 2. quæ clare, ni fallor,
ostendunt lammah in monosylla-
bum contrahere licere abijciendo
finalem h.

30 cersad. Locus hic in Hebr.
plane mendosus, & metro & sen-
su duce; pro bersad legendum
barapot

234 PSALMUS XLIII. 15

harapot herepuni
zoreraï, bomram elai
col haijom, aijeh elohēca.

35 mah tiſtohaſi napſi?
umah tēhmi valai? hoſili
leelohim, ci yod odennu,
jeſuyot panai, veelohai.

meis, *probra sunt quibus afficiunt me inimici mei, cum di-*
cunt ipſi ad me omni die, Ubi eſt Deus tuus? 12 Cur
dejeſta es, anima mea? & cur conturbas me? ſpera in Deo,

PSALMUS XLIII. 15

1 ſopſteni elohim, veribah
jeribai; miggoi lo haſid,
meiſ mirmah, veyavlah palleſteni.

ci attah elohim, mayuzzi,
5 lamm' zenaſtani? lammah koder
elec belahaz ojeb?

ſelaſi oreca v'amitteca;

1 Judica me, Deus, & litiga cum litigatoribus meis;
gente non miſericorde, à viro doli & iniquitatis eripe me
2 Quia tu Deus fortitudo mea, quare repuliſti me? qua

cerezaſ, quæ Cappelli etiam con-
jectura fuit. Crit. Sacr. p. 427. &
inferendum *harapot*, quod a ver-
bo ſequentē abſorptum fuit. Fru-
ſtra ſe torſerunt hic Interpretes.
Vid. Pſal. lxi. p. 10. & lxxxix.
51.

32 *bomram*. Suſpicio legendum

bemor, ut p. 4. cum hæc ſit il-
lum repetitio.

2 *jeribai*. In Hebr. *ribi*,
cum ſyllaba verſui deſit, vel
inferendum ante *ribi*, vel lege-
dum *jeribai*, ut Pſal. xxxv.
quod malim, cum hæc lectio o-

PSALMUS XLIII. מנ 235

*** חרפוני
צוירי כאמרם אלי
כל היום איה אלהיך :

12 מה תשתחוה נפשי
ומה תהמי עלי רוחי
לאלהים כי עז אודני
ישועות פני ואלהי :

quia adhuc celebrabo illum, salutem vultus mei, &
Deum meum.

PSALMUS XLIII. מנ

1 שפטני אלהים וריבה
ריבני מגוי לא חסיד
מאיש מרמה ועלתי תפלטני :

2 כי אצחה אלהי כעוזי
למה זנחתני למה קדר
אתה לך בלחץ אויב :
3 שלח אורך ואמתך

3 Emitte
latus incedo propter oppressionem inimici ?
cem tuam & veritatem tuam;

ne conveniat cum sequentibus.

3 *palleteni*. Et sic Gr. *παλεται*
In Hebr. *tepalleteni*, quod &
trum & constructio respuit.

4 *elobim mayzzi*. In Hebr.
mayuzzi, sed Gr. legerunt
him; *ou ei o Ido*; *αυειωιδω*

μν. Quod mihi quidem videtur
melius; duobus *m* concurrenti-
bus prius excidit.

6 *elec*. In Hebr. *ethallec* in
bithpabel, sed versus poscit *elec*,
quomodo legitur in Psal. præce-
dente & 29.

hemmah

236 PSALMUS XLIV. 73

hēmmah janḥuni, *hemmah*
jebiuni el har kodēca,
10 veel mišcenotca,

v'aboah el mizbaḥ elohim,
el simḥat gili, veodeca
becinnor, elohim, elohai.

15 mah tištoḥaḥi napši?
umah tehmi yalai? hoḥili
leelohim, ci yod odennu,
ješuyot panai, veelohai.

ipsæ deducunt me, *ipsæ* inducent me ad montem sancti-
tatis tuæ, & ad tabernacula tua. 4 Et introibo ad al-
tare Dei, Dei lætitiæ exultationis meæ, & celebrabo te

PSALMUS XLIV. 73

lamenazzeḥi, libne korah, mascil.

1 elohim beoznenu
šamaynu, abotenu
sipperu lanu poyal
payalta bime kedem.

5 attah, jadeca goim
horašta, vattištayem;

1 Præcentori, filiis Corah, Didacticon. 2 Deus, a-
ribus nostris audivimus, patres nostri narraverunt no-

8 hemmah. Cum versus indi-
cet vocem dissyllabam excidisse,
nihil aptius occurrebat quod inse-
rerem hac voce, quæ hic m-
nam emphasin habet, & nisi
lam inferas, nexus inter verba
fide

המר ינחני

יביאני אל הר קדש

ואל משכנתי

4 ואבואה אל מונח אלהים

אל אל שמחה גיל ואוד

בכור אלהים אלהי :

5 מה תשתחוה נפשי

ומה תהמי עלי הוילי

לאלהים ברע אדוני

ישתעוה פני ואלהי :

in cithara, Deus, Deus mi. 5 Cur dejecta es anima mea? & cur conturbas me? spera in Deo, quoniam adhuc celebrabo salutem vultus mei, & Deum meum.

PSALMUS XLIV. מר

1 למנצח לבני קורח משכיל :

2 אלהים באונינו

שמענו אבותינו

ספר לנו פעל

פעלת בימים קדם :

3 אתה יד גים

הורשת ותמס

us quod operatus es in diebus pristinis. 3 Tu, ma-
tua Gentes expulisti, & plantasti eas;

abitur. 4 bime kedem. In Hebr. preit
el. In Hebr. el. el, sed bimehem, sed respuit versos, nec
metrum respuit. agnoscunt Gr.

taray

238 PSALMUS XLIV.

taray leummim, vattaſlihem.

“ ci lo beſiarmam jareſu arez,
uzeroyam lo hoſiyah lamo:

10 ci jeminca, uzeroyaca,
veor paneca, ci rezitam.

“ attah hu, malci v'elohai,
mezavveh jeſuyot jaykob.

“ beca zarenu nenaggeh;
15 beſimca nabus kamenu.

ci lo bekaſti ebtaſh,
ſharbi lo toſiyeni.

ci hoſaytanu mizzarenu,
umefanenu hebiſota.

20 beelohim hillalnu
col haijom; veſimca leyolam nodeh. sela

ap zanaſta, vattaclimenu;

affixiſti populos, & emiſiſti eos. 4 Quia non gla
tuo poſſederunt terram, & brachium eorum non ſalva
eos: ſed dextera tua, & brachium tuum, & lux vultus
quia acceptos habueras ipſos. 5 Tu ipſe es, rex meus
Deus meus, praeſciens ſalutes Jacob. 6 In te hoſtes
ſtros cornu petemus; in nomine tuo conculcabitur ini

7 vattaſlihem. In Hebr. vat- duo alterius; ſimiles videntur,
reſallehem in pibel, invito metro. lvii. p. 5. lxix. 5. cix. 4.
8 ci lo. Hic exemplum eſt pe- 12 v'elohai, mezavveh. Si
riodi quadrimembris, cujus duo gerunt Gr. e βασιλὸς πρ.
prioris verſiculi unus ſunt, quod deus, πρ., e ἐπιμαρτυρῶν. E
ad metrum, generis; poſteriores metrum legi poſtulat. Malci

תרע לאמים ותשלחם :

4 כי לא בחרם ישראל ארץ
חרועם לא הושיעה למו
כי ימין ורועך
ואור פניך כי רציתם :

5 אתה הווי מלכי אלהים
צוה ישועות יעקב :

6 בך צרינו נגה
בשםך נבוס קמינו :

7 כי לא בקשתי אבטח
וחרי לא הושיעני :

8 כי הושעתנו מצרינו
ומשנאנו הבישות :

9 באלהים הללנו
כל היום ושםך לעולם נודה מלה :

10 אף זנחת ותכלימו

os nostros. 7 Quia non in arcu meo sperabo, gladius
eus non servabit me. 8 Quia servabis nos ab hosti-
is nostris, & odio habentes nos pudore afficies. 9 In
eo gloriabimur omni die; & nomen tuum in seculum ce-
lebrabimus. Selah. 10 Etiam repulisti, & erubescere
iussi nos;

si frequens loquutio. Vid. Pf. est. 17 *Barbi*. In Hebr. *veharbi*,
4. & lxxxiv. 9. in Hebr. *malci elobim*. m sc. accrevit ex
ante voce ab eadem litera in-
te; & forte *van* excidit
ordente *jod*, cui tam simile
sed copulam versus respuit, vel
in 9 præcedente legendum *ehi-*
bab, quod nusquam alias occur-
rit cum *b* paragogico.

velo

velo tere bezibotenu.

teribenu aher minni zar;
25 umefanenu lasu lamo.

“tittenenu eegon macal;
ubaggoim zeritanu.

“tumoer yammeca belo hon,
velo ribbita bemehirehem.

30 “tesimenu herpah liſcenenu,
larag vakeles lisbibotenu.

tesimenu maſaſ baggoim;
menod roſ balleummim.

col haijom celimmati negdi,
35 uboſet panai ciſſetatni,

mikkol meſarep umegaddep;
mippene ojeb umitnakkem.

col zot baatnu; velo ſeçañnuca,
velo ſikkarnu bebriteca.

& non egrederis cum exercitibus noſtris. 11 Reve
fecisti nos retrorſum ab hoſte; & odio habentes nos di
puerunt ſibi noſtras opes.

12 Poſuiſti nos ut pecudes
bi; & in Gentes diſperſiſti nos.

13 Vendidiſti pop
lum tuum nullis divitiis, neque multiplicaviſti rem tu
pretiis eorum.

14 Poſuiſti nos opprobrium vicinis
ſtris, ſubſannationem & deriſionem his qui ſunt in circ

low. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

30 herpah. Vid. Pal. xxxi.
p. 12. lxxix. 4. lxxix. 7. lxxix.

35 ciſſetatni. Sic analogia
ſtulat, ſic metrum; ſed in H
eſt ciſſatni. altero omiſſo; q
form

PSALMUS XLIV. 37 241

ולא תצא כצבאותינו :

11 תשיבנו אהוד מניצור

ומשנאינו שסו למו :

12 חתננו כצאן מאכל

ובגוים זריתנו :

13 תמכר עמך בלא חיון

ולא רבית במחיריהם :

14 תשימנו חרפה לשבנינו

לעג וקלס לסביבותינו :

15 תשימנו משל בגוים

מנוד ראש בלאמים :

16 כל היום כלמתי נגזי

ובשת פני כסתי :

17 מקול מחרף ומגדף

מפני אויב ומתנקם :

18 כל זמית באתנו ולא שבחנוך

ולא שקרנו בבריתך :

15 Posuisti hos proverbium in Gentibus;

commotionem capitis in populis. 16 Omni die vere-

undia mea coram me est, & pudor faciei meae operit me,

Propter vocem probra jacentis, & contumelias afficien-

ti; propter inimicum & ulciscentem se. 18 Totum

hoc venit nobis; nec tamen obliti sumus tui, nec inique

agimus in pacto tuo.

nam volunt esse ex Chaldaic.

37 *obj.*, &c. Sic conjuncta

sunt, Psal. viii. 7.

Vid. Ps. lxi. p. 8.

40 lo nasog aňor lebabenu;
vattet aľurenu minni orňeca.

“ ci diccitanu bemekom tannim,
vattecas valenu bezalmavet.

im ľacaľnu ľem elohenu,
45 vanniproľ cappenu ľeel zar;

“ halo elohim jaľkor zot?
ci hu joder taylor mot leb.

valeca horagnu col haijom;
neľľabnu cezon ľibľah.

50 yurah, lammah ľiľan adonai?
hakizah, al tiznah lanezah.

lammah paneca tastir?
ľiľcaľ yonjenu, velaľizenu?

ci ľaľah leyapar napľenu;
55 dabekah laarez biľnenu.

19 Non recessit retrorsum cor nostrum; aut declina-
gressus noster de semita tua. 20 Quum contrivisti
in loco draconum, & operuisti nos umbrā mortis.
obliti essemus nominis Dei nostri, & expandissemus pal-
nostras ad deum alienum; 22 Nonne Deus exquire-
hoc? quia ipse novit abscondita cordis. 23 Imo pro-

40 lebabenu. Sic legi poscit & Ps. xxxvii. p. 31.
metrum. in Hebr. libbenu.

41 vattet. Vid. Job. xxxi. 7. exulare nos fecisti in locis des-
42 bemekom, &c. Sensus
in

19 לֹא־תִשְׁכַּח אֶחָדָה לִבְנֵי
וְתִשָּׁא אֶשְׁרֵנוּ מִנִּי אֶדְדָה :

20 מִיִּתְּנוּ בְּמָקוֹם תָּנִים
וְתִכֶּם עָלֵינוּ בְּצִלְמוֹת :

21 אִם־שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ
וְנִפְרַשׁ כַּפֵּינוּ לֹאֵל זֶר :

22 חֲלָא אֱלֹהִים יִחַדְדָּא
כִּי־הוּא יָדַע תַּעֲלֹמוֹת לֵב :

23 מִדְּעֵלֶךְ חֲזַרְנוּ כָּל־הַיּוֹם
נִחַשְׁנוּ כִּצְאֹן טַחְחָה :

24 עֲוֹדָה לְמַה תִּישֵׁן אֲדֹנִי
הַקִּיצָה אֶל־תִּזְנַח לִנְעָה :

25 לְמַה פָּנִיךָ תִּסְתִּיר
תִּשְׁכַּח עֵינֶיךָ וּלְחַצְנוֹ :

26 כִּי־שָׁחָה לְעַפְרֵי נַפְשֵׁנוּ
דִּבְקָה לָאָרֶץ בִּטְנוֹ :

te occidimur omni die; æstimati sumus ut pecudes oc-
onis. 24 Exurge, quare dormis, Domine? exper-
cere, ne repellas in seculum. 25 Quare faciem tuam
condis? oblivisceris afflictionis nostræ & oppressionis no-
e? 26 Quia depressa est ad pulverem anima nostra;
æsit terræ venter noster.

feras & serpentes. præcedentis. Sed respuit versus,
8 yaleca. In Hebr. præit ei, nec ratione constructionis locum
d natum videtur ex ei versic. hic habet.

R 2 kumah

1 **Kannah** vezrarah lanu,
 2 **upedenu** limyan hasdeca.

37 **Surge** auxilium nobis, & redime nos propter miseri-

PSALMUS XLV. מח

1 **lamenazze**h val soñannim, libne
 2 **korah**, mascil: Tir jedidot.

1 **raha**h libbi dabar tob;
 2 **omer** ani masai lemelec;
 3 **lesoni** capet soper mahir.

4 **Japita** mibbene adam,
 5 **huzak** hen besiptoteca;
 6 **val** cen beracec' elohim.

1 **Præcentori** super Soñannim, filiis Corah, Didacticum
 canticum amorum. 2 **Eru**ctat cor meum verbum b
 num; dico ego opera mea Regi; lingua mea ut stylus sc

1 **raha**h. Gr. ἐξεδίκαλο ἡ κα-
 δια μου λόγον αγαθόν. Cum quæ-
 dam ex hoc Psalmo prolata sint
 ab auctore Epistolæ ad Hebr. ut
 sensu magis proprio & excellen-
 tiore, ut Clerici verbis utar, ad
 Christum pertinentia; & in titu-
 lo *sir jedidot* a Gr. vertatur ὁ
 ὡς ἔ ἀγαπητὸς; quo nomine
 Christus sæpe venit in Novo
 Test. hinc antiquissimi Patres hæc
 temere nimis arripuerunt ut de
 Christo dicta, deque ejus æterna
 ex deo patre generatione; sed vix
 patem eos credidisse hæc ad lite-
 ram ita esse intelligenda, cum

carmen hoc manifesto sit Epita-
 lamium, quo, sensu primo
 grammatico, Nuptiæ Solomonicæ
 celebrantur; sed cum plura in
 sint, quæ minus apte in illum
 drant, non Christiani modo,
 Interpres etiam Chald. & multi
 Rabbini censuerunt hic de Me-
 sia quoque agi, & Solomone
 ejus typum spectandum esse in-
 pariter ac in alijs SS. locis,
 quibus non in Solomone filio
 dum, sed ab illo ad Messiam
 limiore sensu eo ducente pro-
 diendum.

PSALMUS XLV. 245

27 קוֹמֶה וְנִתְחַנֵּן לָנוּ
וּפְדוּנוּ מִיַּד חֲשָׁדִים :

cordiam tuam.

PSALMUS XLV. מח

1 לְמַנְחָה עַל שְׁשִׁים לְבוֹי
קִרָּה מִשְׁכִּיל שִׁיר יִדְרִית :

2 רָחֵם לְבוֹי דָּבָר טוֹב
אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ
לְשׁוֹנִי עַט סוֹפֵר מַהִיר :

3 יִפְתָּח מַפְנֵי אֲזָנַי
וְהִנֵּה חֵן מִשְׁתַּחֲוִי
עַל כֵּן בִּרְכָן אֱלֹהִים לְעוֹלָם :

3 Pulcher es præ filiis hominum, diffusa
est gratia in labiis tuis, propterea quod benedixit tibi
Deus.

2 *mayai.* Et sic Gr. *καὶ ἔψα*
Et tamen hac voce carmen
non solum intelligi videtur, prop-
ter excellentiam, inquit *Mus.*
multis operibus equiparandum;
sed si Codices aliqui melioris notæ
operessent, in quibus in singula
legeretur *mayai*, nemo, opinor,
qui non istam lectionem verio-
rem existimaret.

3 *ceper. te.* quod necessario
intelligitur, addidi propter me-
um, & sic mollis fuit oratio.
Abir recentiores Interpretes re-
verterunt *eruditum* ex usu Lin-

guæ Syr. & Æthiop.
4 *japita.* In Hebr. *jopjapita.*
Quod volunt componi ex *Pyhal*
& *Kaf.* Gr. divisim legerunt, *ja-
pi-japita.* Reddiderunt enim,
ἡγεῖται καὶ ἄλλος. Sed versus osten-
dit duas primas litteras in Hebr.
errori librarii deberi, & legendum
japita. Dolet profecto carmen
tam venustum, tanta elegantia &
tam grandi stylo scriptum tantum
damni accepisse vel ex injuria
temporum, vel a librariorum in-
scitiis, quantum hunc illatum fuisse
sequentia ostendunt.

R 3 Fagor

hagor harbeca val jarceca gibbor :
hodeca vahadareca leyolam.

zelah, recab val debar
10 emet, zedek veyanvah ;
vetoreca norot jeminca.

“ hizzeca fenunim gibbor ;
yammin tahiteca jippelu.

“ beleb ojebe hammelec becin
15 cisaca elohim volam vayed ;
lebet minor lebet malcuteca.

4 Accinge te gladio tuo super femur tuum, ô potens gloria tua & decus tuum in seculum. 5 Prosperè age equita propter veritatem, justitiam & mansuetudinem & docebit te terribilia dextera tua. 6 Sagittæ tuæ a-

6 *elohim*. Sequitur in Hebr. *leyolam*, sed metrum clare indicat hæc ad finem periodi sequentis pertinere, pariter ac sensus, qui in v. 8. si *leyolam* tollas, plane mutilus est, vel potius nullus.

7 *jarceca*. In Hebr. *jarer*, quibus & c. concurrentibus posterius excidit. Gr. *ἐν τῇ μάχῃ σου*. Sed si malis *jarer*, in seq. vers. contraste legendum *v'badareca*.

9 *zelah*. In Hebr. præit *vahadareca*. Sed ex sensu æque ac metro manifestissimum est vocem hanc nihil esse nisi mendosam repetitionem vocis præcedentis.

10 *zedek*. In Hebr. tertio loco ponitur, sed in illo verborum ordine deest copula inter secundam & tertiam, quæ nulla necessitate collocatur inter primam & secundam; præterea notissimum est

emet, & *zedek* solere se perpetuè fere usu excipere; *zedek* igitur secundam sedem reponendum putavi, quo omnes difficultates tolluntur, quibus hic locus jam turbatur. Vid. Cl. Clericum ad locum.

12 *gibbor*. Sic Gr. *δυναστὴς*. hanc lectionem veram esse verè ostendit. Vid. Pl. cxx. p. 4.

13 *jippelu*. In hac voce perodus terminatur. Cum hoc non animadvertissent interpretes, magnas difficultates conjecti sunt ut sequentem vericulum cum connecterent. Ad *hyperbaton* fere omnes confugerunt; & illos audiamus, verborum ne hic est. *sagittæ tuæ cadent in de inimicorum regis, populi erunt supplices*; ut cadent re-

4 חַיֵּי הַחַיִּים עַל יָדְךָ נִבְרָא :

וְהָדָר וְהַדָּבָר :

5 וְהָדָר צִלָּה רֶכֶב עַל דָּמְךָ

אֶמְתֵּן מִנְחָתְךָ צֶדֶק

וְתוֹרָתְךָ נִזְהָאֹת יִמְעֵךְ :

6 חֲצִיךְ שְׁנוֹנִים **

עַמִּים תַּחְתִּיךָ יִפְלֹא :

כֹּלכָּ אִיבֵי הַמֶּלֶךְ ** :

7 כִּסֵּאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד :

שֶׁבֶט מִשּׁוֹר שֶׁבֶט מַלְכוּתְךָ :

וְהָדָר וְהַדָּבָר :

cutæ, o potens; populi sub te cadent. In medio ini-

micorum regis stabilivit 7 Solium tuum Deus in secu-

um & perpetuum; virga æquitatis est virga regni tui.

tur & ad sagittas casuras, & ad
populos subjiciendos. Sagittæ ca-
dent & populi cadent. Mira sane
interpretatio; ubi enim tale by-
perbatum? Ubi verbum hoc mo-
do repetitum? Quis unquam ita
loquutus est? Sagittæ cadent in
cor? Nedum, sagittæ tuæ in
cor inimicorum regis? Primus
periodi hujus versiculus integrum
solium per se fundit, & pariter
secundus. Cl. quidem Clericus a-
liam viam tentavit quæ se expedi-
ret, sed qualem non vidi. Sagittæ
acutæ sunt populi, qui tibi
subiungunt; illi incident in cor hosti-
um regis, & hostes tuos tibi sub-
iungunt. Interpretationes hæc ab-
surditate sua clare satis ostendunt,
hoc versiculum, beleb &c. non
precedentem periodum, sed

ad sequentem omnino pertinere.
beleb est, in medio hostium re-
gis, quò sensu beleb sæpius sumi-
tur in SS. Vid. Psal. xlv. p. 3.
sensus vero optimus erit si in fine
hujus versiculi restituantur verbum
betin, quod constructio & senten-
tia & metrum palam clamant ex-
cidisse; Vid. Ps. ciii. p. 19. Deus
solium tuum stabilivit in medio,
&c. Hæc in se clara & aperta,
& qualia contextus & orationis
auctoritas manifesto postulant.
Sed hunc locum non modo primis
Ecclesiæ Christianæ temporibus
eodem modo ac nunc lectum fuisse
constat ex epistola ad Hebr. i. 8.
sed longe antea, cum sc. Græca
versio facta esset, quam scriptor
ad Hebr. hic ut alibi in S. S. ci-
tandis, sequitur.

R 4

“ ahabta

“ahabta zedek, vattisna rešay :
 val cen melahac' elohim, elo-
 heca, ſemen ſaſon meſhabreca.

20 mor, vaahalot, vekezivot
 minni col bigdotſca,
 min hecele ſen ſimmeſuca.

“benot melacim bikkerotſca;
 ſegal liminca becemem opir.

25 ſimvi bat, urei; vehatti
 ozneo; veſichi yammec
 ubet abic; vejitav
 hammelec jopjeci, ci hu adonaic,
 vehiſtaſhavi lo bat zor beminſhah;
 30 panaic jeſhallu paſire yam.

8 Diligis juſtitiam, & odio habes impietatem: prop-
 terea unxit te Deus, Deus tuus, oleo gaudii præ conſo-
 lationibus tuis. 9 Myrrha, & aloë, & caſia & omnibus
 veſtimentis tuis, e palatiis eburneis lætificant te. 10 Fi-
 lia regum inter honorabiles tuas; conjunx ad dexteram
 tuam in auro Ophir. 11 Audi filia, & vide, & inclina

20 *vekezivot*. Copulam addi-
 di, quæ in Hebr. deest, & metri
 & *nevis* gratia.

21 *minni*. In Hebr. hæc par-
 ticula ponitur ante *ſimmeſuca*.
 Supra omnem fidem eſt, potuiſſe
 per tot ſæcula voculam hanc
 tranquille poſſidere locum tam
 plane alienum. In locum eam
 ſuum jam reſtitui, res ipſa loqui-
 tur, ut nullis argumentis opus ſit.

24 *ſegal*. In Hebr. præco-
 nizabab, quod verſum turbat, ſen-
 ſum adjuvat; ex margine
 bitror irrepiſſe, & denotare
minei chori præſectam, ut dicitur
 ad Pſal. xxxix. v. 29. tales eni-
 choros non nunquam adhiberi
 fuiſſe, pariter ac virorum, in
 cris ſolemnibus, liquet ex Exo-
 d. xv. & ex Pſal. lxxviii. p. 26.
 28 *jopjeci*. In Hebr. *jop-*

8 אֶחָדָה צִדִּיק וְחֶשֶׁן רֶשַׁע

עַל־כֵּן מִשְׁחָה אֱלֹהִים אֵל

הַיָּד שֶׁמֶן שֶׁשֶׁן מַחֲרִיד :

9 מִי־יִתְּנָה לִי יָדָהּ וְקַעֲשֹׁרֹת

מִדְּהִיכְלִי שֶׁן מִנִּי שִׁמְחֹךְ :

10 כְּנֹזֶה מַלְכִּים בִּיקְרוֹתֶיךָ

נִצְבָה שֶׁגֵּל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר :

11 שִׁמְעִי־בְרַת וְהָאֵל הַשֵּׁם

אוֹזֶךְ וְשִׁכְחִי עִמָּךְ

נִפְרָה אֶפְרַיִם : 12 וְהָאֵל

חֲמֹל־מִיָּד כִּי־אֵלֶּיךָ אֲדַנֶּךְ

וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ : 13 וּבְרַצְרַצ בְּמִנְחָה

פִּנְךָ יִחַלּוּ עֲשִׂירֵי עָם :

14 אֶרֶץ אֲרָם וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ וְעֵדֶיךָ

prop
confo
mnib
10 F
xtera
incl
praece
rbar,
rgine
tare
ut d
ales en
adhibi
n, in
ex Ex
p. 26.
or. jop

aurem tuam; & obliviscere populi tui & domus patris tui; 12 & concupiscet Rex decorem tuum, quoniam ple est Dominus tuus. Et incurva te ei 13 filia Tyri cum munere; vultum tuum deprecabuntur divites populi.
ed metrum poscit ut *sed* para-
ogium addatur. *Adonai domi-*
tuus. In Vulg. absurdissime
repsit *deus ante tuus*, quod sicco
dele praeterit *Mais*. haec ratio
praeceptorum quae praecesser-
ant, quod rex conjugis sit domi-
us. Haec enim loci hujus mens,
in hac voce periodus termi-
anda, contra ac in Hebr. factum

est, uti res ipsa clarissime osten-
dit. Sed & quatuor sequentes in
Hebr. pessime constitui cuius il-
las cum his nostris conferenti,
fere ad oculum & primo intui-
patebit.
29 lo bat. In Hebr. lo. ubat.
Sed sensus pariter ac versus respuit
copulam, quae ex *vau* praecedente
videtur nata.

PSALMUS

col

col cebudah bat melec
penimah, mimmi becot zahab.

lebusah lirkamot tubal lammelec;
betulot aharaha,
35 reyoteha mubaot,

leca tubalnah, besemañot vagil;
teboenah behecal melec.

tañat aboteca jihju baneca;
teñitem leñarim becol haarez.

40 val cen azcirah ñimca
becol dor vador; yammim
jehoduca leyolam vayed.

14 Tota gloriosa est filia Regis intrinsecus, ex vestibus ocellatis auro. Induta 15 vestibus Phrygionicis adducetur Regi; virgines post eam, & proximæ ejus adductæ, Tibi 16 adducuntur, cum lætitiis & exultatione; ingredientur palatium Regis. 17 Pro patribus tuis e-

32 zabab. Hic hæc periodus terminanda est. Sensus est, *tota intus gloriosa est*, id est, quod ad vestem interiorem, ex *texturis auri*, seu intertexto auro.

33 lebusab. Ad proximam attingit periodum, & *lebusab lirkamot* est induta *vestibus acupictis*. Atque hæc periodus desinit in *mubaot*, lac autem inchoat se-

quentem, ubi legendum *leca*; & forsan interpungendum post *tubalnab*.

38 tañat. Si affixa hic essent foemina, hæc ad Reginam dicta viderentur in solamen pro parentibus regis quos reliquerat, quod plures volunt; sed tunc legendum *abotec & banec*. Sed verior videtur recepta lectio, cum hæc periodus

PSALMUS XLV. מה 252

14 כל כבודו וכל עוצמתו
פנימה ממשכנות דוד

לבושה: 15 לרקמות חובל למלך
בתולות אחריה
רעותיה מוכאות

לך: 16 תוכלנה בשמחת וגיל
תבאנה בתיקל מלך:

17 תחת אבתיך יחיו בניך
תשיתמו לשמים בכל הארץ:

18 * אזכירה שמך
בכל דרך וזה על כן עמים
יהודוך לעולם ועד:

runt filii tui; **constitues eos principes in uniuersa terra.**
18 Propterea memorabo nomen tuum in omni genera-
tione & generatione; populi in seculum & perpetuum ce-
lebrabunt te.

; hamu gom, man marlacot

modus, mea quidem sententia, a se-
quente, quod ad sensum diuelli
nequeat, in qua tamen oratio ma-
nifesto ad Regem; prout oportet
fuit, convertitur.
39 *tesitem*. In Hebr. *tesitemo*,
sed versus respuit.

40 val cen. Quod in Hebr.
ponitur ante *yammim*, in hanc se-

dem restituendum esse, orationis
nexus & totius periodi sententia
manifesto docent. Vid. Psal. xviii.
p. 50.

42 *jahoduca*. Eadem hujus ver-
bi forma adhibetur Ps. xxviii. p. 7.
quod metri gratia videtur factum,
cum verficulus hoc pacto syllaba
augeatur.

PSALMUS

PSALMUS XLVI. 13

lamenazzeḥ, libne korah, val
yalamot ʾir.

1 elohim lanu maḥseh vayoz;
yezrah bezarot nimza meod.

2 val cen lo nʾra behamir arez;
ubemoʾ harim beleb jam.

3 jehmu; jeḥmeru memav;
jirvaʾu harim begavato. selah.

4 nahar palgav jesammeʾ yir elohim;
kedoʾ mišcne veljon.

5 elohim bekirbah, bal timmot;
ro yezrah elohim lipnot boker.

hamu goim, maʾu mamlacot;

1 Præcentori, filiis Corah, super Alamothe, canticum
2 Deus nobis protectio & fortitudo; auxilium in angustiis
inventus abunde. 3 Propterea non timebimus in
mutando terram; & in motando montes in cor mari.

4 Fremant, turbentur aquæ ejus; contremiscant montes,

4 beleb jam. In Hebr. jam-
mim. Sed versus postulat nume-
rum singularem, pariter ac con-
structio, cum in seq. periodo sit
memav, & gavato. Et melius eti-
am loco convenit jam cum præces-
serit arez. Frequensque hæc lo-
cutio, beleb jam. Vid. Ex. xv. 8. &

Prov. xxv. 34. & xxx. 19.

7 jesammeʾ. In Hebr. est
plurali, sed metrum respuit; con-
structio est, nahar jesammeʾ
palgav, be enim sæpe subintel-
ligitur. peleg plerumque rivus re-
dunt, sed est quævis derivatio
processus aquarum; Es. xxx. 2
legimus

prop
exhil
fimi.
xiliur
tes, r

legimu
duo po
quasi d
sal. i.
io b
u. ap
abbato

PSALMUS XLVI. מ

1 למנצח לבני־קרח על־
עלמות שיר :

2 אלהים לנו מחסה ועז
עזרה בצרות נמצא מאד :

3 על־כן לא־נזרח בהמיר ארץ
ובמוט הרים בלב ימים :

4 יהמו יחמרו מימיו
ירעשו הרים בגאותו סלה :

5 נהר פלגיו ישמחו עיר־אלהים
קדש משכני עליון :

6 אלהים בקרבה בל־חמוט
יעזרה אלהים לפנות בקר :

7 המו גוים מוט ממלכות

propter elationem ejus. Selah. 5 Fluvius rivis ejus

exhilarabit civitatem Dei; sanctum habitaculorum Altis-

simi. 6 Deus in medio ejus, non commovebitur; au-

xilium ei Deus appetente mane. 7 Infremuerunt Gen-

tes, nutaverunt regna;

legimus pelagim jible maim, ubi

legimus posteriora verba sunt primi

quasi definitio. Melius igitur Gr.

Gal. i. 9. διζόδοι. In Es. vero

10 vezrab. In Hebr. jayzere-

aperto, ni fallor, mendo;

ablato jod, punctisque mutatis,

legendum vezrab, ut in 2. lip-

not böher. Est appetente mane, ut

de appetente vespere lipnot vereb.

Vid. Gen. xxiv. 63. Deut. xxiii.

12. Exod. xiv. 27. Gr. perquam

absurde, τῷ πρῶτῳ, sed cor-

rupta forte est lectio.

natan

I

254 PSALMUS XLVII. 12

natan bekolo, tamug arez.

jahvoh zebot yimmanu;
misgab lanu elohe jaykob. selah.

15 " lecu, vāhāzu mipyalot jahvoh,
ašer sam šammot baarez.

mašbit milhamot yad kezeh haarez,
kešet ješabbē, vekizzez bašanit,
ragalot jifnōp baēl.

20 " harpu, udeyu, ci anoci elohim;
arum baggoim, arum baarez.

jahvoh zebot yimmanu;
misgab lanu elohe jaykob. selah.

dedit vocem suam, defluxit terra. 8 Jahvoh exerci-
tuum nobiscum; arx edita nobis Deus Jacob. Selah.
9 Venite, & videte opera Jahvoh, qui posuit solitudines
in terra. 10 Cessare fecit bella usque ad extremum terræ,

PSALMUS XLVII. 12

lamenazeḥ, libne korah,
mizmor.

1 col hayammim tikyu cap;
hariyu leelohim bekol rinnah.

1 Præcentori, filiis Corah, Psalmus. 2 Omnes po

12 natan be kolo. Vid. Psal. Sic etiam Psal. xxxiv. p. 9. tam-
lxviii. p. 34. ureu. Sed copula deest hic in

15 vāhāzu. Sic Gr. δὲ τοῦ & Hebr. 18 bašanit. Hebr. šanit. Se-
videt. Sic mox & 20. harpu udeyu. metrum

PSALMUS XLV. מו 255

נתן בקולו תמוג ארץ :

8 יהוה צבאות עמנו
משגב לנו אלהי יעקב סלה :

9 לנו חזו מפעלות יחודה
אשר שם שמות בארץ :

10 משבית מלחמות עדיקצה הארץ
קשת ישבר וקצץ חנית
עגלות ישראל באש :

11 הרפו ודעו כי אנכי אלהים
ארום בנוים ארום בארץ :

12 יהוה צבאות עמנו
משגב לנו אלהי יעקב סלה :

arcum contrivit, & concidit hastam, currus combussit
gni. 11 Cessate, ait, & scitote, quod ego sum Deus;
exaltabor in Gentibus, exaltabor in terra. 12 Jahvoh
exercituum nobiscum; arx edita nobis Deus Jacob. Selah.

PSALMUS XLVII. מו

1 למנצח לבני־קרח
מזמור :

2 כל־העמים תקע־קף
דריעו לאלהים בקול רנה :

es po ali plaudite manu; jubilate Deo in voce exultationis.

trum poscit b præfigi, quod fa- 20 harpu. vers. hic constat sex
excidere poterat ante d, qua pedibus, similem vid. Pál. ix.
ma sæpe occurrit. p. 16.

236 PSALMUS XLVII.

ci jahvoh veljon nora, melec
8 gadol val col haarez.

5 jadber yammim tahtenu,
uleummim tahtat raglenu.

jibhar lanu et nahlatenu,
et geon jaykob aler aheb. selah.

alah elohim beteruyah,
10 vejahvoh bekol sopar.

zammeru elohim, zammeru ;
zammeru lemalcenu.

“ zammeru, ci melec col haarez
elohim, zammeru mascil.

15 “ malac elohim val goim;
elohim jafab val cisse kodfo.

“ nedibe yammim nesapu,
yim yam elohi abraham:

3 Quoniam Jahvoh excelsus terribilis, rex magnus
super omnem terram. 4 Subjecit populos subtus nos-
& nationes subtus pedes nostros. 5 Selegit nobis ha-
bitatem nostram, gloriam Jacob quem dilexit. Sela
6 Ascendit Deus cum jubilo; & Jahvoh cum voce tubae.

10 vejahvoh. Copulam me- tur zammeru, sed versui seque-
trum addi postulat. praeponendum esse metrum li-
12 lemalcenu. In Hebr. addi- do ostendit.

3 כי יהיה עליך מלך
גדול על כל הארץ :

4 ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלינו :

5 יבחר לנו את־נחלתנו
את־גאון יעקב אשר־אהב סלה :

6 עלה אלהים בתרועה
יהיה בקול שופר :

7 זמרו אלהים זמרו
זמרו למלכנו

8 זמרו : כי מלך כל־הארץ
אלהים זמרו משכיל :

9 מלך אלהים על־גוים
אלהים ישב על־כסא קדשו :

10 נדיבי עמים נאספו
עם אלהי אברהם

Cantate Deo, cantate; cantate Regi nostro. Can-
te, 8 quoniam rex universæ terræ Deus, canite intelli-
genter. 9 Regnat Deus super Gentes; Deus sedet su-
per thronum sanctum suum. 10 Principes populorum
congregati sunt, cum populo Dei Abrahami :

18 *vim yam*. In Hebr. *yam*. *etio* & *versus* docent titramque
et legerunt *vim*, sed & constru- retinendum, ut Psal. cx. * 7.

258 PSALMUS XLVIII. מ

ci leolohim maginnenu,
20 val col haarez meod naylah.

quoniam Deus scutum nostrum, super omnem terram

PSALMUS XLVIII. מ

hir mizmor libne korah.

1 gadol jah umehullal meod
beyis elohenu, har kodso.

jepeh nop, mesof col haarez
har zion; bejarcete

5 zapon kirjat melec rab.

elohim bearmenoteha,
noday lemisgab lanu.

ci hinneh hammelacim
novadu, veyaberu jahdav.

1 Canticum Psalmi filii Corah. 2 Magnus Jah
& laudandus valde in civitate Dei nostri, monte sancto
ejus. 3 Pulcher termino, gaudium universae terrae

19 maginnenu. In Hebr. maginne. Quod interpretationibus valde absurdis locum dedit; sensus est, Deus enim est protector noster, ut Psal. lxxxix. p. 19. ci libvoh maginnenu. Vid. lix. p. 12. & lxxxiv. 10.

20 val col. Certissimum ex sensu est, opinor, hæc verba excidisse, quæ etiam ad explendum verbum necessaria sunt. Et pro

1 gadol. Vid. Psal. xcvi. p. 4 & cxlv. 3.

2 jepeh nop. Gr. *ἰνεῖς* (sic enim legendum pro *ἰνεῖς*) V. Ed. *ἰνυλάδω*. Aq. *καλῶ βλαστήμα*. Quæ voci nop quomodo respondeat nemo dixerit, inquit Cl. Clericus; recte quidem. Sed isti interpretes

monis
Der
niam
interpret
p. E
licitur,
est lecti
sensu n
n libro
endo C
ro nor
di Co
Th. ii.
4 bej

PSALMUS XLVIII. מח 259

כי לאלחים מגני*
***ארץ מאד נעלה :

vehementer elevatus est.

PSALMUS XLVIII. מח

- 1 שיר מוזמר לבני-קרח :
- 2 גדול יהודה ומהלל מאד
בעיר אלהינו הר קרשנו :
- 3 יפה-נוף משוש כל-הארץ
הר-ציון * ידכתי
צפון קרית מלך רב :
- 4 אלהים בארמנותיה
נודע למשגב ** :
- 5 כי חנה המלכים
נועדו * עברו יחדו :

mons Sijon; in lateribus Aquilonis civitas Regis magni.
Deus in palatiis ejus, agnitus est in arcem nobis. 5 Quo-
dam ecce reges congregati sunt, & transfierunt pariter.

Interpretes non legerunt *nop*, sed metrum *b* præfigi postulant, ut
nop. Eodem sensu, ac *jepib yanap*. Psal. cxxviii. v. 6.
licitur, Ezek. xxxi. 3. si *nop* vera 7 lanu. Vocem hanc excidisse
lectio, reddendum *tractu*, quo ex sensu pariter ac metro liquet.
sensu *napab* sæpius videtur sumi Vid. Psal. xlvii. v. 23. qui triginta
in libro *Josbua*; sed in eo ver- fere versuum intervallo ab hoc
endo Gr. semper hæserunt, & distat: Gr. *ὁ τῶν ἀντιπροσώπων*
ro nomine proprio acceperunt. *ἀντιπρόσωποι*.
di Concordantias Hebr. Vid. 9 *veyaberu*. Constructio æque
Th. ii. 15. ac versus ostendit copulam hic ex-
4 *bejarcete*. Et constructio & cidisse, & in v. 7.

260 PSALMUS XLVIII. 173

10 hemmah cerau, cen tamahu ;
nibhahu venehpazu.

reyadah aħazatam
šam, veħil, caijoledah.

beruħ kadim tešabber
15 attab onijot taršil.

c'ašer šamaynu, cen rainu
beyir jahvoh zebaot,
beyir elohemu ; elohim
jeconenah yad yolam. selah.

6 Ipsi ut viderunt, sic admirati sunt; territi sunt, &
trepidarunt. 7 Tremor apprehendit eos ibi, & dolor,
tanquam parturientis. 8 Vento Orientali conterriti

10 *cerau*. cen proxime sequens
indiderit excidisse *ce*. quod & me-
dium possulat.

13 *veħil*. Hic quoque copulam
excidisse constructio monstrat, pa-
riter ac metrum.

15 *attah*. Inserui propter ver-
sum, cum nihil loco huic aptius
occurreret. Vid. Ezek. xxvii. 26.
& Jer. xviii. 17.

taršil. De *Tharfi* vexatissima
quæstio, quam alii volunt esse
Tharsum Ciliciæ, alii *Carthagi-
nem*, alii *Tarsessum*, alii alia. De
quibus vid. Boch. Phal. l. iii. c. 7.
Quid ego de illa sentio paucis di-
cam. Mihi igitur videntur voce
illa duo significari, & *Mare* &
Cyprus insula; & eorum alterum
ab altero nomen accepisse; sed
utrum *mare Insula* an *Insula ma-
ri* nomen fecerit, nescio. Quod

sæpius *mare* significet, extra du-
bium est, & sic sæpius a Græci-
redditur. Mihi quidem certum
videtur *θάλασσα a Tarfs* deriva-
ri, mutato *r* in *l*. quod sæpe fit
cui si addas *b locale*, statim exoritur
θάλασσα. Literæ enim
tunc erunt *Talassab*, cum *T* sit
Græcorum *θ*. Sed nec mihi
mihi certum est *Cyrum* hac voce
indigitari: Alias enim nobilissi-
ma & amplissima Insula, empori-
is & mercium omnium copia co-
lebris, eademque oræ Phœnicis
proxima, & a qua in illam me-
catuæ gratia frequentissimus
census fuit, ut *Anglis* in *Bat-
viam*, nullum in tota Histō-
Israelitica nomen habebit, quod
prorsus incredibile est. Idemque
ni fallor, abunde comprobatur
historia *Jonæ*; quo enim ille
confertur

PSALMUS XLVIII. מִח 261

6 חֲמֵה * רְאוּ כֵן תִּמְחוּ
נִבְדְּלוּ * נִחְפְּזוּ :

7 רֵעֶה אֲחֻתְּךָ
שֶׁם * חֵיל כִּי־לָרֶה :

8 בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר
** אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ :

9 כֹּאשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רֹאֵנוּ
בְּעִיר יְהוָה צְבָאוֹת
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים
יִכְוֹנֶנָּה עַד עוֹלָם מְלָה :

tu naves Tharfis. 9 Sicut audivimus, ita vidimus in
civitate Jahvoh exercituum, in civitate Dei nostri; Deus
firmabit eam usque in seculum. Selah,

conferret, cum fugam meditare-
tur? Num in terras remotissimas,
qualis *Carthago* aut *Tartessus*, an
in Insulam Phœnicie maxime vi-
sinam? Qui ex patria sua velint
refugere, proximane terras pe-
tunt, an remotiores? Proximas
proculdubio, ut infinitis exemplis
constat. Præterea, homini fu-
gam per mare meditati frustra
ulrunque expectantur naves vela
in remotas terras dare comparatæ;
in proximas vero magno numero
semper fere præsto sunt minora
navigia mercaturam cum vicino-
bus populis exercentia. Pro certo
scitur habeo *Tarfis* cum nomine
dei sit, *Cyprum* significare, quæ
mercatura & navibus fuit celebra-
tissima. Omnibus nota sunt illa Ho-
ratii, — *trabe CYPRIA MYR-
TOUM pavidus nauta facit mare.*

Et, ne CYPRIA TYRIAQUE
merces Addant avaro divitias
mari. Sed utrum utri nomen
dederit, in incerto est. Ego qui-
dem arbitror *Cyprum* prius *Tar-
fis* dictam, & inde nomen mari
vicino, illam & oram Phœniciam
interjacenti, factum; tum mare
in universum eodem nomine ve-
nisse. Et has conjecturas meas
non parum, si fallor, firmant
Græcorum fabulæ de *Venere*,
quam narrant & mari & *Cypro*
ortam cum *Tarsi* orta sit, quo
nomine & mare & *Cyprus* dicta
est; in qua quidem insula præ
cæteris terris impense colebatur,
maximoque in honore habita est,
unde illam *Cypri* olim reginam
fuisse plusquam verisimile est. Sed
de his hætenus.

262 PSALMUS XLVIII. 113

20 dimminu elohim hasdeca,
bekereb hasaleca.

“ cefimca jabvoh, cen tehil-
lateca val kaayv erez ;
zedek maleah jeminca.

25 “ *Jamay vaiismañ* har zijon,
tagelnah benot jehudah,
limyan mišpatēa jabvoh.

sobbu zijon, vehakkipuha ;
sipru et migdaleha :

30 litu libcem lehelah,
vepassegu armenoteha,
limyan tesapperu ledor ašaron.

ci zeh elohim elohenu ;

10 Expectavimus Deus misericordiam tuam, in medio
templi tui. 11 Secundum nomen tuum *Jabvoh*, sic

laus tua usque ad fines terræ ; justitiā plena est dextera tua.

12 *Audivit* & lætatus est mons Sijon, exultaverunt filiae
Jehudah, propter judicia tua Jahvoh. 13 Circumdate

22 jahvoh. In Hebr. *elohim*,
hujus vocis locum occupavit ; ut
sape alias invito metro.

25 *Jamay vaiismañ*. Nemo,
opinor, dubitaverit quin *Jamay*
hic exciderit, qui periodum hanc
contulerit cum Psal. xcvi. p. 8.
ubi omnia verba ferè eadem.

27 jahvoh. Sic legitur in Psal.
prædicto, & sic hic Gr. *κύριε*,
& metrum etiam addi postulat.

29 *sipru et*. et inserui prop-
ter versum. Et sic Es. xxxiii. 18.
aijeh soper & hammigdalim, & sic
forte legerunt Gr. qui habent
τοῖς πνεύματι, et enim saepe redi-
ditur per *ω*.

30 *libcem*. Secundum puncta-
tionem est trissyllabum *libbecem*, sed præ-
viam esse punctationem metrum
indicat. Vid. Psal. xcvi. p. 8. in
hac periodo secundus vers. primo

Sijon
niter
ut
Deu

uno
do,
do i
est: V
firma
legi
alias
ayō
3
voci
non

PSALMUS XLVIII. 283

10 דמינו אלהים חסדך
בקרב היכלך :

11 כשמן אלהים בן תהלי
תך על קצו-א-רץ
צדק מלאה ימין :

12 * ישמח וירדעיון
תגלנה בנות יהודה
למען משפטך * :

13 סבו ציון והקיפור
ספרת מנחלך :

14 שיתו לבכם לחילה
פסגו ארמנותיה
למען תספרו לדור אדומך :

15 כי יח אלהים אלהינו

14 Pon-
te cor vestrum ad antemurale ejus, & aspici-
te palatia ejus, ut enarrietis generationi postera. 15 Quoniam iste
Deus Deus noster ;

uno pede major est, tertius secun-
do, quod versuum in eadem perio-
do incrementum saepe observare
est. Vid. Psal. v. p. 7, & 8. & hinc
firmatur in sequente versu rectius
legi *vepassegu*, quam *pigu* de quo
alias dubitari possit cum sit *אֶנְאֵז*
אֶנְאֵז.

31 *vepassegu*. *Aspicite*; hæc
vocis hujus vis esse videtur, quæ
non alibi occurrit, cum monti,

unde Mosi terram promissam aspi-
cere concessum fuit, nomen *Pis-
gab* inde factum credibile sit. Est
enim in se appellativum, cum
suffixum *b* illi præponatur. Vid.
Num. xxi. 20. versus vero, dixi,
postulat ut præponatur copula.

34 *jinbagenu*. In Hebr. sequi-
tur *yal mut*. Metrum indicat hæc
esse extra versum. Et sane sen-
tentia clare satis idem ostendit.

264 PSALMUS XLIX. v

volam vayed hu jinhagenu.

yal mut.

In seculum & perpetuū ipse deducet nos. yal mut,

PSALMUS XLIX. v

lamenazzeḥ, libne korah,
mizmor,

1 limyu zot col hayammim,
hazinu col joṣebe ḥaled.

gam bene adam, gam bene iṣ;
jaḥad yaṣir veebjon.

5 vepi jedabber ḥocmot;
hagut-libbi tebunot.

aṭṭeh lemaṣal ozni;

Præcentori, filiis Corah, Psalmus. Audite hoc, omnes populi; auscultate, omnes habitatores orbis. Etiam vos filii hominum, etiam vos filii viri; pariter dives

Post enim *volam vayed*, quæ voces maxime æternitatem vel longissimam durationem denotant, perquam frigidum est *en ad ḥay*, ἀλλὰ poni, *usque ad mortem*. Mire hic se torserunt interpretes, quod de metrica nihil intelligerent. Est certe *yal mut*, idem quod in titulo Psal. xlvj. *yalamot*. Sed ibi præit *yal*, quod hic forte excidit. Verum in titulo Psal. ix. 1. est, ut hic, *yal mut*, sed ibi se-

quitur *labben*. Quod cum ita sit, hæc ad titulum sequentis Psalmi pertinere censendum est. Quod vidit etiam M. Meibomius, sed non, quod ille vult, reddenda, *Præfatio super morte filiis Korah*. Cum verba hæc, *lamenazzeḥ libne korah*, non sint divellenda; sed ante *mizmor* ponenda, ut nomen instrumenti musici: Gr. in titulis Ps. ix. ac xlvj. verterunt *ᾠὴ νεψίω*, quod facit ut suspicer *yal* excidisse in priore,

PSALMUS XLIX. מט 265

שֶׁלֶם וְעַד הוּא יִנְהֲנו
עַל-מוֹת :

PSALMUS XLIX. מט

1 לִמְנַצָּה לְבִנְיָקָה

מִזְמוֹר :

2 שְׁמַע-זֶאֱרַת כָּל-הָעַמִּים

הָאֲזִינוּ כָּל-יֹשְׁבֵי חֹלָה :

3 גַּם-בְּנֵי אָדָם גַּם-בְּנֵי-אִישׁ

יִחַד עֹשֶׂר וְאִבְיוֹן :

4 פִּי יִדְבֵר חֲכָמוֹת

וְדַוְתָּ לְבִי תְבוֹנוֹת :

5 אִמְרָה לְמַשָּׁל אֲזִנִּי

hoc, & pauper. 4 Os meum loquetur sapientiam; & me-
3 E- litatio cordis mei intelligentiam. 5 Inclinabo ad para-
diver- polam aurem meam;

ita sit, re loco, idemque hic reponen-
Psalmi tum esse.

Quod 5 vepi. Copulam a sequente
us, sed articulo ad hunc transtuli, utrius-
clenda, que gratia. Psalmi huius Auctor,
is Ko- cuiquis est, quo auditores atten-
lame- tius reddat, his promittit se de re-
sint di- bus maximis & in quibus summa
tor po- sapientia posita sit, dicturum; &
ntimu- a carmine hoc componendo ar-
ac xlvii- tem quam potuit maximam adhi-
vovod fa- bit, ut materia dignum redde-
in pri- ret, ere,

ret. Sed malo quodam fato acci-
dit, ut præstantissimus hymnus
labis plurimum acceperit vel inju-
ria temporum, vel librariorum
incuria, a quibus venustas ejus a ca-
pite fere ad calcem indignis modis
dehonestatur. Et ut verum fa-
tear, nullus me Psalmus acrius
aut diutius exercuit.

7 affeb. Metaphora a musicis
ducta, qui citharæ inter luden-
dum aurem diligenter admovent.

eptehab

epetahab becinnor hidati.

lammah ira bime ray,
10 *ci von yokbai* jesobebeni?

habbochem val hielam,
uberob vosram jithallalu.

añ la padoh jipdeh iñ,
lo jitten leeloñim copro.

15 vejekar pidjon naplam,
vehadelu leyolam.

mi jehi zod lanexah,
velo jireh haliñahat?

ci kacamim jamutu jañad,

aperiam in cithara anigma meum. 6 Cur timebo in diebus malis, *quum* iniquitas insidantium mihi circumdabit me? 7 Qui fidunt opibus suis, & in multitudinis divitiarum suarum gloriantur. 8 Fratrem non redimend

8 *epetahab*. b paragogicum addidi propter verum. Vid. Psal. lxxviii. v 3.

hidati. *hidab* proprie est anigma, seu obscura oratio; & obscurus sane multis in locis hic Psalmus est; verum non vi vocis hujus, sed ob causam modo memoratam quod locis pluribus corruptus sit. Licet enim *hidab* id quod dixi significet stricte sumpta, usu tamen est quodvis acute dictum, pariter ac *masal*, & deinde quodvis eleganter & poeticè ornatum. Utraque enim hæc verba, idemque

fere procemium habemus Psal. lxxviii. in quo tamen nulla sunt ænigmata, nihil obscuri; sed oratio, artificio quamvis poetico, gregie exulta, nihilominus intellectu facillima, & maxime perspicua.

10 *ci von yokbai*. Sensus aperte poscit ut locus hic ita restituatur: *si* enim quod errore, opinor, brevii ad initium periodi 19. ginta versuum intervallo ab remotum appositum est, huc operino, retrahendum, cum modo loci hujus sententia illi

PSALMUS XLIX. 167

אפתח בנפשי וידעתי :
 אפתח בנפשי וידעתי :

6 למה אירא בימי רע
 * ען עקבי יסבני :

7 הנבטחים על הילים
 וברכ עשרם יחוללתי :

8 אח לא יפדה ויפדה איש
 לא יתן לאלהים כפרו :

9 ויקר פדיון נפשם
 וחדל * לעולם :

10 ויחידעו לנצח
 לא יראה השחת :

11 כי יראה חכמים ימותו יחד

redimet quisquam, non dabit Deo pretium redemptionis ejus.

Nam pretiosa est redemptio animarum ipsorum, & defec-
 unt in seculum.

10 Quis vivet ultra in seculum, nec
 videbit interitum?

11 Quia sapientes moriuntur simul,

presentiam pati possit. Pro *jeshubbe-*

vero; metro duce reposui *jesho-*

beni, cum *yokhai* sit dissyllabum,

radpai, *vakebai* vero hoc loco

vox nihili. De improbo Psalter

hanc loquitur, qui ipsum insidian-

circumdederunt, de illis se-

sequente periodo depingit.

ceptam, lectionem stare non

alle, ex coactis & absurdis Inter-

retum commentariis satis liquet,

si placet, adi.

16 *vesadelsu*. In Hebr. *badal*,

& sensus, & versus plurale pos-

at; in aeternum defecerunt, nun-

quam nullo pretio, quantumvis
 magno, in vitam reducendi, vel
 legi potest *badelab*. sc. *napsam*.
 Mire quoque hic Interpretes.

17 *mi jeshi*. In Hebr. *sejedi*,
 vel ut illic punctatum, *vishi*; sed
 copula plane ad versiculum seq.
 pertinet. Hic vero *mi* excidisse
 puto, quod proclive mendum e-
 rat, cum vox praecedens in *m* de-
 signeret, sequens ab *jod* inciperet;
 vel forte plura defant, & reponen-
 dum *mi geber*, ut Psal. lxxxix.
 p. 49.

19 *bacamim*. Sequitur in Hebr.

268 PSALMUS XLIX. 65

20 cecesiſil vabayar, jobedu,
veyazeſebu laherim heſlam.

“ kirbam, batemo leyolam,
miſcenotam ledor vador :

kareu beſemotam
yalē admot; vejirdu
25 bam jeſarim labboker.

“ veadam bikar bal jalin;
nimiſal cabbehemot nidmu.

zeh darcam, ceſel lamo;
30 v'aſharehem bepihem jirzu. ſelah.

ficut ſtultus & inſapiens, pereunt, & relinquunt alie-
niſ divitias ſuas. 12 Intimum eorum eſt hoc, domos
ſuas in ſeculum fore, & tabernacula ſua in generationem &
generationem: Vocaverunt nominibus ſuis terras; ſed de-

jireb, maniſeſto, ni fallor, mendo
repetitum ex verſiculo, præce-
dente.

20 cecesiſil. In Hebr. c excide-
rat, quod & verſus & ſenſus deſi-
derari indicant.

22 kirbam eſt pro bekirbam,
in animo eorum eſt, cogitant,
Gr. hic male, & oi τὰς οὐκ αὐτῶν,
quaſi ſcriptum eſſet, kibram.

24 admot. Hebr. adamot, ſed
metrum diſſyllabum poſtulat, vel
legendum yal. Huc enim retra-
henda puto ex p. 15. verba illa, vai-
jirdu — labboker. Quæ cum his
quidem optime coherant. Vid.
Job. xxvii. 16, 17. ſed quid ſibi ve-
lint iſto in loco, fateor me ne per-
ſimam quidem videre. Orationis

enim nexuſ, ſi ad præcedentia &
ſequentia in illa periodo attenda-
mus, facit ut exſpectemus verum
um & putredinis hoc loco mentio-
nem fieri, ut Eccleſ. xix. 3. Σὴν
& Cυάλην & κληρονομίαν αὐτῶν
Plerique interpretes, hæc imple-
da putant, cum mortui revivi-
cent; ſed reſurrectionis menti-
non recte hic videtur quaeri, cum
quæ ſequuntur nequaquam po-
ſitioni huic convenient. Prætere-
ſi Pſalter in hoc carmine de reſur-
rectione cogitaſſet, non breviter
& obſcure, ſed dilucide & ma-
niſce felicitatem qua pii tu-
maſti erunt, prædicaſſet. Cl. C.
rici ſententia hæc eſt. Domini
buntur, hoc eſt, bona eorum po-

PSALMUS XLIX. מס 269

כסיל ובער יאכר
ועזבו לאחרים חלם :

12 קרנם בתימו לעולם
משכנתם לדר ודור

קראו בשמותם
עלי אדמות *** :

13 ואדם ביקר כל ילין
נמשל כבהמות נדמו :

14 זה רכנם כסל למו
ואחריהם בפיהם ירצו סלה :

minabuntur iis recti in matutino. 13. At homo in ho-

minabuntur iis recti in matutino. 13. At homo in ho-

14. Hæc via eorum, stultitia ipsis ; & posterius eorum ver-

ba eorum probant. Selah.

sidebunt, neque enim mortuis ali-

quid dominari licet. Matutino tem-

poris, post mortem, inquit, eorum,

matutinis horis iudicia babe-

rentur, quibus iusti recuperare po-

ssunt sibi ab improbis ablata.

Hæc ille, quæ & si vera sint, nul-

lum tamen nexum habent cum

quibuscum nunc conjuncta sunt

p. 15. Verborum non singulo-

rum modo, sed etiam plurium,

integrarumque adeo periodorum,

transpositiones in MSS. codicibus

pius accidisse librariorum negli-

gentia omnibus notum est, qui in

excutiendis & conferendis ali-

quantum versantur, vel rem Cri-

stem attigerunt. Nemini igitur

modito mirum videri possit, si in

sacris etiam idem quandoque con-

tigerit. Hic certe hujusmodi
transpositionis exemplum videor
mihi deprehendisse, cum nullum
ex his commodum sensum elicere
possim eo situ, quo nunc sunt;
alii forsan in illo eruendo felicio-
res erunt.

26 *jalin*. Gr. legerunt hic *ja-*
bin, ut in periodo ultima; & ego
quidem eodem modo hic & illic
scriptum fuisse opinor. Sed placet
magis *jalin* quam *jabin*, cum
Psalmi totius argumento illud ma-
gis convenire videatur.

30 *jirzu*. Approbant, alii *cur-*

runt a ru, sed litem metrum

facile dirimit, quod postulat dif-

syllabum.

cazzon lelecol fattu,
mavet jiryem; vezuram
leballot; teol zebul lamo.

ac elohim jipdeh et napfi
35 mijad teol, ci jikkaheni. selah.

al tira ci jayfir, ii;
ci jirbeh cebod beto.
ci lo bemoto jikkah haccol;
lo jered aharav cebodo.

40 " napfi behaijav jebarec;
vejoduca ci tetib lac.

tabo vad dor abotav,

15 Sicut pecora in inferno ponuntur, mors depascet eos
& figura eorum veterascet; fovea habitaculum iis. 16 Ve-
rum Deus redimet animam meam de potestate inferni, quum
ceperit me. Selah. 17 Ne timueris quum ditatus fue-
rit homo, quum multiplicata fuerit gloria domus ejus

32 jiryem. Incertum quo sen-
su sumendum, utrum pabulum e-
runt mortis, an mors ut pastor re-
get eos; sed malim prius ob se-
quentia.

vezuram, figura eorum, juxta
interpretes, quia zurab hoc sensu
videtur sumi, Ezek. xliii. 11.
sed zur nusquam sic accipitur.

33 leballot. Invetarescet. Sub-
intelligitur, debet, oportet, aut al-
iquid simile. Vid. ad Psal. xxxii.
† 25.

Zebul lamo. Ita reposui p-
mizzebul lo. Pro lo enim se-
tentia manifesto poscit plurale,
mizzebul nullum hic sensum e-
ficit.

34 et napfi. et inserui, ut ve-
sui numeri sui constarent.

35 jikkaheni. accipiet. ad-
met; quos deus, periculo erip-
quodammodo adsumit. Vid. A.
xviii. p. 17. lxxiii. 24.

40 napfi. In Hebr. ci, sed n-
sententia postulat, nec versus p-
tit

15 כצאן לשאול שחו
מול יתם ויתרו
בם ישרים לזכר ועירם
לכלות שאול מזבל לו :

16 אך אלהים יפדה * נפשי
מיד שאול כי יקחני מלה :

17 אל תירא בי יעשר איש
כי ירבה כבוד ביתו :

18 כי לא נמותו יקח הכל
לא יחד אחיו כבודו :

19 כי נפשו בחייו יכרך
ויורך כיתשיב ילד :

20 תבא עד דור אבותיו

et eos 8 Nam non in morte sua accipiet quicquam ; neque de-
16 Ve cendet post eum gloria ejus. 19 Animæ suæ in vita
quum hæc benedicet ; & laudabunt te quum benefeceris tibi.
us fue Introibit usque in progeniem patrum suorum,
us ejus

osui p ur si alter periodi hujus versus terpretes posteriorem versum mu-
nim se ste se habet. Mihi quidem vi- tata persona de eodem dici pu-
lyrale, tur errore librarii hic positum, tant, ideoque post te inserunt, &
nsium e am ad versum nonum pertineat, dives, perspicuitatis gratia.
i, utve ibi dixi. Sensus vero hujus
t. iodi hic esse videtur ; dum vi- 42 tabo. Mira hic personarum
et. ad ret in omnibus sibi blanditus est, confusio nisi legendum sit jabo ;
lo erip ioque suo indulsit ; & si tu i- tabo in secunda persona, cum
Vid. R m feceris, homines quidem te lac præcesserit (neque enim aba
his inanibus deliciis mors bre- putem referri ad napsa, quod alii
z, sed n abunt & beatum prædicabunt ; volunt;) & abotai in tertia, ut
versus p illis inanibus deliciis mors bre- prius jebaret ; sed sensus est aper-
tin illis inest. Verum plerique in- tus, abotai in tertia, ut

rad nezañ lo jiru or.

“veadam bikar lo jalin;
45 nimfal cabbehemot nidmu.

in æternum non videbunt lumen.

21 At homo in ho-

PSALMUS L.

mizmor leasap.
el elohim.

1 jahvoh dibber, vaijikra arez,
mimmizrañ femel, rad meboo.

mizzion, miclal jopi, hopiv
elohim; jabo elohenu,
5 veal jehrañ; eñ lipnav tocel,
usebibav nisjarah meod.

vaijikra el haññamem meyal,
veel haarez, ladin yammo.

Psalmus Asaph. In Deum. 1 Jahvoh loquutus est
& vocavit terram, ab ortu Solis, usque ad occasum
jus. 2 Ex Sion, perfectione decoris, splenduit Deus
3 veniet Deus noster, & non filebit; ignis coram eo

44 *veadam*. In Hebr. copula
conjuncta est cum *lo*, errore, opi-
nor, manifesto; in hunc igitur
locum restitui, ut p. 13. quæ
cum hac prorsus convenit, nisi
quod hic sit *jabin*, illic vero *ja-
lin*; atque hic etiam ita videtur

legendum, ut ad periodum illi
observavi.

el elohim. Hæc non verba
ma Psalmi hujus sunt, nec
tenda, *Deus deorum*; sed
carminis totius argumentum,

PSALMUS L. 273

עֲדָנָצָה לֹא יִדְאוּ אוֹר :

21 אֲדָם בִּיקָר וְלֹא יִבִּין
נִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת נִדְמו :

note & non permanebit ; similis est jumentis *quæ* intereunt.

PSALMUS L. 2

מִזְמוֹר לְאַסָּף :
I אֵל אֱלֹהִים

יְהוָה דָּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
מִמּוֹרָח שֶׁמֶשׁ עַד־מִבְּאוֹ :

2 מִצִּיּוֹן מִכְלָל יִפִּי אֱלֹהִים
הוֹפִיעַ : 3 יְבֵנָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֶל־יִחְרַשׁ אֶשׁ לִפְנֵינוּ תֹאכַל
וּסְבִיבֵינוּ נִשְׁעָרָה מֵאֵד :

4 יִקְרָא אֵל־הַשָּׁמַיִם מֵעַל
וְאֶל־הָאָרֶץ לִדְיִן עַמּוֹ :

trabit, & in circuitu ejus excitatur tempestas vehementer.
4 Et vocabit ad cœlos desuper, & ad terram, ad judican-
dum populum suum.

verti debent, *in deum*, vel *de deo*.
Hoc ex metro liquido apparet.
Frustra igitur sunt omnes hic In-
terpretes.
3 *mizzion*. Hæc & sequens pe-
riodus manifesto in unam compo-
nenda sunt.

hopiy elohim. In Hebr. in-
verso ordine, *elohim hopiy* ; repug-
nante metro.
7 *vaijakra*. Et constructio &
versus copulam postulant, nisi *el*,
deus, inferatur ante præpositionem,
quod minus placet.

T

ispu

ispu li ḥasidai, coreṭe
10 beriti yale zabah.

vaijiggidu šamem zidkato;
ci elohim šopeṭ hu. selah.

šimyah yammi, vaadabberah;
jišrael, v'ayidah bac:
15 elohim eloheṭ' anoci.

lo yal zibḥeca ociḥeca,
veyoloteca negdi tamid.

lo ekkaḥ mibbeteca parim
mimmicleoteca yattudim.

20 ci li col ḥaito jayar,
li behemot beharte alep.

jadayti col yop harim,
veziz šadai yimmadi.

im erylac, lo omar lac,

5 Congregate mihi sanctos meos, pagentes pactum me-
cum super sacrificio. 6 Et annuntiaverunt cœli justi-
tiam ejus; quoniam Deus judex est. Selah. 7 Audi,
popule mi, & loquar; Israël, & contestabor tibi: Deus
Deus tuus ego sum. 8 Non super sacrificia tua arguam
te, nam holocausta tua coram me sunt semper. 9 Non

9 ḥasidai. Suspicio ante hanc
vocem excidisse col, & versus sic
esse distinguendos;
ispu li col ḥasidai,
coreṭe briti yale zabah.

11 zidkato, pro zidko reposita
propter metrum.

13 šimyah. Vid. Psal. lxxii
p. 9.

17 neg

5 אִסְפְּרֵלִי חֲסִידִי כִרְחִי
 בְּרִחִי עֲלֵיחֶמְתָּ :
 6 וַיִּגִּדּוּ שָׁמַיִם צִדְקוֹ
 כִּי־אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סֶלָה :
 7 שִׁמְעָה עַמִּי וְאִזְכְּרָה
 יִשְׂרָאֵל נִצְעוּרָה בְּךָ
 אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ אָנֹכִי :

8 לֹא עָלְנוּ כְּחֵץ אֹמֵתְךָ
 וְעוֹלְתֶיךָ לִנְגוֹזֵי חֲמִיד :
 9 לֹא־אָקַח מִבֵּיתְךָ פֶּלֶא *
 מִמְּכֻלָּאתֶיךָ עֲתוּדִים :
 10 כִּי לִי כָל־חֵיתָרִיעַר
 * כִּהְמוּרָה בְּהִרְרֵי־אֶלֶף :
 11 יִדְעָתִי כָל־עוֹף הָרִים
 וְזִיז שְׂרֵי עֲמָה :
 12 אֶסְ-אֲרַעֵב לֹא־אֲמַר לֶךְ

accipiam e domo tua juuencas, nec de septis tuis hircos.
 10 Quoniam mea est omnis bestia sylvæ, mihi animalia in
 montibus mille. 11 Novi omne volatile montium,
 & fera agri mecum est. 12 Si esuriëro, non dicam
 tibi,

17 negdi. In Hebr. lenegdi, sed
 versus respicit. Vid. Psal. li. 46.
 18 parim. Terminatio in ma-
 nifesto errore hic excidit in Hebr.

ut sæpe alias. Gr. τὸς βοῦνας.
 21 li bebemok. Li reperendum
 putavi, & versus & ἰμῶνας gra-
 tia, vel præfigenda est copula.

25 li tebel umeloah.

haocelab befar abirim,
vedam yattudim eſteh ?

zebaſi lelohim todah,
veſallem leveljon nidreca.

30 ukeraeni bejom zarah ;
aſhallexeca, utecabbedeni.

velaraſar amar elohim,
mah lac lesapper hukkai,
vattiſſa briti vale pica ?

35 v'attah ſaneta muſar,
vattiſſec dibrai aſhareca.

im raita gannab, vattirez yimmo ;
veyim menaapim helkeca.

et pica ſalahta berayah,
40 uleſoneca tazmid mirmah.

meus eſt orbis & plenitudo ejus. 13 Nunquid comedam carnem taurorum, & ſanguinem hircorum bibam.
14 Immola Deo laudem, & redde Altiffimo vota tua.
15 Et invoca me in die anguſtiæ ; eruam te, & honorificabis me. 16 Impio autem dixit Deus, Quid tibi u-

25 li tebel. In Hebr. præit ei, ſed verſus reſpuit.

26 haocelah. Metrum poſcit *b. paragogicum*. Vel legendum ocel ejeſto *b. interrogativo*, quod poteſt ſubintelligi ; & forte irrepiſit a fine verſiculi præcedentis, qui in *b* deſinit ; ſed prius malim.

31 utecabbedeni. Gr addunt *ψαλμα*. Hic igitur in ſu codice fuit *selab*. Et recte quidem ; cum prima pars Pſalmi hinc claudatur, & in ſequentibus alibi ſe vertat oratio.

33 mah lac. Ita *laca* hic contrahendum, ut Pſal. cxiv. p. quod

enar
17
te.
ulter
& lin

quod
37
tunc l
quiden
ſane E
ex for
ſenſu c

כִּילִי תִבֵּל וּמִלֵּאָה :

13 הָאוֹכֵל * בָּשָׂר אֲבִירִים
וְדָם עֲתוּדִים אִשְׁתָּה :

14 זִבְחָה לְאֱלֹהִים תִּזְבֹּחַ
תִּשְׁלַם לְעֹלִיזֹן נִדְרֶךְ :

15 וְקִרְאֵנִי בַיּוֹם צָדִיק
אֲחַלֶּצֶךָ וְתִכְבְּדֵנִי :

16 וּלְרֹשַׁע אָמַר אֱלֹהִים
מִהֲלֶכֶךָ לִסְפֹּר חֲקֶיךָ
וּתְשֹׂא בְרִיתִי עַל־פִּיךָ :

17 וְאַתָּה שְׁנֵאתָ מוֹסֵר
וְתִשְׁלַךְ דְּבָרִי אַחֲרֶיךָ :

18 אֲסַדְאִית גִּבּוֹר וְתָרִץ עִמּוֹ
וְעַם מִנְאֲפִים חֲלַקְךָ :

19 * פִּיךָ שִׁלַּחַת בְּרַעְיָה
וְלִשׁוֹנְךָ תִּצְמִיד מִרְמָה :

enarres statuta mea, & assumes pactum meum in os tuum?
17 Tu verò odisti disciplinam, & projecisti verba mea post te.
18 Si vides furem, consentis cum eo; & cum adulteris portio tua est.
19 Os tuum mittis in malum, & lingua tua concinnat dolum.

quod metrum clare ostendit.
37 *tirez*. Gr. *σωιτρεσις*, sed tunc legendum *taruz*, quæ mihi quidem videtur melior lectio: est sane Ezek. i. 14. *razo*, quod est ex forma quiescentium tertia *a*, sensu currendi acceptum; sed hoc

singulare est, nec inde concludi potest, *razah* hoc contra perpetuum ejus usum unquam significare.

39 et *pica* cum versui syllaba desit, vel *et* vel *gam* reponendum videtur; et *pica* sæpe legitur.

tešeb, beašica tedabber;
beben immeca titten dopi.

elleh vašita vehešrašti;
dimmita, hejot ehjah
45 eamoca; ocišaca,
v'eyrecah leyeneca.

binu na zot šoceše eloh,
pen etrop, veen mazzil.

zobeš *ti zebaš* todah
50 jecabbedeni; vetam derec,
arennu beješay elohim.

20 Sedes, contra fratrem tuum loqueris; contra filium
matris tuæ das probrum. 21 Hæc fecisti, & tacui;
existimasti, quod futurus sum sicut tu; arguam te, & ad-
versabor in oculis tuis. 22 Intelligite quæso hoc, obli-

PSALMUS LI. 83

lamenazzeš, mizmor ledavid,
bebo elav natan hannabi,
cašer ba el bat šabay.

1 "šonneni elohim cehasdeca;

1 Præcentori, Psalmus Davidis, 2 quando venit ad
cum Nathan propheta, posteaquam intraverat ad Bathše-

41 *tešeb*. Vid. Ps. cxix. p. 23. ac versus hæc inferi postulant.
47 *šoceše*. Vid. Psal. ix. p. 18. Vid. p. 14. & Psal. iv. p. 6. cvii.
ubi est *šeceš*. 22. cxvi. 17.
48 *pen etrop*. Vid. Ps. vii. p. 3. 50 *vetam derec*. In Hebr. *ve-*
49 *ti zebaš*. Sententia pariter *sam*, & *ponentem viam*; mira
profecto

PSALMUS LI. נא 279

20 תשב באחריך תדבר
בן־אמך תתקדפי :
21 אלה עשית והחרשתי
דמית היות־אהיה
כמוך אוביחך
ואערכה לעיניך :
22 כינו נא זאת שכחי אלה
פך־אטרה ואין מציל :
23 זבח * * * תודה
יכבדני ושם דרך
אראנו בישע אלהים :

viscentes Dei, ne forte rapiam, & non sit eripiens.
23 Qui sacrificat sacrificium laudis honorificabit me; &
integrum via, faciam videre salutem Dei.

PSALMUS LI. נא

1 למנצח מזמור לדוד
2 כבוד־אליו נתן הנביא
כאשר־בא אל־בת־שבע :
3 חנני אלהים כחסדך

3 Miserere mei Deus, secundum misericordiam
tuam ;

profecto ellipsis, quam cum non pertae significationis. Vid. Prov.
xiii. 6. & Psal. xv. p. 2.
51 bejesay. Vid. Psal. xii. p. 6.
& xci. 16.

cerob raħmeca meħeh peřayai.

harbeh cabbeseni meyonı,
umehařřati řahareni.

5 “ ci peřayai ani eday,
veħařřati negdi tamid.

leca, lebaddeca řařařı,
veħarař beyeneca
yařiti, limyan tıřdak
10 bedobreca, vetizceħ beřořteca.

hinneh beyon řolalti,
ubeħeř jeħematni immi.

“ hen emet řapařta bařřuħotařı,
ubesatum řocmah todiyeni.

15 teħařřeeni beezob, veeħar;
tecabbeseni, umiřřeleg albin.

secundum multitudinem miserationum tuarum dele prava-
ricationes meas. 4 Multum lava me ab iniquitate mea
& à peccato meo munda me. 5 Quoniam prevarica-
tiones meas ego agnosco, & peccatum meum coram me
est semper. 6 Tibi, tibi soli peccavi, & malum in oculis
tuis feci; ut justificeris dum loqueris, & sis purus dum

10 vetizceħ. Copulam inferui
propter & nexum & versum. Et
sic Gr. qui reddiderunt & vixit,
ex Syriaca verbi affinis significa-
tione, quem errorem sæpius erra-
runt. Verum Clerici Paraphrasis
videtur esse optima horum verbo-

rum interpretatio; adeoque quod
dicitur justum est, vereque de me ju-
dicas.

11 ħinneħ. Hoc metrum po-
cit, sed in Hebr. ben. Hæc ve-
ro, quæ sunt poetica descriptio
hominis pœnitentiam serio agen-

judic
cato
quisti
me.
me,

is, per
quod c
Cl. locu
13 b
at ciljo
enes m

PSALMUS LI. נא 281

כרב רחמין מחר פשעי :

4 הרבה כבסני מעוני
ומחטאתי מדרני :

5 כי פשעי אני אדע
וחטאתי נגדי תמיד :

6 לך לכרך חטאתי
הרע בעיניך
עשיתי למען חצדק
בדרך תזכר בשפטך :

7 הן דבעון חוללתי
ובחטאתי יחמטני אמי :

8 הן אמת חפצת בטחות
ובסתם חכמה תודיעני :

9 תחטאני באזוב ואטהר
תכבסני ומשלג אלבין :

judicas. 7 Ecce in iniquitate genitus sum, & in pec-
cato concepit me mater mea. 8 Ecce veritatem vo-
luisti in renibus meis, & in occulto sapientiam scire fecisti
me. 9 Purificabis me hyssopo, & mundabor; lavabis
me, & præ nive dealbabor.

is, perperam trahi ad peccatum cere, quia renes adipe illiti. Vid.
quod dicitur originis, idem vir Job. xxxviii. 36. & Boch. Hie-
Cl. locum pluribus probavit. roz. p. 2. l. 1. c. 16. in Hebr.
13 *battubotai*. *tybotai* dicitur deest affixum, quod ad verbum
at *ciljotai* Psal. xvi. p. 7. & xxvi. 2. plane desideratur; excidisse vide-
renes mei, a *tyb* illinere, obdu- tur, quod v sequatur.

tašmijeni

tašmiyeni sason vefimħah,
tagelnah yazarot diccita,

haster paneca meħaħazi,
20 vecol yonotai meħeh.

leb tahor bera li elohim,
veruħ nacon ħaddeħ bekirbi.

al tašliceni millipneca,
veruħ kodšeca al tikkaħ mimmenni.

25 hašibah li sason jišveca,
veruħ nedibah tismeceni.

alammed pošeyim darceca,
veħaštim eleca jašubu.

hazileni middamim,
30 elohe tešuyati;
terannen lešoni zidkeca,

10 Audire fac me gaudium & lætitiā, & exultet
ossa quæ contrivisti. 11 Absconde faciem tuā à pe-
cato meo, & omnes iniquitates meas dele. 12 C-
mundum crea mihi Deus, & spiritum rectum innova
visceribus meis. 13 Ne projicias me à facie tua,

19 meħaħazi. In Hebr. me-
ħaħazi, manifesto, opinor, mendo,
omisso t ante jod. Vid. 74, & 6.

21 leb tabor. leb tabor, ruš
kodšeca, & ruš nedibah videntur
mihi omnia idem fere dicere, ani-
mum sc. a vitiis purum, rectum,

sanctitatis studiosum, & alacrum
timore nempe & moerore,
scelerum conscientiam, min-
que a Deo intentatas, non a-
plius depressum. Ut contem-
ruš nišbarab, leb nišbar,
niddeb, p. 19. unum idem
vol.

10 תשמיעני ששון ושמחה
תגלנה עצמות דכית :

11 הסתר פניך מחטאי
וכל עונתי מחה :

12 לב טהור ברא לי אלהים
ורוח נכון חדש בקרבי :

13 אל תשליכני מלפניך
ורוח קדשך אל תקח ממני :

14 השיבה לי ששון ישעך
ורוח נדיבה תסמכני :

15 אלמדה פשעים דרכיך
וחטאים אליך ישונו :

16 הצילני מדמים אלהים
אלהי תשועתי
תרנן לשוני צדקתך :

ritum sanctum tuum ne auferas a me. 14 Redde mi-
gaudium salutis tuæ, & spiritus alacer confirmet me.
Docebo prævaricatores vias tuas, & peccatores ad te
vertentur. 16 Libera me de sanguinibus, Deus salu-
meæ; & prædicabit lingua mea justitiam tuam.

ant, animum sc. ob admissa
cata gravissime dolentem. Ple-
e vero Intt. per *spiritum san-*
tis intelligunt *spiritum pro-*
ticum.

alammed. In Hebr. alam-
sed b. paragogicum ver-

sus respuit.

30 *elohim*. In Hebr. præit *elo-*
bim. Sed errore librarii irrepsisse
versus indicat. Vid. Psal. xxvij.
p. 9. & xxxviii. 23.

31 *zidkeca*. Versus reponi
postulat pro *zidkateca*.

adonai

adonai siptai tiptaḥ,
upi jaggid tehillateca.

ci lo ḥapazta zebaḥ,
35 veettenah; volah lo tirzeh.

zibḥe elohim ruḥ niṣbarah;
leb niṣbar venidceh lo tibzeh.

heṭibah berezoneca et zijon
elohim, tibneh homot jeruṣalem.

40 az taḥpoz zibḥe zedek,
volah vecalil; az zaddikim
jaylu val mizbaḥaca parim.

17 Domine labia mea aperi, & os meum annuntiabit
laudem tuam. 18 Quoniam non vis sacrificium,
dedissem; holocausto non delectaris. 19 Sacrificium
Dei spiritus contritus; cor contritum & confractum non

34 ḥapazta. In Hebr. taḥpoz,
sed versus poscit ḥapazta. Et sic
Gr. εἰ ἐβίλησας. Vid. Psal. xl.
v. 19. Vid. errorem huic con-
trarium Psal. lxxx. v. 11.

37 venidceh. In Hebr. sequi-
tur elohim; quod ad periodum
sequentem pertinere metrum ma-
nifesto indicat.

38 heṭibab. Gr. ὡς ἔβιβον νε-
εσι, quasi legissent heṭib jab.

39 jeruṣalem. Nomen hoc se-
cundum puncta quidem semper
desinit in aim, sed quod ad lite-
ras, quinque scribitur cum jod,
alias sine jod, sed legendum fere
semper jeruṣalem, rarius jeruṣa-
laim, quarum terminationum li-

cet altera alterius, ex ling.
Hebr. analogia potuerit esse co-
tractio; ut in samem, quod scri-
bitur samaim, in hac tamen
diversitas videtur petenda,
diversa ejus origine quæ tradi-
tur 2 Sam. v. 6, 8. & 1 Paral.
5, 6. Posteriore loco narratur
Davidem duces suos his verbis
adhortari, macceb jebusi jeb-
beroj ulesar. Si hæc verba
ordine ponas, macceb jebusi
sar ule roj jebjeh, primæ singu-
larum vocum literæ inverso or-
dine conjunctæ constituent Jeruṣa-
lem, Jeruṣalem vero videtur dictum
jeruṣ, quo allusum est ad Jeru-
salem antiquam.

17 ארני שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך :

18 כי לא־תחפוץ. זבח
ואתנה עולה לא תרצה :

19 זכתי אלהים רוח נשברה
לב-נשבר ותדברה אלהים לא תבוה :

20 ה'טיבה ברצונך את-ציון
*** תבנה חומות ירושלים :

21 אז תחפץ זבחי-צדק
עולה וקליל אז ***
יעלו על-מזבחך פרים:

20 Benefac in voluntate tua Sioni deus, æ-
 21 Tunc acceptabis sacrificia
 iustitiæ, holocaustum & oblationem; tunc *iusti* offerent
 super altare tuum vitulos.

linguæ antiquum urbis nomen, & *ſalem*,
eſſe compoſite ad *cæcos* & *claudos*, quos
quod ſcribitur *ſubſæi* in deriſionem regis mu-
men imponiſſent, quaſi illi ſoli im-
enda, ſubire poſſent ne ingrederetur;
e traditum nempe munitionum firmita-
Paralelismum crediderunt, ut tuto poſſent
narratum modo copiis regiis illudere.
his verbiſus compoſite ad hæc dicitur *jeruſo-
ſubſæi* (forma a *ruſ* ducta, licet
verba *roſtantum* in uſu ſit) & *ſalem*
ut duplex nōminis huius origo
conſervetur. Sunt vero & alia in
SS. exempla, ubi unius nominis
duplex origo traditur, quale eſt
Beerſebay, quod ideo appellatum
eſt, & propter *juramentum*, &
propter *ſeptem* oves, quas eodem
tempore Abrahamus Abimelech
in manus tradidit. Sed hæc ob-
iter: alias nominis huius origines
vide apud Intt.

41 *zaddikim*. Cum ex versu constet aliquid excidisse, nihil quod reponatur commodius visum est hac voce, quæ ideo videtur omiſſa, quod versu præcedens in *zede* desinat.

PSALMUS LII. 51

lamenazzeñ, mascil, ledavid,
 bebo doeg haadomi, vaijagged
 lešaul, vaijomer lo;
 ba david el bet ahimelec.

1 mah tišhallel berayah
 haggibbor? hesed el col haijom.

havvot taššob belešoneca,
 cetayar meluštaš, yoseh remijah.

5 ahabta rayah miššob,
 šeker middabber zedek. selah.

ahabta col dibre beliyal,
 lašon doberah mirmah.

gam el jittazeca lanexaš,
 10 jahteca, vejissahaca meohel,

1 Præcentori, Didacticon, Davidis, 2 quum veni
 Dœg Edomæus, & nunciaſſet Sauli, & dixiſſet ei; Veni
 David in domum Achimelech. 3 Cur gloriaris de miſericordi
 litia ô potens? miſericordia Dei omni die. 4 Præcentori
 tates cogitas lingua tua, ſicut novacula acuta, faciens doli.

2 hesed el. Miror quid legerint
 Gr. qui hic habent ἀνομιαν.

3 belešoneca. b in Hebr. exci-
 dit, quod alterum b præceſſit;
 atque hanc correctionem conſtru-
 ctio pariter ac metrum certam
 reddit, cum alias deſit ſubſtan-

tivum, quocum yoseb conveni-
 5 rayah. In Hebr. ראַי, &
 verſus poſtulat diſſyllabum,
 legendum baray, ut Pſal.
 y 10.

7 beliyal. In Hebr. בלַיַל,
 ſic Gr. ῥήματα καὶ ἀπορίαι.

PSALMUS LII. נב

1 למנצח משכיל לדוד
2 כבוד דואנ האדמי ויגד
לשאל ויאמר לו
3 בא דוד אל בית אחימלך :

3 מהתהלל ברעה
הגבור חסד אל כל היום :

4 הוות תחשב לשונך
כתער מלש עשה רמיה :

5 אהבת רע * מטוב
שקר מדבר צרק מלה :

6 אהבת כל דברי בלע
לשון *** מרמה :

7 גם אל יתעד לנצח
דחק ויסחך מאהל

5 Diligis malum præ bono, mendacium magis
quam loqui iustitiam. Selah. 6 Diligis omnia verba
liqua, linguam eloquentem dolum. 7 Etiam Deus
struet te in æternum, tollet te, & evellet te e taberna-
culo.

z mihi videntur absurdissima,)
oclii errore pro *beliyal*, omif-
jed, & l a fine excidente quod
quens vox ab eadem litera inci-
ut *dibre beliyal*, sunt verba no-
ya & improba; ut *debar beliyal*,
al. xli. p. 9. quod Gr. verte-

runt λόγον παραβολῆς,

8 *doberab*. Et sensus & versus
postulant hanc vocem inferi, &
sic hæc periodus pulchre conve-
nit cum proxime præcedente.
Vid. Psal. xii. § 6.

veſer-

vešerešca meerez hašjim. selah.

vejiru, vejirau
zaddikim, veyalav jifhaku.

vejomeru, hinneh haggeber
15 lo jasim elohim mayuzzo;
vajjibraš berob vošro,
vejayoz behavvato.

v'ani cezait raynah
bebet jabvob, batašti
20 behesed jabvob volam vayed.

odeca leyolam, ci
vašita, vaakavveh šimca,
ci šob leneged hašidšca.

& eradicabit te è terra viventium. Selah. 8 Et vide-
bunt, & timebunt iusti & super eum ridebunt. 9
dicent, Ecce vir qui non posuit Deum fortitudinem suam
sed fidit multitudini divitiarum suarum, & roboratus est
pravitate sua. 10 Ego autem ero sicut olea viridis

13 zaddikim. Hæc vox in
Hebr. præcedit *vejirau*, sed ver-
sus postponi postulat.

14 vejomeru. Hoc quoque
excidisse ex sensu pariter ac me-
tro constat, sed Gr. versio con-
servavit. *ἡ ἐγώ.*

17 vejayoz. Et constructio
metrum copulam addi postulat
& sic Gr. *καὶ ἐξιδυνάμην.*

19 Jabvob. In hac perie-
Jabvob bis reposui pro *elohim*
quod locum ejus videtur oc-
pa

PSALMUS LII עב 189

ושרשך מארץ חיים סלה :

8 ויראו צדיקים ויראו

*** עליו ישחקו :

9 **** הנה הנה

לא־ישם אלהים מעו

ויבטח ברג עשו

יעבדותו :

10 ואני כזית רענן

בניה אלהים בטחתי

חסד אלהים עולם ועד :

11 אודך לעולם כי

עשית ואקור שמך

כי טוב נגד חסידך :

Et videt homo *Jahvoh*, speravi in misericordia *Jahvoh* in seculum
9 & seculum. 11 Celebrabo te in seculum, quoniam fe-
n suam disti; & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in
us est conspectu sanctorum tuorum.
iridis

structione. Vid. Psal. xxiii. * 15. & *simca legolam, ci yafid,*
postula. xvii. * 12. *leneged* — In Hebr. *neged*,
21 *odca*. Turbatus videtur sed deest syllaba ad versum. Vid.
c perio hac periodo ordo verborum, & Psal. liv. * 7. & 13.
ro elab gendum hoc modo. 22 *ci yafita*. Vid. Pf. xxii.
tur oc *odca, vaakavoh* * ult.

U PSALMUS.

PSALMUS LIII. 11

lamenazzeḥ val maḥalat,
mafcil, ledavid.

1 amar nabal belibbo, en elohim;
hiḥḥitu vehityibu
valilah; en yoseh tob.

jabvob miššamem hiḥkip
5 val bene adam, lirot
haješ mafcil, doreš elohim.

6 cullo sag jaḥdav, nelaḥu;
en yoseh tob, en gam eḥad.

halo jaderu poyale on,
10 ocele yammi ceacelu
leḥem? elohim lo karau.

šam paḥadu paḥad, lo hajah paḥad,
ci elohim pizzar yarmot ḥoneca;

1. Praecentori super Maḥalath, Didacticon, Davidis.
2. Dixit stultus in corde suo, *Non est Deus*; corrumperunt
viam suam, & abominabilem fecerunt iniquitatem; non est
faciens bonum. 3. Jahvoh è cælo prospexit super filios
hominum, ut videat an sit intelligens, requirens Deum.
4. Omnes retrocesserunt pariter, foetidi sunt; non est fa-

3 valilah. Reposui ex Psal. xiv. veram esse lectionem ostendit.
p. 1. qui idem est atque hic, vel 6 elohim. In Hebr. et elohim
præfixa copula legendum, *veen*. Vid. ad y 6. Psal. præd.
4 jabvob. Reposui pro elohim, 7 cullo. In Psal. prædicto
ex Psal. prædicto, quod versus baccol, & pro sag, sur.

PSALMUS LHI. נ 191

PSALMUS LHI. נ

1 למנצח על מחלות
משכיל לדוד :

2 אמר נבל בלבו אין אלהים
השחיתו והתעיבו
עול * איך עשה טוב :

3 אלהים משמים השקף
על בני אדם לראות
היש משכיל דוש את אלהים :

4 כלו סג יחדו נאלחו
אין עשה טוב אין גם אחד :

5 הלא ידעו פעלי און
אכלי עמי * אכלו
לחם אלהים לא קראו :

6 שם פחדו פחד לא יהיה פחד
כי אלהים פד עצמות חנך

avidis
perum
non e
er filio
Deum
est fa
ciens bonum, non est etiam unus. 5 Annon cognove-
runt operantes iniquitatem, comedentes populum meum
si comederent panem? & Deum non invocant. 6 Ibi
timebant timore, ubi non fuit timor, quoniam Deus dis-
perfit ossa castrametantis contra te;

ndit.
elobin
dicto e
10 ceatelu. Sensus pariter ac
netrum poscit ce praefigi, ut dixi
d Plal. xiv p. 4.
13 doneca. In Hebr. donac, sed
versus ostendit legendum doneca,
pro quo Gr. legisse videntur dan-
peca, verterunt enim
zionai. Nam danep est hypocrita.

hebišotah, ci elohim measam.

15 mi jitten mizzion ješuyot!
bešub elohim šebut yammo,
jagel jarkob, jismaħ jisrael.

pudore affecisti illos, quoniam Deus spreuit eos. 7 Quis
dabit ex Sion salutem! quum convertit Deus captivita-

PSALMUS LIV. נ

lamenazzeħ beneginot, mascil,
ledavid. bebo hazzipim
vajomeru lešaul, halo david
mistatter yimmanu?

1 jabvob bešimca hošiyeni,
ubegeburateca tedineni.

elohim šemay tepillati;
hazinah leimre pi.

5 ci zarim kamu yalai,
veyarizim bikkešu napši,
lo samu elohim lenegdam. selah.

hen elohim yozet li;

1 Præcentori in Neginoth, didacticon, Davidis. 2 Quomodo
venissent Ziphæi & dixissent ad Saul, Nonne David a
scondit se nobiscum? 3 Jabvob, in nomine tuo sal-
vum me fac, & in fortitudine tua judica me. 4 De-

15 ješuyot. Sequitur in Hebr.
hic, ut in Psal. xiv. jisrael. Vid.
ibi dicta.

1 jabvob. Versus reponi pos-
pro elohim.

5 ci zarim, Ps. lxxvi. p.

zed

ndi ora
am ali
nerunt
elah.

dim, qu
hald.
8 ben.

PSALMUS LIV. נד 293

הבישתה כי-אלהים מאמם :

7 מריתן מציון ישעורת ישראל
בשוב אלהים שבות עמו
יגל יעקב ישמת ישראל :

tem populi sui, exultabit Jacob, lætabitur Israël.

PSALMUS LIV. נד

1 למנצח בנגינות משכיל
לדוד : 2 כבוד הויפים
ויאמרו לשאול הלא דוד
מסתתר עמנו :

3 אלהים בשמך הושיעני
ובגבורתך תדינני :

4 אלהים שמע תפילתי
האזינה לאמרפי :

5 כי זרים קמו עלי
וערצים בקשו נפשי
לא שמו אלהים לנגדם מלה :

6 הנה אלהים עזר לי

Quid orationem meam ; auscultaverba oris mei. 5 Quo-
iam alieni insurrexerunt adversum me, & formidabiles
uerunt animam meam, non posuerunt Deum coram fe.
4 De elah. 6 Ecce, Deus auxiliatur mihi;

ni pos edim, quod prætulèrim ; & sic metrum postulat ben, ut Psal. li.
vi. p. hald. 13. vel pro elobim legendum
zed 8 ben. In Hebr. binneb, sed jabwob.

U 3

adonai

adonai besomeci napši.

10 "jašib haray lešorerai;
beamitteca hašmitem.

"benedabah ezbešiah lac;
odeh šimca jahvoh, ci tob.

ci micoel zarah hižžiltani,
15 ubojebai raatah šeni.

Dominus est inter sustentatores animæ meæ. 7 Reddet malum inimicis meis; in veritate tua succide illos.
8 Sponte sacrificabo tibi; celebrabo nomen tuum, Jah

PSALMUS LV. נה

lamenazzeš beneginot, mascil,
ledavid.

1 "hazinah elohim tepillati;
veal tityallam mittešinnati.

"hakšibah li, vayaneni;
arid beših, v'ahimah.

5 mikkol ojeb, mippene
yakat rašay vaneni;

1 Præcentori in Neginoth, Didacticon, Davidis. 2 Auribus percipe Deus orationem meam; & ne abscondas deprecationem meam. 3 Intende mihi, & exaudi me.

14 hižžiltani. In Hebr. hižžilani, sed sententia poscit secundam personam, & sic Gr. ἰππύων. 15 ubojebai. bešjebai hoc do contrahendum, vel delecta copula, quæ forte nata est ex præ

PSALMUS LV. נה 295

אדני בממכי נפשי :

7 ישוב הרע לשרדי
באמתך הצמיחם :

8 בנרבה אובחרה לך
אודה שמך יהודה כי טוב :

9 כי מכל צרה הצילני
ובאיבי ראתה עיני :

voh, quoniam bonum est. 9 Quoniam ex omni angustia eruisti me, & in hostibus meis, quod volui, vidit oculus meus.

PSALMUS LV. נה

1 למנצח בנגינות משכיל
לדוד :

2 האוינני אלהים תפילתי
ואל תתעלם מתחנוני :

3 הקשיבה לי וענני
אריד בשיחי ואהימה :

4 מקול אויב מפני
עקרת השע ***

plango in meditatione mea, & tumultuor. 4 Propter vocem inimici, propter angustiam impii exaudi me;

precedente.

videntur postulare, ut *yanani*, quod habetur in periodo precedente, hic repetatur.

6 *yanani*. Et sensus & versus

U 4

ci

ci jamiṭu yaḷai on,
ubeap jiṣṭemuni.

libbi jaḥil bekirbi,
v'emot mavet napelu yaḷai.

10 " jirah varayad jabo bi,
vattēcasseni pallazut.

vaomar, mi jitten li eber?
ayupah veēcenah
caijonah; hinneh arḥik

15 nedod, alin bammidbar. selah.

aḥiṣāh mepallet li
meruḥ soyah, missayar.

" palleg adonai, palleg leiṣonam,
ci raiti ḥamas verib bayir.

20 " jomam velailah jesobebuha,
veon veyamal yaḷ ḥomoteha.

quoniam conjiciunt super me iniquitatem, & in ira adver-
santur mihi. 5 Cor meum dolet in medio mei, & ter-
rores mortis ceciderunt super me. 6 Timor & terro-
venit super me, & operuit me horror. 7 Et dixi
Quis dabit mihi alas? avolarem & requiescerem ut co-
lumba; 8 ecce elongarem fugiendo, pernoctarem in de-

14 *caijonab*. In Hebr. sequi-
tur *eber*, sed & constructio & me-
trum alieno loco positum osten-
dunt. Sensus est, avolabo & ha-
bitabo in desertis locis & rupibus,
ut columba; avi querulæ homo
in mediis periculis constitutus, &
timore poenæ oppressus merito se

confert; sic Es. xxxviii. 4. He-
zekias, cum gravi morbo decum-
beret, dicit, *gemedam ut colum-
ba*. Sed hæc magis illustrat lo-
cus, Jer. xlviii. 28. *Deserite ur-
bes, habitate in rupibus* —
*tote instar columbarum, quæ nunc
fiant in lateribus ostii cavernæ*

serto.
procell
quam e
xivitate
as & n

Vid. Psa.
16 me
ulat, no
Gr. 7
17 ru
interpreti
ventu
υλ
Vi

כִּי־יִמְטוּ עָלַי אֵן

וּבִאָהּ יִשְׁטֹמוּנִי :

5 לִבִּי יִחִיל בְּקִרְבִּי

וְאִימֹת מוֹת נָפְלוּ עָלַי :

6 יִרְאֶה וְרָעַד יֵבֵא בִּי

וּתְכַסֵּנִי פִלְצוֹת :

7 וְאָמַר מִי־תָן־לִי אֲבִר

כִּיֹּנָה אֶעֱפֹדָה וְאִשְׁכְּנָה :

8 הִנֵּה אֲרַחֵק ***

עַד אֵלֶּן בְּמִדְבַּר סִלְהָ :

9 אֲחִישָׁה מִפִּלֵּט לִי

מִרוּחַ סַעָה מִסַּעַר :

10 בָּלַע אֲדֹנִי פֶלֶא לְשׁוֹנָם

כִּי רָאִיתִי חֶמֶס וְרִיב בְּעִיר :

11 יוֹמָם וּלְיָלָה יִסּוּבְכָה

עַל־חֻמּוֹתֶיהָ וְאוֹן וְעַמֵּל בְּקִרְבָּהּ :

fero. Selah. 9 Festinarem liberatorem mihi à vento
procelloso, à turbine. 10 Divide, Domine, divide lin-
guam eorum, quoniam vidi violentiam & contentionem in
civitate. 11 Die ac nocte circumdant eam, & iniqui-
tas & molestia super muros ejus.

Vid. Psal. xi. p. i. 16 *mepallet*. Sic versus legi po-
tuit, non *miplaf*, ut in Hebr. & 18 *pallet*. In Hebr. *balay*, &
Gr. *καταπύματα*. Mira profe-
cto loquutio, neque minus mira
conjunctio cum *pallet*; suspicor
igitur legendum *pallet*. 21 *veon veyamal*. Hæc in
22 be-

bekirbah havvot, velo jamif
merehobotah toc umirmah.

ci lo ojebi fierepani,
25 veeffa; lo mesanni yalai
higdil, veessater mimmennu.

“ veattah, enof, ceverci,
allupi, umejuddayi ;

afer jahday namtik sod, bebet
30. elohim nehallec beragef.

jaffig mavet yalemo,
jeredu feol haijim;
ci rayot bemeguram,
bekirbam. ani el elohim

12 In medio ejus Pravitas, & non recedit è plateis
jus fraus & dolus. 13 Neque enim inimicus meus pro-
bris affecit me, alioqui sustinuissem; neque odio habet
me adversum me magnificavit se, abscondissem enim me
ab eo. 14 Sed tu, homo, juxta ætimationem mea-

Hebr. ponuntur post *yal homoteba*,
sed locum diligenter expendenti
videtur hic verbum Metathesis
librariorum incuria accidisse, cum
hæc verborum collocatio & me-
tro & sententiæ optime conve-
niat; *bekirbah* enim quod hanc
periodum claudit, ad sequentem
attinet, & alterum illud *bekirbah*,
quod mox sequitur, inducendum
est. Parum enim verisimile vi-
detur hymni hujus auctorem ean-
dem loquutionem bis adhibuisse

una tantum voce interposita, quæ
admodum fuisset inveniuntur.
Horum igitur alterum putem
marginem irrepsisse, ubi adscriptum
fuit ad verum verborum ordinem
restituendum, qui turbatus est
ponendo post *havvot*, quod prece-
dere debuerat. Sed quæ
que fuerit hujus repetitionis causa,
de mendo pauci, opinor, arbitra-
bitaverint.

23 *marehobotah*. Et sic
ἐν τῷ πλανῶντι αὐτῶν.

H

12 הווה בקרבה ולא ימיש
מרחוקה חך ומרמה :

13 כי לא אויב יחרפני
ואשר לא משנאי עלי
הגדל ואסתר ממני :

14 ואתה אנוש כערכי
אלופי ומידעני :

15 אשר יחדו נמתיק סוד נבית
אלהים נהלך מינש :

16 ישימור עלימו
ידרו שאול חתם

כידעות במגורם

בקרנם : 17 אני אל-אלהים

dux meus, & notus meus; 15 Qui simul dulciter com-
municabamus secretum, in domo Dei ambulabamus in
societate. 16 Subito veniat mors super eos, descendant
in sepulcrum viventes; quia mala sunt in habitaculo eo-
rum, in medio eorum. 17 Ego ad Deum

Hebr. est in singulari, quod me-
trum respuit.

24 ojebi harepani. Sic hæc di-
videnda mihi videntur, quæ in
Hebr. hoc modo leguntur, ojeb
harepani; ut mox bigdi in præ-
terito; Gr. ei. i. x. g. ei. areidat me.

27 ceverci. Ut putabam, quan-
tum ego judicare potui; sic Clenti-
us, & Vatablus; alii, qui similis
mihi, qui ut ego, quam ego tan-
quam me asseravi. Gr. i. o. i. o.
Aq. i. o. i. o. i. o. De quibus

Musf. Ferre sane potest vox Hebr.
istas interpretationes, & reddi ad
verbum, junta dispositionem me-
am.

29 sed. Vid. Psal. lxi. p. 3.
ibi sed & rigab usurpantur, ut
hic sed & rogat.

31 jassig. Mors subito eos affe-
quatur, Gr. i. d. i. e. i. n. a. v. t. u. s.
Sed in Hebr. est jassig. Id est,
mors decipiat eos, incommode.
Vid. Psal. vii. * 10. & lxi.
* 61.

35 ekra, vejahvoh jošiveni.

vereb yaboker; vezohraim
afifah, vechmeh; vaijijmay koli.

jipdeh bešalom napši mikkerób li,
ci berabbim hajab yimmadi.

40 jijmay el, vejaynemo jošeb kedem. selah.

“ ašer en šalipot lamo,
velo jareu elohim.

šalah jadav beašē
šelomav, hillel brito.

45 šaleku mešamaot panav,

clamabo, & Jahvoh servabit me. 18 Vespere & mane, & meridie meditor & tumultuor; & exaudiet vocem meam. 19 Redimet in pace animam meam ne appropinquent ad me, quoniam contra multos fuit mecum.

34 *bekirbam*. Videtur glossa esse, cum idem plane sit ac *bemeguram*; eo vero sublato copula sequenti periodo præfigenda. Quod si servetur *bekirbam*, versiculum sequentem ab illo inchoari oportet, ut ex metro manifestum est.

37 *vaijijmay*. Legendum putem *vejijmay*. Cum verba præcedentia hoc quoque eodem tempore poni postulent,

38 *jipdeh*. Rescripsi pro *padab*, sensu, ut videtur, id postulante; *jod*. videtur excidisse quod alterum præcefferit. Gr. *λυγέω*, & sic fere omnes alii Intt.

mikkerób li. Ne appropinquent. Alii *a bello*; sed tunc legendum *kerab*, ut p. 22. quod forte melius.

39 *ci berabbim bajah*. In Hebr. *baju*, quod versum hunc ambiguous & obscurum reddit; *be* enim in *berabbim* tunc *παλαιά*, & *yimmadi* erit *contra me*, dure & coacte; est quidem ubi *yim* est *contra*, sed ista ejus vis pendet a verbis quibuscum conjungitur. Nunquam eo sensu sumitur cum suffixo primæ personæ & verbo substantivo. Quare legendum putato *bajah*, & sic intellexit Chald. hac lectione admissa, optime, inquit

אקרא ויהודה וישעני :

18 ערב ובקר וצהרים

אשיחה ואחמה וישמע קולי :

19 פדה בשלום נפשי מקרבלי

כי ברבים היו עמדי :

20 ישמע אל ויענם וישב קדם סלה

אשר אין חליפות למו

ולא יראו אלהים :

21 שלה ידין ***

בשלמיו חלל בריתו :

22 חלקו מחמאות פיו *

20 audiet Deus & affliget eos, qui est ante secula. Selah. Quibus non sunt mutationes, nec timent Deum. 21 Mi. fit manus suas in homines pacificos, polluit pactum suum. 22 Læves sunt præ butyro vultus ejus,

quit *Muis*. fluere sensus, redimet me, spero, nunc, quoniam jam alias sæpe illum vindicem ac defensorem habui.

40 *vejaynemo*, in Hebr. *vejaynem vejoseb*: Sed *vau* ante *joseb* ponendum ad *jaynem*, alias desiderabitur verbum, ad quod *vejoseb* referatur. Nec Gr. hic copulam agnoscunt. Sed *jaynemo* forte repetendum ad hunc modum.

jijmay el vejaynemo, *jaynemo joseb kedem*. Vid. Psal. ii. p. 4. & lix. 9,

41 *kalipot*. Qui non mutant mores, sed sui similes esse per-

gunt; vel, qui nullam fortunæ vicissitudinem experiuntur ac nihil in vita mali vident, adeoque securi vivunt. Sic fere interpretes. Cl. Clericus, quibus non mutationes vestimentorum, nempe pauperes. Sed vereor, ut hoc eruditus satisfecerit. Psalter enim non pauperes solet in inimicis numerare; pauperes pro amicis potius habet, & se pauperem sæpe dicit.

44 *beanse selomav*. Contrarium Linguæ Hebr. est, ut *selomav* significet pacificos. Sed viri pacis loquutio est bene nota. Et sic constat metrum.

45 *mekamaot. Præ butyro*. Sic ukerab

ukerab libbo; raccu dibrav
millemmen, vehemmah petihot.

haffec val jahvoh jehabeca,
vehu jecalcelca; lo jitten
50 levoram mot lazzaddik.

veattah elohim toridem,
lebeer fahat; anse damim
umirmah lo jehzu jemehem;
vaani ebtah beca, jahvoh.

at praelium est cor ejus; molliora verba ejus plus quam oleum, & ipsa sunt gladii. 23 Projice super Jahvoh onus tuum, & ipse sustentabit te; non dabit in seculum

PSALMUS LVI. 11

lamenazzech val jonat elem
rehokim, ledavid, mictam,
beehez oto pelistim begat.

1 honneni elohim, honneni,
ci seapani enof;
col hajjom lohem jilhazeni.

1 Praeceptor super columbam mutam in remotis, Davidis, Michtham, quum comprehendissent eum Pelistini

legi sensus postulat ac metrum, sed in Hebr. est *malimot*. Quod reddunt, *butyrinae*, perperam. Pro pio vero manifesto legendum *panav*, & sic legerunt Gr. licet locum hunc pessime verterint, *Ammonitiorum domus domini in montibus* & *per-*

caute avrē. Simile in hac voce mendum in Psal. xviii. v. 21. *quantia* in hac periodo utramque emendationem egregie comprobant.

48 *jehabeca*. Onus tuum. S. Intt. ex conjectura. Gr. *tho me-*

PSALMUS LVI. ו 303

וקרב לבו וכו דבריו
משמן ודמה פתחור :

23 השלך על־יהוה יהבך
והוא יכלכלך לא־יתן
לעולם מוש לצדיק :

24 ואתה אלהים תורידם
לבאר שחת אנשי דם
ומרמה לא־יחצו ימדם
ואני אכטח בך ** :

nutare iusto. 24 Tu autem Deus descendere facies eos
in puteum foveæ ; viri sanguinari & dolosi non dimidia-
bunt dies suos ; ego autem fidam tibi, *Jabub*.

PSALMUS LVI. ו

1 למנצח על־יונת אלם
רחקים לדוד מכתם
באח אחיו פלשתים בנת :

2 חנני אלהים ***
כִּשְׂאֲפָנִי אָנוּשׁ
כָּל־הַיּוֹם לֶחֶם יִלְחָצֵנִי :

Gath. 2 Miserere mei, Deus, *miserere mei*, quo-
iam anhelat in me homo ; quotidie bellans opprimit me.

ev. *jabub* est dare, tradere, 24 *jabub*. Sic Gr. *αἰγῶν*.
sensu hac parum facit. Cle- Metrum quoque excidisse osten-
w igitur non male conjicit dit.
te vocem inter alias ejus signi-
cationes, idem olim valuisse, ac
cupere, desiderare, quo sen-
sibus, Psal. cxi. p. 131. 7 1.

laapu

304 PSALMUS LVI.

1 *taapu šorerai col haijom,*
5 *ci rabbim lohamim li, marom:*
jom ira ani elec' ebtafi.

beelohim ahallel dibro;
beelohim batahti;
lo ira, mah jayseh bafar li.

10 *col haijom dibrai jevazzebu;*
yalai col mahšebotam laray.

yalai jaguru, vejizponu
hemmah, yakbai jišmoru.

caašer kivvu napši,
15 *yal onam pallet lamo;*
beap yammim hored elohim.

nodi sapartah attah,
šimah dimyati benodeca;
halo besiprateca?

3 Anhelant inimici mei omni die, quoniam multi pug-
nantes adversum me, Excelsa: 4 die *quo* timebo, ego
tibi fidam. 5 In Deo laudabo verbum ejus; in Deo
speravi; non timebo, quid faciat caro mihi. 6 Totâ die
verba mea dolore afficiunt; adversum me *sunt* omnes con-
gitationes eorum in malum. 7 *Adversum me* congre-

5 *marom.* Cum *marom*, nus-
quam alias, quod sciam, ut dei
nomen, usurpetur, uti *yešon* solet,
non parum suspicor hic subesse
mendum; excidit forte versicu-
lus cujus *marom* pars fuit, neque
enim ad hunc versum illo opus
est, qui optime desineret in *li*.
Erat cum legendum putarem,

marom attab jabvob, jom ira
ani eleca ebtafi. Vid. Pf. xcii. p. 6.
Gr. *ἀνὶ ὑψους ἐν ἰσχύϊ.* Alii, *ἐν*
editis locis, Aquila, *ὑψιστ.* et si-
plerique Intt.

9 *lo ira.* Vid. Pf. cxviii. p. 6.
12 *yalai.* Repetendum est
ex priore versiculo docent loci
huic parallela Pf. lix. p. 4. & xcii.

3 שִׁמּוֹ שׁוֹרֵי מַלְאָכָיו
4 יוֹם אִירָא אֲנִי אֶלֶיךָ אֲבֹתָהּ
5 בְּאֵלֶיךָ אֲדַלֵּל דָּבָר
6 בְּאֵלֶיךָ בִּפְתָח
7 יוֹרֵי יָמֵי
8 כֹּהֵן נֶפֶשׁ
9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

5 בְּאֵלֶיךָ אֲדַלֵּל דָּבָר
6 בְּאֵלֶיךָ בִּפְתָח
7 יוֹרֵי יָמֵי
8 כֹּהֵן נֶפֶשׁ
9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

6 בְּאֵלֶיךָ בִּפְתָח
7 יוֹרֵי יָמֵי
8 כֹּהֵן נֶפֶשׁ
9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

7 יוֹרֵי יָמֵי
8 כֹּהֵן נֶפֶשׁ
9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

8 כֹּהֵן נֶפֶשׁ
9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

9 גִּידִי סִפְרָתָהּ אֶתְּךָ
10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

10 שִׁמְחָה דִּמְעָתִי בְּנֶאֱדָר
11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

11 הִלֵּא בְּסִפְרָתְךָ

nam cum his componendum est. In Hebr. est. *val on paller lano*. Ex qua lectione, utcumque torquens, nullas, quantum ego quidem video, sensus potest exprimi. Adi, si placet, interpretes, Gr. legerunt. *val aig. d'ale* & *parvitas*.

306 PSALMUS LVI. 11

20 az jašubu oĵebai ašer,
bejom ekreca; zeh jadayti,
ci elohim li. *attab.*

beelohim ahallel dibro;

beelohim batašiti;

25 Io ira, mah jašfeh adam li.

yalec' elohim nidrai

ašallem; todot *ezbešab* lac.

ci hizzalta napši mimmavet;
halo *venai middimyah*, raglai

30 middeši, lehithallec lipne
elohim beor šaijim.

10 Tunc convertentur inimici mei retrorsum, in di
quā clamabo ad te: hōc cognovi, quōd Deus mihi tu

11 In Deo laudabo verbum ejus; . . . . .

. . . 12 In Deo speravi; non timebo quid faciat hom

18 *šimab*, imperativum est, sed culum sequitur in Hebr. *beja*
habet, ni fallor, vim *præteriti*. *vob aballel dabur*. Quod man
Vid. ad Psal. viii. 73.

23 *ekreca*. In Hebr. est *ekra*. festo spurium est, ut cuius pat
Sed sensus æque ac metrum pos- bit hanc periodum cum quin
cit affixum. Et sic Gr. *ἐκκαλέ-* conferenti.

σμαι σι. Et in fine manifesto 26 *yalec' elohim nidrai*.
excidit *attab*. Et sic Gr. *ἐνι* Hebr. est *yalai elohim nidrai*
δύο μὲν ἐσὶ σὺ. quod plane absurdum est. A
fixum utique quod ad *yale* per

23 *beelohim*. Post hunc versi- nebat, errore librarii *ni* *nidrai*
app

PSALMUS LVI. נו 307

10 אִנּוּ יִשׁוּבוּ אֵיכָל אֶחָד
בַּיּוֹם אֶחָד. זֶה יֵדְעָתִי
כִּי־אֱלֹהִים לִי ** :

11 בִּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דָּבָר
בִּיהוָה אֶהְלֵל דָּבָר :
12 בִּאֱלֹהִים כִּטְחַתִּי
לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי :

13 עַל אֱלֹהִים נִדְרִיד
אֲשֶׁלֶם תּוֹדֹת *** לְךָ :

14 כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמּוֹת
הַלֹּא ** ** רָגַלִי
מִדָּחִי לְהַתְהַלֵּךְ לִפְנֵי
אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים :

mihi. 13 Tibi Deus mea vota rependam ; laudes sa-
crificabo tibi. 14 Quoniam eripuisti animam meam à
morte ; nonne oculos meos à lacrymis, pedes meos à trusione,
ut ambulem coram Deo in lumine viventium ?

appositum est ; sed & aliud in hac ex loco parallelo. Pf. cxvi. 8.
periodo inendum, nec tantum 31. *beor baïjim*. In loco pa-
versui secundo deest sua quantitas, rallelo est *beazot baðaijim* &
sed & *et totos* verbum suum. sic opinor hic legendum. In Hebr.
exbebab igitur addendum putavi. hic etiam est *baðaijim* ; sed nisi
Vid. Psal. l. p. 14. & 23. cvii. legamus *arçot*, b *paragogicum* tol-
22. cxvi. 17. lendum propter metrum, vel pro
29 *venai middimyah*. Et sen- *ilobim* legendum *jahvab*.
in & metro eo ducentibus addidi

PSALMUS LVII. 13

lamenazzeñ, al tañhet, ledavid,
mictam, beborho mippene
saul bammeyarah.

1 honneni elohim, honneni,
beca hasajah napši;
ubezel canpeca adonai
eñseh, yad jaybor havvot.

5 ekra lelohim veljon;
lelohim gomer valai.

jīlāh mīlāmēm, jīlāb
elohim hasdo vaamitto;
vejošiyeni beñharep šoapi. selah.

10 napši, betoc labim eñcebah,

1 Præcentori, Ne disperdas, Davidis, Michtam, quam
fugeret ipse à facie Saul in speluncam. 2 Miserere mei
Deus, miserere mei, in te confidit anima mea; & in um-
bra alarum tuarum Domine spero, donec transferit cala-
mitas. 3 Clamabo ad Deum altissimum; ad Deum re-

2 beca hasajah. Hebr. *ci beca*,
sed *ci*, quod sensum nihil adju-
vat, versum impedit, & videtur
natum errore quodam ex prima
periode Psalmi proxime præce-
dentis.

3 adonai. Excidisse videtur,
sequente voce ab eadem litera in-
cipiente.

4 yad jaybor havvot. Duplex
hic censetur Anomalia, generis

sc. & numeri; & de genere qui-
dem concedo, cujus Anomalia
plura exempla sunt, præsertim
cum nominativus verbo postpo-
nitur; vid. Psal. xciv. p. 13. se-
locis expensis quibus idem no-
men occurrit, licet terminatio
pluralis, usu tamen pro singula
habitum crediderim. Græcis
αὐτῷ, *αὐτοῦ*.

6 lelohim. In Hebr. *leal*, se-

tribue
ricord
blasph
eones

vide
scribend
versus p
aspicor
ius pe
lab, se
um hoc
icibus,
ar in He
7 jīl
um est i

PSALMUS LVII. נ

ו למנצח אל-תשחור לדוד
מבחס כברחו מפני-
שאר במעדה :

2 חנני אלהים חנני
כי-בך חסיה נפשי
ובצל-כנפך ***
אחסה עד יעבר הוורת :

3 אקרא לאלהים עליון
לאל *** גמר עלי :

4 ישלח משמים **
ויושיעני , חרף שאפי מלה
ישלח אלהים חסדו ואמתו :

5 נפשי בתוך לבאם אשכבה

tribuentem mihi. 4 Mittet è coelo, *mittet* Deus misericordiam suam & veritatem suam; & servabit me cum blasphemat persecutor meus, Selah. 5 Anima mea inter leones jacet,

videtur compendio quodam scribendi positum pro *elohim*, quod sensus postulat. Pro *gomer* vero scripserunt legendum *gomel*. In fine huius periodi Gr. legisse videntur *selah*, sed errori forsan librario- rum hoc debetur in Græcis co- scriptis, cum mox *selah* sequa- tur in Hebr.

7 *jis'lah*. Manifesto hic turba- tum est in Hebr. tertio versiculo

secundi locum occupante; & quod sensus pariter ac metrum postu- lat, pro *deret* legendum *beharep*; versiculis in suum ordinem resti- tutis *selah* quoque locum suum obtinebit; & fini periodi addetur.

9 *Joapi*. Gr. *Joapai*, *τὴν καλα- πῶναι* με.

10 *nap'i*. Gr. *ἐπὶ τὸν* *ψαλμὸν* μου *καὶ* τὸν *κύριον*.

labim e'cebab. Hebr. *lebaim*,

X 3 lohatim

310 PSALMUS LVII. 13

lohatim bene adam ;

“ linnhem hanit vehizzim,
uleſonam hereb haddah.

rumah val haſſamem elohim ;
15 val col haarez cebodeca.

“ reſet hecinn lipyamai,
cappu napſi ; caru lipnai
liſah, napelu betocah. ſelah.

nacon libbi, elohim,
20 nacon libbi, aſirah,
vaazammerah ; ap cebodi,

yurah, cebodi yurah ;
hannebel yecinnor ayirah ſaſhar.

odeca bayammim adonai,
25 azammereca balleummim.

ci gadol yad ſamem haſdeca,

ſammantes ſunt filii hominum ; Dentes eorum ſunt la-
cea & ſagittæ, & lingua eorum gladius acutus. 6 Ex
altare ſuper cœlos Deus ; ſuper omnem terram gloria tua
7 Rete paraverunt grefſibus meis, incurvaverunt ar-
mam meam ; foderunt ante me foveam, ceciderunt in m-
dium ejus. Selah. 8 Paratum cor meum, Deus, par-

ſed metrum offendit eſſe diſſylla-
bum ; non alias in plurali nume-
ro occurrit. Pro eſtebah vero le-
gendum videtur ſacebah. Vid.
Pſal. cxx. p. 6. & cxxiii. 4. Gra-
ci lobatim hiſi adjungunt, & ver-

terunt. *ſacrabah* vs. 10. 7 p-
peſſime. 17 *cappu napſi*. Hebr. *cap*
napſi. Quod peccat in Syntaxi
Gr. 2. *naſe napſi*. Legendu
putem, *cap lenapſi*, iſi *cap* im-

PSALMUS LVII. מ 311

להטום בני-אדם

שניהם חנית וחצים
ולשונם חרב חדר :

6 רומה על-השמים אלהים
על כל-הארץ כבודך :

7 רשת הכינו לפעמי
כפף נפשי כרו לפני
שיחרה נפלו בתוכה סלה :

8 נכון לבי אלהים
נכון לבי אשירה
ואזמרה * * *

9 עורה כבודי עורה
הנבל וכנור אעירה שחר :

10 אודך בעמים אדני
אומך בלאמים :

11 כי גדול ער-שמים חסדך

um cor meum, cantabo, & psallam; etiam gloria mea,
6 Evigila, gloria mea evigila; nablium & citharam ex-
ritabo diluculo. 10 Celebrabo te in populis Domine,
nam tibi in gentibus. 11 Quoniam magna est usque
in celos misericordia tua,

um laquei genus significare queat. forte in quarto casu sunt, & re-
21 ap cecedi. Reposui ex loco guntur ab *mirab*.
parallelo Psal. cviii. p. 1. ubi hac 25 *azammereca*. Psal. cviii.
que ad finem totidem verbis p. 4. præponitur copula, sed
pretantur. neutro in loco agnoscunt Gr.
23 *hannabel vecinnor*. Hæc 26 *ei gadol*. Vid. Psal. xxxvi.

X 4 verad

311 PSALMUS LVIII. מ

veyad ſehakim amitteca.

rumah yal baſſamem elohim;
yal col haarez cebodeca.

& uſque ad nubes veritas tua. 12 Exaltare ſuper cœlos

P S A L M U S LVIII. מ

lamenazzeſi, al taſhet, ledavid,
mictam.

1 haumnam attem zedek tedabberun?
umelſarim tiſpetu bene adam?

ap beleb volot tepallesun,
baarez hamas jedecem tipyalun.

5 “ zoru reſayim merahem,
tayv mibbeten, dobere cazab.

hamat lamo cedemut hamat naſaſ;
cemo peten hereſ, veotem ozno.

1 Præcentori, Ne diſperdas, Davidis, Michtham
2 Num verè vos juſtitiam loquimini? æquitates judica
tis filii hominum? 3 Etiam in corde iniquitates ap
penditis, in terra violentiam manibus veſtris operamini

p. 6.

28 baſſamem. In Hebr. ſamem,
ſed metrum poſcit baſſamem, ut
prius, & 14. hujusmodi errata
manifeſtam arguunt librariorum
inſcitiam vel negligentiam, ut li
quebit conferenti hæc cum iis

quæ habentur in loco paralle
Pſ. cviii.

1 attem. In Hebr. elem, le
errore / pro / poſito, ſed quæ
magnam interpretibus moleſtia
creavit, quos adi. Vid. Pſal.

4 A
quer
mili
ranti

15.
2
propt
structi
3
rioni
quoda

PSALMUS LVIII. נח 313

ועד שחקים אמתך :

11 רומה על שמים אלהים
על כל הארץ כבודך :

Deus ; super omnem terram gloria tua.

PSALMUS LVIII. נח

1 למנצח אל תשחת לדוד
מכתם :

2 האמנם אלה עדק תדברון
מישרים תשפטו בני אדם :

3 אף בלב עולת תפעלך
בארץ חמס־ידיכם תפלסון :

4 זרו רשעים מרחם
תעו מבטן דברי כזב :

5 חמת־למו כדמות חמת־נחש
כמו־פתן חרש יאמם אזנו :

4 Abalienati sunt impii a vulva, erraverunt ab utero, lo-
quentes mendacium. 5 Venenum est illis secundum si-
militudinem veneni serpentis ; sicut aspidis surdæ, et obtu-
rantis aurem suam.

15.

2 *unifarim*, copulam inferui
propter versum ; poscit etiam con-
structio.

3 *tepallesun*. Verba hujus pe-
riodi *tepallesun*, & *tipyalun* casu
quodam loca invicem commuta-

runt, quod sensus pariter ac me-
trum indicat.

8 *vadem*. Sic metrum legi
postulat, & sic Gr. *αυδων*.
Sed in Hebr. *vau* in *jod* mutato
legitur *jafem*.

afer

aſer lo jſimay lekol melaſaſim,
10 lekol hober haſarim mehuccamim.

elohim haros ſinnemo bepimo;
malteyot cepirim neroz jah lamo.

jimmash, cemo main jithallecu;
jidroc hiſſav elohim, jitmolalu.

15 cemo ſablul temes, cemo jahlocu;
cemo nepel eſet, bal haſu ſameſ.

betereſ jabin ſinotecem aſad,
cemo hai, cemo haſaron jiſyarennu.

6 Quæ non audit vocem incantantium, vocem incantantis incantationes ſapientes. 7 Deus contere dentes eorum in ore ipſorum; molares catulorum leonum confringe Jah ipſis. 8 Colliqueſcant ſicut aquæ & abeant;

10 lekol. metrum clare oſtendit hæc ex priore verſiculo repetenda eſſe; & in fine periodi exiit in Hebr. terminatio pluralis & meduccam, quod ex conſtructione æque ac verſu liquido conſtat.

12 lamo. lamo huc ex fine verſiculi ſequentis retrahendum eſſe, nemo monitus de hoc errore, dubitare poſſit, cum ſit ipſa luce clarius.

13 jimmash. Cum in Hebr. alep inferatur poſt m, Grammatici cenſent vocem hanc analogiam imitari, media radicali in alep commutata, adeoque eſſe quadriſyllabam: in quo manifeſto falluntur, cum metrum oſtendat eſſe trium tantum ſyllabarum, a ma-

sab, alep in kamez quieſcente.

14 elohim, hanc vocem exciſſe ex ſenſu æque ac metro manifeſtum eſt.

15 temes. temes hic volunt eſſe ſubſtantivum; locus vero poſtulare videtur, ut ſit futurum hiſal, dageſ compenſato per zere, ad formam teſel. Lev. xxi. 9. zere enim finale verbum hoc alibi admittit pro patib, ut Pſal. xxii. p. 15. names pro namas. Urgent quidem ſablul (vel, ut jam punctatur, ſabbelul) eſſe generis masculini, ſed cum ſit ~~masculini~~ de genere non conſtat, nec certo ſciri poteſt non eſſe femininum; cui ſententiæ plurimum, ni fallor, ſavet conſtitutio.

cemo. Ex verſiculo præcedente

6 אִשׁוּר לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל מְלָחֵשִׁים
 הוֹמֵר חֲבֵרִים מִחֶכְמָה * :

7 אֱלֹהִים חֲרִשׁ שְׁנֵימוּ בְּסִימוֹ
 מִלְתַּעֲוָה בְּפִדִּים נָתַן יְהוָה * :

8 יִמָּאֵסוּ כְּמֹדֵמִים יִתְלַבְּרֵלְמוּ
 יִדְּךָ חֲצִי * כִּמוֹ יִתְמַלְלוּ ;

9 כִּמוֹ שְׂבִלֹל חֶמֶס * יִדְּךָ *
 נִפְלְאֶשֶׁת בְּלִי חֲזוֹ שֶׁמֶשׁ :

10 בָּטָרִם יִבְנוּ סִרְתֵּיכֶם אִשׁוּר
 כְּמֹדֵחִי כְּמֹדֵחַרְוֹן יִשְׁעֵדְנוּ :

intendet *Deus* sagittas suas, exciendentur. 9 Sicut li-
 max liquefcit, sic abeant; *sicut* abortivum mulieris, non
 videant Solem. 10 Antequam ebullire faciat lebetes
 rhamnus, sicut *ignis*, sic ira tua abripiat eum.

te huc inferui jubente metro : &
 constructio pariter ac versus offen-
 dit legendum esse *jahlucu*.

16 *cemo*. Sensu duce pariter
 ac metro *cemo* hic reponendum
 putavi.

17 *jabin*. In Hebr. *jabinu* ;
 quod semper mendosum putavi,
 & ex metro certum est, quod
 indicat legendum in singulari *ja-
 bin*, quo pacto *adad* principem in
 sententia locum, de quo altera le-
 ctione dejectum fuit, iterum ob-
 tinebit. Sed forte pro *jabin*, le-
 gendum, *jabbis*, ebullire faciat ;
 neque enim video quid hic sibi
 velit *jabin*.

18 *cemo dai*. Ita Hebr. in quo
 explicando frustra sudant inter-
 pretes. Vid. Nold. not. 1370.

lectio quæ tam absurdas interpre-
 tationes peperit, non potest non
 esse mendosa. Sed quomodo cor-
 rigenda sit, nescio. Gr. reddide-
 runt *jisyarennu. נא יאן יאן*, quod
 in memoriam revocat historiam
 Num. c. xvi. memoratam, qua
 narrantur Dathan & Abiram hia-
 tu terræ absorpti, quique cum il-
 lis conspirant, igne subito per-
 empti ; sed nescio an ad hæc allu-
 sum sit, aut vera lectio ex his
 erui possit. Si *cemo dai* natum
 est, ex *cemo daron*, si hoc tollas,
 deerunt versui tres syllabæ : quæ
 suppleri possint non incommode,
 si inter *cemo & daron* inseratur
abiram. Sic ira tua illum absor-
 beat ut olim Abiramum. Sed
 cum mendum latere videatur in
jismah

jismañ zaddik ci hazah nakam ;
20 paymav jirhaz bedam haraſay.

vejomer adam, ac peri lazzaddik ;
ac jeſ elohim ſopeſtim baarez.

11 Laetabitur juſtus quum viderit vindictam ; pedes
ſuos lavabit ſanguine impii. 12 Et dicet homo, Verè

PSALMUS LIX. 13

lamenazzeñ, al tañhet, ledavid,
mictam, beſelañ ſaul, vaijiſmeru
et habbait lahamito.

1 hazzileni meojebai, elohai ;
mimmitkomemai taſgebeni.

hazzileni mippovale on,
meanſe damim hoſiyeni.

5 ci hinneh arebu lenapſi ;
jaguru valai yazzim,

1 Præcentori, Ne diſperdas, Davidis, Michtham, quum
miſiſſet Saul ut obſervarent domum, ut interficerent eum.
2 Eripe me ab inimicis meis, Deus mi ; ab inſurgentibus

13 *hai* ſolo, verior forte lectio eſt,
emo eſ, ſicut *ignis*, quo ad ean-
dem hitoriam alluditur. *hai* po-
terat glosſema eſſe in margine po-
ſitum, ex quo in textum illatum
ſ eſ locum occupavit.

19 *ci hazah*. Legendum, o-
pinor. *et jehzeb*, *jod* nempe *ſu-*
turi formativum abſorptum fuit

ab *jod* in *ci*, quo mendo nullum
frequentius.

22 *ſopeſtim*. Cum *elohim* hic
contra perpetuum ſere Linguae
Hebr. uſum participium *plurale*
adjunctum habeat, quis dubitet
metri gratia factum eſſe, ut verſus
hoc pacto una ſyllaba productior
ſit,

eſt

con-
tatis
antuſit, e-
labat
qui
curar
pedib
meris
hoc i
ſelliz.

11 ישמח צדיק כידוה נקם
פעמו יחזן בדם הרשע :

12 ויאמר אדם אך פרי לצדיק
אך ישראלהים שפטים בארץ :

est fructus iusto; utique est Deus judicans in terra.

PSALMUS LIX. נט

1 למנצח אל תשחח לדוד
מכתם בשלח שאול וישמרו
את הבהת להמיתו :

2 הצילני מאיבי אלהי
ממתקוממי חשונבני :

3 הצילני מפעלי און
ומאנשי דמים הושיעני :

4 כי הנה ארבו לנפשי
יגורו עלי עוים

*contra me attolle me. 3 Eripe me ab operariis iniqui-
tatis, à viris sanguinum ferva me. 4 Quia ecce infidi-
antur animæ meæ; congregati sunt adversum me fortes,*

*fit, quod metrum omnino postu-
labat? Quod moneo propter illos,
qui censent Poësim Hebr. non
curare syllabarum numerum, aut
pedibus constare, & oratione nu-
meris adstricta, quam sententiam
hoc insigne exemplum egregie re-
sellit.*

*2 tasgebeni. In Hebr. est in
Pihel. Sed metrum ostendit hic
& semper alias in Psalmis esse in
Hiphil. Vid. Psal. xx. & 2. lxi.
& 72. & xci. & 31.*

*4 meanse. In Hebr. prait ca-
pula, sed metrum respuit.*

318 PSALMUS LIX. 63

lo piſyi, velo hättati, *jah.*

beli voni jeruzun,
vejicconanu; yurah

10 likrati, urech *adonai.*

v'attah jahvoh elohim
zebaot, elohi iſrael,
hakizah lipkod col haggaim;
al teñonen col bogeda on. selah.

15 “jaſubu layereb, jehmu
caccaleb, viſobebu yir.

hinneh jabbiyun bepihem, harabot
beſiptotthem, ci mi ſomey.

veattah jahvoh, tiſhak lamo;
20 tilyag lecol haggaim.

yuzzi, elca *axammerah;*

non prævaricatione mea, & non peccato meo, *Jah.*
3 Abſque iniquitate mea accurrerunt, & paraverunt ſe;
exurge in occurſum meum, & vide *Domine.* 6 Et tu
Jahvoh Deus exercituum, Deus Iſraël, evigila ad viſitan-
dum omnes gentes; ne miſerearis omnium prævaricatorum

8 *voni. jod* in Hebr. excidit,
altero proxime ſequenti; ſed le-
gendum eſſe cum ſuffixo & ſenſus
& metrum clare oſtendunt.

10 *adonai.* Inferui propter ver-
ſum.

14 *al teñonen.* In Hebr. *tañon.*
tañon in *kal*, ſed metrum poſcit fu-
turum *pibet. col bogeda on* inſolita
loquutio; Gr. ἀνίας ὡς ἐν α-
ζομυς ἢ ἀπομίας, ac ſi legiſſent

pozals. qua loquutione nulla in
Pſalmis frequentius occurrit.

20 *haggaim.* Ex 9 13. pariter
ac metro liquet ſic legendum eſſe,
non *gaim*, ut in Hebr.

21 *yuzzi, &c.* Ex ultimis hu-
jus Pſalmi manifeſtum eſt hanc pe-
riodum ad hunc modum reſti-
tuendam eſſe, quæ hic valde de-
pravata eſt; & pro *yuzzi, &c.*

merah

PSALMUS LIX. נט 319

לֹא־פָשַׁע וְלֹא־חַפְּזֵי יְהוָה :

5 בָּלֹעַ עֵץ יִרְצֹן

וּכְנֹנֵי עֹרֹה

לְקִרְאָתִי וְרָאָה *** :

6 וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים

צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

הַקִּיצָה לַפֶּקֶד כָּל־הַגּוֹיִם

אֶל־תַּחֲזֵן כָּל־בְּגֵדֵי אֶזְרָן סִלָּה :

7 יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יְהוָה

כִּכְלָב וַיִּסְכְּנוּ עֵד :

8 הִנֵּה יִמְעֹן בְּפִיהֶם חֲדָבוֹת

בִּשְׁפֹתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע :

9 וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוֹ

תִּלְעַן לְכָל־גּוֹיִם :

10 עֲזֹ אֶלֶיךָ אֲשִׁמְרָה

iniquitatis. Selah. 7 Revertuntur ad vesperam, latrant
ut canis, & circumeunt civitatem. 8 Ecce loquuntur
ore suo, gladii sunt in labiis eorum, quoniam dicunt,
Quis audit? 9 Tu autem Jahvoh, deridebis eos; sub-
sannabis omnes gentes. 10 Fortitudo mea, tibi cantabo;

merab, legendum yuxxi, & azam-
merab, & mox pro basdo, basdi;
ultimam quidem vocem kerī etiam
ta legendam præcipit, sed de cete-
ris mendis tacet. Ultima hujus
Psalmi nihil aliud sunt quam varia
lectio seu potius correctio loci hu-
jus mendosi. Quod cuiusvis intuen-
ti ad oculum patebit; javabit
Intt. adire, & videre, quomodo

laborent in explicanda lectione
non-modo falsa, verum etiam ma-
xime absurda, de mendo nihil in-
terea suspicantes. Hujus unius
loci emendationem, quæ in soli-
dum metricæ debetur, non exi-
guum operæ quam in illa collo-
cavi pretium existimo. Nec aliun-
de sciri poterat, quæ sequuntur
periodum 27, e margine irrepuisse.

ci

320 PSALMUS LIX. *vi*

ci elohim misgabbi.

“ elohē ḥasdi jekaddemeni;
elohim jareni bešorerai.

25 al tahregemo, pen jilceḥu
yammeca; haniyemo
beḥaleca, vehoridemo.

maginnenu adonai, zecor
ḥaṣṣat pimo, debār siptemo;

30 vejillacedu begeonam,
mealah umiccaḥaṣ jesapperu.

calleh beḥemah, calleh, veenemo;
vejedyu ci jabvob mošel
bejaykob, leapse haarez. selah.

35 “ jašubu layereb, jehmu
caccaleb, visobebu vir.

hemmah jeniryun lecol,

quoniam Deus elevatio mea est. 11 Deus misericordiae
meae praeveniet me; Deus videre faciet me optata in ini-
micis meis. 12 Ne occidas eos, ne fortè obliviscatur
populus tuus; vagari fac eos in fortitudine tuâ, & depone
eos. Clypeus noster Domine, 13 memor sis peccati oris
eorum, verbi labiorum ipsorum; & capiantur in superbia

25 *tahregemo*. Sequentia in
hac periodo verba clare satis indi-
cant hoc quoque in *me* definere
debere, & idem ex metro liquet.

26 *yammeca*. In Hebr. *yammi*,
sed sensus pariter ac versus postu-
lat suffixum secundæ personæ,

& sic Gr. *εἴ*. periodus vero fini-
tur in *vehoridemo*.

28 *zecor*. Verbum hoc ad sen-
sum deesse constructio & sententia
liquido ostendunt, cum nullus e-
rui ex ver. seq. sensus possit si ver-
bum hoc tollas; nec sine eo me-
tro

sua
14
quod
selah
& ci
edant

tro sati
31
copula
sensu &
33
sed ja
cum de
tro

PSALMUS LIX. נט 321

כִּי־אלהים משגבי :

11 אלהי חסדו יקדמני
אלהים יראני בשרי :

12 אל־תהרגם * פן־ישכחו
עמי * הניעמו
בחילך והורידמו

מגננו אדני * :
13 חטאת־פימו דבר־שפתימו
וילכדו בגאונים
ומאלה ומכחש יספרו :

14 כלה בחמה כלה ואינמו
ידעו כִּי־אלהים משר
ביעקב לאפפי הארץ סלה :

15 וישבו לערב יהמו
ככלב ויסוכבו עיר :

16 המה ינועון לאכל

sua ob execrationem & mendacium eorum quod narrant.

14 Consume in furore, consume, & ne sint; & sciant quod *Jahvoh* dominatur in Jacob, usque ad fines terræ. selah.

15 Revertentur ad vesperam, latrabunt ut canis, & circumibunt civitatem.

16 Ipsi vagabuntur ut comedant,

tro satisfit.

31 *mealab*. In Hebr. præit copula, manifesto errore, ut ex sensu & metro liquet.

33 *jahvoh*. In Hebr. *elohim*, sed *jahvoh* loco melius convenit, cum de deo Israelis agatur, & sic

metrum legi postulat, nisi deleta copula legas, *jedvu*.

35 *jajubu*. In Hebr. præit copula, sed tollendam esse & metrum ostendit, & periodus septima; cujus hæc est totidem literis repetitio.

Y

veja-

vejalinu, im lo jisbaru.

*y'ani afir yuzzeca,
40 y'arappen labboker hasdeca ;
ci hajita misgab li,
umanos bejom zar li.*

*yuzzi eleta azammerah,
ci elohim misgabbi.*

45 elobe hasdi.

& murmurabunt, si non fuerint saturati. 17 Ego autem cantabo fortitudinem tuam, & laudabo manè misericordiam tuam ; quia fuisti, elevatio mihi, & refugium in

PSALMUS LX. b.

*lamenazzeñ val iusan vedut,
mictam ledavid, lelammed.
behazzoto et aram naharaim
veer aram zobah, vaijañab joab,
vajjac et edom begi melañ,
ñenaim vafar alep.*

*1 " elohim zanañita, peragtanu ;
anapta, teñobeb lanu.*

1 Præcentori super Sufan-eduth, Michtham Davidis, ad docendum. 2 quum certaret ille contra Aram Naharaim & contra Aram Sobah, & quum reversus esset Joab, &

38 *vejalinu.* In Hebr. *vaijalinu*, & hæc sunt ultima hujus versiculi, sed loco mota esse res ipsa, ni fallor, clare ostendit.

43 *yuzzi, &c.* Hæc ad finem usque delenda esse manifestum est,

cum, ut dixi ad periodum decem, sint tantum varia lectio seu correctio potius illorum quæ ibi non parum depravata sunt ideoque in margine posita, unde in textum librariorum inscitia inreperunt.

PSALMUS LX. ס

323

אֶל־יְהוָה יִשְׁכַּעַן וְיִלְנוּ :

17 וְאֶנִּי אֲשִׁיר עֹד

וְאֶרְנֶן לִבְקֹר חֶסֶד

כִּי־הֵייתָ מְשֻׁבָּ לִי

וּמִנִּסּ בְּיָמַי צָר לִי :

18 יְיָ אֱלֹהִי אֹמְדָה

כִּי־אֱלֹהִים מְשֻׁבִּי

אֱלֹהֵי חֶסֶד נִי :

die angustiae meae.

18 Fortitudo mea tibi cantabo,

quia Deus elevatio mea.

Deus misericordiae meae.

PSALMUS LX. ס.

1 לִמְנוּחַ עַל־שׁוֹשַׁן עֲדוּת

מִכְתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד :

2 כְּהִצַּוְתוּ אֶת־אֶרֶץ נְהָרִים

וְאֶת־אֶרֶץ צֹמַח וְיֵשֶׁב יוֹאֵב

וְיָךְ אֶת־אֶדְוִם בְּגִיא־מָלָח

שָׁנִים עֶשֶׂר אֵלֶּף :

3 אֱלֹהִים זִנְחָתָנוּ פִּרְצָתָנוּ

אֲנַפְרָת תְּשׁוּבָה לָנוּ :

percussisset Edom in valle Salis, duodecim millia.

3 De-

projecisti, dissipasti nos; iratus es, revertere ad nos.

plerunt. Et idem abunde ex
confirmatur, quod in partem
versiculi definant, nec sensum in-
egrum efficiant.

Psalmi versiculi mire conveni-
unt Psalmo octagesimo quinto; e
contrario, sex priores versiculi i-
stius Psalmi eximie hic quadrant;
utrisque vero loca quæ jam possi-
dēt videntur plane aliena; quam-

Y 2

“ hiryat-

“ hiryaſtah erez, pezamtaſh ;
repah ſibraah, ci maſtah.

5 “ hirita yammeca kaſah ;
hiſkitanu jen taryelah.

“ natattah lireta nes ;
l’hitnoſes mippene koſet. ſelah.

“ limyan jeħalezun jedidēca,
10 hoſiyah jeminca, vayaneni.

“ elohim dibber bekodſo ;
eylozah, aħallek ſecem,
veyemek succot amadded.

li gilyad, li menaſſeh,
15 v’epraim mayoz roſi ;
jehudah meħokeki.

4 Tremere feciſti terram, ſcidiſti eam ; ſana fractur
ejus, quia nutat. 5 Oſtendiſti populo tuo dura ; p
taſti nos vino vertiginis. 6 Dediſti metuentibus
vexillum ; ut fugiant ab arcu. ſelah. 7 Ut liberent
dilecti tui, ſalvum fac dexterā tuā, & exaudi me. 8 D

obrem a puero fere ſuſpicatus ſum
periochas haſce caſu quodam ſe-
des invicem commutaſſe, de quo
eruditorum eſto judicium.

zanahia. In Hebr. eſt *zanah-
tanu*, ſed ſuffixum tollendum eſſe
ex metro conſtat ; & hoc confir-
matur ex loco plane parallelo,
Pl. xlv. v. 22.

8 koſet. Gr. legerunt *keſet*.
ἀπὸ πηγῶν τοῦ. Recte opi-
nor.

12 aħallek. In Hebr. eſt cu
b *paragogico*, ſed verſus non po-
tur, niſi legas in *kal*, in qua co-
jugatione occurrit Joſh. xviii. 2.

14 li. In Hebr. praet copu-
ſed metrum reſpuit, nec legitur
loco parallelo, Plal. cviii. v. 1.
ubi repetuntur quae in hoc
habentur a periodo ſeptima
finem uſque.

16 meħokeki. Diu ſuſpice-
ſum huic voci aliam vim ſub
pra

us lo
& v
erit
haſta

prae
curru
taque
ſed &
cum
hic e
gale
mei,
celebr
conjur
Num.
ſicut

4 הרעשתה ארץ פצמתה
רפה שבירה כימטה :

5 הראית עמך קשה
השקתנו יין תרעלה :

6 נתתה ליראיך נם
להתנוסס מפני קשט סלה :

7 למען יחלצון ידידיך
הושיעה ימניך וענני :

8 אלהים רבר בקדשו
אעלה אחלקה שכם
ועמק סכות אמרד :

9 לי גלעד ולי מנשה
ואפרים מעוז ראשי
יהודה מחקקי :

us loquutus est in sancto suo; lætabor, dividam Sechem,
& vallem Succhoth metiar. 9 Meus erit Gilead, meus
erit Menasseh, & Ephraim fortitudo capitis mei; Jehudah
basta mea.

præter significationes illas quæ oc-
currunt apud veteres Interpretes;
eque denotari non personam modo,
sed & rem, cum sæpius videam
cum rebus inanimis conjunctam;
hic enim præcedit *galea* (nam
galea periphrasis est *robur capitis*
mei.) sequitur vero *pelvis*; & in
celebri illo loco Gen. xlix. 10.
conjunctum est cum *sebet*, &
Num. xxi. 38. cum *misyenet*;
sebet vero & *misyenet* sunt fere

ισχυριον, ideoque conjuncta
Psal. xxiii. 5. Hæc suadent hac
voce inter alia significari *bastam*
vel *pilum*, aut aliquid ejusmodi,
quod olim regum gestamen e-
rat, summorumque magistratum.
Hic certe vocis sensus optime
huic loco convenit, cum de bella-
tore agitur victricibus copiis vici-
na omnia sub ditionem suam redi-
gente. *Βασιλος*, vero, ut Gr.
reddunt, inter *galeam* & *pelvim*

moab *jebi* sir *raħzi*,
yal edom *aħlic* *naħli*;
yalai *pelešet* *hitroyayi*.

20 *mi* *jobileni* *beyit* *mazor*?
mi *naħani* *yad* *edom*?

halo *attah* *elohim*, *zenaħtanu*?
velo *teze* *beziḇotenu*?

habah *lanu* *vezratab* *mizzar*;
 25 *vešav* *teiyat* *adam*.

beelohim *nayseh* *ħel*;
vehu *jabus* *zarenu*.

10 Moab *erit* olla ablutionis meæ, super Edom projeciam calceamentum meum; super me Peleseth jubila.
 11 Quis deducet me in civitatem munitam? quis deducet me usque ad Edom? 12 Nonne tu Deus, qui

parum apte interponitur. Neque minus hæc vocis vis commoda est loco isti Geneseos modo memorato, ibi enim *Judab* depingitur sub imagine fortissimi *leonis*, humi secure cubantis, & ad quem nemo ausus est accedere. Quis, inquit, illum *excitabit*? In eadem, ni fallor, figurâ Jacobus perstans addit, *sceptrum non recessurum* &c. Hic nempe *Leo*, dum humi cubat, *sceptrum*, virgam, baculum vel *bastam* *inter pedes tenet*, tam valide, ut nulla vi, ab illo eripi vel extorqueri possit: hoc sensu *en 7 meħar*, de

inter pedes, ut Hebraica ad litteram barbare reddam, facile intelligitur, sed *7 meħar* non recedet *en 7 meħar* *Judæ*, dure & coacte dicitur de serie regum qui ex illius semine nascentur. *en 7 meħar*, cum de *feminis* agitur, honesta loquantio est, quâ partus significatur, sed nusquam de *masculis* hoc sensu, quod sciam, usurpatur. Hæc autem vocis hujus interpretatio ad *stylum* tantum celeberrimi hujus vaticinii spectat, non ad sensum, qui profus idem est, ut cunque explices *7 meħar*. Cum vero vaticinium hoc attigerim, li-

ceat

10 מואב ** מִן הַחַיִּי

עַל-אֲדָם אֶשְׁלַח נַעַר

עַל-פְּלֶשֶׁת הַתְּרוּעָעִי:

11 מִי יִבְיֹלֵנִי * עֵיר מִצּוֹר

מִי נִחַנִּי עַד-אֲדָם:

12 הֲלֹא-אַתָּה אֱלֹהִים זִנְחַתָּנוּ

וְלֹא-תִצַּח אֱלֹהִים כְּצַמְאוֹתֵינוּ:

13 הִבְהִלְנוּ עִוְרֹת * מִצֹּר

וְשׁוֹא תִשׁוּעַת אֲדָם:

14 בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה-חֵיל

וְהוּא יִבֹּס צָרֵינוּ:

projecerat nos? & non egrediebatur cum exercitibus nostris?

13 Da nobis auxilium de angustia; nam mendax salus hominis.

14 In Deo faciemus fortitudinem; & ipse conculcabit inimicos nostros.

ceat leve mendum ex eo tollere, alteram lectionem videtur irrep-
legendo pro *jikkebat jikbat*, fu-
tutum & *kabat*, quod nusquam
alias usurpatur. Tota enim pe-
riodus in versiculos sic digerenda
est.

23 *teze*. In Hebr. sequitur *elohim*, sed versus respuit, nec ha-
betur in Psal. xlv. & 23. qui idem
plane est.

24 *yezratat*. In Hebr. est
yezrat: quæ lectio manifeste
mendosa est, cum sit in forma
constructa, cui hic nullus locus
est, sed & metrum respuit Vid.
Psal. xlv. & 56. lxiii. & 17. &
xciv. & 34.

17 *jebi*. Hoc excidisse ex sen-
su pariter ac versu liquet.

20 *beyir*. Hic in Hebr. est *vir*
mazor. In loco vero parallelo *vir*
mibzar; *mazor* vera lectio est, ut
liquet ex Psal. xxxi. & 58. sed in

PSALMUS LXI. ND

lamenazgeh val neginat, ledavid.

1 *imyah jabvoh* rinnati,
hak'ibah tepillati.

mikkezeh haarez eleca
ekra, baya'op libbi.

5 *bezur jarum menni tan'heni*,
ci hajita mah'seh li,
migdal voz mippene ojebi.

agurah boholecā
volamim; eh'seh beseter canp'ca. selah.

10 ci att' elohim samarta lenidrai;
natatta jeru'shab lejire iimca.

jamim val jeme melec tosip;
ienoteca bemo dor vador.

- 1 Præceptori super pulsationem fidium, Davidis.
2 Audi Deus clamorem meum, attende orationi meæ.
3 Ab extremo terræ ad te clamabo, dum se convolvit cor meum. Ad petram quæ celsior est me, deduc me.
4 Quia fuisti spes mihi, & turris fortitudinis à facie inimi-

1 *jabvoh*. Hic ut sæpe alias
elohim, & *jabvoh* locum occu-
pavit.

3 *mikkezeb*. Vid. Psal. xix.
P. 7.

5 *menni*. Sic metrum legen-

dum ostendit pro *mimmenni*, quod
in Hebr. est. Vid. Psal. xviii. & 54.

7 *ojebi*. Versus poscit suffixum
quod abest ab Hebr.

11 *jeru'shab lejira*. Sic sen-
sus, & constructio, pariter ac me-
trum

ci m
rabo
tu D
nom
tui ir

trum,
Augu
in He
13
so duc
quod v

PSALMUS LXI. סא

1 למנצח על-נגינת לדוד :

2 שמעה אלהים רנתי
הקשיבה תפילתי :

3 מקצה הארץ אליך
אקרא בעטף לבי

בצור-ירוס ממני תנחני :
4 כיהיית מחסה לי
מגדל-עז מפני אויב :

5 אנורה באהלך
עולמים אחסה בסתר כנפוך סלה :

6 כידאתה אלהים שמעתי לנרתי
נתת ירשת *יראי שמך :

7 ימים על-ימי-מלך תוסיף
שנותיו * כמדוד ודוד :

ci mei. 5 *Habitabo in tabernaculo tuo in secula : spe-*
rabo in abscondito alarum tuarum. selah. 6 *Quoniam*
tu Deus audisti vota mea ; dedisti hereditatem timentibus
nomen tuum. 7 *Dies super dies Regis adjicies ; anni*
tui in generationem & generationem.

trum, legi postulant ; & sic Gr. *ἀναστροφῆς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ*, sed
in Hebr. est *jerussat jire*.
13 *senoteca bemo*. Sic sensu ip-
so duce æque ac metro legendum,
quod vidit etiam *M. Meibomius*.

Vid. Psal. cli. § 50. & 57. alias
eodem sensu *ledor vador*, & *berol*
dor vador. In Hebr. est *senotav*
cemo. Nullo, quantum video,
sensu.

jeſeb

jeſeb volam lipne elohim ;
15 heſed veemet jinzeruhu.

1 cen azammerah timca lavad,
leſalleme nedarai jom jom.

8 Habitabit in ſeculum coram Deo; miſericordia &
veritas conſervabunt eum. 9 Sic canam nomini tuo

P S A L M U S LXII. כב

lamenazzeſi val jedutun, mizmor
ledavid.

1 ac el elohim dommi napſi;
mimmennu jeſuyati.

“ ac hu zuri, viſuyati;
miſgabbi, lo emmoſ rabbah.

1 Præcentori ſuper Jeduthun, Pſalmus Davidis.
2 Tantum in Deo conquieſce anima mea; ab ipſo eſt ſa-

15 *jinzerubu*. In Hebr. præit *man*, quod turbavit admodum interpretes, nec mirum, cum ſit vocula nihili, quæ in textum a margine irrepſit, ubi quid vellet, non ſatis ſcio. *Meibomius* recte cenſuit e textu eliminandum eſſe, & in marginem relegandum, ubi *man* poni putabat; ut notam *Maſoreticam*, ad ſignificandum *male nun*, id eſt, *jinzerubu* plene ſcribendum cum *nun*, quod plerumque in voce hac omiſſum per *da-geſ* ſorte compenſatur; alterum

harum literarum textui perperam inſerturum; exemplum aſſert e Deut. xxxiii. 12. ſed quod pertinere cenſet ad 9. ubi eadem vox *jinzeru* plene ſcribitur, atque ibi punctatur *min*. Sed in eo Vir doctiſſ. fallitur; interea lauit eum, aliud in Pſalmis etiam hujus inſertionis exemplum, Pſal. lxxiii. 7 38. ubi ſecundum puncta eſt *min*. Notam fuiſſe *Maſoreticam*, facile crediderim; ſed an *Meibomius* recte explicuerit, id nequaquam conſtat. Septem ex-

empla

PSALMUS LXII. סב 331

8 יושב עלים לפני אלהים
חסד ואמת מן יצדדו :

9 כן אזמרה שמך לעד
לשמי נדרי יום יום :

in seculum, ut reddam vota mea tibi de die in diem.

PSALMUS LXII. סב

1 למנצח על ידדון מזמור
לדוד :

2 אך אל אלהים חסד נפשי
ממנו ישועתי :

3 אך דודא צמח ישועתי
משנבי לאמוט רכה :

lus mea. 3 Certè ipse est petra mea, & salus mea; e-
levatio mea, non labascam multum.

empla exhibent Concordantias 17. *nederai*. Cum semper a-
Hebr. in quibus hoc verbum ple-
ne scribitur, nec hujusmodi ple-
na scriptio huic verbo propria est,
huius vero voculæ *mân* vel *min*,
rarissima est insertio, quæ tamen
margini toties quoties ascribi de-
buerat, si hoc sibi velit, quod
Meibomius censet. Mihi quidem
satis est ut spuria habeatur; & e-
textu eliminetur, cum & sensum
turbet, & metrum corrumpat.
Vid. Prov. xx. 28.

1 *dammi*. In Hebr. est *dumi-
jab*, sed v. undecimus, clare o-
stendit hic quoque legendum *dom-
mi*, quod & metrum postulat;
nec sane intelligo quo sensu aut
qua constructione *dumiab* hic lo-
cum obtinere possit. Vid. Psal.
xxxvii. p. 7.

5 *yal anah tehotetu yal if?*
terozzeħu cullecem, cekir
natui, gader haddeħujah.

“ *ac misseti jayazu lehaddiħ,*
jirzu cazab ; bepiv jebarecu,
 10 *ubekirbam jekallelu. selah.*

ac el elohim dommi napfi ;
ci minmennu tikvati.

“ *ac hu zuri, viħuyati ;*
misgabbi ; lo emmot rabbah.

15 *yal jabvoh jirzi ucebodi ;*
zur yuzzi, maħsi beelohim.

biħħu bo becol yet yam,

4 Usquequò cogitabitis prava contra unumquemque ? interficiemini universi vos, eritis tanquam paries inclinatus, & maceria impulsæ. 5 Utique ab elatione mea consilium capiunt depellendi, diligunt mendacium ; ore suo benedicunt, & in intimo suo maledicunt. selah. 6 Tantum Deo conquiesce anima mea ; quoniam ab ipso

6 *terozzeħu.* Sic Judæi occidentales ; at orientales, *terazzeħu* : prius, *occidemini* ; alterum *occidentis* ; sed occidere ut *murum inclinatum*, vel, *occidi, ut murus inclinatus*, dura admodum loquutio ; distinguendum igitur post *terozzeħu* (illa enim videtur melior lectio) & inferendum *tibju*, *eritis sicut paries*, &c. ad exprimendum subitam illorum cladem,

qua illico opprimendi erant, id enim velle comparisonem hanc cum pariete inclinato & maceria impulsæ, liquet, ni fallor ex Ec. xxx. 13. quod vide.

terozzeħu cullecem, tibju cekir natui, gader haddeħujah.
 8 *misseti.* In Hebr. *misseto*, sed sensus suffixum primæ postulat, & sic Gr. *ῥιπλὴ πρ.*

9 *bepiv.* Cum verbum plurale sit,

4 עד-אנך תהותתו על-איש
תרצו כלכם כקיר
נמו נדר הדחיה :

5 אך משאתו יעצו להדיח
ירצו כזב בפיו יברכו
ובקרנם יקלל-סלה :

6 אך . לאלהים דמי נפשי
כי ממנו תקותי :

7 אך הוה צורי וישועתי
משגבי לא אמוט . :

8 על-אלהים ישעי וכבודי
צור-עני מחסי באלהים :

9 במחו בו בכל-עת עם

est expectatio mea. 7 Certe ipse *est* petra mea, & sa-
lus mea; elevatio mea, non nutabo *multum*. 8 Super
Jabvob est salus mea & gloria mea; robur fortitudinis meae,
spes mea in Deo. 9 Sperate in eo omni tempore o po-
pule,

fit, *distributive* inquit, expo-
nendum, *quisque ore suo*. Vid.
Pf. v. y 20. sed forte pro *cazab*
legendum *cozeb*, mendacem, quo
facto magna hæc anomalia tolle-
tur.

11 *el elobim*. Ex versu primo
patet sic legendum; sin *l* reti-
neas, lege, *leelobim* metri gra-
tia.

14 *rabbab*. Addidi ex vers.

quarto, cum hæc periodus prorsus
eadem sit ac secunda.

15 *jabvob*. Hebr. *elobim*, sed
cum in secundo versiculo sit *elo-
bim*, *jabvob* solet in altero præ-
cedere, & sic longe meliores nu-
meris cum religio esset Judæis no-
men tetragrammaton efferre, *ado-
nai* vel *elobim* sæpius locum ejus
occupavit. In y 2. inserta copula
legendam puto, *umabbi belobim*.

tipcu

8

334 PSALMUS LXIII. 10

šipcu lipnav lebabcem;
elohim mahšeh lanu. selah.

20 ac hebel bene adam,
cazab bene iŕ; bemoznaim
laylot hemmah mehebel jaħad.

al tibteħu bevošek,
begazel al tehbalu;
25 ħel ci janub, al tašitu leb.

aħat dibber elohim;
šetaim zu šamarti,
ci voz leca adonai,

8 velac ħased, ci attah
30 tešallem leiš cemaysehu.

effundite coram illo cor vestrum; Deus est receptus nobis.
Selah. 10 Tantum vanitas sunt filii hominum, mendacium, filii viri; in stateris ascendent ipsi prae vanitate simul. 11 Ne fidatis fraudi, in rapina ne vanescatis;

PSALMUS LXIII. 10

mizmor ledavid, biħjoto
bemidbar jehudah.

1 elohim, eli attah;
eli attah, ašaħareca:

1 Psalmus Davidis, quum esset in deserto Jehudah.

22 laylot. Futuri vim habet.
Vid. Psal. 32. v. 25. & xlix. v. 33.

28 leca adonai. In Hebr. le-
lobim, & mox adonai interponi-
tur ante ħared; sed ex metro

constat ibi positum abundare; vi-
detur igitur e margine irrepsisse,
cui ascriptum erat, ut varia lectio,
seu potius correctio ē elobim.

Cum

PSALMUS LXIII. סג 335

שפכו לפניו לבבכם
אלהים מחסר לג מלה :

10 אך חבל בני אדם
כזב בני איש במאונים
לעלות המה מחבל יחד :

11 אל תבטחו בעשק
ובגזל אל תתהללו
חיל כי ינוב אל חשיתו לב :

12 אחת דבר אלהים
שתים זר שמעתי
כי עז ** לאלהים :

13 ולך אדני חסד כי אתה
תשלם לאיש כמעשהו :

divitiæ si multiplicentur, ne apponatis cor. 12 Semel loquutus est Deus ; bis hoc audiui, quodd sortitudo 4/ tibi Domine, 13 Et tibi, misericordia ; quia tu reddis unicuique secundum opus suum.

PSALMUS LXIII. סג

1 שומור לדור בהיותו
במדבר יהודה :

2 אלהים אלי אתה
** אשהוד

Deus, Deus meus tu es ; Deus meus tu es, quæro te mane.

Cum enim in primo periodi huius versiculo legatur *elohim*, venustius in tertio *adonai*, quam eisdem vocis repetitio ; pro *1* ve-

ro & versus *leca* postulat, & constructio, cum sequatur *velac*.
2 *eli attab*. Hæc repetenda *zameah*

zameah leca napši,
camah leca bisfri ceerez
5 zijah, verapab beli maim.

“ cen bakkodeš hazitica,
lirot yuzzeca ucebodeca.

“ ci tob hasdeca mehaijim;
šiptai ješabbethuneca.

10 cen abarececa, behaijai;
bešimca ešša cappai.

cemo heleb vadešen
tišbay napši; vešipte
renanot jehallel pi.

15 im zecartica val jezuvai,
beašmurot ehgeh bac.

Sitit te anima mea, desiderat te caro mea ut terra
deserta, & sitibunda sine aqua. 3 Sic in sancto
spectavi te, ut viderem fortitudinem tuam & gloriam tu-
am. 4 Quoniam bona est misericordia tua prae vita
labia mea laudabunt te. 5 Sic benedicam tibi in vita

esse metrum ostendit, quod alias
duobus pedibus, aut uno saltem
deficiet; & repetitio hæc egre-
giam emphasin hoc loco habet.

4 *camab.* ἀπαλ λυγρόν, Gr.
ποταλάς, perperam. Hoc au-
tem sensu occurrit *calab.* Psal.
lxiii. v. 51. lxxxiv. v. 3. & cxix.

C. 1. & forte sic hic legendum.
ceerez. In Hebr. *berrez*, sed
lectionem alteram egregie confir-

mat Psal. cxliiii. v. 16. & sic le-
gendum ostendit *cen* quod sequi-
tur, quod sensu commodo intelli-
gi nequit nisi *ce* præcesserit.

5 *verapab.* Hebr. *veyašp*, se-
cum *erez* sit femininum, tam mi-
ra generis enallage librariis vide-
tur imputanda; loco certe para-
lelo Psal. cxliiii. recte legitur *ve-*
pab.

9 *ješabbethuneca.* Hujus vocis
producti

צמאה לך נפשי
כמה לך בשרי בארץ
ציה ועיף בלִימים :

3 כן בקדש חזיתך
לראות עין וכבודך :

4 כִּי־טוב חסדך מחיים
שפתי ישבחונך :

5 כן אסירך בחי
בשמך אשה כפי :

6 כמו חלב ודשן
חשבע נפשי ושפתי
רננות יהלל־פי :

7 אֶמְזַכֶּרְךָ עַל־צוֹעִי
באשמרות אהגה־כך :

mea ; in nomine tuo levabo manus meas. 6 Sicut adipe
& pinguedine, saturatur anima mea ; & labiis jubilationum
laudat te os meum. 7 Etiam recorder tui in cubilibus
meis, in vigiliis meditor de te.

productio pro *jesabbedeca* mani-
festo facta est metri gratia, quod
poscebat ut versiculus syllaba au-
geretur:
10 *con abareteca. con* sensu
mutato hic intelligi nequit. Nol-
lo est *tunc*, Clerico itaque, quod
hoc melius convenit. Sed forte
hic periodus sedem suam casu
quodam mutavit, & collocanda est
in Psal. lxi. post p. septimam ; hu-

justinodi transpositiones in MSS.
sepius acciderunt.
15 *im.* Vix hic locum habere
possit, vel *si*, vel *cum*. Legen-
dum suspicor, *gam.* Non modo de
die lætus te prædicabo, sed noctu
etiam de te meditabor. Non e-
nim idem hic dicitur ac in supe-
riore periodo, ut bene observavit
Cl. Clericus.

ci hajita *leyezratah* li;
ubezel canpeca arannen.

dabekah napši aħareca;
20 bi tamecah jeminca.

hemmah lešoah jebakkešu napši,
vejabou betaħtijot haarez.

“ jaggiru val jede ħareb,
umenat šuvalim jihju.

25 “ hammelec jismaħ belohim,
jithallel col hannišbay bo;
ci jissacer pi dobere šaker.

8 Quia fuisti *in* auxilium mihi; & in umbra alarum
tuarum exultabo. 9 Adhæsit anima mea post te; me
sustentat dextera tua. 10 Ipsi ad desolationem quæ-
runt animam meam, *sed* introibunt in inferiora terræ.

17 *leyezratah*. In Hebr. de-
est præfixum. Perinde quidem
est ad sensum, utro modo legas,
sed metrum postulat *le* præfigi.
Vid. Psal. xciv. p. 17. & lvii. p. 2.

21 *hemmah*. In Hebr. præce-
dit copula, quam ad versiculum
sequentem pertinere, metrum o-
stendit. Pro *leşoah* vero Gr. lege-
runt *leşau*, verterunt enim *ei*;
pařlu.

23 *jaggiru*. In Hebr. est *jag-
girubu*. Et ad eandem formam in
Ps. seq. legitur *şorubu*, y 8. & *jaři-
lubu* y 17. cum *kibbuz* ante *bu*, in
singulis; unde factum sit ut i-

dem mendum in omnibus obti-
nuerit nescio, sed *b* in omnibus
ejiciendum esse & constructio
metrum clare ostendunt, cum u-
trumque turbet. Secundo enim
hujus periodi versiculo, præpo-
nenda copula, quæ versum se-
quentem inchoat. Mihi quidem
videtur primo scriptum fuisse e-
rore librarii *jaggirař*, dein cum
illud *b* mutari oporteret in *u*, ma-
nente priore litera posterior ad-
iuncta est, & pro *jaggiru* scrip-
tum est *jaggirbu*, & subiecto *ki-
buz jaggirubu*. Et sic in ceteris.
Gr. *jaggiru* optime reddide-
ru

8 כי היית עזרתה לי
ובצל כנפך ארנן :

9 דנקד נפשי אחריך
כי תמכה ימיני :

10 והמה לשואה יבקשו נפשי
יבואו בתחתיות הארץ :

11 יגידו על ידי חרב
מנת שועלים יהיו :

12 והמלך ישמח באלהים
יתהלל כל הגשבע בו
כי יסכר פי דוברי שקר :

11 Tradentur gladio, et pars vulpium erunt. 12 Rex
lætabitur in Deo, gloriabitur omnis qui jurat per eum;
quia obstruetur os loquentium mendacium.

runt ad sensum, *וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בְּאֱלֹהִים*.
Tertia enim *pluralis activa*, cum
nominativus non præcedat, verbi
impersonalis in omnibus linguis
vim habet, vel per *passivum* red-
denda est. Hæc autem phrasis
eodem sensu habetur Jer. xviii.
24. & Ezek. xxxv. 5.

25 *vehammelec*. In Hebr.
præfixa est copula, quæ ex eadem
litera præcedente nata, vel ab
initio versiculi præcedentis tra-
ducta.

26 *bannifbay bo*. Quæritur
utrum ad deum an ad regem *bo*

referendum sit; qui posterius vo-
lunt, de fide & sacramento quo
se regi obstrinxerint, intelligunt;
sed cum in aliquo præter deum
jurare non in laude ponatur, mi-
hi prior sententia placet, quam
haud parum firmare videtur ulti-
ma sequentis Psalmi petiodus, si
cum hac conferatur. Uterque
certe Psalmus ab eadem manu,
& eodem fere tempore videtur
conscriptus: nihil igitur mirum
si scribenti eadem cogitata sese in-
gererent; adeoque alter ex altero
in nonnullis explicari posset.

PSALMUS LXIV. 75

lamenazzeñ, mizmor ledavid.

1 ſemay *jabvob* koli, beſiñi;
mippaħad ojeħ tizzor ħajjai.

tastireni miſſod mereyim,
meriglat porale on:

5 aħer ſanenu caħereb leſonam,
darecu *ceħizzam*, dabar mar,

lirot bammistarim tam;
pitom joru, velo ĵirau.

jeħazzeķu lamo dabar ray,
10 jeſapperu liħmon mokeſim,
veameŗu, mi ĵireħ?

lamo ĵaħpeŗu volot,
tamnu ħepeſ meħuppas;

Præcentori, Psalmus Davidis. 2 Audi *Jabvob* vo-
cem meam, in oratione mea; à timore inimici custodi vi-
tam meam. 3 Absconde me à secreto malignorum, à
congregatione operantium iniquitatem: 4 Qui acuerunt
ut gladium linguam suam, tetenderunt ut sagittam suam,

1 *jabvob*. Pro *elobim* repo-
nendum esse ex metro constat.

6 *ceħizzam*. Sic manifesto le-
gendum, ut *caħereb* vers. præce-
dente, & sic metrum legendum
ostendit. Vid. Ps. lviii. & 14.

8 *joru*. Sic legendum, poscente

metro, nec repugnante sententia,
dixi ad & 23 Psalmi prioris: in
Hebr. est *jorubu*.

10 *jeſapperu*. Reddendum
commentantur, consulunt, conse-
runt inter se, ut loco huic conve-
niat. Cl. Clericus conjicit legen-
dum,

ver
teg
ma
que
tate

dum
opin
I
& m
stula
sequ
rnat

PSALMUS LXIV. סד

1 למנצח מזמור לדוד :

2 שמע אלהים קולי בשיחי
מפחד אויב תצר חיי :

3 תסתירני מסוד מרעים
מרגשת פעלי און :

4 אשר שגנו כחרב לשונם
דרכו חצצם דבר מר :

5 לערות במסתרים תם
פתאם ירהו ולא יראו :

6 יחזקו למו דבר רע
יספרו לסמון מוקשים
אמרו מי יראה :

7 יחפשו עולת
למו חפש מחפש

verbum amarum, 5 ut jaculentur in absconditis in integrum; subito sagittabunt, & non timebunt. 6 Firmant sibi verbum nequam, narrant ad abscondendum laqueos, et dicunt, Quis videbit? 7 Sibi scrutantur iniquitates, perficiunt scrutinium exploratissimum,

dum, *jesappenu*, quod erudit, opinor, vix se probabit.

11 *veameru*. Et constructio & metrum copulam præponi possulant; *lamo* vero ad periodum sequentem trahendum, ne versus ruat; & sensus etiam idem sua-

det, uti patebit hunc versiculum conferenti cum vers. nono. Vid. Psal. x. p. 11. lix. 8.

13 *tamnu*. Cum *tamnu* sit præter analogiam, alii putarunt legendum *tamnu* extrito n: alii *tamnu* a *taman* occultavit. Vid.

342 PSALMUS LXIV. 76

kereb iſ, veleb yamok.

15 vaijorem elohim hez,
pitom haju maccotam.

“ vaijacſilu valemo leſonam;
jitnodedu col roeh bam.

vaijireu col adam,
20 vaijaggidu poyal elohim;
umayſehu hiſcilu.

jiſmaſi zaddik bejahvoh,
veſiaſah bo *levolam*;
vejithallelu col juſſe leb.

intimo ſuo *quisque*, & corde profundo. 8 Et jaculatus
eſt in eos Deus ſagittam, ſubito fuerunt plagæ eorum.
9 Et impingere fecerunt in ſeſe linguam ſuam; fugient
omnes videntes eos. 10 Et timuerunt omnes homines,

Buxt. Theſ. Gram. l. I. c. 24.
& L. Cap. Cr. S. p. 428. Sed a-
lii cenſent ex *Chaldaismo* *dageſh*
reſolvi in *n*. Ut *kizze* pro *kizze*,
Job. xviii. 2. Vid. Thr. iii. 22.
& Num. xvii. ult. quæ receptam
lectionem firmare cenſentur; hic
vero reddendum in tertia Perſona,
conſummant vel *perſciunt*.

bepeſ meduppas. Gr. reddide-
runt *igeedonwlos* *igeedonwrei*, quaſi
legiſſent *dopeſim* *bepeſ*, qua le-
ſione admiſſa, ſequentia regen-

tur a *dopeſim*, & reddenda erunt,
etiam intimum (intimos recessus)
hominum, & *cor profundum*; me-
trum vero poſtulat, ut *vekereb*
contrahatur in *vekreb*, ut alias *ke-
ren* in *kren*. Sed ſi recepta lectio
retineatur, copula ante *kereb* in-
ducenda, quam quidem veterum
Gr. Interpretum nullus videtur
legiſſe, & ſubintelligenda præpo-
ſitio *be*, in *cujusque* *intimo*, &
corde profundo; & ſic Intt. ego
vero legendum puto *kirbo iſ*, ut

PSALMUS LXIV. סד 343

וקרב איש ולב עמק :

8 ויורם אלהים חן

פתאום היו מכותם :

9 ויכשילהו עלימו לשונם

יתנודדו כל דאח נם :

10 וייראו כל אדם

ויגידו פעל אלהים

ומעשהו השכילו :

11 ישמח צדיק ביהוה

וחסדו בו ***

ויתהללו כל ישרי לב :

& annuntiaverunt opus Dei; & opus ejus intellexerunt.
11 Lætabitur justus in Jahvoh, & sperabit in eo in secu-
lum; & gloriabuntur omnes recti corde.

if fit in primo casu, & verten-
dum *unusquisque* (eorum) in in-
timo suo, i. e. animi recessu;
kirbai in plurali eodem sensu oc-
currit Psal. ciii. v. 2. Gr. verterunt
perperam, *περὶ ἑαυτοῦ*, quasi le-
gissent *jikrab* & mox *jarum* pro
jorem.

16 *pitom*. Hebr. distinguunt
post *pitom*; pessime; dubitari e-
nim nequit, quia ad posterius
membrum pertineat, ut recte ob-

servavit Muif.

17 *vaijasfilu*. Vid. ad v. 23.
Pf. præcedentis: *jasfilubun* ne^c sen-
sus nec metrum pati possunt.

23. *levotam*. Versui cui tres
minimum syllabæ defunt multi-
modis succurri potest; sed hoc
prætulerim, cum sit frequentissi-
ma in Psalmis loquutio. Vid.
Psal. v. v. 29. xxx. 28. xxxi. 2.
lii. 23. lxxv. 20. & alias sæpissi-
me occurrit.

PSALMUS LXV. 𐤏𐤍

lamenazzeḥ, mizmor ledavid,
šir.

1 leca dumijah tehillah elohim,
bezion; uleca ješullam neder,

attah šomey tepillah,
vadea col basar jabou.

5 dibre vonot gaberu menni;
pišvenu, attah teeapperem,

alše tibḥar vetakrib, lišcon
hazereca; nišbeyah betub

1 Præcentori, Psalmus Davidis, canticum. 2 Te de-
cet hymnus o Deus, in Sijon; & tibi reddetur votum,
3 Tu audis orationem, ad te omnis caro veniet, 4 Res

1 *dumijab*. Miræ locus hic tot
fit interpretes quos vide, Gr. fene
su optimo *ωελπαι*, *deceat*, *congruit*;
nec vero ab simile est hanc signi-
ficationem verbo *damab*, *fimilis*
est, olim convenisse. Sed *dumi-*
jab significat *silentium*, & est no-
men *substantivum*. Mendum igitur
hic subesse nullus dubito.
Meibomius legi vult *demujah*, in
participio pabul; sed *participio*
non hic, opinor, locus est: ego
potius putaverim legendum *da-*
majab, ut *basajab*, Psal. lvii. 2.
secundum formam Chaldaicam;
in qua *damejab* occurrit, Dan.

vii. 5.

2 *neder*. In Vulg. sequitur in
Jerusalem; quod hodie desit in
Gr. pariter ac Hebr. ex Gr. au-
tem Versione in Vulgatam ve-
nisse nullus dubito. Quod si hæc
vera lectio est, periodus hæc sic
eri constituenda.

hic damajab tehillah

jabvob, bezion; velat

ješullam neder birusalem.

3 *attab*. Cum hæc vocula ma-
nifesto exciderit, exinde suspicor
birusalem quoque, excidisse, cum
lectio sit perquam commoda, &
sere necessaria, cum præcesserit
bezion,

PSALMUS LXV. מה

1 למנצח מומר לדוד
שיר :

2 לך דמיה תהלה אלהים
בציון ולך שלם-נדר :

3 שמע תפלה
עדיך כל-בשר יבאו :

4 דברי ענוות נברו מני
פשעונו אתה תכפרם :

5 אשרי תבחר ותקרב ישכן
הצורך נשכעה בטוב

iniquæ prævaluerant mihi ; prævaricationes nostras, tu expias eas. 5 Beatus quem elegeris & appropinquare feceris tibi, ut habitet atria tua ; saturabimur bono

bezion, & altera periodi pars alteri respondere debeat. Gr. venterunt, *στράγγιστος* *εργασίας* *αυτοῦ*, quasi legissent, *semay tepillati*.

5 *menni*. Qui membra huius periodi contulerit, clare, opinor, videbit, legendum *mennu*, prævaluerunt super nos.

7 *afre*. Periodum hanc mendo non uno maculari arbitror ; primo, pro *tehareb*, in *pibel*, metrum poscit *takrib* in *bipbil* ; nisi cum Meibomio legamus *afrenu* : dein pro *jiskon*, cum sequatur *nisbryab*, orationis nexus videtur postulare, *liskon* : Et sic legendum censuit

Meibomius : Et cum Psalter populū personam sustinens in prima plurali deum hic alloquatur per plures periodos, *mennu*, *pisyenu*, *nisbryab*, *taymenu*, suspicor pro *afre* legendum vel *afrenu* vel *afex*. Cum vero *bazereca* sit trissyllabum, Psal. lxxxiv. p. 11, & ad eandem formam sit *bazrotav*, non *bazerotav*, Psal. c. v. 8. hic quoque pro trissyllabo habendum videtur ; quod si admittatur, verusui deerit syllaba ; cui succurri potest, vel legendo *nisbay* vel *nenisbryab*, quomodo citatur in Concord. Hebraicis, vel *be præpobeteca*,

beteca, kedof hecaleca.

10 norabt bezidkeca
taynenu, elohē jilvenu,
mibtafi col kazve erez, vejām.

mecin harim becofiō,
nezar begeburato.

15 mašbiš iēon jammim rešokim,
iēon gallēhem, vahamon leummim.

vaijireu jošēbē kezvot
erez meototēca;
moze boker vayēreb tarnin.

20 pakadta haarez vattešokekah,
bemašar rabbat tayšerennah;
peleg elohim male maim;
deganam ci cen tacin.

domus tuā, sancto templi tui. 6 Terribiliter in iusti-
tia tua exaudies nos, Deus salutis nostrae, spes omnium fini-
um terrae, & maris. 7 Firmans montes potentia sua, ac-
cinctus fortitudine sua. 8 Compescens sonitum mari-
um distantium, sonitum fluctuum eorum, & strepitum

nendo vā dazrica.

9 keaof becaleca. Alias dicitur
beal košfeca, Psal. v. p. 8. &
cxxxviii. 2.

10 zidkeca. In Hebr. zidek,
sed metrum postulat suffixum, &
sensum quoque, ni fallor, adjuvat.

12 vejām. Sequitur in Hebr.
rešokim; sed hic loco est plane
alieno, quod & metrum & constru-
ctio clare indicant, & pertinet ad

* 16.

14 begeburato. Sic optime re-
spondetur vā cofo. Et sic metrum
legi postulat; sed in Hebr. est be-
geburab. Vid. Psal. lxi. p. 7.

15 rešokim. Constructio pari-
ter ac metrum manifesto ostendit
hanc vocem hic esse reponendam.

18 erez. Deest in Hebr. sed
sententia sine illo mutila est aequē
ac versus.

ביתך קדש היכלך :

6 נוראות בצדק
תעננו אלהי ישענו
מבטח כל קצור ארץ וים רחקים :

7 מכין הרים בכח
נאור בגבורה :

8 משביח שאון ימים ***
שואן גליהם והמון לאמים :

9 ויראו ישבי קצות
** מאותותיך
מוצאי כקר וערב תרנין :

10 פקדת הארץ ותשקקה
*** רבת תעשרנה
פלג אלהים מלא מים
תכין דגנם כי יכן תכינה :

gentium. 9 Et timent habitatores finium *terrae* à signis
tuis ; exitus matutini & vespere exultare facis. 10 Vi-
fitas terram & inebrias eam, *pluvia* plurimum locupletas
eam ; rivus Dei repletus est aquis ; frumentum eorum quia
sic præparas.

21 *benafar*. Ex metro liquet
aliquid hic excidisse, nihil vero
aptius visum est quod inferatur,
cum ad *pluviam* sensus manifesto
ducat ; pluviis irrigatur & ditatur
terra, pluviis rivus dei augetur,
plenoque fertur alveo, qui prius
pene exaruerat. *Rivus dei* hoc
loco, proculdubio, inquit Mui-
fius, notat rivum fluentem ex Si-

loe, qui Hierosolymam civitatem
dei perfluebat.

23 *deganam* &c. In Hebr.
hunc versiculum inchoat *tacin*, &
claudit *tecina*. Utrumque nec
cum sententia nec cum metro
stare potest. Alterum, opinor, al-
terius est correctio. Pro *tecina*
igitur in fine reponendum puta-
vi *tacin*.

talmeha ravveh, nahet gedudsha;
 25 berebibim temogegennah;
befeyirim zimhah tebarec.

yiftarta senat tobateca,
 umaygalec' jirrapun dafen;

jirrapu neot midbar;
 30 vegil gebayot tafigorenah.

labeſu barim hazzon;
 ramakim jartepu bar;
 vejitroyayu, ap jaſiru.

11 Liras ejus inebrias, descendere facis fulcos ejus; stil-
 lis liquefacis eam; *imbribus tenuibus* germini ejus benedix-
 12 Coronas annum bonitate tua, & semitæ tuæ stillant
 pinguedinem; 13 Stillant *super* habitacula deserti;

24 *ravveh, nahet*. Inebrian-
 do, deprimendo; sic Muſius, qui
 verba hæc existimat esse infiniti-
 vi *pihel*, non, ut alii Intt. impe-
 rativi; quod mihi tamen rectius
 videtur; sed ex orationis contex-
 tu imperativus hic vim habet
 præteriti, vel futuri, ut sæpe a-
 lias; quum vero verba præteriti
 temporis cum verbis futuri per-
 miscentur, tunc sumendum tempus
 præsens, quoad sensus ferre po-
 test; quæ Muſii est observatio.

26 *befeyirim*. Aliquid hic ex-
 cidisse manifestum est non modo
 ex metro, sed ex ipsa oratione,
 quæ abrupta nimis & sine nexu

est. Inferendum igitur putem
befeyirim, quæ vox cum *rebibim*
 conjuncta est, Deut. xxxii. 2. &
 hic apprime convenit.

27 *senat*. Forma constructa
 pro absoluta sequente *tobateca*,
 quamvis nomen illud non a no-
 mine, sed a verbo præcedente regi
 manifestum sit.

28 *umaygalec'*. Nubes intelligi
 nemo, opinor, dubitaverit, qui
 attentius reputet quæ de dei *cur-
 ru equis, vitis*, in SS. dici perpe-
 tuo solent. Vid. Psal. xviii. p. 10,
 11. civ. p. 3. lxviii. p. 5. Nah.
 i. 3. & Jud. v. 20.

31 *barim*. In Hebr. est *carum*,
 quam

& e-
 tes
 etia

quan
 pasca
 tend
 car i
 nec i
 tit;
 pus
 rot,
 tuo
 Psal.
 p. 9.
 xli. i
 valle
 oppo
 pascu
 Psal

11 תלמיד רוח נחת נחמה

רביבים תמוגגה

**** צמחה חברך :

12 עשרת שנה טובתך

ומעגלך ירעפן דשן :

13 ירעפו נאות מדבר

וגיל נבעות תחגרתה :

13 לבשו כרים הצאן

ועמקים יעמפורכו

* יתרועעו אף-ישירו :

& exultatione colles accinguntur. 14 Induerunt se montes pecudibus; valles operuerunt se frumento; et clangunt, etiam canunt.

quam lectionem ut tueantur pascua voce illa significari contendunt. Ex Es. xxx. 23. sed car ibi est in numero singulari, nec in illo sensu pluralem admittit; est enim planities, seu campus late extensus. Cum וְגֵבָהּ, non carim, sed barim, perpetuo fere usu memorantur. Vid. Psal. lxxii. p. 3. cxiv. p. 4. cxlviii. p. 9. Prov. viii. 25. Es. xl. 12. xli. 15. liv. 10. lv. 12. præterea valles in seq. v. plane montibus opponuntur. Nec si carim possit pascua significare, credibile est Psaltem voluisse ambigua voce hic

uti, quæque agnus plerunque denotat, cum in eodem v. sequatur induentur ovis; adde quod ut valles frumento, sic montes gregibus vestiantur, quod ex poetis notissimum. Mille mihi Siculis errant in montibus agni.

32 namakim. In Hebr. præit copula, sed ad seq. vers. ni fallor attinet, cum enim ap ibi sequatur, præcedere debet van; hic vero copula nihil opus est, nec versus pati potest, nisi bar ad ultimum vers. rejiciatur, quod verbum horum venustatem penitus corrumpere.

PSALMUS LXVI. 15

lamenazzeñ, fir mizmor.

1 " hariyu lelohim, col haarez,
vezammeru cebod šemo;
simu cabod tehillato.

" imru lelohim, mah nora
5 mayšca? berob yuzzeca
jecašiašu leca oješca.

" col haarez jištašavu
leca, vizammeru šimca. selab.

lecu ureu mipyalot elohim;
10 mah nora yalilah yal bene adam.

hapac jam lejabbalah;

1 Præcentori, canticum, Psalmus. Jubilate Deo, omnis terra, 2 et cantate gloriam nominis ejus; tribuite ei gloriam laudis ejus. 3 Dicite Deo, Quam terribilia sunt opera tua? propter magnitudinem fortitudinis tuæ mentien-

1 *bariyu*. Vid. Ps. xcvi. p. 4. & c. 1.

2 *vezammeru*. Copulam præposui versûs gratia cui deest syllaba.

3 *simu cebod tehillato*. In Hebr. *cabod*, hærent in his verbis Intt. Gr. *δοτε δόξαν αἰνέσας αὐτῷ*. Date gloriam laudi ejus. Recentiores, ponite gloriam laudem ejus. Idque interpretantur alii, facite ut laus ejus sit gloriosa;

alii, *gloriæ vobis ducite laudem ejus celebrationem*: Sed conferenti hæc cum Es. xlii. 12. vera constructio hæc videtur. Date, vel tribuite ei gloriam laudis ejus. *cebod tehillato* dicitur ut in vers. antecedente *cebod šemo*. Et *simu cabod* est tribuite gloriam illi, sc. Deo. Sic enim in Es. *josimu libvob cabod*, quod huic prorsus parallelum est; ibi vero sequitur *utehillato baijim jaggidu*. Glo-

PSALMUS LXVI. מו

למנצח שיר מזמור :

1 הריעו לאלהים כל־הארץ :

2 זמרו כבוד שמו
שימו כבוד תהלתו :3 אמרו לאלהים מה־נורא
מעשיך ברב עוז
יכחש־לך איכיד :4 כל־הארץ ישתחוו
לך ויזמרו־לך יזמרו שמך סלה :5 לכו וראו מפעלות אלהים
נורא על־לילה על־בני אדם :

6 הפך ים ליבשה

tur tibi inimici tui. 4 Omnis terra incurvabit se tibi,
& psallet nomini tuo. Selah. 5 Venite & videte opera
Dei; *quam* terribilis opere super filios hominum. 6 Con-
vertit mare in aridam;

ria vero nominis Dei, est gloria
nomini ejus debita, & eodem
modo gloria laudis ejus est gloria
laudi ejus debita. Id est, splen-
dide & gloriose, prout par est,
prædicate laudes ejus. Quomodo
suam ipsius versionem, *ponite glo-
riam laudem ejus*, explicat Mui-
sius, nisi quod addiderim, *prout
par est*.

8 *vizammeru*. In Hebr. se-

quitur *leca jezammeru*, quæ præ-
cedentium prava repetitio est o-
missa copula; quod *leca* clare o-
stendit, cum id ad verbum præ-
cedens pertineat.

10 *mab*. Videtur ad sensum
æque ac versum prorsus necessari-
um, ut § 4.

11 *bapac*. Gr. ὁ πισταρῆμων,
quasi legissent, *hopec*, ut periodo
sequente est *mojel*.

bannahar

352 PSALMUS LXVI. 15

bannahar jayberu beragel,
bebarabah; sam nismetah bo.

moſel begeburato
15 yofam; venav baggoim
tiz penah; hassorerim
al jarimu roſ lamo. ſelah.

“ bircu yammim elohenu,
haſimiyu kol tehillato:

20 haſſamer napſenu beſaijim,
velo natan ſammoſ raglenu.

“ ci beſantanu elohim;
zeraptanu cezerop caſep.

“ habetamu bammezudah,
25 ſanta muyakah bemotnenu.

hircabta enoſleroſenu,

per flumen tranſierunt pede in ſicco; ibi lætati ſumus in ipſo. 7 Dominatur fortitudine ſua in ſeculum; oculi ejus in Gentes ſpeculantur; rebelles non exaltabunt caput ſibi. ſelah. 8 Benedicite populi Deo noſtro, & audiri facite vocem laudis ejus: 9 Qui ſervat animam no-

13 bebarabah. Cum ex metro conſtet aliquid excidiſſe, bebarabah inferendum putavi, ex Joſ. iii. 17. ubi de tranſitu Jordanis pede ſicco agitur, ad quod hic reſpicitur, vel forte poſt niſmetab excidit, venaminab. Vid. Ex. xiv. 31.

17 roſ. jarimu poſt ſe nomen poſtulat, & metrum etiam idem

poſcit. Vid. Pf. cx. 7 20. & cxi. 7 20. al vero videtur hic negandi ſenſu ſumi, ut bal.

18 bircu. In Hebr. punctatur barecu, quo fit triſſyllabum, cum tamen ubique ſit diſſyllabum, in quod barecu contrahi nequit, cum ſit in Pibel, adeoque r geminari debuerat ſi iſta litera dageſ forte admitteret; quod ſi in hac voce

errare

PSALMUS LXVI. סו 353

בנהר יעברו בנהל
שם נשמחה בו: ****

7 משל בנכורתו
עולם עיניו בנוים
תצפנה המדרים
אל ירימו. למו סלה:

8 ברכו עמים אלהינו
והשמיעו קול תהלתו:

9 השם נפשינו בחיים
ולא נתן למוט רגלינו:

10 כירבחתנו אלהים
צרפתנו כצרף-כסף:

11 הבאתנו במצודת
שמרת מועקה במתנינו:

12 הרכבת אנוש לראשנו

fram in vita, & non permisit ut declinaret pes noster.
10 Quoniam probasti nos o Deus; constasti nos sicut con-
flatur argentum. 11 Induxeras nos in rete, posueras
angustiam in lumbis nostris. 12 Equitare fecisti homi-
nem super caput nostrum,

errare *Masorete* potuerunt, ubi
illis tuto fidendum est?

20 *bassomer*. Nihil, opinor,
hac emendatione certius, seu sen-
sum, seu versum spectes. In Hebr.
est *bassam* omisso r.

23 *zeraptanu*. Versiculi in
hac & sequente periodo alternant,
primus nempe & tertius sunt tro-

chaici generis; secundus vero &
quartus Iambici, nisi in secundo
legas *zerapta*, & in quarto *my-
yak*.

cezerop. Nisi aliis exemplis
constaret hanc veram esse lectio-
nem, sententiæ videretur aptius
cezerop. Vid. Zech. xiii. 9.

354 PSALMUS LXVI. **10**

banu baef umaim;
vattozienu larevajah.

aboah beteca beyolot,
30 ašallem leca nidrai;

ašer pazešu siptai,
vedibber pi bazar li.

volot mešim ašleh lac,
yim ketoret ueelim;
35 ešfeh lac bakar yim yattudim. selah.

lecu šimru, vaasapperah
lecol jire elohim,
ašer yašah lenapši.

elav bepi karati,
40 veromemot tašat lešoni.

im raiti belibbi

venimus in ignem & aquam; & eduxisti nos in *terram* ir-
riguam. 13 Ingrediar domum tuam in holocaustis,
reddam tibi vota mea; 14 quæ pronunciarunt labia
mea, & loquutum est os meum in angustia mea. 15 Ho-
locausta pinguium offeram tibi, cum suffitu et arietibus;

27 *umaim*, In Hebr. *ubam-*
quaim, sed *b* omittendum, cum
metrum respuat. Gr. *ὑδατο*.

28 *larevajah*. Gr. *ἀνὰ τὰς*
ῥυαίνας, quasi legissent *larevajab*.
Et sic etiam Chald.

29 *aboah*. *b* paragogicum addi-
di propter versum. Vid. Ps. xliii.
† 11.

31 *pazešu*. In Hebr. *pazu*,
repugnante metro, & nullo, ut

mihi quidem videtur, sensu. *šiptai*
enim manifestum est *nominativum*
esse, quocum conveniat *verbum*.
Qualis vero hæc loquutio? *labia*
mea aperuerunt *vota*. *Pazab*
semper post se *peš* vel *šupab* po-
stulat, non contra; nihil vero mi-
nus differt a *pazab* quam *pazab*.
Quod proprie significare videtur
senum odore, sed cum voce lata,
seu

fa
&
mo
ful

seu
hic
seq.
3
ad h
Gr.
& in
3
& m
te,

PSALMUS LXVI. פ 355

נֶאֱמָרוּ בְּאֵשׁ וּבְחַיִּים
וְחִצֵּי־אֵשׁ לְדֹרֹתָּהּ :

13 אֲבֹתַי בְּיָדָךְ כְּשִׁלּוֹת
אֱשֶׁר לָךְ נִדְרֵי :

14 אֲשֶׁר־פָּצוּ שְׁמֹתִי
וּדְבַר־פִּי בְצֹלֵי :

15 עֲלֹת מַחִים אֶעֱלֶה לָךְ
עַם־קָטָרֶת אֵילִים
אֶעֱשֶׂה . בִּקְרַע עַם־עֲתוּרִים מִלֶּחֶם :

16 לְכֹר־שִׁמְעוֹן וְאֶסְפָּרָה
כָּל־יִזְרְאֵל אֱלֹהִים
אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי :

17 אֱלֹהֵי . פִּירִקְרָאתִי
וְרוֹמֵם , תַּחַת לְשׁוֹנִי :

18 אֲנִי אִם רֵאִיתִי בְלִבִּי

faciam tibi boves cum hircis. Selah. 16 Venite audite,
& narrabo omnibus timentibus Deum, quæ fecit animæ
meæ. 17 Ad ipsum ore meo clamavi, & exaltationes
sub linguâ meâ. 18 Si spectassem in corde meo

seu *אֱלֹהֵי־פִירִקְרָאתִי*. Aliquid certe
hic legendum cui *dicber* in vers.
seq. respondeat.

33 *volot*, &c. Periodus hæc
ad hunc modum constituenda est,
Gr. enim Versus habet, *אֱלֹהֵי־פִירִקְרָאתִי*,
& in *פִּירִקְרָאתִי*.

37 *lecol*. *le* addidi & sensu
& metro poscente; exciderat for-
te, quod vers. præcedens ab ea-

dem litera incepterit.

39 *depi*. Sic versus *le* i postu-
lat. In Hebr. deest præpositio.

40 *veronemot*. Ut Psal. cxlix.
פִּירִקְרָאתִי. In Hebr. est *romam*, quæ
hic plane est vox nihili.

41 *im*. Præit in Hebr. *on*.
sed hoc sequenti vers. *rapponi*
debere metrum ostendit. Vid.
Psal. l. p. 18.

356 PSALMUS LXVII. 10

on, lo jilmay adonai.

“ acen šamay li elohim;
hikšib bekol tepillati.

45 baruc elohim, ašer
lo hesir tepillati
mimmennu, vešasdo meitti.

iniquitatem, non exaudivit me Deus; attendit voci orationis meæ. 19 Sed exaudivit me Deus; attendit voci orationis meæ. 20 Bene-

PSALMUS LXVII. 10

lamenazzeš, beneginot, mizmor, šir.

1 elohim ješonnenu,
ješonnenu vibarecenu,
jaer panav ittaqu. selah.

2 ladayat baarez darceca,
5 becol goim ješuyateca.

joduca yammim, *jabvoh*;
joduca yammim cullam.

1 Præcentori, in fidibus, Psalmus, canticum. - 2 Deus misereatur nostri, *misereatur nostri* & benedicat nobis, lucere faciat vultum suum super nos. Selah. 3 Ut cog-

43 li. Sic Gr. *οὐρανὸν* μν. Et sic metrum legi postulat, sed deest in Hebr.

44 bekol tepillati. Vide idem loquendi genus, Pf. lxxvi. p. 6. & cxvi. 1.

47 *mimmennu*; ex sensu pariter ac metro liquet vocem hanc excidisse, cum illi plane respondeat *meitti*.

2 *ješonnenu*. Hæc vox ad verbum sum

PSALMUS LXVII. סו 357

* לא־שָׁמַע אֲדֹנָי:

19 אִכֹּן שָׁמַע * אֱלֹהִים
הַקְשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלִתִּי:

20 בְּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר
לֹא־הִסִּיר תַּפְלִתִּי
*** וַחֲסֵדוֹ מֵאֵתִי:

dictus Deus, qui non amovit orationem meam *ab ipso*, & misericordiam suam à me.

PSALMUS LXVII. סו

1 לַמְנַצָּח בְּנִגְיֹנוֹת מִזְמוֹר שִׁיר:

2 אֱלֹהִים יִחַנְנוּ
וְיִבְרַכְנוּ ***

יֵאָר פָּנָיו אֲתָנוּ סֶלָה:

3 לַקֶּעֶת בְּאֶרֶץ דְּרֹכַךְ
בְּכָל־גּוֹיִם יִשְׁוֹעַתְךָ:

4 יִרְדֹּךְ עַמִּים אֱלֹהִים
יִרְדֹּךְ עַמִּים כֻּלָּם:

noscant in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutem tuam. 4 Celebrabunt te populi *Jabvoh*; celebrabunt te populi omnes.

sum sustentandum videtur repetenda. Et huc facit quod in multis Gr. Codicibus in periodi hujus sine addatur, *καὶ ἐλεῖται ἡμᾶς*. Si *jebarecenu* absque copula esset, putarem potius post illud inseren-

dam *elobinu*; vid. ultimam periodum.

6 *jabvoh*. *jabvoh* hic & periodo sexta, pro *elobim* reponi debere metrum clarissime ostendit.

A a 3

jismecu

358 PSALMUS LXVIII. no

jilmeñu beca yammim,
v'irannenu leummim:
10 ci tišpoš yammim mišor,
uleummim, baarez tanñem. selah.

joduca yammim, jabvob;
joduca yammim cullam.

“ erez natenah jebulah,
15 jebarecenu elohim.

elohim, elohenu,
jebarecenu, vejireu
oto col apse arez.

5 Laetabuntur in te populi, & orabunt gentes: quoniam
judicabis populos in æquitate, & gentes, in terra duces
eas. selah. 6 Celebrabunt te populi, *Jabvob*; cele-

PSALMUS LXVIII. no

lamenazgeñ, ledavid, mizmor, šir.

1 jakum *jabvob*, japuzu
ojebav, vejanusu

1 Præcentori, Davidis, Psalmus, canticum, 2 Ex-

8 *beca yammim*. Ex periodi
contextu pariter ac metro mani-
festum est voces has excidisse.

16 *elohim*. Vox hæc loco suo
mota est in Hebr. & posita post
jebarecenu, ut in periodo præce-
dente; *elohim* vero ad hanc perio-
dum pertinere, non ad anteceden-

tem, ut in Hebr. metrum clare
ostendit.

1 *jakum jabvob*. Ad Psalmum
jam devenimus, qui, ut Musili
verba utar, non immerito crux in-
geniarum & interpretum oppro-
brium dici possit. Fatendum enim
est, in hoc Psalmo tot ferme scopu-
li,

PSALMUS LXVIII. סח 359

5 יִשְׁמְחוּ ***
וִירְנֵנוּ לְאֲמִים
כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיֶּשׁוּד
וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תְּנַחֵם סֵלָה :

6 יִדְּרֹךְ עַמִּים אֱלֹהִים
יִדְּרֹךְ עַמִּים כָּלם :

7 אֶרֶץ נִתְּנָה יִבְלֶהָ
יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים

*** אֱלֹהֵינוּ :
8 יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וְיִירָאוּ
אוֹתוֹ כָּל אֲפִסֵּי אֶרֶץ :

brabunt te populi ompes. 7 Terra dabit fructum suum,
benedicet nobis Deus. 8 Deus, Deus noster benedicet
nobis, & metuent eum omnes fines terrae.

PSALMUS LXVIII. סח

1 לְמִנְחָה לְדָוִד מְזֻמָּר שִׁיר :
2 יְקֹוֹם אֱלֹהִים יִפְעֹז
אִיבֵיו וִינֹסוּ

urgat Jahyoh, dispergentur inimici ejus, & fugient

li, tot labyrinthi, quot versus, quot verba. Ignoscat igitur lector, si in tam difficili loco minus ex voto mihi successerit. Verba quae hoc carmen inchoant sunt illa quibus Moses proficiscente Arca solebat praefari. Num. x. 35. secunda persona in tertiam hic mutata, sed in Hebr. elobim & jahvoh locum occupavit; & haec horum nominum mutatio per totum Psalmum facta est, sequioribus opinor, seculis, cum tam religiose ab hoc nomine proferendo abstinerent; sc. 6, 8, 10, 14, 15, 23, 24, 26, 29, 43, 45, 56, A a 4 mesan-

360 PSALMUS LXVIII. mp

mesanneav mippnav.

cehindop vašan, tindop;
5 cehimmes donag mippene eš,
jobedu rešayim mippene *jabvoh*.

vezaddikim jismeču,
jaylezu lipne *jabvoh*,
vejafisu besimhah.

10 širu *libvoh*, zammeru šemo; *selah*,
laroceb bayarabot;
bejah *šimbu*, veyilzu lipnav.

abi jetomim, vedaijan almanot,
jabvoh bemeyon kodšo.

15 *jabvoh* mošib jehidim betah,
mozi asirim baccolārot,
ac sorerim šacenu
zehihah; *jab* elohim.

ofores ejus a facie ejus. 3. Sicut propellitur fumus, propelles eos; sicut liquefcit cera à facie ignis, sic peribunt impii à facie *Jahvoh*. 4. Justi autem lætabuntur, exultabunt coram *Jahvoh*, & gestient in lætitia. 5. Cantate *Jahvoh*, psallite nomini ejus, *selah*. Equitanti super cœ-

63, 83, 85, 88, 90. & interdum *adonai*, ut * 58. & forsan * 69.

10 *selah*. In Hebr. *solla*. Mendose, si recte se habet periodus 33. ubi *selah* legitur in loco huic prorsus parallelo. Sin retineatur *solla*, recte Gr. verterunt, *ἀπαύρισι*. Vid. Es. lyii. 14.

11 *bayarabot* est in nubibus, seu cœlis, vid. * 86. Ubi eodem sensu *bešeme kedem*.

12 *bejah šimbu*. In Hebr. *bejah šemo*, quæ mendosa lectio non parum turbavit interpretes. & exciderat, quo restituito facile ex *šemo* fit *šimbu*, quæ procul dubio vera est lectio. *samoh* & *yahaz* vel *yahaz*.

PSALMUS LXVIII. Hb 361

משנאיו מפניו :

3 כהנך עשן תנף
כהמס דונג מפני-אש
יאבדו רשעים מפני אלהים :

4 וצדיקים ישמחו
יעלצו לפני אלהים
וישישו בשמחה :

5 שירו לאלהים זמרו שמו
סלו לרכב בעינות
ביה שמו ועלו לפניו :

6 אבי יתומים ודין אלמנות
אלהים במעון קדשו :

7 אלהים מושיב יתרים ביתה
מוציא אסירים בכושרות
אך סודרים שכנו
צחיתה : 8 * אלהים

los ; in jah *letamini*, & exultate coram eo. 6 Pater pupillorum, & iudex viduarum *Jahvoh* in habitaculo Sanctitatis suæ. 7 *Jahvoh* habitare facit unicos in domo, educit vinctos compedibus, rebelles autem habitant *terram* futilculosam ; 8 *Jah* Deus.

galaz, quæ idem sunt, sæpe conjuncta sunt, ut in periodo proxime præcedente. Vid. etiam Pf. ix. v. 3, 5. p. 12. Jer. l. 11. *letari*, exultare in deo loquutio in SS. frequentissima.

15 *ješidim*. Pf. cxiii. v. 17. dicitur, *mošibi yakret habbet*, i. *καθηζοντες εν οικω* ; hic vero

καθηζοντες εν οικω & *οικω*. Sic hic reddiderunt *ješidim*, minus recte ; sed hæc loca conferenti videtur Clericus recte hic vertisse, qui habitare facit orbos in familia.

18 *jab elohim*. *Jab* in Hebr. excidit, præeunte *zešidab* ; sed & sensus & metrum inferi postulant ; vid. v. 51.

beze-

362 PSALMUS LXVIII.

bezeteca lipne yammeca,
20 bezardeca bishmon, selah.

“ erez raralah, ap samem
natepu maim mippene
jabvoh; zeh sinai mippene
jabvoh, eloha jisrael.

25 gesem nedabot tanip
jabvoh yal nahlateca,
venilah, veattah conantah.

“ haijateca jalebu bah; tacin
betobateca leyani jabvoh.

30 adonai jitten omer,
hammebasser zaba rab.

malce zebot jiddodun,
unevat bet tshallek salal.

im tilcebun ben sepattaim,

Quum egredereris coram populo tuo, quum incederes per desertum, selah. 9 Terra tremuit, etiam cœli destillerunt aquas a facie *Jabvoh*; iste Sinai a facie *Jabvoh*, Dei Israelis. 10 Pluviam abundantem elevabas *Jabvoh* super hæreditatem tuam, & infirmata est, & tu confirmasti eam.

19 *bezeteca*. Hæc periodus paucis immutatis desumpta est ex Deboræ carmine, Jud. v. 4, 5.

25 *gesem nedabot*. Est larga, capiosa pluvia, ut Psal. cx. 77. *yam nedabot*, populus numerosus.

26 *yal*. Constructio postulat

ut hæc præpositio inseratur.

27 *veattah*. Et constructio & metrum copulam desiderant.

31 *hammebasser*. In Hebr. est *hammebasseret*, quod sententiam pariter ac versum impedit. Flujus & sequentis periodi hic, ni fallor,

fallor,

בצאתך לפני עמך
בצעדך בשימון מלד:

9 ארץ רעשה אף שמים
נטפן מפני
אלהים זה סיוי מפני
אלהים אלהי ישראל:

10 גשם נדבות תניף
אלהים נחלתך
ונלאה אתה כוננתה:

11 חיתך ישכורכה תכין
במוכתך לעני אלהים:

12 אדני יתך אמר
המבשרות צבא רב:

13 מלכי צבאות ידון ידון
ונודת בית תחלק שלל:

14 אם תשכמך בין שפתים

11 Congregatio tua habitat in ea: paras in bonitate tua pauperi *fabvob*. 12 Dominus dedit sermonem, annunciat exercitus magnus. 13 Reges exercituum fugeront, & habitatrix domus divisit spolia. 14 Si dormieritis inter tripodes,

allor, sensus est. Deo ducente, seu ejus auspiciis, ingens *Israhitarum* exercitus hostes feliciter aggressus est, quibus superatis & in præcipitem fugam versis amplissima spolia victoribus in prædam cesserunt, quam mulierum

imbellis turba, quæ non in aciem proficiscebatur, sed domi sedit, cum illis partita est.

32 *jidodan*, In Hebr. bis ponitur, mendose, ut ex metro clare constet.

35 *tebju cecanpe jonah,*
jonah nehpan bacesep,
v'ebroteha birakrak
haruz. beparei saddai
melacim bah, tafleg bezalmon.

40 har elohim har bašan,
 har gabnunim har bašan.

lammah terazzedun harim gabnunim,
 hahar, hamad *jabvob* lešibto;
 ap *jah* jišcon lanezañ.

45 “ receb *jabvob* ribbotaim,
 alpe šinan; adonai bam.

eritis sicut pennæ columbæ, columbæ testæ argento, & alæ ejus flavo auro. 15 quum dissipavit Omnipotens reges in ea, alba facta est velut nix in Salmon. 16 Mons Dei est mons Basan, mons fastigiorum mons Basan. 17 Ut-

35 *tebjuce & sententia & ver-*
fus hæc excidisse aperte clamant.

36 *jonah.* Repeti metrum po-
 stulat, & sic venustior longe ora-
 tio.

39 *bab, tafleg bezalmon.*
bab hic plane idem est, ac *ʔ* 28.
 ibi vero refertur ad *našlateca*,
 terram sc. illam, quam Deus Is-
 raelitis incolendam dederat. I-
 dem igitur nomen hic intelligen-
 dum videtur ante *tafleg*; sed cum
 verbum hoc nusquam alias occur-
 rat, incertum est utrum signi-
 ficet *ningebat*, ut Clericus, an
 ut alii, *albescibat*. Si priore sen-
 su sumatur, *impersonaliter* poni-
 tur, ut *pluit, ningit*, & sic *tam-*
tur videtur usurpari, Amos iv. 7.

sin posteriore sensu sumatur, quæ
 plurimorum sententia est, & quam
 veriorum puto, pro *be* legendum
ce, id est, instar montis *zalmon*,
 jugi cujusdam altissimi, qui per-
 petua nive obſitus fuit; sensus
 vero idem fere erit ac prioris fi-
 guræ a columba petitz; terram
 sc. Israeliticam depulsis malorum
 quibus premebatur tenebris splen-
 didam deinceps futuram. Si ar-
 gumentum hujus Psalmi certo cog-
 nitum esset, quæ nunc sunt ob-
 scurissima tantumque interpreti-
 bus negotium exhibent, illico cla-
 ra essent & intellectu facillima.
 Difficultates hujusmodi totæ ori-
 untur ex argumenti ignorance &

monu-

*** כנפי יונה
** נחפה בכסף
ואברתיה ביוקרק
חרון: 15 כפרש שדי
מלכים בה תשלג בצלמון:

16 הוֹרֵא אֱלֹהִים הֶרְבֵּשׁ
הוֹרֵ גִבּוֹנִים הֶרְבֵּשׁ:

17 למה תרצדון הרים גבננים
חחר חמר אלהים לשנתו
אף יהודה ישכן לנצח:

18 רכב אלהים רבתיים
אלפי שנאן אדני כם

quid exilitis montes excelsi? hunc montem, desideravit
Deus inhabitare eum; etiam Jah inhabitabit in seculum.
18 Currus Dei viginti millia, millia iterata; Dominus
inter eos.

monumentorum veterum penuria. Quod si terra Sebonis & Ogi
hic intelligatur, hujus terræ men-
tio & Zalmonis, altissimi cujus-
dam in illa jugi Pfalterem facili
nexu, & quasi manu ducit ad
montem Basan commemorandum,
cum Ogi rex esset Basanitidis.

42 terazzedun. Quæ verbi
hujus vis sit, admodum incertum,
Gr. ἀνταμωσίν; Aq. תרצה.
Sym. תרצה. Alii, quid
observatis, expectatis, exilitis,
exultatis, superbiretis; alii con-
tra, quid dejicitis, humiliatis
eor. Ex structura orationis con-
jicerem altivum esse, & babar
ab illo regi, si locus sanus sit. Sed

quædam forte hic exciderunt in-
ter barim et gabnunim, & prior
versus terminandus in barim qui
sic satis longus erit, in altero elo-
him, barim inferendum ab initio:
Huic certe insertioni plurimum
favet periodus proxime præce-
dens. Hac vero lectione admis-
sa tota periodus hoc modo resti-
tuenda.

lammab terazzedun barim
elobim, barim gabnunim
babar, bamad jab lefiddo.
ap jabbob jifcon lanezab.

At si terazzedun neutrum sit, zeb
tertio versiculo videtur præpo-
nendum, & legendum, jab in u-
troque.

besinai,

besinai, bekadeſ valita
 lammarom, veſabita ſebi;
 lakaſta mattanot baadam;
 50 veap ſorerim liſcon
 benaſlateca. jah elohim.

baruc adonai; jom jom jaymos
 lanu hael, jeſuyatenu. ſelah.

hael lanu, el lemoſayot,
 55 velihvoh lammavet tozaot.

In Sinai, in Kadeſb, 19 aſcendiſti in altum, et captivam
 duxiſti captivitatem; accepiſti dona in hominibus, & etiam
 rebelles, inhabitabunt in hæreditate tua. Jah Deus.

47 *besinai, bekadeſ.* In Hebr. *sinai bakkadeſ.* Et hæc periodo præcedenti adjuncta ſunt; plane perperam. Gr. ἐν Σινᾷ, ἐν τῷ ἁγίῳ. Sed quid eſt, in ſanctuario? Præterea, in ſequenti periodo dicitur *valita, aſcendiſti*, quo vero in loco, aut unde? Hæc certe valde impedita ſunt. Sin hæc ad initium ſequentis periodi ponantur, & pro *kadeſ* legatur *kadeſ*, clara & perſpicua exurgit oratio. Quanto cœlitum exorcitu ſtipatus fuerit Deus in monte *Sinai*, nil dictu opus eſt, cum res ſit celeberrima. In *kadeſ* vero Deus ſe Iſraelitis præſentiſſimum exhibuit: vid. Deut. i. 19. mons hic ſitus erat in *Amoritarum* regione cujus *Rex Sebon*, atque inde *Amoritarum* mons dictus. *Sebonem Iſraelitæ* Deo jubente proſtigarunt & regno exuerunt, & mox *Ogum* regem *Baſaniſidis*. Montes *Sinai* ſeu *Doreb*, & *kadeſ* ſunt in hiſtoria Moſaica nobiliſſi-

mi. Ad hos enim populus caſtra poſuit per multos annos; & a poſteriore ad inſignes illas victorias de *Sebon* & *Ogo* profeſti ſunt. Et inde eſt quod hic poſt *Sinai kadeſ* memoretur. Quodque hanc leſtionem firmat, videtur verbis hiſmaniſteſto alluſum eſſe ad Deut. xxxiii. 2. *Kodeſ* ἐν Σινᾷ ἦν — *ἐν τῷ ἁγίῳ Kadeſ*, ſic enim Græci legerunt, licet nunc in Hebr. ſcribi quoque *kadeſ*.

48 *veſabita.* Copula deeſt ad verſum explendum, & conſtructionem quoque adjuvat. Vid. Jud. v. 12.

49 *lakaſta.* Pro libertate captivorum redimenda.

50 *liſcon.* Hiſc hiatum eſſe ex ſenſu pariter ac verſu manifeſtum eſt; ſed quid exciderit quiſcerto dixerit? Mihi dñi malitiaeque cogitanti, nihil commodius occurrebat quod infereretur quam *benaſlateca*. *liſcon* vero ſu-

מִיָּנִי בְקֹדֶשׁ : 19 עֲלֵיתָ
לְמִיָּם שְׁבִית שְׁבִי
לְקַחַת מִתְּנוּחַ בְּאֶרֶם
וְאֵף סוֹרֶהֶם לְשֹׁכֵן
**** יְהוָה אֱלֹהִים :

20 בְּיוֹם אֲדֹנֵי יוֹם יוֹם יַעֲמֵם
לֵנוּ הָאֵל יִשְׁעֵתֵנוּ סֵלָה :

21 הָאֵל לֵנוּ אֵל לְמוֹשְׁעוֹת
וּלְיִחְוָה אֲדֹנֵי לְמוֹת תּוֹצֵאוֹת :

20 Benedictus Dominus ; quotidie confert nobis Deus, salutem nostram. selah. 21 Deus, nobis est Deus in salutes, & Jahvoh ad mortem sunt exitus.

turi vim habet, ut alias non raro. Vid. Psal. lxii. * 22. Atque hic punctum ponendum, dein sequitur *jah elohim* : *jahvoh*, ille Deus est ; ut periodo septima, quæcum hæc sedulo conferri debet. Hac vero insertione admissa nulum amplius dubium est, de quo dicantur *yalita &c.* dicuntur enim de *jahvoh*, qui agere ipse dicitur quicquid populus ejus jussu atque auspiciis egit. Quod egregie confirmatur verbis sequentibus, *barus adonai, benedictus sis Deus*, ob egregia illa ejus facinora modo memorata.

52 *jaymos*. Vel mendum latet in hac voce, vel alia notione præter illam *onerandi* sumenda est, *jesuyatenu* enim ab illa regitur, non ab *bael*, (quod forte e sequente versiculo huc irrepfit, adeoque inducendum est) cum sit contra linguæ Hebr. consuetudinem, ut & præponatur nomini in

regimine. Vid. Psal. xlvii. * 7. ubi, de Deo dicitur, *jibbar lanu et naflatenu. jam jam est quiescit* ut Psal. lxi. * 17. Gr. *καταπαύσει*. Hæc autem periodus in Gr. sic incipit. *Κύριε ὁ Θεὸς ὑπολογιστὴς, ὑπολογιστὴς Κύριε*. Atque hoc, ni fallor, unicum exemplum est, ubi *υπολογιστὴς* postponitur τῷ Θεῷ. Sed versio hæc mendosa est. *υπολογιστὴς* enim delendum, quæ vero præponantur, præcedentem periodum claudunt, quod illi qui hæc cum Hebr. conferre possit, manifestum erit.

55 *yalibvoh*. In Hebr. sequitur *adonai*, mendo manifestum. *Adonai* ex Judæorum superstitione & *Jahvoh* locum occupare debuerat, non cum illo conjungi, ut ex metro abunde patet. Vid. simile mendum Ps. lxxi. * 37. & lxxiii. * 56.

lammavei tazgoh. Annotat adhuc Cl. Clericus ordinem hic ver-

ac

ac *jahvoh* jimhaz rof ojevav;
kodkod seyar mithallec b'afmav.

amar *jahvoh*, mibbašan ašib,
ašib mimmezulot jam.

60 limyan *tirhaz* ragleca
bedam, lešon calbeca
meojebim, minnehu.

rau halicoteca *jahvoh*,
eli, malci, bakodeš.

65 kiddemu šarim, ahar
nogenim *veholelim*;
betoc valmot topepot.

22 Certe Deus confringet caput inimicorum suorum;
verticem capilli ambulantis in delictis suis. 23 Dixit
Jahvoh, ex Basan reducam *meos*, reducam de profundis
maris. 24 Ut *laves* pedem tuum in sanguine, linguam

borum inversum esse, cujus rationem censet esse *ἁμαρτίας* necessitatem. Quo liquet, cum hæc scriberet, vir doctiss. illum jam tum in eadem fuisse sententia, quam ante quadraginta annos adoptasset; Poësim scilicet *Hebraicam ἁμαρτίας* constare. Sed ne jam dicam sententiam illam ratione & veritate prorsus destitui, aliæ rationes non defuerunt cur verborum ordinem Psalter hic inverteret, cum sic multo elegantior & *ὑμνωδία* sit oratio, ut Psal. cxviii. ♪ 38. *velammavet lo netanani*: nec tamen negaverim carminum horum

scriptores cum *ἁμαρτίας* ultro se offerrent, lubenter captasse; illa vero se ultro frequentissime offerre, & scribenti quasi ingerere ex Linguae *Hebraicæ* natura atque indole, cuius *Hebraice* scienti obvium.

57 *kodkod seyar*. verticem capillatum, qualis erat populorum in istis regionibus *Arabici*, qui comam in vertice nutriebant, intenso vertice & coma horrente ferociam animi testante.

60 *tirhaz*. In Hebr. *timhaz*, (quod modo occurrebat ♪ 56, & ibi est, *confringis*.) Aperto ni fallor, mendo. vid. Pl. lviii. ♪ 20.

22 אֶךְ אֱלֹהִים יִמְחֶזֶק רֹאשׁ אֵיכָיו
קֹדֶקֶד שַׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמֹו

23 אָמַר אֱדֹנִי מִכֶּשֶׁן אֵשׁ
אֵשׁ מִמְּצֹלוֹת יָם :

24 לִמְעַן תִּמְחֶזֶק רִגְלֶךָ
בְּרֹם לֶשֶׁן כִּלְכִּיד
מַאֲכִלִּים מִנְהוֹ :

25 רְאוּ הַלִּיכֹתֶיךָ אֱלֹהִים
הַלִּיכֹת אֵלֵי מַלְכִי בִקְדֹשׁ :

26 קִדְּמוּ שְׂרִירֹת אַחֵר
נְגִינִים ****
בְּתוֹךְ עֲלֻמוֹת תוֹפֹפוֹת :

canum tuorum; ex inimicis, ex ipso. 25 Viderunt
incessus tuos *Jabvob*, Deus mi, et Rex mi, in Sancto.
26 Præcedebant cantores, post pulsantes musica instrumenta
et tibicines; in medio pueræ tympanistriae.

In iis quæ sequuntur, licet me-
trum recte se habeat, in verbis
manifesta est synchysis, cum *me-
ojebim* poni oporteret post *ledam*,
& verbum desit, ad quod *leson* re-
feratur. Unde erat cum suspica-
rer legendum,

bedam ojezim, leson

calbeca minnebu teoddam.

teoddam est *rubefacta* sit. Parti-
cipium *pabul* sæpius occurrit in
Exod. sed nihil muto.

63 *balitoca.* Repetitur in
Hebr. post *Jabvob*, mendose,
Per Dei vero ingressus putaverim
significari solemnem illam pom-

pam qua Area in Sacrarium infe-
rebatur. Hoc enim est quod se-
quentia per octo vers. optime de-
scribunt. Nec alio trahi patitur
bakkodes, quod locum indicat, ubi
hæc viderunt.

64 *eli, malci.* Quinto casu di-
ci puto, ut Psal. v. 4. & lxxiv.
9. non secundo, ut plerique in-
terpretes.

66 *vebolelim.* Hæc inserui ad
explendum versum; *bolelim* con-
iuncti sunt cum *farim*, Ps. lxxxviii.
14. nec putandum *tibicines* non
æque ac *fidicines*, in hac pompa
deducenda partes suas habuisse.

70. " *bemakhelot barecu jah,*
adonai, mekor jisrael.

70. " *šam binjamin zavir rodem,*
šare jehudah rigmatam,
šare zebulun, šare naptali.

zivvah elohēca yuzzeca; yuzzah
elohim, zu payalta lanu,
 75 *mehēcaleca, val jerušalaim;*
leca jobilu melacim šai.

geyar adonai šaijat kaneh,
šadat abbirim, šayle yammim,
mitrappesim berazze casep;
 80 *bazzer yammim kirbot ješpazu.*

27 In congregationibus benedixerunt *Jah*, Domino, *fonti* Israelis. 28 Ibi Benjamin parvulus imperans eis, principes Jehudah duces eorum, principes Zebulon, principes Naphtali. 29 Præcepit Deus tuus fortitudinem tuam; robora ô Deus, hoc quod operatus es nobis, 30 e

68 *barecu*. Præteritum esse opinor, non ut alii, imperativum, cum Psalter, ut sequentia clare docent, hic pergit narrare quæ periodo 25 inceperat.

69 *mekor*. In Hebr. est *mim-mekor*. Sed quid sit laudare deum *de fonte Israelis*, fateor me nescire; video quid hic Interpretes, sed coactum est, nec uspiam similis loquutio. Sin *mekor* legamus, Deo hoc optime convenit, qui *Jeremiæ* plus semel sic dicitur. Vid. Jer. ii. 13. & xvii. 13. Vid. etiam Ps. xxxvi. & 20. Hic vero dubito an non pro ad-

nai legendum sit *Jabvob*, & tunc sic versiculi legendi.

bemakhelot barecu Jabvob,
Jabvob, mekor jisrael.

73 *zivvah elohēca*, si vera hæc lectio, mira personarum mutatio; Gr. ἱεροσολαίμῃ. Quasi legissent *zavvob elohim*. Et sic Sym. sed tum, ut constet versus pro *elohim* legendum hic etiam *Jabvob*.

75 *mehēcaleca*. Hunc versum ad hanc periodum pertinere mihi certissimum videtur, & *val* esse propter. Confirma e templo tuo, quod operatus es, Hierosolymorum gratia,

27 צמקחלות ברכו אלהים
ארני ממקדו ישראל:

28 שכ בנימן צעיר דדם
שרי יהודה דגמתם
שרי זבלון שרו גפתלי:

29 צוה אלהך עזך עזר
אלהיה זו פעלת לנו:

30 מהיכלך על ירושלם
לך יובלו מלכים שי:

31 גער *** חית קנה
עדת אנדרים בעלי עמים
מתרפס בדצי נספ
בור עמים קרבות יחפצו:

templo tuo; propter Jerusalem; tibi offerent reges munera.
31 Increpa Domine feras, arundinis, congregationem tauro-
rum, dominorum populorum, fastuose incedentium cum
fragmentis argenti; disperge populos qui bella volunt.

gratia, ad civitatem tuendam;
conservandam & augendam.

77 *adonai*. In Hebr. deest;
sed repugnante metro. Forte il-
lud *adonai* huic pertinet, quod
abundat. § 55.

78 *bayle yammim*, sic olim te-
gendum esse suspicatus sum, quod
metricè jam abunde comprobatur;
eodem modo Es. xvi. 8. dicitur
bayle gaim. Sed in Hebr. est
bevegle, quod reddunt cum vitulis
populorum; loquutio, cui nihil si-
mile.

79 *mitrappesim*. In Hebr. ex-
cidit terminatio pluralis, ut Psal.

lviii. § 10, & sæpe alias. Quid
verò hæc velint, non convenit
inter interpretes. Mihi *Muissi*
sententia placet, *fastuose inceden-
tes*, seu *terram superbe incesu suo
conculeantes*, ornatos vestibibus ar-
gento tessellatis, seu particulis ar-
genti intertextis; frusta argenti
per contemptum nominat orna-
menta quæ nobiles & aulici solent
vestibus affigere. Sic *Muissus*.

80 *bazzar*. Sic Gr. *ἀγοράζ-
ων*. Et contextus certe im-
perativum postulat, sed in Hebr.
est *bizzar*.

372 PSALMUS LXVIII. no

jetaju hašmannim minni mizraim,
cuſ tariz jadav *libvob*.

“ mamlecot haarez ſiru
libvob, zammeru adonai; selah.

85 “ laroceb beſemē kedem;
hen jitten bekolo, kol voz.

tenu voz *libvob*; val jiſrael
gavato, yuzzo baſſeħakim.

nora *jabvob* mimmikdaſeħa,
90 el jiſrael; hu noten
voz vetarzumot layam.

baruc elohim.

32 Venient magnates ex Ægypto, Æthiopia celeriter pro-
tendat manus ſuas Deo. 33 Regna terræ cantate *Jabvob*,
canite Domino; selah. 34 Equitanti ſuper cœlos anti-
quos; ecce edit in voce ſua, vocem fortitudinis. 35 Da-

81 *hašmannim*. Gr *μεγιστοι*.
Alii, melius, ni fallor, *magnates*,
ſeu viri *principes*, ab Arabico *ha-
ſam divitiæ*: Alii, quod minus
placet, a *ſamen pinguis*, opulen-
tus & præfixo. Vox hæc nuſ-
quam alias occurrit, & forte eſt
Ægyptiaca. Hinc vero dicti *Aſ-
monai*, ut a *haſidim Aſidæi*.

84 *selah*. Cum metrum o-
ſtendat recte hic legi *selah*, non
sollu, inde concludo *selah* quoque
legendum eſſe *¶ 10*; neque enim
dubitandi locus, quin eadem utri-
uſque verſiculi, quod ad hanc vo-
culam, leſtio fuerit.

85 *ſeme*. Geminatur in Hebr.
manifeſto, opinor, mendo.

88 *yuz-*

PSALMUS LXVIII. סח 373

32 יאתיו חשמנים מני מצרים
כוש תריץ ידיו לאלהים :

33 ממלכות הארץ שירו
לאלהים וזרו ארני סלה :

34 לרכב בשמי שמידקדם
הן יתן בקולו קול עז :

35 תנו עז לאלהים על ישראל
נאותו ועזו בשחקים :

36 נורא אלהים ממקדשך
אל ישראל הוא נותן
עז ותעצמות לעם

ברוך אלהים :

te fortitudinem *Jabvoh*; super Israël magnificentia ejus,
& fortitudo ejus in nubibus. 36 *Terribilis es Jabvoh*
a Sanctuariis tuis, Deus Israël; ipse dat fortitudinem & ro-
bora populo. Benedictus Deus.

88 *yuzzo*. In Hebr. præfixa 92 *baruc elobim*. Hæc vi-
est copula, quæ ex *vau* præce- dentur esse Psalmo apposita ab alia
dente nata, invito metro. Vid. manu, cum periodus terminetur
Deut. xxxiii. 26. vel si retinea- in *layam*. Sin ab ipso authore
tur, periodus hæc ad hunc mo- Psalmi sint, mutila sunt, & *elobim*
dum in versiculos digerenda est. in *Jabvoh* mutato, legendum,
tenu yoz leelobim, *baruc jabvoh leyolam*. Vid. Psal.
yal jisrael gavato, lxxxix. ult.
veyuzzo bassebakim.

Bb 3

PSALMUS

PSALMUS LXIX. 100

lamenazzeḥ, val šoḥannim,
ledavid.

1 hošiveni *jahvoh*, ci bau
maim yade napši; tabayti
biven mezulah, veen moymad.

2 bati bemaymakke maim,
5 velibbolet šetapatni.

6 jagayti bekori, nišar geroni;
7 calu venai mejaḥeli lelohai.

8 "rabbu miššayarot roši
9 šoneai šinnam; yazemu
10 mizzimmati ojebai šeker;
ašer lo gazalti az ašib.

jahvoh, attah jadyta

1 Præcentori, super Soſannim, Davidis. 2 Serva me
Jahvoh, quoniam intraverunt aquæ uſque ad animam;
3 demerſus ſum in limum profundi, & non eſt ſubſiſten-
tia. Veni in profunda aquarum, & fluxus me demerſit.
4 Delaſſatus ſum clamando, ſiccatus eſt guttur meum;

* 1 *jahvoh*. In Hebr. *elohim*
loco ejus poſitum repugnante me-
tro.

2 *yade napši*. In Hebr. *yad*
napeš; ſed ſenſus poſtulat *napši*,
Et ſic Gr. *ψυχῆς μου*. *yade* vero
repoſui verſu id jubente.

7 *mejaḥeli*; & ſic Gr. *δὸν ἔ*
ἐλπίζεν μοι, quam lectionem &

conſtructio & metrum firmant;
ſed in Hebr. eſt *mejaḥel*, parti-
cipium præſens in *piḥel*.

10 *mizzimmati*. Præ coma
mea; certiffima, ni valde fallor,
hæc emendatio; in Hebr. eſt
mazmitai, *excidentes me*. Sed ex
conſtructione maniſeſtum eſt nihil
ejuſ-

PSALMUS LXIX. סט

1. למנצח על שושנים
לדוד :

2 הושיעני אלהים כי באו
מים עד נפש : 3 טבעתי
בין קצולה ואין מעמד

באתי במעמקי־מים
ושבלת שטפתי :

4 ינעתי בקראי נחר גרוני
כלו עיני מִיחַל לאלהי :

5 רבו משערות ראשי
שנאי חנם עצמו
מצמית איבי שקר
אשר לא־גזלתי או אשיב :

6 אלהים אתה ידע

defecerunt oculi mei dum expecto Deum meum. 5 Mul-
tiplicati sunt supra pilos capitis mei osores mei sine causa ;
numerosi sunt prae coma mea inimici mei absque causa ; quæ
non rapui tunc reddidi. 6 *Jahvoh*, tu nosti

eiusmodi Intercedere debere in-
ter *yazemu & vjebni šeker*, si hoc
periodi hujus membrum cum præ-
cedente conferatur ; & si *mazmi-
tai* locum hic habere poterat, his
non anteponi sed postponi oportuit.
Sed quocunque ponas sen-
tentiam onerat, & sensum impe-

dit ; sed & metrum etiam hoc
mendosum esse ostendit. Sin le-
vissima mutatione *mizzimmati* le-
gas, & sententia & Metrum in-
tegritati suæ restituentur. Vid.
Cant. iv. 1. Vid. etiam Ps. xxxv.
p. 20. xxxviii. 20. xl. 13.

12 *jahvoh*. Hic iterum in

B b 4

livvalti

376 PSALMUS LXIX. 20

livvalti; veašmotai
mimmeca lo nichadu.

5 " al jebošu bi koveca,
adonai, jahvoh zebaot.

al jiccalemu bi, mebakkešca,
elohim, elohē jīśraēl.

ci valēca naſati herpah;
20 *vecissetah* celimmah panai.

muzar hajiti l'ešai,
venocri libne immi.

ci kinat betēca *adonai*
acalatni; veherpot
25 horepeca napelu valai.

vaebceh, barzom napši;
vattehi leherpot li.

v'ettenah lebuši šak;
v'ehi lahem lemašal.

stultitiam meam; & delicta mea a te non sunt abscondita.
7 Non erubescant in me qui expectant te, Domine Jahvoh
exercituum. Non confundantur in me qui quæerunt te, Deus,
Deus Israhel. 8 Quoniam propter te sustinui opprobri-
um; et operuit confusio faciem meam. 9 Extraneus
factus sum fratribus meis, & peregrinus filiis matris meæ.

Hebr. pro *jahvoh*, *elohim* repug-
nante metro. Vid. Pf. xl. p. 10.

18 *elohim*. Hic inferendum
esse metrum indicat, & collatio

hujus periodi cum præcedente.

20 *vecissetah*. Copulam addi-
di poscente metro. Vid. Pf. xlv.
p. 16.

23 ado-

PSALMUS LXIX. 377

לאולתי ואשמותי

סמך לא נפחחו :

7 אל יבשו בי קיך

ארני יהודה צבאות

אל יכלמו בי מבקשך

*** אלהי ישראל :

8 כי עליך נשאתי חרפה

* כסתה כלמה פני :

9 מחר הייתי לאחי

ונכרי לבני אמי :

10 כי קנאת ביתך ***

אכלתני וחרפתו

חרפך נפלו עלי :

11 ואכבה בצום נפשי

ותהי לחרפות לי :

12 ואתנה לכושי שק

ואהי להם למשל :

10 Quia zelus domus tuæ, Domine, comedit me ; & pro-
bra eorum qui probris afficiunt te ceciderunt super me.

11 Et flevi, in jejuniis anima mea ; & fuit in opprobria
mihi.

12 Et posui vestimentum meum cilicium ; &
fui eis in parabolam.

23 adonai. Addidi ad explen-
dum versum. Exciderat forte
quod vox proxime sequens abea-
dem litera incipit.

26 vabceb. Gr. οὐκ ἔλαβον
ψαλμὸν μου, quasi legissent va-
edceb. ἱταρῆσσαν.

30 jasi-

378 PSALMUS LXIX. **DD**

30 *jashu bi joſebe ſayar,*
ubeneginot ſote ſecar.

vaani, tepillati
leca, jahvoh, vet raron.

jabvoh, berob haſdeca
35 *vaneni, beemet jiſveca.*

hazzileni miſſit, veal etbarah;
veinnazelah miſſioneai,
umimmaymakke maim.

“ *al tiſſepeni ſibbolet maim,*
01 *al tiblaveni mezulah,*
40 *veal tetar valai beer piha.*

vaneni jah, ci tob haſdeca;
11 *cerob raſimeca peneh elai.*

veal taster paneca
11 *mevabdeca, ci zar li;*
45 *maher vaneni jabvoh.*

13 Loquebantur contra me ſedentes in porta, & in can-
tionibus bibentes ficeram. 14 Ego vero, oratio mea
ad te, Jahvoh, tempore beneplaciti. *Jabvoh*, propter
multitudinem miſericordiæ tuæ exaudi me, in veritate
ſalutis tuæ. 15 Eripe me è luto, & ne infigar; *et* eripiar
ab odio habentibus me, & è profundis aquarum. 16 Ne

31 *ubeneginot.* *b* inferui con-
ſtructionis pariter ac metri gratia.
Gr. *ἡ εἰς τὴν ἐψάλλον*, quaſi le-
giſſent *ubi nig genu*. Quod no-
ſtram emendationem firmat, cum
inde appareat *b* interceſſiſſe inter

copulam & *neginot*; pro quo illi,
legerunt *nig genu*. Vid. Job. xxx.
9. & Thr. iii. 14, 63.

34 *jabvoh*. Hic etiam in Hebr.
elohim, invito metro.

elohim,

13 ישיחו בני ישבי שער
ונגננוח שותי שבה :

14 ואני תפלת
לך יהודה עת רצון

אלהים ברכ-חסדך
עוני באמת ישעך :

15 הצילני משיט ואל-אטבעה
אנצלה משנאי
וממעמקי מים :

16 אל-תשטפני שכלת מים
ואל-תבלעני מצולה
ואל-תאמר עלי באר פיה :

17 עני יהודה כדטוב חסדך
כרב רחמך פנה אלי :

18 ואל-תסתר פניך
מעבדך כי צר-לי
מחר עני ** :

demergat me decursus aquarum, ne absorbeat me profun-
dum, nec claudat super me puteus os suum. 17. Exau-
di me Jah, quoniam bona est misericordia tua; secun-
dum multitudinem miserationum tuarum respice ad me.
18 Et ne abscondas faciem tuam a servo tuo, quoniam an-
gustia est mihi; festina exaudi me *Jahvoh*.

37 *veinnazelab*. Copula præ-
ponenda metri gratia, vel legen-
dum, *innazel*.

39 *al*. In Hebr. præit copula.
Sed melius, opinor, abest. Sin

retineas, legendum, *o'al*.

45 *jahvoh* hic excidisse ex me-
tro manifestum. Idem versicu-
lus integer occurrit, Psal. cxliij.
v 17.

“ korbah

“ korbah el napši, gealah;
limyan ojebai pedeni.

“ attah jadayta ħerpati,
ubošti, ucelimmati;
50 *venegdeca* col zorerai.

ħerpah šaberah libbi, vaanušah;
v'akavveh lanud, veġennu;
51 ul'menaħem, velo mazati.

vajjittenu bebaruti roš,
55 velizmai jaškuni ħomez.

“ jehi šulħanam lipneħem lepaħ;
velišlomebēm, lermokeš.

“ teħašecnah veneħem mereot;
umotneħem tamid hamyad.

19 Appropinqua ad animam meam, redime eam; propter inimicos meos redime me. 20 Tu nosti probrum meum, & pudorem meum, & ignominiam meam; et coram te omnes hostes mei. 21 Probrum contrivit cor meum, & dolor; & expectavi ad condolentem, & non fuit; & ad consolatorem, & non inveni. 22 Et de-

50 *venegdeca*. Copulam metrum postulat, atque etiam sententia.

51 *vaanušab*. Hebr. est verbum fut. temp. Sed Gr. pro nomine habuerunt, & verterunt *καταπορίας*, recte, ut mihi videtur, sed in eo errarunt quod in quarto casu posuerint, cum sit in primo.

52 *veġennu*. Quod & sententia & versus reponi postulant. In Hebr. *ven*; *nu* nempe *internus* & *vau* positum exciderat.

53 *ul'menaħem*. Sic sensus pariter ac versus legi postulat. Sed in Hebr. est in numero *plurali*.

57 *velišlomebēm*. Hebr. *velišlomin*, sed si hæc vox cetera sana sit, constructio, pariter ac metrum,

19 קרבה אל־נפשי נאלה
למען איבי פדני :

20 אתה ידערת חרפתי
ובשתי וכלמתי
נגד כל־צורדי :

21 חרפה שברה לבי ואנושה
ואקוה לגור ואין**
ולמנחמים ולא מצאתי :

22 ויתנו בכרותי ראש
ולצמאי ישקוני חמץ :

23 יהי־שלחנם לפניהם לפח
ולשלומים. למוקש :

24 תחשכנה עיניהם מראות
ומתניהם תמיד המעד :

derunt in escam meam fel, & in fiti mea propinaverunt mihi acetum. 23 Sit mensa eorum coram eis in laqueum; & quæ ad paces eorum, in offendiculum. 24 Obscurentur oculi eorum ne videant; & lumbos eorum semper nutare fac.

trum, ostendit, legendum cum illi. Καὶ εἰς σκιάδαλον. Quod si affixo, ut in y priore *sultanam*, *felomim* eandem vim habeat ac *felamim*, legendum pntem, *ufelomibem*, & eorum *Sacrificia Eucharistia*, seu lautiores epulæ, sint iis, &c. quod dicitur opposite ad cibos, quos periodo proxime præcedente ipsi ex felle & aceto paraverant.

382 PSALMUS LXIX. 65

60 "šepoc valshem zaymeca,
vašaron appec' jaffigem.

65 "tehi tiratam nešammah,
beoholshem al jehi jošeb.

"ci attah šehiccita radapu,
65 veel macob halleca *jasapu*.

"tenah von val vonam, veal
jabou bezidkateca.

"jimmašu misseper haijim,
veyim zaddikim al jiccatebu.

70 "vaani vani vecoeb; ješu-
yateca elohim, tafgebeni.

"ahallelah šem elohim bešir,
v'agaddelennu betodah.

vetitab lihvoh miššor,

75 *miššor* par makrin, mapris.

25 Effunde super eos iram tuam, & furor iræ tuæ cō-
prehendat eos. 26 Sit palatium eorum desolatum, in
tabernaculis eorum non sit habitans. 27 Quoniam eum
quem percussisti persequuntur, & ad dolorem vulnerato-
rum tuorum addiderunt. 28 Appone iniquitatem su-
per iniquitatem eorum, nec intrent in justitiam tuam.

65 *jasapu*. Hebr. *jesapperu*. Hoc enim nexus orationis plane
sensu parum commodo. Gr. *ωγ-
είδηναι*, quod nos ad veram, ni
fallor, lectionem ducit, *jasapu*. quendi genus Hebræis familiare
sit;

25 שֹׁפֵךְ עֲלֵיהֶם וְעַמָּךְ
וְחֶרֶץ אֶפֶר יִשָּׁעִם :

26 תַּחֲסִיחֵם נִשְׁמָה
בְּאַתְלֵהֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

27 כִּי אֲתַחֲזֵק אֲשֶׁר חָכִיתָ רַחֲמֵי
וְאַל תִּסְבָּאֵם חֲלָלֶךָ יִסְפְּרוּ :

28 תִּגְדֵּל עֵץ עַל עֲצֵם וְאַל
יִבְאוּ כַעֲדֻקָּתְךָ :

29 יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים
עִם צַדִּיקִים אֱלֹהֵי יִמְתֵּנוּ :

30 וְאֲנִי עֲנִי וְכוֹאֵב יִשְׂרָאֵל
עַתָּה אֱלֹהִים תִּשְׁבְּנֵנִי :

31 אֶהְלֵלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר
וְאֶגְדֹּלנוּ בַתּוֹדָה :

32 וְתִשָּׁב לִיהוָה מִשׁוֹר
פֶּרֶם מִקֶּרֶן מִפְּרִים :

29 Deleantur è libro viventium, & cum justis non scri-
bantur. 30 Ego autem sum afflictus & dolens; fatus
tua ô Deus, exaltet me. 31 Laudabo nomen Dei
cum cantico, & magnificabo illud cum laude. 32 Et
gratius erit Jahvoh præ bove, præ bove vitulo cornua pro-
ducente, & ungulas habente.

fit; Vid. Jer xlv. 3.

71 *tasgebeni*. In Hebr. est in
Pibel, sed metrum in *Hipbil* esse
ostendit. Vid. Ps. lix. 2. & xci.

31.

75 *missor*. Repeti debere me-
trum clare indicat. *for par Gr.*
reddiderunt *μὲν οὖν*.

יִתְּנָה

72 *jiru* vanavim, *vejismaħu*,
73 *dorese jahvoh*, *vejehi lebabcem*.

74 *ci šomey el ebjonim*
75 *jahvoh*, v'et asirav lo bazah.

80 " *jehalleluhu šamem vaarey*,
81 *jammim*, vecol romesebam.

82 " *ci elohim jošiy zion*,
83 *vejibneh vare jehudah*;
84 *vejašebu šam*, *vejerešuha*.

85 *vezeray yabdav jinħaluha*,
86 *v'ohabe šemo jišcenu bah*.

33 Videbunt humiles, et gaudebunt quærentes *Jahvoh*
& vivet cor vestrum. 34 Quoniam attendit ad pauperes
Jahvoh, & victos suos non despicit. 35 Laudent eum
coeli & terra, maria, & omnia repentia in eis. 36 Quo-

76 *jiru*. In Hebr. *rau*, sed
sensus futurum planè postulat, &
inter verba inferendam esse copu-
lam ex constructione pariter ac
metro liquet. Gr. *ιδιωνται* &
εὐφρανθήσονται.

77 *jahvoh*. In Hebr. *elohim*.

Quod ad *lebabcem*, quod sequi-
tur, familiaris est, uti observavit
Muisius, in sacris literis ejusmodi
personæ mutatio in uno eodem-
que versu. Vid. Ps. xxii. p. 27.
Gr. pro *dorese*, videntur legisse
dirsu, verterunt enim *ἐν δὲ τῇ*.

Vid.

33 ראו עינים יִשְׁמְחוּ
דרשי אלהים ויחי לנכנס :

34 כי שומע אל אֲבִיּוֹנִים
יהוה ואת דַּסְרוֹ לֹא כֹחַ :

35 יהללוהו שמים וארץ
ימים ובה דַּסְּךָ נָם :

36 כי אֱלֹהִים יִשְׁעָ צִיּוֹן
וַיִּבְנֶה עָרָהּ יְהוּדָה
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיִּרְשׁוּהָ :

37 וְרָעַע עֲבָדָיו יִתְלַחֲתָהּ
וְאֶהְיֶה שְׂמוֹ וּשְׁבִנְרֵכָה :

niam Deus servabit Sion, & edificabit civitates Jehudah ;
& habitabunt ibi, & hereditate accipient eam. 37 Et
femen fervorum ejus possidebit eam, & diligentes nomen
ejus habitabunt in ea.

Vid. Psal. xxii. * 59. xxiv. * 12. 85 *vejafehu Jam*. Hunc versiculum putem ad finem periodisferentis transferendum esse, cum

82 *romes*. In Hebr. *romes*, deficit nominativus ad quem verba referantur. Sed tunc legendum *et trefuba*. Vid. Ps. cii. p. 29.

sed metrum plurale postulat. Vid. Psal. xxiv. * 2 vel legendum in *priore bafsam*.

PSALMUS LXX. v

lamenazzeñ, ledavid, lehazcir.

1 *jabvob* lehazzen, *elohim* levezrati hufah.

jeboſu vejahperu
mebakkeſe napſi;

5 iſſogu ahior v'iccalemu,
hapeze rayati.

jaſubu val. rekeb beboſtam,
haomerim *li*, heah heah.

jaſiſu vejismehu

10 beca, col mebakkeſca;
vejomeru tamid, jigdal *jah*
ohabe jeſuvateca.

v'ani rani veebjon,

elohim hufah *li*; vezrati

1 Praecentori, Davidis, ad commemorandum. *Jah-*
vob ad eruendum me, Deus, ad auxilium mei festina.

3 Pudore afficiantur & erubescant quærentes animam me-
am; avertantur retrorsum & pudeſiant volentes malum
meum.

4 Revertantur statim in pudore suo qui dicunt

1 *jabvob* & *elohim*, loca invi-
cem in Hebr. commutaſſe ex me-
tro manifeſtum & *rezeb.* ante
jabvob videtur excidiſſe, ſive ſen-
ſum ſpectes, qui verbum hic æque
ac in ψ ſequenti poſtulat, ſive lo-

cum parallelum *Pſal.* xl. v. 43. iſte
enim *Pſalmus* a periodo decima
quarta idem eſt ac qui hic legi-
tur, ut ibi dixi.

3 *vejahperu.* In *Pſ.* xl. ſequi-
tur *jabad.*

PSALMUS LXX.

1 למנצח לדוד להזכיר :

2 אלהים להצילני

יהודה לעזרת חושדה :

3 יכשו ויחפרו

מבקשי נפשי

יסגו אחור ויכלמו

חפצי העתי :

4 ישבו על עקב בשחם

האמרים האח האח :

5 ישישן וישמחו

בך מלמבקשיך

ויאמרו תמיד יגדל אלהים

אזכר יושעך :

6 ואני עני ואביון

אלהים חושדלי עזר

mibi, Euge, euge. 5 Gaudeant & latentur in te, omnes quærentes te; & dicant semper, Magnificetur *Jah*, diligentes salutem tuam. 6 Ego autem pauper sum & egenus, Deus festina ad me; auxilium meum,

7 *beboſtam.* Vid. Pf. xl. * 49.

8 *li.* Ex Pf. xl. inferui poſcente metro.

12 *teſuyateca.* Pf. xl. * 54. eſt

14 *duſab li.* In Pf. xl. * 55.

eſt *jaſab li.* Sed perinde eſt.

vezrati: Sic Pf. xl. Sed hic in

Hebr. eſt *vezri.* Repugnante metro.

388 PSALMUS LXXI. ny

15 umepalleti attah,
elohai, al teahar.

& meus es liberator, Deus mi, ne tardaveris.

PSALMUS LXXI. ny

1 beca jahvoh hasiti,
al eboah leyolam.

bezidkateca bazzileni,
upalleteni;

5 hatteh eli ozneca,
vehofiyeni.

hejeh li lezur mayoz;

“lebet mezudot lehofiyeni,
ci salri umezudati attah.

10 elohai palleteni mijad rafay,
miccap meyvavel, vejad homez.

ci attah tikvati adonai;

1 In te Jahvoh speravi, ne pudore afficiar in seculum.
2 In iustitia tua eripe me, & erue me; inclina ad me au-
rem tuam, & serva me. 3 esto mihi in petram fortem;
In domum munitionum ad salvandum me, quia petra mea,

16 elohai. Reposui ex Ps. xl. hic legitur jahvoh, quod respuit
versus.

1 beca &c. Confer hac cum
illis quae habentur initio Ps. xxxi.
quae fere eadem.

3 bazzileni. Sic Gr. *ἰδὲν μὲν*.

Et sic constructio postulat, sed in
Hebr. est *tazzileni*.

7 mayoz. Reposui ex Ps. xxxi.
hic legitur mayoz, quae voces fa-
cile invicem miscentur.

8 lebet mezudot. Sic legitur
in Ps. xxxi. v. 7. & sic legerunt
hic Gr. *οὐκ ἔστιν ἐλπίς*; sed hic
in

PSALMUS LXXI. עא 389

ימפלטני אתה
יהוה אל-תאחר:

PSALMUS LXXI, עא

1 כך יהוה חסיתי
אל-אבנשה לעולם:

2 בעדקתך תצילני
וחפלטני
הטה-אלי אונך
והושיעני:
3 היה לי לצור מעון

לבוש תמיד צוית להושיעני
כי-סלע ומצודתי אתה:

4 אלהי פלטני מיד רשע
מכף מעול וחומץ:

5 כי-אתה תקותי אדני

& munitio mea es tu. 4 Deus mi, erue me è manu
impii, è manu perversi, & manu violenti: 5 Quoniam
tu es expectatio mea Domine;

in Hebr. est *labo tamid zivvita*.
Qui spectarit vel verborum ho-
rum sensum, vel metrum, vel li-
terarum ductus, vel versionem
Gr. mecum, opinor, credet hanc
esse alterius lectionis notabilem
corruptionem. Miror Cl. Cleri-
cum non observasse totum Psal-

mum lxx, atque hujus initium in
Psalmis quadragesimo & tricesimo
primo contineri. Hoc posterius
alii quoque interpretes vix viden-
tur animadvertisse.

11 *vejad*. Vel *jad* inferen-
dum, vel legendum *umedomex* ut
constet metrum. Gr. verterunt

390 PSALMUS LXXI.

jahvoh mibrahî minneyurai.

yalca nismacti mibbeten;

15 mimmeri immi attah gozi,
ubeca tehillati tamid.

cemopet hajiti lerabbim;

veattah mahsi voz elohim.

jimmale pi tehillateca,

20 col hajom tiparteca.

al talliceni levet ziknah,

liclot cohi al tarzebeni.

ci jitameru ojebai li,

vesomere napsi, noyazu jahdav.

25 "lemor, elohim vazabo;

ridpu, vetipsuhu, ci en mazzil.

Jahvoh fiducia mea ab adolescentia mea. 6 Tibi inni-
xus sum ab utero; è visceribus matris meæ tu extractor
mous es, & in te laus mea semper. 7 Tanquam por-
tentum fui multis; at tu fiducia mea prævalida, Deus.
8 Replebitur os meum laude tuâ, totâ die gloriâ tuâ.

¶ *adixit*. Sensus sc. *Thamas* hic
usurpatur, ut apud Chaldaeos so-
let. Alias, *Hebræis* est, *fermen-
tatus*, & inde, translato sensu, *ex-
acerbatus*, Psal. lxxiii. p. 21.

15 *gozi*. In loco huic paral-
lelo, Psal. xxii. v. 17. est *gobi*, *e-
ductor meus*, qui me ex utero
educebas, quomodo hic legendum
puto, cum *goz* nusquam alias oc-
currat, nec verbum unde prove-

nit quicquam significet, quod lo-
co huic conveniat.

16 *ubeca*. Copulam præfixi
metri gratia.

18 *mahsi voz*. Dicitur, ut
barri voz, Psal. xxx. p. 8. sensu
vero idem est, ac *mashib voyoz*,
Psal. xvi. p. 1. in fine periodi,
cum metrum plane deficeret, *elo-
him* addidi ad explendum ver-
sum.

PSALMUS LXXI. עא 391

יחזה מבטחי מנעורי:

6 עליך נסמכתי מבטן
ממעי אמי אתה נחי
בך תהלתי חמיר:

7 כמופת הייתי לרכים
ואתה מחסי עז...

8 ימלא פי תהלתך
כל־היום תפארתך:

9 אל־תשליכני לעת זקנה
בכלות כחי אל־תעזבני:

10 כי־אמרו איבי לי
שמרי נפשי נתעזו יחזו:

11 לאמר אלהים עזבו
דפו ותפשוהו כי־אין מציל:

9 Ne abjicias me tempore senectutis, quum defecerit fortitudo mea ne derelinquas me. 10 Quia *efferrunt se* inimici mei, & observantes animam meam, consilium inierunt in unum. 11 Dicendo, Deus dereliquit eum; persequimini, & comprehendite eum, quia non est qui eripiat.

22 *licet*. In Hebr. *ciclot*, & si hæc punctatio recte se habet, nihil mutandum; Græci quidem videntur legisse cum præfixo, *b*, vertendo *co* *το* *ὁ* *λαμπει*, sed cum nec *b* nec *c* soleant in unam syllabam cum consona cui præfiguntur coalescere, metrum utrumque, ni fallor, respuit; quod si alterum retinendum, servanda recepta lectio. Græci sæpissime errarunt

b pro *c* legentes.

23 *jitammeru*. Cum sensus pariter ac versus laboret, vel inferendum *ray* post *amenu*, vel, quod malim, legendum *jitammeru*, ut Ps. xciv. v. 8. ubi interpretantur, *efferrunt se, gloriantur*; sensu non incommodo; sed forte alia etiam vis illi subest, & reddi potest, *de liberant, consilia inter se agitant*, aut aliquid ejusmodi.

Cc 4

elohim

elohim al tirhak mimmenni;
elohar levezrati kusah.

jebofu v'iccalemu
30 jabdav, lotene napsi;
jevattu herpah ucelimmah,
mebakkeli rayati.

8
vaani tamid ajahel, adonai,
vehosapti yal col tehillateca.

35 " pi jesapper zidkateca,
col haljom tesuyateca;
ci lo jadavti seporot.

" abo bigburot adonai jahvoh;
azcir zidkateca lebaddeca.

40 elohim limmadtani minheyurai;
veyad hennah aggid nipleoteca.

" vegam rad ziknah vefsbah,

12 Deus ne elongeris a me; Deus mi ad auxilium me-
um festina. 13 Pudore afficiantur, & erubescant simul,

adversarii animae meae; operiantur probro & pudore, que-
rentes malum meum. 14 Ego autem semper expecta-

bo, Domine, & adjiciam super omnem laudem tuam.
15 Os meum narrabit justitiam tuam; tota die salutem tu-

am. 30 *jebofu* fut. *Pibul* Hebr.
est in *Kal*, sed versus respicit.

33 *ajabel* Cum metrum clare
ostendat aliquid hic exeidisse, *adi-*

nai addidi ex *y* 38, ubi forte
abundat,

debet, cum sint perquam similes.

PSALMUS LXXL עא 393

12 אלהים אל תחזק ממני
אלהי לעדתי חסדך :

13 יבשו ** יכלו

** שמוני נפשי

יעשו חסדך ומלמך

מבקשי רעתי :

14 ואני חסיד אהלך

והוספת עלי כל תהלתך

15 פי יספר צדקתך

כל הדיוט חשועתך

כילא ידעתי ספורת :

16 אבנא בנבחרות ארני ידורי

אזכיר צדקתך לבדך :

17 אלהים למדתני מנעורי

ועד הנה אני נפלא אתך :

18 וגם עד זקנה ושיבה

am; nam non novi numeros *eorum*. 16 Ingrediar in
potentias Jahvoh; recordabor justitiæ tuæ solius. 17 De-
us docuisti me ab adolescentia mea; & hæcenus annuncia-
vi mirabilia tua. 18 Quin & usque ad senium & cani-
tiem,

abundat, ad explendum versum. *sipratam*, numerum illarum.

37 *seporot*. Cum hæc forma 38 *jahvoh*. Præit in Hebr.
nusquam alias occurrat, & *siprab* *adenai*, quod vel e margine irrep-
plane idem sit, affixum vero ad sit, loco & *jahvoh* legendum;
sensem desideretur, legendum Vid. Pf. lxxviii. v. 55. v. 32.
putem *sipratam*, vel in singulari, librarii errore hic insertum est.

elohim

394 PSALMUS LXXI. *ky*

elohim al tayzebeni.

vad aggid zeroyaca ledor,
45 lecol jabo geburateca.

zidkateca elohim
vad marom, aſer yaſita gedolot.

elohim mi camoca?
ſehiritani zarot rabbot
50 verayot; taſub teſhaijeni,
umittehomot haarez tayleni.

“ *taſub* tereb gedullati,
vetiſſob tenaſhameni.

gam ani odeca beceli
55 nebel, amitteca elohai
azammerah becinnor.

kedoſ jifrael, terannenah
ſiptai, ci azammerah
81 leca, venapſi ſepadita.

60 gam leſoni col haijom

Deus ne derelinquas me. Donec annunciem brachium tuum generationi *huic*, omni qui venturus est fortitudinem tuam. 19 Juſtitia tua, Deus, eſt uſque in excellſum, qui feciſti magna. Deus quis ſicut tu? 20 qui oſendiſti mihi anguſtias multas & malas; iterum viviſicaſti me, & ex voraginibus terræ aſcendere feciſti me. 21 *It-*

46 *zidkateca*. In Hebr. præit copula, quam metrum rejicit.

48 *elohim*. Verſiculum hunc Hebræi periodo præcedenti at-
texunt, plane perperam.

51 *tayleni*. In Hebræo præit *taſub*, loco alieno, cum ſequens periodus ab illo inchoanda ſit; uti ex ſenſu æquè ac verſu patet.

56 *azam-*

PSALMUS LXXI עא 395

אלהים אל העזובי

עד אנד זרועך לדור

לכל יבא גבורתך :

19 ועדקתך אלהים

עד מיום אשר עשית גדלות

אלהים מי כמך :

20 אשר הראיתנו צרות רבות

ורעות תשוב חיינו

ומתהומות הארץ תשוב תעלנו :

21 תרב גדלתי

ומסב תנחמני :

22 גם אני אודך בכלי

נבל אמתך אלהי

אומרה לך בכנור

קדש ישראל :

23 תרננה

שפתי כי אומרה

לך וגפשי אשר פדית :

24 גם לשוני כל היום

rum auxisti magnitudinem meam, & conversus consolatus es me. 22 *Etiam ego celebrabo te instrumento nablii,*

veritatem tuam Deus mi cantabo in cithara. Sancte Is-

raelis, 23 exultabunt labia me, quum canam tibi; & ani-

ma mea quam redemisti. 24 Sed & lingua mea tota

die 56 azammerab. Sequitur in manifestum est hæc verba novam

Hebr. leca quod ex sequente pe- periodam inchoare.

riodo hac irrepit. terannab. Vid. Pl. li. p. 6.

57 *kedof jisrael. Ex metro*

tehgeh

396 PSALMUS LXXII. יז

tehgoh zidkateca elohai;
ci bošu, ci haperu,
mobakkeš rayati.

meditabitur justitiam tuam *Deus mi*; quia pudore affecti

PSALMUS LXXII. עב

lišlomoh.

1 elohim, mišpašca lemelec ten,
vezidkateca leben melec.

“ jadin yammeca bezedek,
vayanijsca bemišpaš.

5 “ jisu harim šalom layam,
ugebayot bezedakah.

jilpoš vanije yam, vejoliš
libne ebjon, v'idacce vošek.

jirauca yim šameš,
10 velipne jareh, ledor dorim.

jered cemašar val gez,

Salomoni. 1 Deus, judicia tua Regi da, & justitiam tuam filio Regis. 2 Judicabit populum tuum in justitia, & pauperes tuos in judicio. 3 Afferent montes pacem populo, & colles cum justitia. 4 Judicabit pau-

61 elohai. Addidi ad explendum versum. Vel legendum, et que pro elohim legendum jab, ut zidkateca. Vid. Psal. xxxv. saepius in Psalmis proxime praecedentibus.

PSALMUS LXXII. עב 392

הנה צדקתך ***

כירשו כידחפרו

מבקש רעת;

sunt, quia pudefacti sunt, quærentes malum meum.

PSALMUS LXXII. עב

לשלמה:

1 אלהים משפטיך למלך תן

וצדקתך לבד מלך:

2 ידיו עמך בצדק

ועניך במשפט:

3 ישאו הרים שלום לעם

תבעות בצדקה:

4 ישפט עניי עם יושעי

לבני אביון וידכא עושק:

5 ייראוך עם שמש

ולפני ירח דור דורים:

6 ירד כמטר על גו

peres populi, & fervabit filios pauperis, & conterat calum-
niatorem. 5 Timebunt te cum Sole, & ante Lunam,
in generationem generationum. 6 Descendet sicut pluvia
super defectam herbam,

6 bezedakab. Nisi metrum 10 ledor. Constructio æque
impediret, dubitari nequit, quin ac metrum præfixum postulat.
Psalter præpositionem omisisset.

cere-

398 PSALMUS LXXII.

cerebibim zarzipa arex.

iprah bejamav zedek,
verob šalom vad beli jareh.

15 vejered mijam vad jam,
uminnahar vad apse arex.

lipnav jicreyu zijim;
veojebav rapar jilhecu.

malce tarfil vejim
20 minnah jatibu;
malce ſeba useba
eicar jakribu.

v'itahavu lo col melacim;
col goim jaybeduhu.

25 " ci jazzil ebjon meſavvey;
veyani, veen vozer lo.

" vejahos val dal veebjon,

sicut stillæ stillantes super terram. 7 Florebit in die-
bus ejus *justitia*, & multitudo pacis, donec non sit luna.
8 Et dominabitur a mari usque ad mare, & a flumine us-
que ad terminos terræ. 9 Coram illo procident incolæ
deserti; & inimici ejus pulverem lingent. 10 Reges

12 zarzipa. Sic Gr. *καζεραι*. mis, inversis literis, *rapap*, Pl. lrv.
In Hebr. *zarzip*, nullo sensu; 7 30.
est vox quadrilittera, prima radi-
cally geminata, a *zarap* quod mu-
tatoy in *z* est idem ac *rapap*, *stil-*
lare, quo sensu occurrit, Deut.
xxxii. 2. & xxxiii. 28. & in Psal-
dik.

13 zedek. Et sic Gr. *δυνα-*
μων. Quam veram esse lectio-
nem seq. versiculus evidenter o-
stendit. Sed in Hebr. est *zed-*
dik.

כרבים וחיות ארץ:

7 יפרח כימיו צדק
ורב שלום עד בלי ירח:

8 ויד מים עד ים
ומזר עד אפס ארץ:

9 לפניו יכרעו ציים
ואיבי עפה ילחכו:

10 מלכי תרשיש ואי
מנחה ישיבו
מלכי שפא וסכא
אשכנז יקרבו:

11 וישתחוורו כל מלכים
כל נשים עבדוהו:

12 כי ציל אביו משוע
ועני ואין עוד לו:

13 יחס על דל ואביו

Tarlis & insularum munus afferent; reges Sheba & Seba munus offerent. 11 Et incurvabunt se ei omnes reges;

omnes gentes servient ei. 12 Quia liberabit egenum cla-

mantem; & pauperem, cui non est auxiliator. 13 Par-

cet tenui & egeno;

15 *vejerd.* Secundum Maso-

retas *vejerd*, sed metri probat

jered esse dissyllabum.

18 *jildecu.* Sic legendum in

kal ex metro liquet, sed in Hebr.

est in *pibel*.

23 *v'istadavu.* Copulam sus-

picor ortam esse ex *van* praece-

dente, & legendum *jistadavu*.

27 *vejados.* Cum *van* praece-

dentem versum claudat, hic in

Hebr. copula excidit, ut ex me-

tro liquet.

venapiot

venaplot ebjonim jofiy.

mittoc umehamas jigal naplam;
30 vejekar damam beyenav jehi.

vejitten lo mizzehab feba;
vejupallel bayado tamid,
col hajjom jebarecenehu.

jehi pissat bar baarez
35 berof harim; jirvaſ pirjo
callebanon; vejazzu
meyir, ceyeseb haarez.

jehi ſemo leyolam,
lipne ſemſ jinnon ſemo;

& animas egenorum ſervabit. 14 A dolo, & ab iniquitate redimet animam eorum; & pretioſus ſanguis eorum in oculis ejus erit. 15 Et dabitur ei de auro Sheba; & orabunt pro eo ſemper, tota die benedicent ei. 16 Erit

30 jehi. In Hebr. *vidi*, et *vivet*, & periodum ſequentem inchoat. Sed quo ſenſu? Alii, *vivet pauper*, & dabit ei Rex; alii, *vivet Rex*, & dabit ei Deus; alii, *vivet pauperum quilibet*; alii, *vivet rex*, & dabit quisque &c. ſin pro *vidi jehi* legas, & præcedenti verſiculo adjungas, ambiguitas omnis ſtatim tollitur; & utriusque periodi numeri erunt venustiſſimi.

34 pissat bar. *Pagillus* vel *particula* frumenti; ſed nihil mea quidem ſententia magis ab hoc loco alienum, ubi copia maxima deſcribitur. Niſi igitur verbum *pasas* ſignificet non modo

deſecit, imminutum fuit, ſed etiam ſenſu prorsus huic contrario, *abundare*, *augeri*, (quod nonnullis quidem verbis accidit) nullus dubito vocem hanc in mendo eſſe, & legendum, vel *pissat*, a *pasab*; *expandit*, *diffudit*, vel *pasat*, a *pas*, quod eſt, *abundare*, *multiplicari*. Unde *pas*: *abundantia*, *multitudo*, Job. xxxv. 15. hæc enim vocis hic adhibita, quæcunque ſit, procul dubio vis eſt, ſi ex contextu & circumſtantiis loci judicium de ſenſu ejus ferri poſſit; ideoque Clericus vertit, erit *copia* frumenti in terra; atque eandem Hebræorum nonnullorum fuiſſe ſententiam ex ſignificatione.

וּנְשׂוּרֵי אֲבִיתָיִם יוֹשִׁיעַ:

14 מִתּוֹךְ וּמִחֶמֶס יִנְאֹל נַפְשׁ
וַיִּקְרָא דָמָם בְּעִינָיו: 15 וַיִּהְיֶה

וַיִּתְּלֵהוּ מִזֶּבֶחַ שָׁנָה
וַיִּתְּלֵהוּ בְּעֵדוֹ תָמִיד
כָּל הַיּוֹם יִכְרַנְהוּ:

16 יְהִי פֶסֶת בְּרַבְרָא
בְּרֹאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ **
כְּלִבְנוֹן פְּרִי וַיִּצְיָא
מֵעֵד כַּעֲשַׁב הָאָרֶץ:

17 יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם
לִפְנֵי־שֶׁמֶשׁ יִגֵּן שְׁמוֹ

abundantia frumenti in terra in monte montium; contremiscet fructus ejus sicut Libanon; & florebut de civitate sicut herba terræ. 17 Erit nomen ejus in seculum, coram Sole propagabitur nomen ejus;

nificatione vocis Chaldaicæ, *pis-jon*, (quæ est *extensio, multiplicatio*) observavit Muilius. Gr. *ἐξίστα* ἐς τὴν γῆν: quid legerent nescio.

36 *calleanon*. In Hebr. ponitur ante *pirjo*; sed hic ordo magis naturalis, & ad versum prioris necessarius.

39 *jinnon*. Est futurum *niphal*. Deducunt a *nin*, *filius*, & reddunt *fovelescat, filiabitur*; quod, quomodo de nomine prædicari possit non intelligo. Hillerus in *Institutionibus Linguae Sanctæ*, p. 332. aliam viam init. *nanb*, inquit ille, est *habitavit, plurale nanb* cum *n* paragogico, inde con-

trade *nan* sive *non*. *manfo*, nomen patris *Josrua*, a *non* vero *jinnon*, *Manebit*, sic ille. Mihi quidem semper visum est in voce hac mendum esse, sed non facile dictu est, quomodo tolli possit, veraque lectio restitui. Nullum hic a Gr. Versione subsidium, in qua est *ἐξίστα*; eadem enim *χ* 9. habet *ἐκπύρα* *ἐκπύρα*. cum tamen in Hebr. sit, *jirauca*, *ti-mebant*; unde suspicor Gr. int. nescio quam ob causam hæc loca de industria mutasse; adeoque ex illorum versione quæ fuerit vox Hebr. frustra quaeritur. Chald. *præparatum est*, unde videntur illi legisse *jiccon*; & metrum qui-

40 *vejibarecu bo. col. sibte*
erez, col goim jasseruhu.

41 *CRIT. f. 10. v. 1. col. 1. v. 1.*
barne jah, elohi jisrael,
vofeh niplot lebaddo,

CRIT. f. 10. v. 1. col. 1. v. 1.
42 *baruc sem cebodo*
43 *levolam; v. immale cebodo*
et col haarez, amen.

44 *CRIT. f. 10. v. 1. col. 1. v. 1.*
veamen,

CRIT. f. 10. v. 1. col. 1. v. 1.
collu tepillot david
ben jilai.

& benedicent se in eo omnes tribus terræ; omnes Gentes
beatum dicent eum. 18 Benedictus Jah, Deus Israël,
qui facit mirabilia solus. 19 Et benedictum nomen glo-

dem non repugnat, cum *semes* in monosyllabum contrahi possit, ut dixi ad Ps. xlii. p. 6. sed verbum hoc non satis convenit cum *semo*; verum de hac etiam voce non immerito dubitari possit, cum videatur vel errore librarii repetita, vel alterius vocis locum occupasse, & legi oportere, vel *ciso* vel *zaryo*. Vid. Ps. lxxix. p. 30. & 37, &c. Si *jiccon* igitur recte se habet, pro *semo* legendum putem unum ex nominibus modo memoratis, vel inducto *semo*, copula versiculo huic præponenda, ut § 10. *velipne semes jiccon*. Sin retineatur *semo*, alia versiculum hunc restituendi incunda ratio, & pro *jinnin*, (sic enim *tesib*) legendum forsitan *jannin*, nomen ejus celebrabunt; si *baruc* hoc sensu sumi potest. Et quod hanc conjecturam non parum firmat, si conferas hanc quintamque periodum cum periodo

nona Psal. lxxv. verba *jireu & tar* ibi quoque adhibentur, licet posterius sensu aliquantulum diverso. Vid. Ps. xxxii. § ult. & lxxxi. 1. sed & aliam conjecturam paucis liceat attingere; si tollatur *semo*, & pro *jinnon* legatur *jiccon*, addendum forte ex ultima periodo *cebodo*, ubi videtur abundare, quæ ratione & metro & sententiæ optime consulatur. Sed de his viderint eruditiores.

40 *col. sibte erez*. Hæc quæ exciderant addidi ex Gr. Versione, *μαρταρὰ τοῦ οὐρανοῦ & τῆς γῆς*.

42 *jab*. Sequitur in Hebr. *elohim* quod, opinor, e margine irrepsit, ut adonaj, Ps. lxxi. § 38.

44 *cebodo*. Parum placet geminam hæc *cebodo*. Periodus sic forte est restituenda;

baruc semo levolam;
vejimmale cebodo

PSALMUS LXXII. עב 403

ויהברכרנו ..

כל נרים יאשרוהו :

18 כרוך יחזרו אלהים אלהי ישראל
עשה נפלאות לבדו :

19 וכרוך שם כבודו
לעולם וימלא כבודו
את כל הארץ אמן
ואמן :

20 כל תפלות דוד
בן ישי :

riæ ejus in seculum; repleatur gloriâ ejus universa terra.
Amen. Et amen. 20 Finem habent orationes Davidis
filii Jesse.

Quod ad argumentum hujus Psal-
mi, hæc Muſius. " Ego profes-
" ſo ſentio hunc Psalmum tri-
" buendum Davidi, etneque vo-
" tum, quo filio Salomoni aſſum-
" felix, latum, & diuturnum im-
" perium precetur, myſtice ta-
" men exponi poſſe, & debere,
" de Chriſti regno, cujus regni
" quædam imago fuit regnum
" Salomonis. Chriſtus enim ve-
" rus eſt Salomon, id eſt, *pacifi-*
" *cus*, per cujus mortem, cum
" inimici eſſemus, reconciliati
" ſumus Deo," Sic ille. Ad Meſ-
ſiam pertinere agnoverunt plures
etiam e Judæis.

46 *amen*. In Hebr. ſequitur,
veamen, quod populus, forte,
acclamabat. Vid. ad Pſal. xlii.
p. ultim.

48 *collu*. Hic deſinit ſecun-
dus Pſalmorum liber. Ad ver-

bum, *ſiniunt preces Davidis filii*
iſſai. Gr. ἱξιδυνοὶ οἱ υἱοὶ Δα-
βὶδ καὶ ἱξιδυνοὶ οἱ υἱοὶ Δα-
βὶδ. Ex quibus, opi-
nor certo concludi poſſe, Pſalmo-
rum volumen, quod hic finitur,
editum fuiſſe & evulgatum, ante
illos libros qui hunc ſequuntur.
Sed hinc poſſe concludi poſſeſt Pſal-
mos qui præceſſerint, omnes Da-
vidis eſſe, ſed volumini nomen a
majore parte Pſalmorum inditum.
Neque ſane hinc certo colligi po-
teſt, utrum hi duo priores libri,
ſimul ederentur, an alter ante al-
terum. Nedum ex his verbis
recte collegeris nullos eſſe Davi-
dis Pſalmos præter eos qui his
prioribus libris continentur; nec
ullis indiciiſ certo ſciri poſſeſt,
quo tempore ederetur volumen
quod hic finitur. Sed de his egi
in Prolegomenis.

